

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PEYAMİ SAFA'NIN BİZ İNSANLAR ROMANININ SÖZ VARLIĞI

Yüksek Lisans Tezi

Ebru ÖZDOĞAN

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Levent YENER

Çanakkale - 2019

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

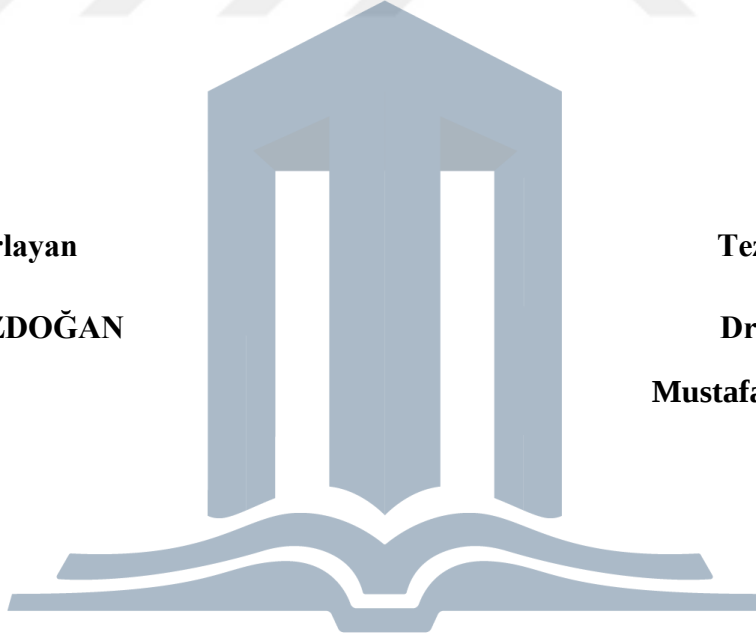
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

PEYAMİ SAFA'NIN BİZ İNSANLAR ROMANININ SÖZ VARLIĞI

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Ebru ÖZDOĞAN

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi
Mustafa Levent YENER

Çanakkale - 2019

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Peyami Safa’nın Biz İnsanlar Romanının Söz Varlığı; Vocabulary of Peyami Safa’s Novel ‘Biz İnsanlar’” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, özgünlüğünü ve bir başka mecraya sunulmadığını, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu ve yararlandığım kaynak ve verilerde hiçbir bir çarpıtma yapmadığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

(Tarih) 27/09/2019

(İmza)

Ebru ÖZDOĞAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ebru ÖZDOĞAN'a ait Peyami Safa'nın Biz İnsanlar Romanının Söz Varlığı;
Vocabulary of Peyami Safa's Novel 'Biz İnsanlar' adlı çalışma, jürimiz tarafından Türk
Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği/oyçokluğu ile
kabul edilmiştir.

Üyeler

İmza

Prof. Dr.
Kerime ÜSTÜNOVA

Dr. Öğr. Üyesi
Mustafa Levent YENER
(Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi
Necmi AKYALÇIN

Tez No : 10298785
Tez Savunma Tarihi : 28.08.2019

ONAY

Prof. Dr. Şerif KORKMAZ
Enstitü Müdürü

27.09/2019

ÖZET

PEYAMİ SAFA’NIN BİZ İNSANLAR ROMANININ SÖZ VARLIĞI

Hikâyeleri, romanları, denemeleri, makaleleri, edebî ve siyasî mücadele yazılarıyla tenkitleri bulunan Peyami Safa’nın 1937’de yazdığı ve Cumhuriyet gazetesinde tefrika edildikten sonra 1959 yılında basılan *Biz İnsanlar* adlı romanının söz varlığı açısından değerlendirilmesi çalışmamızın ana düşüncesini oluşturmaktadır.

Çalışmamız, *Biz İnsanlar* romanının söz varlığının tematik açıdan incelenmesini içermektedir. Giriş bölümü; Söz Varlığı, Sözcük Bilimi, Sözlük Bilimi, Anlam Bilimi, I. Bölüm; Peyami Safa’nın Hayatı, Edebî Şahsiyeti Kişiliği ve Eserleri, II. Bölüm; Gramatik Dizin, III. Bölüm; Tematik Sözlük, Sonuç ve Kaynakça başlıklarından oluşmaktadır.

Gramatik dizin, sözcüğün anlam ve kökenine göre oluşturulmuştur. Tematik sözlükte ise sözcüklerin anlamsal değeriyle birlikte karşıladıkları temalar ele alınmıştır.

Sonuç kısmında, Peyami Safa’nın *Biz İnsanlar* romanının söz varlığı açısından sayısal olarak değerlendirilmesiyle birlikte sözcüklerle ilgili yorumlamalar yapılmıştır.

Çalışmanın, daha sonra yapılacak olan tematik söz varlığı çalışmalarına ve yazar sözlüklerine katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Peyami Safa, Biz İnsanlar, Söz Varlığı, Sözlük, Tematik Sözlük.

ABSTRACT

VOCABULARY OF PEYAMI SAFA’S NOVEL ‘BİZ İNSANLAR’

The evaluation, in terms of vocabulary, of the novel Biz İnsanlar which is written in 1937 by Peyami Safa who has short stories, novels, essays, articles, literary and political struggle writings and criticism articles, and serialized in Cumhuriyet then published in 1959 forms the main idea of our work.

Our work contains the analysis of vocabulary of the novel Biz İnsanlar in terms of thematic. The Introduction part consists of vocabulary, lexicology, lexicography and semantics. The First Part contains Peyami Safa’s Life his literary personality, his characteristics and his Works. The second part consists of Grammatical Index and The Third Part consists of Thematic Dictionary, Conclusion and Bibliography.

The Grammatical Index is formed according to the meaning and the origin of the vocables.

Also in the Thematic Dictionary, the lexical values and the corresponded themes of the vocables are discussed.

In the conclusion Part, the renditions about the vocabularie’s are put through by evaluating Peyami Safa’s novel numerically in terms of vocabulary.

It is aimed, that this work is going to contribute to thematic vocabulary studies and author dictionaries that will done afterwards.

Key Words: Peyami Safa, Biz İnsanlar, Vocabulary, Dictionary, Thematic Dictionary.

ÖN SÖZ

Toplum içinde kendini kanıtlamış olan yazar ve şairlerin eserleri, yazıldıkları dönemin dil, kültür ve sosyal yapısını yansıtan önemli belgelerdir. Hikâyeleri, romanları, denemeleri, makaleleri, fıkraları, edebî ve siyasî mücadele yazılarıyla tenkitleri bulunan Peyami Safa'nın hayatı ve edebî şahsiyeti hakkında birçok çalışma bulunmaktadır. Yazarın eserleriyle ilgili yapılan dil ve üslup incelemelerinin yanı sıra söz varlığı üzerine de birçok çalışma yapılmıştır. Daha önce söz varlığı açısından incelenmemiş olan *Biz İnsanlar* romanının söz varlığı üzerinden sözlük bilimi, sözcük bilimi ve anlam bilimi alanlarında değerlendirilmesiyle Peyami Safa'nın diğer yapıtlarının da söz varlığı açısından çalışılmasına yol açmak amaçlanmaktadır.

Divanü Lügati't-Türk ile XI. yüzyılda başlayan sözlükçülük geleneği, zamanla değişerek yeni formlar kazanmıştır. Türk dilinin söz varlığını gelecek nesillere aktarmada önemli bir payı olan sözlükçülük geleneği dilin kalıcılığını arttırmaktadır. Eski dönemlerden bugüne genel olarak Türk dilinde alfabetik sözlükler hazırlanmaktadır. Tematik sözlüklerin önceki dönemlerde örneklerine rastlanmış olmasına rağmen bugün çok fazla örneği bulunmamaktadır. Biz de çalışmamızda hem alfabetik olarak hem de tematik olarak bir sözlük hazırlamayı amaçladık. Hazırladığımız çalışma, hem tematik sözlüklerin günümüzde de yaygınlaşmasına hem de yazar sözlüklerinin daha da geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Çalışmamızın Giriş Bölümünde Söz Varlığı, Sözcük Bilimi, Sözlük Bilimi ve Anlam Biliminden bahsedilmiştir.

Çalışmamızın I. Bölümünde; Peyami Safa'nın Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri hakkında bilgiler verildikten sonra çalışmada kullanılan yöntem hakkında bilgi verilmiştir.

Çalışmamızın II. Bölümü ise Gramatik Sözlük Dizininden oluşmaktadır. Bu bölümde *Biz İnsanlar* romanındaki sözcüklerin her birinin anlam bağlamına göre sınıflandırılmasına yer verilmiştir. Hangi sözcüğün hangi sayfada ve kaç defa verildiği belirtilmiştir. Anlamı ve kökeni belirlenemeyen sözcükler ise “?” işareti konularak boş bırakılmıştır.

Çalışmamızın III. Bölümü, dizinde verilen sözcüklerin kavramsal karşılıklarına göre sınıflandırıldığı Tematik Sözlük olarak düzenlenmiştir. Sınıflandırma; organ adları, değer yargıları, müzik terimleri, akrabalık adları, hareket adları, yabancı sözcükler gibi başlıklar altında oluşturulmuştur.

Çalışmamızın Sonuç Bölümünde ise sözlük bölümlerinde ulaşılan sayısal verilerin yorumlanması, yazarın sözcük hazinesi, dil kullanımı ve sıklıkla tercih ettiği kavramlar sözlük bilim açısından değerlendirilmiştir.

Bu çalışmamın hazırlanmasında bilgilerinden yararlandığım, gösterdiği sabır ve anlayışla bana her yönden destek olan tez danışmanım *Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Levent Yener'e*,

Yüksek lisans eğitimim süresince bilgilerini benimle cömertçe paylaşan Sayın *Prof. Dr. Zafer Önler'e*, *Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Turan Türk'e* ve *Dr. Öğr. Üyesi Necmi Akyalçın'a*,

Tez yazım sürecinde desteklerini hissettiğim *Sinem Genç*, *Zübeyde Gökçen Süer*, *Demet Erdoğan Sağlam*, *Barış Alkan'a*, *Demet Yener'e* bilişim alanında yardımını esirgemeyen *Okt. Cumali Yaşar'a* ve *Rabia Tintin'e* ve manevî desteğini her zaman ve her an yanımda hissettiğim sevgili dostum *Birkan Coşkun'a*,

Bu yola çıkımda beni teşvik eden ve hiçbir zaman maddî ve manevî desteğini benden esirgemeyen biricik eşim *Taylan Özdoğan'a* ve aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ebru ÖZDOĞAN– Çanakkale, 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
TABLOLAR	vii
ŞEKİLLER	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM PEYAMİ SAFA

1.1. Hayatı.....	39
1.2. Edebî Kişiliği.....	40
1.3. Dil.....	42
1.4. Eserleri.....	44
1.4.1. <i>Romanları</i>	44
1.4.2. <i>Hikâyeleri</i>	44
1.4.3. <i>Tiyatro</i>	44
1.1.4. <i>İnceleme-Denemeleri</i>	44
1.1.5. <i>Ders Kitapları</i>	45
1.5. Biz İnsanlar.....	45
1.6. Yöntem.....	48

İKİNCİ BÖLÜM GRAMATİKSEL DİZİN

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TEMATİK SÖZLÜK

3.1. Akrabalık Adları ve Akrabalık İle İlgili Sözcükler.....	453

3.2.	Araç ve Eşya Sözcükleri.....	453
3.3.	Argo İfadeler ve Argo ile İlgili Sözcükler.....	455
3.3.1.	<i>Hapishane Argosu</i>	456
3.3.2.	<i>Mafya ve Organize Suç Örgütü Argosu</i>	456
3.4.	Askerlik İle İlgili Sözcükler.....	456
3.4.1.	<i>Askeri Personel</i>	456
3.4.2.	<i>İşkence ve Cezalandırma Aletleri</i>	456
3.4.3.	<i>Kama Ve Hançerler, Kılıçlar, Mızraklar, Sopa Ve Baltalar</i>	457
3.4.4.	<i>Savaş, Kargaşa ile İlgili Sözcükler</i>	457
3.4.5.	<i>Silahlar</i>	457
3.5.	Beddualar.....	457
3.6.	Beslenme Sözcükleri.....	458
3.6.1.	<i>Yiyecek Adları ve Yemek İle İlgili Sözcükler</i>	458
3.6.2.	<i>İçecek Adları ve İçecek İle İlgili Diğer Sözcükler</i>	458
3.6.3.	<i>Tatlılar</i>	458
3.6.4.	<i>Yemek Takımları</i>	459
3.7.	Bilim ve Sanat İle İlgili Sözcükler.....	459
3.7.1.	<i>Astronomi</i>	459
3.8.	Birey.....	460
3.7.1.	<i>İnsan, Kadın, Erkek</i>	460
3.7.1.	<i>Birey, Grup, Arkadaşlık, Komşuluk</i>	460
3.7.1.	<i>Yaşam Evreleri</i>	461
3.9.	Birleşik Adlar.....	461
3.10.	Bitki Adları ve Bitki ile İlgili Sözcükler.....	461
3.11.	Büyü ve Doğaüstü Güçler.....	461
3.12.	Cinsiyet, İnsan Ömrü ve İlişkileri İle İlgili Sözcükler.....	462
3.13.	Coğrafi Yer Adları.....	462
3.13.1.	<i>Ada, Dağ, Ova, Pınar, Tepe ve Yayla Adları</i>	462
3.13.2.	<i>Deniz, Nehir, Geçit, Göl ve Boğaz Adları</i>	462
3.13.3.	<i>Muhit Adları</i>	462
3.14.	Coğrafi Yer Adları.....	463
3.14.1.	<i>Ağaçlar ve Ormanlar</i>	463
3.14.2.	<i>Bahçe ve Peyzaj</i>	464
3.14.3.	<i>Bulutlar</i>	464

3.14.4.	<i>Denizler ve Okyanuslar</i>	464
3.14.5.	<i>Depremler</i>	464
3.14.6.	<i>Göller, Göletler ve Bataklılar</i>	464
3.14.7.	<i>Jeoloji ve Yeryüzü Şekilleri</i>	465
3.14.8.	<i>Kır, Mera, Ova, Çayır ve Bataklıkları</i>	465
3.14.9.	<i>Kumsal ve Sahiller</i>	465
3.14.10.	<i>Nehirler ve Akarsular</i>	465
3.14.11.	<i>Rüzgâr ve Fırtınalar, Sis</i>	466
3.14.12.	<i>Topraklar</i>	466
3.14.13.	<i>Yağışlar</i>	466
3.15.	<i>Değer Yargıları</i>	466
3.15.1.	<i>Değer Yargılarını İçeren Niteleme Sözcükleri</i>	467
3.16.	<i>Din ve İnançla İlgili Sözcükler</i>	467
3.16.1.	<i>Allah'ın Sıfatları</i>	467
3.16.2.	<i>Din ve İnanç İle İlgili Sözcükler</i>	468
3.16.3.	<i>Mezhep Adları ve Mezhep İle İlgili Sözcükler</i>	468
3.16.4.	<i>Tarikat Adları ve Tarikat ile İlgili Sözcükler</i>	468
3.17.	<i>Dualar</i>	469
3.18.	<i>Durum Bildiren Sözcükler</i>	469
3.19.	<i>Duygu İfade Eden Sözcükler</i>	482
3.20.	<i>Eğitim İle İlgili Sözcükler</i>	484
3.21.	<i>Eskimiş Sözcükler</i>	484
3.22.	<i>Ev Eşyaları ve Mobilyalar</i>	485
3.22.1.	<i>Dekoratif Öğeler</i>	485
3.22.2.	<i>Masalar</i>	485
3.22.3.	<i>Sandalye ve Koltuklar</i>	485
3.22.4.	<i>Yataklar</i>	486
3.23.	<i>Gelenek ve Görenek Sözcükleri</i>	486
3.24.	<i>Genel Yer Adları</i>	486
3.24.1.	<i>Bina, İş Yeri ve Yapı Adları</i>	486
3.24.2.	<i>Binanın Bölümleri ve Yapı Malzemeleri Adları</i>	487
3.25.	<i>Giyim, Kuşam, Kumaş ve İlgili Diğer Sözcükler</i>	488
3.25.1.	<i>Ceketler</i>	488
3.25.2.	<i>Dikim</i>	489

3.25.3.	<i>Elbiseler</i>	489
3.25.4.	<i>Etekler</i>	489
3.25.5.	<i>İç Giyim</i>	489
3.25.6.	<i>Kep ve Şapkalar</i>	489
3.25.7.	<i>Mefruşat ve Mefruşat Tasarımları</i>	490
3.25.8.	<i>Moda Stilleri</i>	490
3.25.9.	<i>Pantolonlar</i>	490
3.25.10.	<i>Takı ve Aksesuarlar</i>	490
3.25.11.	<i>Üst Giyim</i>	490
3.26.	Gök Bilimi ile İlgili Sözcükler.....	490
3.27.	Görüş ve Ülkü Sözcükleri.....	491
3.28.	Halk Ağzındaki Sözcükler.....	491
3.29.	Hareket Sözcükleri.....	501
3.30.	Hareketlilik, Davranış İfade Eden Sözcükler.....	506
3.31.	Hastalık Adları ve Hastalıkla İlgili Sözcükler.....	507
3.32.	Hava Olayları ile İlgili Sözcükler.....	508
3.33.	Hayvan Adları ve Hayvan ile İlgili Diğer Sözcükler.....	508
3.34.	İdare ve İdari Olaylar ile İlgili Sözcükler.....	508
3.35.	İlişki Sözleri.....	508
3.36.	İnsan Bedeni ve İnsan Bedeni İle İlgili Sözcükler.....	508
3.36.1.	<i>Akciğerler ve Solunum</i>	508
3.36.2.	<i>Ayaklar</i>	509
3.36.3.	<i>Baş</i>	509
3.36.4.	<i>Beyin</i>	509
3.36.5.	<i>Deri</i>	510
3.36.6.	<i>Eller</i>	510
3.36.7.	<i>Gözler</i>	510
3.36.8.	<i>İskelet Sistemi</i>	511
3.36.9.	<i>Kalp</i>	511
3.36.10.	<i>Kan</i>	511
3.36.11.	<i>Kas Hastalıkları ve Bozuklukları</i>	511
3.36.12.	<i>Kas Sistemi</i>	512
3.36.13.	<i>Organlar ve Salgı Bezleri</i>	512
3.36.14.	<i>Psikoloji ve Psikiyatri</i>	512

3.36.15.	<i>Saç ve Saç Stilleri</i>	512
3.36.16.	<i>Sindirim Sistemi</i>	513
3.36.17.	<i>Sinir Sistemi</i>	513
3.36.18.	<i>Uyku</i>	513
3.36.19.	<i>Vücut Salgıları</i>	513
3.36.20.	<i>Yüz</i>	513
3.37.	İnsani Vasıf, Durum ve İnsanlık İle İlgili Sözcükler	514
3.38.	İrade ve Düşünce Bildiren Sözcükler	517
3.39.	İş, Meslek, Rütbe, Görev ve İlgili Diğer Sözcükler	520
3.40.	Kanun	521
3.40.1.	<i>Ceza ve İşkence Kanunu</i>	521
3.41.	Kavim ve Boy Adları	522
3.25.1.	<i>İrk Adları</i>	522
3.36.2.	<i>Mensubiyet Adları</i>	523
3.42.	Kişisel Temizlik ve Bakım	523
3.43.	Madenler ve Enerji Kaynakları İle İlgili Sözcükler	523
3.44.	Maliye	523
3.44.1.	<i>Ulusal Para Birimleri</i>	523
3.45.	Niteleme Sözcükleri	524
3.45.1.	<i>Değer Yargılarını İçeren Niteleme Sözcükleri</i>	524
3.45.2.	<i>Fiziksel ve Bedensel Özellikleri İçeren Niteleme Sözcükleri</i>	524
3.46.	Ölçü Sözcükleri	525
3.47.	Özel Adlar	526
3.48.	Renk Adları	527
3.49.	Sayı Sözcükleri	527
3.50.	Ses İle İlgili Sözcükler	529
3.51.	Siyasî Olaylar ve Siyaset İle İlgili Sözcükler	529
3.52.	Soru Sözcükleri	530
3.53.	Sosyoloji ve Kültür	530
3.54.	Sosyoloji ve Kültür	530
3.55.	Spor ve Oyunlarla İlgili Sözcükler	531
3.55.1.	<i>Avcılık</i>	531
3.55.2.	<i>Hobi</i>	531
3.55.3.	<i>Okçuluk</i>	531

3.55.4.	<i>Şans Oyunları</i>	531
3.56.	Tabiat Taklidi Sözcükler.....	532
3.57.	Tarım.....	532
3.58.	Taşımacılık ve Ulaşım.....	532
3.57.1.	<i>Denizcilik</i>	533
3.58.1.1.	<i>Deniz Araçları</i>	533
3.38.1.2.	<i>Liman ve İskeleler</i>	533
3.57.2.	<i>Kara Taşımacılığı</i>	533
3.38.2.1.	<i>Motorlu Taşıtlar</i>	533
3.59.	Toplum İlişkileri ile İlgili Sözcükler.....	533
3.60.	Yayımcılık ve Gazetecilik.....	534
3.61.	Yazın Adları.....	534
3.61.1.	<i>Dergi Adları</i>	534
3.61.2.	<i>Diğer Yazı Adları</i>	535
3.61.3.	<i>Kurum ve Kuruluş Adları</i>	535
3.61.4.	<i>Lakap, Unvan Adları</i>	535
3.62.	Yeminler.....	536
3.63.	Yer Adları.....	536
3.63.1.	<i>Başkent Adları</i>	536
3.63.2.	<i>Bölge Adları</i>	536
3.63.3.	<i>İlçe, Semt, Sokak, Mahalle ve Köy Adları</i>	536
3.63.4.	<i>Özel Yer Adları</i>	537
3.63.5.	<i>Şehir Adları</i>	537
3.63.6.	<i>Ülke Adları</i>	537
3.63.7.	<i>Yerleşim Yeri Adları</i>	538
3.64.	Yön Adları.....	538
3.65.	Zaman Adları.....	538
3.63.1.	<i>Zaman, Çağ, Devir</i>	538
3.63.2.	<i>Yıl, Mevsim, Ay, Gün</i>	540
3.66.	Terimler.....	540
3.66.1.	<i>Dil ve Edebiyat Terimleri</i>	540
3.66.2.	<i>Dil Bilgisi Terimleri</i>	540
3.67.	Felsefe Terimleri.....	541
3.68.	Fizik, Kimya ve Biyoloji Terimleri.....	541

3.69.	Hukuk Terimleri.....	542
3.70.	Mantık ve Ruh Bilimi Terimleri.....	542
3.71.	Matematik Terimleri.....	542
3.72.	Mimari Terimler.....	542
3.72.1.	<i>Dinî Binalar</i>	542
3.72.2.	<i>Ev İnşaatı</i>	542
3.72.3.	<i>Ev Tipleri</i>	543
3.72.4.	<i>Evrensel ve Yerel Türk Mimarisi</i>	543
3.72.5.	<i>Kaleler ve Orta Çağ Binaları</i>	543
3.72.6.	<i>Köprüler</i>	543
3.72.7.	<i>Mezarlıklar, Türbeler ve Yazıtlar</i>	543
3.72.8.	<i>Mimari Stiller</i>	543
3.73.	Müzik Terimleri.....	544
3.73.1.	<i>Nefesli Çalgılar</i>	544
3.73.2.	<i>Vokal ve Şarkı</i>	544
3.73.3.	<i>Telli ve Yaylı Çalgılar</i>	544
3.74.	Resim Terimleri.....	544
3.75.	Sağlık ve Tıp Terimleri.....	545
3.75.1.	<i>Cerrahi ve Tıbbi Prosedürler ile İlgili Terimler</i>	545
3.75.2.	<i>Ecza Dolabı ve İlaçlar</i>	545
3.75.3.	<i>Tıbbi Alan ve Uzmanlıklar</i>	545
3.75.4.	<i>Tıbbi Araç Gereçler</i>	545
3.75.5.	<i>Tıbbi Terminoloji ve Testler</i>	545
3.76.	Sanat Terimleri.....	546
3.76.1.	<i>Dans</i>	546
3.76.2.	<i>Fotoğrafçılık</i>	546
3.76.3.	<i>Heykel, Heykelde Kullanılan Mermerler</i>	546
3.76.4.	<i>Performans ve Sahne Sanatları</i>	547
3.76.5.	<i>Sanat Araç Gereçleri ve Malzemeleri</i>	547
3.77.	Sinema, Tiyatro, Radyo, Televizyon Terimleri.....	547
3.78.	Tarih Terimleri.....	547
3.79.	Ticaret, İş ve Ekonomi Terimleri.....	548
3.80.	Atasözleri.....	549
3.81.	Deyimler.....	549

3.82. İkilemeler.....	550
3.83. Boş Sözcükler (Edat, Zamir, Bağlaç vb.).....	550
SONUÇ VE ÖNERİLER	552
KAYNAKÇA	559
ÖZGEÇMİŞ	563

KISALTMALAR

DİL KISALTMALARI

Alm :	Almanca
AlmFr :	Almanca Fransızca
Ar :	Arapça
ArFar :	Arapça Farsça
ArT :	Arapça Türkçe
Az :	Azerbaycan Türkçesi
Bulg :	Bulgarca
Çin :	Çince
Erm :	Ermenice
Far :	Farsça
FarAr :	Farsça Arapça
FarT :	Farsça Türkçe
Fel :	Flemenkçe
Fin :	Fince
Fr :	Fransızca
Frİng :	Fransızca İngilizce
FrT :	Fransızca Türkçe
Grek :	Grekçe
Hint :	Hintçe
İbr :	İbranice
İng :	İngilizce
İngT :	İngilizce Türkçe
İsp :	İspanyolca
İt :	İtalyanca
İtFar :	İtalyanca Fransızca
İtT :	İtalyanca Türkçe
Kıpç :	Kıpçakça
Kore :	Korece
Lat :	Latince
Leh :	Lehçe

Luv :	Luvaca
Mac :	Macarca
Mal :	Malezce
Moğ :	Moğolca
Port :	Portokizce
Rum :	Rumca
Rus :	Rusça
Sans :	Sanskritçe
Slav :	Slavca
Slov :	Slovca
Soğd :	Soğutça
T :	Türkçe
TAr :	Türkçe Arapça
TFar :	Türkçe Farsça
TYun :	Türkçe Yunanca
Yun :	Yunanca

DİĞER KISALTMALAR

s.	Sayfa
vb.	Ve bunun gibi
vs.	Vesaire
-. 	Fiil tabanı
. 	İsim tabanı
?	Anlamı ya da kökeni belirsiz
TBS.	Türkçe Büyük Sözlük
DLT.	Dîvânu Lugati't-Türk

TABLÖLAR

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
Tablo 1.1.	Sözlük Bilimin Sınıflandırması.....	30
Tablo 1.2.	Anlam Bilimin Sınıflandırması.....	48
Tablo 3.1.	Terim Oranları.....	566
Tablo 3.2.	Kullanılan Dil Oranları.....	569

ŞEKİLLER

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa
Şekil 1.4.6.	Biz İnsanlar Romanı Olay Şeması.....	59

GİRİŞ

Bu çalışmada *Peyami Safa*'nın *Biz İnsanlar* romanının anlam – bağlam ilişkisi çözümlemeleri ışığında tematik sözlüğü oluşturulmuş ve söz varlığı incelenmiştir.

Toplum nezdinde kendini kanıtlamış yazar ve şairlerin eserleri, yazıldıkları dönemin dil, kültür ve sosyal yapısını yansıtan önemli belgelerdir.

Hikâyeleri, romanları, denemeleri, makaleleri, fıkraları, edebî ve siyasî mücadele yazıları ile tenkitleri bulunan Peyami Safa'nın hayatı ve edebî şahsiyeti hakkında birçok çalışma bulunmaktadır. Yazarın eserleri hakkında dil ve üslup incelemelerinin yapılmasının yanı sıra söz varlığı üzerine de birçok çalışma yapılmıştır.

Çalışmanın konusunu oluşturan *Biz İnsanlar* romanı önceden söz varlığı açısından incelenmemiştir. Biz de bu çalışmamızda sözü geçen romanı söz varlığı açısından inceleyip sözlük bilimi alanında bir değerlendirmede bulunduk. Çalışmamızın, Peyami Safa'ya ait bütün eserlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesinin yolunu açmasını amaçlıyoruz.

Söz varlığı incelemesine geçmeden önce dilin ne olduğuna kısaca değinmek gerekirse; dil, bir insanın ya da hayvanın sözlü ya da sözsüz bir şekilde iletişim sağlamasına yarayan araçtır. Dil ayrıca semboller, işaretler ve jest-mimiklerle birlikte kullanıldığında duygu ve düşüncüyü anlatmakta önemli bir rol oynamaktadır. Farklı birçok dil tanımı yapılmıştır:

Aksan'a göre dil, sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünülünü aktarma dizgesidir (2016: 17).

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örölmüş içtimai bir müessesedir (Ergin, 2012: 3).

Dilin bir gizli antlaşmalar sistemi olduğunu söyleyen Ergin, dili “canlı ve cansız varlıkları, mefhumları, hareketleri karşılayan kelimeler üzerinde, kelimelerin birbirleri ile münasebetleri ve fikirleri anlatmak için yapılan kelime sırası üzerinde bir cemiyetin, bir kavmin, bir milletin bütün fertleri gizli antlaşmalar, gizli sözleşmeler yapmış durumdadır.” (2012: 4)

Dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir. Elle başla, gözle, kaşla işaretler yaparak da bazı duygu, düşünce ve dileklerimizizi

anlatabiliriz fakat en mükemmel *anlatma* (expression) vasıtasımız dilimizdir (Banguoğlu, 2011: 9).

Aslında dil, geçmişle bugünü bağlayan ve geleceğin de izlerini taşıyan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Söz Varlığı

Söz varlığı, kuşaktan kuşağa aktararak yaşayan, insan ve çevresine ilişkin önemli kavramları yansıtan sözcük ve sözlerin toplamıdır. Bir dilin söz varlığı denilince; o dile ait sözcükler, sözler, deyimler, atasözleri, terimler ve çeşitli anlatım kalıplarının hepsi kastedilmektedir. Hem tarihî metinlerin hem de yakın dönem eserlerinin söz varlığı açısından incelenmesine büyük ihtiyaç vardır. Böylelikle hem her yüzyıla ait söz varlığı ortaya konulmuş olur hem de şair ve yazarların özel sözlükleri ve üslup özelliklerini yansıtmacı ifade kalıplarının incelenip değerlendirilmesi olanağı doğar. Söz varlığının neliği üzerine de birçok tanım geliştirilmiştir.

Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler (BTS, 2011: 2158).

Bir dilin söz varlığı, o dilin tarihine geniş ölçüde ışık tutmakta, yüzyıllar boyunca ortaya çıkan ses, biçim, sözdizimi ve anlam değişikliklerini yansıtmakta, hangi dillerin etkisiyle, ne türden değişimlerin gerçekleştiğini göstermektedir (Aksan, 2015: 19).

Karaağaç'a (2007: 29) göre; söz varlığı, sözceleme öznesinin etkin olarak kullanıldığı dilsel ulamların tümünü belirtir. Karaağaç'ın bahsettiği *sözceleme* kavramı anlam açısından önemlidir. "Sözceleme bir sözce üretme edimi, bireyin sözceleri belli bir bağlam ve durum içinde gerçekleştirme edimidir" (Kıran 1999: 94). Aksan, Lyons'tan aktararak (1977:26) sözceyi "Konuşulan dilin bir birimi olan sözce, genellikle konuşan kişinin iki susma arasında söylediklerini içeren, kimi zaman tek bir sözcükten, tek bir ünlemden, kimi zamanda birçok tümceden oluşan bir birim" olarak tanımlamıştır (2009: 30).

Sözceleme, yani sözcelerden oluşan bildirişim şekli, bağlam içerisinde kullanım durumuna ve alıcının tecrübelerine göre işlevsellik ve anlam kazanmaktadır.

Söz varlığı ile ilgili birden çok çalışma yapılmıştır. Tez, makale ve kitap olarak sayıları çok fazladır. Söz varlığı çalışmalarının yaklaşık sayısal verileri; 55 yüksek lisans ve doktor tezi, 13 makale, 4 kitap biçimindedir (Özbek, 2015: 6-12).

Yazarların eserlerinin incelenmesinde büyük öneme sahip olan söz varlığı çalışmaları, konu olarak değişiklikler göstermektedir.

HASIRCI, Sevil. (2008). *Türkçenin Söz varlığı Açısından Gazetelerin İncelenmesi (Cumhuriyet, Hürriyet, Sabah)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

BAŞ, Bayram. (2006). *1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

TURANGİL, Ahmet Hamdi. (2007). *Kazak Türkçesinde "Deve" İle İlgili Söz Varlığı ve Metinler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

EGRO, Genciana Abazi. (2001). *XX. Yüzyılda Türkiye Türkçesinde 'Çağdaşlaşma' Ve 'Kadın' Kavramlarıyla İlgili Söz Varlığında Görülen Değişmeler*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

OROZOBAEV, Mayrambek. (2010). *Kırgızcadaki İslam Dışı Geleneksel İnanç ve İnanışlarla İlgili Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ŞİRİN, İzzet. (2014). *Uygur Sivil Dokümanlarının Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

KOCAPINAR, Pelin (2014). *Kavram Sözlükleri Ve Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı Üzerine Bir Deneme*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ÖZŞAHİN, Murat (2011). *Başkurt Türkçesi Söz Varlığı*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

ÇAKIR, Yeşim (2018). *Lugat-i Çağatay ve Türki-i Osmani'nin Tematik Tasnifi (İsimler)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çakır'ın hazırlamış olduğu çalışma, tematik anlamda detaylı bir çalışmadır. İlk Türk sözlüklerinden bahsettikten sonra tematik sınıflandırmayla metninde kullanılan isimleri detaylı bir şekilde incelemiştir.

Örnek olarak verilen tezlerin diğer tezlere göre farklılıkları, daha tekil konuları incelemeleri ya da sınırlandırılmış alanlarda inceleme yapmış olmalarıdır. Çalışmamızda kullanacağımız tematik söz varlığına yakın olmalarından dolayı da tercih edilmişlerdir.

Aslında, söz varlığının neye göre ayrıldığı, nasıl sınıflandırıldığı ya da söz varlığını belirlemedeki ölçütün ne olduğu gibi sorularla sıkça karşılaşılmaktadır. Geçmişten bugüne süregelen söz varlığı, dönemsel olarak incelenmekle beraber konu türleri ve içerdikleri temalar bakımından birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Söz varlığı daha dar bir alanda ele alınmakta ve ölçütleri de buna göre belirlenmektedir.

Temel Söz Varlığı

Temel söz varlığı, bir dilin maddî ve manevî kültür mozaiği etrafında şekillenen ve sürekliliğini devam ettiren dilsel birleşimin tümünü içermektedir. Temel söz varlığı aidiyetsiz olmakla birlikte daha genele hitap etmekte ve temel anlamının haricinde yan anlamlarla da zenginleşmektedir.

Bir dilin söz varlığının hangi öğelerden oluştuğu üzerinde durulurken ilk anılması gerekenler, temel söz varlığı ya da çekirdek sözcükler adını verdiğimiz öğelerdir. Bunun sınırı çizilirken de insanın odak olarak alınması doğru olur: İnsanın organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak,

vermek gibi kavramlar ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddî ve manevî kültürü içine giren çeşitli kavramlar sayılabilir (Aksan, 2015: 34).

“...temel sözcükler belli kültürlere bağlı olmayıp bütün insanlarda ortak olan kavramları gösteren sözcüklerdir” (Doerfer 1980-1981a: 1).

Temel sözcüklerin anlamsal değişikliklerine değinen Doerfer, ana temel sözcüklerin daha yerleşik olduğunu ve anlamsal olarak çok seyrek değişikliğe uğradığını belirtmiştir (1980-1981b: 6).

Temel söz varlığı içerisinde yer alan temel kavramlar insanların yaşamlarındaki kullanım şekillerine göre farklılıklar göstermektedir. Temel ihtiyaçların farklılık göstermesiyle birlikte de temel söz varlığında kullanılan sözcüklerde değişimler görülmektedir. Ancak sıklık açısından bakıldığında günlük hayatta kullanılan sözcükler bütün kültürlerde benzerlik göstermektedir.

Yabancı Sözcükler

Türk devletleri eski devirlerden bugüne savaşlar, göçler, ekonomik, siyasal ve kültürel ilişkiler sayesinde farklı kültürlerle haşır neşir olmuş ve etkileim kurduğu kültürlerin birçok özelliğini almıştır. Bununla birlikte kültürün en önemli parçası olan dili de kendi kültürü içerisinde harmanlamıştır. Farklı milletlerin dillerinden sözcükleri kendi sözcük hazinesine katarak daha spesifik anlamda geniş bir dağarcığa sahip olmuştur. Türkçe de yabancı sözcük kullanımı Orhun yazıtlarından başlayarak daha sonra Tanzimat ile devam etmiştir. Bu durum günümüzde de hâlâ sürmektedir. Dilimizde; Fransızca, Arapça, Farsça, Moğolca, İtalyanca, Portekizce, Latince, Almanca, İngilizce ve Rusça kökenli sözcüklerin kullanımı oldukça yaygındır.

Bir dildeki yabancı sözcüklerin kullanım alanı bilgileri, o dili konuşan toplumun tarih içinde başka toplumlarla hangi alanlarda ilişki kurduğu ve bu ilişkinin nedenleri hakkında bilgiler verebilir (Ersoy, 2005:1).

Bir toplumun, bir ulusun öteki toplumlarla hiçbir ilişki kurmadan yaşamasına olanak yokken uluslar arasındaki ticaret, siyaset, kültür ve sanat ilişkileri hemen dile yansımakta ve yeryüzündeki bütün dillerde, başka dillerden alınma öğeler bulunmakta, kimi zaman bunlar bir dili bütünüyle yabancılaştıracak kadar artabilmektedir (Aksan, 2015: 37).

Çeviri Sözcükler

Türkçede farklı dillerden alınan sözcükler çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Birbiriyle etkileşim halinde bulunan diller her bir kültürel öğeyi de diller yoluyla kendi kültürüne ve oradan da kendi sözcük hazinesine aktarmaktadır.

Diller arasındaki alışverişlerde en geniş yer tutan öğeler, sözcüklerdir. Ancak bir başka dille ilişkide bulunan bir dil, kimi zaman sözcüklerin dışındaki bazı öğeleri, hatta kuralları da alabilmekte, bu etkilenme, ilişkinin ölçüsüyle doğru orantılı olmaktadır (Aksan, 2015: 46).

Etkileşimli dillerde aktarılan sözcükler genel olarak temel söz varlığını etkilemekte, temel sözcük değişmese bile sözcüğün farklı varyantları ortaya çıkmaktadır. Farklı varyantlar değiştikçe de temelde kullanılan sözcük geri planda kalmaktadır.

Teknolojinin hayatımıza girmesiyle birlikte farklı dillerden “genel olarak İngilizce” ağırlıklı olmak üzere dilmize giren sözcükler vardır. Örneğin sosyal ağlarda *beğenmek* sözcüğü *likelamak*, *berber* sözcüğü *kuaför* ya da *hair salon*, takip etmek sözcüğü anlam değişmesiyle birlikte *stalklamak* vb. şeklinde kullanılmaktadır.

Temel söz varlığındaki çeviri sözcüklerin yeni nesillere aktarılamamasını Nurettin Demir’in Lars Johanson’dan çevirdiği *Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler* (2004) adlı kitabında bulmak mümkündür.

“...A konuşanında birbiriyle ilişki halinde olan iki etki tipi, yani bir B’sinin A’sını etkilediği (tip 1, ödünçleme) ve bir de A’sının B’sini etkilediği (tip 2, karışma) ayırımını yaptık. Görüldüğü gibi sözü edilen B baskınlığı, çoğunlukla yoğun kopyalamayı gerektirir. Güçlü B baskınlığının mümkün olabilecek bir başka sonucu, A’nın yeni nesillere aktarılmaması, bir başka ifadeyle B lehine A’dan vazgeçilmesidir.” (2007: 71)

Aynı eserde temel sözcüklerin dayanıklılığından hareketle yapılan yorum şu şekildedir:

“...bir dil, asıl kökeni daha sonra tanınamayacak derecede kuvvetli etkilenebilir mi? Değildiği gibi, sık sık, bazı sözde vazgeçilmez unsurlara ve etkiye dayanıklı bölümlere (sentaks, temel kelime hazinesi, çekim morfolojisi vs.) işaret edilmiştir. Böyle dayanıklı unsurlar gerçekten olsaydı, soy akrabalığının genetik mi yoksa ilişkiye mi bağlı olduğu belgenelebilirdi.” (2007:70)

Kısaca çeviri sözcükler, diğer dillerle etkileşimden doğmakta ve gelecek nesillere aktarılırken farklı anlamlar kazanmaktadır.

İlişki Sözleri (Kalıp Sözler)

Türkçe, sözcük yoğunluğunun çok fazla olduğu ve anlam bakımından da çok fazla derinliğe sahip bir dildir. Dili kullanım esnasında duygu ve düşünceleri aktarmada uzun cümleler yerine kalıp sözlerle daha kısa yoldan ve dolaylı şekilde anlatılmak istenen aktarılmaktadır. Örneğin “hoş geldin, hoş bulduk, afiyet olsun, günaydın, iyi akşamlar” vb. ilişki sözlerinin anlamını kuvvetlendirmeye yarayan sözcükler Türkçede sıklıkla kullanılmaktadır.

İlişki sözleri; “Söz varlığı içinde yer alan bu öğeler, bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması adet olan bir takım sözlerdir” (Aksan 2015: 42).

“En az iki sözcükten oluşan, içindeki sözcükleri temel (düz) anlamlarını yitirmeden yeni bir kavramı, durumu, eylemi karşılayan söz öbekleridir” (Çotuksöken 1994: 8).

“Mecazsız ve herkesçe büyük bir sıklıkla kullanılan tek bir kavramın karşılığı olan birlikteliklerdir” (Özezen 2001: 877).

Bu sözler, önceden belirli bir biçime girip öylece hafızada saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeyip olduğu gibi hatırlanarak ve eğer gerekiyorsa bazı ekleme ve çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir sözcükten, ardışık veya aralı sözcüklerden oluşabilen, belirli durumlarda toplumun benimsendiği sözleri sunarak iletişimin kurulmasına veya devamına yardım eden ve kullanım yerleri çok sınırlı olan kalıplaşmış dil birimleridir (Gökdayı, 2008:106).

Atasözleri

Atasözleri, bir ulusun geçmişten bugüne değin süregelen tecrübelerinden hareketle anonim bir şekilde aktarılan sözler olarak karşımıza çıkmaktadır. İslamiyet öncesi dönemlerde *sav*, Osmanlı dönemindeyse *darb-ı mesel* olarak adlandırılmıştır. Atasözünün farklı dillerdeki karşılıkları Almanca’da *Sprichwort*, Fransızca’da *Proverbe*, İngilizce’de *Maxim* şeklindedir.

Atasözü; bir dilin söz varlığı içinde yer alan atasözleri bir toplumun bilgeliğini, deneyimlerini, dünya görüşünü ve anlatım gücünü yansıtan, yüzyıllarca yaşayabilen sözlerdir (Aksan 2015:41).

Atasözü, anonim özellik taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüzyıllar boyunca geçirdiği gözlem ve denemelerden, ortak düşünce, tutum ve davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan, genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış söz (Korkmaz, 2017: 79).

Atasözü, şekilleri bulunan, sosyal ve kültürel olarak benimsenmiş ve meşruiyetleri tartışmasız kabul gören özlü sözlerdir (Çobanoğlu 2003: 160).

Aksoy atasözlerini “Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştıran ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş önsözlerdir.” (1988a: 37) şeklinde tanımlarken Akyalçın’a göre atasözleri; “Bir ulusun geçmişten gelen, geçmişte yaşanan olaylarla deneyimleşmiş birikimlerinin özlü ve kalıp sözlere dönüşmüş biçimleridir.” (2012:17).

“*Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste.*”, “*Ak akçe kara gün içindir.*”, “*Akmasa da damlar.*”, “*Damlaya damlaya göl olur.*”, “*Ne ekersen onu biçersin.*”, “*Balık baştan kokar.*”, “*Ayağını yorganına göre uzat.*” şeklinde birbirinden farklı çok sayıda atasözü bulunmaktadır.

Deyimler

Deyimler, cümle içerisinde mecaz anlamda kullanılarak cümlenin anlamına yoğunluk katan kalıplaşmış sözlerdir.

Deyim, “Bir dildeki deyimler de söz varlığı içinde yer alır; dili konuşan toplumun altındaki gücünü ve başarısını, benzetmeye, nükteye olan eğilimini ortaya koyan önemli öğelerdir. Deyimler kimi zaman yüzyıllar boyunca hiç değişmeden, kimi zaman sözcüklerinde yinelemelerle yaşamakta, yeni deyimler de aktarılabilmektedir.” (Aksan 2015:39).

Vardar, deyimleri tanımlarken bir tür sözlüksel birim oluşturan anlambirim toplaşması; genellikle öz anlamından az çok ayrı bir anlam içeren kalıplaşmış sözdür ifadesini kullanmıştır (2002: 71).

Yusuf Çotuksöken (1992: 5) deyim için, “En az iki sözcükten kurulan, konuşmada ve yazıda anlatım gücünü artıran, anlam yönünden yer yermantik dışına taşan bölümleri olabilen, yapısındaki kimi sözcükleri anlam değişmesine uğrayan, kalıplaşmış söz öbeklerine verilen addır.” tanımını yapmıştır.

“Deyimler, düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamın dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.” (Akyalçın, 2012: 10).

“*Aslan ağzına leblebi gibi, aynı kefeye koymak, bende o göz var mı, benden uzak cehenneme direk, gerisi Aydın havası, iğne atsan yere düşmemek*” vb. ifadeler deyimlere örnek olarak verilebilir.

İkilemeler

İkilemeler, anlamı pekiştirmede ve güçlendirmede kullanılan yan yana sıralı aynı ya da birbirinden farklı sözcüklerle kurulan söz öbekleridir.

Berke Vardar ikilemeyi; (Alm. Geminatio, Verdoppelung, Reduplikation, Fr. g  mination, redoublement, r  duplication, İng.geminatio, reduplication) “anlama g    katmak amacıyla bir birimi, seslemi yineleme aralarında benzerlik bulunan birimleri art arda kullanma” (2002: 119) olarak açıklamaktadır.

Korkmaz ise, ikilemeyi (hendiadyoin) “Aralarında belli bir ses düzeni bulunan, biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan, aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi ile oluşturulan kelime grubu: birer birer, delik deşik, köşe bucak, yalvarıp yakarmak,...vb.” (2003: 123–124) olarak tanımlamaktadır.

Vecihe Hatiboğlu, *Türk Dilinde İkileme* adlı eserinin   n sözünde ikilemeyi, “anlatım gücünü artırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı s  zc   n tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki s  zc   n yan yana kullanılması” (1981: 9)   eklinde tanımlamaktadır.

Korkmaz (2017: 157) ise, *Dil Bilgisi Terimler S  zl    *’nde ikilemeyi, “Aralarında belli bir ses düzeni bulunan, biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan, aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi ile oluşturulan kelime gurubu” şeklinde tanımlamaktadır.

Akyalçın, *Türkçe İkilemeler Sözlüğü*’nde ikilemenin önemini şu şekilde belirtir: “İkileme biçimindeki söz öbekleri de dilimizin anlatım olanaklarının genişlemesi, güçlü, akıcı, şiirsel ve kıvrak bir anlatımın sağlanabilmesi bakımından çok önemli bir yere sahiptir.” (2007: 1).

İkilemelere örnek olarak; “*abur cubur, acı sancı, cahil cahil, cümle cümle, dangul dungul, gel zaman git zaman, incik cıncık vb.*” verilebilir.

Terimler

Terimler, kullanıldıkları alanlarla ilgili bilgi veren sözcüklerdir. Sağlık, edebiyat, sosyoloji, ekonomi, tarım vb. birçok alanda kullanılan terimler, kullanıldıkları alanları yansıtmakta ve ayrıntılandırmaya olanak sağlamaktadır. Terimlerle ilgili çalışmalar Tanzimat’la birlikte başlamaktadır ancak terimlerin birden çok kavramı karşılaması ve Batı dillerinden gelen kelimelerin daha çok kullanılması bir sorun olarak görülmektedir (Zülfikar, 2006: 5).

Dilâçar terim için, “Bilim ve sanat kollarında kullanılan, bunların müfredatına ve disiplinine tâbi bulunan ve belirli bir kavramın, nesnenin, olayın veya durumun karşılığı olan kelime.” (1956: 207–210) tanımını yapmaktadır.

Her dilde fizik, matematik, felsefe ve toplumbilim gibi bilim dallarından sahne sanatlarına, mimariden kuyumculuk, marangozluk gibi zanaatlara kadar uzanan geniş bir çerçeve içinde yer alan, bu dallara ait kavramların oluşturduğu bir terim söz varlığı bulunur (Aksan, 2015: 43).

Şahin, genel söz varlığının terimler için ana kaynak olduğu belirtmektedir. Genel dile ait bir sözcük, zamanla herhangi bir bilim dalında terim niteliğini kazanabilir. Terimler kullanıldıkları alanlarla bağdaşmalar dahi başka alanlarda kullanılmalarından dolayı anlamları farklılaşabilir (Şahin, 2006: 126-127).

Terimlerle ilgili birçok sözlük ve çalışma vardır. Bu çalışmalar ormancılık, su ürünleri, matbaacılık, tıp, işletme, kalite, mantık, malzeme, edebiyat vb. çok çeşitli alanlar üzerine yapılmıştır. Örneğin; Atilla Özkırımlı'nın *Açıklamalı Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Kaan Soylu'nun *Toplam Kalite Yönetimi Sözlüğü*, Sedat Çöloğlu'nun *Adli Tıp Sözlüğü*, Yaşar Methibay'ın *İktisadi ve İdari Bilimler Sözlüğü*, Tülin Hakalın'ın *Türkçe Balık Adları* tezi, Erol Mutlu'nun *İletişim Sözlüğü*...

Argo

Argo, temel söz varlığından faydalanarak belirli sosyal çevrelerde ya da yörelerde kullanılan herhangi bir şeyi ifade etmeye yarayan özel bir dil oluşumudur.

“Argo: Fr. argot. 1. Kullanılan ortak dilden ayrı olarak aynı meslek veya topluluktaki insanların kullandığı özel dil veya söz dağarcığı. 2. mec. Serserilerin külhan beylerinin kullandığı söz veya deyim”dir (TS 1988: 83).

Argo (Alm. Argot, Gaunersprache; Fr. argot; İng. Slang; Osm. Lisân-ı hezele, lisân-ı erâzil): 1- Farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dildeki kelimelere özel anlamlar vermek, bazı kelimelerde değişiklik yapmak, dilin lehçelerinden, eskimiş unsurlarından ve yabancı kökenli şekillerinden de yararlanmak suretiyle oluşturdukları herkesçe anlaşılmayan kelime ve deyimlerden oluşan, gereğinde mecazlı anlamlara da yer veren özel dil veya söz dağarcığı. 2- Külhanbeylerin ve tulumbacıların kullandıkları, özel anlamlı kelime ve deyimlerin yer aldığı kaba dil; asker argosu, öğrenci argosu, kalaycı argosu, hırsız argosu gibi (Korkmaz 1992:13).

Argo kendi içerisinde sınıflamalara ayrılmaktadır. Kullanıldıkları yerlere ve kullanma şekillerine göre farklılık gösterebilmektedir. Bunlardan biri de ve genel olanı da *alan argosudur*.

Alan argosu: Kendi sosyal çevreleriyle sınırlı yaşayan ve genel olarak toplumun, özel olarak da içinde bulundukları topluluğun geri kalan kesiminden ayrılmak ve/ ya da korunmak isteyen, yaşama ortam ve biçimleri birbirlerine yakın kişilerce yaratılıp benimsenmiş sözcükler, deyimler bütünü; bu sözcükler bütününe dayalı konuşma biçimi. Argo, genel argo: Alan argolarındaki sözcük dağarcığının, zaman içinde oluşturduğu toplam sözcük ve deyim dağarcığı ile bu dağarcığa dayalı konuşma biçimi (Aktunç 2002:387).

Argo kendi dilinden beslenerek oluşmakta hem mecazi anlamda kullanılarak hem de doğrudan anlatımlarla desteklenerek söylenmektedir. Argonun konuşulduğu dilden yararlanmasi düşüncesini Ergene, *Argo Söz varlığında Özel Adların Kullanım Biçimleri* adlı makalesinde şu şekilde yorumlamıştır; “Argonun genel dilden beslenmesi, buna karşılık argo söz varlığındaki ögelerin zaman içinde genel dilde de kullanılabilmesi, bu "geçişimler" sonucu gerçekleşmektedir.” (2011: 543).

Türkçe’de kullanılan argolar; *Eşek Cenneti* “öbür dünya”, *Dükkan* “kumarhane”, *Camekan* “gözlük”, *Ayran Ağızlı* “aptal, budala, sersem”, *Anam Avradım Olsun* “birini kesin olarak inandırmak için söylenen söz”, *Gaga* “ağız”, *İmam Kayığı* “tabut”, *Lolo* “gösteriş,kabadayılık”, *Pestil* “hasta”, *Uydu* “bir şeye bağımlı olan” vb. sıralanabilir.

Sözcük Bilimi

Sözcük; iletişim kurarken kullanılan dilin en küçük birimidir. Cümle içerisinde bağlamda işlevsellik kazanmış olsa da kendi içerisinde taşıdığı bir öz anlam bulunmaktadır. *Sözcük* terimi, Almancada *Wort*, İngilizcede *Word*, Fransızca’da *Mot*, Azerbeycan Türkçesinde *Söz*, Rusçada *Slovo* şeklinde kullanılmaktadır.

Sözcük, “Bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında zihinde tek başına kullanıldığında somut veya soyut bir kavrama karşılık olan yahut da somut ve soyut kavramlar arasında geçici ilişkiler kurmaya yarayan dil birimi.” olarak tanımlanmaktadır (Korkmaz 2017: 174).

Sözcük, “Geleneksel dilbilgisinde sözcük bir ya da birden çok sesbirimden oluşmuş anlamlı dilsel ögeyi belirtir.” (Günay 2018: 30) biçiminde de tanımlanabilir.

Sözcüklerin tek başına anlamı olup olmamasına bağlı olarak sözcükleri değerlendiren Günay, “boş sözcük” (fr. mot *vide*) ya da “dolu sözcük” (fr. mot *plein*) kavramlarını kullanmıştır. *Dolu sözcük* olarak birden fazla ses biriminden oluşan ad, sıfat, eylem gibi sözcüklerden bahsederken *boş sözcük* olarak tek ses biriminden oluşan tek başına anlamı olmayan kullanıldığı sözcüklere anlam sağlayıcı olarak kullanılan edat, bağlaç, adıl gibi sözcük türlerinden bahsetmektedir (2018: 20).

Sözcük bilimi çeşitli bilim insanları tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır:

Sözcükbilim, dilin söz varlığını, yani sözcüklerini, türetmede görev alan biçimbirimlerini, bileşik sözcük, deyim, atasözü, kalıplaşmış söz gibi öğelerini incelemeye yönelen, bu öğelerin kökenlerini, oluşumlarını araştırarak biçim ve anlam açısından gelişmelerini saptamaya çalışan bir bilim dalıdır (Aksan 2015: 13).

Bir dilin kelime varlığını şekil bilgisi, cümle bilgisi, anlam bilgisi açısından ele alarak türetmede görev alan birimlerini, kalıplaşmış şekillerini, deyimlerini, atasözlerini, alıntı kelime vb. öğelerini inceleyen, bunların

köken yapılarını araştıran, şekil ve anlam bilimi açısından geçirdikleri değişme ve gelişmeleri belirleyen dil bilim dalıdır (Korkmaz 2017:174).

Bir dilin söz varlığını oluşturan birimleri ve bu birimlerin yapılarını ve anlamlarını, birbirleriyle ilişkilerini, zaman içinde yaşadığı değişim ve gelişmeleri araştıran dil bilim dalı, leksikoloji (BTS 2011: 2155).

Sözcüksel birimleri betimleyen yapısal dil bilimin bir dalıdır. Sözcükçenin dilsel olarak incelenmesini belirtir. Sözcükbilim, sözlükbirim, sözlük ve sözcükçe alanlarını inceler. Sözlük yazımı daha önceleri yapılan sınıflandırma biçimi iken sözcükbilim dil bilimindeki gelişmelere bağlı olarak yapılan dil sınıflandırma biçimini belirtir (Günay, 2007: 284).

Günay, tanımında söz ettiği *sözcükçe* terimini tanımlarken şu ifadeyi kullanmıştır:

“Sözcük bilimini ilgilendiren bir terim olarak iki farklı anlamda kullanılır. Birinci olarak bir yazar, bir bilim dalı ya da bir uygulamalı alanı tarafından kullanılan sözcüklerin listesini içeren bir kitaba denir. Yine iki dilli bir sözlükte her iki dilli bir sözlükte her iki dildeki sözcüksel birimleri koşut biçimde karşılaştırıp ortaya koymak”ta sözcükçe olarak değerlendirilir (Günay, 2018: 31).

Sözcük bilimi incelerken birden fazla terim karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan biri de sözcükçe’dir. Sözcükçe, bir dilde kullanılan sözcüklerin tanımlarını, dilbilgisel şekillerini, söylenişlerini ele alan bir diğer adıyla *sözlükte* denilen bir sözcükler bütünüdür. Ayrıca Doğan Günay, “Sözcükbilim” adlı kitabında sözcükçeyi, “herhangi bir konuşucunun etken ya da edilgen olarak bildiği biçimlerin toplamıdır” şeklinde ifade etmiştir (2018: 38).

Sözlük Bilimi

Sözlük bilimi içerisinde verilen tanımlamalar, sözlüğü temel alarak ortaya konulmuş ve tartışılmış kavramlardan oluşmakta ve sözlük kavramının etrafında şekillenmektedir. Buradan hareketle sözlük terimini kavramsal olarak değerlendirmek gerekir. Sözlük, bir dilin içerisinde kullanılan sözcükleri bulundukları alanlara göre ya da alfabetik olarak sıralayarak farklı dildeki karşılıklarıyla ve örneklemelerle oluşturulan yazılı ya da elektronik halde bulunan veri tabanlarıdır. Sözlük sözcüğünün farklı köklerdeki anlamları, birçok dildeki adlandırmaları ve tanımlamaları vardır.

Sözlük adlarının kökenlerinin ‘açıklamak, söylemek, seslenmek, saklamak’ eylemlerine ve ‘ses, söz, hazine’ adlarına dayandığı anlaşılmaktadır. Arapça’da *Glossary* ‘açıklanmış sözler kitabı’ (gloss ‘açıklamak’, glōssa ‘açıklanması gereken söz, dil’); *lexicon* ‘söz kitabı’ (légein, ‘söz söylemek’, leksi-s ‘söz söyleme, söylenen söz’); *thesaurus* ‘hazine, söz hazinesi’ (thē ‘saklamak’); *dictionary* ‘söz kitabı’ (dicere/dicāre ‘söylemek’); *vocabulary*

‘söz hazinesi’ (vōx, vōc- ‘ses’, ‘seslenmek’, vocā-re, ‘seslenmek, çağırmak’); *Wortschatz* ‘söz hazinesi’ (wer ‘söylemek’); wordbook ‘söz kitabı’ (wer ‘söylemek’); *Wörterbuch* ‘sözler kitabı’ (wer ‘söylemek’); *slovár* ‘sözlük’ (sloviti ‘söylemek’, slov ‘söz’ [<zvuk ‘ses’]) anlamını taşıyan sözcüklerden yapıldığı izlenebilmektedir (Bağdemir 2015: 245).

Bir dildeki kelimeleri esas alarak, onların temel anlamlarını, kazandıkları yan anlamlar ile başka kelimelerle kurdukları ifadelerdeki anlam inceliklerini, değişik kullanımlarını, deyimlerini gösteren ve o dilin bütün kelime varlığını içine alan kitaptır (Korkmaz 2017: 218).

Bir dilin bütün dönenlerinde veya belli bir dönemde kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügat (BTS 2011: 2157).

Sözlükler, bir dilin bütün veya belli bir dönemdeki sözcüklerini yazılışları, türleri, söylenişleri, temel ve yan anlamları, kullanım özellikleri bakımından açıklayan, edebî metinlerden seçilen cümlelerle örneklediren, alıntı sözcüklerin hangi dilden geçtiğini bildiren başvuru kaynaklarıdır (Akalin 2010: 268).

İlk Sözlükler ve Sözlük Türleri

Sözlük, bir toplumun söz varlığına ve diline ait sözcüklerin derlenmesiyle birlikte oluşturulmuştur. Aslında geçmişten günümüze kadar olan sözlükler, ilk zamanlardan bugüne gelene kadar şekilsel değişikliklere uğramıştır. İlk sözlükler, insan yaşamının başladığı ilk zamanlarda yaşadıkları sosyal hayatla ilgili olayların resimleştirilerek duvarlara çizilmesiyle başlayan kayıtlarına daha sonra sözcüklerin kavramları karşılması, yazının icadı, kâğıdın bulunması, matbaa ve bilgisayarla beraber daha da gelişerek günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Sözlük, tek boyutlu olmamakla birlikte kendi içerisinde katmanlı bir yapıya sahiptir. Hem tanımsal hem de anlamsal yönden iç içe oluşturulmuştur.

İlk sözlüklerin oluşturulmasındaki asıl amaç, bilgi aktarımını sağlamaktır. Sözlükler insanoğlunun tecrübelerini ve yaşamında karşılaştığı kavramları farklı toplumlara ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha sonrasında şekil değişikliklerine uğrayarak bugünkü haline kavuşmuştur.

Akalin’a göre, “ilk sözlüklerin pratik bir amacı vardı. Çoğunlukla iki veya çok dilli olan sözcük listesi niteliğindeki bu sözlükler gezginlere, tacirlere veya misyonerlere yardımcı olmak amacıyla hazırlanmaktaydı.” (2010: 270).

Mezopotamya’da yazının icat edilmesiyle birlikte ilk sözlükler oluşturulmuştur. Akalın, *Sözlüğün Tarihi* isimli makalesinde, bilinen en eski sözlüğün “Urur Hubullu” adında Sümerce Akadca karşılıklar kılavuzu olduğunu belirtmiştir. Yirmi dört tabletten oluşan sözlüğün, MÖ 230 yılında Akad İmparatorluğu’nda ortaya konulduğu sanılmaktadır. Suriye’deki Ebla kalıntılarında bulunmuştur ve bugün Fransa’da Louvre Müzesi’ndedir (2010: 270-271).

Cumakunova’ya (2011: 15-16) göre ise ilk sözlük denemeleri şöyledir:

- MÖ 3. bin yılın sonunda Sümerlerle daha rahat ticaret yapabilmek için Akadlar tarafından hazırlanan üç dilli Sümer-Akad-Kett kil tabletleri,
- MÖ 6. yüzyılda Hindistan’da yazılan kutsal Veda ayin metinlerinde rastlanan anlamı belirsiz sözleri açıklama amaçlı sözlükler,
- MÖ 5. yüzyılda Homeros’un “İlyada” ve “Odysseia” destanlarında anlaşılamayan kelimeleri açıklamak için yazılan sözlükler,
- MÖ 1750 Mısır’da yazılmış kelime dizinleri,
- MÖ 1. yüzyılda Verrius Flaccus’un Latin dilinin en eski örneklerini kaydettiği 10 ciltlik De Verborum Significaty (Sözlerin Anlamı),
- MÖ 3. yüzyılda Çin’de ve MS 8. yüzyılda Japonya’da yapılmış açıklamalı hiyeroglif sözlükleri.

İskenderiye Müzesi Kütüphanecisi Bizanslı Aristophanes’in MÖ 2. yüzyılda hazırladığı; Yunancadaki güncel, eski, eş anlamlı ve teknik kelimelerin yanında atasözlerini de ele alan “Lexicon” adlı eser günümüzdeki sözlüklere benzer ilk sözlük olarak gösterilir (Durmuş, 2009: 398-401).

Sözlük terimi (Lat. Dictionarium) 1225’te John Garland tarafından ilk kez kullanılmış, bu yüzyıla gelinceye değin birkaç önemli köken bilgisi sözlüğü de hazırlanmıştır. Aksan sözlükçülükte en önemli aşamanın, XIX. Yüzyılda Almanya’da Jacob Grimm ile kardeşi Wilhelm Grimm’in hazırladığı 1854’te Leipzig’te yayınlanan Alman Sözlüğü (Deutsches Wörterbuch) ile gerçekleştiğini belirtmiştir (2009: 70-71).

Arap dilinin etkisiyle oluşan sözlükler dilin berraklığını koruma düşüncesiyle şekillenmiştir. Arap dilinde sözlük bilimi alanındaki en önemli gelişmelerden biri, Al-Halil Farahidi’nin “Kitap’l-‘Ayn” adlı eseriyle sağlanmıştır. Teorik anlamda büyük önem taşıyan eserle ilgili bilgiyi Cumakunova, “...Arapçanın ilk açıklamalı sözlüğü dünya leksikografisinin de ilk açıklamalı sözlüklerinden biri sayılır. Al-Halil’in ünsüz+ünlüden oluşan en küçük dil birimi harf’i bulması ve onu sadece şiirdeki aruzun değil, Arap

sözünün de ritmik ve şekil modelini oluşturduğunu kanıtlaması dil biliminde büyük buluş olmuştur” şeklinde aktarmıştır (2011: 19).

Al-Cevheri’nin “*Tacu’l-luga ve sihahu’l- arabiyye*” adlı eseri şekil olarak farklı bir yapıya sahiptir. Babların alfabetik şekilde sıralanması, kelimenin aranması ve kullanımı açısından kolaylık sağlamıştır. Bir diğer Arap sözlükçülüğüne damga vuran eser de XVIII. yüzyılda yazılmış 10 ciltlik “Taj al-arus” sözlüğü ve 1867-1890 yıllarında yayımlanmış Burtrus al-Bustani’nin “Muhit al- Muhit” adlı ansiklopedik sözlüğüdür (Cumakunova, 2011: 20-21)

Türk sözlükçülüğü ise, XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmud’un yazdığı Divanü Lugati’t-Türk adlı eserle başlamaktadır. 1072 yılında yazılmaya başlanan eser 1074 yılında tamamlanmıştır. Günümüze ulaşan nüshası Ali Emiri tarafından bulunmuştur. Ansiklopedi niteliğinde yazılan eser iki ana bölümden oluşmaktadır. Tanrı’ya ve Hz. Muhammed’e övgü amacıyla yazılan eser, Türk diline ait sözcüklerin çok fazla sayıda kullanılmasıyla beraber Türk dili söz varlığını en iyi şekilde aktarmıştır. Ansiklopedik özelliğe sahip olmasının nedeni ise, Araplara Türkçe’yi öğretme amacından dolayı dilbilgisi terimlerine, Türklerin yaşayışına ait bilgilere, Türk boylarına ve farklı alanlardaki birçok kavrama yer vermesi olarak gösterilebilir. Ayrıca eserde dünya haritası da bulunmaktadır. İçerisinde bulunan kelime sayısı bazı kaynaklara göre farklılık göstermektedir (Akalin, 2010: 41-48).

Akalin’ın aktardığına göre; Carl Brokelmann’ın yayımladığı *Mitteltürkisher Wortshatz nach Mahmud al-Kaşgaris Divan Lugat at- Türk* adlı eserde 7.993 söz bulunmaktadır. Besim Atalay’ın üç ciltlik çevirisinin 1943 yılında yayımlanan “endeks”inde verilen sözcük sayısı ise 8.783’tür. Divanü Lugati’t-Türk’ün Özbekistan’daki yayımında ise 9.222 sözcük bulunmaktadır. M. Vefa Nalbant’ın çalışmasında ise Divanü Lugati’t-Türk 5.147’si ad, 3.477’si fiil olmak üzere 8.624 sözcüğün madde başı bulunduğu belirtmiştir (2008:66-67).

Birbirinden farklı sayısal veriler olmasına rağmen sözcük çeşitliliği yani söz varlığı geniş bir sözlük olarak karşımıza çıkmaktadır.

Osmanlı sahasında ele alınan sözlüklerde Türkçe sözcüklerin madde başı olarak verildiği ilk sözlük olarak Şeyhülislâm Esad Efendi’nin yazdığı *Lehçetü’l Lügat* adlı eser kabul edilir. Bu eserde Türkçe söz varlığı eski ve yöresel biçimleriyle ele alınmıştır. Osmanlı Türkçesi’ndeki Türkçe söz varlığına yer veren bir diğer eser *Lehçe-i Osmânî’sidir*. *Lehçe-i Osmânî* ile Türk sözlükçülüğü yeni bir boyut kazanmıştır. Osmanlı dilindeki Arapça, Farsça ve ecnebî kelimeleri içeren diğer bir eser *Lugat-i Nâcî*’dir. Eser,

alıntı kelimeleri Türkçedeki kullanımlarına göre vermiş ve yazımlarında da dilimizdeki söylenişleri esas almıştır. Bir diğer eser ise Şemseddin Sami'nin *Kâmûs-ı Türkî*'sidir. *Kâmûs-ı Türkî*, Türk sözlükçülüğüne farklı bir boyut kazandırmakla birlikte Türkçe kelimeleri okumada ve sözlüğü kullanmada büyük kolaylık sağlamıştır (Yavuzarslan, 2004: 190-193).

Sözlük bilimi, sözlüklerin hazırlanmasında önemli rol oynamaktadır. Bazı kaynaklarda *leksikoloji* ve bazı kaynaklarda ise *leksikografi* kavramı ile karşılanmaktadır. Bu iki farklı kavram adı ise karşılıklılığa neden olmaktadır. Boz, Crystal'dan (2003) aktararak iki farklı alanın tanımlanmasıyla iki terimin ayrı olan yanlarının açıklanabileceğini belirtmiştir: Crystal, leksikoloji için “Sözlüklerin kelime dağarcığı (tarihini içeren) üzerine yapılan bütün çalışmalar için anlam biliminde kullanılan bir terimdir.” derken leksikografi için “Sözlük yazarları tarafından gerçekleştirilen sözlük yapmanın bilim ve sanatıdır.” tanımını yaparak ayrılan noktaya parmak basar ve “Leksikografi, bundan dolayı pratik leksikolojinin bir branşı olarak görülebilir.” diyerek son noktayı koyar (Boz, 2011: 10).

Aksan'a göre “sözlük bilim, bir dilin ya da karşılaştırmalı olarak çeşitli dillerin söz varlığını sözlük biçiminde ortaya koymaya yönelik, bu amaçla yöntemler koyarak uygulama yollarını gösteren bir dil bilimi dalıdır.” (2015: 69).

Yine sözlük bilm, bir dilin veya karşılaştırmalı olarak çeşitli dillerin söz varlığını sözcük biçiminde ortaya koyma yöntemlerini ve uygulama yollarını gösteren dil bilimi dalı (Korkmaz, 2017: 218).

Sözlük bilim, dil biliminin bir alanı olarak değerlendirilmektedir. Sözlük bilimi (lexicologie), genel ayırimda dil biliminin bir bölümüdür. Anlamli birimlerin (monèmes) ve birim birleşmelerinin bilimidir, kelimeler bu bilim dalı içinde ait olduğu kültürün bir elementi olarak da değerlendirilir (Filizok, <http://www.ege-edebiyat.org/docs/494.pdf>).

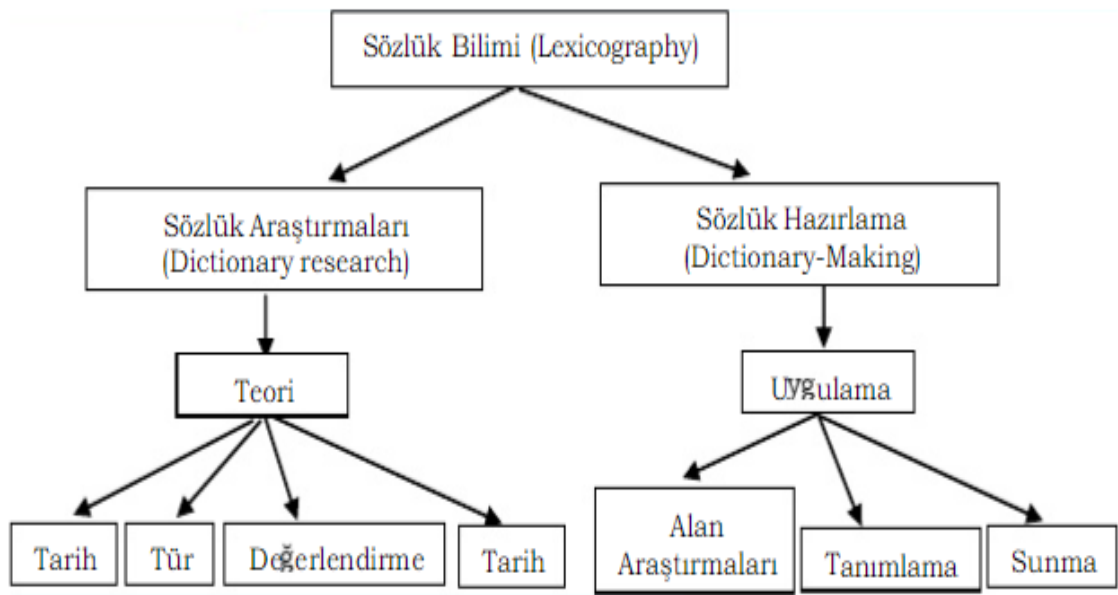
“Sözlük bilim, bir dilin ya da karşılaştırmalı olarak çeşitli dillerin söz varlığını sözlük biçiminde ortaya koymaya yönelik, bu amaçla yöntemler geliştirerek uygulama yollarını gösteren bir dil bilimi alanıdır.” (Yavuz, 2002: 113).

Bir dilin söz varlığını ortaya çıkarmaya çalışan sözlük bilimi, sözcük bilimi ile ilişkili olmakla birlikte bu ikisi birbirlerinden beslenen alanlardır. Birbirinden farklı yanları bulunsa bile iç içe durumdadırlar. Bu iç içe geçmiş durumun ayırıcı yanını belirten Günay,

“Sözlükbilim, sözlüklerin betimleme tekniğini inceler ve değerlendirir. Sözcük bilim ise söz varlığının bilimsel incelemesini yapar.” (2018: 52) demektedir.

Baskın, Hartmann ve James’ten (1998) aktardığı şekilde sözlük bilimi alanını alt dallarıyla bir çizelge halinde somutlaştırmıştır: (2014: 446)

Tablo 1: Sözlük Bilimin Sınıflandırması

Bu çizelgeden hareketle sözlük biliminin iki ayrı kolda, sözlük araştırmaları ve sözlük hazırlama alanında incelendiği söylenebilir. Biri sözlüğün araştırılmasında izlenecek yöntemleri diğeri ise oluşturulmasındaki hususları göstermektedir.

Tarihten bugüne kadar sözlük türleri çeşitlilik göstermektedir. Bu sözlüklerin sınıflandırması konusunda farklı çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’de en çok kullanılan ise Aksan’ın sınıflandırmasıdır. Aksan, sözlükleri üç ana başlık altında incelemiştir.

1. Bir ya da birden çok dilin söz varlığını işleme bakımından: Tek dilli ve çok dilli sözlükler.

2. Abece sırasının esas alınıp alınmamış olmasına göre: Alfabetik sözlükler, kavram sözlükleri (tematik sözlükler).

3. Ele alınan söz varlığının niteliğine göre:

- a) Genel sözlükler (ortak dil, yazı dili sözlükleri, ansiklopedik sözlükler).
- b) Lehçebilim sözlükleri.
- c) Eş anlamlı, eş adlı, ters anlamlı ögeler sözlükleri.
- d) Yabancı ögeler sözlükleri.
- e) Tarihsel sözlükler.
- f) Köken bilgisi sözlükleri.
- g) Uzmanlık alanı sözlükleri (terim sözlükleri).
- h) Argo sözlükleri.
- i) Deyim ve atasözü sözlükleri.
- j) Anlatımbilim sözlükleri.
- k) Sanatçı ve metin sözlükleri.
- l) Yanlış yerleşmiş öge sözlükleri ile tersine sözlükler ve başka sözlük türleri

(2009: 75-76).

Aksan’ın sınıflandırmasından hareketle çalışmamızda kullandığımız sözlük sistemini ifade edecek olursak bu, alfabetik ve kavram yani tematik sözlük türüdür. Kavram sözlüğüne değinmeden önce kavram terimini “Dünyadaki varlıkların ortak özelliklerine dayanan dile özgü bir genelleme, bir soyutlamadır.” (Aksan 2003: 151) şeklinde tanımlayabiliriz. Kavramlar, anlam bakımından bir dilin söz varlığı için değerli olmaktadır. Türk dilinin geçmişten bugüne dek yoğrularak oluşturulan zengin söz varlığı, kavram haritasını da çeşitlendirerek genişletmiştir. Çalışmamızı tematik sözlük kavramı altında oluşturmaya ve kavramlarla terimlerden oluşan tematik bir sözlük oluşturmaya yönelik olarak biçimlendirdik.

Tematik Sözlük

Tematik sözlük kavramını incelemeden önce temanın ne olduğu konusuna ya da tematik sözcüğüyle anlatılmak istenenin ne olduğuna değinmek gerekir. İtalyanca’da *tema*, İngilizce’de *theme* olarak kullanılan tema kavramı, genel anlamıyla bir eserin, bir olgunun ya da bir durumun karşı tarafa aktarmak istediği anlatı, ileti ya da mesaj olarak tanımlanır. Bir parçanın tematik yapısı ise, o eserde ya da olguda anlatılan kavramların biri ya da birçoğudur. Bir eser kimi zaman tek bir kimi zaman da çok daha fazla tema etrafında incelenebilir. TDK sözlüğüne göre tema; ‘asıl konu, temel motif, ana konu’ (2011: 2315) şeklinde tanımlanmıştır. Tematik kavramı ise, Fransızca (*thématique*)’dan dilimize giren ve “bir tema etrafında oluşan” anlamında bir sözcüktür.

Tematik sözlüklerin terim olarak adlandırılışı çeşitlilik göstermektedir. Aksan, bu tür sözlüklere kimi dilcilerin adbilimsel (*onomasiologique*) sözlükler dediklerini belirtmiş ve kendisi, kavram sözlükleri (ya da kavram alanı sözlükleri) terimini kullanmıştır (2009a: 77). Paşa Yavuzarslan, “Osmanlı Dönemi Türk Sözlükçülüğü” adlı eserinde Arap sözlükçülüğünü ele alırken konuyu tematik sözlükler çerçevesinde ele almaktadır (2009: 3). Hatice Şirin, bu sözlükler için tematik terimi yanında “konusal sözlük” terimini de kullanmaktadır (2010: 19-23). Hüseyin Kahraman Mutlu’da aynı konulu makalesinde tematik sözlük terimini kullanmıştır (Mutlu, 2009).

Yabancı kaynaklarda da tematik sözlük terimi adlandırmalarında farklılıklar gözlenmektedir. Piet van Sterkenburg’dan (2003) aktaran Kocapinar, “Literatürde sistematik sözlükler için çeşitli isimler vardır. Uluslararası anlamda sistematik ya da tematik sözlük özellikle thesaurus adı altında popüler olmuştur.” demiştir. Diğer bir farklı yorum ise Igor Burkhanov’undur. Burkhanov’dan (1999) aktaran Kocapinar, bu tür sözlükler için ideografik terimini tercih etmiş ama tematik sözlük ideografik sözlükle eş anlamlı olmadığı için tematik sözlüğü ideografik sözlüğün bir alt dalı olarak değerlendirmiştir (2014: 478-749).

Görüldüğü üzere tematik sözlük kavramı, farklı dillerde çeşitlilik göstermektedir. Tematik sözcüğü genel olarak kavram (*onomasiolojik*) sözcüğü ile karşılanmaktadır. Onomasiolojik terimi, genel olarak bu sözlüklerin tümü için kelime listesi, dizin, terim (*nomanciator*) sözcüklerini karşılamak için kullanılmaktadır (Kocapinar, 2014: 89).

Tematik sözlüklerin farklı bilim dallarından beslendiğini ve bu sözlüklerin aslında Eflâtun, Aristo gibi klasik geleneklerden beslenerek oluştuğunu belirten Kocapinar, Tom McArthur'un "*Thematic Lexicography*" (1998) adlı çalışmasından aktararak fikrini belirtmiştir.

Tematik biçim, Orta Çağ skolastik felsefe dünyasında güçlü temelleriyle ve Eflâtun, Aristo ve Pliny'nin klasik geleneklerindeki kökleriyle daha eski, daha geniş kapsamlı gelenektir. Dolayısıyla bu tür sözlükler bugün dil bilimi ile birlikte felsefe ve mantık konularıyla da ilişkilendirilmektedir (2014: 98).

Tematik sözlük kavramının farklı adlandırmalarının bulunmasının nedeni olarak da sözlüklerin düzenlenmesindeki hususlar dikkatleri çekmektedir.

Kocapinar, Hartmann ve James'ten (1998) aktararak, tematik sözlükler'i "Thesaurus veya ansiklopedik sözlük gibi, düzenleyici bir prensip olarak tematik düzeni kullanan başvuru çalışmasının bir çeşidi." şeklinde tanımladıktan sonra tematik düzen'i ise "Konuların sınıflandırılmasına göre bir başvuru çalışmasında bilginin sistematik düzenlenmesi." olarak açıklar (Hartmann-James, 1998: 142). Sistematik düzeni ise "Bir konu alanının kavramsal sistemi içinde, maddeleri tematik olarak düzenleme prensibi." olarak ifade eder (2014: 750).

Tematik sözlük, tarihsel dönem içerisinde farklı tanımlamalaraltında dil alanında incelenmiştir. Sınıflandırma açısından yapılan çalışmaları inceleyen Yıldız, öncü olan ilk sözlük örneğini Helenistik dönemde M.Ö. III. yüzyılda Atina ve Bergama (Pergamon)'da yaşamış olan Antigonos'un Peri Lekseos "Sözlükler Üzerine" adlı eeri olarak kabul etmiştir. Gaius 577 Secundus Plinius'un Naturalis Historia "Doğa Tarihi" adlı eserinde de çeşitli konular sistematik olarak ele alınmıştır. Ayrıca Pollux'un Onomasticon adlı eseri de alfabetik olarak değil, tematik bir sistemde oluşturulmuştur. (1988: 195).

Demiriş'ten (2010) aktararak; Verrius Flaccus'un de verborum significatu (Kelimelerin Anlamları Üzerine) adlı eseri (M.Ö. 1. yüzyıl) Latincenin ilk sözlüğü olarak kabul edilir. Grandazzi, sözlükte kelimelerin alfabetik, tematik ve filolojik olmak üzere üç farklı sıralama yöntemine göre düzenlendiğinden bahsetmiştir (Kocapinar, 2015/16: 138).

Kocapinar, Yavuzarslan'dan (2009) aktararak; "Arap sözlükçülüğü ilk olarak tematik sözlük türünde başlamış; özellikle 8-10. yüzyıllarda "yeryüzü ve arazi şekilleri, sular, insanlar, kuşlar vb." ile ilgili sözcükleri içeren pek çok sözlük hazırlanmıştır." ifadesini kullanmıştır (2015/16: 134).

Türk dilinin sözlükçülük tarihi içerisinde birçok tematik sözlük çalışması yapılmış ve bu çalışmaların Divanü Lugati't-Türk'ten günümüze değin ilerleyerek devam ettiği görülmüştür. Türk sözlükçülüğünde tematik sözlüğün sırasıyla ve farklı sahalarda görülen sözlük örnekleri bulunmaktadır.

Zemahşerî'nin *Mukaddimetü'l-Edeb*, Kıpçak sahasından *Ed-Durretü'l-Muzîğa Fi'l-Lugâti't Türkiyya*, *Codeks Cumanicus*'un İtalyan bölümü, Oğuz sahasında *Bahşayış Lûgâti*, Çağatay sahasında Ali Şîr Nevâyî'nin *Muhâkemetü'l-Lugateyn*'i ve Muhammed Yakup Çingi tarafından yazılan *Kelür-nâme* (Özşahin, 2016: 578-579). Bu sözlükler Türkçenin söz varlığının zenginliğini birer kanıtı olarak yorumlanabilir.

Çalışmamızı oluştururken tematik örneklerinden ve düzenlerinden faydalandığımız günümüz çalışmaları şunlardır;

Kocapinar'ın (2014) *Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı* doktora tezi, Şirin'in (2009) konularına göre incelediği *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları* adlı kitabı, Çakır'ın (2018) *Lugat-i Çağatay ve Türki-i Osmani'nin Tematik Tasnifi (İsimler)* adlı yüksek lisans tezi, Özşahin'in (2011) *Başkurt Türkçesi Söz Varlığı* doktora tezi, Yeşilöz'ün (2018) *Hüseyin Nihal Atsız'ın Deli Kurt, Makaleler III ve Yolların Sonu Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı* yüksek lisans tezi, Marc MCCUTTCGEON'ın *A Thematic Dictionary Descriptionary (Tematik Bir Tasviri Sözlük)* (2010) adlı kitabı.

Yukarıda sözünü ettiğimiz bu çalışmalar arasından Hatice Şirin User'in (2009) *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları-Söz Varlığı İncelemesi*'nden, Marc MCCUTTCGEON'ın *A Thematic Dictionary Descriptionary (Tematik Bir Tanımlayıcı Sözlük)* (2010) sözlüğünden, Turgut Yeşilöz'ün (2018) *Hüseyin Nihal Atsız'ın Deli Kurt, Makaleler III Ve Yolların Sonu Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı* adlı eserlerin tematik sınıflamalarını derleyerek yeni bir tematik sınıflandırma yapmaya çalışılmıştır.

Biz İnsanlar Romanı Söz Varlığı İncelemesi

1. İnsan Bedeni ve İnsan Bedeni İle İlgili Diğer Adlar

Akciğerler ve Solunum

Bebek ve Çocuklar

Burun

Cinsellik

Cinsel Sapkınlıklar

Homoseksüalite

Deri

Gebe Kalma, Gebelik ve Doğum

Gözler

Hormonlar

İskelet Sistemi

Dişler

Kemik Hastalıkları, Bozuklukları ve Kırıkları

Kalp ve Dolaşım Sistemi

Atar Damarlar

Damarlar

Kan

Kas Sistemi

Kas Hastalıkları ve Bozuklukları

Kulaklar

Organlar ve Salgı Bezleri

Psikoloji ve Psikiyatri

Saçlar

Bıyıklar

Saç Stilleri

Sakallar

Sindirim Sistemi

Sinir Sistemi

Beyin

Sinirler

Uyku

Vücut Salgıları

2. Hastalık Adları ve Hastalık İle İlgili Diğer Adlar

Kanser ve Tümörler

3. Akrabalık Adları ve Akrabalık İle İlgili Diğer Adlar

4. Hayvan Adları ve Hayvan İle İlgili Diğer Adlar

Atlar

At Irkları

At Renkleri ve İşaretleri

Balinalar

Böcekler ve Örümcekler

Çiftlik Hayvanları

Domuz Irkları

Keçi Irkları

Koyun Irkları

Sığır Irkları

Süt Sığırı Irkları

Dinozorlar

Güve ve Kelebekler

Hayvan Grupları

Hayvan Grup, Dişi, Erkek, Yavru

Kediler

Köpekler

Kuşlar

5. Bitki Adları ve Bitki İle İlgili Diğer Adlar

6. Beslenme Adları

Yiyecek Adları ve Yemek İle İlgili Diğer Adlar

İçecek Adları ve İçecek İle İlgili Diğer Adlar

Aşçılık Terimleri

Biralar

Çaylar

Çorbalar, Sulu Yemekler

Ekmekler

Kahveler

Kokteyller

Likörler

Mezeler

Salatalar

Soslar ve Terbiyeler

Şaraplar ve Şarap Terimleri

Şişeler ve Bardaklar

Tatlılar

Kekler ve Pastalar

Kurabiyeler

Diğer Tatlılar

Hamur İşleri

Yemek Takımları

7. Giyim, Kuşam, Kumaş ve İlgili Diğer Adlar

8. Araç, Eşya Adları

Cihaz

Kesici Aletler ve Bıçaklar

Çekiçler ve Çivi Sökücüleri

Penseler

Testereler

Tornavidalar

Ağırlık ve Ölçüler

İngiliz Anahtarları

9. İş, Meslek, Rütbe, Görev ve İlgili Diğer Adlar

10. Yer Adları

Özel Yer Adları

Ülke Adları

Bölge Adları

Yerleşim Yeri Adları

Başkent Adları

Şehir Adları

İlçe, Semt, Sokak, Mahalle ve Köy Adları

11. Coğrafi Yer Adları

Deniz, Nehir, Geçit, Göl ve Boğaz Adları

Ada, Dağ, Ova, Pınar, Tepe ve Yayla Adları

12. Genel Yer Adları

Bina, İş Yeri ve Yapı Adları

Binanın Bölümleri ve Yapı Malzemeleri Adları

13. Özel Adlar**14. Yazın Adları**

Şiir Adları

Dergi Adları

Kitap Adları

Gazete Adları

Diğer Yazı Adları

Kitap Adları

Lakap, Unvan Adları

Kurum, Kuruluş Adları

Lisan Adları

15. Kavim ve Boy Adları

İrk Adları

Mensubiyet Adları

Millet Adları

16. Ölçü Adları

17. Sayı Adları

18. Zaman Adları

18.1. Zaman, Çağ, Devir

18.2. Yıl, Mevsim, Ay, Gün, Yıl

19. Soru Adları

20. Yön Adları

21. Madenler ve Enerji Kaynakları Adları

22. Gök Bilimi İle İlgili Adlar

23. Hava Olayları İle İlgili Adlar

24. Eğitim İle İlgili Adlar

25. Sosyal Olaylar İle İlgili Adlar

26. Gelenek ve Görenek Adları

27. Cinsiyet, İnsan Ömrü ve İlişkileri İle İlgili Adlar

28. Toplum İlişkileri İle İlgili Adlar

29. Coğrafya İle İlgili Adlar

Ağaçlar, Ormanlar

Atmosfer ve Gökyüzü

Bahçe ve Peyzaj

Bahçe İlaçları ve Hastalıkları

Bulutlar

Buzullar ve Buz

Çiçekler ve Bitkiler, Çöl Bitkileri

Çöller ve Dağlar

Denizler ve Okyanuslar

Depremler

Göller, Göletler ve Bataklıklar

Jeoloji ve Yeryüzü Şekilleri

Jeolojik Zamanlar

Kayalar ve Değerli Taşlar

Kır, Mera, Ova, Çayır ve Bataklıkları

Kumsal ve Sahiller

Mağaralar

Meteoroloji

Nehirler ve Akarsular

Rüzgâr ve Fırtınalar, Sis

Topraklar

Vadiler

Volkanlar

Yağışlar

31. Bilim ve Sanat İle İlgili Adlar

Antropoloji ve Arkeoloji

Astronomi

Ay

Elementler

Evrım

Kimya

Kuyruklu Yıldızlar

Parçacıklar ve Parçacık Fiziği

Takım Yıldızlar

Kuzey Yarım Küre Takım Yıldızları

Güney Yarım Küre Takım Yıldızları

Zodyak Takım Yıldızları

Uzay

30. Spor ve Oyunlar İle İlgili Adlar

32. Askerlik İle İlgili Adlar

Savaş, Kargaşa İle İlgili Adlar

Silahlar

Ateşli Silah ve Mermiler

Ateşli Silah Tipleri

İşkence ve Cezalandırma Aletleri

Kama ve Hançerler, Kılıçlar, Mızraklar, Sopa ve Baltalar

33. Siyasî Olaylar ve Siyaset İle İlgili Adlar

34. Parti Adları

35. İdare ve İdari Olaylar İle İlgili Adlar

36. Görüş ve Ülkü Adları

37. Din ve İnanç Adları

Allah'ın Sıfatları

Tarikat Adları ve Tarikat İle İlgili Diğer Adlar

Mezhep Adları ve Mezhep İle İlgili Diğer Adlar

Din ve İnanç İle İlgili Diğer Adlar

38. Deyimler

39. İkilemeler

Aynı Kelimenin Tekrar Edilmesiyle Oluşan İkilemeler

Anlamları Yakın Kelimelerin Yan Yana Kullanılmasıyla Oluşan İkilemeler

Sesleri Birbirini Andıran Kelimelerin Yan Yana Kullanılmasıyla Oluşan İkilemeler

40. Pekiştirmeler

41. Tabiat Taklidi Sözcükler

42. Ses İle İlgili Sözcükler

43. İlişki Sözlere

44. Kalıp Sözcükler

Kalıplaşmış Sözcükler

45. Dualar

46. Beddualar

47. Sloganlar, Vecizeler

48. Yeminler

49. Terimler

49.1. Hukuk Terimleri

49.2. Sağlık ve Tıp Terimleri

49.3. Resim Terimleri

49.4. Müzik Terimleri

49.5. Dil ve Edebiyat Terimleri

Dil Bilgisi Terimleri

Hapishane Argosu

Mafya ve Organize Suç Örgütü Argosu

Ses ve Ses Bilgisi

Sözcük Oyunları

Sözcükler Hakkındaki Sözcükler

Şehir Argosu

Türkçe Argo Sözcükler

Uyuşturucu ve Uyuşturucu İle İlgili Argo Sözcükler

49.6. Tarih Terimleri

49.7. Ticaret, İş ve Ekonomi Terimleri

49.8. Mantık ve Ruh Bilimi Terimleri

49.9. Felsefe Terimleri

49.10. Fizik, Kimya, Biyoloji Terimleri

49.11. Matematik Terimleri

49. 12. Sinema, Tiyatro, Radyo, Televizyon Terimleri

Radyo

Sahne ve Tiyatro

Sinema

Özel Efektler ve Kamera Teknikleri

49.13. Mimari Terimleri

Değirmenler

Dinî Binalar

Mezarlıklar, Türbeler ve Yazıtlar

Kaleler ve Orta Çağ Binaları

Orta Çağ Köyleri

Köprüler

Ev İnşaatı

Ev Tipleri

Evrensel ve Yerel Türk Mimarisi

Fenerler

Mimari Stiller

49.14. Sanat Terimleri

Performans ve Sahne Sanatları

Dans

Bale

Sanat Araç Gereçleri ve Malzemeleri

Fotoğrafçılık

Heykel

Heykelde Kullanılan Mermerler

50. Argo İfadeler ve Argo İle İlgili Diğer Adlar

51. Sapmalar

52. Halk Ağzında Bulunan Sözcükler

53. Eskimiş Sözcükler

54. Hareket Adları

55. Birleşik Adlar

56. İnsani Vasıf, Durum ve İnsanlık İle İlgili Adlar

57. Hareketlilik, Davranış İfade Eden Adlar

58. İrade, Düşünce Bildiren Adlar

59. Duygu İfade Eden Adlar

60. Uzay Uçuşu

Uydular ve Uzay Sondaları

Uzay Mekikleri

Mekik Kısaltmaları

61. Taşımacılık ve Ulaşım

Denizcilik

Havacılık

Havalemleri

Hava Araçları

Balonlar

Helikopterler

Zeplinler

19. Yüzyıl At Arabaları

Otomobiller

Tren ve Demiryolları

Yelkenliler

Gemiler ve Tekneler

62. Büyü ve Doğaüstü Güçler

63. Değer Yargılarını İçeren Niteleme Adları

64. Renk Adları

65. Birey

65.1. Yaşam Evreleri

65.2. İnsan, Kadın, Erkek

65.3. Birey, Grup, Arkadaşlık, Komşuluk

66. Sayı Adları

67. Değer Yargıları

68. Tarım

Anlam Bilim

Anlam, sözcüklerin zihnimizde oluşturduğu göstergelerin belli bir mantık çevresinde uyuşmasıyla ortaya çıkan kavramdır. Anlam, metin içerisindeki sözcüklerin tek tek ya da sözcük öbekleri olarak ilişkilendirilmesinde önemli bir role sahiptir. Anlam, Almanca'da *Bedeutung, Sinn*; Fransızca'da *Sense*; İngilizce'de *sense, meaning* şeklinde kullanılmaktadır. Anlam birçok bilim insanı tarafından tanımlanmış bir terimdir.

TDK'ye göre anlam, “Bir kelimedenden, bir sözden, bir davranış veya olgudan anlaşılan şey, bunların hatırlattığı düşünce veya nesne, mana, meal, fehva, deme, manzum, medlul, valör”dür (2011: 127)

Anlam, “Kelimenin tek başına veya söz içindeki öteki öğeler ile bağlantılı olarak zihinde yarattığı kavramlardan biri”dir (Korkmaz, 2017: 71).

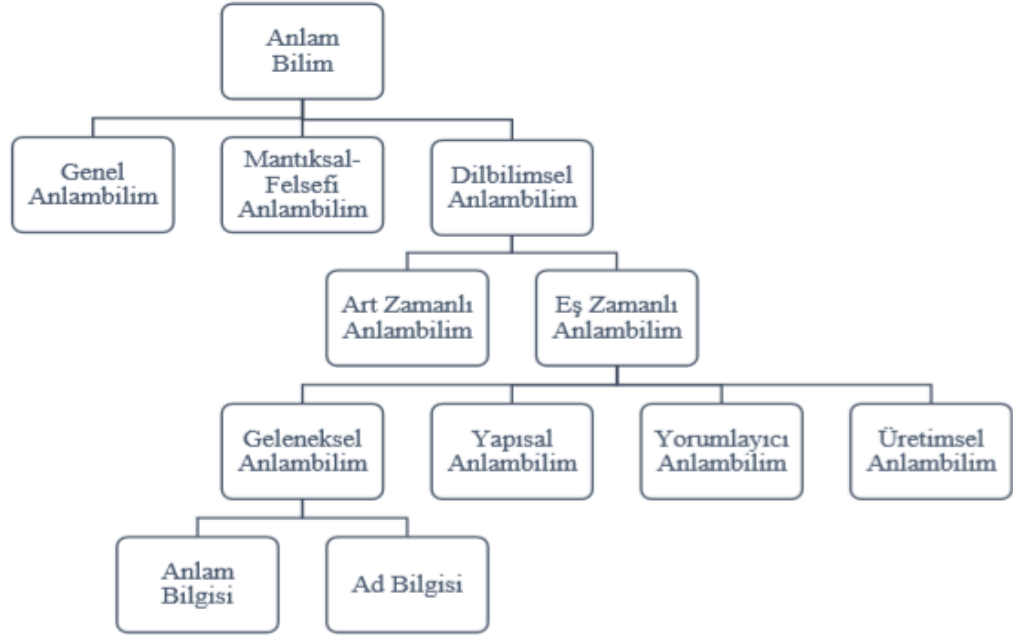
Görüldüğü üzere sözcüğün anlamı, bağlam içerisinde yerini kazanmaktadır. Bir sözcüğün anlamının bağlam dışı kullanılması, sözcüğün anlamsal olarak tekdüze şekilde değerlendirilmesine neden olur.

Anlam-bağlam ilişkisini birlikte değerlendiren Aksan (2009: 75) sözcüğü bir göstergenin birlikte bulunduğu öteki göstergelerle oluşturduğu ve anlamını aydınlatan bütün olarak tanımlamaktadır.

Boz ise anlam-bağlam ilişkisini gruplara ayırmıştır. Ona göre, Bir sözcüğün anlamını tayin eden dört bağlam vardır: Bunlar (yakın) çevresel bağlam, tematik bağlam, cümlesel bağlam (sentential context) ve dil dışı bağlam (global context)’dir. Bağlamsal sözlük, anlam-bağlam ilişkisine dayanan ve bir eserin söz varlığını en ince anlam farklılıklarına kadar ortaya çıkaran sözlüktür, şeklinde değerlendirmiştir (2011: 91).

Anlam bilimi terimi Fransızca *semantique* sözcüğünden gelmektedir. Almanca’da *Semantik*, *Bedeutungslehre*, İngilizce’de *semantics* şeklinde kullanılmaktadır. Buradan hareketle anlam bilimi teriminin kullanılmaya başlandığı zamanlara değinmek gerekmektedir. Eski Hint’e ve Eski Yunan’a kadar uzanan anlam bilimi çalışmaları modern zamanlarda Fransız dilcisi Michel Bréal’ın 1897’de basılan *Essai de Sémantique* adlı kitabı ile belirginleşmeye başlamaktadır. K. Nyrop’ın 1913’te yazdığı *Sémantique* adlı eser de anlam bilimi konularını ele almıştır. Daha sonrasında İsviçreli dil bilimci F. De Saussure anlam bilimi çalışmalarına eşzamanlılık-artzamanlılık ayrımını getirerek sözcüklerin tek tek değil de bir bütün içerisinde incelenmesini sağlamış ve anlam biliminin rotasını değiştirmiştir. 1930’da Amerika’da A. Korzybski’nin anlam bilimi çalışmalarını çok geniş çerçevede ele alması Amerikan Dilbilim Okulu’nda önemli bir gelişme olarak ele alınmıştır. Chomsky’nin 1965’te yayımlanan *Aspects* adlı eseriyle ve Katz ve Fodor’un katkılarıyla yorumlayıcı anlam bilimi akımı ortaya çıkmıştır. 1965’ten sonraki genel bakış ve genel şemayı Werner Welte vermektedir (Aksan, 2009: 142-145).

Tablo 2: Anlam Biliminin Sınıflandırması

Yukarıda verilen bilgiler ışığında Welte'nin oluşturduğu anlam bilimi konuları kapsamlı bir şekilde şemada gösterilmiştir. (Karçığa, 2015: 59)

Türkiye’de ise 1971 yılında Doğan Aksan’ın *Anlam Bilimi ve Türk Anlam Bilimi* adlı eseri bu alanda ilk olma özelliğini taşımaktadır. Bununla birlikte günümüzde de anlam bilim ile ilgili çalışmaları devam etmektedir. Bunlar;

Duymaz, Enes-Turan, Abdulkadir (2006), *Türkçede Anlam Bilgisi, Birleşik Yayınevi*, s.330,

Filizok, Rıza (2001), *Anlam Analizine Giriş*, İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayınları, s. 160,

Kılıç, Veysel (2009), *Anlambilime Giriş -Temel Kavramlar-*, İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim, s.128

Aksan, Doğan, vd. (1981), *Dil, Anlam, Sözcük: Anlambilim ve Sözcükbilim Konuları*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi yayınları, s.150,

Uğur, Nizamettin (2003), *Anlambilim/ Sözcüğün Anlam Açılımı*, Ankara: Doruk Yayınları, 256 s. vb. şeklinde örneklendirilebilir.

Biçok farklı anlam bilimi tanımı yapılmıştır.

Anlam bilimi, öteden beri sözcüklerden hareket ederek anlama yönelen, adbilim ise kavramlardan yola çıkarak bu kavramların değişik dillerdeki adlandırılış biçimini inceleyen birer alan olduklarından, temelde, her ikisi de söz varlığını işleyen dil bilimi dallardır (Aksan 2015: 14).

Anlam, dilin temel ögesidir. İnsanlar bir anlam iletmek, bir anlam aktarmak için konuşurlar, birbirleriyle iletişim kurarlar. Bu bakımdan dil, her zaman düşünceleri aktarmaya yarayan bir araç olarak görülmüştür. Anlam kavramı, bir konuşucu topluluğu tarafından aynı biçimde anlaşılan bildirişim yollarının bütünü olarak görülen dil teriminin içinde yer alır (İşcan 2011:513).

Anlam; dil dizgesinin, çerçevesi kesin sınırlarla çizilemeyen, sonsuz ilişkiler örgüsüne ve bağlantısına sahip bir düzeyidir. Sözcüklerin kullanıldıkları bağlam kadar anlamı vardır, denilebilir. Bu nedenle, çizgisel olmayan anlamı, sayısal /dijital ortama aktarmak şu ana değin mümkün olamamıştır (Gencan, 1966: 295).

Korkmaz, dildeki bir sözcüğün zihnimizde canlandığı kavramla birlikte “Kelimenin tek başına veya söz içindeki öteki ögeler ile bağlantılı olarak zihinde yarattığı kavramlardan her biri ve dildeki birimleri anlam bakımından inceleyen bilim dalı” olarak değerlendirmektedir (Korkmaz 2017:71-72).

“Sözcüklerin, tümcelerin ve sözcelerinin anlamını bilimsel olarak inceleyen bir bilim dalıdır. Dili anlam yönünden ele alan, göstergenin gösterilen bölümünü ya da içeriği eşsüremlili ve artsüremlili açılardan inceleyen bilim dalı”dır (Günay 2007: 271).

Anlam bilimi çoğunlukla “anlamın ya da anlamlandırmanın bilimsel incelenmesi” (Kıran 2014 :720) olarak tanımlanmaktadır.

Tanımlardan hareketle anlam bilimini, sözcüklerin kendi anlamsal değeriyle birlikte diğer ögelerle ilişkisini anlatan anlam-bağlam çerçevesinde değerlendiren bir bilim dalı olarak tanımlama imkanı doğar. Anlamsal olarak çok yönlü değerlendirilen sözcükler birden çok alt sınıfa ayrılmaktadır Sınıflandırmalar da kavramlaştırma yani anlamlama terimleriyle oluşmaktadır.

Bir sözcüğün kavramlaştırılması, kullanıldığı dilin özelliklerini toplumun içerisindeki kullanımından hareketle, doğadaki nesnelerin, olayların, dönüşümlerin aktarımı esnasında birçok sesten yararlanılarak yapılmaktadır. Bu seslerin bütünü, sözcüklerin kavramlaşmasını sağlamaktadır. Sözcükler birden fazla sözcükle kavramlaştırılabilir. Burada görülen kavramlaştırmayla birlikte sözcüğün anlam değeri kullanıldığı bağlama göre önem kazanmaktadır. Sözcük kavramlarının çeşitlilik gösterdiğini belirten Aksan, bunu eserinde de dile getirmiştir.

Kavramlar, insanoğlunun yetiştiği çevreye, birikimlerine ve ruhsal yapısına göre bireyden bireye ayrımlar göstermekle birlikte aynı dilbirliği içindeki insanlarda, aşağı yukarı belli bir niteliğe sahiptir. Örneğin yalnızca köy ekmegini bilen bir kimsenin zihninde ekmek kavramı şehirlinin zihnindekinden farklı olabilir; köyünden hiç çıkmamış bir kişinin zihnindeki ev kavramıyla bir şehirlideki arasında fark bulunabilir. Ancak genel tasarımlar yine de aynı niteliği taşır (2016: 41-42).

Aksan, sözlerine sözcüğün anlam belirleyici öğelerini sıralayarak devam etmektedir.

- Temel Anlam
- Tasarım, imgeler
- Duygu değeri
- Tasarımlar ve duydu değeri açısından özel adlar
- Yan anlam
- Benzetme
- Aktarmalar (Deyim ve ad aktarması)
- Çokanlamlılık
- Eşadlılık
- Bağlam
- Eşanlamlılık
- Tersanlamlılık (Aksan, 2016: 50-81)

Birden çok sınıfa ayrılan anlam, sözcüğün ilk ya da temel anlamından yola çıkılarak çeşitlenen sözcük anlamı, ilişkide bulunduğu sözcük öbekleriyle ya da cümle içerisinde kullanıldığı esnada yansıttığı düşünceyle ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır. Türk dilinde sözcükler anlam bakımından çok zengindir ve bu nedenle de anlam bilimsel olarak birden çok sınıflandırmayla incelenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PEYAMİ SAFA

1.1 Hayatı

Türk edebiyatının en önemli kalemelerinden olan Peyami Safa, 2 Nisan 1899 yılında İstanbul’da doğmuştur. Babası Servet-i Fünûn şairlerinden İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım’dır. 1990’da babası İsmail Safa’nın Sivas’a sürülmesinin ardından bir sene sonra 1901’de babası vefat etmiştir.

Peyami Safa babasının ölümü ile annesi Server Bedia Hanım ve ağabeyi İlhami Safa’yla İstanbul’a taşınmıştır. 1905 yılında Dr. Abdullah Cevdet’in Peyami Safa’nın sünnetinde *Petit Larousse* hediye etmesiyle Fransızca öğrenmeye başlayan Safa, 1908’de sağ kolunda on yedi yaşına kadar yaklaşık 9 sene “uzvî ve ruhî” buhranlar içinde bırakan hastalığı başlamıştır. Hatta bu dönemde çocukluk yıllarına ait izleri “Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” adlı eserinde anlatmış ve 1910’da Vefa İdadisi’nde öğrenim görmeye başlayan Peyami Safa, *Piyano Muallimesi* adlı ilk hikâyesini yazarak edebiyat hayatına ilk adımını atmıştır. 1912’de ise İlk roman denemesini *Eski Dost* adlı eseriyle yapmıştır.

1913’de ilk şiirlerini Aka Gündüz ve Ubeydullah Efendi tarafından çıkarılan Hak Yolu gazetesine götüren Peyami Safa, 1914’de Darulbedayi imtihanlarına girdi. “Bir Mekteplinin Hatıratı/ Karanlıklar Kralı” adlı ilk kitabı çıktıktan sonra. Keaton Matbaası’nda bir süre çalışarak Posta Telgraf Nezareti’ne memur olarak girmiştir. 1917’de Boğaziçi’ndeki Rehber-i İttihad Mektebi’nde öğretmenliğe başlamıştır. 1918 de Duyun-ı Umumiye İdaresi’nde çalışırken Servet-i Fünûn’da bazı tercümeleri yayımlandı. Annesinin ismini ise müstear isim olarak kullanmaya başlamıştır. 1919 öğretmenlikten ayrıldıktan sonra ağabeyi İlhami Safa’yla birlikte *Yirminci Asır* Gazetesini çıkarmaya başlamış ve bu gazete de çıkardığı *Asım Hikâyeleri* büyük ilgi görmüştür. Daha sonra ölümüne kadar Son Telgraf, Tasvir-i Efkâr, Akşam, Cumhuriyet, Tasvir, Tan, Ulus, Zafer, Milliyet, Son Havadis gibi gazetelerde basın hayatını sürdürmüştür. 1925’de on kitaplık *Cingöz Recai Kibar Dizisi* ile polisiye romanının örnekleri sunmuştur.

“Hafta”, “Kültür Haftası” ve “Türk Düşüncesi” dergilerini de çıkarmış ve eserlerini *Server Bedi* adıyla kaleme almıştır. Fıkra, makale, roman yazarı olarak büyük ilgi gören Peyami Safa, 1937’de Nebahat Hanım’la evlenmiş ve Türk Dil Kurumu ve Türk Edebiyatçılar Birliği’nde görev almıştır. Polemiklerle ve çekişmelerle dolu bir hayatın

içerisinde Türk edebiyatına birçok eser kazandırarak 15 Haziran 1961’de beyin kanaması sonucu hayatını kaybetmiştir (Ayvazoğlu, 2011: 18-22).

1.2. Edebî Kişiliği

Hayatının her noktasında farklı izlere sahip olan Peyami Safa, bunları da hikâye ve romanlarında kullanarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük yaşlarından itibaren yazmayla uğraşan Peyami Safa, yazı hayatına girişini şu sözlerle açıklamaktadır;

Onüç yaşında, "Eski Dost" diye yazdığım ilk çocukluk romanımın müsveddelerini hala saklıyorum. Fakat edebiyata girişim hakikaten benim hiç haberim olmadan olmuştur. Ondokuz yaşında kardeşimin teşvikiyle muallimlik ve memuriyet hayatımdan matbuata geçerek Yirminci Asır adlı bir akşam gazetesini çıkarmaya başladık. Orada. "Asrın Hikayeleri" başlığı altında, ilk otuz, kırk tanesi imzasını ve tamamıyla halk için gazete hikâyeleri yazmaya başladım. Bu hikâyeler o zaman halk arasında beni hala hayrete düşüren bir muvaffakiyet kazandı. O zamanın genç edebiyatı beni hararetle teşvik ediyor, hikâyelerime imza atmamı istiyordu, şeklinde belirtir (Göze, 1987: 12).

Peyami Safa bu şekilde girdiği edebiyat hayatına büyük izler bırakmıştır ve birçok yazı kaleme almıştır. Bu yazılarından hareketle o, iyi bir tahlil romancısı olarak değerlendirilmekte ve karakterlerini bu şekilde metinlerine işlediği gözlenmektedir. Gerçek hayattan beslenerek ele aldığı karakterlerini hem içsel yani ruhsal hem de dışsal özelliklerini dikkatle işlemiştir. Bireyin içerisindeki iç bunalımlarını, vicdani duygularını, hastalıklarından doğan ruhsal sıkıntılarını vb. maddî-manevî yanlarına değinmiştir. XIX. yüzyıllarda realistlerin etkisi altında kaldığı Maupassant’ın üslup ve yazış tekniğini benimsediğini belirten Tekin (1999: 30) Peyami Safa’dan aktararak; “Ben ilk önce romanı Fransa’nın ondokuzuncu asır realistlerinden meşkettim. Teknik olarak Maupassant, bana, ustası Flaubert’ten daha usta görünmüştü.” şeklinde belirtmiştir.

Ayrıca Peyami Safa’nın hayatındaki yaşanan olaylar yazılarına da sirayet etmektedir. Çocukluğunda ve ilk gençlik zamanlarında hastalığı yüzünden sürekli hastaneye gidip gelmesi onun yazılarına da işlemiş olduğu ruhsal izlerin yansıması olarak görülmektedir. Peyami Safa’nın derin ve kıvrak tahlil ustalığına değinen ve isabetli teşhis yeteneğine sahip olduğunu belirten Tekin, bu özelliklere sahip olmasında hastalığın ve hastanenin rolünün önemli olduğunu vurgulamaktadır (1999: 14).

Romanlarında olabildiğince anlatıcının aradan çekilmesini gerekli olduğunu belirten Peyami Safa, yazının ise kalıplara dayatılmadan yazılması gerektiğini savunur.

Romanında psikolojik çözümlemelere “insanın iç macerasının” anlatılmasına önem verdiğini belirten Zariç, romanda kurmaca gerçeklerin biyografik gerçeklerden daha değerli olduğunu ve her bir yeni romanıyla yeni teknikler sergilemeyi arzuladığını belirtmektedir (2015: 69).

Peyami Safa'nın “kendime ve başkalarına hiçbir şey ispat etmemek için, sırf geçinme kaygısıyla yazdım.” dediği Söзде Kızlar romanı, teknik ve içerik bakımından, Peyami Safa'nın gelecekte vereceği romanların âdeta “prototipi” konumunda değerlendirilmiştir. Romanlarının sosyal ve düşünce şemasını şekillendiren doğu/batı meselesi, bu meseleye bağlı olarak cereyan eden kuşak çatışması, düşünce ihtilâfı, kozmopolitizm vb. konular, ilk plânda Söзде Kızlar'da sunulur (Tekin, 1999: 18-19).

Yazılarında Batılılaşma hareketinin izlerini görmek mümkündür. Dönemi itibariyle yabancı sözcük kullanımları ve Batı kültüründen aldığı karakteristik özellikler eserlerinde gözlenmektedir. Modernize olmuş karakterlerle ve Doğu özelliklerine sahip karakterleri bir arada kullanarak hem Doğu-Batı arasında bir köprü hem de bir sentez oluşturmayı amaçlamıştır. Zariç'in (2015: 75) Tekin'den (2003) aktardığı yazıda;

“Nasıl Batılılaşmalı?” sorusuna yanıt veren Peyami Safa, Şark'a mahsus hassasiyet ve inceliklerimizi, manevî değerlere ve ilahi prensiplere bağlılığımızı, kuvvetli sezîş hassamızı tamamiyle feda etmeden, Batı medeniyet ailesi içinde yer alabileceğimizi söyler. Yine ancak milli şahsiyeti muhafaza etmek şartı ile adi bir taklitçi olmaktan kurtulabileceğini ilave eder, şeklinde belirtmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi kendi özünden kopmadan ancak yeni olandan yani Batı'dan da özüne katarak ilerleyici bir edebiyatçı olmayı tercih etmiştir.

Romanlarındaki yapı genelde kronolojik olarak değil; romanın psikolojik yapısına bağlı olarak değişmektedir. Bu tarzı itibariyle hayatın akışından çıkarak kendine yeni bir yol bulmaktadır. Tarihten ve hayattan kronolojik olarak ayrılan romanın kendine özgü ilkeler ve kurallarla şekillenen bir düzen içinde varlığını göstermekte olduğunu belirten Tekin, Peyami Safa'nın şu sözlerine yer verir:

Romanda her zaman müşahhasan mücerrede gitmek lâzımdır. Yani evvelâ hayat ve hareket, sonra muhavere (konuşma), daha sonra tasvir, en sonra tahlilve izah... Böylece romanın her safhası, her küçük parçası, hayattan mefhuma doğru derece derece yükselmelidir.” şeklinde belirtir (1999: 37).

Peyami Safa romanlarında daha önceden kuralları belirlenmiş bir yapıyı değil kendi içerisinde şekillenen oluş halini işlemeyi tercih etmiştir.

1.3. Dil

Peyami Safa, dil hususunda yenilikleri diline harmanlayarak bir üslup oluşturmayı amaçlamış ve bu şekilde aktarmak istediği düşüncüyü daha kapsamlı daha zengin bir biçimde okuyucuya sunmuştur.

Eserlerinde kullandığı *sentez* dil aslında Doğu'nun ve Batı'nın etkisiyle oluşturduğu karakterlerin kendilerine has konuşma şekillerini de işlemesiyle oluşmuştur. Konuşma dilinden uzaklaşarak züppe gençlerin, doğu kültürünü benimseyen kadınların, aydınların mizaçlarına uygun oluşturduğu doğu-batı sentezi dili eserlerini yazı dilinde farklı bir noktaya taşımıştır (Tekin, 1999: 42).

Peyami Safa'nın Genç Kalemler'den beri konuşma dilinin yazı diline yaklaştırılmaması düşüncesini Zariç (2015: 73) *Türk Düşüncesi* (1954) dergisinden şu şekilde aktarmıştır, “Halka doğru” akımı seviyesizliğe, dil ve düşünce fakirliğine, yavanlığa ve adiliğe doğru bir gidiş olmuştur. Medeni dillerin aksine Türkçe yazı dili, son yarım yüzyılda ortak dilin fakir söz hazinesi içinde kalakalmıştır.” Dilin konuşma diline yaklaştırılmaması ve edebî dilin halk diliyle aynı seviyede tutulmaması gerektiğine dikkat çeker. Eserlerinde sadeliği savunan Peyami Safa, aleladelikten ve yavanlıktan da uzak durmuştur.

Safa, dilde öz kökenlerine yani Osmanlı Türkçesine bağlı kalarak dilinde bunu da zenginleştirerek kullanmıştır. Peyami Safa, ayrıca Osmanlı Türkçesiyle birlikte dilimize giren Arapça Farsça tamlamaları, terkipleri ve sözcükleri de Türkçeyle çok iyi yedirerek eserlerinde kullanmıştır. Hastalıktan ve hastanede geçirdiği dönemde kaldığı düşünülen psikolojik travmalar terimlerine yansımış, tıp ve felsefe alanında kullanılan kelimelere sıkça değinmiştir. Öz köklerinden beslenerek oluşturduğu *sentez* dil karakterlerini de güçlendirmiştir (Faslı, 1974: 33-34).

Türkçede kullandığımız argoyu, halk deyimlerini, atasözlerini de eserlerinde özenle kullanmıştır. Peyami Safa; çok sözcüklü, yeni bileşimlerle dolu, incelikleri bol sıfatlarla ve zarflarla ayrı ayrı dile getiren, canlı, bol imajlı, teşbihti, istiareli bir üslubun sahibidir. Felsefeye, ruhbilimine ve sosyal konulara düşkünlüğü dolayısıyla tıbbi tabirleri, soyut kavramları, yabancı terimleri ve Frenkçe kelimeleri çok sık kullanmıştır (Gökpınar, Çetiner, & Orhan, 2007).

Kahramanlarını şahsiyet ve karakterlerine göre konuşturmayı tercih eden Peyami Safa, sözcük ve dil örgüsüne yöneltilen eleştiriyi şu şekilde yorumlamaktadır; “Bir romancı, kahramanlarını düşündürür, konuşturur, veya onların bakışıyle hadiseleri süzerken, kendisinin değil, onların kelimelerini kullanmak zorundadır...” şeklinde ifade eder (Tekin, 1999: 39).

Cümlelerin uzunluklarını kısaltarak kullanmak cümlelerin anlamsal olarak eksik kalacağını anlatmak isteneni tam veremeyeceğini savunan Safa, uzun-kısa cümle kullanılmasın edebî değer açısından bir anlam ifade etmeyeceğini belirtir (Zariç, 2015: 73)

Sonuç olarak Peyami Safa, eserlerini çok yönlü bir şekilde işleyerek dil zenginliğinin de faydasını kullanarak yazdıklarının kalıcılığını arttırmış ve farklı bir bakış açısıyla Türk edebiyatına yeni bir soluk kazandırmıştır.

1.4.Eserleri

1.4.1.Romanları

- Gençliğimiz (1922)
- Şimşek (1923)
- Sözde Kızlar (1923)
- Mahşer (1924)
- Bir Akşamdı (1924)
- Süngülerin Gölgesinde (1924)
- Bir Genç Kızın Kalbinin Cürmü (1925)
- Canan (1925)
- Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (1930)
- Fatih-Harbiye (1931)
- Atilla (1931)
- Bir Tereddüdün Romanı (1933)
- Matmazel Noralya'nın Koltuğu (1949)
- Yalnızız (1951)
- Biz İnsanlar (1959)

1.4.2. Hikâyeleri

- Hikâyeler (Halil Açıkgoz Derledi, 1980)
- Bir Mekteplinin Hatırası: Karanlıklar Kralı (1913)
- Gençliğimiz (1922)
- Siyah Beyaz Hikâyeler (1923)
- Ateşböcekleri (1925)
- İstanbul Hikâyeleri, Aşk Oyunları.

1.4.3. Tiyatro

- Gün Doğuyor (1932)

1.4.4. İnceleme- Denemeleri

- Türk İnkılâbına Bakışlar (1938)
- Büyük Avrupa Anketi (1938)
- Felsefi Buhran (1939)
- Millet ve İnsan (1943)

- Mahutlar (1959)
- Mistisizm (1961)
- Nasyonalizm (1961)
- Sosyaliz (1961)
- Doğu-Batı Sentezi (1963)
- Sanat-Edebiyat-Tenkid (1970)
- Osmanlıca-Türkçe-Uydurmaca (1970)
- Sosyalizm-Marksizm-Komünizm (1971)
- Din-İnkılâp-İrtica (1971)
- Kadın-Aşk-Aile (1973)
- Yazarlar-Sanatçılar-Meşhurlar (1976)
- Eğitim-Gençlik-Üniversite (1976)
- 20. Asır-Avrupa Ve Biz (1976)

1.4.5. Ders Kitapları

- Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabesi (1929)
- Cumhuriyet Mekteplerine Alfabe (1929)
- Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat (L-İv, 1929)
- Yeni Talebe Mektupları (1930)
- Büyük Mektup Numuneleri (1932)
- Türk Grameri (1941)
- Dilbilgisi (1942)
- Fransız Grameri (1942)
- Türkçe İzahlı Fransız Grameri (1946)

1.5. Biz İnsanlar

“Biz İnsanlar” romanı, Peyami Safa’nın Mütareke döneminde ele aldığı Doğu-Batı çatışmasını milli duygular etrafında şekillendirerek anlattığı romanlarından biridir.

“Biz İnsanlar”, Cumhuriyet gazetesinde 26 Şubat 1937 tarihinde tefrika edildikten sonra 1959 yılında kitap olarak bazı bölümleri çıkarılarak neşredilmiştir (Tekin, 1999:195) Bizim kullandığımız metin, Ötüken Neşriyat tarafından 1980 yılından yayımlanan 363 sayfalık kitaptır. Metinde oluşabilecek dilbilgisi ve yazım hatalarını önlemek için kitabın 2016 yılındaki baskısından da faydalanılmıştır.

Neşredilen tarihten önceki dönemleri ele alan yazar, Mütareke dönemindeki olayları gerçekçi bir şekilde anlatarak roman tekniğindeki yenilikleri yansıtmaya çalışmıştır (Tekin, 1999: 202)

Olay, yatılı okulda okuyan Cemil'in Tahsin'e "Eşek Türk" demesinin ardından meydana gelen kavgada Tahsin'in Cemil'in kafasına taş atması ve yaralamasıyla başlamaktadır. Orada öğretmen olan Orhan'ın Cemil'i evine götürmesiyle gelişen hikâye daha sonrasında Cemil'in evinde karşılaştığı Vedia isimli bir kızla aralarında yaşadığı aşkı anlatır.

Sınıf farklılıklarıyla beraber doğu-batı çatışmasını da konu edinen Peyami Safa, tasvirleriyle de metni zenginleştirmektedir. Cemil'in zengin çocuğu olması Tahsin'in ise fakir olmasıyla beraber bulundukları ortamdaki yaşantılarından dolayı metinde doğu- batı karşılaştırmasının ilk örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Toplamda 7 bölüm ve 24 ara bölümden oluşan roman, I. Bölüm "giriş", geçmişteki olaylarla şekillenen II-VI. Bölümler "gelişme", VII. Bölüm ise "sonuç" bölümü olarak şekillenmektedir (Tekin, 1999: 196-197).

Cemil ve Tahsin arasındaki zengin fakir karşılaşması romanın içeriğiyle ilgili hazırlık niteliğinde olup fakir olan Orhan'ın zengin olan Vedia'ya karşı beslediği derin hislerin anlatılmasıyla daha da belirgin bir hâl almaktadır.

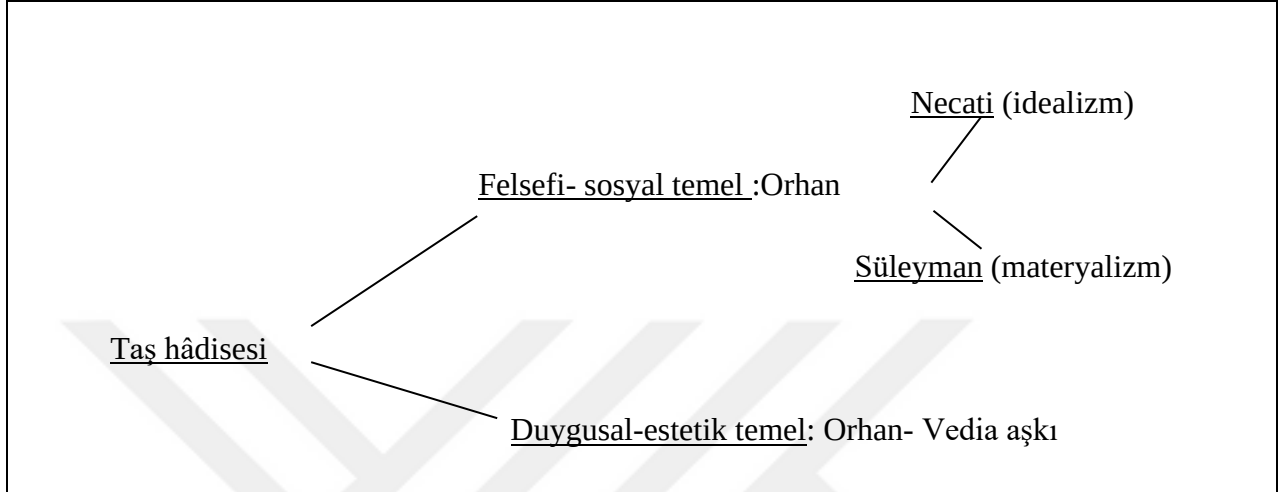
Eserde kullanılan zaman ise iki farklı kronolojik plan şekildedir. Geriye dönüş tekniklerinin kullanıldığı romanda ilk kronolojik plan yaşanan üç günlük süre içerisinde geçmekte ikinci kronolojik zaman ise üç buçuk yıllık olayları kapsamaktadır (Önal, 1989: 342)

Romanda anlatılan olaylarla okuyucuyu daha da yakınlaştırmak için anlatıcı kendini geri plana çekerek daha akıcı ve daha gerçekçi bir eser ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Peyami Safa, olayları "iç monolog", "iç çözümleme", "montaj" ve "geriye dönüş" teknikleriyle anlatıcının eserdeki baskınlığını azaltmayı amaçlamıştır (Tekin, 1999: 198)

Romanın olay örgüsünün şekillenmesinde kullanılan hastahâne, Orhan'ın öğretmenlik yaptığı okul ve Halim Bey'in Boğaziçi'deki Yalısı üç önemli mekan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tekin (1999: 214), romanın “taş hâdisesi” nin etrafında şekillenmesiyle eserin felsefi-sosyal, hissî-estetik yapısının şekillenmesinde önemli rol oynadığı belirterek çerçeveyi şu şekilde göstermiştir.

Şekil 1: Biz İnsanlar Romanı Olay Şeması

Vedia’nın Orhan’a karşı olan duygularının belirsizliği, Vedia’nın evden kaçtıktan sonra hastalanıp hastahâneye yatmasıyla birlikte günlüğünün Orhan tarafından okunmasıyla netlik kazanarak ortadan kalkmıştır. Orhan Vedia’nın kendisine duyduğu hisleri öğrendikten sonra Vedia’nın iyileşmesine tanıklık edemedi fenalaşarak ölmüştür.

Peyami Safa’nın romanında kullandığı dil, okuyucuyla roman arasındaki sınırı kaldırarak yeri geldiğinde okuyucuyu da tanık göstererek akıcılığı ve açıklığı sağlamıştır. Mütareke yıllarında yazılan diğer eserlerinden daha iyi bir yapıya sahip olması ise dönemin sonrasında yazılarak gözlemlerini çok iyi aktarmış olmasıdır.

1.6.Yöntem

Çalışmamızda kullandığımız yöntemleri sıralamak gerekirse;

1. Öncelikle çalışacağımız metni belirledikten sonra Pdf formatındaki dökümünü aldık. Ayrıca hem metnin Pdf formatındaki 1980 basımını hem de güncel haldeki 2016 basımını kullanarak yazım ve aktarmalarda sıkıntı olan durumları, hataları düzelterek pürüzsüz bir çalışma elde etmeyi amaçladık.
2. Daha sonraki aşamada Pdf formatındaki metnimizi dizin formatına uygun hale getirmek için sayfa-satır numaralandırılması ve bağlamsal dizine göre kök-gövde ayrımı yaptık.
3. Sözcük anlamlarının belirlenmesi için TDK'nin basılı ve elektronik sözlüğü, Kubbealtı sözlüğü, Fransızca sözlüklerinden kullandık.
4. Daha sonraki aşamada Mehmet Bozuyla'nın hazırlamış olduğu *Türksözdiz* programında metnin hem bağlamsal hem sıkıştırılmış gramatiksel dizinlerini aldık.
5. Alınan dizinleri Hatice Şirin'in (2009) *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları-Söz Varlığı İncelemesi*'nden, Marc MCCUTTCGEON'ın *A Thematic Dictionary Descriptionary (Tematik Bir Tasviri Sözlük)* (2010) sözlüğünden, Turgut Yeşilöz'ün (2018) *Hüseyin Nihal Atsız'ın Deli Kurt, Makaleler III Ve Yolların Sonu Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı* adlı yüksek lisans tezindeki yapılan tematik sınıflandırmalardan faydalanarak sentez oluşturduğumuz temalara göre sözlüğümüzdeki sözcüklerin sınıflandırmalarını yaptık.
6. Son olarak sınıflandırmaların istatistiksel verilerini değerlendirerek bir yorumlama yapmaya çalıştık.
7. Sözcüğün kökenini belirlerken, yabancı sözcükleri Türkçe bir yapım eki alsalar bile kök sözcüğün kökenini esas aldık. Örnek olarak; *haklı, elektrikli, cesaretsiz, sahanlık, iradesiz, tehlikeli* vb. sözcüklerin aldıkları yapım ekleri Türkçe olmasına rağmen kökteki sözcüğün kökenini yazmayı uygun gördük.
8. Yukarıda bahsedilenler dışında bazı sözcükleri ise iki köken olarak değerlendirerek sentez dilli sözcükler olarak nitelendirdik. Sentez dilli sözcükler olarak bahsettiğimiz ise Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe, Arapça-Farsça vb. dillere ait olan sözcüklerle oluşturulmuş birleşik adlardır. Örnek olarak; *hastabakıcı*(Farsça-Türkçe), *kayıkthane*(Türkçe-Farsça), *esrarengiz*(Arapça-Farsça), *beyefendi*(Türkçe-Yunanca) vb. sözcüklerdir.
9. *Bahset-, haspsol-, namaz kıl-* gibi bir yabancı sözcük ve bir yardımcı eylemden oluşan birleşik eylemleri sentez dilli sözcükler olarak değerlendirmedik çünkü *et-, ol- kıl-*

gibi yardımcı eylemler dilbilgiselleşerek bir yapım eki işlevini kazanmış sözcüklerdir. Yapım eki almış sözcüklerin kökenine uyguladığımız bakış açısını bu tip birleşik eylemlere de uygulayarak bunları alındıkları dillerin kökenine göre değerlendirdik.

İKİNCİ BÖLÜM

GRAMATİKSEL DİZİN

aaa : Herhangi bir olay karşısında sesin tonuna, kısa veya uzun söylenişine göre şaşma, beğenme, üzülmeye, kızma, hayret, memnûniyetsizlik gibi çeşitli duyguları belirtir hayret ifade ederken iki veya üç defa kısa kısa tekrarlanabilir -11- [T]

a. 027/16, 041/13, 059/29, 064/21, 181/5, 182/15, 201/32, 245/20, 247/16, 247/21, 341/29

abd : Kul, köle, bende -1- [Ar]
a. 053/3

abes : boş, anlamsız, saçma -3- [Ar]
a. 196/14, 350/15, 355/19

abeslik : Abes olma durumu -2- [Ar]
a.+ ini 030/9, 350/18

abla : bir kimsenin kendisinden büyük olan kız kardeşi -28- [T]
a. 166/33, 183/13, 185/24, 185/35, 186/8
a.+ m 161/15, 161/18, 162/10, 162/28, 167/16, 172/7, 172/16, 172/19, 172/24, 172/31, 174/12, 175/16, 175/17, 175/26, 176/31, 326/19
a.+ ma 163/9, 172/25, 326/16, 326/24
a.+ mın 163/3
a.+ mla 162/3

ablak : yayvan ve dolgun yüz -4- [T]
a. 029/15, 031/19, 034/8, 130/29

abraş : Alacalı, benekli -1- [Ar]
a. 020/6

abus : Somurtkan, asık suratlı, çatık çehreli -1- [Ar]
a. 142/30

acaba : bilmek isteme, kuşku, kararsızlık gibi duyguları anlatır -15- [Ar]
a. 034/19, 079/8, 093/28, 093/31, 126/16, 152/9, 184/6, 186/12, 201/28, 201/32, 232/15, 256/27, 330/4, 331/25, 352/29

acayıp : Garip, tuhaf, alışılanın dışında, değişik -9- [Ar]
a. 046/21, 223/17, 224/24, 224/26, 224/29, 252/19, 294/30
a.+ tir 293/4

acayıplik : Acâyip olma durumu, tuhaflik, gariplik, garâbet -2- [Ar]
a. 224/32
a.+ leri 225/4

acele : hiç zaman geçirmeden davranma, ele alma zorunluğu -16- [Ar]
a. 015/21, 018/24, 025/2, 029/20, 036/15, 123/31, 124/17, 211/12, 275/6, 315/22, 352/20
a.+ den 004/6
a. ediyorsun 144/26
a.+ nin 003/34
a.+ si 012/5, 028/23

acem : arap ırkından olmayan kimse -1- [Ar]
a.+ cen 066/27

acemilik : acemi olma durumu, tecrübesizlik, toyluk, beceriksizlik -1- [Ar]
a.+ i 061/28

acı - : başkası için üzüntü duymak -16- [T]
a.- dım 249/29
a.- madın 247/20
a.- mayınız 069/30
a.- mışlar 064/24
a.- mıştım 094/15
a.- nmaz 070/1
a.- r 069/31
a.- rım 297/5
a.- yabilmek 112/31
a.- yınız 069/29
a.- yor 025/19, 025/22
a.- yordu 226/31
a.- yordum 203/6
a.- yorum 267/6

acı : kimi maddelerin tat alma organımızda bıraktığı yakıcı duyum -12- [T]
a. 093/25, 122/11, 267/4, 322/6, 333/20, 345/10
a.+ dan 229/19
a.+ larıyla 353/7
a.+ sı 231/28
a.+ sızdır 040/1
a.+ ydı 081/27

acık - : yemek yemek isteği oluşmak, açlık duyumsamak -5- [T]
a.- acağım 091/20
a.- acak 089/16

a.- ırım 095/35
a.- ırsam 091/19
a.- malı 239/16

acılık : Acı olma durumu -7- [T]
a. 217/5
a.+ a 059/10
a.+ ı 071/23, 310/18
a.+ ın 232/3
a.+ ını 080/5
a.+ lar 058/8

acı - : Canını yakmak, ağrı ve sızı vermek, ağrıtmak -1- [T]
a.- acak 338/19

âciz : beceriksizlik -8- [Ar]
â. 007/26, 094/28, 107/19, 142/5, 255/19
â.+ dir 112/32
â.+ e 142/11
â.+ indendir 234/20

aç - : bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek -117- [T]
a. 152/21
a.- a 135/10
a.- abilir 267/30
a.- acağı 303/17
a.- acağını 323/31
a.- acak 135/15
a.- acına 046/11
a.- amadı 085/10
a.- amadım 267/5
a.- an 027/13, 083/15, 200/2
a.- ar 214/27, 324/30
a.- arak 006/2, 030/21, 034/27, 058/3,
089/4, 106/10, 110/26, 185/27,
241/11, 287/17, 292/26, 318/20, 321/10
a.- arken 348/16
a.- ayım 012/25
a.- ılınca 214/2
a.- ılmış 157/11
a.- ın 162/5
a.- ınca 274/30
a.- incaya 008/25
a.- ıp 005/17, 049/16, 050/11, 067/13,
084/10, 084/28, 110/9, 149/9
a.- ıverse 195/33
a.- ıyordu 086/10, 266/22
a.- madan 110/8, 321/11
a.- madı 152/27
a.- madım 325/2
a.- mağa 159/12, 187/18, 302/33, 358/13
a.- mak 297/30, 301/8, 303/20, 324/5,
359/14
a.- maktan 019/6
a.- mam 323/24
a.- mamış 048/27
a.- mayan 048/13, 105/1, 167/10

a.- maz 214/27
a.- mış 004/27, 004/29, 019/1, 130/27,
196/4, 253/12
a.- mıştı 148/17, 335/23
a.- mıyordu 357/22
a.- sa 194/32, 324/19
a.- tı 002/25, 017/5, 029/2, 030/5,
043/25, 046/29, 048/31, 049/10,
083/30, 086/22, 099/23, 124/17, 166/18,
181/28, 194/16, 195/6, 270/8,
278/29, 283/5, 319/4, 329/32, 332/16,
338/12, 339/23, 344/4, 346/27,
349/16, 352/18, 354/21, 357/26, 358/16,
358/26
a.- tığı 007/14, 086/16, 119/8, 251/29,
328/28
a.- tığına 170/25
a.- tığını 355/17
a.- tık 107/15

aç : yemek yemeye gereksinimi olan -13- [T]
a. 018/29, 040/2, 091/6, 095/4, 113/1,
116/5, 141/18, 141/30,
142/10, 143/8, 277/21
a.+ ına 040/2

açık : Örtüsüz, çıplak -54- [T]
a. 010/24, 017/15, 047/13, 054/21,
064/21, 066/21, 067/3, 067/10,
077/7, 085/7, 088/12, 090/23, 091/7,
091/11, 099/24, 103/5, 106/24,
107/8, 124/14, 124/23, 127/3, 161/32,
196/26, 197/21, 200/3, 200/7,
207/8, 245/1, 248/8, 259/12, 272/3,
280/22, 282/23, 297/1, 298/26,
311/8, 313/8, 313/22, 320/21, 352/23,
353/16, 359/3
a.+ a 305/11
a.+ ı 065/16, 078/27
a.+ ları 065/12
a.+ ta 023/13, 041/6, 078/7, 078/19
a.+ tı 149/16, 351/20

açıkça : anlaşılmaz, gizli saklı bir yönü kalmaksızın, açık açık -6- [T]
a. 091/22, 278/21, 313/16, 313/26
a.+ sı 065/28, 172/8

açıl - : sıkıntısı, tasası, bunalımı geçmek -51- [T]
a.- abilir 099/2
a.- amayız 101/30
a.- an 027/18, 030/4, 078/25, 090/17,
118/25, 157/33, 191/16, 231/5,
231/13
a.- arak 029/16, 288/27
a.- dı 029/20, 048/3, 077/22, 078/16,
132/19, 149/17, 175/18, 212/4,

307/19, 338/14, 341/28
a.- dığı 058/10, 196/9
a.-ınca 085/15, 182/30
a.-incaya 079/31
a.-ip 251/24, 295/29
a.-ır 067/2, 199/4
a.-ırlardı 295/27
a.-ırsınız 213/11
a.-ıyor 015/20, 225/24
a.-ıyordu 126/19
a.-ma 282/26
a.-mak 077/5
a.-maması 077/11
a.-manız 227/29
a.-maya 222/13
a.-miş 016/15, 051/9, 073/13, 351/18
a.-mıştı 237/13, 258/27
a.-sa 196/8

açlık : acıkma durumu -12- [T]
a. 141/19, 142/20, 143/11
a.+ a 111/14, 112/5
a.+ ı 116/11, 156/7
a.+ ıdır 156/24
a.+ ımı 091/19
a.+ ının 089/16
a.+ lar 230/31
a.+ tan 112/33

ad : bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam
-24- [T]
a. 129/25
a.+ ı 001/23, 031/32, 046/17, 056/14,
062/16, 072/27, 129/5, 141/2,
159/20, 162/15
a.+ ım 157/19
a.+ ın 011/29
a.+ ını 127/15, 127/17, 129/14, 157/12,
214/20, 322/12, 326/29
a.+ ının 328/24
a.+ ıydı 129/1
a.+ ıyla 212/21
a.+ lı 279/25

ada : Her tarafı su ile çevrili kara parçası, cezîre
-1- [Fr]
a.+ sına 113/21

âdab : töre, yol yordam yol yöntem -1- [Ar]
â.+ ı 144/13

adale : kas -4- [Ar]
a. 050/11
a.+ lerinde 015/10
a.+ lerini 043/29, 084/17

adalet : Hak ve hukûka uyma, herkesin hakkını gözetme, doğruluktan ayrılmama, hakkâniyet, adl
-1- [Ar]
a.+ i 081/15

adam : erkek kişi, kadın karşısı -168- [Ar]
a. 005/1, 009/26, 011/9, 011/16, 029/15,
056/12, 057/5, 064/29,
070/9, 079/23, 079/24, 079/25, 083/19,
099/22, 116/1, 117/24, 126/4,
127/29, 128/3, 128/4, 128/20, 133/14,
133/18, 133/24, 133/28, 134/1,
134/11, 135/15, 141/30, 141/31, 142/10,
142/14, 146/25, 146/30, 146/32,
158/7, 158/25, 159/25, 160/2, 160/32,
163/12, 164/27, 172/25, 176/22,
176/23, 177/9, 177/30, 191/29, 209/29,
211/14, 219/2, 224/23, 248/29,
257/14, 266/4, 274/28, 280/26, 298/29,
298/31, 307/33, 307/35, 308/2,
312/13, 321/6, 324/1, 324/26, 324/28,
339/7, 340/3, 340/24, 340/26,
340/30
a.+ a 002/17, 057/24, 066/23, 089/6,
102/16, 126/26, 127/30, 128/7,
133/21, 136/17, 192/31, 193/35, 211/9,
222/9, 222/10, 259/19, 350/8
a.+ çağız 178/23
a.+ da 141/27, 304/26, 308/11, 320/19
a.+ dan 136/23
a.+ dı 092/30, 093/3, 099/7, 137/27,
175/8, 192/9, 196/26, 202/3,
204/13, 287/29, 339/1
a.+ dır 182/1
a.+ ı 013/18, 034/17, 041/2, 055/11,
056/20, 117/24, 124/15, 128/7,
142/6, 278/1, 280/20, 304/20, 320/20,
326/13, 326/14
a.+ ım 277/4, 277/23
a.+ ın 012/26, 013/23, 034/26, 081/14,
134/17, 138/7, 142/8, 142/25,
160/20, 163/26, 170/14, 172/8, 172/29,
214/20, 227/21, 265/1, 285/18,
308/17, 308/20
a.+ ısın 090/29
a.+ ıyım 110/16
a.+ ıyız 110/15
a.+ ıymış 040/9
a.+ la 133/10, 134/7, 274/27, 285/18
a.+ lar 184/28, 192/1, 192/22, 332/8
a.+ lara 087/28
a.+ ları 185/10, 276/14
a.+ ların 012/5, 313/10
a.+ larını 185/17
a.+ mış 278/3, 278/11
a.+ mışsın 208/15
a.+ sız 207/10

Adana : Türkiye'nin Akdeniz Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -2- [Luv]
A.+ yı 113/27, 203/4

adaptasyon : Belirli şartlara uyma, uydurulma, intibak -1- [Fr]
a. 109/32

add : sayma -1- [Ar]
a. 230/27

âdet : bir kimsenin yapmaya alıştığı, bir kural gibi uyduğu şey -8- [Ar]
â. 219/19, 253/22, 261/30
â.+ a 208/16
â.+ i 051/19
â.+ iydi 067/15, 201/2
â.+ lerinin 008/17

âdeta : alışlageldiği gibi, her zaman olduğu üzere, basbayağı, hemen hemen, bayağı, sanki, enikonu, neredeyse -23- [Ar]
â. 005/21, 006/29, 021/28, 030/15, 040/18, 061/18, 074/28, 086/8, 123/26, 131/2, 131/33, 169/9, 174/29, 182/29, 226/9, 234/6, 259/31, 261/33, 262/7, 262/23, 266/19, 296/26, 345/6

adım : yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri -86- [T]
a. 001/2, 010/21, 012/19, 014/13, 015/21, 021/15, 022/6, 023/18, 025/7, 025/27, 027/19, 027/32, 028/7, 029/20, 029/31, 033/2, 042/17, 042/26, 046/29, 053/15, 057/19, 057/29, 060/3, 062/17, 084/15, 089/2, 106/27, 108/17, 119/3, 122/8, 122/23, 132/17, 132/22, 136/19, 139/17, 146/3, 150/21, 166/18, 166/25, 181/12, 193/3, 228/33, 229/11, 234/31, 245/21, 251/17, 259/1, 280/8, 284/30, 285/8, 299/14, 316/7, 316/11, 333/2, 338/6
a.+ da 085/20, 235/8
a.+ dan 065/21
a.+ ı 089/5
a.+ ın 148/4
a.+ ını 131/3, 148/12
a.+ lar 004/1, 028/23, 266/32
a.+ lara 075/30
a.+ ları 033/25
a.+ larım 251/4
a.+ larını 027/5, 036/17, 075/31, 163/16, 229/31, 253/19
a.+ larının 197/12, 287/14, 358/9
a.+ larla 033/24, 076/6, 220/32, 228/34, 233/17, 302/8, 336/15, 350/5

âdi : bayağı, aşağılık, değersiz, nitelsiz, kötü -5- [Ar]
â. 168/7, 278/6, 340/6, 340/7
â.+ yiz 333/31

âdil : Haktan, adâletten ayrılmayan, adâletli -2- [Ar]
â. 013/30, 019/22

âdilik : adi olma durumu -2- [Ar]
â.+ i 122/31
â.+ inden 178/7

adres : bir kimsenin arandığı zaman bulunabileceği, genellikle oturduğu yer; bir kuruluşun bulunduğu, tanımlanabilecek yer -11- [Fr]
a.+ ini 104/6, 180/29, 279/14, 336/29, 337/5, 337/8, 337/9
a.+ iniz 275/17
a.+ inizi 133/4, 279/12
a.+ te 275/15

âfet : Önlenmesi elde olmayan büyük felâket, belâ, musîbet, bâdire -1- [Ar]
â.+ lerinde 348/33

aff : özür dilemek için söylenir -2- [Ar]
a. edersiniz 175/18, 196/20

affet : özür dilemek için söylenir -12- [Ar]
a.- diğini 055/1
a.- er 275/25
a.- ersiniz 102/7, 139/6, 139/7, 157/15, 170/6, 221/10, 261/15
a.- medi 175/32
a.- mez 093/24
a.- ti 081/22

Afganistan : Orta Asya'da bir ülke adı -3- [Far]
A. 116/31
A.+ da 115/10
A.+ ı 115/12

afi : Gösteriş; çalım; çaka, Kabadayılık; külhanbeylik -1- [Yun]
a. 136/18

afyon : Olgunlaşmamış haşhaş kapsüllerine yapılan çiziklerden sızan, güçlü bir zehir olmakla birlikte içinde morfin, kodein vb uyuşturucular bulunan madde -1- [Far]
a.+ la 115/7

ağ : Şekil bakımından delik delik, göz göz olan, fileye benzer şey -2- [T]
a.+ larını 070/10
a.+ larıyla 045/21

ağabey : bir kimsenin kendisinden yaşça büyük olan erkek kardeşi -1- [T]
a.+ imle 068/27

ağaç : Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru yükselen ve gittikçe incelerek dallara ayrılan, kereste veya odun olmaya elverişli uzun ömürlü bitki -16- [T]

a. 235/10, 272/26, 286/10
a.+ ı 263/28, 272/30
a.+ ın 263/29
a.+ ının 023/18, 071/5
a.+ lar 073/26, 075/21, 221/25, 221/28
a.+ lara 066/8
a.+ ların 224/18
a.+ larla 221/26
a.+ tır 103/19

ağar - : ak olmak, beyazlaşmak -3- [T]
a.- miş 051/13, 051/16, 055/10

ağır : hızlı ve çabuk olmayan, yavaş -127- [T]
a. 002/24, 004/1, 017/12, 017/20, 021/19, 025/6, 027/32, 028/23, 031/21, 042/22, 044/15, 045/26, 045/27, 046/9, 047/11, 049/16, 049/24, 051/18, 054/12, 054/25, 064/6, 068/5, 074/7, 081/25, 086/18, 105/27, 122/23, 125/14, 127/5, 130/30, 133/9, 140/12, 141/29, 149/19, 157/6, 159/23, 160/10, 160/16, 160/19, 160/23, 171/1, 185/1, 190/16, 191/21, 194/13, 203/10, 214/14, 220/32, 227/2, 227/31, 243/20, 248/1, 248/7, 251/2, 253/18, 254/2, 258/27, 263/20, 266/32, 271/6, 272/9, 272/10, 273/12, 274/6, 284/16, 284/26, 287/9, 292/15, 302/32, 308/26, 308/31, 318/15, 319/1, 319/3, 320/10, 348/24, 351/22, 353/2, 359/3
a.+ dı 187/23

ağırlaş - : hızı azalmak, yavaşlamak -3- [T]
a.- ıyor 322/30
a.- ıyordu 155/5
a.- tığından 275/27

ağırlaştır - : Ağırliğini arttırmak, daha ağır duruma getirmek -2- [T]
a.- ıyordu 178/18, 330/12

ağırlık : Tartıda ağır olma durumu, sıklet -5- [T]
a. 084/26, 087/31
a.+ ı 160/27
a.+ ıyla 086/32, 271/28

ağız : yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ -79- [T]

a. 029/29, 134/29, 320/15
a.+ dan 017/21, 023/9, 058/10
a.+ ı 012/18, 026/27, 099/23, 132/19, 136/25, 145/3, 149/15, 160/15, 214/1, 245/1, 259/14, 288/27, 316/22, 324/21, 351/20, 353/16
a.+ ıma 057/26, 223/29
a.+ ımdan 225/22, 323/9
a.+ ımı 323/24, 324/30, 325/1
a.+ ımıza 209/12
a.+ ın 206/7
a.+ ına 006/14, 011/33, 052/20, 079/27, 087/16, 181/3, 342/30
a.+ ında 032/26, 130/4, 264/30
a.+ ındaki 087/9
a.+ ından 007/6, 009/10, 021/9, 023/15, 083/9, 159/14, 239/6, 304/3, 311/29, 316/31, 324/27, 359/3
a.+ ını 008/25, 012/25, 052/18, 056/23, 099/22, 099/24, 105/1, 110/7, 148/17, 167/10, 191/13, 214/27, 260/4, 293/8, 321/11, 325/24, 358/13, 359/14
a.+ ının 025/20, 272/2, 341/30
a.+ ıyla 231/13, 278/1
a.+ ıyla 059/11
a.+ larından 303/14

ağla - : duyumsanan bir acı, üzüntü vb nedeniyle inleyerek, hıçkırarak, çığlıklar atarak ya da bir sevinç nedeniyle kahkahalar içinde ya da sessizce gözyaşı dökmek, gözlerinden yaş gelmek -36- [T]

a.- dı 205/34
a.- dığına 288/19
a.- dım 260/31
a.- ma 043/5, 180/3, 288/21
a.- mağa 241/20, 296/2, 355/8
a.- mak 087/25, 278/28
a.- maklar 354/32
a.- maktan 242/3, 247/21
a.- maya 338/12
a.- miş 064/23
a.- rım 140/21
a.- rmiş 093/27
a.- sa 248/2
a.- yacaktı 141/28
a.- yan 013/1, 043/7, 253/11
a.- yanlar 207/5
a.- yarak 048/31
a.- yıp 188/14
a.- yor 082/13, 169/24
a.- yordu 048/7, 048/20, 169/24, 247/10, 251/6, 276/12, 294/11

a.- yordum 155/8

ağrı : hastalık, yaralanma gibi nedenlerle beden
herhangi bir yerinde duyumsanan sürekli ve yeğin
acı -9- [T]

a. 077/1, 236/30, 244/26, 273/26
a.+ lar 123/21
a.+ ları 020/14
a.+ larınız 021/7
a.+ nın 077/6

ağrı - : Ağrılı olmak, insana ızdırıp ve acı vermek
-2- [T]
a.- yan 077/21
a.- yor 347/11

ah : kullanıldığı yere ve kullanılırken sesin aldığı
tona göre sevgi, beğenme, hoşlanma, özlem,
şaşma, pişmanlık, acı gibi duyguları dile getirir
-27- [T]
a. 007/5, 195/23, 198/9, 212/17, 216/32,
224/6, 225/4, 225/14,
236/2, 242/15, 247/23, 309/18, 320/19,
322/10, 323/23, 324/27, 327/22,
329/21, 329/22, 333/30, 335/32, 341/14,
341/26, 344/7, 344/23, 353/4,
355/25

aha : İşte, işte burada, işte şurada -1- [T]
a. 291/7

ahali : aynı yerde oturuyor olmaktan başka ortak
niteliği olmayan insan topluluğu -3- [Ar]
a. 069/8, 270/12, 285/33

ahbap : Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler,
dostlar -2- [Ar]
a.+ ça 065/19
a.+ ları 041/4

ahenk : İnsanlar arasında uygunluğun, uyuşmanın
meydana getirdiği huzur, iyi geçim -3- [Far]
a. 256/6
a.+ ini 312/27
a.+ ten 256/6

ahenksiz : Ahengi bulunmayan, kulağa hoş
gelmeyen ses -1- [Far]
a. 059/10

ahır : evcil büyükbaş hayvanların barındığı kapalı
yer hayvan damı -1- [Far]
a. 129/10

ahlâk : insanın doğuştan getirdiği ya da sonradan
kazandığı birtakım tutum ve davranışların tümü
-15- [Ar]
a. 069/27, 070/2, 070/16, 073/12,
141/11, 141/26, 142/19, 142/27,

223/2, 232/2, 255/10, 328/20
a.+ ı 142/29
a.+ ımız 222/26
a.+ ına 070/17

ahlâki : Ahlâkla ilgili -1- [Ar]
a. 142/8

ahmak : aklını gerektiği biçimde kullanma
yeteneği olmayan, zekâsı pek gelişmemiş, aptal,
bön, budala kimse -2- [Ar]
a. 071/26, 072/17

Ahmet : Özel ad -3- [Ar]
A. 059/30, 066/7, 073/15

ahşap : Kereste, tahta, ağaç, Tahtadan, ağaçtan
yapılmış -1- [Ar]
a. 028/2

ahval : Haller -3- [Ar]
a.+ de 241/32
a.+ i 096/21
a.+ ine 096/24

aile : aralarında evlilik ve kan bağı bulunan, koca,
karı, çocuklar, kardeşler vb'nin oluşturduğu,
toplum içindeki en küçük bütün -39- [Ar]
a. 034/20, 065/14, 153/6, 162/7, 178/7,
268/31, 269/4, 269/30,
270/35, 281/24, 296/25, 311/6, 312/18,
331/31, 340/6, 340/9, 342/28
a.+ de 174/19
a.+ den 173/8, 340/8
a.+ dendir 176/21
a.+ lerden 145/9, 312/28
a.+ lerinden 041/24
a.+ mizden 296/26
a.+ nin 179/10
a.+ si 012/32, 046/18, 062/16, 176/34
a.+ sine 024/25
a.+ sini 210/19
a.+ sinin 053/1
a.+ siyle 144/25
a.+ ye 041/31, 139/15, 269/31
a.+ yi 152/29, 177/27

ailece : Bütün âile, âile olarak, mââile -4- [Ar]
a. 275/27, 301/21, 301/28, 325/16

ailevî : Âileye âit, âileyle ilgili -1- [Ar]
a. 225/16

ait : değgin, ilgilendiren, ilgili, ilişik, e düşen, için
-55- [Ar]
a. 002/22, 003/6, 004/15, 007/6, 013/12,
013/21, 015/16, 017/23,

018/27, 033/29, 058/22, 061/12, 061/19,
065/1, 083/13, 092/25, 102/20,
102/22, 111/32, 115/16, 123/14, 129/21,
141/11, 150/34, 157/32, 166/2,
178/9, 191/25, 197/26, 217/24, 229/33,
236/24, 237/12, 240/26, 241/24,
244/24, 245/28, 245/31, 246/2, 246/14,
247/3, 263/6, 272/12, 276/13,
278/9, 281/15, 302/22, 303/11, 303/31,
308/22, 312/29, 312/30, 319/6,
328/23, 355/29

ajan : Bir devlet veya teşkilât hesabına gizli
olarak çalışan, bilgi toplayan kimse, câsus -1-
[Fr]
a.+ ı 100/20

ak - : sıvı ya da ince taneli şeyler aşağıya, yere
düşmek -9- [T]
a.- an 024/4
a.- ar 041/2, 241/17
a.- ıyordu 042/24, 253/8, 291/24
a.- masa 280/17
a.- tığı 005/1, 077/15

ak : pamuk, süt, kar gibi nesnelerin rengi -3-
[T]
a. 051/11, 242/2, 242/7

akçe : Selçuklular ve Osmanlılar'da para birimi
olarak kullanılan gümüş sikke, Para, nakit -1-
[T]
a.+ sinden 082/6

akıbet : Son, nihâyet, encam; gelecek, istikbal
-2- [Ar]
a.+ ine 033/29
a.+ leri 318/29

akıl : düşünme, anlama ve kavrama gücü, us
-35- [Ar]
a. 238/28, 239/2, 257/19, 266/5, 342/23
a.+ dan 033/30
a.+ dır 238/26
a. edişi 153/33
a.+ ı 177/31, 286/1
a.+ ım 075/2, 204/14, 208/23, 278/18,
351/10
a.+ ıma 066/3, 098/12, 098/15, 125/28,
292/16, 337/32
a.+ ımda 322/31
a.+ ımdan 065/26
a.+ ımı 095/14
a.+ ımızın 120/15
a.+ ın 223/5
a.+ ına 053/23, 071/26, 079/16, 183/16
a.+ ında 212/22
a.+ ından 293/24
a.+ ınıza 224/21

a.+ larına 172/13, 204/22

akıllı : doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden
ayırabilme yeteneği olan, aklını iyi ve yolunca
kullanmasını bilen, akli olan -3- [Ar]
a. 176/23
a.+ ca 331/25
a.+ dır 295/1

akıllılık : Akıllı olma durumu -1- [Ar]
a. 327/24

akılsız : Akılsız olma durumu, beyinsizlik,
ahmaklık, budalalık, aptallık -1- [Ar]
a. 239/2

akın : Büyük istilâ hareketlerinden önce düşman
kuvvetleri hakkında istihbâratta bulunmak, savaş
kaynaklarını yok etmek için yapılan ilk saldırılar;
sûratlı hareket eden kuvvetleri düşman
topraklarına salma hareketi -1- [T]
a.+ ı 276/32

akıt - : Sulu veya ufak taneli maddelerin
bulunduğu yerden başka bir yere doğru gitmesini,
akmasını sağlamak -1- [T]
a.- an 073/14

akide : şekerin kaynatılarak ağdalaştırılması
yoluyla yapılmış, içine bazen fındık da konulan,
renkli ve kokulu, ağızda güç eriyen, akide şekeri
de denilen şeker -5- [Ar]
a. 143/20
a.+ dir 129/21
a.+ nin 129/1
a.+ nle 155/24
a.+ ye 128/5

akılâne : Akıllı bir kimseye yakışır sûrette,
akıllıca -2- [ArFar]
a. 065/33, 066/10

akis : yankı -7- [Ar]
a.+ ler 173/7
a.+ leri 034/7, 081/32, 083/21, 102/15
a.+ lerini 067/23, 287/15

akit : Bağlama, düğümleme; bağlanma,
düğümlenme ,Bu anlaşmayı tespit eden belge,
mukâvele, sözleşme -1- [Ar]
a. edildi 118/9

akraba : soyca ya da evlilik sonucu birbirlerine
bağlı olan kimseler -20- [Ar]
a. 094/11, 171/3, 247/18
a.+ larından 181/34, 295/4
a.+ m 081/11, 162/13
a.+ mdan 161/23
a.+ mdır 162/1

a.+ mın 283/10
a.+ mızdan 242/19, 260/21
a.+ mızdır 163/31
a.+ mla 095/18
a.+ n 092/3
a.+ ndan 276/22
a.+ nın 071/22
a.+ sı 176/14
a.+ sından 162/12
a.+ sıyle 071/20

aks : Ses ve ışık dalgalarının bir cisme çarpıp geri dönmesi ve bunun sonucunda duyulan ses, görülen ışık, yankı, yansı -2- [Ar]
a.+ i 229/13
a.+ ini 232/21

aksan : Kelimeleri söyleyiş tarzı, şive -1- [Fr]
a.+ ımda 326/28

Aksaray : Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -4- [Yun]
A.+ a 006/16
A.+ da 071/19
A.+ daki 148/5, 207/6

akset - : ulaşmak, duyulmak, yayılmak -2- [Ar]
a.- tiren 218/19
a.- tiriormuş 354/29

aksi : iş yolunda gitmemek, olumlu yönde gelişmemek -12- [Ar]
a. 016/25, 019/26, 246/24, 308/6, 314/21, 349/23
a.+ ne 195/28, 281/3, 282/23, 324/29
a.+ ni 199/10
a.+ ydi 261/33

aksiyon : Etki ve değişiklik yapabilen fiil, eylem, düşünce, hareket ve iş -8- [Fr]
a. 099/31, 103/17, 110/15, 110/16, 188/13, 280/20
a.+ a 110/23
a.+ la 110/17

akşam : gündüzün sona erdiği, gecenin başladığı saatler -35- [T]
a. 004/17, 035/20, 036/18, 045/22, 082/25, 206/11, 240/33, 246/1, 320/11, 323/2, 329/22, 330/9, 331/14, 332/3, 341/20, 344/28, 358/4
a.+ a 105/26, 162/26, 207/24, 325/25
a.+ dan 077/23, 079/1, 080/19
a.+ ı 186/12, 198/1, 200/9, 200/19, 200/22, 275/8, 275/20, 336/18
a.+ ın 332/4
a.+ ına 277/6

a.+ ıydı 071/12

aktarma : Aktarmak işi, taşıma, nakil -1- [T]
a. ederek 173/1

akvam : Kavimler -2- [Ar]
a. 059/3, 059/4

al - : tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmamak; sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek -281- [T]

a. 137/23, 146/28, 152/22, 168/14, 346/26, 346/30

a.- abildiğine 130/27, 251/29
a.- abileceği 078/8, 313/13
a.- abilecekleri 008/28
a.- abilmek 303/22
a.- acağı 064/4, 312/14
a.- acağım 039/29, 289/11
a.- acağını 244/14
a.- acaklarını 089/17
a.- acaklısına 069/31
a.- acaklısından 069/32
a.- acaksın 293/15, 293/21
a.- amadı 252/10, 359/20
a.- amadım 032/27
a.- amamasından 303/11
a.- amamıştı 043/17, 195/3
a.- amayacak 243/6
a.- amayacaksınız 116/23
a.- amayınca 025/27, 241/19, 350/27
a.- amaz 040/32
a.- amıyordu 085/27, 297/18
a.- amıyorsun 122/25
a.- an 042/3, 142/22, 149/4, 210/16, 299/13, 313/19, 313/30
a.- ana 141/15
a.- arak 019/18, 024/21, 047/5, 048/2, 049/18, 055/5, 083/30, 093/11, 114/10, 195/6, 204/12, 227/4, 229/3, 230/17, 237/10, 245/8, 257/8, 257/33, 258/8, 258/16, 258/25, 280/3, 289/26, 300/8, 309/28, 335/23, 347/14, 352/8, 358/31
a.- ayım 064/15, 136/16
a.- dı 008/12, 008/29, 011/18, 014/10, 017/29, 028/28, 041/15, 044/8, 056/6, 071/11, 072/31, 086/14, 087/8, 089/13, 090/15, 091/23, 106/25, 108/32, 115/10, 125/8, 131/10, 143/31, 154/18, 160/16, 168/15, 170/10, 173/12, 193/19, 228/2, 237/11, 237/26, 238/20, 240/24, 245/11, 253/20, 259/21, 271/19, 276/11, 303/14, 306/21, 310/12, 312/20, 316/29, 333/14, 337/16, 353/25
a.- dığı 004/3, 033/31, 041/25, 055/33, 083/9, 114/22, 142/22, 157/6,

178/5, 230/13, 308/24, 312/12, 324/1
a.- dıgımız 059/7, 241/7
a.- dıgın 265/32
a.- dıgını 296/19
a.- dıgınız 061/19
a.- dık 037/32
a.- dıkça 032/9
a.- dıkları 056/1, 195/14
a.- dıktan 018/20, 021/1, 024/12, 030/3,
141/10, 269/27
a.- dılar 113/23, 113/27, 114/1, 114/9,
291/26, 346/4
a.- dım 009/29, 093/23, 197/23, 209/10,
211/7, 242/21, 242/25, 243/3,
275/4, 276/26, 283/4, 322/1, 325/5,
342/5, 346/7, 357/34
a.- ın 011/23, 058/15, 137/3
a.- ınarak 111/22
a.- ınca 312/6
a.- ımız 140/4, 279/28, 345/26
a.- ınmış 056/17, 111/20
a.- ınsın 345/9
a.- ıp 040/16, 230/7, 231/13, 259/32,
275/24, 313/32, 315/18, 339/3,
339/4, 356/12
a.- ır 066/8, 305/24, 317/8
a.- ırım 138/8, 244/3, 293/26, 299/26,
315/22
a.- ırken 015/22, 020/19, 029/26, 057/6,
132/31, 182/12, 288/7, 290/3
a.- ırsınız 236/6
a.- ırlar 316/26
a.- ıyor 290/19, 334/6
a.- ıyordu 020/6, 151/13, 173/9, 230/9,
273/9, 317/24, 359/3
a.- ıyorlar 147/1
a.- ıyormuşsun 209/5
a.- ıyorum 074/30, 321/2, 338/31
a.- madan 197/19, 263/11, 297/25
a.- madık 209/12
a.- madım 057/26
a.- mağa 172/23, 183/18, 255/16, 300/1,
356/8
a.- mak 016/5, 018/28, 020/26, 023/4,
035/22, 047/16, 100/19, 106/17,
116/2, 116/9, 120/8, 121/21, 151/32,
153/6, 158/19, 160/30, 170/22,
189/25, 199/2, 293/3, 297/25, 326/24,
331/2, 335/6, 356/2, 358/13
a.- maktan 223/29, 247/34
a.- mam 209/9
a.- masına 316/13
a.- masını 011/15
a.- maya 201/13
a.- maz 041/7, 146/21, 317/8
a.- mış 043/30, 046/13
a.- mışım 203/3
a.- mışlar 031/15, 032/14
a.- mışlardı 206/11

a.- mıştı 045/13, 089/9
a.- mıştır 061/6
a.- mıyordu 071/22
a.- sın 260/30

al : parlak kırmızı, yalın rengi, kızıl -3-
[T]
a. 056/29, 066/28, 238/2

âlâ : pek iyi, güzel, iyi -3- [Ar]
â. 105/21, 177/1, 208/11

alafranga : Frenklerin töre, yaşam biçimi ve alışkalarına uygun -1- [İt]
a. 040/14

alâka : ilgi -18- [Ar]
a. 150/32, 155/25, 303/19, 314/18, 348/1
a.+ larımıza 156/20
a.+ larla 301/6
a.+ sı 120/32, 166/10, 178/10, 203/20,
283/22, 313/20
a.+ sına 355/29
a.+ sını 076/17, 255/5
a.+ ya 070/9, 255/4

alâkadar : Alâkalı, ilgili -1- [Far]
a. 199/32

alâkasız : aralarında bir bağ, bir yakınlık olmayan, ilgisiz -1- [Ar]
a. 255/5

alâkasızlık : İsteksizlik, ilgisizlik, kayıtsızlık, lakaytlık -1- [Ar]
a. 357/23

alay : söz, ses tonu, davranış vb ile biriyle ya da bir şeyle hafifseyerek ve küçümseyerek eğlenme -2- [Yun]
a. ediyor 073/15

Albeniz : Özel ad -1- [?]
A.+ in 343/2

alçak : tabandan, yerden uzaklığı az olan, yüksek olmayan, yere yakın, Kötü ve âdî kimselere yakışır tarzda, hâince -25- [T]
a. 058/20, 068/10, 072/1, 076/7, 099/12,
111/9, 131/17, 137/2,
138/22, 139/5, 140/15, 161/1, 167/19,
185/1, 213/14, 233/3, 237/27,
300/30, 311/15, 343/7
a.+ ça 114/10, 244/11, 328/14
a.+ ına 345/1
a.+ ta 051/7

alçaklık : Alçak olma durumu, Alçakça davranış, soysuzluk, bayağılık, âdilîk, zillet, denâet -1- [T]
a.+ ının 252/17

alçal - : Yukarıdan aşağıya doğru inmek, Hafiflemek -1- [T]
a.- ışıyla 316/7

alçalt - : yüksekliğini azaltıp alçak bir duruma getirmek -3- [T]
a.- arak 021/31, 193/24, 298/10

alçı : alçıtaşının hafifçe pişirildikten sonra kurutulup toz durumuna getirilmiş olan ve yapılarda, yontuculukta, dişçilikte vb kullanılan madde -1- [T]
a.+ sından 255/16

aldan - : görünüşüne kapılarak bir şeyi başka şey sanmak, görünüşü yanlış değerlendirmek, niteliğini anlamayarak yanılmak -8- [T]
a.- ısa 130/7
a.- ıdır 120/15
a.- ışın 232/26
a.- ıyorlar 336/12
a.- mak 034/30, 156/26, 336/8
a.- mış 106/7

aldat - : karı ya da koca başkasıyla cinsel ilişkide bulunmak, eşine sadakatsizlik göstermek -10- [T]
a.- ılan 111/21
a.- ır 234/18
a.- ırken 336/12, 336/13
a.- ırlar 254/26
a.- ıyor 196/7
a.- mak 156/28, 336/8
a.- tıklarını 336/13
a.- tıktan 234/21

aldatıcı : Aldatma niteliğine sâhip olan, yanıltıcı -2- [T]
a. 223/13, 252/24

aldır - : değer vermek, önemsemek -4- [T]
a.- acağım 010/13
a.- ma 064/30
a.- mayın 213/12
a.- maz 208/32

alelâde : her zaman görülen, olağan, doğal -9- [Ar]
a. 062/2, 100/2, 151/29, 179/10, 193/12, 195/34, 247/1, 355/33
a.+ yi 190/12

âlem : herkes, el gün, başkaları, eller, yabancılar -6- [Ar]
â.+ dir 151/28
â.+ e 248/9
â.+ i 013/15, 052/10, 096/21
â.+ ini 234/19

âlet : bir işte, bir işlemde kullanılmak için yapılmış, gücünden, çalışmasından, işlemesinden yararlanılan nesne -5- [Ar]
â.+ i 257/20
â.+ in 138/21
â.+ leri 021/16, 129/23
â.+ lerle 020/7

alev : alev rengi -5- [T]
a. 020/29, 312/20
a.+ den 205/12
a.+ ine 092/1
a.+ le 118/4

aleyh : karşı, karşıt -21- [Ar]
a.+ imde 075/7
a.+ imize 122/19
a.+ inde 041/16, 073/20, 155/17, 269/11, 306/10, 306/11, 306/12
a.+ indedir 200/34
a.+ indeki 036/6, 226/8
a.+ ine 036/4, 037/12, 056/13, 072/6, 093/2, 195/30, 266/15, 266/16, 269/30

alık : akılsız, aptal, bön, budala, salak, sersem, şaşkın -1- [T]
a. 290/31

alıkon - : Kalması sağlanmak, gitmeye bırakılmamak -1- [T]
a.- dum 143/32

alıkoy - : Bir süre için bir yerde tutmak, orada kalmasını isteyip gitmesine engel olmak, hapsedmek -6- [T]
a.- arak 177/26
a.- du 146/11
a.- dular 203/22, 291/29
a.- makta 166/20
a.- mıyacağım 010/14

alım : Alma işi -2- [T]
a. 325/30, 327/6

alın : yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü -20- [T]
a. 320/14
a.+ ı 287/30
a.+ ıma 154/29
a.+ ına 019/28, 021/6, 186/7, 292/21

319/7 a.+ ında 009/25, 099/25, 180/14, 228/10,

a.+ ından 076/13, 271/23, 318/22
a.+ ını 010/25, 048/15, 049/13
a.+ ının 051/12, 304/22

alın - : Elinde veya yanında bulundurulmak;
bulunduğu yerden kaldırılıp götürülmek,
götürülüp başka yere konmuş olmak -5-
[T]

a.- abilir 105/6
a.- an 322/23
a.- dı 292/4
a.- ırken 253/5
a.- mazsa 049/27

alıngan : Söylenen sözlerden, yapılan
hareketlerden aleyhine pay çıkarıp gücenen, her
sözü kendi üzerine alıp incinen, kırılan , kimse
-1- [T]
a.+ dır 174/5

alış - : bir işi, bir eylemi yapı yapı, çok kolay
yapabilecek bir duruma gelmek -10- [T]
a.- an 282/25
a.- arak 083/4
a.- ıktılar 070/19
a.- ıyorum 320/18
a.- madığı 052/15, 055/1, 102/18
a.- masını 251/30
a.- mışız 175/30
a.- tığın 300/10

alışık : Herhangi bir yere, kişiye, harekete alışmış
olan, melûf -1- [T]
a.+ tır 167/23

alıştır - : benimsemesini sağlamak, yadırgamaz
duruma getirmek -1- [T]
a.- dı 080/18

Ali : Özel ad -53- [Ar]
a. 176/16
A. 158/10, 163/31, 164/3, 164/16,
164/21, 165/3, 165/19, 165/23,
165/32, 166/12, 166/32, 167/8, 167/14,
167/26, 168/9, 168/25, 170/2,
170/10, 170/15, 171/21, 176/15, 176/23,
176/29, 184/6, 212/22, 213/8,
213/16, 214/9, 214/16, 216/2, 216/12,
216/24, 217/8, 218/7, 218/8,
218/14, 218/29, 218/34, 219/31, 220/4,
220/9, 220/24, 220/30, 236/10,
239/8, 255/3, 256/17, 256/24, 303/24,
313/27

A.+ nin 065/29
A.+ ye 065/30

alkış : el çırparak ya da topluca yaşa, var ol gibi
sözlerle birini alkışlamak -3- [T]
a. 076/18, 204/27, 342/9

alkol : şarap, bira gibi sıvıların ya da pancar,
patates nişastasının şekerleştirilmesi sonunda
ortaya çıkan glikoz çözeltilerin mayalaşmış
özlerinin damıtılmasıyla elde edilen, kokulu,
yanıcı, uçucu, renksiz sıvı -3- [Fr]
a. 309/29, 310/10, 341/20

alkolik : İçki içmeyi vazgeçilemeyecek bir
alışkanlık durumuna getiren kimse, içki
müptelâsı, içkici, ayyaş -1- [Fr]
a.+ lerin 138/1

Allah : kainatta var olan her şeyi yaratan koruyan
tek ve yüce varlık Tanrı -45- [Ar]
A. 003/30, 011/30, 062/16, 064/30,
071/32, 090/9, 122/27, 140/28,
146/26, 147/8, 201/27, 207/16, 208/3,
276/29, 277/5, 285/34, 288/10,
288/24, 288/26, 289/4, 289/8, 292/16,
292/19, 293/28, 315/11, 315/14,
333/14
A.+ a 211/16
A.+ ım 246/28, 247/24, 353/13
A.+ ın 092/28
A.+ ını 059/26, 060/4, 340/21
A.+ ının 275/1
A.+ ını 184/20
A.+ tan 004/18, 204/13, 242/28, 243/8
A.+ uâlem 051/23

Allahısmaırladık : ayrılanların kalanlara
söylediği eslenme sözü, hoşça kal, hoşça kalın
-2- [ArT]
A. 070/30, 253/17

allakbullak : karmakarışık, altüst olmuş, altüst
durumda, altüst -1- [T]
a. 317/22

Alman : almanya halkından olan veya bu halkın
soyundan gelen kimse -7- [Fr]
A. 040/15, 111/20, 112/1, 112/4, 112/5
A.+ lar 162/5
A.+ ların 101/20

Almanca : Hint Avrupa dil âilesinin Cermen
dalına, yapı bakımından ise bükümlü diller
grubuna giren, Almanya ve Avusturya'da
konuşulan dil, Alman dili -1- [Alm]
A. 165/17

Almanya : avrupa kıtasında bir ülke -4-
[Alm]
A. 099/13
A.+ dan 107/29

a.+ nın 119/33
A.+ ya 096/28

alt : bir şeyin yere bakan yanı zir üst karşıtı -104-
[T]

a. 014/25, 028/6, 028/7, 028/17, 028/27,
033/16, 085/6, 157/11,
160/15, 179/28, 181/1, 257/12, 260/3,
260/4, 272/3, 288/11, 358/20,
359/13
a.+ ma 025/9, 042/7, 054/13, 061/25,
078/11, 093/11, 113/16, 114/1,
116/2, 116/9, 116/23, 136/16, 137/12,
138/7, 143/31, 160/30, 272/25,
304/13
a.+ nda 007/27, 016/15, 016/18, 016/28,
023/14, 023/18, 029/25, 044/7,
048/3, 058/8, 058/9, 064/6, 064/29,
066/13, 066/19, 069/24, 077/4,
079/4, 081/12, 082/29, 083/16, 083/18,
086/19, 114/27, 116/19, 116/25,
117/9, 117/33, 127/6, 129/7, 134/21,
167/15, 170/29, 187/14, 222/27,
224/19, 229/24, 241/1, 251/8, 270/11,
287/29, 288/27, 296/15, 310/29,
321/11, 321/28, 355/8, 356/7
a.+ ndaki 044/4, 073/14, 078/26
a.+ ndakileri 324/9
a.+ ndan 019/28, 020/26, 049/7, 065/18,
077/10, 081/30, 086/23, 153/13,
259/11, 292/23, 305/13, 344/6, 353/19
a.+ ndayım 199/16
a.+ nı 287/32
a.+ taki 001/4

altbaş : bir şeyin yere bakan yanı zir üst karşıtı,
Bir şeyin bulunulan yere göre aşağıda veya uzakta
olan tarafı -1- [T]
a.+ nda 171/33

altı : beşten sonra gelen sayının adı -20-
[T]
a. 012/32, 039/29, 045/14, 072/24,
082/19, 097/30, 111/15, 161/13,
204/18, 292/6, 292/16, 293/2, 329/18,
330/19, 331/14, 336/22, 337/16,
337/17
a.+ ya 036/16, 169/4

altın : simgesi Au, atom sayısı 79, atom ağırlığı
196,967 olan, 1064 santigrat derecede ergiyen,
parlak sarı renkli, kolay işlenebilen, havadan
sudan etkilenmeyen, çok yüksek değerli bir
element -2- [T]
a. 322/24, 354/28

altmış : elli dokuzdan sonra gelen sayının adı
-1- [T]
a.+ nı 057/1

Alzasloren : Alsace Lorraine ya da Alsas Loren,
Sedan Savaşı'ndan önce Fransa'nın toprağı olan
Alsas Loren bölgesi -1- [Fr]
A. 119/33

ama : belirtilen düşünceler arasında karşıtlık
bulunan, birbirini tutmayan, çelişkili ya da
birbirine az da olsa aykırı iki cümleyi birbirine
bağlar -47- [Ar]
a. 004/29, 006/26, 007/22, 009/22,
013/10, 026/22, 041/17, 059/18,
064/10, 065/18, 066/17, 066/20, 069/20,
074/9, 079/12, 088/9, 089/15,
089/16, 091/17, 091/19, 097/11, 161/15,
162/7, 163/7, 176/21, 182/26,
191/15, 199/10, 218/28, 238/18, 260/32,
262/17, 266/1, 275/9, 290/12,
291/18, 292/1, 292/6, 295/26, 324/12,
325/7, 327/7, 333/14, 337/22,
338/22, 356/9

amal : Emeller, istekler -1- [Ar]
a.+ i 059/4

aman : yardım istenildiğini anlatan bir söz -5-
[Ar]
a. 055/4, 060/22, 246/31, 247/24

amber : Kolay eriyen, bal mumu kıvâmında,
yandığı zaman parlak bir alev çıkaran, çok güzel
kokulu nesne -1- [Ar]
a. 129/9

amca : babanın erkek kardeşi -44- [Ar]
a.+ cığım 333/17
a.+ m 080/24, 093/6, 276/25, 278/5,
278/17, 278/20, 282/16, 283/4,
299/28
a.+ ma 092/8, 095/23
a.+ mı 187/31, 317/4
a.+ mın 278/21, 279/10, 282/20
a.+ mla 093/18, 283/11
a.+ n 081/25
a.+ ndan 275/5
a.+ nı 277/32
a.+ nım 043/6, 049/9
a.+ nın 278/2, 324/22
a.+ nız 275/21
a.+ sı 071/19, 071/30, 080/25, 278/11
a.+ sına 082/6, 127/21, 276/13, 278/9,
278/12
a.+ sından 081/8, 329/17
a.+ sının 175/14, 275/10, 277/17, 277/19,
278/14, 329/11

amel : İş, fiil -3- [Ar]
a.+ i 062/6, 102/32
a.+ ine 109/15

amele : Beden gücünü kullanarak gündelikte çalışan kimse, işçi, ırgat -7- [Ar]

- a. 113/33, 121/26, 123/11
a.+ den 121/16
a.+ si 117/33, 120/31
a.+ sinin 121/14

amelî : Sâdece ilim ve söze değil işe ve uygulamaya dayanan, işlemek ve yapmakla elde edilmiş olan, uygulamalı, tatbikî, pratik -1- [Ar]

- a. 013/18

ameliyat : Bir doktorun tedavi veya teşhis maksadıyla hastanın vücudundaki herhangi bir yeri kesmesi ve dokular üzerinde gereken işlemi yaptıktan sonra dikmesi süretiyle gerçekleştirilen cerrahi müdahaleli operasyon -1- [Ar]

- a. 179/35

ameliye : İş, fiil -1- [Ar]

- a.+ sinin 084/23

amenna : "Öyledir, doğru, diyecek yok, inandık" anlamlarında bir onaylama sözü -1- [Ar]

- a. 103/26

Amerika : amerika, batı Yarımküre'de, Yeni Dünya olarak adlandırılan bölgede, Kuzey amerika, Orta amerika, Güney amerika ve bunlara bağlı adalardan meydana gelen kıtalar ve adalar topluluğu -2- [İng]

- A. 118/12
A.+ da 100/22

amerikalı : amerika birleşik Devletleri halkından olan kimse -1- [T]

- a. 120/30

Amerikan : Amerikalılara özgü olan -2- [Fr]

- A. 029/4, 237/13

âmil : Amel eden, işleyen, icrâ eden kimse, Bir şeyin meydana gelmesine sebep olan, tesir eden şey, etken, müessir, faktör -1- [Ar]

- â. 063/26, 072/16, 210/29
â.+ i 044/28, 114/32, 141/20
â.+ ini 120/6
â.+ ler 094/10, 094/13, 120/2
â.+ leri 094/8

âmin : Duâlardan ve hayır temennîlerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz -1- [Ar]

- â. 275/22

âmir : İmar edilmiş, mâmur, harap olmayan -4- [Ar]

- â.+ in 204/7
â.+ indir 012/26
â.+ leri 143/5
â.+ lerine 142/14

amiyane : Avam tarzında, alelade, basit bayağı -1- [ArFar]

- a. 322/14

amma : ama -52- [Ar]

- a. 052/28, 056/25, 060/8, 064/9, 064/12, 066/3, 094/12, 101/11, 110/15, 110/20, 136/23, 137/11, 140/17, 146/29, 172/9, 172/24, 172/32, 174/8, 174/28, 175/21, 176/27, 180/18, 182/11, 185/18, 191/10, 201/4, 206/27, 208/12, 208/24, 214/24, 222/33, 226/18, 231/29, 231/30, 233/16, 242/18, 248/18, 249/33, 254/7, 256/26, 294/8, 295/16, 298/28, 307/24, 308/1, 314/19, 314/28, 315/8, 321/18, 329/20, 330/11, 335/28

an - : Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek -1- [T]

- a.- iverserim 135/30

ân : göz açıp kapayıncaya değin geçen zaman, bölünemeyecek denli kısa bir zaman parçası -12- [Ar]

- â. 002/4, 009/12, 011/27, 015/22, 016/18, 017/14, 018/19, 023/17, 053/28, 145/3, 148/19, 151/5, 151/20, 165/20, 173/22, 173/31, 181/27, 186/26, 188/23, 189/10, 220/16, 229/2, 234/20, 240/6, 240/12, 248/18, 252/9, 262/10, 262/16, 265/6, 267/9, 268/8, 268/13, 279/1, 279/5, 279/6, 279/9, 302/12, 349/4, 349/5, 353/1
â.+ a 015/15, 045/6, 070/6, 099/27, 123/23, 167/6
â.+ da 009/2, 016/11, 016/12, 018/21, 036/12, 037/16, 053/18, 063/22, 080/16, 085/24, 089/17, 102/13, 102/27, 132/25, 139/30, 243/26, 260/33, 269/33, 279/6, 328/30, 346/9, 348/27
â.+ daki 037/18, 054/12
â.+ dan 004/11, 009/9, 024/22, 349/20
â.+ danberi 277/15, 278/27
â.+ ı 015/14, 017/26, 026/21, 054/17, 074/3, 145/5, 252/16, 263/9, 303/15, 349/23
â.+ ımda 006/25
â.+ ın 080/27, 081/1, 081/33, 191/17, 243/23
â.+ ında 006/5, 183/34, 225/10

â.+ mın 172/11, 348/15
 â.+ lar 225/23, 267/20, 349/30
 â.+ larda 074/10, 199/3, 225/20, 249/19
 â.+ lardan 265/4
 â.+ ları 192/5, 297/21
 â.+ larımda 260/18
 â.+ ların 270/35, 271/1
 â.+ larında 079/23, 128/23, 229/16,
 230/14
 â.+ larını 239/31, 345/34, 347/25
 â.+ larıyla 046/7

an'ane : Nesilden nesile geçerek gelen âdet, örf,
 gelenek -2- [Ar]
 a.+ sı 026/33
 a.+ yi 280/31

ana : çocuğu olan kadın, anne -30- [T]
 a. 071/20, 162/17, 162/18, 265/22,
 269/14, 269/16, 269/17
 a.+ dan 056/5, 242/20
 a.+ m 288/25, 290/5, 290/10, 335/26
 a.+ mı 290/9
 a.+ nın 081/23
 a.+ sı 033/21, 040/23, 046/18, 062/18,
 288/26, 290/10
 a.+ sına 062/27
 a.+ sında 041/27
 a.+ sından 040/29, 062/24
 a.+ sının 062/25, 126/1
 a.+ sıyla 040/11
 a.+ yı 243/13

Anadolu : Ön asya'nın bir parçası olarak
 Türkiye'nin asya kıtasında bulunan toprağı, Rum
 -20- [T]
 A. 054/29, 063/3, 130/16, 179/24,
 342/29
 A.+ da 056/15, 059/6, 059/24, 069/8,
 200/34, 224/15, 299/25
 A.+ nun 057/22, 062/7, 113/14
 A.+ ya 231/21, 242/16, 293/22
 A.+ yu 119/12, 329/13

anahtar : bir kilidi açıp kapamaya yarayan, ucu
 ve sapı çeşitli biçimlerde olabilen araç -3-
 [Yun]
 a.+ ı 047/23, 311/6
 a.+ la 241/11

analık : Anne olma durumu ve sıfatı, annelik,
 vâlidelik-1- [T]
 a. 188/20

an'ane : Nesilden nesile geçerek gelen âdet, örf,
 gelenek -1- [Ar]
 a.+ leri 070/2

ananevî : An'aneyle ilgili, nesilden nesile geçerek
 devam eden özellikler, âdetler ve alışkanlıklarla
 ilgili, gelenek hâlini almış, geleneksel -1-
 [Ar]
 a. 265/28

anarşi : Kargaşalık, karışıklık -4- [Fr]
 a. 070/16, 256/5
 a.+ sı 254/28
 a.+ yi 142/27

anarşist : Anarşi çıkaran, düzene karşı gelen,
 kargaşalık yaratan kimse, bozguncu -1-
 [Fr]
 a. 070/16

ancak : yalnızca anlamında, sınırlama bildiren bir
 söz -26- [T]
 a. 014/16, 020/19, 074/4, 085/8, 085/27,
 086/23, 122/15, 129/13,
 129/30, 146/9, 170/2, 178/29, 183/31,
 185/14, 197/31, 212/13, 221/27,
 222/6, 225/11, 253/19, 270/20, 279/6,
 288/22, 298/35, 305/21

anda : bir anda, birdenbire -2- [T]
 a. 173/14, 179/15

andır - : benzerliği nedeniyle bir şeyi anımsatmak
 -2- [T]
 a.- dığı 160/29
 a.- ıyordu 159/19

anemi : Kansızlık -1- [Fr]
 a. 331/12

âni : bir anda, birdenbire oluveren, apansız -8-
 [Ar]
 â. 003/10, 015/26, 054/32, 074/16,
 137/26, 239/21, 248/21, 268/30

aniverser : Yıldönümü -1- [Yun]
 a.+ imde 312/3

Ankara : Türkiye'nin bir ili, başkenti ve en
 kalabalık ikinci şehri -6- [T]
 A. 107/7, 118/23
 A.+ nın 216/15
 A.+ ya 098/22, 130/14, 187/4

anla - : bir sözün, sözcüğün, bir simgenin, bir
 olay, olgu ya da davranışın ne demek olduğunu,
 neyi gösterdiğini kavramak -185- [T]
 a. 256/3
 a.- dı 041/30, 044/11, 045/7, 060/13,
 077/15, 083/1, 084/24, 148/14,
 155/12, 158/26, 166/27, 183/29, 196/21,
 212/10, 245/5, 261/4, 275/12,

277/27, 284/29, 317/23, 325/3, 326/12,
332/23, 332/30, 340/29, 351/20,
358/17
a.- dığı 018/1, 031/7, 060/2
a.- dığım 101/21
a.- dık 149/11, 205/8
a.- dıkça 019/17
a.- dıkları 139/10
a.- dıklarını 192/26
a.- dım 027/3, 053/7, 155/7, 201/31,
323/31, 332/23, 332/30, 338/14,
353/8
a.- dın 010/30, 012/27, 041/5, 041/13,
066/23, 067/2, 093/33, 094/9,
257/5, 264/27, 294/2, 295/14, 334/14,
346/8
a.- dınız 101/25, 162/30, 225/22, 225/24,
301/26
a.- madan 282/22
a.- madığı 047/9
a.- mağa 129/20, 195/2, 311/18, 313/15
a.- mak 047/30, 057/11, 102/24, 151/6,
151/8, 152/1, 200/10, 249/11,
282/7, 288/28, 312/13, 337/31
a.- maktı 196/32
a.- mamalarından 197/7
a.- mamanın 321/26
a.- mamışım 324/7
a.- mamıştı 012/4, 269/29
a.- man 255/32
a.- masalar 355/23
a.- maya 024/3
a.- mayacak 165/1
a.- mayım 295/23
a.- maz 323/22
a.- mazdım 007/24, 295/16
a.- mış 088/14, 128/12
a.- mışızdır 174/23
a.- mışsınızdır 118/8, 223/27
a.- mıştı 049/29, 054/20, 085/10, 085/19,
086/12, 106/5, 187/26, 217/22,
244/22, 271/30, 303/26, 305/13
a.- mıştım 013/10
a.- mıyor 196/14, 323/22, 353/11
a.- mıyordu 278/29, 310/31
a.- mıyordum 008/8
a.- mıyorum 310/8, 340/17
a.- r 213/12, 355/22
a.- rdım 295/16
a.- rsın 121/9
a.- rsınız 063/8, 136/27, 268/7
a.- sın 124/30
a.- yabıldığı 288/23
a.- yacağım 250/4
a.- yacağından 320/22
a.- yacak 164/32, 176/13
a.- yacaksın 349/7
a.- yacaktı 262/26
a.- yamadığı 236/24

a.- yamadım 123/31
a.- yamamıştı 077/7
a.- yamaz 276/15
a.- yamazsın 334/15
a.- yamıyordu 276/16
a.- yamıyordum 292/13
a.- yamıyorum 056/19
a.- yan 186/14, 188/2, 188/6
a.- yarak 039/2, 227/14, 241/13, 300/13,
328/28
a.- yınca 002/26, 084/12
a.- yıp 139/21
a.- yor 069/16, 074/4, 129/14, 320/21,
329/28, 336/3
a.- yordu 019/12, 041/21, 079/9, 210/28,
240/6, 240/26, 342/27
a.- yordum 324/10
a.- yorlar 064/25
a.- yorsun 040/13, 335/13
a.- yorsunuz 191/31, 193/20
a.- yorum 193/23, 196/15, 248/23,
272/32, 305/1, 329/20, 346/21, 349/19
a.- yoruz 184/31

anlaş - : düşünce ve amaç yönünden birleşmek

-17- [T]

a. 012/26
a.- acağız 104/13
a.- amadık 061/22, 311/30
a.- amayacağız 124/26
a.- amayız 311/28, 312/17
a.- ılıyordu 146/23
a.- ılmayan 132/33
a.- ılmaz 048/16
a.- ılmıyor 155/31, 177/2
a.- ırdık 106/20
a.- ırız 124/27
a.- mak 313/17
a.- maktan 316/32
a.- mamızı 316/4

anlaşıl - : açıklığa kavuşmak, belli olmak, ortaya çıkarmak, aydınlanmak

-11- [T]

a.- acaktı 225/12
a.- an 289/32
a.- dığına 275/5
a.- ıyor 279/31
a.- ıyordu 043/2, 232/4
a.- maz 221/3, 268/11, 281/12, 314/10
a.- mıyordu 290/6

anlaşılmaz : Düşünce ve fikir ayrılığı, uyuşmazlık, ihtilâf

-3- [T]

a. 035/6, 274/12, 297/16

anlat - : birinin bir konuyu ya da şeyi anlamasını sağlamak için bilgi vererek açıklamak

[T]

a. 107/10, 213/29, 289/29

a.- abiliyor 314/27
a.- abilmek 218/26
a.- acağım 091/5, 112/25
a.- acağınız 174/7
a.- acak 329/7
a.- amam 005/6, 249/33, 315/4
a.- amazdım 241/33
a.- amıyorum 184/19, 192/17, 192/19,
196/10, 222/25, 338/28
a.- ayım 007/14, 039/31, 092/16, 172/14,
172/33, 191/32, 225/14
a.- ılamaz 175/6
a.- ın 247/7
a.- ınız 249/19
a.- ır 100/7, 164/2
a.- ırdım 033/4
a.- ırım 091/18, 102/6, 171/13
a.- ırken 236/12, 315/1
a.- ırsın 152/30
a.- ırsınız 192/24
a.- ışından 286/3
a.- ıyor 220/25, 267/1, 325/6, 329/13
a.- ıyordu 005/18, 020/9, 047/4, 201/24,
213/22, 278/16, 301/17
a.- ıyorsunuz 315/2
a.- madıkça 329/12
a.- madım 038/11, 201/6
a.- madm 292/11
a.- mağa 166/29, 242/12
a.- mak 055/29, 165/8, 192/15
a.- maktan 311/35
a.- mamıştın 206/4
a.- maya 096/22, 197/26
a.- miş 126/25
a.- mıştı 037/13, 056/5, 091/25
a.- mıştım 290/32
a.- sana 167/25
a.- tı 004/16, 040/8, 052/17, 055/33,
064/18, 096/29, 125/2, 146/8,
149/8, 152/25, 154/9, 172/22, 182/32,
199/29, 201/11, 206/18, 208/9,
209/29, 218/1, 238/5, 247/9, 253/28,
277/29, 278/10, 281/11, 285/25,
296/18, 342/29, 357/12
a.- tığ 041/22
a.- tıgın 155/28
a.- tığına 265/13
a.- tıklarını 046/16
a.- tıktan 149/10
a.- tım 065/19, 096/12, 155/21, 198/20,
203/20, 242/10, 256/19, 356/28

anlayış : hoş görme, halden anlama -1-
[T]
a. 011/17

anlayışlı : anlama yeteneği kuvvetli olan, zekî,
ferâsetli; hoş gören, halden anlayan,
müsâmahakâr -1- [T]

a. 222/9

anlayışsız : Anlama ve kavrama yeteneği zayıf
olan, anlayışı kıt, ahmak, bön, gabi -1- [T]
a. 359/4

anne : çocuğu olan kadın, ana -55- [T]
a. 048/5, 048/19, 049/5, 082/13, 242/4,
242/26, 242/32, 269/19
a.+ ciğim 048/19, 048/30, 049/5, 082/13,
242/30
a.+ ciğime 243/7
a.+ m 093/26, 154/16, 154/23, 155/11,
155/16, 180/1
a.+ me 094/15
a.+ mi 225/17
a.+ min 093/10
a.+ n 292/29, 331/30
a.+ nize 225/18
a.+ si 031/22, 038/11, 038/19, 043/15,
068/22, 068/28, 069/6, 071/21,
125/32, 162/13, 174/14, 175/6, 175/7,
231/21, 241/11, 241/18, 242/22,
259/29, 267/5, 267/6, 290/13
a.+ sine 031/9, 126/24
a.+ sini 089/20, 175/12, 241/34
a.+ sinin 018/24, 152/16, 208/22

ansızın : Beklenmedik bir zamanda, hatırdâ
yokken, birdenbire, ânî, âniden, vehleten -6-
[T]
a. 003/17, 012/9, 019/19, 220/10, 303/3,
335/3

antagonizm : Kişiler, kurumlar, toplumsal grup
ya da sınıflar, öğretî ya da ideolojiler arasında söz
konusu olan uzlaşmaz, üstesinden gelinemez
çelişki ya da karşıtlık durumu için kullanılan
terim -1- [Fr]
a.+ ler 101/25

antipati : Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan
ve belli bir sebebe dayanmayıp içten gelen
soğukluk hissi, uyuşmazlık duygusu -1-
[Fr]
a. 217/23

antitez : Bir fikre, bir iddiâyâ karşı ileri sürülen
karşı fikir, karşı görüş ve düşünce, karşı sav -1-
[Fr]
a.+ dir 109/25

antoloji : Çeşitli eserlerden derlenmiş seçme
parçalardan meydana gelen kitap, seçki, güldeste
-2- [Yun]
a.+ sini 312/3
a.+ sinin 154/5

antre : Giriş -1- [Fr]

a. 010/13

apartman : genellikle konut olarak yapılan, birkaç katlı ve her katında bir ya da birkaç daire bulunan yapı -8- [Fr]

- a. 342/6
- a.+ a 342/22
- a.+ ina 337/10
- a.+ ında 336/14, 341/25, 354/21
- a.+ ını 337/29, 342/18

apayrı : Bütünü ayrı, bütünü başka, bambaşka, pek değişik -1- [T]

- a. 099/30

aptallık : Aptal olma durumu -1- [Ar]

- a. 320/19

ara : İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe -193- [T]

- a. 027/33, 039/16
- a.+ da 016/28, 066/15, 067/1, 070/18, 073/30, 083/8, 094/23, 096/20, 121/29, 125/4, 225/18, 225/25, 231/28, 235/13, 240/27, 243/1, 250/10, 251/7, 263/19, 287/13, 290/24
- a.+ daki 046/15, 315/15
- a.+ dan 086/23, 155/22
- a.+ ları 327/22
- a.+ larına 218/35, 250/24
- a.+ larında 017/8, 034/18, 055/30, 055/32, 073/29, 083/23, 154/7, 181/11, 256/26, 287/31, 301/24
- a.+ larındaki 134/21, 153/33
- a.+ m 068/14
- a.+ mda 233/33, 310/13
- a.+ mdaki 283/11
- a.+ mın 095/18
- a.+ mız 352/27
- a.+ mıza 330/27, 335/27
- a.+ mızda 039/25, 056/24, 061/30, 063/29, 064/11, 111/8, 124/2, 137/17, 165/12, 204/27, 306/27, 313/12
- a.+ mızdaki 157/22
- a.+ mızdan 248/20
- a.+ nızdaki 121/22
- a.+ sı 002/18
- a.+ sına 042/23, 051/11, 069/23, 136/19, 228/10, 245/22, 249/9, 270/29, 296/2, 326/11, 335/6
- a.+ sında 003/6, 003/7, 004/1, 005/8, 005/10, 014/23, 019/13, 019/15, 026/33, 028/2, 034/7, 034/20, 034/28, 04602/, 052/12, 057/31, 064/2, 074/5, 079/5, 092/31, 093/18, 109/6, 109/7, 109/14, 109/21, 119/30, 127/9, 131/6, 134/7, 135/22, 143/19, 146/7, 146/13, 152/16, 155/28,

- 157/25, 163/27, 166/22, 168/7, 170/15, 172/11, 178/15, 182/10, 187/4, 192/21, 195/11, 208/15, 209/4, 216/22, 217/12, 217/15, 217/30, 219/5, 238/5, 238/27, 239/13, 239/26, 243/14, 251/13, 254/31, 256/19, 256/22, 256/23, 260/27, 277/10, 312/12, 312/29, 313/28, 325/14, 325/20, 338/19, 354/28, 355/9
- a.+ sındaki 008/23, 017/10, 024/2, 030/9, 041/25, 051/17, 077/9, 078/17, 100/12, 101/5, 106/13, 107/12, 109/2, 110/2, 127/2, 160/27, 170/14, 200/10, 210/28, 210/30, 210/31, 221/25, 242/5, 251/30, 257/19, 278/17, 311/19, 312/5, 316/24, 356/13
- a.+ sından 020/22, 023/16, 227/11, 357/17
- a.+ sını 024/4
- a.+ ya 040/1, 056/23, 074/18, 202/29, 240/6, 308/8

ara - : birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak -83- [T]

- a.- dı 039/17, 042/1, 080/13, 111/3, 127/29, 162/21, 180/29, 237/12, 240/5, 244/6, 267/10, 337/16, 353/4
- a.- dığı 255/9
- a.- dıkları 045/9
- a.- dıktan 171/14
- a.- dılar 238/5
- a.- dım 154/22, 191/13
- a.- dınız 088/10, 267/23
- a.- larında 205/15
- a.- madığı 210/11
- a.- madığını 240/10
- a.- madıkça 195/28
- a.- madım 325/24
- a.- mağa 003/31, 034/23
- a.- mak 023/7, 239/25, 322/28
- a.- makta 126/8
- a.- maktan 152/6, 284/35
- a.- mamı 347/27
- a.- masınlar 322/29
- a.- miş 200/26
- a.- mızda 204/24
- a.- nınca 126/7
- a.- r 029/24, 031/11, 037/17, 135/4, 143/1, 191/22, 197/29, 230/5, 304/6, 348/15
- a.- rsınız 357/33
- a.- sından 148/6
- a.- yacağım 243/8
- a.- yacak 284/28
- a.- yacaktım 090/7, 090/31
- a.- yalım 153/30, 233/11, 347/28, 349/15
- a.- yan 044/15, 132/20, 188/3, 238/15
- a.- yarak 003/8, 181/15
- a.- yıp 076/14, 126/1

a.- yor 036/28, 156/16, 180/28, 198/23,
324/24
a.- yordu 146/31, 157/25, 243/3, 290/8,
342/19
a.- yorlar 322/29
a.- yormuş 351/34
a.- yorsunuz 193/25
a.- yorum 191/27, 191/28, 314/17

Arabistan : Arap Yarımadası'nda bulunan en büyük ülkedir -2- [Ar]
A. 117/2
A.+ da 114/16

Arabyan : Arap -2- [Ing]
A. 041/3, 147/3

arada : kimi kez, ara sıra, zaman zaman, seyrek olarak -2- [T]
a. 216/10, 357/17

aralık : iki şey arasında bulunan açıklık ya da boşluk -12- [T]
a. 016/27, 029/8, 088/5, 168/1, 201/28, 236/5, 341/25
a.+ a 077/17
a.+ ından 316/14
a.+ ta 044/4
a.+ tan 229/23
a.+ tı 241/28

aran - : Bulunmaya çalışılmak, araştırılmak, taharrî edilmek -2- [T]
a.- malıdır 110/1
a.- maz 327/18

Arap : Orta Doğu ile Kuzey afrika'nın büyük bir bölümünde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse -3- [Ar]
A. 147/5
A.+ ları 114/23
A.+ ların 114/22

arat - : Bir şeyi bulma işini başkasına yaptırmak, başkası eliyle buldurmaya çalışmak -6- [T]
a.- acak 320/20
a.- madığımız 206/16
a.- mak 332/17
a.- mamak 281/18
a.- tığı 046/6
a.- tım 005/16

âraz : Alâmet, belirti, işaret -1- [Ar]
â.+ ı 119/25

arazi : Yerler, arazi -2- [Ar]
a. 115/26, 278/15

arıza : bozukluk, aksaklık, aksama -2- [Ar]
a. 153/23
a.+ larına 005/23

arızasız : İşler durumunda bulunan, bozukluğu olmayan -2- [Ar]
a. 223/7, 335/10

aristokrasi : Soylu erki -1- [Fr]
a.+ si 321/13

arka : Ön, sağ ve solun dışında dördüncü yön, görünmeyen taraf; peş peşe -168- [T]
a. 023/5, 028/19, 045/18, 068/30, 073/24, 081/4, 146/4, 148/12, 201/21, 239/24, 258/18, 320/8, 336/14
a.+ da 072/8
a.+ dan 047/3, 136/30, 146/11, 195/18
a.+ larında 146/15
a.+ larından 005/30, 016/21, 233/20
a.+ lı 013/10
a.+ mda 037/24
a.+ mı 035/26
a.+ mızda 205/23
a.+ ndan 207/5
a.+ nızı 063/32
a.+ sı 030/15, 037/9, 272/14
a.+ sına 008/11, 009/3, 009/25, 023/23, 025/10, 038/23, 044/9, 064/7, 071/7, 077/10, 083/26, 104/7, 106/12, 123/22, 130/31, 146/6, 167/26, 181/9, 220/23, 220/27, 258/8, 285/9, 286/10, 300/27, 303/28, 304/12, 339/28, 346/28, 348/13, 348/21
a.+ sında 002/1, 012/29, 020/12, 033/10, 039/18, 042/19, 048/24, 071/17, 072/9, 079/5, 124/24, 162/12, 182/14, 211/5, 212/16, 216/23, 252/14, 273/12, 277/15, 287/22, 303/8
a.+ sından 002/27, 004/14, 011/25, 013/7, 015/28, 018/5, 022/3, 024/7, 027/19, 033/11, 039/22, 054/26, 060/27, 075/27, 150/29, 157/27, 167/4, 167/13, 202/27, 211/13, 213/30, 229/12, 231/12, 241/15, 248/33, 250/19, 270/4, 280/8, 280/12, 290/6, 294/23, 296/4, 299/13, 317/29, 345/4, 345/11, 351/5, 352/17
a.+ sını 002/14, 004/29, 015/25, 030/6, 031/8, 03208/, 036/22, 038/22, 041/19, 047/15, 078/20, 085/27, 123/17, 130/26, 135/9, 146/2, 158/5, 160/19, 164/11, 165/2, 167/3, 177/7, 177/10, 179/23, 205/33, 229/2, 243/16, 300/7
a.+ ya 009/4, 027/11, 033/22, 042/32, 051/11, 095/28, 132/1, 133/17, 180/13, 193/30, 241/16, 247/33, 259/4, 271/26, 271/28, 289/25, 291/23,

304/23, 351/17, 353/15

arkadaş : birbirini yakından tanıyan ve birbirine karşı sevgi, dostluk ve anlayış gösterenlerden her biri -66- [T]

a. 064/14, 066/8, 097/11, 097/12, 099/16, 102/13, 124/10, 193/36, 194/1, 201/15, 201/21, 202/28, 275/1, 348/11

a.+ a 201/14, 203/6
a.+ ı 004/5, 188/20, 202/33, 207/22,

278/31

a.+ ım 096/18
a.+ ımı 257/25
a.+ ımın 203/20
a.+ ımla 149/26, 202/11
a.+ ın 204/28
a.+ ina 032/24, 127/22, 132/7, 351/28
a.+ ından 045/13, 084/20, 282/24
a.+ ındır 102/3

a.+ mın 002/9, 102/24, 125/15, 126/31, 264/25, 266/21, 346/27, 347/20

a.+ nız 068/16, 194/7
a.+ nızdan 069/11
a.+ nızın 069/10
a.+ la 124/26, 201/17
a.+ lar 073/27, 075/22, 107/29, 201/7,

289/5

a.+ lara 069/20
a.+ lardan 205/33
a.+ ları 068/27
a.+ ların 137/16
a.+ larına 042/34, 151/22
a.+ larından 026/5, 039/20
a.+ lariyle 050/2
a.+ sız 075/25
a.+ tık 204/19
a.+ tır 137/6

arkadaşlık : arkadaş olma durumu, birbirine dostluk ve sevgi ile bağlı olma, şeriklik, yârenlik

-1- [T]
a.+ ından 277/4

arkaüstü : Sırtı yere gelecek şekilde, sırt üstü

-4- [T]
a. 019/27, 078/24, 251/17, 359/1

arsa : Yer, meydana, açık ve boş alan -6- [Ar]

a. 278/25
a.+ lar 278/15
a.+ nın 271/16, 271/29
a.+ ya 278/23

arsızlık : Yüzsüzlük, utanmazlık, hayâsızlık, şımarıklık, aç gözlülük -1- [Ar]

a.+ larını 129/28

arşe : Elektrikli tren, tramvay, trolleybüs gibi taşıtlarda yukarıya doğru uzanan ve telden elektrik akımı almaya yarayan kol -1- [Fr]
a. 278/23

arşın : eskiden kullanılan, 68 santimetreye eşit bir uzunluk ölçüsü -1- [T]
a. 034/24

art - : çoğalmak -27- [T]
a.- acak 225/29
a.- an 028/18, 094/20, 160/28, 217/8, 226/13, 332/19

a.- ardı 154/16, 192/8
a.- armış 346/17

a.- inca 251/26

a.- ıyor 184/30, 270/30

a.- iyordu 073/22, 087/27

a.- maya 018/1

a.- miş 293/3

a.- mişti 015/16, 351/21

a.- tı 049/23, 084/8, 093/31, 178/4, 208/1, 224/19, 252/2

art : arka arkaya, sürekli olarak gelmek -1- [T]
a.+ ına 341/27

artık : bundan sonra, şimdiden sonra, bundan böyle -52- [T]

a. 002/12, 045/16, 045/25, 058/14, 061/3, 064/3, 078/29, 086/8, 088/32, 093/21, 093/24, 094/14, 099/1, 116/27, 118/28, 122/18, 130/9, 140/27, 152/29, 167/24, 169/30, 175/18, 180/1, 183/10, 199/11, 199/14, 212/11, 223/28, 226/32, 230/8, 237/6, 247/25, 270/16, 279/9, 289/3, 289/16, 290/26, 291/13, 296/19, 296/25, 313/1, 322/9, 329/23, 331/32, 332/17, 332/33, 333/28, 335/27, 338/9, 338/26, 356/24, 359/17

arttır - : Miktarını çoğaltmak, fazlalaştırmak; şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek

-6- [T]
a.- arak 079/18
a.- dı 316/25
a.- dıkça 101/4
a.- ırım 207/13
a.- iyordu 099/26
a.- mişti 089/23

arzu : istek, isteme, dilek -28- [Far]
a. 145/18, 153/27, 297/19, 297/20, 302/12

a. ederseniz 250/30
a.+ lar 151/8, 298/2
a.+ larına 298/15

a.+ m 198/28
a.+ siyle 069/28
a.+ su 130/11, 171/32, 250/6, 252/2,
275/28
a.+ sudur 153/6, 248/27
a.+ suna 284/2
a.+ sunu 102/20, 158/19, 300/27, 329/1
a.+ sunun 166/2, 286/24
a.+ ya 095/24, 251/20
a.+ yu 067/7

as - : bir kimseyi, boğazından bir ip geçirip bir yerden sarkıtarak öldürmek -6- [T]
a. 207/9
a.- ıyor 069/9
a.- ıyorsunuz 062/21
a.- mam 012/26
a.- mayan 062/20
a.- tılar 068/26

asabi : Sinirle ilgili, sinirsel; sinirli, öfkeli, hırçın, sert -2- [Ar]
a. 090/24, 347/5

asabiyet : asabîlik, sinirlilik, öfke, hiddet -1- [Ar]
a.+ in 063/20

asayiş : Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu, düzensizlik, güvenlik -3- [Far]
a. 141/13
a.+ inden 060/23
a.+ ini 038/6

asayışsızlık : Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu, düzensizlik, güvenlik olma durumu -1- [Far]
a. 319/3

asıl - : bir şeyi tutup çekmek -4- [T]
a.- abilir 178/24
a.- arak 002/11
a.- dı 316/9
a.- mıştı 029/12

asıl : Gerçek, esas -17- [Ar]
a. 007/11, 040/27, 045/11, 094/17,
119/21, 126/7, 161/30, 162/15,
196/32, 218/26, 296/30, 333/5, 336/12,
350/16
a.+ ı 126/2
a.+ ına 040/10
a.+ ından 034/1

asılı : Bir yere takılmış veya asılarak sarkıtılmış olan, asılmış -2- [T]
a. 048/12, 083/22

asır : Zaman, devir, çağ -4- [Ar]
a.+ da 108/21
a.+ dan 307/31
a.+ ın 035/10
a.+ larca 118/28

asil : asâlet sâhibi, soylu kimse, necip -1- [Ar]
a. 193/25

asistan : bir uğraşta, ustaya ya da işi yapana yardım eden, yardımcı -32- [Fr]
a. 003/26, 014/4, 017/5, 017/11, 019/3,
019/19, 020/7, 021/16,
022/4, 345/4, 345/7, 345/13, 345/23,
346/15, 348/1, 350/20, 351/2,
358/27, 358/29, 359/8
a.+ a 013/27, 345/16, 359/14
a.+ ı 345/29, 347/31, 358/22
a.+ ın 004/22, 019/8, 019/17, 020/24,
347/2
a.+ lardan 016/15

asker : orduda görevli bulunan, erden mareşale değin herkes -8- [Ar]
a. 066/19, 212/24, 231/20
a.+ di 242/14
a.+ im 222/22
a.+ ler 123/7
a.+ leri 093/16
a.+ lerinin 115/8

askerî : Askerlere mahsus, askerlikle ilgili, askerliğe âit -11- [Ar]
a. 016/7, 024/15, 025/5, 032/23, 066/14,
144/1, 162/26, 171/20,
229/9, 273/6, 315/30

askerlik : Asker olma, askerlik görevi, ordu hizmeti -1- [Ar]
a. 269/4

askı : pantolon veya giysilerin düşmesini önlemek için omuzdan aşırılan bağ -1- [T]
a.+ larıyla 039/15

asla : kesin olarak, hiçbir zaman, hiçbir biçimde, kesinlikle -5- [Ar]
a. 056/25, 094/8, 259/19, 264/29, 314/12

aslan : Kedigillerden, erkekleri yeleli, yırtıcı ,Afrika'da yaşayan, uzunluğu 160 cm, kuyruğu 70 cm ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir memeli türü, arslan -1- [T]
a. 100/19

astır - : Asmak işini başkasına yaptırmak -2- [T]
a.- dım 186/5

a.- madım 186/3

Aşya : Dünya üzerinde yer alan kıtalardan biri

-5- [Ar]

A. 111/32, 120/23

A.+ nın 111/31, 112/9

A.+ ya 111/16

aş - : süre geçmek, bitmek, sona erme -12- [T]

a.- an 019/19, 152/18, 172/1, 356/5

a.- arsin 293/22

a.- ıldıktan 120/27

a.- ıyor 297/26

a.- mak 284/18, 355/15

a.- maktan 122/7

a.- maya 134/23

a.- tı 343/19

aşağı : bir şeyin alt bölümü zir yukarı karşıtı

-35- [T]

a. 027/19, 034/15, 047/27, 048/18,

058/30, 114/3, 124/19, 125/9,

145/26, 147/1, 165/9, 181/13, 204/31,

224/11, 228/32, 229/30, 253/10,

271/31, 277/23, 328/3, 340/3, 340/5

a.+ da 024/13, 357/32

a.+ daki 222/27

a.+ dan 120/11, 137/3, 142/16, 209/10

a.+ mızda 342/3

a.+ ya 001/10, 020/30, 057/4, 241/32

aşçı : Yemek pişirmeyi meslek edinmiş olan, konaklarda ve evlerde yemek pişirmekle görevli kimse, ahçı -3- [T]

a. 285/24, 291/2

a.+ ya 040/28

âşık : bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun; bir kadınla bir erkek arasındaki gizli ilişkide erkeğe verilen ad -7- [Ar]

â. 151/21, 156/23, 298/29, 304/15, 304/20

â.+ ım 156/22

â.+ ın 304/22

âşıkane : âşık olana yaraşır bir biçimde, âşıkça

-1- [ArFar]

â. 262/23

aşıla - : Hastalığa karşı vücûda aşî zerketmek, aşî yapmak -1- [T]

a.- ma 198/25

aşifte : kötü kadın -1- [Far]

a. 323/16

âşinâ : Bildik, tanıdık -1- [Far]

â. 020/17

aşk : bir kimseye ya da bir şeye karşı duyulan

aşırı sevgi ve bağlılık duygusu -74- [Ar]

a. 151/25, 151/30, 151/31, 152/2, 152/4, 152/9, 152/11, 152/20,

152/22, 152/26, 154/14, 156/3, 156/21, 156/23, 156/28, 188/22, 189/12,

189/22, 190/14, 234/7, 234/9, 234/20,

248/27, 266/14, 270/35, 274/15,

281/28, 331/25, 333/5, 333/9, 334/6,

334/21, 334/22, 334/23

a.+ a 151/16, 151/18, 155/31, 156/19, 156/25

a.+ ı 151/20, 151/22, 155/29, 321/26, 335/12

a.+ ımızın 334/21

a.+ ın 152/7, 225/26, 234/13, 266/16

a.+ ına 090/9, 122/27, 140/28, 155/27, 207/16, 208/3, 275/1

a.+ ını 154/9

a.+ ınıza 256/6

a.+ la 172/15

a.+ ları 156/9

a.+ larımız 333/10, 334/16

a.+ ların 151/10, 190/14, 349/24

a.+ larını 339/8

a.+ ta 234/13

a.+ tan 154/7, 216/4, 297/19, 297/22, 331/21

aşket - : Tokat, şamar vb için hızla ve kuvvetle vurmak -1- [Ar]

a.- tim 202/27

aşure : Buğday, nohut gibi taneleri, kuru yemişleri şekerle kaynatarak yapılan bir tür tatlı

-2- [Ar]

a. 286/27

a.+ ni 287/6

at - : bir cismi herhangi bir yöne ya da belli bir yöne doğru fırlatmak -124- [T]

a. 209/17

a.- abilirdi 183/31

a.- acağımı 338/7

a.- an 031/24, 032/25, 033/7, 060/7, 072/18, 203/19, 259/1, 355/10

a.- anım 056/14

a.- ar 040/8, 234/22, 304/22, 312/7

a.- arak 004/1, 016/3, 022/6, 023/9, 037/21, 042/17, 057/19, 061/8,

063/16, 136/19, 193/30, 234/31, 259/5,

279/24

a.- arken 010/21, 067/22, 148/13

a.- arlar 041/3

a.- ıldı 165/27

a.- ılmıştı 086/18

a.- ıyor 351/25

a.- ıyordu 028/23, 266/32
a.- ıyoruz 064/13
a.- ma 130/5
a.- mağa 055/23
a.- mak 043/32, 103/9, 141/14, 240/31,
254/14
a.- mamıştır 066/21
a.- ması 006/3, 068/21, 125/30
a.- masını 062/2
a.- mayı 085/13
a.- mış 009/25, 029/31, 031/31, 047/27,
051/11, 060/5, 146/3, 263/29
a.- mıştı 029/20, 033/2, 089/2, 122/23,
132/17
a.- tı 001/3, 009/2, 011/18, 017/21,
018/7, 025/25, 028/7, 038/23,
042/15, 047/6, 050/11, 052/6, 052/20,
057/29, 060/3, 075/12, 077/10,
084/15, 088/24, 089/5, 104/20, 106/27,
108/17, 112/5, 119/3, 122/8,
132/22, 139/17, 150/21, 157/12, 166/25,
228/33, 229/11, 238/6, 257/29,
258/19, 297/12, 298/14, 317/28, 318/5,
348/14
a.- tığı 041/30, 045/6, 056/15, 078/28,
194/22, 210/17, 264/4
a.- tığını 023/20, 066/21, 351/20
a.- tıkça 012/19
a.- tıktan 015/21, 096/5, 168/3
a.- tılar 025/7, 114/9
a.- tırmadan 065/22

at : binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan, Orta asya menşeli, tek tırnaklı, memeli hayvan -6- [T]

a. 263/28
a.+ a 238/2, 238/3
a.+ ıyla 254/13
a.+ lar 286/10
a.+ tan 129/7

ateş : yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nâr -7- [Far]

a. 005/14, 127/26, 286/4
a.+ in 166/24
a.+ inden 158/16
a.+ le 003/14
a.+ siz 018/29

atf : Bir şeyin oluşunu diğer bir şeye bağlamak, ona yormak -2- [Ar]
a. edebileceği 046/19
a. edebilmek 301/10

atfet - : Bir şeyin oluşunu diğer bir şeye bağlamak, ona yormak -1- [Ar]
a.- miyorum 092/13

atıl - : bir şeye doğru birdenbire gitmek, ansızın bir davranışta bulunmak -13- [T]

a.- acak 311/7
a.- alım 185/31
a.- an 205/29
a.- dı 027/18, 056/10, 060/17
a.- dılar 101/20
a.- ıyordu 075/12, 205/29
a.- masaydı 194/23
a.- mış 028/4, 296/2
a.- mıştı 304/23

atış - : Ağız kavgası etmek -1- [T]
a.- mak 039/28

atış : Atmak işi ve tarzı, Bir silâhın mermisini amaca ulaştırmak için gereken iş ve bilgi -2- [Far]
a. 066/13, 066/15

atla - : bir engeli sıçrayarak veya fırlayarak aşmak -11- [T]

a.- dı 046/28, 089/8
a.- dığı 334/29
a.- dılar 048/23
a.- mak 044/1
a.- mıştı 007/11, 328/23
a.- rsınız 135/25
a.- yan 050/15
a.- yarak 127/23
a.- yor 036/32

atlat - : herhangi bir durumu geçiştirmek -1- [T]
a.- abilir 345/24

atom : Bir elementin, kimyasal reaksiyonlara giren proton ve nötronların meydana getirdiği bir çekirdekle onun etrafında dönen elektronlardan ibâret olan en küçük parçası, cevher i ferd, cüz i ferd -1- [Yun]
a. 129/22

atölye : El işleriyle uğraşan zanâat erbâbının toplu olarak çalıştığı yer, işlik -1- [Fr]
a. 115/27

attır - : Atmak işini yaptırmak -2- [T]
a.- an 210/27
a.- ıyor 069/11

av : karada ve denizde, evcil olmayan hayvanları türlü yöntem ve araçlarla yakalama ya da vurma işi -1- [T]
a. 024/23

avare : Boş gezen, işsiz güçsüz kimse, aylak, başıboş -2- [Far]
a. 105/15, 151/24

avaz : yüksek ses, nara -1- [Far]
a.+ ları 210/2

avize : çok çeşitli biçimlerde olanları bulunan, değişik gereçlerden yapılabilen, tavana asılan süslü aydınlatma aracı -1- [Far]
a.+ nin 212/1

avla - : Bir av hayvanını ölü veya diri olarak ele geçirmek, yakalamak -1- [T]
a.- yabilmek 045/3

avlu : Bir yapının veya yapı grubunun ortasında kalan üstü açık,duvarla çevrili alan -1- [Yun]
a.+ sundan 018/23

Avrupa : dünya üzerinde yer alan kıtalardan biri -51- [İt]
a. 101/8, 101/13, 105/23, 107/7, 107/16, 111/13, 111/18, 111/28, 115/27, 115/31, 116/17, 117/29, 118/22, 119/30, 119/31, 120/23, 120/30, 122/16
A. 062/10, 062/11, 062/14, 096/26, 100/15, 100/23, 100/29, 143/13, 178/22, 184/18, 265/30
a.+ da 111/16, 112/10, 117/25, 122/19, 123/10
A.+ da 100/22, 161/30, 164/27, 308/11
A.+ dır 308/10
A.+ lılaşmış 062/14
a.+ nın 112/9, 119/14, 119/33, 121/1
A.+ nın 096/26, 185/9
a.+ ya 101/16
A.+ ya 062/18, 098/22, 143/16

Avrupalı : avrupa halkından olan -13- [İt]
A. 307/28, 307/29, 307/31, 307/34, 307/35
A.+ dır 101/1
A.+ lar 185/5, 192/32
A.+ lara 100/32
A.+ ları 308/14

avuç : elin iç yanı -35- [T]
a. 059/6, 112/32, 137/12
a.+ ları 057/6, 246/13
a.+ larını 350/5
a.+ larının 073/3, 276/11
a.+ u 021/12, 053/14, 103/29, 238/20, 246/30
a.+ una 083/7, 149/2, 238/16, 249/35, 306/21
a.+ unda 003/14, 089/11, 148/24, 181/23, 236/20
a.+ unu 003/1, 003/23, 025/11, 228/11, 289/17, 319/7, 341/30
a.+ unun 023/14, 043/9, 238/15

a.+ uyla 047/25, 288/16

avukat : üstüne vazife olmadığı, gerekmediği halde başkasını savunmaya, onun adına konuşmaya kalkışan kimse -5- [Fr]
a. 134/4
a.+ ı 183/25
a.+ ım 292/12
a.+ larla 276/2
a.+ sınız 219/17

avukatlık : Avukatın yaptığı iş -1- [Fr]
a.+ ını 177/25

Avusturya : Orta Avrupa'da bulunan 9 eyaletten oluşan ülke -1- [İt]
A. 118/13

ay : yılın on iki bölümünden her biri -42- [T]
a. 044/25, 045/12, 045/14, 045/15, 072/10, 082/14, 123/2, 161/13, 221/18, 221/27, 223/14, 224/14, 224/18, 227/11, 243/23, 247/19, 273/20, 292/16, 293/2, 323/6
a.+ a 292/6
a.+ da 039/29, 121/16
a.+ dan 055/31, 072/24, 112/29, 148/3, 219/16
a.+ dır 004/3, 329/29, 352/26
a.+ ı 072/11
a.+ ın 229/24, 233/19, 284/11, 317/10
a.+ larca 075/11, 188/24, 282/4
a.+ lardan 249/26, 274/34, 353/7

ayak : bacağın bilekten aşağıda bulunan ve yere basmaya yarayan bölümü -179- [T]
a. 001/13, 001/16, 027/8, 035/23, 038/23, 046/1, 047/9, 083/10, 191/1, 229/28, 238/6, 251/13, 286/6, 298/14, 302/13, 308/3, 353/30, 357/20
a.+ a 011/1, 011/26, 012/14, 013/31, 014/10, 015/32, 018/32, 019/4, 019/18, 021/15, 050/10, 059/9, 060/2, 067/4, 068/25, 069/25, 070/23, 076/17, 078/10, 084/3, 085/31, 086/4, 088/26, 089/1, 095/32, 098/34, 099/8, 105/7, 111/2, 119/2, 122/21, 123/21, 135/12, 135/20, 139/4, 153/29, 158/29, 170/7, 170/27, 171/3, 181/15, 202/1, 202/20, 204/22, 207/18, 207/23, 212/19, 229/33, 233/15, 239/17, 246/8, 247/12, 247/15, 249/13, 250/17, 252/8, 258/8, 258/10, 258/19, 273/12, 276/17, 282/31, 283/17, 283/19, 284/30, 285/26, 294/1, 297/6, 297/13, 300/13, 303/16,

308/3, 309/23, 337/14, 341/12, 353/25, 355/12, 358/15
 a.+ ı 006/3, 078/5, 078/14, 078/18, 081/13, 086/2, 235/28, 291/23, 293/1
 a.+ ıma 202/4, 254/2
 a.+ ımı 072/26
 a.+ ımın 093/11, 138/7
 a.+ ın 276/31
 a.+ ına 133/13, 137/27
 a.+ ında 105/22
 a.+ ını 026/15, 209/7
 a.+ ının 001/10, 079/7
 a.+ ıya 085/18
 a.+ ıyle 037/21
 a.+ lar 321/11
 a.+ ları 015/6, 088/30, 143/31, 167/15
 a.+ larına 003/34, 172/29, 187/13
 a.+ larından 017/30, 027/31, 158/24
 a.+ larını 006/14, 015/4, 043/21, 079/15, 083/1, 130/20, 187/16, 303/28, 321/10
 a.+ larının 048/23, 084/17
 a.+ larınızı 301/15
 a.+ larıyla 078/16, 350/4
 a.+ ta 001/3, 003/16, 006/20, 010/1, 010/11, 010/17, 029/12, 052/7, 053/26, 087/11, 125/22, 162/12, 186/26, 204/20, 212/16, 219/1, 245/17, 250/30, 251/22, 272/6, 273/21, 287/26, 306/15, 309/13, 323/30, 336/15, 343/7
 a.+ taydı 106/27
 a.+ yolunun 042/11

ayakkabı : üstü genellikle deri ve benzeri bir şeyden, altı kösele, lastik gibi dayanıklı maddelerden yapılan, özellikle sokakta, her türlü etkiden ayağı korumak için giyilen ayak giyeceği
 -1- [T]
 a.+ ları 030/11

ayaklan - : yatar ya da oturur durumdan ayaklar üstüne basar duruma geçmek, kalkmak -1- [T]
 a.- malıdırlar 120/24

ayaklandır - : Harekete getirmek, tahrik etmek
 -1- [T]
 a.- an 325/19

ayakucu : Yatan bir kimsenin veya yatılan bir yerin ayak tarafı -4- [T]
 a.+ na 048/12
 a.+ nda 020/8, 351/16
 a.+ ndaki 079/29

ayaküstü : ayakta durarak, oturmaksızın; hemen o anda, kısa bir sürede -3- [T]

a. 156/18, 266/27, 274/11

ayar : bir aygıtın, bir düzeneğin çalışmasını düzene koyma iş -1- [Ar]
 a. 045/12

ayarla - : Bir ölçünün doğruluğunu belli bir örneğe göre düzeltmek, doğrulamak -1- [Ar]
 a.- yarak 316/25

aydınlan - : Aydınlık olmak -1- [Ar]
 a.- mış 028/9

aydınlata - : birinin bir konuyu ya da şeyi anlamasını sağlamak için bilgi vererek açıklamak
 -2- [T]
 a.- ıyor 221/28
 a.- ıyordu 042/17

aydınlık : ışık alan, aydınlanmış olan, karanlık olmayan, ışıklı yer -19- [T]
 a. 014/28, 020/5, 024/23, 041/26, 044/6, 082/28, 083/25, 102/19, 157/31, 192/28, 279/30, 309/12, 316/5, 330/13, 355/18
 a.+ a 042/21, 042/27
 a.+ larını 283/31
 a.+ tan 277/16

Ayı : Et yiyen memelilerden, ot ve bal da yiyeabilen, uzun tüylü, kaba ve hantal, vahşi hayvan, insan için incelikten yoksun, görgüsüz, kaba saba -4- [T]
 a. 290/27
 A. 138/4, 141/7, 141/14

ayıl - : baygınlıktan veya sarhoşluktan kurtulup kendine gelmek, ayıkmak -1- [T]
 a.- dı 272/4

ayıp : töre kurallarına aykırı olan, utanç verici durum ya da davranış -2- [Ar]
 a. 088/9, 324/25

ayır - : bitişik, bir arada ya da yan yana olan şeyleri birbirinden uzaklaştırmak -36- [T]
 a.- abilir 336/4
 a.- acaksın 125/11
 a.- amamıştı 030/8
 a.- amazsınız 226/10, 226/12
 a.- amıyor 073/11
 a.- an 072/13, 108/5, 121/3
 a.- arak 033/29
 a.- dı 341/13
 a.- ıp 039/30, 129/24
 a.- ıyor 013/13
 a.- ıyorsun 327/13
 a.- madan 036/24, 112/24

a.- madı 353/27
a.- madılar 070/20
a.- mak 060/34, 082/21, 165/20
a.- mayarak 158/3, 184/34, 285/4, 313/31
a.- mayız 103/16
a.- miş 029/14
a.- mıyor 132/4
a.- mıyordu 020/13, 057/13, 122/5,
304/33, 351/28
a.- mıyorlardı 087/12
a.- mıyorum 312/4

âyin : Dînî merâsim, bir mezhebin veya bir tarikatın kendine has ibâdet merâsimi -1- [Far]
â.+ lerine 035/11

aykırı : doğru diye kabul edilmiş olana, ilkeye, kurala, alışılmışa uygun olmayan -1- [T]
a. 296/22

aylarca : birkaç ay süren bir zaman boyunca, çok uzun bir süre -1- [T]
a. 140/23

aylık : Bir kimseye aydan aya ödenen para, ücret maaş, bebek için herhangi bir aydan bu yana var olan -4- [T]
a.+ ın 059/7, 065/13
a.+ ını 201/13
a.+ la 358/1

ayna : ışığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam, gözgü, mirat -6- [Far]
a. 052/5
a.+ da 308/26
a.+ nın 083/21
a.+ sı 083/13
a.+ sında 246/24
a.+ ya 084/9

aynen : hiçbir yerine, hiçbir şeyine dokunmadan, değiştirmeden, olduğu gibi -2- [Ar]
a. 018/14, 081/10

aynı : Birbirinin eşi, ayırt edilemeyecek kadar benzeri, tıpkısı, değişmeyen, hep o, yine o -62- [Ar]
a. 007/16, 014/27, 015/17, 016/28,
027/32, 034/13, 038/11, 046/13,
062/8, 065/1, 067/24, 074/26, 075/18,
087/4, 102/26, 102/27, 107/21,
108/12, 109/28, 113/2, 113/3, 115/17,
117/17, 120/7, 121/18, 126/22,
142/23, 143/18, 144/14, 144/19, 144/25,
148/13, 148/14, 156/29, 167/29,
168/6, 172/7, 176/7, 177/11, 192/20,
200/24, 203/13, 205/20, 205/21,

205/23, 214/26, 260/9, 296/8, 296/9,
297/21, 315/15, 354/23, 354/30,
357/6

ayol : genellikle kadınların kullandığı bir seslenme sözü -1- [T]
a. 285/27

ayrı : hiçbir şeye bitişik olmayan, tek başına ya da başka yerde olan -28- [T]
a. 016/3, 031/31, 038/1, 039/13, 040/12,
144/10, 144/21, 149/26,
168/4, 185/4, 193/17, 199/15, 213/1,
218/2, 223/18, 240/6, 256/18,
266/2, 266/3, 308/9, 308/10, 338/22
a.+ yız 311/34

ayrıca : Bundan başka, bunun yanında, ilâve olarak -3- [T]
a. 033/6, 145/11, 276/2

ayrıl - : bir kimseden, bir şeyden, bir yerden uzaklaşmak -90- [T]
a.- acağım 067/11
a.- acağız 119/29, 270/25
a.- alı 082/14
a.- an 004/8, 297/23
a.- arak 001/18, 091/9, 248/20
a.- ayım 326/15
a.- dı 014/14, 106/9, 125/13, 150/27,
167/13, 168/1, 175/1, 209/26,
220/23, 229/15, 229/21, 244/20, 272/9,
282/29, 286/22, 296/7, 318/22,
352/16
a.- dığı 148/7, 252/16, 277/14, 284/3
a.- dığım 016/6
a.- dığımız 122/26
a.- dığına 168/4
a.- dıktan 071/16, 093/30, 106/28, 346/2
a.- dılar 266/27, 280/12, 343/12
a.- dım 243/14, 320/2, 329/19
a.- ınca 220/3, 314/17
a.- ırken 068/10
a.- ışına 056/32
a.- ıyor 144/27, 298/31
a.- ıyordu 082/32, 280/8
a.- ıyorum 061/7, 068/8
a.- ıyoruz 122/24
a.- ma 347/1
a.- madı 355/2
a.- madığımı 035/24
a.- mağa 061/4, 253/15, 260/11, 270/26
a.- mak 148/21, 150/19, 227/10, 284/6,
318/19, 339/10
a.- maları 282/10
a.- mamın 068/13
a.- mamış 035/24
a.- mamıza 310/2
a.- ması 210/19

a.- masınlar 117/21
a.- maya 018/8
a.- mayacak 108/3
a.- mayı 149/31, 152/14
a.- maz 100/5
a.- mışlardı 157/30
a.- mıştı 042/3, 159/11, 218/5, 218/33
a.- mıyor 308/13
a.- mıyordu 132/21, 133/8, 158/25

ayrılık : ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, fırkat, fırak, iftirak, hicran; değişiklik, farklılık -5- [T]

a. 310/13
a.+ ı 095/20, 306/27, 310/13
a.+ ları 144/19

ayva : İki çenekliler sınıfının gülgiller familyasından, kışın yapraklarını döken, iri pembe çiçekli, yapraklarının altı tüylü, tâze filizleri, çekirdek ve tohumları çeşitli hassalar taşıyan küçük ağaç -1- [Far]
a.+ ya 202/28

az : gerekenden, alışılmıştan, umulandan, her zamankinden eksik, çok olmayan -66- [T]
a. 019/11, 021/25, 034/5, 036/7, 039/11, 041/23, 060/16, 077/18, 094/22, 094/23, 103/6, 118/31, 119/22, 124/12, 125/12, 139/26, 149/29, 157/3, 157/31, 158/17, 168/10, 168/29, 172/3, 180/25, 181/16, 185/27, 188/16, 192/30, 198/26, 198/31, 199/2, 199/9, 201/8, 206/23, 240/2, 248/18, 266/27, 268/6, 268/8, 282/11, 288/10, 288/27, 297/22, 307/26, 308/14, 315/5, 320/15, 320/17, 325/1, 329/13, 329/18, 334/3, 337/22, 340/10, 341/21
a.+ ar 213/4
a.+ dı 044/19
a.+ dır 120/16, 193/13, 197/10
a.+ ıcık 065/23, 321/18

az - : davranışları alışılmışın dışına çıkmak, kötülüğünü, yaramazlığını, taşkınlığını artırmak -2- [T]
a.- masından 162/29
a.- mışlardı 037/5

âza : Üye -5- [Ar]
â. 118/11
â.+ lar 118/15
â.+ ları 092/31, 143/19
â.+ sınız 055/20

azal - : Eskisinden az duruma gelmek, eksilmek, tenâkus etmek -18- [T]
a.- an 178/31

a.- arak 001/6, 049/11
a.- dığı 079/3
a.- dığını 019/16
a.- dıkça 345/19, 345/20, 346/16
a.- ıp 235/9, 354/26
a.- ıyor 065/16
a.- ıyordu 095/24, 200/20
a.- ması 017/27
a.- maya 018/1, 212/5
a.- mıştı 239/23, 334/25

azalt - : Daha az miktâra indirmek, eksiltmek, kısmak, tenkis etmek -4- [T]
a.- ınız 274/14, 274/21
a.- mak 096/9
a.- maz 318/4

azamet : büyüklük, ululuk, yücelik, Celâl -1- [Ar]
a. 214/17

azap : Pişmanlık, çâresizlik, korku vb durumların verdiği sıkıntı, işkence, keder -6- [Ar]
a.+ ı 094/16, 140/23, 283/13
a.+ larına 073/17
a.+ larının 253/10
a.+ larla 042/34

Azerbaycan : Batı Asya ile Doğu Avrupa'nın kesişim noktası olan Kafkasya 'da yer alan bir ülkedir -3- [Far]
A. 101/18, 117/1
A.+ a 115/16

azgın : Öfkeden gözü dönmüş, saldırgan, azmış kimse, saldırgan -1- [T]
a. 257/2

azgınlık : Azgın olanın hâli, azgın olma durumu, haşarılık, aşırı yaramazlık -3- [T]
a. 151/19
a.+ ından 257/8
a.+ larının 039/8

azıcık : çok az, biraz -2- [T]
a. 039/4, 174/17

azılı : Tehlikeli, gözü dönmüş, azgın, saldırgan -1- [T]
a. 092/19

azil : Görevine son verme, işinden çıkarma -2- [Ar]
a. 061/5, 142/17

azim : büyük; büyük, ulu, haşmetli -1- [Ar]
a.+ iyle 050/17

aziz : Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes,
muazzez-14- [Ar]

a. 257/17

a.+ im 021/23, 066/22, 090/28, 096/6,
102/29, 104/17, 106/28, 122/24,
216/3, 218/15, 258/20, 274/33, 280/9

baba : çocuğu olan erkek, peder -86- [T]

b. 008/21, 048/17, 074/25, 276/13

b.+ cıgım 048/17, 048/29

b.+ cığının 012/6

b.+ dan 041/30, 056/4, 201/12

b.+ ların 281/3

b.+ larının 280/27

b.+ larınıza 281/2

b.+ m 008/7, 008/8, 081/21, 092/29,

093/6, 093/16, 093/18, 094/11,

167/16, 191/28, 192/5, 210/13, 278/20,

335/27

b.+ ma 094/14

b.+ mın 007/21, 007/28, 007/30, 092/23,

093/2, 094/4, 094/32, 196/24

b.+ mla 093/23, 278/17

b.+ na 313/3

b.+ ndı 257/14

b.+ nı 012/1

b.+ nızın 035/17

b.+ sı 018/10, 027/28, 033/21, 034/21,

038/4, 040/2, 040/13, 068/29,

069/17, 069/33, 129/6, 174/14, 175/6,

175/8, 263/26, 276/12, 278/10,

278/12, 286/31, 287/23, 289/1, 301/20,

341/3

b.+ sina 034/16, 041/29, 068/22, 068/28,

075/27, 081/13, 127/19, 129/18

b.+ sından 018/26

b.+ sını 069/10, 172/27, 175/11

b.+ sının 018/14, 071/28, 071/32, 073/2,

080/31, 296/2

b.+ sıyla 074/13

b.+ siyle 034/19

Babıâli : Osmanlı İmparatorluğu döneminde
İstanbul'da başbakanlık, içişleri ve dışişleri
bakanlıklarıyla danıştayın bulunduğu, bugün bir
bölümü İstanbul Valiliği olarak kullanılan yapı

-3- [Ar]

B. 062/13

B.+ ye 324/31

bacak : vücudun kasıktan tabana değin olan ve
yürümeye yarayan bölümü -24- [T]

b.+ ı 028/4

b.+ ma 355/15

b.+ mını 077/4, 077/7, 077/13, 087/5,

243/30

b.+ ları 017/18, 165/11, 256/20

b.+ larına 043/23, 094/23

b.+ larını 086/17, 087/26, 135/10,
339/28, 340/25, 346/28, 348/12, 348/16,
348/22

b.+ larının 078/25, 084/16, 187/13

badem : İki çenekliler sınıfının gülgiller
familyasından, pembe ve beyaz çiçekler açan, 5
12 m boyunda ağaç -1- [Far]

b. 131/8

bağ : yalnızca üzüm yetiştirilen toprak parçası

-4- [Far]

b.+ lar 195/12

b.+ ları 331/25, 331/26

b.+ larını 331/21

bağdadiye : Ağaç direkler üzerine çakılmış
çitalara sıva vurularak yapılan duvar veya tavan

-1- [Ar]

b.+ leri 078/23

bağdaş : sağ ayağını sol uyluğun ya da sol
ayağını sağ uyluğun altına alarak oturma biçimi

-2- [T]

b. 034/26, 051/8

bağır : yüksek ve gür ses çıkarmak -85-
[T]

b.- amam 237/28

b.- amayacağını 358/16

b.- an 034/13

b.- anın 047/12

b.- arak 023/9, 146/5, 210/2

b.- dı 005/28, 006/18, 012/30, 021/2,

026/28, 030/17, 031/1, 032/3,

046/27, 047/2, 047/18, 047/19, 047/21,

056/28, 065/23, 066/5, 068/23,

069/4, 121/15, 134/25, 136/10, 137/22,

138/1, 139/1, 139/18, 164/16,

164/22, 166/21, 167/4, 182/14, 202/32,

206/15, 207/15, 209/9, 245/19,

245/31, 246/15, 290/30, 291/11, 296/16,

309/20, 351/24, 359/8

b.- dığını 046/30

b.- dıktan 046/26

b.- dım 291/32, 338/8

b.- ıp 061/13

b.- ır 174/21

b.- ırdım 072/18

b.- ırlarmış 016/27

b.- iyor 252/22

b.- iyordu 006/15, 009/28, 031/26,

032/29, 049/4, 204/24, 204/30, 246/30,

341/29

b.- iyordum 093/12

b.- ma 041/1, 184/15

b.- madım 260/29

b.- mak 041/11, 084/28, 085/30, 335/8,

355/20, 358/14

- b.- masalardı 017/22
 b.- masanız 020/11
 b.- ması 006/2, 281/12
 b.- maya 291/24
 b.- mıştı 071/26, 180/27

bağla - : İp veya başka bir araçla bir şeye, bir yere bağlanmış olan; bir kimseye veya bir makāma bağlanmış olan kimse, müntesip -12- [T]

- b.- dığı 259/12
 b.- mak 170/21, 257/9, 331/26
 b.- mamış 259/13
 b.- mış 008/23, 296/10
 b.- yan 025/13, 070/8, 144/17, 312/11,
 351/30

bağlan - : tutulmak, sevmek -9- [T]

- b. 331/26, 331/28
 b.- abilirler 129/31
 b.- acaksın 331/28
 b.- ayım 326/15
 b.- dı 254/2
 b.- ışım 094/3
 b.- ması 130/19
 b.- mış 331/24

bağlı : bir bağ ile tutturulmuş olan -9- [T]
 b. 034/20, 103/1, 183/28, 199/15, 279/4,
 282/1, 331/19, 331/20
 b.+ dır 100/1

bağlılık : Bağlı olma durumu -1- [T]
 b.+ ı 265/31

Baha : Özel ad -1- [Ar]
 B. 073/13

bahane : bir şeyde kusur aramak, kusur öne sürmek, kusur bulmak -19- [Far]
 b. 234/24, 234/28, 239/22, 263/6, 323/8,
 324/5

- b.+ den 210/33
 b.+ dirler 234/27
 b. ediyordu 290/29
 b.+ ler 160/9, 342/18
 b.+ si 234/13, 239/25, 338/21
 b.+ siyim 235/15
 b.+ siyle 012/24, 056/1, 059/8
 b.+ yim 234/6

bahanesiz : Bahanesi olmayan -1- [Far]
 b. 183/6

bahar : kuzey yarımküre için 21 Martta gece ile gündüzün eşitliğiyle başlayan ve 22 Haziranda gündönümüyle sona eren, kış ile yaz arasındaki ılıman mevsim -1- [Far]
 b.+ ın 221/17

bahçe : ayrı ayrı ya da karışık olarak sebze, çiçek, meyve ağacı yetiştirilen, çevresi çit ya da benzeri bir şeyle çevrilmiş toprak parçası ya da evlerin önünde, içinde çiçek, çim, ağaç bulunan çevrilmiş yeşil alan -72- [Far]

- b. 027/6, 028/4, 033/24, 033/28, 035/25,
 036/26, 157/29, 162/22,
 163/27, 198/6, 198/11, 221/19, 227/9,
 229/14, 229/27, 235/5, 244/17,
 252/15, 268/32, 269/6, 272/9, 318/19,
 350/20
 b.+ de 016/1, 023/5, 023/11, 031/29,
 035/21, 040/31, 056/21, 071/8,
 073/24, 073/29, 208/18, 221/16, 228/4,
 250/18, 264/16, 266/29, 287/4,
 291/6, 291/10, 334/29, 339/16, 345/32,
 348/10

- b.+ deki 252/14
 b.+ den 016/6, 018/8, 157/28
 b.+ nin 072/4, 350/3, 350/13
 b.+ si 263/22
 b.+ sindeki 042/10
 b.+ sine 039/14
 b.+ ye 002/13, 004/11, 014/26, 033/11,
 054/3, 071/5, 209/32, 210/14,
 228/26, 240/17, 248/21, 249/16, 286/9,
 309/9, 348/11
 b.+ yi 253/2

bahis : üzerinde konuşulan sorun, konu -98- [Ar]

- b. 029/18, 067/27, 092/32, 098/18,
 121/21, 124/4, 131/16, 155/13,
 163/11, 171/12, 175/18, 182/30, 200/28,
 216/8, 231/22, 250/5, 260/22,
 278/30, 294/17, 295/16, 302/33, 303/18,
 304/16, 309/6, 323/3, 323/33,
 324/11, 329/17
 b.+ e 052/24, 110/21, 123/28, 128/27,
 165/20, 168/8, 187/25, 189/3,
 217/18
 b. edeceğim 068/19
 b. edecek 323/32
 b. edecekler 197/20
 b. edecektim 069/11
 b. eden 328/25
 b. ederken 178/28, 198/13
 b. edersen 110/18
 b. edildiğini 145/9
 b. edilirken 216/4
 b. edilmesini 312/1
 b. ediyor 014/5, 213/31, 262/23, 329/14
 b. ediyordu 146/16, 179/25, 220/30
 b. ediyordunuz 216/14
 b. ediyorlardı 154/7
 b. ediyormuş 172/28
 b. ediyormuşum 224/8
 b. ediyorsun 110/18, 121/16
 b. ediyorsunuz 197/18

b. ediyorum 057/20, 175/19, 193/8,
321/5, 340/12
b.+ i 073/12, 096/28, 123/15, 125/2,
159/12, 167/24, 174/24, 185/4,
186/9, 187/18, 188/19, 196/19, 216/33,
218/21, 297/3, 302/13, 323/31,
324/5, 324/19, 354/18
b.+ in 240/3, 297/30
b.+ inde 231/25
b.+ ini 041/23, 162/5, 344/4
b.+ lerimize 298/7
b.+ te 185/3, 310/30
b.+ ten 216/10
b.+ tir 239/33

Bahri : Özel ad -176- [Ar]
B. 158/8, 159/20, 159/30, 159/31, 160/5,
161/1, 162/24, 163/13,
163/18, 167/7, 167/28, 170/5, 170/18,
171/16, 171/21, 172/5, 173/8,
173/12, 175/22, 177/16, 177/19, 179/24,
179/28, 180/8, 180/24, 180/32,
181/5, 181/6, 182/29, 182/32, 183/12,
185/23, 185/27, 185/33, 186/21,
186/33, 187/3, 187/8, 187/19, 191/2,
192/10, 198/29, 212/23, 218/6,
218/34, 219/31, 220/21, 220/23, 220/28,
221/9, 221/23, 221/31, 221/34,
223/8, 223/24, 224/19, 224/30, 227/2,
227/9, 227/17, 227/31, 228/7,
228/23, 229/1, 229/32, 230/2, 230/11,
232/13, 232/21, 236/12, 241/8,
241/33, 242/6, 242/31, 246/14, 246/28,
248/20, 255/8, 256/17, 262/21,
262/25, 262/30, 265/11, 295/5, 295/10,
295/13, 295/15, 295/26, 295/32,
295/34, 313/28, 321/25, 328/17, 337/32
B.+ ciğim 181/19, 241/14, 246/16,
247/23, 261/13, 261/19
B.+ cik 321/4
B.+ de 170/30
B.+ den 252/15, 262/23, 265/12, 320/4
B.+ ler 299/5
B.+ lere 259/28
B.+ nin 168/6, 171/2, 175/33, 181/3,
181/15, 182/3, 186/7, 213/24,
220/25, 221/3, 225/11, 228/25, 228/30,
229/11, 231/25, 231/31, 235/15,
235/20, 237/1, 243/22, 243/27, 249/27,
250/9, 252/18, 252/27, 253/30,
254/30, 258/4, 264/4, 265/11, 267/4,
281/25, 285/10, 285/17, 299/17,
301/6, 301/33, 302/3
B.+ ye 169/33, 171/11, 179/2, 181/24,
183/14, 198/19, 213/26, 216/8,
223/14, 229/33, 238/23, 244/24, 245/28,
245/31, 246/2
B.+ yi 171/26, 176/7, 179/18, 221/8,
233/8, 237/31, 238/1, 254/5,

254/33, 255/1, 261/10
B.+ yle 230/25, 254/22, 322/16

bahsol - : Söz edilmek -2- [Ar]
b.- mayınca 061/31
b.- unurken 058/22

bahş : Verme, bağış, ihsan, hibe -4- [Far]
b. 057/23, 057/24, 057/25, 057/26

bahşet - : vermek, bağışlamak, ihsan etmek -1- [Ar]
şunu b.- er 057/25

baht : gelecek olayları kaçınılmaz olarak
saptayan Tanrısal gücün insan için önceden
çizdiğine inanılan yörünge -6- [Far]
b.+ ıdır 044/13
b.+ ımız 194/31
b.+ ımıza 195/21
b.+ ına 013/21
b.+ ını 074/21
b.+ ının 044/17

bahtiyar : Tâlihli, mesut, mutlu -1- [Far]
b.+ ım 229/8

bak - : bakışı bir şey üzerine çevirmek, işte -478- [T]
b. 006/20, 006/24, 026/3, 031/23, 032/4,
040/17, 040/20, 040/24,
041/9, 043/18, 049/1, 052/31, 058/6,
064/21, 064/31, 065/19, 065/31,
066/6, 067/3, 075/3, 092/22, 094/2,
094/10, 095/22, 108/22, 144/9,
163/6, 167/15, 168/13, 169/7, 207/11,
216/26, 247/21, 277/31, 280/26,
288/25, 293/6, 293/13, 331/29, 350/8
b.- a 030/1, 030/2, 045/26
b.- acağım 053/20, 209/23, 289/12
b.- acaklar 186/11
b.- acık 276/29
b.- alım 011/4, 013/28, 052/1, 052/10,
058/15, 124/29, 207/17, 258/11,
287/25, 313/7, 314/7, 358/32
b.- amadan 158/2, 158/4
b.- an 003/31, 013/21, 057/4, 088/26,
165/35, 172/2, 189/19, 210/14,
221/5, 228/27, 237/16, 297/11, 327/31,
356/19
b.- ar 158/6, 174/13, 285/36
b.- arak 003/25, 010/28, 013/1, 013/8,
016/28, 019/23, 023/14, 027/15,
031/17, 035/9, 037/22, 038/13, 038/29,
040/4, 053/16, 054/5, 056/26,
056/32, 057/10, 058/20, 068/2, 069/24,
088/8, 099/9, 099/15, 110/10,
118/19, 131/27, 132/3, 133/1, 133/14,
135/5, 136/20, 139/4, 140/25,

146/30, 149/32, 160/5, 161/1, 164/25,
166/6, 167/7, 182/16, 182/29,
184/22, 188/32, 192/29, 204/10, 206/26,
208/14, 210/26, 214/10, 214/26,
216/12, 223/24, 227/27, 228/18, 232/17,
245/17, 248/14, 250/29, 259/23,
260/8, 262/32, 266/32, 274/20, 279/19,
283/6, 285/31, 286/5, 288/4,
288/22, 289/20, 290/4, 293/30, 305/2,
313/9, 331/15, 335/7, 336/16,
345/13, 347/20, 351/5
b.- ardı 290/11, 290/14
b.- ardım 007/28
b.- arım 293/26
b.- arız 135/19, 135/26
b.- arken 007/21, 029/19, 111/4, 249/28
b.- arlar 012/24
b.- arlardı 290/15
b.- arsan 040/10, 156/22
b.- arsanız 175/4
b.- arsin 301/19
b.- arsin edersin 066/27
b.- arsınız 173/18
b.- ayım 011/3, 011/31, 012/12, 012/16,
053/5, 053/10, 060/8, 066/4,
105/13, 138/9, 138/23, 138/24, 231/8,
286/18, 289/29
b.- ılınca 187/13
b.- ılmazsa 005/21
b.- in 165/22, 184/17, 185/16, 263/24,
286/1
b.- inca 163/29, 181/3, 181/24, 252/4,
275/11, 276/20, 285/7, 348/5
b.- indı 354/20
b.- inız 162/25, 167/29, 172/14, 185/7,
188/23, 194/24, 206/6, 217/17,
220/1, 224/7, 224/12, 238/14, 243/1,
263/27, 306/2
b.- iyor 017/5, 020/1, 051/15, 137/19,
149/9, 158/24, 187/11, 198/3,
201/26, 248/9, 251/7, 324/16, 331/24
b.- iyordu 002/23, 015/23, 021/18,
027/21, 029/22, 038/33, 048/21, 086/11,
087/1, 102/17, 106/5, 110/7, 118/31,
125/23, 134/14, 135/24, 140/6,
145/4, 148/11, 154/26, 164/11, 165/31,
180/8, 206/20, 216/8, 223/14,
227/11, 227/35, 247/12, 248/10, 248/11,
258/9, 287/23, 292/26, 298/3,
299/15, 353/26
b.- iyorduk 205/33
b.- iyordum 323/18, 330/13
b.- iyorlardı 088/2, 089/10, 102/27,
139/11, 196/11, 242/4, 358/28
b.- iyormuş 091/30, 159/27, 270/4
b.- iyorsunuz 194/10
b.- iyorum 209/22, 349/22
b.- ma 126/28, 254/25, 294/8

b.- madan 060/19, 072/28, 099/7, 099/10,
104/12, 140/14, 356/31
b.- madı 053/27
b.- madım 005/17, 209/25, 320/13
b.- mağa 080/20, 288/7
b.- mak 102/19, 132/12, 174/6, 201/20,
252/9
b.- maktan 118/7
b.- mam 012/27
b.- maya 087/4, 202/1
b.- mayarak 058/28
b.- mayın 139/6
b.- mazsınız 191/3
b.- mış 004/27, 017/13, 089/30
b.- mıştı 011/10, 102/24, 124/22, 218/13
b.- sam 262/15
b.- sana 344/12
b.- sanıza 138/3, 184/14
b.- tı 003/11, 011/16, 020/12, 028/19,
030/5, 036/16, 042/8, 044/4,
047/14, 049/19, 055/11, 060/1, 065/24,
067/25, 070/21, 071/17, 072/10,
076/12, 081/31, 083/12, 084/5, 090/27,
122/3, 124/25, 131/6, 132/23,
135/3, 135/10, 149/15, 150/6, 150/20,
158/14, 160/21, 165/8, 169/18,
169/33, 171/15, 185/27, 188/30, 189/34,
190/28, 191/5, 193/34, 194/12,
194/19, 195/32, 197/29, 197/33, 199/7,
207/22, 207/30, 211/13, 212/12,
213/26, 216/30, 223/14, 227/17, 229/14,
230/5, 230/29, 232/10, 233/24,
239/1, 246/27, 247/30, 251/22, 252/13,
252/30, 253/7, 261/14, 262/9,
264/23, 266/21, 267/3, 272/5, 273/21,
275/9, 276/24, 283/7, 283/30,
285/1, 294/15, 295/35, 296/29, 298/17,
299/32, 300/7, 300/30, 301/14,
302/4, 303/6, 304/29, 308/32, 313/32,
316/29, 317/9, 318/20, 327/2,
330/3, 333/6, 333/13, 333/26, 334/24,
346/15, 346/24, 350/14, 351/2,
351/29, 351/35, 353/14
b.- tığı 021/10, 090/1, 174/23, 190/16,
354/33, 355/3
b.- tığım 158/30, 321/2
b.- tığımı 102/25, 130/25, 187/16
b.- tığınız 175/3
b.- tık 342/30
b.- tıktan 033/16, 051/22, 057/28,
101/29, 131/21, 186/27, 280/12
b.- tılar 068/31, 069/22, 123/24, 303/4,
346/5
b.- tım 201/30, 260/30, 290/22, 293/10,
327/4
b.- tın 147/2
b.- tınız 181/32

bakakal - : şaşkınlık içinde ve ne yapacağını bilemez bir durumda kalmak -2- [T]
b.- dı 150/30
b.- mıştı 245/2

bakalım : Gözleri bir şey üzerine çevirmek; teşvik, gayret verme -1- [T]
b. 098/29

bakım : bakma işi, bir şeyin iyi durumda kalması için gösterilen özen, harcanan emek -4- [T]
b.+ a 142/4, 142/7, 142/12, 152/11

bakın - : Bakmak, göz gezdirmek -6- [T]
b.- arak 135/13
b.- dı 042/1, 099/23, 259/9
b.- dıktan 031/12
b.- irken 042/3

bakır : Dövme, haddeleme ve döküm yoluyla kolayca işlenip levha, tel ve çeşitli şekiller verilebilen, kalay, çinko mâdenlerle karıştırılıp tunç, pirinç hâline getirilerek kap kakac yapımında ve elektriği çok iyi ilettiğinden elektrik sanâyiinde kullanılan, tabiatıta serbest ve birleşikler hâlinde bulunan, kırmızıya çalar renkte, yoğunluğu 8,93, erime derecesi 1083°, atom ağırlığı 63,54, atom numarası 29, sembolü Cu olan metal element; bu maddeden yapılmış kap kakac -1- [T]
b. 237/7

bakış - : kimseler birbirlerine gizli bir anlam taşıyacak biçimde bakmak -8- [T]
b.- ıyozur 007/14
b.- tılar 102/13, 138/21, 140/29, 193/21, 211/10, 236/20

bakış : bakışı bir şey üzerine çevirmek, işte -36- [T]
b. 021/11, 159/23, 260/32
b.+ ına 020/8
b.+ ındaki 122/5
b.+ ını 216/31, 240/28
b.+ ıyla 134/22
b.+ ıla 061/14, 304/32
b.+ ları 029/22, 055/12, 064/3, 079/29, 165/34, 191/23, 228/28
b.+ larımdan 175/32
b.+ larına 150/33
b.+ larında 197/27, 352/11
b.+ larından 191/25
b.+ larını 037/19, 049/12, 053/28, 252/18, 252/19, 350/13
b.+ larının 094/21
b.+ larıyla 012/18, 190/16
b.+ lı 133/12
b.+ ta 015/29, 166/29, 174/7, 192/31

baki : Ebedî, ölümsüz, kalımlı -1- [Ar]
b. 062/16

bakire : cinsel ilişkide bulunmamış dişi insan, kız -1- [Ar]
b.+ yi 328/13

bakkal : yiyecek, içecek maddeleriyle temizlik gereçleri ve benzeri başka birçok gereksinim şeylerini perakende olarak satan kimse -9- [Ar]
b.+ a 042/4
b.+ dan 042/3
b.+ ı 286/1, 286/8
b.+ ın 040/8, 286/27, 299/23
b.+ ına 075/13
b.+ ının 039/15

bal : bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdıkları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde -2- [T]
b. 108/19, 110/6

balık : Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan, çoğunlukla yumurtlama şeklinde üreyen omurgalı hayvanların ortak adı -1- [T]
b. 045/23

balıkçı : Balık tutmayı meslek edinen kimse -1- [T]
b. 316/11

balina : Boyu 25 - 35 metre, ağırlığı 15 ton civarında olabilen, 1000 yıl yaşadığı söylenen, özellikle yağı ve ağzındaki fanon denen çubukları için avlanan, kadirga balığı adı da verilen memeli deniz hayvanı -1- [İt]
b.+ lı 034/8

Balkan : Sarp, ormanla kaplı sıra dağlar -1- [T]
B. 118/14

balkon : Binâların dış cephelerinde genellikle dışarıya doğru çıkıntı teşkil eden, etrafı alçak bir duvar veya parmaklıkla çevrili açık yer -19- [Fr]
b. 036/22, 037/10, 165/19, 165/34, 194/32, 195/12, 195/18, 195/32, 196/11, 199/29, 200/2
b.+ a 167/27, 220/29, 302/31, 323/9
b.+ da 220/32, 331/14
b.+ dan 168/9
b.+ un 303/9

ballandır - : bir şeyi insanı imrendirecek biçimde övmek -1- [T]
b.- mıştır 344/8

balmum : Arıların, karın halkalarının altında bulunan deri altı bezlerinden çıkardıkları ve bununla peteklerini yaptıkları yumuşak, sarımsı madde -1- [T]
b.+ u 265/3

balon : Isıtılmış hava veya havadan daha hafif bir gazla doldurulan, atmosferde uçabilen,küre biçiminde araç -1- [Fr]
b.+ lar 015/11

bambaşka : çok başka, çok değişik, büsbütün ayrı, benzer yanı yok, apayrı -5- [T]
b. 141/32, 262/30, 262/31, 321/12, 339/1

bana : ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi -185- [T]
b. 002/10, 005/11, 006/8, 007/28, 010/30, 013/9, 013/11, 026/18, 027/3, 038/1, 038/12, 038/19, 039/27, 040/8, 047/21, 048/28, 053/4, 053/9, 061/12, 061/19, 062/4, 062/22, 063/32, 064/15, 064/24, 072/18, 072/26, 081/2, 081/24, 093/12, 093/28, 094/1, 095/17, 095/18, 096/10, 096/21, 098/20, 105/14, 108/20, 110/17, 122/29, 123/1, 123/14, 124/7, 124/11, 138/3, 143/28, 144/6, 144/26, 145/21, 150/3, 150/31, 152/21, 152/30, 153/4, 153/12, 155/17, 169/28, 172/19, 172/21, 174/29, 183/9, 187/30, 189/6, 189/9, 194/10, 194/32, 195/1, 196/28, 196/34, 197/6, 198/25, 199/11, 199/23, 200/15, 200/28, 201/21, 201/26, 201/28, 201/31, 203/16, 203/29, 203/31, 204/1, 205/9, 206/4, 206/31, 207/6, 208/29, 216/1, 222/29, 222/31, 226/31, 236/16, 238/11, 242/3, 242/33, 243/10, 246/7, 246/10, 246/20, 247/7, 247/25, 248/17, 248/23, 248/31, 248/32, 249/4, 249/28, 250/10, 250/11, 252/20, 254/4, 254/7, 260/25, 261/34, 262/21, 267/4, 268/31, 270/16, 270/18, 275/8, 276/23, 276/26, 279/10, 279/28, 279/33, 281/26, 283/12, 284/6, 284/23, 285/12, 285/17, 285/28, 286/7, 286/20, 287/7, 289/29, 290/11, 290/24, 290/26, 291/6, 291/30, 293/29, 294/17, 300/10, 300/29, 301/16, 307/7, 307/24, 308/28, 312/3, 312/4, 313/23, 313/25, 314/21, 317/34, 318/9, 321/30, 323/6, 323/7, 324/20, 324/28, 325/14, 328/17, 329/6, 329/13, 329/30, 330/23, 330/25,

330/26, 333/13, 333/27, 336/7, 336/11, 340/1, 341/20, 342/7, 343/12, 352/28, 356/28, 357/6, 357/12

banka : Fâizle para alıp veren, iskonto, kambiyo, kredi işleriyle uğraşan, ticarî muâmelelere girişen, kasalarında değerli eşyâ ve evrak saklayan kuruluş -2- [İt]
b. 115/27
b.+ larını 113/22

bankacı : Banka işlerinde uzman olan kimse -3- [İt]
b. 116/8
b.+ ları 112/16
b.+ larıyla 111/23

bar : Dans edilen içkili eğlence yeri -2- [İng]
b. 204/19
b.+ larından 204/18

bâr : Tanrı, Allah -1- [Far]
b. 081/16

barbar : Ses taklidi söz, bağırarak fiilinin önüne gelerek fiile çok yüksek sesle avaz avaz bağırarak ve sürekli bir şekilde durmadan anlatmak, söylemek anlamları katar -2- [T]
b. 184/15

barbar : Medenileşmemiş kimse -2- [Lat]
b. 203/16
b.+ ların 202/13

bardak : su ve benzeri sıvıları içmek için kullanılan, çoğunlukla camdan yapılan, pek çok değişik biçimlerde olabilen, küçük kap -10- [T]
b. 064/20, 091/21
b.+ a 001/21, 087/4, 087/7, 087/18, 333/7
b.+ ı 086/25
b.+ ına 086/34
b.+ ının 087/12

barın - : Kendini koruyabilmek için bir şeyi siper edinmek, korunmak, sığınmak -2- [T]
b.- amadı 200/35
b.- ıyor 314/24

bariton : Tenor ve bas arasındaki erkek sesi-1- [Far]
b.+ a 320/9

bariz : Açık, göze çarpan, belirgin -1- [Ar]
b. 166/2

bas - : Vücudun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine

koymak, bir şeyi kuvvetle sıkıştırmak, bastırmak
-24- [T]

- b.- a 048/23, 128/31
- b.- acağını 131/3
- b.- acak 137/27, 202/4
- b.- an 017/30, 088/30, 287/14
- b.- ar 316/24
- b.- arlar 041/3, 293/5
- b.- işlarıyla 358/10
- b.- makta 090/23
- b.- mış 258/5
- b.- mıştım 292/10
- b.- mıyormuş 034/12
- b.- tı 011/20, 127/26
- b.- tığı 015/6, 018/32, 265/4
- b.- tığım 084/17
- b.- tıktan 037/22

basamak : Bir merdivende her adım atışta ayağın
bastığı düz yer, kademe -12- [T]

- b. 002/5, 022/3, 229/29
- b.+ a 006/3
- b.+ ı 120/9
- b.+ ın 022/6
- b.+ ına 148/12
- b.+ ları 001/1, 001/4, 358/18
- b.+ larını 157/5
- b.+ ta 001/6

basık : yassı, yassılmış, basılmış -2- [T]
b. 099/25, 287/29

basıl - : Üzerine ayak konmak, üstünde
yürünmek, çiğnenmek, ezilmek tabedilmek,
tabolunmak -1- [T]
b.- dı 185/21

basit : Herhangi bir özelliği olmayan, sıradan,
alâde, kolay -8- [Ar]
b. 084/23, 151/7, 189/24, 280/20, 299/2,
305/19, 305/20, 342/3

basitlik : Basit olma durumu -1- [Ar]
b.+ lerimin 338/26

baskı : bir şey üzerine güç kullanma işi -2- [T]
b.+ larından 074/12
b.+ sı 310/29

baskın : Düşmanı gâfil avlayıp beklemediği
zamanda ânî olarak üzerine saldırma, ansızın
hücum etme; suç işleyenleri suç üzerinde
yakalamak için ansızın üzerlerine gitme -3- [T]
b. 250/21
b.+ da 277/26
b.+ ına 049/29

Basra : Irak'ın güneyinde bir kent -1- [Ar]
B.+ nın 114/19

bastır - : birdenbire olmak ve çok etkisini
göstermek -17- [T]
b.- arak 026/15, 048/7, 114/6, 142/4,
245/15

- b.- dı 115/9
- b.- dığını 084/19
- b.- ılıyormuş 351/33
- b.- ırken 024/14
- b.- ıyordu 154/20, 347/9
- b.- ıyormuş 042/22
- b.- mağa 008/21, 158/19
- b.- mak 234/9, 257/4
- b.- masını 024/20

baston : Yürürken dayanmak üzere kullanılan
değnek, uzun sopa, asâ -8- [İt]

- b.+ la 146/19
- b.+ una 008/1
- b.+ unu 146/3, 146/8
- b.+ unun 145/27, 145/30, 146/9
- b.+ uyla 146/5

baş : İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak,
burun, ağız vb organları kapsayan, vücudun üst
veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser -361- [T]

- b. 010/25, 014/1, 020/14, 021/7, 023/3,
033/8, 037/29, 038/30,
040/12, 046/5, 047/12, 048/18, 066/30,
072/8, 082/3, 147/1, 153/21,
159/18, 164/19, 171/23, 212/9, 228/23,
251/30, 268/5, 283/16, 338/19
- b.+ a 013/15, 073/31, 241/6
- b.+ ı 004/24, 004/29, 011/6, 024/22,
027/22, 029/30, 037/10, 038/15,
042/22, 04602/, 057/2, 069/23, 072/9,
087/22, 120/3, 125/4, 132/17,
133/17, 137/26, 163/6, 192/18, 241/16,
271/26, 271/28, 288/11, 291/23,
304/21, 304/22, 334/27, 351/13, 351/16,
351/33, 353/14, 353/19, 355/12,
358/19
- b.+ ım 049/25, 052/28, 154/26, 201/5,
237/28, 247/26, 351/20
- b.+ ıma 003/28, 094/11, 142/12, 247/25,
249/24, 284/17, 290/14
- b.+ ımda 354/11
- b.+ ımdan 201/8, 338/21
- b.+ ımı 154/19, 154/29, 201/29, 285/28,
320/18, 357/10
- b.+ ımın 075/8
- b.+ ımıza 135/15, 275/14
- b.+ ımız 206/32
- b.+ ın 016/19
- b.+ ına 002/13, 010/16, 016/11, 018/6,
019/27, 023/22, 033/1, 043/10,

062/2, 071/8, 072/16, 074/11, 080/6,
084/3, 090/19, 129/19, 137/4,
138/21, 149/28, 171/27, 191/10, 209/20,
227/34, 229/3, 241/22, 243/28,
246/15, 258/16, 259/16, 267/11, 287/16,
294/34, 297/23, 302/19
b.+ ında 014/19, 021/21, 028/27, 036/13,
043/28, 053/26, 054/10, 080/11,
107/31, 157/2, 184/29, 206/11, 220/8,
221/9, 228/26, 238/21, 242/1,
282/30, 303/13, 351/10, 354/26, 358/26
b.+ ındaki 001/16, 024/31, 077/16
b.+ ından 005/1, 035/23, 137/25, 185/11,
220/1, 220/5, 309/3, 328/26
b.+ ındasımz 224/21
b.+ ını 002/15, 002/24, 003/10, 005/28,
008/30, 009/4, 012/9, 014/7,
015/3, 016/25, 018/9, 020/21, 023/10,
026/9, 027/1, 027/13, 030/10,
031/9, 032/6, 033/14, 033/16, 033/22,
035/5, 036/31, 040/33, 042/32,
046/25, 047/27, 049/4, 051/10, 051/15,
054/1, 055/12, 057/6, 057/9,
057/21, 058/2, 058/19, 058/27, 062/18,
067/16, 069/15, 070/21, 072/10,
075/15, 084/6, 088/4, 088/14, 089/30,
092/11, 094/23, 095/28, 098/6,
099/8, 099/15, 099/21, 103/15, 103/29,
106/13, 108/15, 110/7, 118/18,
118/32, 119/3, 130/32, 131/3, 131/9,
131/22, 132/1, 132/12, 133/9,
134/1, 134/12, 134/22, 139/13, 144/11,
150/6, 157/13, 159/21, 159/32,
160/7, 161/7, 163/13, 167/6, 180/13,
183/2, 183/24, 187/15, 188/30,
189/30, 190/18, 191/20, 193/30, 194/13,
204/10, 210/9, 210/12, 213/16,
214/14, 216/20, 216/31, 220/9, 221/35,
224/10, 226/11, 227/2, 227/31,
232/10, 245/16, 245/26, 247/33, 248/7,
248/12, 251/28, 252/7, 259/4,
259/13, 271/6, 271/30, 272/6, 274/3,
274/6, 276/10, 276/20, 283/20,
284/16, 284/37, 287/26, 288/8, 288/17,
289/10, 289/18, 289/25, 289/31,
290/1, 292/15, 292/27, 293/1, 294/3,
294/19, 294/29, 296/22, 298/5,
298/15, 298/17, 299/32, 300/3, 305/9,
307/4, 307/8, 308/6, 313/33,
317/12, 326/3, 331/28, 332/32, 335/17,
336/16, 345/16, 348/18, 348/24,
351/25, 353/19, 354/20, 355/4
b.+ ının 004/29, 018/3, 028/7, 049/14,
059/9, 061/25, 086/18, 146/31,
169/21, 177/4, 212/4, 259/9, 285/33,
304/13, 305/13, 335/20
b.+ ıyla 165/2, 171/26, 186/13, 261/16
b.+ la 292/31
b.+ larında 036/30, 054/4

b.+ lı 099/6, 222/19
b.+ ta 355/28
b.+ tan 064/27, 078/11, 091/24, 162/14,
204/33, 241/6
b.+ tı 018/5

başağı : Başın ağrması, başta oluşan rahatsızlık
-3- [T]
b.+ ları 014/21, 020/10
b.+ sı 005/14

başarısızlık : Başarısız olma durumu,
muvaffakiyetsizlik -1- [T]
b.+ a 359/11

başhekim : Bir hastaneyi yönetmekle
görevlendirilen hekim, başdoktor, baştabip,
sertabip -9- [TAr]
b. 010/28, 011/10, 012/4, 012/10,
012/20, 012/29, 013/1, 013/4,
013/24

başhemşire : Sağlık kuruluşlarında hemşirelik
hizmetlerinin en üst düzeyde sunulması için
hizmetlerin düzenlenmesinden, yürütülmesinden,
denetlenmesinden sorumlu yönetici hemşire-2-
[TFar]
b. 012/22, 012/26

başka : bilinene benzemeyen, her zamankinden
değişik olan, her zamanki olmayan, ayrı, değişik,
öteki, özge -198- [T]
b. 004/6, 004/9, 004/20, 005/12, 009/27,
012/2, 012/6, 016/2,
016/12, 016/30, 018/25, 019/6, 021/14,
026/30, 028/11, 031/7, 031/11,
031/14, 031/30, 033/4, 035/13, 036/10,
036/31, 041/31, 043/22, 050/5,
053/8, 053/23, 055/9, 055/13, 058/32,
059/1, 062/1, 065/30, 065/31,
066/3, 067/20, 073/23, 075/30, 077/11,
079/11, 079/12, 081/12, 091/21,
092/23, 092/29, 096/17, 096/21, 096/27,
097/2, 097/11, 097/16, 102/10,
103/15, 104/11, 104/17, 117/10, 120/17,
121/15, 121/28, 124/12, 126/7,
129/8, 129/25, 133/7, 142/21, 142/22,
142/23, 142/24, 142/25, 143/12,
146/12, 151/8, 151/23, 152/3, 152/21,
154/12, 158/11, 160/13, 161/13,
162/22, 174/10, 174/30, 176/12, 177/2,
178/14, 178/31, 192/15, 193/1,
193/17, 195/16, 195/27, 201/26, 204/7,
205/6, 205/13, 206/7, 211/17,
212/22, 214/3, 214/8, 217/15, 219/33,
222/9, 222/20, 222/21, 224/26,
224/27, 229/18, 229/20, 231/9, 233/36,
235/14, 236/8, 239/4, 239/8,

240/10, 244/15, 245/20, 250/4, 250/20,
251/10, 254/23, 256/1, 256/6,
262/15, 265/8, 272/25, 277/9, 284/28,
285/19, 298/28, 299/26, 300/26,
302/26, 303/19, 306/3, 309/1, 310/19,
311/35, 312/13, 313/20, 315/7,
317/5, 320/20, 327/11, 327/12, 328/16,
330/6, 335/23, 336/20, 337/23,
338/21, 338/27, 339/5, 342/20, 347/33,
349/3, 353/21, 354/4, 354/6,
355/27, 355/34, 357/7, 357/26
b.+ dır 100/23
b.+ ları 103/21, 105/6, 112/11, 117/11,
240/8
b.+ larına 050/2, 174/7, 307/24, 309/8
b.+ larında 315/8
b.+ larından 147/7, 315/7
b.+ larını 311/36, 336/13
b.+ larının 128/18, 197/23, 255/6, 307/24
b.+ larıyla 148/6, 194/1, 244/13
b.+ lariyle 052/12
b.+ sı 105/3
b.+ sını 105/4
b.+ ydı 341/18

başkalaş - : kötü ya da iyi başka bir nitelik
edinmek, değişmek -3- [T]
b.- iyor 320/9, 354/25
b.- tı 342/17

başkalık : Başka olma durumu, fark, farklılık,
değişiklik -3- [T]
b. 142/25, 142/26
b.+ lar 341/17

Başkırıdistan : Rusya'ya bağlı federe bir Türk
Cumhuriyeti'dir -1- [T]
B. 117/3

başla - : Ortaya çıkmak, başlangıç noktası
oluşturmak, teessüs etmek -136- [T]
b. 207/21
b.- dı 018/19, 026/16, 027/19, 033/24,
041/20, 052/22, 061/2, 071/8,
072/5, 079/4, 096/24, 111/10, 129/20,
131/25, 132/32, 148/10, 153/12,
155/10, 187/20, 195/29, 197/26, 202/31,
208/22, 208/26, 208/29, 220/31,
236/29, 242/8, 251/12, 258/9, 258/17,
288/18, 290/5, 291/24, 308/24,
313/34, 328/24, 335/18, 336/5, 339/2,
345/22, 347/10, 355/8, 356/14
b.- dığı 002/12, 085/17, 088/23
b.- dığını 009/1, 152/26, 205/2
b.- dık 201/23, 204/29
b.- dıkları 003/21
b.- dılar 037/6, 204/26
b.- dım 092/18, 094/12, 165/30, 199/12,
202/1, 202/30, 273/1, 338/12,

340/18, 346/8
b.- dınsa 052/9
b.- dıysa 084/21
b.- makla 184/11
b.- maktan 254/11
b.- mamış 108/1
b.- masını 159/11
b.- miş 002/19, 031/25, 049/11, 201/19
b.- mişlardır 241/20
b.- mişti 017/17, 027/6, 043/7, 043/22,
049/22, 068/31, 080/12, 082/19,
084/4, 087/27, 093/30, 095/19, 098/7,
127/22, 130/20, 132/13, 138/30,
181/8, 182/15, 182/31, 212/6, 218/18,
246/18, 248/13, 249/17, 251/2,
251/25, 253/3, 267/27, 269/32, 296/3,
359/5
b.- miştım 093/10
b.- miştir 059/17, 142/28
b.- r 093/24, 107/32, 175/4, 224/2
b.- rken 037/23
b.- rlardı 070/19
b.- rmiş 174/17
b.- yacağım 321/32
b.- yacaksınız 109/13
b.- yacaktı 075/15
b.- yan 081/3, 213/3, 226/13, 301/1,
329/2, 357/14
b.- yarak 072/1, 185/1
b.- yârak 015/17
b.- yınca 082/8
b.- yıncaya 025/16
b.- yınız 313/26
b.- yor 094/2
b.- yordu 108/10

başlangıç : bir şeyin, bir işin ilk defa ortaya
çıkan, başlayan kısmı, ilk kısım, evvel, iptidâ,
mabde -6- [T]
b.+ ı 151/13
b.+ ina 219/15
b.+ ında 049/27
b.+ ındaki 271/29
b.+ ındanberi 111/15
b.+ ta 232/15

başmuallim : İlkokul müdürü, başöğretmen-2-
[TAr]
b.+ i 061/4
b.+ in 038/26

başöğretmen : İlkokul müdürü, başöğretmen
-1- [TAr]
b. 054/14

başörtü : Kadınların saçlarını örtmek için
başlarına bağladıkları çeşitli şekil ve renkte örtü,
eşarp -3- [T]
b.+ sü 259/12

b.+ sünü 264/10
b.+ sünün 241/31

başparmak : el ve ayakta bulunan en kalın
parmak -2- [T]
b.+ ının 018/13
b.+ larını 014/2

başşehbender : başkonsolos -2-
[TFar]
b. 062/15
b.+ in 062/31

baştan : Yeniden, başından başlayarak, bir daha,
tekrar -2- [T]
b. 013/15, 073/31

baştanbaşa : Başından sonuna kadar, tamâmiyle,
bütünüyle -1- [Yun]
b. 184/13

başucu : yatılan bir yerin baş gelen yeri ya da
yakını -5- [T]
b.+ mdaki 338/15
b.+ mdan 312/4
b.+ nda 357/25
b.+ ndaki 044/7, 242/32

başüstü : bir isteğin, bir buyruğun yerine
getirileceğini belirtmek için “peki”, “peki
efendim”, “emredersiniz” gibi kullanılır -6-
[T]
b.+ ne 182/21, 182/24, 276/29, 286/17,
287/8, 293/31

bat - : batıklığa uğramak -10- [T]
b.- an 083/8
b.- ık 011/9
b.- ıp 056/7, 236/25, 245/5
b.- mağa 208/26
b.- miş 035/30
b.- mıştı 084/14
b.- tığına 062/9
b.- tık 184/18

batak : Üzerine basıldığı zaman içine batılan
civık çamur hâlindeki toprak, çok çamurlu yer
-2- [T]
b.+ tır 223/26, 252/23

bataklık : Basıldığı zaman içine batılan, civık,
çamurlu, çok sulak arâzi -5- [T]
b. 222/29, 222/31, 252/21
b.+ lara 223/13, 252/24

batıl : Doğru ve sahih olmayan, gerçeğe ilgisi
bulunmayan şey -1- [Ar]
b. 100/25

batır - : bir şeyin, sıvı ya da yumuşak bir
maddenin içine gömülmesini sağlamak -5-
[T]
b.- acağını 281/31
b.- dıktan 010/16
b.- ıyordu 348/20
b.- mak 059/1
b.- mişim 203/5

battaniye : Yorgan yerine veya yorganın üzerine
örtülerek kullanılan, genellikle yünden dokunmuş
kalın örtü -2- [Ar]
b. 126/23
b.+ ler 127/6

Bauer : Özel ad -1- [Alm]
B. 108/31

baygın : kendinden geçmiş, bayılmış durumda
olan kimse -5- [T]
b. 020/11, 227/13, 227/25, 345/6, 356/22

baygınlık : Geçici ve kısa bir süre devam eden
şuur kaybı, beyin hücrelerinde kan dolaşımının
aksaması sonucunda beliren kendinden geçme
durumu, baygıntı -3- [T]
b. 046/4, 246/22
b.+ a 095/30

bayıl - : aşırı ölçüde hoşlanmak, kendinden
geçercesine sevmek, çok sevmek, çok beğenmek
-12- [T]
b.- acağım 247/19
b.- acakmış 173/22, 173/32
b.- dığı 103/12, 173/25
b.- dığını 271/30
b.- ıyordu 341/22
b.- mamak 010/21
b.- masından 316/22
b.- masını 281/11, 318/8
b.- miş 174/11

bayrak : bir ulusun birliğini simgeleyen, belli bir
topluluğun ya da bir kuruluşun simgesi olarak
kullanılan, renk ve biçimi özel olarak tasarlanmış,
çoğunlukla dikdörtgen biçiminde olan ve
genellikle bir göndere çekilen, bir yere asılan
kumaş -14- [T]
b.+ ı 040/20, 040/24, 046/18, 062/19,
062/21, 063/3, 068/26, 116/19,
143/8, 185/35
b.+ ına 056/13
b.+ ını 069/5, 069/9

bazen : Bâzı kere, bâzı zaman, arada bir, ara sıra
-42- [Ar]
b. 005/22, 008/4, 016/26, 019/12,
044/13, 078/10, 079/24, 151/26,

174/6, 174/24, 188/22, 192/22, 217/26,
217/27, 225/25, 226/18, 227/3,
235/4, 240/16, 258/22, 260/24, 268/31,
268/32, 270/26, 273/16, 276/15,
293/12, 295/26, 298/31, 309/29, 314/20,
314/21, 321/18, 349/29
b.+ da 005/23

bazı : birtakım, kimi -49- [Ar]
b. 033/29, 036/8, 044/20, 048/1, 054/14,
080/25, 102/9, 107/1,
119/16, 128/23, 131/24, 144/19, 145/14,
155/21, 158/8, 160/17, 161/22,
163/32, 176/2, 190/17, 192/1, 199/6,
207/14, 225/20, 226/2, 236/24,
244/7, 244/20, 254/21, 256/29, 267/12,
278/9, 283/18, 285/12, 286/25,
293/14, 297/32, 298/2, 324/25, 332/9,
333/30, 336/9
b.+ ları 046/8, 046/9, 064/14, 315/8
b.+ larına 184/3
b.+ larından 209/5

be : ey hey yahu anlamlarında bir seslenme sözü
-15- [T]
b. 064/11, 064/14, 064/30, 066/2,
066/29, 140/21, 140/22, 166/14,
206/16, 206/21, 207/4, 208/15, 209/1,
209/17, 276/22

becer - : üstesinden gelinmesi zor görünen bir işi
yapmak, güç bir konu ya da duruma uygun bir
çözüm bulmak -2- [T]
b.- emedim 072/21
b.- irsin 066/27

becerikli : becerisi olan, elinden iş gelen, işi iyi
sonuçlandırabilen, ustalaşmış, usta kimse -1-
[T]
b. 065/28

beceriksiz : becerisi olmayan, elinden iş
gelmeyen, işi iyi sonuçlandıramayan, usta
olmayan kimse -2- [T]
b. 320/7
b.+ ce 305/12

beceriksizlik : beceriksiz olma durumu -1-
[T]
b.+ ine 312/28

bedava : hiç para vermeden, karşılıksız, emeksiz
-2- [Far]
b. 204/6, 322/25

bedbaht : talihi kötü olan -12- [Far]
b. 094/15, 174/30, 175/13, 190/15,
223/6, 242/20, 243/13, 311/1,
311/2, 327/29, 352/30

b.+ tır 175/18

bedbahtlık : Mutsuzluk, bahtsızlık -1- [Far]
b.+ ları 322/29

bedbin : Her şeyin kötü tarafını gören, kötüye
yoran kimse, kötümser, karamsar -3- [Far]
b. 057/4, 142/29, 260/4

bedel : denk, eşit -2- [T]
b.+ i 082/5
b.+ ini 092/4

beden : Vücut, gövde -6- [Ar]
b. 107/31
b.+ in 355/9
b.+ iye 066/15, 076/3, 200/31
b.+ le 107/32

beğen - : iyi ve güzel bulmak -23- [T]
b.- diği 307/27
b.- dim 068/17, 326/13, 343/13, 343/31
b.- diniz 279/29
b.- diyse 326/14
b.- emedim 343/18
b.- irsin 343/15
b.- irsiniz 202/12
b.- iyor 298/11, 307/23, 326/30, 327/3
b.- medi 262/2
b.- mediğin 332/8
b.- medim 191/19, 193/10
b.- medin 123/3, 123/6
b.- memiz 306/6
b.- meniz 343/9
b.- miş 163/9

beğenil - : İyi ve güzel bulunmak, takdir edilmek
-1- [T]
b.- en 156/9

bekçi : bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla
görevli kimse, kolcu -10- [T]
b. 047/3, 047/12
b.+ den 047/16
b.+ nin 047/6, 048/25
b.+ si 046/29, 048/21
b.+ sinin 046/26
b.+ ye 047/10, 048/4

bekle - : bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir
yerde kalmak, durmak -116- [T]
b. 147/3
b.- di 021/19, 025/27, 047/15, 049/15,
074/21, 081/33, 099/16, 150/22,
159/11, 175/23, 189/34, 228/29, 228/32,
230/25, 230/28, 238/16, 248/11,
251/1, 251/7, 251/30, 251/31, 267/26,
303/1, 303/27
b.- diği 011/15, 013/30, 271/3

b.- diğiniz 217/1
 b.- dikten 057/11, 105/28
 b.- diler 068/3, 296/1
 b.- dim 047/20, 095/15
 b.- me 014/24, 016/16, 017/5, 088/22,
 089/7, 144/16, 150/28
 b.- meden 126/31, 159/1, 259/27, 296/29
 b.- meğ 078/33
 b.- mek 046/1, 054/23
 b.- melerini 146/12
 b.- mem 068/9, 124/8, 277/4
 b.- memeli 323/5
 b.- mesi 078/4
 b.- mezler 103/28
 b.- mişti 044/32
 b.- miyorum 333/22
 b.- r 040/8, 347/25
 b.- rdim 075/6, 295/28
 b.- rim 135/30, 150/27, 171/29, 264/16,
 275/8, 315/25, 345/3
 b.- riz 171/28, 198/5
 b.- rken 152/12, 179/1, 292/31
 b.- rler 199/2
 b.- seniz 225/28
 b.- sin 013/2
 b.- yecikti 089/26
 b.- yelim 136/2
 b.- yemez 089/19
 b.- yen 027/20, 345/28
 b.- yenler 146/7
 b.- yenlere 010/18
 b.- yenlerin 146/1
 b.- yerek 054/9, 235/4
 b.- yeyim 264/13
 b.- yor 012/33, 228/1, 235/16, 261/10,
 313/7
 b.- yordu 008/18, 010/1, 021/11, 021/16,
 038/31, 067/7, 132/23, 132/25,
 147/7, 148/1, 228/27, 305/15, 357/25
 b.- yorduk 248/33
 b.- yordum 248/32
 b.- yormuş 042/25, 303/2
 b.- yorsun 110/25
 b.- yorum 315/19, 317/8
 b.- yoruz 216/16, 219/26

beklet - : Başkasının beklemesine sebep olmak
 -7- [T]
 b.- iyorsun 291/11
 b.- me 331/32
 b.- meden 011/23, 203/7
 b.- mek 019/24, 100/27
 b.- tiler 203/28

bekleyiş : Bekleme, intizar -1- [T]
 b. 188/3

bel : insan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar
 arasında daralmış bölüm -5- [T]

b.+ e 046/4
 b.+ i 131/6, 259/10
 b.+ inin 077/10, 081/30

belâ : çözüm, içinden çıkılması, alt edilmesi zor
 durum -4- [Ar]

b. 202/15
 b.+ larını 146/26, 147/8
 b.+ ya 201/6

belâkun : Arada -1- [Mal]
 b. 118/12

belediye : il, ilçe, bucak gibi yerleşim yerlerinde
 sokakların bakımı, temizlik, aydınlatma, su,
 esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerini gören,
 başkanı ve üyeleri seçimle gelen, tüzelkişiliği olan
 örgüt -1- [Ar]
 b. 241/21

belir - : bir şey belli, görünür değilken, ortada
 yokken açığa, ortaya çıkmak, görünür duruma
 gelmek -11- [T]

b.- di 237/7
 b.- ecek 067/28
 b.- ip 130/29, 304/21
 b.- iyor 082/31
 b.- iyordu 351/32
 b.- meden 011/17, 246/25
 b.- meğ 082/19
 b.- mişti 140/5
 b.- miyor 020/19

belirsiz : sınırlanmamış, belirlenmemiş olan,
 belirli olmayan -2- [T]
 b. 153/22, 262/16

belirt - : Açıklamak, tebarüz ettirmek -1-
 [T]
 b.- en 304/14

belki : bir olasılığa göre, olasılıkla, olabilir ki
 -123- [ArFar]
 b. 007/19, 014/21, 019/16, 024/29,
 034/18, 035/19, 043/1, 045/1,
 056/3, 062/3, 064/15, 064/31, 066/17,
 067/2, 068/7, 068/14, 068/20,
 070/4, 071/23, 072/24, 072/29, 075/5,
 080/31, 081/25, 081/30, 082/9,
 085/16, 089/21, 095/35, 101/25, 135/4,
 143/22, 144/20, 149/13, 150/8,
 150/11, 152/20, 153/2, 156/12, 156/24,
 156/28, 158/9, 160/11, 164/5,
 164/8, 165/12, 172/24, 175/3, 177/11,
 183/34, 188/12, 189/6, 190/2,
 190/3, 194/23, 195/15, 195/18, 195/21,
 196/7, 196/9, 198/28, 222/24,
 223/12, 225/20, 226/16, 233/11, 233/14,
 234/8, 234/19, 234/27, 235/16,

236/5, 239/21, 244/9, 248/2, 248/24,
248/30, 248/31, 249/4, 249/21,
257/3, 257/16, 260/22, 262/25, 264/7,
265/9, 265/10, 265/31, 275/4,
275/18, 280/6, 282/17, 282/27, 287/11,
287/27, 289/28, 293/19, 293/20,
293/26, 298/28, 299/3, 301/24, 302/1,
303/18, 305/21, 314/7, 315/3,
315/27, 317/17, 318/26, 325/23, 327/6,
328/10, 333/16, 335/31, 339/10,
341/8, 341/22, 342/8, 347/8, 350/18

belle - : öğrenip belleğe yerleştirmek, ezberlemek
-1- [T]
b.- mişlerdir 193/7

belli : gizli saklı yönü bulunmayan, ortada olan,
anlaşılan, açık olan -39- [T]
b. 021/3, 021/10, 021/28, 027/25,
046/20, 049/19, 049/20, 066/21,
083/23, 150/18, 153/24, 161/15, 192/34,
217/4, 240/16, 248/32, 262/16,
301/26, 302/9, 307/36, 311/14, 322/7,
327/5, 327/32, 342/16, 345/24,
352/31
b.+ dir 177/5
b. eden 165/23, 166/4, 191/7, 236/9
b. ederek 172/11
b.+ ydi 132/21, 174/28, 191/3, 197/27,
222/7, 281/22

bembeyaz : Çok beyaz, lekesiz beyaz, her yanı
beyaz -7- [T]
b. 004/23, 007/22, 016/19, 020/27,
045/20, 242/1, 359/1

ben : teklik birinci kişiyi gösteren söz -758-
[T]
b. 004/18, 007/5, 007/24, 008/8, 009/21,
011/14, 012/26, 013/2,
013/9, 016/4, 016/8, 022/1, 026/4,
026/13, 026/22, 026/26, 032/12,
032/24, 032/26, 033/6, 035/26, 037/23,
038/27, 039/31, 040/6, 043/5,
043/6, 044/21, 047/19, 049/1, 049/9,
053/11, 053/20, 057/20, 057/25,
058/12, 058/29, 059/1, 059/30, 062/5,
063/18, 063/26, 063/33, 064/11,
064/16, 064/18, 064/22, 065/6, 065/8,
065/10, 065/17, 066/9, 066/23,
067/11, 068/19, 069/11, 069/13, 069/19,
070/28, 070/29, 072/20, 072/29,
075/26, 079/14, 081/9, 088/6, 091/2,
092/13, 092/20, 092/22, 093/5,
093/10, 093/11, 093/18, 093/20, 093/28,
094/6, 094/11, 094/13, 094/17,
096/7, 096/28, 097/10, 097/26, 098/11,
098/27, 098/31, 100/12, 101/10,

101/23, 101/26, 104/14, 104/19, 107/27,
108/6, 108/21, 110/13, 110/14,
110/16, 119/18, 120/2, 122/30, 123/1,
123/2, 123/26, 123/32, 124/12,
125/24, 125/25, 133/2, 134/2, 134/16,
135/7, 135/14, 136/15, 136/17,
138/7, 138/17, 139/7, 140/16, 140/17,
142/6, 143/25, 143/31, 144/4,
144/12, 145/6, 145/9, 149/23, 151/11,
152/30, 153/14, 153/25, 154/10,
154/25, 155/6, 155/13, 155/22, 155/27,
156/19, 156/22, 156/25, 156/30,
161/11, 161/20, 162/2, 164/15, 164/23,
165/30, 167/15, 168/10, 168/19,
169/24, 170/12, 172/13, 172/16, 173/30,
174/20, 174/21, 175/5, 175/20,
175/25, 176/29, 177/14, 178/25, 180/7,
180/17, 180/22, 183/17, 183/21,
184/19, 185/31, 186/3, 186/11, 186/25,
187/1, 188/11, 191/13, 191/27,
192/11, 192/30, 192/34, 193/28, 193/32,
193/35, 194/7, 194/23, 194/25,
194/27, 194/30, 195/13, 195/25, 195/27,
195/33, 196/6, 196/7, 196/23,
196/27, 197/4, 197/8, 197/22, 199/11,
199/14, 199/16, 201/24, 201/32,
202/11, 202/23, 203/4, 203/32, 204/2,
206/29, 208/13, 208/25, 209/8,
209/10, 209/17, 209/20, 209/22, 209/23,
213/12, 214/24, 217/12, 219/13,
219/16, 219/25, 220/1, 222/14, 222/19,
222/21, 222/22, 222/24, 223/28,
224/6, 224/12, 224/22, 225/8, 226/16,
226/23, 227/10, 227/28, 228/19,
230/30, 231/11, 232/23, 233/32, 234/4,
234/6, 235/14, 235/27, 236/4,
237/24, 238/1, 238/3, 238/11, 239/34,
240/2, 240/20, 242/16, 244/3,
247/7, 248/26, 249/3, 249/7, 249/8,
249/20, 249/26, 250/11, 253/17,
255/1, 259/8, 260/9, 260/18, 260/25,
261/12, 261/19, 261/21, 261/27,
261/29, 261/31, 262/14, 262/30, 263/15,
263/26, 264/11, 265/27, 268/1,
270/13, 270/15, 270/25, 270/28, 273/1,
277/3, 278/17, 280/9, 280/11,
280/30, 281/23, 282/12, 282/20, 283/9,
285/21, 285/35, 286/2, 286/6,
286/30, 287/6, 287/7, 288/10, 288/25,
289/10, 289/28, 290/22, 290/32,
291/8, 291/18, 291/22, 291/24, 291/32,
291/33, 292/9, 292/10, 292/13,
292/16, 293/10, 294/4, 294/8, 295/8,
295/23, 295/28, 299/11, 299/24,
300/17, 301/26, 302/5, 302/21, 304/15,
304/18, 304/26, 306/8, 307/26,
308/1, 308/7, 308/14, 309/21, 310/4,
310/26, 310/33, 311/35, 312/1,

312/5, 314/9, 314/13, 314/26, 315/3,
 315/18, 315/21, 319/8, 321/4,
 321/26, 322/3, 322/23, 322/25, 323/14,
 323/24, 324/7, 324/9, 324/19,
 324/27, 325/15, 325/28, 326/9, 326/13,
 326/16, 326/22, 326/31, 328/17,
 329/12, 329/18, 330/12, 330/16, 330/19,
 330/31, 332/5, 332/23, 332/30,
 332/33, 334/4, 335/25, 335/29, 336/1,
 337/28, 338/21, 338/29, 339/3,
 339/9, 340/15, 340/18, 341/7, 341/25,
 342/4, 342/9, 343/2, 343/10,
 343/22, 343/31, 344/9, 345/35, 347/4,
 348/3, 348/29, 349/8, 349/22,
 350/11, 350/24, 352/9, 352/14, 352/21,
 357/32
 b.+ ce 150/15
 b.+ de 059/20, 093/32, 134/3, 154/20,
 175/29, 182/27, 217/13, 244/1,
 277/31, 286/1, 297/32, 298/27, 298/30,
 314/26, 314/32, 315/14, 324/29,
 333/6, 354/15
 b.+ deki 258/12
 b.+ den 016/10, 031/14, 032/31, 039/30,
 039/32, 053/4, 053/19, 056/29,
 058/30, 079/12, 097/12, 102/31, 146/28,
 182/28, 199/15, 202/2, 234/5,
 235/16, 266/6, 276/3, 280/2, 280/21,
 290/2, 290/23, 301/15, 302/5,
 313/27, 317/5, 323/6, 326/24, 340/11,
 340/16, 341/16
 b.+ dim 331/15
 b.+ i 005/12, 008/9, 014/4, 037/28,
 037/29, 038/25, 046/23, 062/29,
 063/30, 068/7, 069/18, 070/27, 074/28,
 081/21, 091/5, 091/7, 093/3,
 093/16, 093/24, 094/29, 094/30, 108/20,
 124/1, 124/4, 125/27, 126/29,
 128/13, 134/6, 140/22, 140/28, 145/6,
 150/1, 153/5, 154/15, 154/17,
 154/21, 154/23, 154/24, 155/3, 155/6,
 156/26, 175/32, 179/34, 182/9,
 194/8, 195/10, 196/7, 196/31, 197/2,
 198/29, 198/30, 202/33, 203/8,
 203/21, 203/23, 203/28, 203/33, 209/8,
 222/20, 222/32, 226/24, 231/15,
 236/6, 237/28, 242/1, 242/28, 245/3,
 247/23, 249/22, 250/31, 254/2,
 254/13, 259/28, 260/30, 260/33, 261/30,
 263/29, 286/9, 290/21, 290/23,
 291/4, 291/5, 291/11, 291/15, 291/19,
 291/28, 292/3, 292/29, 293/23,
 294/7, 295/27, 296/17, 296/21, 310/1,
 310/9, 315/2, 315/18, 318/18,
 320/17, 321/24, 322/31, 325/13, 326/21,
 333/21, 334/2, 337/7, 337/31,
 338/12, 341/13, 346/4, 346/13, 346/21,
 353/2, 354/10, 354/11, 357/33

b.+ im 007/19, 016/4, 032/12, 032/20,
 048/29, 052/30, 059/13, 061/5,
 061/10, 062/4, 063/17, 065/10, 065/13,
 065/20, 065/29, 068/15, 068/27,
 072/22, 072/31, 081/11, 090/28, 090/29,
 091/11, 093/32, 094/3, 095/5,
 096/8, 096/13, 096/16, 096/18, 097/11,
 097/19, 098/9, 098/10, 098/15,
 099/31, 100/11, 101/6, 101/20, 101/24,
 110/18, 110/21, 118/21, 124/6,
 125/10, 125/17, 125/28, 135/29, 138/8,
 150/8, 150/11, 150/12, 153/7,
 155/13, 157/19, 161/23, 162/1, 179/33,
 183/22, 192/15, 194/10, 195/19,
 195/23, 196/9, 196/29, 198/22, 199/27,
 200/16, 201/5, 201/8, 201/18,
 201/30, 202/1, 203/13, 204/17, 206/28,
 209/9, 224/15, 226/15, 226/33,
 233/33, 235/19, 238/18, 238/29, 239/2,
 239/9, 242/7, 242/28, 244/27,
 249/6, 249/27, 254/11, 255/19, 256/31,
 257/30, 259/3, 259/25, 260/31,
 262/3, 265/11, 267/19, 274/12, 275/25,
 278/24, 280/1, 280/6, 284/13,
 284/20, 285/28, 285/34, 289/8, 289/11,
 290/16, 291/13, 293/25, 293/28,
 294/5, 294/8, 296/14, 300/22, 304/27,
 306/2, 306/28, 307/20, 310/8,
 311/26, 312/15, 313/18, 314/2, 318/4,
 321/28, 323/23, 325/19, 325/24,
 326/1, 326/11, 332/16, 333/25, 337/25,
 338/20, 338/30, 339/14, 344/15,
 344/16, 344/22, 346/3, 346/12, 348/27,
 351/10, 356/30
 b.+ imki 177/32
 b.+ imle 003/32, 221/12, 247/13, 322/11,
 336/17
 b.+ imsin 334/5
 b.+ se 120/5

bence : benim düşünceme göre, bana göre -11-
 [T]
 b. 119/5, 119/29, 120/11, 150/13,
 169/10, 184/12, 192/10, 238/26,
 248/26, 249/29, 308/17

benek : Ben gibi ufak nokta; nokta gibi ufak leke,
 alaca -1- [T]
 b.+ li 010/23

benimse - : Kendine maletmek, sahip çıkmak,
 tehasup etmek -3- [T]
 b.- di 190/1
 b.- din 103/21
 b.- meseydin 110/22

benlik : Kişiliği, ferdiyeti meydana getiren şey,
 insanın öz varlığı -4- [T]
 b.+ imin 123/29

b.+ imizin 279/3
b.+ in 122/11
b.+ ine 067/6

benze - : bir şey bütünüyle ya da herhangi bir bakımdan bir başka şeyi andırmak, iki şey arasında ortak yönler, özellikler, nitelikler bulunmak, biri ötekini anımsatmak -49- [T]

b.- iyordu 219/7
b.- meyen 105/12, 271/25
b.- mez 269/2
b.- miyor 070/17, 092/14, 321/9
b.- miyordu 064/20
b.- r 054/16, 079/5
b.- se 017/20
b.- yen 028/3, 030/21, 048/2, 125/12,
131/2, 145/31, 149/1, 297/22,
311/24, 316/13, 316/26, 317/19, 328/18,
352/5
b.- yiş 238/5
b.- yişler 315/16
b.- yor 093/33, 131/22, 131/26, 145/2,
164/1, 198/18, 225/24, 268/16,
268/17, 331/17
b.- yordu 002/17, 029/6, 048/15, 141/12,
151/3, 160/12, 170/16, 170/19,
230/16, 234/10
b.- yormuş 003/27
b.- yorum 075/1

benzer : Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, müşâbih -34- [T]
b. 001/21, 008/5, 009/11, 009/24,
010/24, 014/21, 015/9, 015/33,
023/15, 030/2, 030/12, 054/11, 070/25,
073/21, 130/29, 145/30, 148/8,
151/18, 158/7, 160/31, 190/8, 196/10,
196/16, 197/28, 237/5, 256/27,
269/26, 273/4, 273/28, 283/1, 289/19,
294/23, 297/27, 309/3

benzet - : bir şeyde başka şeye benzeyen yönler bulma -5- [T]
b.- iyordu 151/27
b.- iyorsun 327/6
b.- iyorsunuz 269/1
b.- iyorum 339/5
b.- miş 181/35

beraber : bir arada, birlikte -64- [Far]
b. 001/14, 002/5, 003/32, 003/33,
005/13, 005/17, 014/9, 016/13,
017/25, 018/22, 019/16, 025/5, 063/12,
084/9, 086/17, 096/16, 102/3,
117/33, 119/11, 120/6, 133/13, 143/3,
154/4, 159/7, 164/3, 171/5,
177/19, 179/34, 187/7, 200/26, 200/30,
206/13, 206/18, 218/30, 221/13,

227/29, 227/30, 230/24, 236/17, 247/28,
250/26, 253/30, 254/8, 259/14,
264/19, 274/30, 278/8, 286/25, 314/23,
317/17, 318/26, 329/18, 343/12,
345/5, 345/27, 351/11, 355/33
b.+ dik 331/7
b.+ diler 218/34, 341/18
b.+ im 120/22
b.+ imizde 268/18
b.+ iz 122/15, 201/17

beraet : Bir işle ilgisi bulunmama, temiz ve arı olma -1- [Ar]
b. 067/6

berbat : kötü duruma düşmek, kötüleşmek -51- [Ar]
b. 063/12, 084/9, 086/17, 096/16, 102/3,
117/33, 119/11, 120/6,
120/22, 122/15, 133/13, 143/3, 154/4,
159/7, 164/3, 171/5, 177/19,
179/34, 187/7, 200/26, 200/30, 206/13,
206/18, 218/30, 218/34, 221/13,
227/29, 227/30, 230/24, 236/17, 247/28,
250/26, 253/30, 254/8, 259/14,
264/19, 268/18, 274/30, 278/8, 286/25,
314/23, 317/17, 318/26, 329/18,
331/7, 341/18, 343/12, 345/5, 345/27,
351/11, 355/33

bereket : olağandan, alışıldan çok olma durumu, bol verim, bolluk, gürlük -2- [Ar]
b. 343/25
b.+ ini 044/1

beri : çıkma durumundaki sözcüklerden sonra geldiğinde bir işin başlangıcını belirterek sürmekte olduğunu gösterir -55- [T]
b. 003/29, 009/9, 015/14, 015/15,
015/16, 015/17, 016/30, 017/10,
051/3, 054/10, 071/9, 077/23, 079/1,
079/27, 080/19, 082/2, 082/29,
083/2, 096/7, 103/32, 114/27, 116/26,
148/7, 151/19, 160/12, 161/29,
173/15, 174/16, 178/28, 184/25, 187/17,
191/28, 217/17, 219/16, 225/26,
249/26, 261/2, 262/22, 269/29, 273/15,
273/17, 274/34, 282/32, 283/9,
284/3, 285/10, 307/31, 313/12, 315/25,
325/9, 328/9, 349/24, 353/7
b.+ dir 082/24
b.+ sinde 077/19

beriki : beride bulunan -1- [T]
b. 041/7

bermutat : Âdet olduğu üzere, alışıldığı gibi, her zamanki gibi -1- [FarAr]
b. 066/10

berrak : sıvı, hava, ses vb için duru, parlak, aydınlık, pırıl pırıl, temiz, güzel, açık -3-
[Ar]
b. 046/8, 213/20
b.+ tı 044/18

bertaraf : Bir yana, şöyle dursun -1-
[FarAr]
b. 060/2

besbelli : çok açık, çok belli, apaçık -2-
[T]
b. 043/22, 321/6

besi : besleyici ve doyurucu gıdalarla besleme veya beslenme işi, yedirip içirme, yiyip içme -1-
[T]
b.+ ye 162/16

Besi : Özel ad -11- [Ar]
B. 158/10, 162/11, 162/15, 162/21, 165/14, 166/14, 166/17, 166/19, 166/28, 305/30

Besime : Özel ad -27- [Ar]
B. 163/6, 165/24, 167/3, 167/6, 167/16, 167/23, 167/30, 176/28, 176/30, 212/22, 216/22, 256/25, 301/18, 325/12, 326/23, 344/7
B.+ den 163/7
B.+ dir 162/15
B.+ nin 167/12, 167/33, 217/5, 306/9, 326/23
B.+ ye 176/27
B.+ yi 213/15, 344/9

besle - : yedirip içirmek, karnını doyurmak -4-
[T]
b.- mez 112/30
b.- yebilir 115/23
b.- yenler 306/22
b.- yoruz 234/14

beş : dörtten sonra gelen sayının adı -52-
[T]
b. 004/17, 011/9, 023/12, 039/9, 041/7, 045/13, 045/14, 051/1, 051/2, 054/30, 058/30, 072/10, 072/11, 079/8, 082/20, 096/10, 103/13, 103/25, 111/12, 126/13, 147/1, 147/2, 166/11, 204/18, 207/12, 212/1, 231/1, 243/6, 250/30, 257/30, 271/9, 275/2, 278/14, 289/11, 292/26, 294/16, 330/8, 330/9, 330/16, 331/5, 336/7, 336/22, 336/32, 344/27, 344/28, 344/30, 350/1
b.+ inde 011/30
b.+ te 135/30

beşer : İnsan, insan oğlu, insan türü -2-
[Ar]
b. 073/30, 109/11

beşerî : İnsana âit ve mahsus, insan oğlu ile ilgili -6-
[Ar]
b. 107/30, 109/28, 113/5, 143/2, 178/11
b.+ den 109/33

beşeriyet : İnsan olma durumu, insan olmanın gereği olan özellikler -1- [Ar]
b.+ e 104/23

beşik : süt çocuklarını yatırıp sallayarak uyutmaya yarayan, genellikle ağaçtan yapılmış, sallanır bir tür küçük yatak -1- [T]
b.+ i 115/21

beşinci : Beş sayısının sıra sayı sıfatı, sırada dördüncüden sonra gelen -1- [T]
b. 284/4

beter : daha kötü, çok kötü -4- [Far]
b. 050/13, 052/31
b.+ i 223/1, 232/1

bey : erkek adlarından sonra kullanılan saygı sözü -213- [T]
b. 010/4, 014/4, 027/16, 035/17, 035/20, 036/28, 039/4, 040/12, 040/13, 040/19, 046/17, 046/18, 055/3, 057/5, 057/13, 058/23, 059/9, 059/26, 060/12, 060/24, 061/29, 061/30, 062/16, 064/9, 064/17, 068/10, 070/31, 073/16, 106/19, 123/30, 137/10, 142/30, 144/25, 158/9, 158/10, 159/10, 159/20, 159/31, 160/5, 161/1, 162/24, 163/18, 163/30, 164/3, 164/16, 164/21, 165/3, 165/23, 165/32, 167/7, 167/14, 173/15, 175/8, 175/18, 175/28, 176/15, 180/28, 181/5, 182/10, 186/10, 187/19, 196/31, 201/7, 206/14, 208/32, 210/19, 220/34, 221/10, 222/1, 222/8, 222/17, 222/19, 222/29, 224/4, 224/32, 226/17, 226/24, 226/30, 231/19, 235/27, 237/3, 247/22, 249/33, 260/13, 260/22, 261/24, 267/19, 268/2, 268/9, 270/15, 270/28, 273/10, 274/25, 274/26, 275/2, 275/13, 275/20, 276/7, 276/19, 276/25, 280/5, 286/30, 295/5, 295/7, 295/15, 295/18, 295/25, 295/26, 295/34, 297/7, 298/25, 301/26, 301/28, 301/30, 303/30, 304/15, 305/28, 308/1, 309/15, 310/6, 310/11, 310/16, 310/25, 311/1, 311/27, 314/32, 315/21, 315/24, 315/26, 321/30, 321/32, 324/1, 324/14, 343/5,

359/19
b.+ ciğim 059/30, 067/3, 159/30
b.+ de 161/30, 306/7
b.+ di 163/13
b.+ e 057/18, 057/29, 058/28, 059/26,
082/9, 096/12, 206/25, 246/14,
246/28, 273/7
b.+ i 055/28, 058/19, 102/2, 118/23,
185/29, 295/9, 326/26
b.+ im 099/11, 137/3, 289/32, 290/9
b.+ in 054/7, 055/16, 059/34, 064/18,
072/17, 102/6, 102/9, 125/29,
133/31, 144/9, 144/11, 163/30, 175/10,
175/11, 178/26, 184/6, 208/27,
210/29, 220/34, 241/33, 242/6, 290/9,
290/13, 290/15, 301/20, 347/35
b.+ le 295/10, 295/13, 295/32, 301/1,
301/4, 301/24, 309/24
b.+ ler 139/6, 313/28
b.+ lerde 208/7, 291/3
b.+ lerden 303/24
b.+ lere 208/4
b.+ lerin 040/9, 131/15

beyan : Açıklama, anlatma, söyleme -1-
[Ar]
b.+ ı 275/31

beyanname : Herhangi bir meseleyi, bir durumu
halka veya ilgililere bildirmek için yazılan
açıklama yazısı, bildiri -1- [ArFar]
b. 106/30

beyaz : ak, kara, siyah karşıtı -20- [Ar]
b. 010/23, 012/19, 015/25, 020/29,
029/3, 029/22, 034/11, 042/10,
071/13, 076/6, 159/17, 160/14, 229/29,
237/18, 251/7, 353/17
b.+ dı 351/21
b.+ ı 002/4
b.+ ken 034/2
b.+ lar 354/27

beyazlık : beyaz olma durumu, aklık, ağartı -5-
[Ar]
b. 001/12, 020/18
b.+ a 084/7
b.+ ı 287/31
b.+ lar 001/20

beyefendi : saygılı konuşmada erkek adlarının
sonuna getirilen ya da erkekler için ad yerine
kullanılabilen san -8- [TYun]
b. 033/13, 164/5, 164/8, 174/30, 259/24,
299/16, 330/27
b.+ yi 260/1

beyhude : boş yere, boşuna, yok yere, gereksiz
olarak -1- [Far]

b. 060/13

beyin : kafatasının üst bölümünde bulunan ve
beyinzarı ile örtülü olan, iki yarım yuvar
biçiminde sinir kütlesinden oluşan, organizmanın
işlevlerini denetleyen, duyum ve bilinç merkezi
olan organ -4- [T]
b.+ ime 202/14
b.+ ine 241/3
b.+ ini 084/31
b.+ inin 007/23

Beyoğlu : İstanbul iline bağlı ilçelerden biri -11-
[T]
B. 014/18, 130/23, 204/18
B.+ nda 041/3, 148/2, 154/6, 191/14,
325/29, 329/15
B.+ nun 205/22, 342/22

beysiz : Beyi olmadan -1- [T]
b. 320/3

bez : pamuk veya keten ipliğinden yapılan
dokuma, çaput -1- [Ar]
b.+ im 065/11

bezginlik : Bezgin olma durumu, bıkkınlık,
yorgunluk, usanç, fütur -1- [T]
b.+ e 002/18

bezir : Keten tohumundan çıkan yağ -1-
[Ar]
b. 052/4

bıçak : çeşitli kesme işlerinde kullanılan, türlü
biçimlerde, keskin ağızlı araç -1- [T]
b.+ la 293/1

bık - : sürüpgitmesi, yinelenmesi, sıkması
nedeniyle bir şeyden doyunluk, yorgunluk ya da
sıkıntı duyarak, onu artık istemez duruma gelmek
-1- [T]
b.- tın 329/23

bırak - : Elde bulunan bir şeyi tutmaz olmak,
engel olmamak, yol vermek -121- [T]
b. 052/24, 059/26, 065/23, 068/29,
139/2, 207/17, 331/29
b.- abilir 339/15
b.- abilmek 134/21
b.- acağım 096/12, 096/15
b.- alım 118/28
b.- amıyorum 338/30
b.- an 002/23, 003/16, 015/26, 018/9,
018/19, 128/13, 277/19
b.- arak 009/3, 025/28, 050/16, 139/33,
205/23, 206/15, 220/30, 243/14,
263/14, 339/27, 345/29
b.- ıldı 205/19

- b.- ılmış 106/24
 b.- ılsa 271/28
 b.- ınız 238/28
 b.- ıp 095/2
 b.- ır 083/32, 148/22, 217/14
 b.- ırım 203/24
 b.- ırken 015/22, 029/26
 b.- ırlar 295/33
 b.- ırlardı 295/27
 b.- ış 050/16
 b.- ışta 126/18
 b.- ıyor 272/6
 b.- ıyordu 261/4, 287/33, 356/12
 b.- ıyorum 227/7, 252/28, 328/18
 b.- madan 004/16, 037/13, 039/7, 127/13,
 345/33
 b.- madığı 100/19
 b.- mağa 328/20, 359/5
 b.- mak 051/19, 069/28, 107/20, 328/31
 b.- mam 260/14, 297/7
 b.- mamak 078/7, 299/28
 b.- mamıştı 269/27
 b.- mayan 313/21
 b.- mayınız 140/4, 247/23, 300/16,
 328/16
 b.- maz 083/32, 148/22, 240/11
 b.- mazsınız 316/3
 b.- miş 024/11, 127/3, 189/4, 242/24,
 290/3
 b.- mişsiniz 061/17
 b.- mişti 055/2, 197/31
 b.- mıyordu 028/15
 b.- tı 010/9, 014/17, 052/2, 115/13,
 122/21, 123/16, 181/6, 207/6,
 263/7, 275/4, 276/12, 286/29, 313/32,
 332/23, 333/3
 b.- tığı 007/24, 018/4, 030/7, 032/18,
 054/29, 073/2, 249/30, 261/31,
 289/14
 b.- tıgını 230/30
 b.- tık 038/4
 b.- tıkça 017/32
 b.- tıktan 231/14
 b.- tılar 203/21
 b.- tüm 202/31, 272/17, 282/13, 315/18
- bıyık** : insanda, üst dudak üzerinde çıkan kıllar
 -6- [T]
 b.+ lar 287/32
 b.+ ları 057/3, 058/9, 288/27
 b.+ larının 029/14, 214/29
- biç** - : belli bir biçime ve ölçüye göre makasla kesmek -2- [T]
 b. 207/9
 b.- sene 266/16
- biçare** : Çâresiz, âciz, zavallı -1- [Far]
 b. 081/14

biçim : bir şeyin dış çizgileri bakımından niteliği, dış görünüş -7- [T]

- b. 174/30
 b.+ i 010/26, 153/21
 b.+ ine 044/21
 b.+ ini 338/6
 b.+ li 029/29, 187/14

biçimsiz : Şekli düzgün ve güzel olmayan, çirkin
 -2- [T]
 b. 208/28, 320/5

bihaber : Habersiz, bilgisiz -1- [FarAr]
 b. 072/14

bil - : bir şeyi öğrenmiş, anlamış olmak, bir şeyle ilgili bilgisi bulunmak -309- [T]

- b.- diği 053/16, 102/15, 171/2, 303/12,
 309/7, 355/14
 b.- diğim 285/17, 337/25
 b.- diğimiz 119/10
 b.- diğin 293/9
 b.- diğini 102/23, 304/31, 305/11
 b.- diklerinin 126/24
 b.- ecek 066/21
 b.- emedi 202/25
 b.- emeyiz 224/24
 b.- emez 357/18
 b.- emiyorum 075/9, 338/22
 b.- en 006/1, 192/27
 b.- enler 166/22
 b.- erek 036/4, 217/29
 b.- esin 104/17
 b.- eydim 149/24
 b.- eyim 206/21
 b.- inmez 176/26, 198/27
 b.- ir 003/30, 007/23, 045/16, 097/14,
 097/15, 097/16, 119/5, 139/32,
 146/20, 162/17, 164/5, 166/11, 194/29,
 197/30, 219/27, 226/1, 226/29,
 261/21, 268/15, 280/27, 281/31, 288/10,
 288/25, 305/31, 306/5, 333/14
 b.- irim 065/18, 103/31, 104/13, 324/28
 b.- irler 165/1, 184/27, 185/16
 b.- irsin 060/6, 167/24, 309/26, 325/17,
 326/30, 336/21
 b.- irsiniz 164/8, 192/2
 b.- iyor 040/5, 045/10, 072/27, 072/28,
 093/28, 123/26, 160/4, 161/5,
 172/20, 172/33, 173/5, 183/1, 183/4,
 191/27, 203/3, 222/14, 225/23,
 233/2, 235/18, 249/23, 261/17, 331/21,
 333/17, 339/12
 b.- iyordu 024/27, 044/13, 078/6, 084/21,
 089/18, 091/28, 093/9, 126/26,
 141/13, 151/19, 253/25, 265/5, 306/19,
 328/6, 328/9, 328/11

b.- iyordum 249/26, 286/31, 337/9
 b.- iyorlar 201/7, 286/7, 332/8, 332/11,
 334/1, 334/13
 b.- iyormuş 356/31
 b.- iyorsun 026/13, 065/10, 096/8,
 126/15, 198/14, 200/16, 326/24, 341/5
 b.- iyorsunuz 063/12, 068/20, 068/21,
 069/3, 069/7, 069/12, 112/18, 112/20,
 113/13, 231/16
 b.- iyorum 053/1, 101/10, 108/7, 108/22,
 121/19, 161/6, 179/8, 199/23,
 250/11, 293/27, 294/7, 315/13, 322/11,
 331/11, 337/30, 338/23, 340/13,
 344/7, 357/12
 b.- iyoruz 068/24, 119/15, 231/30
 b.- me 039/32
 b.- meden 072/26, 124/15, 166/7
 b.- mediği 002/22, 074/11, 144/22,
 302/23
 b.- mediğimden 275/18
 b.- medikleri 139/9
 b.- mediyse 129/8
 b.- meğe 284/29
 b.- mek 166/16, 192/27, 248/27, 248/28,
 313/14
 b.- mekle 166/10
 b.- mekten 196/32
 b.- mektir 126/8
 b.- melisin 126/30
 b.- mem 006/25, 040/12, 041/5, 058/16,
 174/8, 176/32, 182/18, 182/32,
 219/14, 233/26, 235/14, 245/9, 262/14,
 278/17, 292/10, 295/4, 308/1,
 315/15, 315/17, 327/20, 341/6, 347/6
 b.- memekle 165/5
 b.- memelidir 172/19
 b.- mesi 142/26, 165/25
 b.- meyen 075/1, 165/16
 b.- meyenler 165/12
 b.- meyenlerin 166/9
 b.- meyerek 217/29
 b.- meyiniz 301/15
 b.- mez 097/17, 172/16, 293/18, 341/11
 b.- mezdim 154/14
 b.- mezler 324/25
 b.- mezsın 003/28
 b.- mezsıniz 099/31, 150/12, 160/17,
 161/16, 176/12
 b.- miş 305/5
 b.- miyor 086/9, 086/16, 172/19, 172/21,
 172/32, 184/17, 200/30, 231/29,
 262/24, 293/7, 326/1, 337/5, 339/13,
 354/32
 b.- miyordu 071/19, 074/14, 078/30,
 082/26, 277/9, 341/31
 b.- miyordum 064/11, 064/17, 157/9,
 161/17, 172/17, 285/21
 b.- miyorlar 336/13
 b.- miyormuş 131/5

b.- miyorsa 165/7
 b.- miyorsun 098/24, 313/7
 b.- miyorum 007/12, 007/20, 062/17,
 096/19, 098/23, 098/25, 102/29, 118/24,
 123/29, 123/33, 125/25, 184/11, 190/32,
 191/32, 193/9, 198/28, 202/16,
 204/5, 231/17, 248/31, 249/7, 262/8,
 265/10, 266/25, 268/31, 273/15,
 275/6, 283/29, 284/1, 299/31, 308/10,
 313/25, 314/16, 321/21, 324/15,
 330/11, 336/29, 337/6, 338/4, 341/18,
 347/29, 349/10, 353/6
 b.- se 280/2, 324/29, 353/11
 b.- seniz 174/5, 260/32
 b.- seydik 133/4
 b.- seydım 072/17

bilâhare : daha sonra, sonradan, sonraları, sonra,
 sonunda -1- [Ar]
 b. 241/21

bilâkis : tersine olarak, tam tersine -7- [Ar]
 b. 163/20, 185/6, 200/13, 206/28, 234/9,
 332/19, 356/1

bilânço : Bir ticârî kuruluşun belli bir dönem
 sonundaki mâlî durumunu gösteren cetvel -1-
 [Lat]
 b.+ sudur 107/25

bildik : Tanıdık, yabancı olmayan, âşinâ -1-
 [T]
 b.+ e 045/24

bildir - : herhangi bir durumu, bir şeyi haber
 vermek -5- [T]
 b. 279/14
 b.- en 118/1
 b.- iniz 279/12
 b.- mişse 275/29
 b.- miyordu 004/8

bile : üstelik -102- [T]
 b. 003/5, 005/26, 006/24, 008/19,
 009/14, 017/20, 025/12, 035/24,
 035/25, 036/17, 036/32, 037/8, 044/9,
 053/2, 053/28, 057/26, 060/34,
 065/13, 067/6, 072/23, 072/27, 080/19,
 080/31, 081/5, 081/13, 082/14,
 084/23, 085/26, 089/19, 089/26, 092/25,
 092/28, 093/1, 093/2, 093/3,
 094/30, 103/22, 103/27, 105/2, 119/28,
 122/10, 126/20, 127/18, 127/20,
 128/19, 129/29, 139/28, 145/10, 148/8,
 151/17, 155/27, 156/5, 158/23,
 159/26, 160/27, 165/28, 173/18, 174/6,
 175/32, 179/10, 182/5, 182/15,
 183/27, 183/28, 184/27, 187/14, 196/15,
 199/14, 200/35, 219/5, 225/18,

227/24, 230/26, 238/24, 240/10, 247/21,
254/19, 254/21, 255/3, 255/30,
262/7, 272/30, 276/12, 278/27, 282/8,
284/6, 284/13, 287/19, 288/7,
297/19, 297/26, 310/28, 318/6, 325/24,
335/30, 341/16, 344/10, 349/29,
353/29, 355/30

bilek : el ile kolun, ayak ile bacağı birleştiği
bölüm -1- [T]
b.+ ine 023/16

bilet : para ile alınan ve konser, sinema, tiyatro vb
eğlence yerlerine girme, ulaşım araçlarına binme
veya bir talih oyununa katılma imkânını veren
belge -2- [Fr]
b.+ i 045/28
b.+ ini 089/13

biletçi : bilet satan görevli-1- [İtT]
b. 089/11

bilgi : Herhangi bir konuda bilinen, zihince
kavranmış olan şey, mâlûmat -6- [T]
b.+ de 108/30
b.+ lerimin 129/15
b.+ miz 129/23, 129/26
b.+ si 102/25
b.+ sini 123/9

bilhassa : her şeyden önce, en çok, bile isteye,
bilerek, hele, özellikle -10- [Ar]
b. 093/15, 111/31, 118/6, 145/22,
149/11, 232/7, 257/11, 259/8,
274/21, 281/17

bilin - : Hakkında bilgi sâhibi olunmak,
öğrenilmiş bulunmak, mâlûm olmak -3- [T]
b.- mek 183/32, 254/24
b.- meyen 335/13

bilinmez : Bilinmeyen şey, meçhul-1- [T]
b. 151/5

billâhi : Tanrıya ant içirim anlamında arapça bir
ant -3- [Ar]
b. 039/32, 204/14, 222/30

billur : Bir maddenin atom veya moleküllerinin
art arda tekrarlanmasından ve belirli bir kurala
göre sıralanmasından meydana gelen, simetrik
olarak birleşmiş düz satırlar şeklindeki katı
madde, kristal -1- [Far]
b.+ ları 355/9

bilmişlik : Bilmiş olma durumu -1- [T]
b.+ iyle 035/5

bin : dokuz yüz doksan dokuzdan bir artık olan,
on kere yüz -25- [T]
b. 041/14, 049/30, 050/13, 071/25,
104/20, 111/21, 116/4, 116/6,
178/25, 205/20, 205/21, 222/26, 223/28,
243/30, 262/28, 266/15, 277/23,
320/1, 323/1, 327/8, 335/12
b.+ lerce 111/13, 114/6, 338/5

bin - : bir yere gitmek için araba, otomobil, tren,
uçak, vapur gibi bir taşıtta yer almak, bir taşıta
girip oturmak -17- [T]
b.- di 179/5, 277/12, 277/14
b.- dikçe 290/26
b.- dim 048/28
b.- en 042/33
b.- enler 146/13
b.- ince 260/30
b.- inceye 135/32
b.- iyorum 061/9
b.- mek 145/25, 145/28, 146/6, 238/3
b.- melerine 146/10
b.- memiştir 233/12
b.- mişti 238/2

bina : Barınmak veya belli bir maksat için
kullanılmak üzere yapılmış her türlü mîmârî eser,
yapı -10- [Ar]
b. 028/1, 071/6
b.+ dan 054/26
b.+ nın 028/3, 028/10, 028/14, 054/24,
252/14
b.+ ya 250/27
b.+ yı 128/31

binbaşı : Rütbesi yarbayla yüzbaşı arasında
bulunan ve asıl görevi tabur kumandanlığı olan
subay -8- [T]
b. 203/23, 203/29, 204/8
b.+ nın 203/7, 203/28, 203/34
b.+ sı 203/8
b.+ yı 204/2

bindir - : Birini bir şey üzerine çıkarmak, çıkarıp
oturttmak -2- [T]
b.- elim 268/19
b.- erek 005/3

binlerce : Kişiler, kurumlar, toplumsal grup ya da
sınıflar, öğreti ya da ideolojiler arasında söz
konusu olan uzlaşmaz, üstesinden gelinemez
çelişki ya da karşıtlık durumu için kullanılan
terim -1- [T]
b. 104/1

bir : bu sayı kadar olan, herhangi bir varlığı,
durumu vb belirsiz olarak gösterir -2900- [T]
b. 001/2, 001/6, 001/10, 001/12, 001/14,
001/20, 001/22, 001/23,

001/24, 002/1, 002/4, 002/5, 002/9,
 002/16, 002/19, 002/23, 002/26,
 003/5, 003/12, 003/14, 003/15, 003/17,
 003/22, 003/26, 004/2, 004/7,
 004/9, 004/19, 004/20, 004/25, 004/27,
 005/1, 005/3, 005/4, 005/5,
 005/7, 005/8, 005/9, 005/11, 005/13,
 005/15, 005/18, 005/19, 005/20,
 005/22, 005/24, 005/25, 005/30, 006/1,
 006/5, 006/6, 006/10, 006/11,
 006/17, 006/22, 006/25, 006/27, 007/3,
 007/6, 007/7, 007/13, 007/15,
 007/18, 007/19, 007/20, 007/26, 008/5,
 008/12, 008/13, 008/19, 008/20,
 008/24, 008/26, 008/31, 009/1, 009/3,
 009/4, 009/11, 009/12, 009/15,
 009/17, 009/20, 009/21, 009/24, 009/26,
 009/27, 010/7, 010/16, 010/20,
 010/21, 010/24, 010/25, 010/27, 010/30,
 011/4, 011/9, 011/18, 011/19,
 011/27, 011/32, 012/2, 012/9, 012/14,
 012/19, 012/20, 012/27, 012/29,
 013/10, 013/15, 013/16, 013/18, 013/20,
 013/21, 013/24, 013/29, 013/32,
 014/1, 014/5, 014/8, 014/10, 014/12,
 014/15, 014/18, 014/21, 014/25,
 014/28, 015/7, 015/9, 015/10, 015/13,
 015/22, 015/23, 015/27, 015/29,
 015/30, 015/32, 016/1, 016/2, 016/3,
 016/11, 016/12, 016/15, 016/17,
 016/18, 016/20, 016/22, 016/28, 016/30,
 017/8, 017/11, 017/12, 017/14,
 017/17, 017/19, 017/21, 017/22, 017/26,
 017/29, 017/31, 018/2, 018/5,
 018/7, 018/18, 018/19, 018/20, 018/21,
 018/23, 018/25, 018/29, 018/32,
 018/33, 019/1, 019/3, 019/6, 019/7,
 019/10, 019/15, 019/18, 019/20,
 019/28, 020/4, 020/6, 020/8, 020/18,
 020/20, 020/22, 020/26, 020/28,
 020/29, 021/9, 021/10, 021/11, 021/13,
 021/14, 021/22, 021/23, 021/25,
 021/26, 021/34, 022/1, 022/6, 023/1,
 023/3, 023/6, 023/9, 023/12,
 023/14, 023/17, 023/21, 024/3, 024/4,
 024/6, 024/12, 024/13, 024/16,
 024/19, 024/23, 025/1, 025/8, 025/9,
 025/10, 025/11, 025/16, 025/17,
 025/20, 025/27, 025/28, 025/30, 026/1,
 026/3, 026/4, 026/10, 026/11,
 026/13, 026/15, 026/16, 026/22, 026/24,
 026/25, 026/29, 026/31, 026/32,
 026/34, 027/6, 027/7, 027/11, 027/14,
 027/19, 027/31, 028/1, 028/3,
 028/4, 028/9, 028/12, 028/18, 028/27,
 028/28, 028/29, 028/30, 029/3,
 029/4, 029/8, 029/12, 029/13, 029/15,
 029/16, 029/20, 029/25, 029/28,

029/29, 029/31, 030/2, 030/5, 030/6,
 030/7, 030/11, 030/12, 030/14,
 030/25, 030/27, 030/28, 030/29, 030/30,
 031/10, 031/11, 031/13, 031/20,
 031/21, 031/25, 031/28, 031/29, 031/30,
 031/31, 032/11, 032/12, 032/15,
 032/26, 032/27, 033/2, 033/3, 033/8,
 033/10, 033/14, 033/26, 033/30,
 034/8, 034/14, 034/18, 034/20, 034/24,
 034/25, 034/26, 034/28, 034/29,
 035/1, 035/8, 035/13, 035/15, 035/16,
 035/18, 035/20, 035/23, 035/25,
 035/26, 035/28, 035/29, 036/2, 036/10,
 036/12, 036/18, 036/22, 036/32,
 037/1, 037/15, 037/16, 037/17, 038/7,
 038/23, 038/27, 038/32, 039/2,
 039/3, 039/5, 039/7, 039/9, 039/12,
 039/13, 039/23, 040/14, 040/17,
 040/32, 041/4, 041/9, 041/22, 041/25,
 041/26, 041/27, 041/28, 041/31,
 041/32, 042/6, 042/14, 042/15, 042/17,
 042/19, 042/21, 042/22, 042/25,
 042/26, 042/30, 043/9, 043/10, 043/12,
 043/27, 043/29, 043/31, 044/2,
 044/5, 044/9, 044/11, 044/14, 044/21,
 044/23, 044/25, 044/26, 044/31,
 045/1, 045/8, 045/12, 045/14, 045/15,
 045/18, 045/21, 045/24, 045/25,
 045/28, 046/1, 046/5, 046/7, 046/15,
 046/20, 046/21, 046/24, 046/29,
 047/6, 047/12, 047/24, 047/28, 047/29,
 047/30, 048/5, 048/10, 048/14,
 048/15, 049/3, 049/7, 049/11, 049/22,
 049/26, 049/28, 049/31, 050/3,
 050/7, 050/12, 050/16, 050/18, 051/4,
 051/8, 051/13, 051/17, 051/24,
 052/6, 052/10, 052/11, 052/12, 052/20,
 052/28, 052/31, 053/8, 053/17,
 053/22, 053/23, 053/28, 053/29, 054/8,
 054/11, 054/12, 054/13, 054/17,
 054/20, 054/22, 054/23, 054/27, 054/30,
 055/17, 055/19, 055/22, 055/25,
 055/28, 055/31, 055/32, 056/9, 056/12,
 056/13, 056/16, 056/17, 056/18,
 056/19, 056/23, 057/3, 057/5, 057/10,
 057/11, 057/14, 057/15, 057/19,
 057/21, 057/23, 057/24, 057/25, 057/28,
 058/1, 058/10, 058/21, 058/23,
 058/24, 058/27, 059/6, 059/10, 059/11,
 059/13, 059/16, 059/26, 059/27,
 060/1, 060/3, 060/4, 060/11, 060/14,
 060/20, 060/21, 060/30, 060/34,
 061/8, 061/9, 061/10, 061/14, 061/22,
 061/24, 061/28, 061/31, 062/1,
 062/2, 062/3, 062/4, 062/7, 062/8,
 062/10, 062/11, 062/14, 062/15,
 062/30, 062/31, 063/2, 063/8, 063/16,
 063/22, 063/25, 063/26, 063/32,

064/4, 064/9, 064/16, 064/19, 064/20,
 064/24, 064/28, 065/8, 065/15,
 065/20, 065/26, 065/31, 065/32, 066/3,
 066/7, 066/11, 066/14, 066/15,
 066/18, 066/20, 066/23, 066/27, 067/1,
 067/2, 067/4, 067/5, 067/28,
 067/29, 068/1, 068/4, 068/7, 068/10,
 068/29, 068/30, 069/9, 069/16,
 069/30, 070/3, 070/16, 070/18, 070/23,
 070/25, 070/32, 071/1, 071/2,
 071/11, 071/12, 071/13, 071/14, 071/29,
 071/30, 072/6, 072/12, 072/13,
 072/14, 072/27, 072/29, 072/30, 073/3,
 073/5, 073/6, 073/7, 073/9,
 073/14, 073/20, 073/25, 073/30, 073/32,
 074/2, 074/3, 074/6, 074/7,
 074/8, 074/16, 074/18, 074/19, 074/21,
 074/22, 074/26, 075/1, 075/2,
 075/7, 075/11, 075/17, 075/19, 075/25,
 075/29, 076/3, 076/8, 076/16,
 076/18, 077/1, 077/5, 077/10, 077/11,
 077/14, 078/1, 078/5, 078/6,
 078/14, 078/19, 078/25, 078/26, 078/30,
 078/32, 079/6, 079/13, 079/25,
 079/27, 079/28, 080/1, 080/4, 080/8,
 080/9, 080/10, 080/13, 080/15,
 080/16, 080/17, 080/19, 080/26, 080/27,
 080/30, 081/1, 081/11, 081/12,
 081/13, 081/26, 081/29, 081/30, 081/31,
 082/6, 082/7, 082/14, 082/16,
 082/19, 082/28, 082/29, 082/31, 082/34,
 083/3, 083/7, 083/8, 083/12,
 083/13, 083/15, 083/18, 083/22, 083/29,
 084/1, 084/2, 084/9, 084/11,
 084/18, 084/20, 084/23, 084/26, 084/31,
 085/1, 085/7, 085/11, 085/12,
 085/14, 085/16, 085/20, 085/24, 085/25,
 085/28, 085/31, 086/2, 086/3,
 086/5, 086/7, 086/12, 086/14, 086/18,
 086/19, 086/21, 086/24, 086/30,
 086/32, 086/34, 087/5, 087/6, 087/7,
 087/8, 087/9, 087/13, 087/14,
 087/16, 087/17, 087/19, 087/20, 087/21,
 087/23, 087/31, 088/5, 088/12,
 088/14, 088/27, 089/6, 089/8, 089/9,
 089/12, 089/16, 089/17, 089/20,
 089/21, 089/24, 089/30, 090/1, 090/2,
 090/15, 090/19, 090/21, 090/22,
 090/24, 090/29, 091/2, 091/9, 091/10,
 091/13, 091/15, 091/16, 091/17,
 091/21, 091/25, 091/26, 091/30, 091/32,
 092/5, 092/11, 092/15, 092/17,
 092/18, 092/19, 092/28, 092/29, 092/30,
 093/4, 093/5, 093/10, 093/17,
 093/23, 093/25, 093/26, 093/28, 093/31,
 094/2, 094/5, 094/9, 094/13,
 094/19, 094/20, 094/23, 094/26, 094/33,
 095/1, 095/2, 095/3, 095/8,

095/9, 095/10, 095/11, 095/15, 095/17,
 095/22, 095/23, 095/30, 095/33,
 096/17, 096/18, 096/19, 096/20, 096/25,
 097/2, 097/4, 097/6, 097/7,
 097/8, 097/11, 097/12, 097/26, 097/32,
 098/3, 098/5, 098/16, 098/25,
 098/26, 098/28, 098/29, 098/30, 098/32,
 099/1, 099/2, 099/6, 099/10,
 099/11, 099/13, 099/16, 099/21, 099/23,
 100/1, 100/3, 100/10, 100/12,
 100/20, 100/25, 101/15, 101/19, 101/21,
 101/23, 101/29, 101/31, 102/10,
 102/13, 102/15, 102/18, 102/21, 102/22,
 102/25, 102/26, 102/29, 103/1,
 103/2, 103/7, 103/8, 103/9, 103/18,
 103/23, 103/25, 103/29, 103/32,
 103/33, 104/3, 104/20, 105/2, 105/3,
 105/6, 105/23, 105/24, 106/2,
 106/11, 106/16, 106/17, 106/18, 106/21,
 106/22, 106/23, 106/24, 106/27,
 106/29, 106/30, 107/4, 107/12, 107/23,
 108/9, 108/17, 108/19, 108/24,
 108/25, 108/26, 109/1, 109/3, 109/4,
 109/6, 109/8, 109/14, 109/25,
 109/27, 109/28, 110/3, 110/5, 110/6,
 110/8, 110/21, 110/22, 110/28,
 111/1, 111/3, 111/6, 111/7, 111/16,
 111/19, 111/27, 112/8, 112/9,
 112/17, 112/22, 112/29, 112/31, 113/4,
 113/5, 113/13, 113/24, 114/3,
 114/4, 114/10, 114/13, 114/14, 114/28,
 115/12, 115/32, 115/33, 116/1,
 116/3, 116/6, 116/7, 117/3, 117/23,
 117/24, 118/4, 118/6, 118/9,
 118/20, 118/27, 119/6, 119/7, 119/22,
 119/31, 119/32, 120/9, 120/11,
 120/12, 120/15, 120/18, 120/21, 120/26,
 120/27, 120/31, 121/1, 121/4,
 121/6, 121/14, 121/15, 121/18, 121/23,
 121/25, 121/27, 121/28, 122/2,
 122/6, 122/11, 122/12, 122/15, 122/19,
 122/28, 122/29, 123/9, 123/10,
 123/12, 123/14, 123/24, 123/27, 123/28,
 123/30, 123/32, 123/33, 124/5,
 124/8, 124/9, 124/10, 124/17, 124/18,
 124/24, 125/2, 125/3, 125/4,
 125/18, 125/21, 125/30, 126/1, 126/4,
 126/9, 126/12, 126/13, 126/21,
 126/22, 126/23, 126/26, 127/8, 127/9,
 127/11, 127/16, 127/18, 127/31,
 128/3, 128/5, 128/6, 128/7, 128/8,
 128/11, 128/12, 128/13, 128/25,
 128/28, 129/1, 129/3, 129/4, 129/8,
 129/10, 129/21, 129/25, 129/34,
 130/2, 130/3, 130/7, 130/9, 130/10,
 130/17, 130/18, 130/25, 130/26,
 130/27, 130/29, 130/30, 131/2, 131/4,
 131/8, 131/10, 131/13, 131/19,

131/21, 131/32, 132/1, 132/2, 132/10,
 132/11, 132/12, 132/17, 132/23,
 132/24, 132/25, 132/26, 132/27, 132/33,
 133/1, 133/7, 133/8, 133/10,
 133/11, 133/13, 133/14, 133/18, 133/24,
 133/27, 133/32, 134/7, 134/12,
 134/19, 134/20, 134/22, 135/3, 135/4,
 135/27, 136/19, 136/20, 136/31,
 137/5, 137/12, 137/27, 137/28, 138/3,
 138/5, 138/27, 138/28, 139/6,
 139/10, 139/15, 139/17, 139/18, 139/27,
 139/28, 139/29, 139/32, 140/1,
 140/7, 140/10, 140/13, 140/16, 140/17,
 140/18, 140/19, 140/27, 140/32,
 141/1, 141/4, 141/8, 141/11, 141/12,
 141/16, 141/26, 142/4, 142/7,
 142/11, 142/12, 142/14, 142/16, 142/19,
 142/21, 142/22, 142/27, 142/28,
 143/4, 143/7, 143/11, 143/12, 143/21,
 143/24, 143/27, 143/28, 143/30,
 144/1, 144/7, 144/8, 144/11, 144/16,
 144/23, 144/30, 144/31, 145/1,
 145/4, 145/5, 145/6, 145/10, 145/12,
 145/16, 145/18, 145/23, 145/25,
 145/26, 145/31, 146/1, 146/3, 146/12,
 146/14, 146/15, 146/16, 146/24,
 146/25, 146/31, 146/32, 147/2, 147/6,
 147/7, 148/3, 148/6, 148/7,
 148/10, 148/16, 148/19, 148/21, 148/22,
 148/24, 149/1, 149/3, 149/5,
 149/15, 149/17, 149/18, 149/19, 149/20,
 150/20, 150/21, 150/22, 150/25,
 150/29, 150/31, 151/2, 151/3, 151/4,
 151/5, 151/7, 151/12, 151/13,
 151/17, 151/19, 151/20, 151/22, 151/23,
 151/24, 151/26, 151/27, 151/28,
 151/29, 151/30, 151/31, 152/2, 152/3,
 152/5, 152/7, 152/8, 152/11,
 152/13, 152/18, 152/19, 152/20, 152/21,
 152/24, 152/26, 152/31, 153/2,
 153/13, 153/20, 153/21, 153/23, 153/27,
 153/30, 154/5, 154/6, 154/9,
 154/12, 154/14, 154/16, 154/19, 154/20,
 154/22, 154/26, 155/1, 155/3,
 155/8, 155/9, 155/12, 155/15, 155/19,
 155/24, 155/28, 155/29, 155/32,
 156/10, 156/12, 156/23, 156/24, 156/30,
 156/32, 157/2, 157/10, 157/12,
 157/14, 157/25, 158/4, 158/5, 158/7,
 158/13, 158/15, 158/21, 158/25,
 158/26, 159/2, 159/8, 159/15, 159/17,
 159/18, 159/21, 159/23, 159/24,
 159/27, 160/1, 160/2, 160/10, 160/14,
 160/16, 160/22, 160/28, 160/31,
 161/11, 161/13, 161/23, 162/4, 162/11,
 162/13, 162/14, 162/20, 162/26,
 163/1, 163/19, 163/21, 163/33, 164/1,
 164/6, 164/10, 164/15, 164/17,

164/19, 164/27, 164/28, 164/29, 164/30,
 165/11, 165/14, 165/16, 165/17,
 165/18, 165/20, 166/1, 166/2, 166/4,
 166/5, 166/8, 166/13, 166/14,
 166/17, 166/19, 166/25, 166/28, 166/30,
 167/9, 167/10, 168/1, 168/3,
 168/5, 168/8, 168/10, 168/12, 168/13,
 168/15, 168/23, 168/31, 169/1,
 169/4, 169/5, 169/9, 169/11, 169/24,
 169/27, 169/28, 169/35, 170/1,
 170/10, 170/12, 170/16, 170/18, 170/19,
 170/23, 170/24, 170/26, 170/28,
 170/30, 171/16, 171/17, 171/20, 171/23,
 171/25, 171/27, 171/32, 172/1,
 172/8, 172/15, 172/17, 172/19, 172/25,
 173/12, 173/13, 173/15, 173/17,
 173/18, 173/20, 173/23, 173/24, 174/2,
 174/6, 174/7, 174/8, 174/9,
 174/10, 174/11, 174/17, 174/25, 174/30,
 175/2, 175/7, 175/15, 175/18,
 175/21, 175/23, 175/28, 175/33, 176/7,
 176/12, 176/13, 176/20, 176/28,
 176/33, 177/9, 177/10, 177/16, 177/23,
 177/26, 177/27, 177/28, 177/29,
 177/30, 177/32, 177/33, 178/1, 178/3,
 178/4, 178/7, 178/12, 178/13,
 178/14, 178/15, 178/16, 178/20, 178/25,
 178/31, 178/32, 179/2, 179/4,
 179/6, 179/10, 179/13, 179/14, 179/15,
 179/24, 179/28, 179/34, 180/1,
 180/11, 180/21, 180/30, 180/33, 181/4,
 181/7, 181/8, 181/10, 181/11,
 181/14, 181/21, 181/22, 181/24, 181/27,
 182/1, 182/2, 182/5, 182/6,
 182/18, 182/19, 182/30, 182/32, 183/9,
 183/10, 183/14, 183/23, 183/29,
 184/2, 184/10, 184/21, 184/26, 185/2,
 185/4, 185/12, 185/20, 185/23,
 185/28, 185/30, 185/33, 186/5, 186/7,
 186/13, 186/15, 186/16, 186/26,
 186/29, 187/14, 187/21, 187/25, 188/1,
 188/2, 188/3, 188/6, 188/9,
 188/13, 188/23, 188/32, 189/3, 189/4,
 189/10, 189/16, 189/21, 189/22,
 189/26, 189/29, 189/33, 190/3, 190/8,
 190/11, 190/12, 190/24, 190/29,
 191/7, 191/9, 191/10, 191/13, 191/14,
 191/17, 191/21, 191/22, 191/25,
 191/26, 191/32, 192/10, 192/12, 192/13,
 192/16, 192/21, 192/23, 192/24,
 192/25, 192/26, 192/27, 192/28, 192/31,
 192/33, 193/2, 193/4, 193/5,
 193/12, 193/21, 193/22, 193/25, 193/28,
 193/30, 193/32, 193/35, 193/36,
 194/1, 194/15, 194/22, 194/24, 194/26,
 195/1, 195/5, 195/6, 195/9,
 195/10, 195/21, 195/34, 196/3, 196/6,
 196/7, 196/8, 196/9, 196/10,

196/13, 196/15, 196/25, 196/26, 196/32,
 197/6, 197/8, 197/11, 197/12,
 198/2, 198/3, 198/8, 198/9, 198/12,
 198/16, 198/19, 198/25, 198/30,
 199/4, 199/8, 199/11, 199/15, 199/24,
 199/25, 199/26, 200/3, 200/21,
 200/22, 200/24, 200/32, 201/1, 201/5,
 201/8, 201/9, 201/12, 201/14,
 201/15, 201/16, 201/17, 201/18, 201/19,
 201/22, 201/25, 201/28, 202/2,
 202/9, 202/15, 202/24, 202/27, 202/28,
 202/32, 203/7, 203/12, 203/33,
 204/1, 204/4, 204/7, 204/8, 204/12,
 204/13, 204/17, 204/23, 204/24,
 204/27, 204/28, 205/1, 205/4, 205/11,
 205/12, 205/15, 205/17, 205/18,
 205/23, 205/24, 205/30, 206/2, 206/12,
 206/22, 206/23, 206/29, 206/31,
 207/25, 207/30, 208/4, 208/5, 208/11,
 208/12, 208/16, 208/19, 208/20,
 208/24, 208/30, 208/31, 208/32, 209/1,
 209/2, 209/6, 209/19, 209/20,
 209/25, 210/11, 210/17, 210/20, 210/29,
 210/30, 210/31, 210/33, 211/1,
 211/9, 212/2, 212/4, 212/8, 212/9,
 212/14, 212/15, 213/2, 213/6,
 213/11, 213/12, 213/13, 213/21, 213/24,
 214/3, 214/13, 214/16, 216/9,
 216/10, 216/18, 216/22, 216/25, 217/13,
 217/23, 217/24, 217/29, 218/3,
 218/16, 218/24, 218/31, 219/8, 219/13,
 219/16, 219/19, 219/29, 220/2,
 220/12, 220/24, 221/3, 221/17, 221/18,
 221/19, 221/21, 221/24, 221/26,
 221/27, 221/28, 221/30, 221/31, 221/34,
 222/2, 222/4, 222/9, 222/10,
 222/19, 222/23, 222/26, 222/29, 222/31,
 222/33, 223/6, 223/8, 223/15,
 223/21, 223/26, 224/18, 224/20, 224/21,
 224/22, 224/32, 225/10, 225/11,
 225/18, 225/21, 225/22, 225/23, 225/25,
 226/3, 226/15, 226/18, 226/19,
 226/20, 226/23, 226/27, 227/3, 227/13,
 227/21, 227/22, 227/33, 228/2,
 228/7, 228/23, 228/28, 229/2, 229/7,
 229/9, 229/12, 229/23, 229/25,
 229/28, 229/29, 230/5, 230/7, 230/21,
 230/23, 230/26, 231/5, 231/9,
 231/10, 231/13, 231/16, 231/17, 231/19,
 231/22, 231/28, 231/32, 232/9,
 232/14, 232/21, 232/23, 233/19, 233/27,
 233/33, 233/36, 234/8, 234/10,
 234/13, 234/14, 234/15, 234/20, 234/23,
 234/24, 234/31, 235/7, 235/10,
 235/11, 235/13, 235/18, 235/20, 235/28,
 236/5, 236/9, 236/19, 236/22,
 236/23, 236/25, 236/28, 236/33, 237/1,
 237/4, 237/5, 237/6, 237/14,

237/16, 237/17, 237/26, 238/2, 238/3,
 238/5, 238/6, 238/9, 238/13,
 238/15, 238/17, 238/21, 238/23, 238/27,
 239/1, 239/5, 239/15, 239/21,
 239/23, 239/26, 239/31, 240/5, 240/6,
 240/8, 240/10, 240/14, 240/20,
 240/25, 240/27, 240/28, 240/32, 240/33,
 241/1, 241/2, 241/9, 241/16,
 241/31, 241/32, 242/13, 242/14, 242/15,
 242/18, 242/19, 242/21, 242/24,
 242/33, 243/1, 243/6, 243/7, 243/10,
 243/12, 243/20, 243/21, 243/24,
 243/30, 244/1, 244/10, 244/12, 244/18,
 244/26, 244/28, 244/30, 245/9,
 245/11, 245/13, 245/16, 245/20, 245/21,
 245/24, 246/2, 246/14, 246/16,
 246/22, 246/29, 246/33, 247/10, 247/19,
 248/7, 248/8, 248/10, 248/18,
 248/24, 249/7, 249/10, 249/28, 249/34,
 250/1, 250/3, 250/20, 250/21,
 250/26, 250/32, 251/3, 251/7, 251/8,
 251/9, 251/20, 251/27, 251/28,
 251/31, 252/3, 252/9, 252/16, 252/17,
 252/21, 252/22, 252/25, 253/1,
 253/3, 253/4, 253/5, 253/6, 253/9,
 253/11, 253/12, 253/20, 253/22,
 253/23, 254/2, 254/3, 254/9, 254/10,
 254/12, 254/24, 254/30, 255/2,
 255/4, 255/11, 255/12, 255/16, 255/21,
 255/28, 255/30, 255/31, 255/32,
 256/1, 256/3, 256/18, 256/19, 256/22,
 256/23, 256/26, 257/1, 257/5,
 257/7, 257/12, 257/18, 257/29, 257/33,
 258/14, 258/16, 258/17, 258/18,
 258/20, 258/21, 258/23, 258/27, 258/28,
 258/29, 259/3, 259/5, 259/7,
 259/20, 259/21, 260/4, 260/6, 260/10,
 260/18, 260/25, 260/26, 260/30,
 260/32, 260/33, 261/8, 261/21, 262/2,
 262/3, 262/10, 262/13, 262/15,
 262/16, 262/21, 262/24, 262/25, 262/27,
 262/30, 262/31, 263/2, 263/6,
 263/9, 263/11, 263/19, 263/23, 263/28,
 263/30, 264/1, 264/4, 264/6,
 264/30, 265/1, 265/9, 265/14, 265/18,
 265/21, 265/22, 265/32, 266/1,
 266/2, 266/4, 266/10, 267/5, 267/24,
 267/27, 268/3, 268/4, 268/6,
 268/13, 268/18, 268/27, 268/30, 268/31,
 268/32, 269/4, 269/25, 269/26,
 269/33, 270/4, 270/5, 270/10, 270/13,
 270/19, 270/31, 270/32, 271/2,
 271/8, 271/10, 271/12, 271/16, 271/19,
 271/25, 272/4, 272/6, 272/10,
 272/11, 272/23, 272/24, 272/25, 273/3,
 273/5, 273/16, 273/22, 273/26,
 273/27, 274/7, 274/8, 274/10, 274/11,
 274/13, 274/18, 274/22, 274/23,

274/26, 274/27, 274/30, 274/31, 274/35,
 275/1, 275/2, 275/3, 275/14,
 276/1, 276/15, 276/23, 276/28, 277/15,
 277/19, 277/23, 278/7, 278/14,
 278/15, 278/22, 278/27, 279/3, 279/4,
 279/5, 279/9, 279/14, 279/16,
 279/24, 279/26, 279/33, 280/1, 280/6,
 280/8, 280/14, 280/17, 280/22,
 280/26, 280/31, 281/5, 281/10, 281/12,
 281/17, 281/19, 281/26, 281/29,
 282/1, 283/1, 283/3, 283/16, 283/24,
 283/31, 283/32, 284/2, 284/6,
 284/9, 284/11, 284/13, 284/14, 284/26,
 284/35, 285/7, 285/9, 285/15,
 285/18, 285/26, 285/30, 286/4, 286/10,
 286/11, 286/15, 286/20, 286/24,
 287/29, 287/30, 287/32, 288/1, 288/5,
 288/9, 288/13, 288/16, 288/17,
 288/18, 289/1, 289/3, 289/7, 289/8,
 289/18, 289/19, 289/28, 289/32,
 289/33, 290/3, 290/8, 290/23, 290/24,
 290/25, 290/29, 290/32, 291/1,
 291/4, 291/6, 291/8, 291/9, 291/22,
 291/25, 291/29, 292/19, 292/27,
 293/3, 293/11, 293/24, 294/11, 294/23,
 295/4, 295/5, 295/29, 295/31,
 296/9, 296/14, 296/16, 296/18, 296/21,
 297/16, 297/18, 297/19, 297/21,
 297/22, 298/20, 298/24, 298/29, 298/30,
 298/31, 298/33, 299/4, 299/12,
 299/19, 299/22, 299/23, 299/25, 299/26,
 299/32, 299/33, 300/12, 300/15,
 300/20, 300/22, 300/32, 301/9, 301/17,
 301/19, 301/23, 302/2, 302/6,
 302/12, 302/21, 302/23, 302/26, 302/27,
 302/28, 302/32, 303/3, 303/4,
 303/5, 303/7, 303/13, 303/19, 303/22,
 303/24, 303/31, 304/4, 304/13,
 304/14, 304/20, 304/22, 304/25, 304/26,
 304/32, 305/5, 305/18, 305/21,
 305/24, 306/1, 306/2, 306/8, 306/15,
 306/19, 306/21, 306/22, 307/4,
 307/11, 307/27, 307/28, 307/33, 307/34,
 308/7, 308/11, 308/17, 308/20,
 308/26, 309/3, 309/4, 309/9, 309/12,
 309/16, 309/17, 309/25, 309/28,
 310/8, 310/9, 310/12, 310/13, 310/18,
 310/25, 310/29, 311/1, 311/5,
 311/7, 311/11, 311/19, 311/26, 311/35,
 312/4, 312/9, 312/13, 312/20,
 312/21, 312/23, 312/24, 312/26, 312/32,
 313/2, 313/5, 313/10, 313/16,
 313/19, 313/24, 313/32, 314/6, 314/10,
 314/11, 314/12, 314/14, 314/18,
 314/20, 314/24, 314/29, 315/2, 315/5,
 315/9, 315/10, 315/17, 315/19,
 315/29, 315/30, 316/5, 316/7, 316/10,
 316/12, 316/14, 316/23, 316/26,

316/29, 317/1, 317/19, 317/22, 317/33,
 318/12, 318/27, 318/31, 319/2,
 319/3, 319/7, 320/5, 320/8, 320/10,
 320/11, 320/12, 320/15, 320/20,
 320/22, 321/5, 321/6, 321/8, 321/10,
 321/13, 321/14, 321/15, 321/19,
 321/31, 321/32, 322/4, 322/5, 322/6,
 322/12, 322/15, 322/19, 322/20,
 322/26, 322/27, 322/28, 323/2, 323/7,
 323/19, 323/24, 324/22, 325/1,
 325/5, 325/9, 325/14, 325/20, 325/22,
 325/25, 325/27, 325/31, 327/1,
 327/5, 327/7, 327/21, 327/22, 327/25,
 328/1, 328/2, 328/10, 328/11,
 328/13, 328/14, 328/30, 329/5, 329/8,
 329/20, 329/29, 330/6, 330/10,
 330/12, 330/13, 330/14, 330/16, 330/26,
 330/33, 331/6, 331/9, 331/10,
 331/17, 331/23, 331/24, 332/3, 332/8,
 332/12, 332/13, 332/19, 332/22,
 333/2, 333/13, 333/22, 333/29, 333/32,
 334/7, 334/10, 334/30, 335/1,
 335/4, 335/7, 335/13, 335/14, 335/21,
 335/23, 335/26, 335/27, 336/20,
 336/22, 337/12, 337/15, 337/23, 337/31,
 337/33, 338/1, 338/12, 338/13,
 338/17, 338/20, 338/21, 338/25, 338/27,
 339/1, 339/14, 339/20, 339/30,
 340/1, 340/3, 340/6, 340/8, 340/10,
 341/1, 341/16, 341/25, 341/26,
 341/28, 342/7, 342/13, 342/19, 342/20,
 342/29, 342/30, 343/18, 343/26,
 343/32, 344/2, 344/13, 344/14, 345/2,
 345/7, 345/10, 345/15, 346/9,
 346/15, 346/17, 346/22, 346/24, 347/12,
 347/13, 347/18, 347/33, 348/1,
 348/19, 348/23, 348/25, 348/27, 348/31,
 349/2, 349/3, 349/8, 349/9,
 349/20, 349/22, 349/26, 350/15, 350/16,
 350/24, 350/27, 350/33, 351/1,
 351/19, 351/26, 351/30, 351/31, 351/33,
 352/5, 352/8, 352/11, 352/26,
 353/1, 353/2, 353/11, 353/13, 353/19,
 353/23, 353/31, 354/8, 354/16,
 354/19, 354/22, 354/28, 354/31, 354/33,
 355/1, 355/2, 355/5, 355/8,
 355/9, 355/13, 355/14, 355/16, 355/19,
 355/30, 355/32, 356/4, 356/23,
 356/24, 356/26, 356/28, 357/7, 357/8,
 357/15, 357/16, 357/17, 357/18,
 357/23, 357/31, 357/32, 358/12, 358/14,
 358/22, 358/31, 359/2, 359/4,
 359/10, 359/14
 B. 103/27, 174/18
 b.+ den 205/9, 224/11
 b.+ dir 108/4, 108/11
 b.+ e 277/13, 321/29
 b.+ i 044/8, 242/1
 b.+ inci 336/25

b.+ inde 204/18, 265/4
b.+ inden 169/13
b.+ iz 349/31

birader : Erkek kardeş -13- [Far]
b. 037/23, 064/25, 065/9, 065/31,
066/25, 166/14, 206/21, 207/2,
208/7, 208/23, 209/4, 209/11, 276/22

biraz : bir parça, azıcık -272- [T]
b. 002/11, 005/2, 006/8, 006/28, 007/9,
008/11, 008/14, 009/7,
011/24, 012/12, 013/2, 014/4, 017/26,
018/32, 020/10, 020/21, 021/19,
022/4, 028/17, 029/1, 029/8, 029/23,
029/27, 029/28, 032/7, 032/9,
034/2, 037/26, 039/8, 039/18, 039/22,
041/6, 041/20, 042/8, 047/21,
049/15, 051/7, 052/33, 054/9, 057/9,
059/20, 064/31, 065/4, 066/5,
066/17, 071/31, 073/6, 075/5, 075/24,
075/32, 077/12, 078/20, 078/27,
079/6, 082/33, 083/1, 084/5, 084/15,
086/28, 088/7, 089/20, 089/21,
092/11, 094/1, 095/7, 096/6, 097/19,
097/25, 098/3, 098/11, 098/17,
099/2, 099/20, 099/25, 099/28, 100/8,
100/27, 102/16, 106/20, 108/7,
118/28, 120/7, 122/8, 127/13, 130/13,
130/15, 131/32, 132/22, 132/28,
134/11, 137/1, 137/3, 137/17, 137/20,
141/14, 141/15, 142/17, 144/7,
144/30, 148/13, 149/2, 153/4, 158/16,
159/2, 159/28, 161/6, 161/27,
163/11, 163/23, 165/28, 167/12, 167/19,
167/31, 170/6, 171/9, 171/13,
172/2, 172/35, 173/30, 175/4, 175/23,
176/22, 176/25, 177/9, 179/7,
179/12, 179/18, 180/7, 183/18, 184/1,
184/31, 186/11, 188/15, 189/24,
190/28, 191/2, 191/13, 193/6, 193/11,
193/15, 193/24, 194/10, 195/19,
195/26, 195/31, 197/14, 200/15, 200/27,
200/29, 203/22, 203/29, 207/9,
207/13, 208/22, 210/5, 210/25, 212/3,
218/28, 221/12, 224/1, 224/28,
225/27, 225/28, 226/29, 227/15, 227/29,
228/1, 228/32, 230/10, 230/24,
230/28, 235/2, 235/30, 236/14, 237/22,
237/30, 238/20, 239/22, 239/25,
244/23, 247/13, 248/5, 249/3, 250/5,
250/18, 251/14, 251/22, 251/26,
253/15, 255/2, 255/32, 257/23, 257/27,
258/17, 259/4, 261/10, 264/13,
264/25, 265/15, 267/30, 270/21, 271/15,
271/21, 271/27, 271/31, 273/9,
276/20, 278/22, 280/12, 281/32, 285/3,
285/11, 287/27, 288/14, 289/1,

292/27, 294/17, 296/22, 298/8, 298/20,
300/3, 301/7, 301/16, 304/33,
305/9, 306/5, 307/8, 307/19, 308/31,
311/32, 312/9, 313/8, 314/5,
314/7, 315/26, 321/19, 321/21, 324/16,
325/8, 326/7, 326/19, 326/28,
326/31, 327/1, 330/21, 338/12, 338/20,
338/24, 339/3, 339/4, 344/21,
345/26, 345/30, 346/23, 346/26, 346/30,
347/8, 347/19, 348/6, 348/22,
350/22, 350/28, 351/13, 356/2, 357/35,
358/11
b.+ la 224/2
b.+ ları 195/20

birbiri : karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu
-66- [T]
b. 095/29
b.+ lerinden 152/14, 338/31
b.+ lerine 128/22, 128/23, 128/25,
143/20, 152/12, 152/17, 152/19, 199/26,
241/19, 277/26, 358/28
b.+ lerinin 037/27, 039/2
b.+ leriyle 067/14, 070/19, 114/25,
163/15, 193/7
b.+ mize 125/26, 137/12, 249/1
b.+ mizin 205/31
b.+ nden 036/24, 103/16, 108/3, 120/13
b.+ ne 023/13, 040/25, 046/14, 047/8,
059/2, 079/15, 084/30, 109/7,
128/16, 129/15, 134/9, 156/24, 158/8,
160/8, 187/21, 191/6, 199/25,
219/20, 230/18, 239/26, 258/22, 285/31,
321/9, 334/28, 339/4, 348/16,
350/5, 352/4, 357/15
b.+ ni 025/15, 268/2, 315/14
b.+ nin 018/22, 084/29, 315/15

birçok : sayısı belirsiz olmakla birlikte oldukça
çok, bir hayli -34- [T]
b. 004/15, 005/10, 018/22, 019/12,
100/28, 120/1, 129/27, 132/20,
141/13, 143/25, 157/9, 161/33, 165/34,
175/27, 189/17, 228/6, 236/31,
252/19, 253/25, 254/19, 260/6, 265/29,
288/9, 306/10, 312/6, 312/29,
314/24, 328/10, 328/15, 328/25, 338/22,
355/13, 355/21
b.+ larını 214/30

birden : beklenmedik bir anda, ansızın, apansız
-17- [T]
b. 002/2, 025/11, 026/17, 034/31,
044/24, 087/19, 102/26, 108/1,
168/22, 246/19, 261/14, 276/27, 279/28,
291/10, 305/7, 306/23, 345/16

birdenbire : beklenmedik bir anda, ansızın,
apansız -120- [T]

b. 001/1, 003/11, 004/9, 004/13, 004/28, 005/15, 005/28, 007/29, 008/3, 009/2, 015/20, 022/3, 026/27, 030/8, 031/1, 037/8, 043/25, 048/4, 048/11, 064/8, 067/9, 070/21, 074/15, 077/4, 079/16, 080/2, 080/4, 084/4, 084/18, 087/16, 087/24, 090/25, 104/15, 109/15, 127/3, 131/9, 133/21, 139/8, 141/10, 141/23, 148/17, 148/20, 150/23, 152/27, 170/23, 170/29, 186/1, 189/8, 190/34, 191/11, 194/32, 196/8, 196/9, 196/19, 197/6, 202/1, 204/21, 209/6, 209/7, 210/14, 224/9, 226/25, 229/1, 229/2, 231/13, 233/1, 233/15, 233/27, 236/20, 236/33, 239/28, 241/1, 245/1, 245/19, 247/12, 248/16, 248/20, 249/13, 250/13, 250/17, 250/23, 252/6, 269/10, 270/1, 271/17, 276/11, 276/20, 278/1, 278/26, 281/6, 282/26, 283/5, 286/28, 288/15, 289/23, 294/3, 297/13, 298/17, 298/24, 300/32, 303/22, 310/5, 310/21, 312/32, 314/1, 326/25, 327/14, 328/15, 332/23, 334/24, 335/5, 337/4, 337/32, 340/25, 348/14, 354/8, 355/7, 358/12, 358/19

birer : herkese bir -24- [T]
b. 007/17, 010/1, 016/17, 020/5, 020/16, 025/3, 030/21, 034/1, 037/5, 038/3, 042/9, 056/21, 063/24, 070/1, 073/29, 129/29, 133/16, 206/11, 210/26, 234/27, 254/27, 304/21, 316/21

biri : bir tanesi -116- [T]
b. 010/22, 016/15, 017/1, 019/8, 028/5, 042/11, 042/30, 043/22, 045/11, 046/7, 046/27, 054/16, 060/15, 062/1, 068/25, 069/4, 088/16, 104/20, 121/14, 136/28, 137/7, 144/3, 157/29, 164/14, 169/12, 183/34, 197/3, 200/1, 204/22, 205/30, 205/31, 205/33, 213/25, 231/9, 241/9, 244/15, 260/21, 270/16, 276/22, 283/13, 298/27, 304/2, 306/25, 312/11, 314/26, 321/3
b.+ nde 014/18, 036/31, 047/11, 074/2, 127/31, 177/8, 349/14
b.+ nden 013/12, 013/13, 026/30, 037/18, 065/2, 096/11, 143/7, 272/13, 352/4
b.+ ne 001/2, 001/4, 013/23, 029/6, 039/20, 043/3, 077/20, 086/14, 143/7, 174/31, 181/34, 325/30, 339/23
b.+ ni 011/1, 019/9, 024/9, 049/18, 049/26, 051/9, 062/6, 075/14, 096/12, 190/23, 206/5, 312/6, 341/13

b.+ nin 017/30, 027/17, 029/6, 041/24, 046/30, 054/28, 130/23, 168/2, 174/18, 205/12, 205/13, 205/17, 241/26
b.+ ninkine 158/12
b.+ si 036/30, 086/17, 174/20, 338/4
b.+ sini 174/26
b.+ ydi 264/31
b.+ yle 051/2, 205/6, 218/30, 310/20, 310/27

birik - : Toplanmak, bir araya gelmek, yığılmak, temerküz etmek -5- [T]
b.- en 127/6, 145/29
b.- mesi 100/27
b.- mesine 122/12
b.- ti 058/8

biriktir - : bir yere toplamak, yığmak; birbirine ekleyip çoğaltmak, saklamak üzere ayırıp arttırmak -1- [T]
b.- meğe 080/15

birinci : zaman, yer, sıra yönünden başkalarından önce gelen, her şeyde ilk olan -13- [T]
b. 029/9, 036/2, 053/24, 061/27, 061/33, 081/21, 116/19, 116/29, 118/2, 119/28, 201/15, 273/10
b.+ sine 304/16

birkaç : az sayıda olan, çok olmayan, birden çok ama dörtten az olan -89- [T]
b. 002/21, 002/25, 003/16, 007/22, 017/27, 018/2, 018/8, 019/19, 021/15, 023/8, 024/8, 024/28, 025/7, 027/19, 027/32, 028/7, 033/28, 034/5, 035/30, 036/3, 048/3, 049/16, 053/15, 066/4, 066/7, 078/18, 078/33, 079/17, 083/6, 083/26, 084/15, 085/22, 085/30, 086/2, 087/19, 089/2, 111/21, 119/3, 121/3, 122/23, 130/20, 131/7, 132/22, 137/21, 158/18, 158/21, 175/2, 175/30, 186/5, 193/7, 212/4, 214/28, 227/20, 228/33, 235/7, 241/19, 241/29, 243/17, 250/10, 251/2, 251/17, 259/1, 259/30, 268/9, 273/20, 277/20, 277/22, 278/19, 280/9, 283/27, 284/30, 285/7, 299/13, 307/5, 309/18, 313/21, 316/7, 316/11, 325/7, 325/12, 328/7, 328/30, 331/1, 351/24, 352/28, 354/1, 355/22
b.+ ı 055/15, 068/23

birleş - : ayrı ayrı iken bir araya gelip tek bir bütün oluşturmak -14- [T]
b.- en 014/27
b.- erek 035/1, 115/6, 117/4, 292/25
b.- iyor 116/19, 298/31, 308/12
b.- memizi 305/29

b.- mesine 122/17
 b.- mesini 304/27
 b.- mişti 177/17
 b.- miştir 108/3
 b.- tikleri 144/28

birleştire - : Ayrı şeyler olmaktan çıkarıp bir şey durumuna getirmek, kaynaştırmak -5- [T]

b.- ecek 310/20
 b.- emem 310/22
 b.- en 039/16
 b.- mek 110/2
 b.- meyen 298/29

birlikte : Birlikte olma durumu, beraberlik -1- [T]
 b. 293/8

birtakım : bir bölüm, bir bölük, kimi -1- [T]
 b. 195/12

bit - : sonu gelmek, sona ermek, tamamlanmak -25- [T]
 b.- en 072/2
 b.- enden 052/10
 b.- enlerin 173/5
 b.- er 067/1, 279/1, 321/25
 b.- erse 110/17
 b.- ince 037/20, 158/22, 204/27, 204/32
 b.- inceye 070/28
 b.- mediğim 300/22
 b.- mesine 070/22
 b.- mişti 236/1
 b.- ti 103/15, 127/27, 237/6, 243/19,
 334/5, 353/5, 356/25
 b.- tikten 067/16, 091/29
 b.- tim 347/17

bitaraf : Taraf tutmayan, bir kimse veya tarafın görüşlerini benimsemeyen, tarafsız, yansız -1- [FarAr]
 b. 222/5

bitir - : bitmesini sağlamak, tüketmek, sona erdirmek, sonuçlandırmak, yapıp gerçekleştirmek, tamamlamak -19- [T]
 b.- di 087/19
 b.- dikten 024/31, 118/5
 b.- emediği 279/18
 b.- eyim 111/6, 112/25
 b.- ince 052/21, 206/1
 b.- ir 302/24
 b.- irken 205/5
 b.- meden 065/11, 138/20
 b.- medim 196/23
 b.- mek 161/10, 187/17, 329/1
 b.- mez 302/24
 b.- miş 334/4

b.- mişti 178/5

bitişik : birbirine dokunacak kadar yaklaşmış veya yapışmış olan, merbut -2- [T]
 b.+ indeki 090/14, 358/24

bitiştir - : birbirine dokunacak kadar yaklaşmak, yaklaşip kavuşmak -1- [T]
 b.- ildiğini 047/8

bitpazarı : Eski eşyaların alınıp satıldığı yer, bat pazarı -1- [Ar]
 b.+ nda 034/23

biz : çokluk birinci kişiyi gösteren söz -197- [T]
 b. 011/13, 037/31, 038/6, 056/20, 058/4, 059/7, 060/23, 060/25,
 064/12, 066/26, 069/18, 102/5, 106/28,
 107/14, 108/4, 108/10, 109/20,
 109/27, 110/15, 116/30, 117/13, 122/18,
 133/2, 135/25, 136/1, 136/23,
 139/26, 139/31, 139/32, 162/3, 176/14,
 184/17, 188/14, 191/3, 193/5,
 193/15, 194/6, 201/16, 204/18, 204/23,
 204/32, 205/5, 205/19, 205/25,
 211/8, 222/28, 246/5, 268/17, 275/27,
 333/5, 333/30, 335/9, 342/14,
 356/9
 b.+ ce 103/18
 b.+ de 010/29, 012/2, 059/5, 066/19,
 136/16, 142/26, 143/15, 188/16,
 193/14, 219/19, 222/29, 297/9, 307/31,
 307/32, 308/1, 308/13, 340/9
 b.+ deki 265/28
 b.+ den 110/25, 201/26, 204/15, 205/7,
 205/10, 234/16
 b.+ e 004/20, 038/5, 051/23, 058/5,
 058/21, 100/7, 103/4, 104/3,
 107/10, 139/26, 142/15, 149/13, 154/13,
 154/16, 155/11, 167/25, 171/16,
 185/15, 186/4, 196/1, 201/4, 204/24,
 205/29, 205/33, 207/8, 208/11,
 213/29, 268/20, 272/21, 275/15, 275/31,
 277/1, 289/4, 308/9, 318/29,
 340/10, 342/5, 342/29, 351/8, 352/7
 b.+ i 058/16, 065/23, 067/1, 088/5,
 137/10, 139/25, 140/4, 164/29,
 185/7, 199/1, 200/2, 203/6, 234/18,
 234/20, 234/22, 248/28, 254/25,
 257/16, 264/8, 278/32, 336/3, 343/11
 b.+ im 013/26, 014/4, 052/9, 065/14,
 088/29, 096/26, 100/14, 106/19,
 107/18, 116/28, 121/13, 135/28, 137/3,
 146/28, 149/23, 162/26, 163/31,
 166/14, 182/27, 182/32, 184/12, 184/29,
 185/6, 186/20, 186/31, 188/6,
 188/11, 197/7, 201/12, 202/28, 203/6,
 209/18, 218/10, 222/27, 258/20,

279/14, 285/24, 288/24, 292/5, 296/25,
305/29, 310/2, 333/10, 333/23,
334/16, 342/5, 356/7, 356/32
b.+ imkiler 182/10
b.+ imkileri 162/6
b.+ imkisi 334/22
b.+ lere 276/5
b.+ se 103/15

bizzat : Kendisi, kendi, şahsen -5- [Ar]
b. 016/8, 024/25, 137/10, 152/5, 228/25

bocala - : Ne yapacağına karar verememek,
kararsızlık veya çâresizlik içinde şaşırıp kalmak
-1- [T]
b.- mak 130/2

bodrum : Bir yapının yol düzeyinden aşağıda
kalan bölümü -1- [T]
b. 358/24

boğ - : Bir canlıyı ağzını, burnunu tıkamak,
boğazını sıkmak veya suya batırmak suretiyle,
nefes almasına engel olarak öldürmek -13-
[T]
b.- acağım 292/22
b.- an 138/4, 141/7, 141/14, 222/20,
292/25, 346/13
b.- arlar 208/20
b.- ayım 291/33
b.- mak 257/11, 257/15, 291/31
b.- maya 094/17

boğaz : Ağız boşluğunda sonra yiyeceklerin
geçtiği, ağızla gırtlak arasındaki dar kısım; iki
kara arasından geçerek iki denizi birbirine
bağlayan deniz kolu -22- [T]
b. 290/10
b.+ a 040/15
B.+ a 235/19, 235/21
b.+ daki 203/4
b.+ ı 087/24
b.+ ım 074/7
b.+ ıma 290/15, 356/24
b.+ ın 221/30
B.+ ın 303/5
b.+ ına 116/14, 132/26, 317/18
b.+ ında 091/9, 121/3, 206/22
b.+ ından 086/32, 195/3
b.+ ını 059/18
b.+ ınızdan 116/24
b.+ larına 209/14

Boğaziçi : İstanbul'da bir yer -9- [T]
B. 149/29, 177/20
B.+ nde 023/3, 200/25
b.+ ndeki 093/30
B.+ ndeki 148/7
B.+ nden 004/24, 329/23

B.+ nin 235/7

boğazla - : Eti yenecek hayvanı boğazını keserek
öldürmek -1- [T]
b.- yor 113/29

boğucu : Nefes aldırmayan, nefesi tıkayan, insanı
boğulacak duruma getiren; sıkıntı ve kasvet veren
-1- [T]
b. 358/12

boğuk : ses için güçlkle çıkan, kalınca ve
kısılmış, kısık -6- [T]
b. 016/29, 057/14, 138/1, 226/27, 358/14

boğul - : boğmak eylemine konu olmak -6-
[T]
b.- acaksınız 116/24
b.- an 227/21
b.- ma 170/18
b.- ur 133/27
b.- uyorum 222/14, 243/5

boğum : Bir şeyin boğulmuş, sıkılmış yeri; baş
parmağın ilk boğumu kadar olan bir ölçü -2-
[T]
b. 314/25

boğuş - : Birbirinin boğazına sarılarak dövüşmek,
dalaşmak, kavga etmek -2- [T]
b.- tuğunu 008/5
b.- urken 069/9

bol : içine alacağı şeyin boyutlarından daha büyük
ya da daha geniş olan nesne -19- [T]
b. 002/13, 008/31, 024/12, 029/22,
041/26, 043/23, 130/5, 158/6,
159/25, 163/12, 164/21, 170/10, 261/3,
289/21, 294/16
b.+ du 170/16
b.+ lukla 024/4

bolluk : Bol olma, geniş, fazla veya çok olma
durumu -3- [Yun]
b. 320/23

bombe : Ortası kabarık olan, şişkin -1-
[Fr]
b. 165/10

bomboş : Tamâmıyla boş, tamtakır -6- [T]
b. 007/20, 018/19, 085/6, 151/30, 355/17
b.+ tu 196/12

bonjur : İyi günler, günaydın, merhaba -2-
[Fr]
b. 322/12, 330/6

bonsuvar : İyi akşamlar -2- [Fr]

b. 322/13
b.+ dan 330/6

borç : Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi kabul ve taahhüt edilen para yahut şey, deyn

-4- [T]
b.+ luyuz 069/19
b.+ unu 075/13
b.+ unuzu 069/31, 069/32

borçlu : Maddî bir borç altında bulunan, borç almış olan, alacaklısına karşı bir şey vermek veya yapmakla mükellef olan kimse, medyun; birine karşı mânevî görevleri bulunan, minnet altında kalmış olan kimse, minnettar -2-

[Soğd]
b. 278/13
b.+ yuz 069/19

boş : içinde, üzerinde hiçbir şey bulunmayan
-25- [T]
b. 007/15, 028/3, 066/27, 068/21,
077/14, 079/17, 080/21, 131/4,
151/25, 152/2, 168/19, 169/20, 249/25,
268/7, 271/16, 296/24, 340/30,
359/4
b.+ a 045/19, 153/22
b.+ la 152/2
b.+ müş 005/29
b.+ ta 097/19
b.+ tur 322/22

boşal - : içinde ya da üzerinde hiçbir şey kalmamak, boş duruma gelmek -7- [T]
b.- dı 012/10
b.- ışına 162/20
b.- ışlara 282/24
b.- iyordu 054/28
b.- iyorlar 188/14
b.- ma 151/2
b.- mak 188/15

boşalt - : boca etmek, dökmek, aktarmak -7- [T]
b.- arak 064/8
b.- ır 335/7, 356/9
b.- mak 257/17
b.- maktaki 056/31
b.- sak 356/10
b.- tığını 034/15

boşan - : karı ve koca mahkeme kararıyla birbirinden ayrılmak, evlilik bağları sona ermek
-1- [T]
b.- mıştı 276/11

boşluk : boş yer, aralık, ara -20- [T]
b. 010/27, 240/11, 266/9
b.+ a 001/11, 083/24

b.+ lar 077/19
b.+ larından 082/31
b.+ ta 015/7, 181/25, 199/13, 221/21
b.+ tan 030/7
b.+ u 027/18, 078/26
b.+ un 134/8
b.+ unda 190/30, 224/18
b.+ undan 187/12, 221/30
b.+ unu 177/4

boşuna : boş yere, gereksiz yere, boşu boşuna, hiç gereği yokken -1- [T]
b. 331/33

boy : bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık -24- [T]
b. 039/28, 134/21
b.+ a 015/1
b.+ dan 015/1
b.+ lu 002/20, 015/28, 030/14, 137/26,
146/25, 154/12, 158/5, 164/10,
165/2, 165/8, 167/32, 169/27, 176/20,
202/2, 287/27, 287/28, 320/5
b.+ u 016/12, 083/14
b.+ unda 072/4

boya : Üzerine sürüldüğü, içine katıldığı şeye renk veren ve bu maksatla kullanılan mâdenî, bitkisel veya sentetik madde; yüz tuvaleti, makyaj
-5- [T]
b. 011/6, 020/5, 133/16
b.+ lı 012/18
b.+ sıyla 281/1

boya - : boya sürerek veya boyaya batırarak renk vermek -3- [T]
b.- mış 280/27
b.- r 120/21
b.- yarak 234/18

boyacı : Boya yapan, boya satan kimse -1- [T]
b.+ sına 148/8

boyalı : boyanmış olan; yüz tuvaleti yapmış, makyajlı-1- [T]
b. 280/22

boyasız : Boyanmamış, boya sürülmemiş; yüzüne boya sürmemiş, makyaj yapmamış -1- [T]
b. 028/14

boykot : Belirli bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını sağlamak için, irâdesi üzerine baskı yapmak amacıyla bir kişi, kuruluş veya devletle her türlü ilgiyi kesme, boykotaj -1- [İng]
b.+ undaki 071/22

boyla - : İstemeyerek bir yere gitme durumunda kalmak -1- [T]
b.- mışsın 292/32

boyun : gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi -27- [T]
b. 043/20, 043/29
b.+ a 077/3
b.+ larına 212/13
b.+ larını 020/23
b.+ nu 023/18, 031/20
b.+ u 030/23, 069/22, 078/9, 259/14, 351/17, 353/15
b.+ uma 222/30
b.+ una 040/18, 285/27
b.+ undan 176/8
b.+ unu 010/26, 034/2, 161/27, 162/24, 164/22, 175/23, 221/35, 330/11
b.+ unun 176/3, 259/11

boyunbağı : Gömlek yakasının altından geçirilerek boyna bağlanan dar uzun kumaş parçası, kravat -4- [T]
b. 099/22
b.+ n 218/16
b.+ nı 258/7, 346/27

boyunca : Bir şeyin yere değen veya yere en yakın olan kısmı ile en yüksek noktası arasındaki mesâfe; kenar, kıyı, sâhil -1- [T]
b. 025/7

boyunduruk : Araba çeken veya çift süren öküz ve mandaların boyunlarına geçirilen ağaç -4- [T]
b. 114/28
b.+ u 114/27, 116/25
b.+ undan 114/29

boz - : bir şeyin, bir yerin düzenini karıştırmak, bir şeyi düzenli biçimden çıkarmak -8- [T]
b.- an 007/3
b.- du 090/30
b.- duğuna 188/18
b.- madı 037/14
b.- mayalım 065/15
b.- mayarak 080/14
b.- mayınız 068/10
b.- muş 293/8

bozdur - : Bozmak işini başkasına yaptırmak, işlemez duruma getirtmek, düzenli hâlini değiştirmek -1- [T]
b.- maya 075/14

bozgun : Bozulma, karışıklık, perîşanlık, harâbiyet -2- [T]
b.+ a 085/24
b.+ u 142/27

bozuk : İşlemez, işe yaramaz durumda olan, ârızalı -10- [T]
b. 048/15, 095/34, 202/31, 226/22, 318/24
b.+ luklar 011/20, 079/32
b.+ luklarını 075/13
b.+ luktan 005/24
b.+ muş 172/22

bozukluk : Bozuk olma durumu, ârıza -4- [T]
b.+ lar 184/1
b.+ ları 089/11
b.+ u 095/18
b.+ udur 152/8

bozul - : iyi ve değerli niteliğini yitirmek -4- [T]
b.- du 175/31
b.- muş 047/23, 254/29
b.- up 352/28

bozuş - : kişiler için araları açılmak, dostlukları, arkadaşlıkları bozulmak, karşılıklı olarak görüşmez olmak -2- [T]
b.- tuk 094/11, 206/32

böcek : eklembacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve gövdeleri baş, göğüs, karın olarak eklemlerden oluşmuş olan hayvanlar sınıfı ve bu sınıfa giren bütün hayvanların genel adı -1- [T]
b.+ leri 252/1

böl - : bir bütünü iki ya da daha çok parçaya ayırmak -2- [T]
b.- ünmüş 091/10
b.- üyordu 181/29

bölme : yapıda, salon, oda, sofa gibi geniş bir yerden bölünmüş daha küçük yer -6- [T]
b. 201/16
b.+ de 201/17
b.+ lerin 015/1
b.+ nin 017/4

bölük : bir bütünden ayrılmış olan parça -2- [T]
b.+ e 250/27
b.+ lerini 039/15

bölün - : İki veya daha fazla ayrı parça durumuna getirilmek, taksim edilmek -1- [T]
b.- müş 314/24

bön : Aptal, budala, saf, ahmak, gabi -1- [T]
b. 058/18

böyle : bunun gibi buna benzer -153- [T]
 b. 006/1, 008/29, 032/26, 049/2, 052/29, 055/15, 056/19, 062/13, 062/15, 062/18, 066/4, 066/23, 070/18, 072/31, 078/5, 089/20, 091/2, 091/32, 094/5, 094/7, 095/2, 098/9, 098/16, 099/18, 101/19, 110/11, 110/22, 116/16, 116/20, 119/9, 119/32, 129/13, 130/18, 144/5, 145/18, 149/22, 151/12, 152/23, 154/21, 158/26, 162/17, 162/20, 163/33, 167/17, 168/17, 169/20, 170/12, 172/20, 174/16, 175/7, 175/8, 176/7, 176/13, 177/15, 177/28, 179/12, 184/2, 187/31, 188/29, 190/1, 191/19, 192/10, 192/11, 192/21, 192/31, 192/32, 193/5, 193/35, 194/29, 196/33, 197/4, 197/5, 198/22, 199/10, 209/1, 213/19, 213/23, 214/30, 216/18, 217/16, 217/25, 218/20, 218/23, 219/7, 220/3, 225/22, 225/30, 225/31, 226/15, 230/17, 231/2, 234/22, 235/20, 236/11, 238/19, 240/9, 245/10, 247/20, 247/22, 249/26, 257/11, 260/31, 261/32, 263/3, 270/13, 270/27, 270/29, 272/17, 272/30, 274/11, 280/6, 293/21, 295/32, 297/17, 300/10, 301/19, 302/12, 305/5, 305/20, 308/1, 310/7, 310/13, 311/19, 314/30, 315/9, 315/10, 315/17, 321/11, 322/6, 322/7, 323/7, 323/17, 327/14, 329/17, 333/33, 335/15, 338/17, 342/19, 343/16, 344/5, 349/13, 353/27
 B. 103/27
 b.+ ce 081/18, 318/29
 b.+ dir 059/18, 099/29, 146/17
 b.+ dirlar 293/13
 b.+ lerinin 030/20
 b.+ yim 191/28
 b.+ yse 312/17

böylece : bu biçimde, tam böyle -3- [T]
 b. 095/23, 101/15, 108/28

branş : Dal, kol, şube -1- [Fr]
 b.+ ım 274/12

bravo : çok iyi, var ol, yaşa, aferin -9- [İt]
 b. 164/15, 177/14, 183/13, 197/1, 224/31, 224/32, 224/33, 224/34, 296/21

bu : en yakında bulunan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan bir söz -1405- [T]
 b. 001/17, 002/12, 002/21, 002/23, 003/5, 003/7, 004/6, 004/14,

005/9, 005/10, 005/14, 005/21, 005/26, 006/13, 007/3, 007/5, 007/10, 007/17, 008/7, 008/13, 009/9, 009/10, 009/11, 009/15, 010/7, 011/12, 011/22, 012/7, 013/23, 013/29, 014/28, 015/18, 015/32, 016/2, 016/6, 016/10, 017/9, 017/19, 017/28, 018/2, 018/5, 018/15, 018/21, 019/5, 019/13, 020/14, 020/23, 020/27, 021/25, 021/28, 021/32, 024/14, 024/27, 026/29, 028/3, 029/18, 029/26, 030/8, 030/20, 030/27, 031/6, 031/7, 032/9, 032/17, 032/22, 032/31, 033/1, 033/5, 033/29, 034/15, 034/17, 034/20, 034/22, 035/19, 035/26, 035/27, 036/3, 036/6, 036/7, 036/11, 036/12, 037/11, 037/28, 037/31, 038/2, 038/4, 038/7, 039/1, 039/9, 039/25, 039/32, 040/1, 040/2, 040/11, 040/13, 040/28, 040/29, 041/8, 041/16, 041/30, 042/32, 044/16, 044/18, 044/33, 045/5, 045/15, 045/23, 046/11, 046/13, 046/20, 046/27, 047/22, 047/27, 049/10, 049/30, 050/3, 050/6, 050/8, 051/20, 052/13, 052/15, 052/30, 053/3, 054/3, 054/10, 054/14, 054/17, 054/18, 054/26, 054/31, 055/11, 055/24, 056/1, 056/4, 056/15, 056/19, 058/4, 058/13, 058/14, 058/15, 058/17, 058/21, 060/2, 061/4, 061/32, 062/3, 062/7, 062/9, 062/15, 062/26, 062/28, 062/30, 063/5, 063/11, 063/12, 063/13, 063/22, 063/28, 063/30, 064/11, 064/22, 064/31, 065/6, 065/9, 065/12, 065/30, 066/14, 066/21, 066/28, 067/15, 067/19, 067/21, 067/25, 067/27, 067/28, 068/9, 068/17, 069/11, 069/25, 070/3, 070/6, 070/10, 070/13, 070/14, 070/20, 070/22, 070/27, 071/8, 071/10, 071/12, 071/14, 071/15, 071/23, 071/26, 072/5, 072/6, 072/9, 072/15, 073/22, 073/23, 073/26, 073/28, 073/31, 074/2, 074/3, 074/6, 074/11, 074/13, 074/15, 074/19, 074/21, 074/26, 075/5, 075/10, 075/11, 075/21, 075/26, 075/29, 075/30, 075/33, 076/16, 077/1, 077/6, 077/19, 078/4, 078/9, 078/12, 078/17, 078/21, 078/24, 078/33, 079/8, 079/11, 079/24, 079/26, 080/15, 080/30, 081/12, 081/33, 082/1, 082/3, 082/18, 082/26, 083/20, 083/21, 083/31, 084/10, 084/18, 084/21, 084/24, 084/28, 085/29, 086/3, 086/33, 087/8, 087/18, 087/26, 087/28, 088/9, 088/17, 088/23, 089/12, 089/20, 090/17, 090/28, 091/3, 091/7, 091/27, 092/3,

092/13, 092/14, 092/15, 093/1, 093/2,
 093/12, 093/25, 093/26, 093/29,
 094/2, 094/3, 094/10, 094/13, 094/17,
 094/27, 094/28, 095/11, 095/15,
 095/19, 095/20, 095/24, 095/26, 096/17,
 096/24, 097/14, 099/7, 099/13,
 099/16, 100/28, 101/4, 101/6, 101/28,
 102/16, 102/18, 102/20, 102/22,
 102/23, 103/1, 103/10, 103/21, 104/3,
 104/8, 104/18, 104/21, 104/22,
 104/25, 104/29, 105/8, 105/23, 106/21,
 107/9, 107/14, 107/23, 107/27,
 107/30, 107/31, 108/1, 108/13, 108/24,
 108/31, 109/15, 109/23, 109/25,
 109/31, 110/4, 110/11, 110/20, 111/7,
 111/16, 111/18, 111/19, 111/25,
 111/26, 111/28, 111/31, 112/1, 112/8,
 112/22, 113/17, 114/16, 114/31,
 115/2, 115/6, 115/23, 116/1, 116/4,
 116/6, 116/10, 116/13, 116/14,
 116/16, 116/20, 116/23, 116/28, 117/9,
 117/15, 117/19, 117/22, 117/26,
 117/30, 117/32, 118/8, 118/10, 118/25,
 119/5, 119/15, 119/23, 120/5,
 120/8, 120/11, 120/12, 120/13, 120/17,
 120/27, 121/7, 121/10, 121/30,
 122/18, 122/27, 122/28, 123/7, 123/15,
 123/22, 123/26, 123/28, 123/29,
 124/2, 124/4, 124/26, 125/1, 125/11,
 125/17, 125/24, 126/2, 126/5,
 126/25, 127/2, 127/15, 127/16, 127/17,
 127/20, 127/22, 127/28, 127/31,
 127/33, 128/5, 128/10, 128/21, 128/24,
 128/27, 128/28, 128/32, 129/11,
 129/16, 129/18, 129/32, 130/3, 130/5,
 130/6, 130/8, 130/31, 131/12,
 132/7, 132/24, 133/3, 133/30, 134/7,
 134/26, 134/27, 134/28, 134/29,
 135/15, 135/28, 135/29, 136/23, 137/5,
 138/15, 138/17, 139/22, 139/23,
 139/24, 139/25, 140/18, 141/13, 141/26,
 141/27, 141/28, 141/30, 141/31,
 141/32, 142/6, 142/8, 142/9, 142/10,
 142/14, 142/21, 142/25, 142/26,
 142/27, 143/1, 143/5, 143/14, 143/17,
 144/3, 144/7, 144/14, 144/18,
 144/20, 144/26, 144/29, 144/31, 145/9,
 145/14, 145/15, 145/18, 146/22,
 148/10, 148/20, 148/24, 149/18, 149/19,
 149/31, 150/12, 150/13, 150/17,
 150/31, 151/11, 151/13, 151/14, 151/17,
 151/25, 152/5, 152/20, 152/25,
 152/29, 152/30, 153/6, 153/12, 153/13,
 153/14, 153/28, 153/33, 154/8,
 154/17, 155/6, 155/22, 156/1, 156/6,
 156/16, 156/30, 157/20, 158/22,
 158/26, 159/2, 159/13, 159/18, 159/20,
 160/9, 161/11, 161/18, 161/25,

161/28, 161/29, 162/8, 162/18, 163/12,
 163/30, 165/14, 165/19, 165/23,
 165/25, 165/34, 166/12, 166/15, 166/17,
 166/19, 167/24, 168/6, 168/22,
 169/8, 169/10, 170/14, 170/28, 170/29,
 171/1, 171/2, 171/30, 172/8,
 172/14, 172/29, 172/32, 173/6, 173/8,
 174/2, 174/29, 175/6, 175/18,
 175/20, 175/27, 176/1, 177/7, 177/9,
 178/5, 178/6, 178/23, 178/25,
 178/29, 178/32, 179/3, 179/6, 179/7,
 179/10, 179/16, 179/22, 180/32,
 181/13, 182/5, 182/30, 183/7, 183/22,
 183/25, 183/30, 183/34, 184/4,
 184/12, 184/13, 184/18, 184/33, 185/4,
 186/18, 187/17, 187/22, 188/3,
 188/9, 188/25, 188/26, 189/2, 189/14,
 189/15, 189/23, 189/26, 189/28,
 189/34, 190/22, 190/23, 191/6, 191/32,
 192/7, 192/30, 193/5, 193/28,
 193/32, 193/35, 193/36, 194/15, 195/1,
 195/4, 195/8, 195/17, 195/18,
 195/20, 195/24, 195/33, 195/34, 196/4,
 196/5, 196/6, 196/14, 196/25,
 196/34, 197/2, 197/3, 197/30, 198/11,
 198/14, 198/25, 199/31, 200/33,
 201/2, 202/14, 203/34, 204/3, 205/5,
 205/11, 205/29, 208/21, 209/18,
 209/21, 210/16, 210/27, 211/1, 211/4,
 211/9, 212/3, 213/25, 214/1,
 214/24, 216/21, 217/22, 217/25, 218/1,
 218/12, 218/19, 218/26, 218/34,
 219/1, 219/5, 219/26, 220/14, 220/16,
 221/11, 221/27, 222/4, 222/8,
 222/28, 223/4, 223/22, 223/28, 223/31,
 224/3, 224/19, 224/31, 224/34,
 225/10, 225/11, 225/23, 225/25, 226/1,
 226/17, 227/20, 228/6, 230/11,
 230/13, 230/20, 230/22, 230/30, 231/5,
 231/31, 232/3, 232/25, 232/26,
 232/29, 232/30, 233/9, 234/2, 234/4,
 234/7, 234/12, 234/19, 234/20,
 234/32, 235/7, 235/12, 235/19, 235/20,
 235/21, 236/2, 236/3, 236/15,
 236/25, 236/30, 237/4, 238/8, 238/11,
 238/15, 238/25, 239/32, 239/34,
 239/35, 240/4, 240/12, 240/17, 240/20,
 240/25, 241/23, 241/32, 242/29,
 243/6, 243/9, 243/10, 243/12, 243/24,
 244/1, 244/12, 244/14, 244/18,
 244/23, 245/4, 245/10, 245/23, 245/24,
 246/10, 246/33, 247/17, 248/1,
 248/2, 248/15, 248/18, 248/21, 248/22,
 248/27, 249/6, 249/8, 249/10,
 249/19, 249/34, 250/3, 250/11, 250/16,
 250/20, 250/24, 251/20, 251/30,
 252/11, 252/26, 252/29, 253/1, 253/9,
 253/13, 253/22, 253/24, 254/2,

254/4, 254/6, 254/12, 254/28, 255/7,
 255/8, 255/11, 255/18, 255/23,
 255/29, 255/32, 256/2, 256/9, 256/19,
 256/26, 256/27, 256/29, 256/31,
 257/18, 260/5, 260/14, 261/21, 261/28,
 262/2, 262/3, 262/9, 262/11,
 262/22, 262/27, 262/33, 263/4, 263/11,
 263/29, 264/8, 264/21, 264/24,
 264/28, 264/29, 264/30, 265/10, 265/15,
 265/26, 265/27, 266/1, 267/12,
 268/20, 268/22, 269/5, 269/9, 269/17,
 269/28, 269/31, 270/16, 270/20,
 270/35, 271/1, 271/10, 271/14, 272/20,
 272/22, 272/23, 272/24, 272/29,
 273/2, 274/25, 274/27, 275/16, 275/19,
 275/30, 276/4, 276/13, 276/14,
 276/26, 276/30, 277/20, 277/23, 277/31,
 278/3, 278/6, 278/17, 278/24,
 279/1, 279/24, 280/14, 280/19, 280/25,
 281/1, 281/8, 281/13, 281/22,
 281/31, 281/32, 282/1, 282/5, 282/7,
 282/22, 282/26, 283/10, 283/14,
 283/22, 283/23, 284/2, 284/9, 284/13,
 284/19, 284/27, 285/14, 285/28,
 286/23, 287/20, 287/32, 289/24, 290/20,
 290/24, 290/32, 291/7, 292/29,
 293/4, 293/22, 293/26, 293/32, 294/5,
 296/22, 297/1, 297/7, 297/8,
 297/17, 297/18, 297/25, 298/15, 298/29,
 298/30, 298/35, 299/17, 299/33,
 301/5, 302/9, 302/11, 302/25, 303/11,
 303/15, 303/17, 304/16, 304/19,
 304/24, 304/26, 305/15, 305/19, 305/20,
 306/2, 306/12, 306/18, 307/1,
 307/31, 308/11, 308/24, 309/1, 309/15,
 309/19, 310/30, 311/7, 311/8,
 311/11, 311/20, 311/24, 312/19, 312/20,
 313/1, 313/4, 313/14, 313/23,
 313/24, 314/6, 314/13, 314/21, 314/26,
 315/26, 315/27, 315/28, 316/32,
 317/3, 318/1, 318/9, 318/23, 319/8,
 320/3, 320/17, 320/19, 320/22,
 320/23, 321/17, 321/24, 321/28, 322/1,
 322/3, 322/4, 322/10, 322/21,
 322/29, 324/6, 324/21, 324/24, 324/29,
 325/19, 325/21, 325/30, 326/16,
 326/21, 327/3, 327/30, 328/2, 328/6,
 328/9, 328/13, 328/15, 328/18,
 328/25, 328/29, 328/31, 329/1, 329/21,
 329/22, 329/27, 329/32, 330/6,
 330/11, 330/13, 331/14, 331/25, 331/26,
 331/30, 332/7, 332/15, 332/16,
 332/33, 333/4, 333/9, 333/17, 333/18,
 333/30, 333/33, 335/13, 335/14,
 335/25, 336/3, 336/11, 336/18, 337/19,
 337/30, 338/12, 339/2, 339/11,
 339/14, 339/28, 340/21, 342/19, 342/22,
 342/25, 343/13, 343/23, 343/30,

344/6, 344/11, 344/21, 345/15, 346/3,
 347/24, 347/35, 348/21, 348/26,
 348/29, 349/2, 349/3, 349/8, 349/31,
 350/31, 353/8, 353/10, 353/24,
 354/18, 354/23, 354/30, 354/32, 355/1,
 355/26, 356/16, 356/30, 357/34,
 358/1, 358/4
 b.+ dur 041/12, 065/29, 118/21, 118/22,
 121/29, 255/1, 349/12
 b.+ na 021/26, 054/16, 062/20, 066/2,
 074/6, 095/12, 100/28, 108/4,
 109/20, 109/32, 121/10, 141/6, 141/8,
 155/20, 170/2, 175/29, 186/11,
 196/6, 196/10, 196/16, 203/27, 255/27,
 256/24, 258/11, 261/27, 270/12,
 273/28, 278/23, 282/27, 298/13, 313/18,
 318/31, 331/1, 336/9
 b.+ nda 060/15
 b.+ ndan 053/19, 054/7, 061/21, 106/6,
 119/22, 120/22, 122/31, 142/13,
 155/31, 203/25, 210/23, 256/28, 259/20,
 270/13, 313/20, 336/31
 b.+ ndandı 160/12
 b.+ ndandır 141/19
 b.+ nlar 039/13, 057/24, 057/27, 057/30,
 062/28, 073/16, 107/28, 110/5,
 119/17, 119/21, 129/29, 137/31, 143/26,
 152/19, 195/15, 254/24, 254/27,
 256/17, 257/15, 258/22, 277/3, 281/18,
 286/6, 308/1, 308/9, 315/14,
 316/3, 324/5, 334/1, 334/13, 342/12
 b.+ nlara 147/6, 169/34, 173/7, 173/9
 b.+ nlardan 047/11, 108/32, 181/30,
 278/32, 320/19
 b.+ nlardır 280/28
 b.+ nları 024/24, 060/22, 072/28, 075/3,
 107/2, 118/30, 119/10, 119/18,
 127/27, 169/18, 178/29, 222/23, 226/32,
 278/16, 292/13, 311/31, 315/6,
 324/26, 338/25, 356/28
 b.+ nların 059/31, 063/16, 082/5, 096/10,
 109/7, 119/24, 138/12, 142/5,
 152/16, 162/11, 176/28, 212/20, 221/20,
 226/3, 252/25, 276/32, 293/5,
 313/28
 b.+ nsuz 315/6
 b.+ nu 005/12, 011/13, 016/9, 018/11,
 025/1, 027/12, 031/30, 032/30,
 038/5, 044/13, 044/22, 045/10, 053/1,
 053/21, 057/25, 060/25, 062/22,
 065/8, 071/15, 072/16, 074/5, 090/12,
 090/32, 095/12, 096/7, 096/14,
 104/17, 107/8, 118/1, 118/23, 120/26,
 127/5, 133/9, 140/3, 149/27,
 151/6, 152/6, 153/31, 154/25, 155/23,
 156/33, 161/17, 168/28, 169/7,
 171/8, 172/15, 174/24, 176/8, 177/1,
 183/33, 184/1, 184/19, 190/26,

191/24, 192/32, 197/7, 197/31, 199/23,
206/4, 206/29, 208/19, 222/21,
223/9, 224/6, 231/29, 237/24, 239/32,
249/32, 252/23, 261/1, 261/4,
261/12, 268/1, 269/29, 274/17, 278/27,
279/9, 280/1, 283/19, 285/35,
292/11, 296/23, 296/30, 300/17, 305/12,
307/4, 308/7, 310/11, 310/26,
313/15, 315/3, 315/12, 317/18, 320/20,
322/25, 325/27, 329/31, 330/22,
331/20, 334/15, 336/12, 341/33, 343/14,
344/23, 345/1, 345/24, 349/19,
352/10, 353/7, 353/11, 354/8
b.+ nun 061/22, 066/29, 081/17, 095/25,
107/15, 115/33, 121/13, 154/14,
169/9, 178/9, 193/25, 194/30, 202/12,
206/24, 212/9, 216/15, 232/21,
248/24, 249/20, 258/18, 262/24, 267/23,
268/18, 287/19, 293/2, 297/22,
298/8, 303/18, 320/6, 349/19
b.+ nunla 032/25, 314/23

buçuk : yarım anlamına gelmekle birlikte tek başına kullanılmaz, ancak sayı ve üleştirme sıfatlarından sonra gelir -9- [T]
b. 004/14, 004/17, 015/15, 018/5,
124/12, 349/8, 352/26
b.+ ta 014/16, 097/30

budala : ahmak, bön -7- [Ar]
b. 165/6, 166/9, 166/33, 336/11
b.+ dır 165/16, 166/11
b.+ lar 166/22

budalalık : budala olma durumu, ahmaklık, bönlük, aptallık -2- [Ar]
b. 336/11
b.+ larıma 195/23

bugün : İçinde bulunulan gün -58- [T]
b. 041/10, 045/13, 055/26, 056/15,
068/6, 068/11, 068/15, 088/29,
097/30, 113/24, 116/3, 119/12, 123/33,
154/28, 162/25, 168/28, 171/10,
175/20, 176/26, 178/30, 180/17, 181/32,
187/19, 187/27, 191/19, 192/11,
207/24, 238/18, 257/31, 259/13, 259/31,
263/26, 277/6, 280/31, 283/21,
285/11, 317/10, 329/4, 330/23, 331/5,
332/5, 337/17, 339/16, 346/2,
355/26
b.+ e 172/16, 210/18, 310/6
b.+ kü 101/7, 144/5, 180/7, 263/2,
284/35
b.+ lerde 063/21, 232/7
b.+ ü 317/17, 318/26
b.+ ün 142/25

Buhara : Orta Asya'nın en eski yerleşim bölgelerinden olan ve günümüzde Özbekistan sınırları içinde bulunan tarihî şehir -2- [Ar]
B. 117/2
B.+ ya 115/15

Buhari : Muhammed ibn İsmail el Buhari veya İmam Buhari, Buharalı Fars bir muhaddistir -1- [Ar]
B.+ nin 124/10

buhran : bunalım, bunluk -21- [Ar]
b. 123/33, 143/9, 152/31, 254/21, 318/25
b.+ ı 143/5, 143/12, 151/6, 180/3,
265/20, 265/21, 265/22, 269/23,
270/19, 281/26, 281/28
b.+ ıdır 152/8, 281/28
b.+ ından 018/33
b.+ ının 265/18
b.+ ılı 079/23

buket : Çiçek demeti -1- [Fr]
b. 157/10

bul - : kaybedilen bir şeyi yeniden ele geçirmek -143- [T]
b.- abileceğimizi 233/13
b.- abilecek 299/22
b.- acağım 299/26
b.- acağımı 277/14
b.- acak 007/18
b.- acaklardır 355/23
b.- amadı 042/8, 180/29, 184/4, 187/20
b.- amadığı 019/7, 051/4, 089/24, 133/7
b.- amadıkları 025/3
b.- amadım 181/33, 225/8
b.- amadın 010/29
b.- amamaktan 082/24, 355/16
b.- amamasından 334/22
b.- amamıştı 082/15, 266/30
b.- amayacaktı 075/11
b.- amayarak 086/10
b.- amayınca 031/12
b.- amayız 315/12
b.- amazsa 089/13
b.- amıyor 115/25, 115/26, 115/28
b.- amıyordum 338/11
b.- amıyorum 009/15, 009/16
b.- an 026/25, 033/24
b.- arak 015/19
b.- ayım 066/3
b.- du 072/21, 077/11, 078/12, 087/23,
093/6, 179/18, 240/33, 262/27,
264/19, 282/23, 282/30, 296/9
b.- duğu 118/31, 240/31
b.- duğunu 152/25
b.- duğunuz 238/25
b.- duk 208/12, 345/25, 347/3
b.- dukça 063/23, 072/7, 277/16

b.- dular 099/6, 347/32
 b.- dum 091/4, 321/1
 b.- dunuz 341/33, 342/2
 b.- durdum 005/16
 b.- madığını 008/15
 b.- madım 260/10
 b.- mak 088/19, 151/5, 275/29, 303/27
 b.- maktan 094/3, 094/6
 b.- maktır 096/22
 b.- mam 061/9
 b.- mama 092/15
 b.- mamış 255/10, 316/16
 b.- maya 093/19, 093/30
 b.- mayacağınızdan 285/15
 b.- mazsa 255/7
 b.- müş 008/19, 058/27, 092/16, 200/14,
 299/23
 b.- müşken 259/25
 b.- müşlardı 045/9
 b.- müştu 129/12, 132/8, 237/1, 244/17,
 348/19
 b.- muyor 142/1
 b.- muyorum 061/20, 248/19, 274/11
 b.- sak 233/25
 b.- un 176/14
 b.- unabilir 126/6, 142/3
 b.- unacak 054/4
 b.- unan 117/33, 133/14
 b.- unca 060/30
 b.- unduğu 132/16, 177/10
 b.- unduğunu 036/14
 b.- unmadığı 174/19
 b.- unmayacaktım 194/24
 b.- unsaydı 141/32
 b.- unsaydınız 303/25
 b.- unur 126/7, 156/6
 b.- unursa 056/24
 b.- unuyoruz 059/8
 b.- up 008/15, 074/3, 078/10
 b.- ur 188/28
 b.- urlar 107/31
 b.- urum 299/26
 b.- uruz 233/14, 289/3, 289/7, 293/24,
 337/8
 b.- uyor 071/27, 274/10
 b.- uyordu 013/20, 108/30, 152/7
 b.- uyordum 095/20, 095/21
 b.- uyorum 173/30, 180/7, 238/12,
 249/32, 270/11, 339/30

bulandır - : Karıştırıp duruluğunu, berraklığını,
 saflığını bozmak -4- [T]
 b.- an 098/26
 b.- ıcı 129/8
 b.- ıyordu 158/1
 b.- mak 098/5

bulanık : Saf, duru ve berrak olmayan; açık ve
 belirli olmayan, karışık -6- [T]

b. 020/4, 082/30, 083/24, 254/12,
 254/28, 254/32

bulantı : Midede duyulan ve insana kusacakmış
 duygusunu veren hal -1- [T]
 b. 046/4

buldur - : Bulma işini yaptırmak -1- [T]
 b.- urdum 342/8

bulûğ : Döl verecek erginliğe erişme, bâliğ olma,
 erginlik, rüş -1- [Ar]
 b.+ a 074/16

bulun - : bir yerde olmak, yer almak -45-
 [T]
 b.- abileceği 013/22
 b.- abilir 035/12, 349/13
 b.- abilirdi 082/21
 b.- amayacağını 244/16
 b.- an 005/1, 032/28, 045/4, 048/22,
 082/25, 158/31, 159/23, 204/28
 b.- du 230/31
 b.- duğu 039/15, 042/15, 291/7, 328/19
 b.- duğuna 170/15
 b.- duğunu 151/11, 151/19
 b.- duğunuzu 064/2
 b.- madığım 037/24
 b.- madığından 276/3
 b.- madığınız 275/15
 b.- madım 035/21
 b.- mak 063/29, 250/6, 270/34, 351/11
 b.- mam 233/34
 b.- mamıştı 323/8
 b.- manızın 350/25
 b.- masaydım 128/13
 b.- masıdır 119/7
 b.- masını 275/26, 310/13
 b.- maya 230/26
 b.- mayan 148/14
 b.- mayı 006/7
 b.- uşumun 194/14
 b.- uyor 155/17
 b.- uyordu 082/5, 158/27
 b.- uyoruz 216/19

bulundur - : Hazır veya var olmasını sağlamak,
 hazır etmek -2- [T]
 b.- duğu 044/7, 080/17

buluş - : iki ya da daha çok kimse ya da devinen
 şeyler bir araya gelmek -8- [T]
 b.- acaklardı 148/3
 b.- mağa 177/20
 b.- mak 125/7
 b.- maya 097/31
 b.- tuğumuzu 329/28
 b.- tuk 329/15
 b.- tuklarında 152/10

b.- tular 152/24

bulut : hava yuvarındaki buğu, su damlacıkları ve buz taneciklerinin yoğunlaşmasıyla oluşan, renkleri, biçimleri, yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan kümeler-12-

[T]

b. 007/15, 224/19, 283/31, 303/9, 357/17

b.+ lar 057/16, 227/11, 267/27

b.+ ların 277/15

b.+ tan 233/19

b.+ u 183/23

b.+ un 316/14

bulutlu : Bulutlarla kaplanmış, bulutlanmış -2- [T]

b. 284/15, 309/10

bunal - : Nefes almakta zorluk çekmek, boğulur, tıkanır gibi olmak -1- [T]

b.- dıgımız 267/20

bunlar : bu adılının çoğul durumu -4- [T]

b. 035/12, 057/8, 217/13

b.+ ı 030/11

bura : bu yer -134- [T]

b.+ da 002/6, 010/9, 011/5, 016/14,

041/10, 042/30, 059/7, 060/6,

064/18, 065/14, 069/9, 070/8, 072/11,

094/17, 104/3, 105/2, 105/5,

119/25, 124/19, 125/25, 126/22, 126/28,

130/8, 138/9, 138/23, 138/31,

142/1, 142/23, 142/24, 167/10, 167/20,

185/9, 185/12, 185/14, 186/18,

186/19, 186/22, 193/15, 194/14, 194/23,

201/5, 202/9, 213/6, 216/19,

217/19, 224/16, 229/22, 237/11, 237/23,

242/22, 248/20, 254/19, 255/6,

256/25, 257/24, 260/1, 275/32, 281/5,

285/21, 287/12, 293/23, 326/9,

333/11, 350/25, 353/5

b.+ daki 069/20, 141/20

b.+ dan 001/8, 011/23, 039/29, 056/20,

063/24, 072/26, 088/20, 094/2,

094/26, 135/19, 153/30, 250/26, 263/22

b.+ dayım 049/1, 070/30, 348/3

b.+ dayız 049/1

b.+ larda 043/14, 058/7, 088/10, 207/25,

208/2, 267/11

b.+ ları 115/21

b.+ larını 227/7, 252/28

b.+ sı 012/23, 014/26, 029/3, 035/20,

071/6, 126/28, 239/19

b.+ sında 316/14

b.+ ya 016/7, 032/24, 034/12, 040/6,

040/19, 043/1, 070/11, 077/18,

153/12, 162/6, 162/9, 163/9, 167/22,

172/26, 184/19, 185/5, 192/34,

193/8, 194/27, 196/2, 208/20, 217/2,
217/7, 243/1, 245/23, 258/4,
258/5, 275/3, 325/28, 326/26, 328/4,
352/14

burgu : Delik açmaya yarayan delgiye takılı sarma, yivli, keskinçelik alet -1- [T]
b. 337/15

burjuva : Burjuvazi sınıfından olan kimse, kent soylu -39- [Fr]

b. 099/29, 100/11, 100/14, 101/11,

101/14, 101/19, 101/23, 102/1,

103/12, 103/32, 121/9, 121/10, 121/11,

121/12, 121/23, 121/26, 122/25,

122/27, 122/30, 123/4, 123/6, 123/10,

123/13, 125/13, 152/10, 188/17

b.+ dan 121/9

b.+ dır 123/5

b.+ nın 121/11, 122/31, 123/1

b.+ sı 116/4

b.+ sın 121/17

b.+ sınıfın 113/4

b.+ yı 121/20, 121/28, 123/3

b.+ yız 123/13

Bursa : Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -3- [T]

B.+ da 039/28

B.+ ya 113/28

B.+ yı 059/22

burun : Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı

-20- [T]

b. 029/28, 320/15

b.+ a 019/14

b.+ na 045/23

b.+ nu 043/21

b.+ u 011/8, 208/28

b.+ umun 202/15, 202/23

b.+ un 287/32

b.+ una 054/27

b.+ undan 020/20, 134/17

b.+ unu 012/20, 323/15

b.+ onun 055/21, 083/8, 159/27, 180/14,

227/24

buruş - : yüz, cilt için kırışmak, kırışıklar oluşmak -1- [T]

b.- muş 351/19

buruştur - : düzgünlüğünü, gerginliğini gidermek, buruşuk bir duruma getirmek -7- [T]

b.- an 054/13, 158/6

b.- du 080/28, 127/30, 358/2

b.- maya 355/30

b.- muş 201/31

buruşuk : üzerinde kıvrımlar, kırışıklar oluşmuş bulunan, gerginliği, düzgünlüğü kalmamış olan
-7- [T]
b. 010/20, 068/4
b.+ lardan 020/15
b.+ ları 030/25, 353/16
b.+ larını 251/18
b.+ luklarla 292/24

buruşukluk : Buruşmuş olma durumu -2-
[T]
b.+ lar 159/28
b.+ ları 351/21

bus : Öpme, öpüş -1- [Far]
b. 276/6

buse : Öpme, öpüş, öpücük -1- [Far]
b.+ sile 253/6

but : insan vücudunda, kalçadan dize değin olan bölüm -1- [T]
b.+ u 065/12

buyruk : Buyurulan, emredilen şey, emir, hüküm
-1- [T]
b. 074/11

buyur - : bir şeyin yapılmasını ya da yapılmamasını kesin bir biçimde söylemek -25-
[T]
b.- maz 163/22
b.- muyorlar 214/11
b.- sanız 171/16
b.- un 001/22, 010/4, 019/4, 019/25,
099/8, 136/29, 157/22, 171/35,
213/11
b.- unuz 014/3, 028/22, 028/26, 163/23,
230/4, 257/31, 257/32, 258/26,
258/31, 296/25
b.- uyor 057/30

buz : suyun, donarak katı, kristal bir duruma gelmiş biçimi -4- [T]
b. 019/27, 078/15, 083/7, 271/26

bük - : sertçe kıvrırmak ya da bir yöne çevirmek
-2- [T]
b.- erek 246/13
b.- tü 200/11

büklüm : Kıvrılmış, bükülmüş bir şeyin meydana getirdiği halka, kıvrım -2- [T]
b. 016/17, 023/14

Bülûcistan : Pakistan'ın en batıdaki ve en büyük eyaleti -1- [?]
B. 116/31

bünye : Vücut yapısı, beden -5- [Ar]
b.+ si 254/20
b.+ sine 003/6, 035/16, 076/2
b.+ sinin 004/11

büro : Resmî dâire ve kuruluşlarda belli işlemlerin yürütülmesiyle meşgul olan kısımlardan her biri, kalem -3- [Lat]
b.+ da 179/33, 231/20, 333/11

bürün - : Sarılmak, örtünmek; bir hâle, bir şekle girmek, gibi görünmek -1- [T]
b.- en 183/14

büsbütün : iyiden iyiye, iyice, tamamen, tamamıyla, temelli -11- [T]
b. 010/27, 020/21, 093/31, 100/23,
184/31, 190/30, 250/4, 259/29,
288/12, 293/2, 353/2

bütçe : belli bir süre içindeki gelir ve giderleri ayrıntılarıyla tasarlayıp denkleştiren hesap cetveli; mâlî durum, para vaziyeti, gelir gider -2-
[Fr]
b.+ de 207/12
b.+ yi 207/10

bütün : bir şeyin ya da çok sayıdaki şeylerin tümü, hepsi -262- [T]
b. 001/11, 001/18, 005/24, 007/19,
009/10, 010/26, 013/31, 015/8,
015/10, 015/15, 020/6, 020/17, 021/28,
024/24, 030/24, 035/16, 035/18,
035/22, 035/25, 035/28, 036/12, 040/1,
040/25, 044/27, 046/17, 047/6,
047/28, 048/8, 049/27, 050/1, 050/6,
056/13, 056/16, 057/13, 058/24,
059/3, 059/4, 060/21, 061/7, 063/9,
063/10, 064/27, 067/6, 067/31,
068/18, 068/30, 070/9, 070/24, 071/22,
072/31, 073/5, 073/15, 074/24,
075/3, 076/1, 076/17, 080/20, 080/29,
081/4, 084/8, 084/16, 084/28,
085/24, 089/17, 092/14, 092/33, 093/20,
094/10, 096/25, 098/22, 100/12,
100/15, 100/31, 101/25, 103/15, 103/29,
105/6, 105/22, 107/13, 108/30,
110/4, 110/27, 111/14, 111/31, 112/5,
112/10, 113/23, 113/30, 113/32,
113/33, 113/34, 114/11, 115/22, 116/6,
116/30, 117/9, 117/16, 117/22,
117/28, 117/29, 117/32, 118/3, 118/8,
118/20, 118/22, 119/8, 119/19,
120/23, 120/29, 120/30, 124/19, 125/18,
125/19, 127/8, 127/27, 128/21,
128/25, 128/27, 129/1, 129/6, 129/11,
129/21, 129/22, 130/8, 137/15,

143/5, 143/14, 143/27, 144/16, 144/31,
145/21, 145/31, 151/1, 151/18,
151/23, 155/14, 157/29, 160/4, 163/28,
168/19, 168/31, 172/32, 177/4,
177/10, 178/16, 178/24, 179/12, 179/15,
184/24, 185/16, 186/19, 195/28,
195/29, 198/24, 199/1, 199/16, 199/17,
203/3, 203/16, 205/27, 208/17,
211/1, 212/1, 213/30, 221/36, 222/2,
222/18, 228/11, 234/5, 234/8,
234/9, 234/11, 234/12, 234/15, 234/17,
234/18, 234/23, 234/27, 235/15,
235/17, 242/27, 243/27, 251/17, 254/32,
257/2, 257/3, 257/12, 257/13,
265/21, 268/12, 268/13, 269/5, 269/33,
270/10, 271/24, 271/27, 272/30,
278/12, 278/32, 281/15, 281/18, 283/5,
283/12, 283/13, 283/31, 285/25,
289/10, 292/32, 297/17, 297/20, 301/5,
301/6, 308/18, 308/20, 308/25,
312/22, 313/3, 314/27, 315/9, 317/21,
318/28, 321/23, 321/28, 327/14,
328/11, 328/20, 331/17, 334/18, 335/7,
335/11, 335/31, 336/7, 336/10,
338/30, 346/8, 346/11, 346/12, 346/18,
346/19, 348/3, 348/18, 349/12,
349/32, 350/9, 353/7, 355/4, 355/27,
355/28, 355/31, 358/23

büyü - : gelişmek, yetişmek -26- [T]

b.- cek 029/29, 146/24
b.- dü 208/28, 297/4, 333/30
b.- düşün 144/22
b.- müş 016/19, 200/3, 200/6, 258/28
b.- r 026/14, 345/20
b.- yen 015/22, 029/26, 090/25, 148/18,

158/1

b.- yor 234/13, 333/11
b.- yordu 127/13
b.- yüp 032/10, 129/10, 131/31, 132/32,
173/32, 246/24

büyü : Tabiat kanunlarına aykırı sonuçlar elde etmek iddiasında olanların başvurdukları gizli işlem ve davranışlara verilen genel ad,afsun,sihir,füsun,bağ -1- [T]
b. 318/28

büyük : boyutları, benzerlerinden daha fazla olan makro, küçük karşısı -157- [T]
b. 002/23, 013/31, 016/15, 019/8, 025/6, 028/2, 028/9, 029/5,
029/12, 035/17, 039/10, 042/7, 042/15, 042/28, 043/10, 044/5, 044/13,
045/27, 048/10, 049/25, 052/2, 052/4, 054/14, 060/10, 070/6, 070/9,
071/5, 071/21, 074/13, 077/20, 080/32, 084/11, 084/23, 086/19, 090/24,

102/5, 103/32, 106/2, 107/10, 107/18,
111/12, 111/14, 112/6, 112/28,
113/14, 119/6, 119/7, 119/10, 119/29,
121/12, 121/16, 121/26, 123/3,
123/12, 123/27, 127/12, 130/11, 131/10,
132/33, 139/10, 142/21, 143/11,
148/16, 150/9, 151/10, 152/15, 153/8,
155/9, 155/31, 156/8, 158/16,
158/26, 170/12, 170/28, 170/29, 178/6,
178/10, 178/16, 179/28, 179/30,
181/3, 181/8, 181/24, 186/7, 188/13,
189/18, 193/5, 195/5, 195/31,
196/16, 197/6, 199/1, 199/7, 205/31,
206/12, 208/17, 211/9, 212/4,
223/4, 229/16, 233/33, 238/25, 242/17,
243/22, 248/10, 258/14, 259/14,
260/18, 263/21, 268/26, 270/16, 272/27,
276/5, 277/19, 281/16, 290/21,
297/19, 300/32, 302/2, 302/8, 303/4,
309/3, 310/29, 311/5, 312/11,
317/22, 318/12, 318/21, 319/6, 323/15,
335/14, 336/11, 338/20, 339/8,
349/25, 349/29, 350/3, 351/29, 355/24,
356/6, 356/16
b.+ le 155/28
b.+ lerden 066/6
b.+ leri 261/10
b.+ lerin 024/9, 039/14, 042/9, 155/27
b.+ ten 155/32
b.+ tü 157/28
b.+ tür 116/23
b.+ ü 072/15, 338/23

büyüklik : Büyük olma durumu, ölçüleri bakımından benzerlerinden büyük olma, genişlik, irilik, ululuk, cesâmet -1- [T]
b.+ ünü 170/32

büyüle - : çekiciliğiyle etkilemek, kendine bağlamak -1- [T]
b.- r 119/7

büyüt - : Daha büyük duruma getirmek, genişletmek, geliştirmek, fazlaştırmak; büyümesine hizmet ve yardım etmek, bakıp yetiştirmek -2- [T]
b.- en 264/6
b.- üyor 156/1

büz - : Bir şeyi toplayıp sıkarak daraltmak, küçültmek, kısaltmak -3- [T]
b.- dü 195/6
b.- erek 078/27
b.- üyor 260/5

büzül - : buruşturularak, sıkıştırılarak ya da kıvrımlar yapılarak yüzeyi, oylumu ya da boyutu küçültülmek -2- [T]
b.- dü 077/12, 230/13

cadde : kent içinde, küçük yolların kendisine açıldığı geniş, büyük yol -5- [Ar]
 c. 355/17
 c.+ de 082/21, 140/33
 c.+ ye 086/4, 086/8

cahil : belli bir konuda yeterli bilgisi olmayan kimse -3- [Ar]
 c. 120/20
 c.+ âne 071/30
 c.+ leri 185/11

cam : soda veya potas katılmış silisli kumun ateşte eritilmesiyle yapılan sert, saydam ve çabuk kırılır cisim -16- [Far]
 c. 270/4
 c.+ a 106/4
 c.+ da 342/23
 c.+ dan 089/6
 c.+ ı 085/7, 087/12, 130/23
 c.+ ın 194/6
 c.+ ına 082/16
 c.+ ını 068/28
 c.+ ları 049/22
 c.+ larını 040/26, 063/4
 c.+ lı 015/1, 017/4, 021/21

cami : Müslümanların, içinde vakit namazlarıyla cuma ve bayram namazlarını kıldıkları ve ibâdet ettikleri mihraplı, minberli, genellikle minâreli binâ, büyük mescit -2- [Ar]
 c.+ nin 018/23
 c.+ ye 093/22

camia : Ortak yönleri veya işleri bulunan kimselerin meydana getirdiği insan topluluğu, zümre -2- [Ar]
 c.+ ları 143/2
 c.+ sının 058/24

cân : yaşayan varlıkların yaşamasını sağladığına ve ölümle varlıktan ayrıldığına inanılan madde dışı varlık, özellikle insan ve hayvanlarda yaşam tözü, yaşam ilkesi -29- [Far]
 c. 068/7, 156/2, 236/25, 240/7, 240/8
 c.+ da 059/19
 c.+ ı 104/27, 104/28, 173/20, 174/29, 183/22, 189/11, 202/2, 310/2
 c.+ ım 062/23, 066/20, 156/8, 322/8
 c.+ ımı 244/1, 294/4
 c.+ ımın 204/13
 c.+ ın 104/28
 c.+ ına 204/15
 c.+ ını 113/1, 134/17, 174/18, 253/5
 c.+ la 292/30
 c.+ larını 059/6

Canan : Özel ad -1- [Far]

C. 105/5

cânân : Sevgili, sevilen kadın -3- [Far]
 c.+ ı 104/27
 c.+ ın 104/28

canavar : masallarda sözü geçen, korkunç ve yırtıcı, yabani hayvan -3- [Far]
 c.+ ca 111/14, 111/26, 112/3

canım : yakınlık, sevgi seslenişi olarak kullanılır -3- [T]
 c. 064/30, 221/11, 326/2

canlan - : durgunluktan kurtulmak, etkinliği artmak -7- [Far]
 c.- arak 125/5, 188/10
 c.- dı 003/6, 161/26, 197/13
 c.- ır 262/16
 c.- ıyor 015/19

canlı : kendisinde can bulunan, canı olan, yaşayan -11- [Far]
 c. 015/23, 016/20, 021/14, 091/28, 155/31, 164/6, 182/5, 219/13, 259/15, 272/32
 c.+ ydı 219/16

canlılık : Canlı olma durumu, hareketlilik, cevvaliyet, hayâtiyet, dinamizm -2- [Far]
 c. 172/1
 c.+ ı 163/28

capitaine : kaptan -1- [Fr]
 c. 212/21

casus : bir devletin gizlerini öğrenip kendi devletine ya da başka bir devlete bildiren kimse -3- [Ar]
 c. 098/4, 101/31
 c.+ luk 098/12

câzibe : albeni, alım -13- [Ar]
 c. 277/10
 c.+ ler 259/16
 c.+ nin 178/32
 c.+ si 128/6, 128/28, 130/15, 178/31, 268/20, 296/9
 c.+ sine 125/3, 244/11, 297/30
 c.+ yi 127/16

câzip : Dikkat ve ilgiyi üzerine çeken, çekici, alımlı şey veya kimse -2- [Ar]
 c. 093/19, 151/14

cehalet : Bilgisizlik, bilmezlik, habersizlik, câhillik, cehil -5- [Ar]
 c. 217/30
 c.+ i 115/11, 115/30

c.+ in 116/26
c.+ inden 102/23

cehennem : Günahkârların öldükten sonra âhirette azap görecekleri, cezâlarını çekecekleri yer, tamu, dûzah -7- [Ar]
c. 093/18, 140/23, 268/32, 269/6, 330/7
c.+ i 094/1, 253/11

ceket : erkeklerin ve kadınların giydiği, genellikle önden düğmeli, kalçayı örten, kollu üst giysisi -20- [Fr]
c. 009/25, 010/25, 086/19, 160/31
c.+ i 078/28
c.+ ine 055/10
c.+ ini 048/12, 083/6, 083/7, 083/27, 085/1, 085/20
c.+ inin 045/17, 089/4, 089/10, 178/2, 221/35, 224/9, 264/22
c.+ ten 085/2

Celâl : Özel ad -63- [Ar]
C. 035/3, 035/4, 036/3, 036/22, 037/9, 037/14, 038/29, 038/32, 039/4, 044/22, 044/27, 044/30, 045/8, 052/30, 053/26, 054/5, 059/33, 060/10, 065/21, 065/24, 065/28, 066/2, 066/20, 072/21, 072/22, 072/26, 143/1, 180/31, 208/32, 209/2, 209/25
C.+ den 051/4
C.+ e 035/9, 044/26, 045/4, 065/6, 065/16, 065/32, 066/10, 206/24, 207/11, 208/30
C.+ ın 082/2
C.+ i 065/17, 208/25
C.+ in 036/20, 038/13, 046/22, 053/14, 054/18, 061/17, 062/3, 064/3, 072/5, 206/28, 207/8, 207/21, 209/27, 210/22
C.+ le 039/27, 066/28, 095/7, 114/31

celalli : sert ve kızgın kimse -1- [Ar]
c.+ dir 137/4

celp : Kendine doğru çekme -1- [Ar]
c. ediyor 155/29

Cemil : Özel ad -68- [T]
C. 016/1, 023/12, 025/20, 026/15, 026/21, 027/1, 027/17, 031/29, 032/12, 038/10, 038/14, 038/19, 041/15, 062/27, 068/22, 126/16, 132/29, 133/2, 133/4, 149/27, 150/11, 159/6, 169/26, 174/27, 182/12, 208/13, 208/17, 210/15, 237/14, 275/22
C.+ de 182/27
C.+ dir 038/20
C.+ e 023/23, 068/21, 186/5, 208/4, 208/19

C.+ i 027/13, 236/15
C.+ in 017/22, 018/5, 018/9, 023/9, 025/2, 026/7, 036/6, 039/21, 040/13, 040/23, 041/21, 041/27, 043/15, 053/1, 062/17, 068/26, 068/28, 069/6, 159/10, 169/21, 169/23, 182/6, 186/10, 186/18, 194/27, 273/10
C.+ ler 063/1
C.+ leri 063/2

Cemile : Özel ad -3- [Ar]
C. 045/6, 125/29, 263/29

cemiyet : bir olayı veya kişiyi kutlamak amacıyla bir araya gelen topluluk -17- [Ar]
c. 070/11, 070/15, 105/6, 128/11, 141/12, 142/7, 255/21
c.+ e 035/17
c.+ i 143/19
c.+ in 142/8, 178/6, 222/4, 255/18
c.+ inde 121/13, 121/19
c.+ lerde 101/2
c.+ lerinin 188/17

cenab : Allah, peygamber ve bâzı tarikat büyüklerine âit isim ve sıfatların başına getirilerek hazret mânâsına kullanılan saygı ve tâzim sözü; şeref, haysiyet -3- [Ar]
c.+ ı 275/22, 276/5, 288/25

cenaze : Gömülmek üzere hazırlanmış ceset, ölü, mevtâ -2- [Ar]
c.+ sine 260/29
c.+ sinin 261/28

cendere : Sıkıştırma işinde kullanılan makine, baskı makinesi, pres -1- [Far]
c. 170/22

cennet : dinsel inanışlara göre, bu dünya da günah işlememiş ya da yaptığı iyi eylemlerle, tapınmayla günahları Tanrı'ca bağışlanmış kimselerin öldükten sonra gidecekleri ve sonsuz bir gönenc içinde yaşayacakları, her türlü güzelliklerle dolu yer -3- [Ar]
c. 268/32, 269/6, 276/6

cep : genellikle, üstte taşınabilecek şeylerin konulabilmesine yarayan, giysinin belli yerleri içine yerleştirilen astardan yapılmış kese ya da giysinin belli yerlerine üstten konulmuş kumaş parçasıyla yapılmış yer -23- [Ar]
c. 105/29
c.+ i 322/22
c.+ imde 065/13
c.+ inde 029/13, 075/11, 122/22, 134/26
c.+ indeki 079/31, 239/24
c.+ inden 011/20, 041/19, 089/11, 168/12, 178/2

c.+ ine 006/20, 018/7, 075/12, 245/33,
300/33

c.+ lerinden 014/6
c.+ lerine 014/2, 014/7, 119/2

cephe : Alın; savaş bölgesi, harp sâhası -5-
[Ar]
c.+ lerinde 111/24
c.+ nin 028/8
c.+ sindeki 229/23
c.+ sine 072/10
c.+ ye 028/6

cerebral : Beyin -1- [İng]
c. 198/23

cerayan : bir şeyin gelişme, oluş durumu, oluş
biçimi, akış -5- [Ar]
c. 111/16
c. edebilirdi 035/26
c. edecek 210/24
c.+ ı 001/14
c.+ na 014/24

cesaret : yüreklilik, korkusuzluk, atılganlık, yiğitlik
-37- [Ar]
c. 019/18, 135/24, 146/32, 159/2, 170/3,
231/3, 270/19, 300/1,
307/3, 307/7, 308/28
c. edemedi 233/6, 353/24
c. edemediği 196/21
c. edememiş 258/3
c. edememişti 073/20, 080/20
c. edemeyerek 288/7
c. edemiyor 287/23
c. edemiyordu 258/29
c. ederek 249/18
c.+ i 089/21, 148/20, 187/22, 214/22,
309/1

c.+ im 182/18, 198/28
c.+ ime 314/28
c.+ in 270/21
c.+ inden 199/8
c.+ ini 029/24, 089/23
c.+ iyle 056/31, 058/27
c.+ le 055/33, 164/22

cesaretsiz : yüreksiz, korkak -2- [Ar]
c. 068/30, 092/11

cesaretsizlik : yüreksizlik, korkaklık -2-
[Ar]
c. 070/4
c.+ i 225/1

ceset : Ölü beden, naaş -1- [Ar]
c. 358/24

cest : bunlar -1- [Fr]

c. 034/10

cesur : Korkusuz, gözü pek, yürekli, cesâretli
kimse babayiğit, dilâver -5- [Ar]
c. 313/23, 313/24
c.+ du 090/23
c.+ sun 039/31
c.+ u 176/15

cevap : yanıt -126- [Ar]
c. 002/7, 003/20, 008/15, 016/1, 020/8,
025/21, 025/26, 025/27,
026/2, 027/5, 031/19, 031/28, 032/6,
060/11, 079/13, 080/24, 081/8,
086/11, 087/4, 092/8, 097/25, 101/29,
102/19, 103/11, 105/1, 123/18,
123/19, 131/13, 133/1, 133/21, 133/25,
133/32, 141/4, 142/2, 145/16,
150/4, 155/26, 159/31, 160/11, 161/1,
165/3, 165/24, 166/4, 166/19,
166/29, 173/12, 173/13, 173/14, 179/28,
182/20, 184/9, 184/21, 184/34,
185/28, 186/2, 186/29, 187/2, 188/8,
189/19, 193/22, 196/22, 197/19,
202/20, 203/18, 214/2, 214/9, 214/21,
218/22, 218/24, 221/3, 229/33,
230/3, 241/19, 247/14, 248/9, 251/20,
253/16, 254/15, 265/27, 267/15,
269/20, 283/23, 283/26, 284/25, 289/32,
294/26, 297/18, 298/5, 298/20,
299/18, 302/16, 305/6, 307/14, 312/14,
313/19, 315/22, 315/23, 315/28,
317/8, 318/1, 321/30, 339/26, 342/27,
342/31, 348/2, 350/27, 353/21,
357/29, 359/20
c.+ a 081/19
c.+ ı 066/11, 118/27
c.+ ını 022/7, 100/9, 126/31, 203/13,
259/27, 296/29, 303/27, 325/8,
331/32
c.+ lardan 019/8
c.+ ları 328/11, 346/13
c.+ tan 166/1

cevapsız : yanıt verilmemiş olan, karşılıksız
kalmış bulunan -1- [Ar]
c. 316/2

cevher : iyi, yararlı yetenek -2- [Ar]
c. 255/16
c.+ ler 100/26

ceza : uygun olmayan tepki ve davranışları
önlemek ya da böylesi uygunsuz eylemler için,
yapana karşı uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici
işlem -7- [Ar]
c. 147/1
c.+ m 344/22
c.+ mı 340/27

c.+ sı 011/14
c.+ sını 293/29, 321/26, 339/11

Chopin : Özel ad-1- [Alm]
C. 334/15

cımbız : Kıl veya kıl gibi ince şeyleri tutup
yolmak, çekip çıkarmak için kullanılan küçük
maşa -2- [Yun]
c. 046/3, 052/5

cıva : simgesi Hg, atom sayısı 80, atom ağırlığı
200 59, yoğunluğu 13 59 olan, oda sıcaklığında
sıvı olarak bulunan, buharı ve bileşikleri zehirli,
gümüş renginde bir element -1- [Far]
c. 012/17

Cibali : İstanbul, Fatih İlçesi'nde, Unkapanı'ndan
Eyüp'e doğru Haliç'in batı kıyısındaki mahalle
-1- [Ar]
C.+ de 278/15

cibilliyet : Yaratılış, tıynet, maya, huy -1-
[Ar]
c. 170/19

cici : Sevimli, cana yakın, hoş, güzel, hoşla giden
-2- [T]
c. 325/14
c.+ m 327/5

cidden : gerçek olarak, şaka olmayarak, gerçekten
-4- [Ar]
c. 080/26, 097/12, 194/2, 216/29

ciddi : şaka olmayan, gerçek olan -19- [Ar]
c. 093/23, 131/34, 142/17, 145/32,
154/10, 155/7, 156/30, 172/15,
197/4, 225/10, 244/28, 257/5, 307/23,
313/10, 320/10, 331/9
c.+ siniz 216/4, 222/3

ciddiyet : ciddilik -11- [Ar]
c. 186/7, 334/12
c.+ i 157/3, 159/18, 302/24
c.+ in 274/8
c.+ inizi 307/22
c.+ iyle 199/7, 354/9
c.+ le 131/10, 259/7

ciğer : Karaciğer ve akciğerin ortak adı; ciğer
kadar yakın ve değerli -1- [T]
c.+ im 104/20

Cihangir : İstanbul'da bir semt adı-1- [T]
C.+ in 156/10

cihat : İslâm nizâmını yeryüzünde hâkim kılma
ve bu nizâmı savunma maksadıyla din uğrunda ve
Hak yolunda yapılan savaş, gazâ -5- [Ar]
c.+ a 117/8, 117/13, 117/16
c.+ ı 118/4
c.+ lar 117/9

cihaz : aygıt -2- [Ar]
c.+ ımın 095/4
c.+ ının 092/21

cihet : yan, yön -1- [Ar]
c.+ i 060/14

cilâ : bir şeyi parlatmakta kullanılan, çeşitli
mumların eriticiler aracılığıyla çözdürülmesiyle
oluşturulan bir kimyasal bileşik -2- [Ar]
c.+ lanmış 054/11
c.+ sıyle 049/12

cilala - : Cila sürerek parlatmak, cila vurmak
-2- [Ar]
c.- mak 287/10
c.- nmiş 145/32

cilt : İnsan veya hayvan vücûdunu saran deri, ten
-3- [Ar]
c. 160/14
c.+ i 129/4
c.+ in 051/21

ciltle - : Kitaba cilt yapmak -2- [Ar]
c.- nerek 243/11
c.- nmiş 154/5

cimri : parası olduğu halde harcamayan, türlü
sıkıntılar çekerek para biriktiren, para harcamaya
eli varmayan kimse -1- [Far]
c. 080/25

cinayet : insan öldürme -2- [Ar]
c.+ ler 119/23
c.+ ten 177/26

cins : çeşit, tür -3- [Ar]
c.+ inden 106/31
c.+ iyle 349/25
c.+ te 156/16

cio : neyi -1- [İt]
c. 011/12

cisim : Boşlukta bir yer kaplayan varlık, madde,
nesne -2- [Ar]
c.+ lerin 015/9
c.+ siz 074/11

civan : çok yakışıklı genç erkek ya da kadın-1-
[Far]

c.+ ım 206/16

civar : bir yerin yakınları, yakın yerler -1-
[Ar]
c.+ daki 024/15

commelfaut : Düzgün -1- [Fr]
c. 184/28

coş - : kişi duygu ve düşüncelerini coşkulu söz ve davranışlarla dışarı vurmak -1- [T]
c.- masına 234/24

coşkun : Coşmuş, heyecanlı, galeyâna gelmiş -1- [T]
c. 342/9

cömert : Kendine âit şeyleri kolaylıkla verebilen, ikram edebilen, vermekten kaçınmayan, eli açık kimse, kerim, semih, bonkör -2- [Far]
c. 115/20, 115/24

critique : Karar verilmesi zor olan, hassas, tehlikeli, endişe veren durum -1- [Fr]
c. 322/4

cuma : Perşembe ile cumartesi arasındaki günün adı, haftanın altıncı günü -4- [Ar]
c. 135/29, 200/24, 275/21, 277/6

cumartesi : Cuma ile pazar arasındaki günün adı, haftanın yedinci günü -7- [T]
c. 186/11, 186/18, 198/1, 200/9, 200/19, 200/22
c.+ ye 277/7

cümle : Bir eylem, düşünce ve duyguyu bir hüküm hâlinde anlatan ve içinde çekimli bir fiil veya sonuna cevher fiil getirilmiş bir isim bulunan kelime dizisi, tümce -15- [Ar]
c. 080/29, 081/3, 159/14, 225/11, 278/2, 328/29
c.+ ler 019/12, 357/19
c.+ lerinde 005/20
c.+ mize 275/22
c.+ sinden 007/10
c.+ sini 297/33
c.+ yi 084/25, 090/13, 150/17

cüret : Çekinmeden ortaya atılma, cesâret, atılganlık -1- [Ar]
c.+ iyle 134/14

cüretkâr : atılgan, atak, pervâsız, cüretli -1- [ArFar]
c. 133/12

cürüm : Suç, kabahat -3- [Ar]
c. 203/12

c.+ ü 115/5
c.+ ünüzün 203/10

cüsse : Gövde, vücut, beden, kalıp -1- [Ar]
c. 134/21

cüz : Bir bütünü meydana getiren kısımlardan her biri, kısım, parça. Karşıtı -1- [Ar]
c.+ iye 071/32

cüzdân : içine genellikle para konulan, cebe girebilecek boyutta çanta -8- [ArFar]
c.+ ım 122/2
c.+ ımda 124/11
c.+ ını 106/25, 110/26, 122/21, 124/17, 125/8
c.+ ının 110/9

çabucak : hiç zaman yitirmeden, hızla, çok çabuk, çabucacık -1- [Far]
ç. 127/6

çabuk : her zamankinden daha kısa bir süre içinde -23- [Far]
ç. 006/4, 006/13, 055/32, 065/2, 089/8, 137/4, 139/24, 161/11, 166/30, 174/5, 182/13, 190/22, 244/23, 245/24, 273/2, 296/12, 300/17, 300/19, 301/27, 316/33, 329/19, 343/15

çabukluk : Çabuk olma durumu, sürat, hız -1- [Far]
ç.+ una 006/10

çağır - : birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, birisine buraya gel diye seslenmek -26- [T]
ç. 336/28, 337/12
ç.- an 230/20
ç.- arak 061/13
ç.- ayım 336/18
ç.- dı 117/8, 171/23, 203/23, 351/35
ç.- dığı 154/15
ç.- dığını 053/15
ç.- dık 222/28
ç.- dılar 162/7
ç.- ılamaz 139/28
ç.- ıp 209/3
ç.- ırız 348/4
ç.- ırsan 352/14
ç.- ıyorlar 117/5
ç.- ıyoruz 117/13, 117/14
ç.- ma 041/1
ç.- mak 347/35
ç.- malarını 024/10
ç.- ması 153/5
ç.- mayalım 336/27
ç.- mışlar 342/6

çağırt - : Çağırmak işini başkasına yaptırmak,
dâvet ettirmek -2- [T]
ç.- tı 011/20, 081/22

çağlayan : Tabîi veya sun'î bir yükseklikten ses
çıkararak ve köpürerek dökülen şelâleden daha
küçük su, çağlar -2- [T]
ç. 225/26, 225/29

çak - : kibriti ateşlemek -5- [T]
ç.- arak 044/7
ç.- arız 011/13
ç.- tı 042/18, 044/9
ç.- tım 338/16

çakı : Bir sapı ile bir veya birden fazla kesici
çelik bıçağı olan ve bu bıçakçıkların katlanarak
sap üzerinde boylarına göre yapılmış yuvalara
girmesi sûretiyle açılır kapanır duruma gelebilen
ufak kesici âlet, küçük cep bıçağı -1- [T]
ç.+ sıyla 072/25

çakıl : Akarsu yataklarında ve deniz kenarlarında,
suyun çalkalayıp birbirine sürtmesi sonucunda
cilâlı gibi parlak bir durum ve yuvarlak yassı
çeşitli biçimler almış olan küçük taşlara verilen
isim; çakıl taşı -2- [T]
ç. 028/5
ç.+ lar 028/17

çakkal : Perâkende olarak çeşitli yiyecek ve
temizlik maddeleri satan esnaf -1- [Ar]
ç.+ ı 286/2

çal - : Başkasına âit olan bir şeyi gizlice almak;
mûsikî âletlerinin veya ses çıkarmaya yarayan
boru, çan, çingirak, kampana vurmak, üflemek
veya gerekeni yapmak sûretiyle ses çıkarmasını
sağlamak -36- [T]
ç.- an 002/19, 359/2
ç.- ar 040/32, 044/17
ç.- dı 054/30, 146/14, 257/20, 295/35,
302/23
ç.- dıgım 241/29
ç.- dım 342/10, 343/2, 343/4
ç.- dırıldı 262/21
ç.- inmasından 127/4
ç.- ışında 054/31
ç.- ıyordu 042/9, 060/26, 075/10, 209/26,
266/26
ç.- ıyorum 302/26
ç.- madan 276/17
ç.- madıgım 302/26
ç.- mak 089/27, 211/12, 285/2
ç.- mamıştır 140/9
ç.- manızı 282/32
ç.- masını 302/19
ç.- mayacağım 302/21
ç.- mıştı 039/6, 138/20

ç.- mıyorum 302/27
ç.- san 334/15
ç.- sın 197/14

çalış - : Bir şeyi yapmak için gereken çarelere
başvurmak, o şeyi gerçekleştirmek için kendini
zorlamak, çaba harcamak -103- [T]
ç. 124/29
ç.- abildiğin 097/8
ç.- acağım 187/1, 259/20, 289/6, 318/6
ç.- acağız 102/4
ç.- acaklar 116/7
ç.- acaklarını 038/3
ç.- acakmış 299/24
ç.- acaktır 185/14
ç.- amaz 330/19
ç.- an 003/8, 039/19, 092/11, 092/20,
113/1, 128/3, 128/7, 171/24,
296/15
ç.- arak 021/29, 112/34, 186/15
ç.- ayım 336/3
ç.- ır 097/18, 097/23, 109/30, 109/31,
112/31, 162/26, 174/25, 189/12
ç.- ırdı 291/2
ç.- ırım 183/18, 187/6, 195/2, 310/28
ç.- ırlar 141/18
ç.- ırsam 336/3
ç.- ırsın 293/24
ç.- ıyor 003/32, 096/19, 100/18, 144/14,
283/7, 327/29
ç.- ıyordu 035/31, 037/3, 067/29, 155/18,
229/4, 242/12, 258/15, 357/16
ç.- ıyordum 153/13
ç.- ıyorlar 188/13, 268/25
ç.- ıyorsunuz 195/24
ç.- ma 090/15, 148/9, 178/3
ç.- madın 276/31
ç.- mağa 101/32, 190/33
ç.- mak 128/7, 188/15, 189/12, 189/14,
277/4, 291/3, 330/24, 330/25,
331/27
ç.- malı 189/23
ç.- manın 178/15
ç.- mayacak 331/30
ç.- mayacaktır 226/9
ç.- mayı 108/23
ç.- mışsın 292/31
ç.- mıştı 050/1, 080/15, 127/20
ç.- tı 004/2, 078/4, 078/29, 127/7, 282/4,
290/10, 296/23, 345/23
ç.- tıgı 085/9, 219/10, 289/18
ç.- tıgım 094/18, 095/17
ç.- tıktan 027/25, 166/29
ç.- tım 195/26, 232/26, 254/11, 313/15

çalışkan : çalışmayı seven, çok çalışan,
çalışmaktan yılmayan, sürekli bir şeyler üreten
kimse -1- [T]
ç. 055/14

çalışma : Çalışmak işi -2- [T]
ç. 101/4, 106/1

çalıştır - : Çalışmasını sağlamak; bir şeyin olması, yapılması için birisine gayret sarfettirmek, emek verdirmek, iş gördürmek, iş yaptırmak; öğrenmesi için emek vermek, gayret sarfetmek, öğrenmesini sağlamak -2- [T]
ç.- an 116/3
ç.- mayacak 333/21

çalkalan - : çalkalamak eylemi yaptırılmak -1- [T]
ç.- masına 234/28

çalyaka : Yakasına yapışarak, yakasından sıkı sıkı tutarak -2- [T]
ç. 041/2, 202/33

çam : Çamgiller denen büyük bitki familyasını meydana getiren, iğne yapraklı, reçinelı ağaçların ortak adı-1- [Ar]
ç. 071/5

çamaşır : don, fanila, gömlek gibi iç giysisi -1- [Far]
ç.+ ların 025/9

çamaşırhane : Çamaşır yıkamaya mahsus olan ve içinde ona göre düzeneği bulunan yer, çamaşırılık -1- [Far]
ç.+ nin 358/24

çamur : su ile karışarak bulaşır, içine batılır duruma gelmiş toprak -2- [T]
ç.+ lu 028/13, 030/10

çamurlu : Üstünde çamur bulunan veya çamur bulaşmış olan -2- [Moğ]
ç. 134/27, 136/15

çan : sürekli ve yüksek sesle edilen gevezelik -6- [T]
ç.+ ı 039/6, 042/9, 054/30, 060/26, 075/10
ç.+ ın 054/31

çanak : pişirilmiş topraktan ya da metal ve benzeri bir maddeden yapılmış, küçük ve yayvan kap -1- [T]
ç.+ ını 318/28

çanta : deri, kumaş, plastik gibi hafif gereçlerden değişik biçimlerde yapılan, büyüklüğüne göre içine para, evrak, yiyecek gibi şeyler koyup taşımaya yarayan kap -6- [T]
ç. 037/28
ç.+ m 005/8

ç.+ mla 061/8
ç.+ sı 005/16
ç.+ sına 279/24
ç.+ sından 261/25

çap : Bir dâireyi merkezinden geçerek ikiye bölen doğrunun dâire içinde kalan kısmının boyu, kutur -1- [Erm]
ç.+ ında 143/24

çapaklı : Çapak yapmış, çapaklanmış -1- [T]
ç. 138/1

çapraşık : Çok karışık, içinden çıkılması güç, dolambaçlı, girift -1- [Far]
ç. 252/27

çapraz : çarpı işaretinde olduğu gibi eğik olarak birbiriyle kesişen -1- [Far]
ç.+ ı 281/5

çaprazla - : Bir şeyi meyilli durumda veya iki şeyi köşelemesine ve birbirini kesecek şekilde koymak -1- [Far]
ç.- dı 294/29

çarçabuk : Çok çabuk, çabucak, hemen -1- [T]
ç. 046/9

çare : bir engeli aşmak, bir sonuca ulaşmak için tutulması gereken yol, çözüm yolu -4- [Far]
ç.+ lerin 043/12
ç.+ lerini 267/23
ç.+ yi 065/33, 066/1

çarh : Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey -1- [Far]
ç. 105/14

Çarlık : Bir çar tarafından yönetilen devlet. -1- [Rus]
Ç.+ la 143/3

çarp - : hızla değmek, vurmak -30- [T]
ç.- acağını 075/9
ç.- acak 030/23
ç.- an 004/1, 334/17, 356/19
ç.- ar 113/9, 173/22
ç.- ıyor 075/26, 346/18
ç.- ıyordu 018/31, 029/10, 075/32, 085/20, 337/14, 351/26, 353/22
ç.- mağa 236/29
ç.- mamak 001/2
ç.- maya 253/2, 336/5
ç.- miş 004/29, 143/27
ç.- mıştı 086/3, 243/31
ç.- sın 048/30

ç.- tı 271/17, 271/30, 291/23
 ç.- tığı 345/31
 ç.- tım 338/9

çarpık : Düzgünlüğünü kaybetmiş, eğrilmiş,
 yamuk -3- [T]

ç. 099/10, 133/18, 134/28

çarpıklık : Çarpık olma, eğrilik -1- [T]
 ç.+ ından 190/3

çarpıl - : Şiddetle vurulmak Mânevî bir kuvvetin
 gazabına uğrayıp vücûdu eğrilmek, tutmaz olmak,
 innmeli duruma gelmek -1- [T]
 ç.- an 078/11

çarpıntı : Kalbin hissedilir şekilde hızlı atması,
 daraban -8- [T]
 ç. 019/11, 236/30, 273/16, 317/23,
 345/22

ç.+ m 346/20
 ç.+ sı 236/32
 ç.+ yı 273/19

çarpış - : birbirine çarpmak -1- [T]
 ç.- an 279/5

çarpıştır - : Birbirine çarpmalarına,
 tokuşmalarına sebep olmak, zemin hazırlamak,
 tokuşturmak -1- [T]
 ç.- arak 114/25

çarpıt - : Bir tarafa doğru eğmek, eğriltmek,
 çarpık duruma getirmek -1- [T]
 ç.- arak 134/13

çarşaf : Yatağın veya yatılacak yerin üzerine
 serilen veya yorgana kaplanan bezden örtü -1-
 [Far]
 ç.+ ını 143/29

çarşafı : Çarşaf giymiş olan -1- [Far]
 ç. 280/22

çarşamba : Salı ile perşembe arasındaki günün
 adı, haftanın dördüncü günü -2- [Far]
 ç. 096/15, 277/6

çarşı : Çeşitli dükkânların bulunduğu, üstü açık
 veya kapalı alış verişi yeri -1- [Far]
 ç. 278/14

çat - : kaş için birbirine yaklaştırarak yüze sertlik
 anlatımı vermek -18- [T]
 ç.- arak 030/17, 118/31, 150/2
 ç.- ıp 192/24
 ç.- ıyordu 210/27, 342/13
 ç.- ıyorsun 291/12
 ç.- mış 247/11

ç.- mıyorum 291/14
 ç.- tı 028/24, 030/10, 065/4, 087/25,
 199/6, 276/20, 343/32, 348/18
 ç.- tığı 083/19

çatal : İki veya daha fazla kola ayrılmış dal,
 değnek; üç veya dört dişli, mädenden yemek
 yeme âleti -2- [T]
 ç. 218/18
 ç.+ ı 333/2

çatıl - : Dikine konularak tepelerinden birbirine
 çaprazlama dayatılıp durdurulmak; sert bir ifâde
 ile gerilmek -2- [T]
 ç.- mış 016/18, 351/31

çatır : Yansıma sözcük -2- [T]
 ç. 182/15

çatla - : sonuna getirildiği tümceye ya da sözcüğe,
 söyleyiş biçimine, tonlamaya göre soru, şaşma ya
 da yadsıma anlamı katar -1- [T]
 ç.- yan 121/3

çatlak : ara aralık bozuk -3- [T]
 ç.+ ı 277/15
 ç.+ ın 019/13
 ç.+ ları 357/17

çay : Çaygillerden, kokulu, beyaz ve sarımsı
 çiçekler açan, sert, dişli ve kısa saplı yaprakları
 olan bir ağaççık; bu bitkinin siyahımsı, küçük ve
 kıvrık bir durum almış olan kurutulmuş yaprağı
 -21- [Çin]
 ç. 079/28, 080/1, 086/21, 086/24, 087/7,
 087/12, 087/16, 087/20,
 088/27, 091/23, 285/33
 ç.+ dan 087/23
 ç.+ dır 091/21
 ç.+ ı 087/19
 ç.+ ın 080/4, 080/6, 086/33, 087/9
 ç.+ ını 086/31

çayır : üzerinde gür ot biten, hayvan otlatılan ya
 da otu biçilerek hayvanlara yedirilen, genellikle
 düz ve nemli yer -1- [T]
 ç.+ da 201/21

çehre : Yüz, surat, simâ -1- [Far]
 ç.+ lerimizin 195/14

çek - : bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne
 doğru yürütmek -117- [T]
 ç. 006/15, 279/14
 ç.- eceği 080/5
 ç.- emiyordu 074/25
 ç.- emiyorlar 065/25
 ç.- en 034/14, 042/27, 046/18, 063/3,
 123/20, 143/8, 321/6, 339/7

ç.- enler 210/4
 ç.- er 040/21, 045/28, 294/34
 ç.- erek 021/6, 032/28, 035/11, 043/21,
 052/19, 070/15, 077/12, 090/21,
 111/1, 138/16, 149/4, 176/9, 202/25,
 217/21, 225/7, 294/14, 296/23,
 305/13, 357/10
 ç.- erken 018/14, 128/15
 ç.- ersem 340/28
 ç.- eyim 213/13
 ç.- ip 026/9
 ç.- iyor 254/3
 ç.- iyordu 221/35, 252/5, 342/12
 ç.- iyordum 349/29
 ç.- iyorlar 114/2
 ç.- iyorsunuz 268/9
 ç.- iyoruz 268/13
 ç.- meden 077/7
 ç.- mediği 277/22
 ç.- meği 290/31
 ç.- mek 306/24, 339/11
 ç.- mekten 050/5, 178/24, 321/26
 ç.- mesinden 001/11
 ç.- mezdi 295/34
 ç.- mezdim 140/24
 ç.- miş 148/10, 251/16, 254/5
 ç.- mişti 252/7
 ç.- ti 006/14, 008/32, 027/7, 027/12,
 039/3, 042/21, 048/8, 055/22,
 055/28, 060/31, 076/5, 078/15, 083/30,
 087/2, 090/19, 136/14, 187/16,
 188/30, 224/10, 228/14, 229/9, 231/1,
 236/21, 239/10, 239/25, 271/22,
 279/16, 290/5, 297/12, 299/21, 300/25,
 307/8, 307/15, 310/21, 327/28,
 340/25, 352/3
 ç.- tiği 079/7, 087/22, 148/17, 240/7,
 325/6
 ç.- tiğin 091/3
 ç.- tikleri 355/29
 ç.- tikten 044/10, 206/22
 ç.- tim 242/17, 317/8, 356/17
 ç.- tiniz 213/10

çekecek : Ayağın, üzerinden kayıp ayakkabıya rahatça girebilmesi için topukla ayakkabı arasına yerleştirilen ve ayakkabı giyildikten sonra çekilen, boynuz, mâden, deri veya plastikten yapılmış, saplı veya sapsız âlet, kerata -1-
 [T]
 ç. 052/5

çekik : yanlara doğru çekilerek gerilmiş gibi olan
 -1- [T]
 ç. 030/22

çekil - : Kendini geriye veya bir yana çekmek
 -30- [T]
 ç. 013/2, 134/16, 134/17

ç.- di 002/15, 028/10, 134/11, 192/18,
 235/31, 333/2
 ç.- diler 014/13
 ç.- eceğim 332/33
 ç.- erek 028/25, 124/31, 136/28, 167/19,
 241/9
 ç.- iniz 274/18
 ç.- ip 185/20
 ç.- irken 126/27
 ç.- irse 340/1
 ç.- iyor 087/7, 332/25
 ç.- meğe 137/29, 228/30, 316/23
 ç.- miş 245/21, 316/10
 ç.- mişti 134/24, 270/21
 ç.- se 007/17

çekin - : saygı, utanma, korku gibi bir duyguyla bir şeyi yapmaktan geri durmak, yapmayı istememek ya da yapmaktaki ölçülü davranmak

-14- [T]
 ç.- di 218/1
 ç.- dik 249/2
 ç.- dim 259/29, 298/26
 ç.- erek 007/6, 048/11, 118/7, 165/4,
 264/9, 278/22, 304/34
 ç.- iyormuş 122/8
 ç.- me 290/2
 ç.- mezdi 082/11

çekiş - : Karşılıklı çekmek; birbirine üstün gelmek için karşılıklı mücadele etmek, didişmek, cedelleşmek -3- [T]

ç.- ini 243/30
 ç.- meğe 205/2
 ç.- melerimiz 334/20

çekıştır - : bir şeyi orasından burasından çekip durmak, tekrar tekrar asılıp çekmek; dedikodusunu yapmak, aleyhinde konuşmak, kötü taraflarını söylemek -1- [T]
 ç.- mek 174/26

Çekoslovakya : Orta Avrupa'da 1918 ile 1992 arasında varlığını sürdürmüş ülke -1- [Fr]
 Ç. 101/17

çelik : Su verilerek çok sert ve esnek bir duruma getirilebilen, birleşiminde az miktarda karbon bulunan demir ve karbon alaşımı, polat -2-
 [T]
 ç. 265/3, 331/12

çember : Bir düzlemde, sâbit bir noktaya aynı uzaklıkta olan noktaların meydana getirdiği kapalı eğri, daire -2- [Far]
 ç.+ i 143/18, 144/9

Çemberlitaş : istanbulda bir yer ismi -2-
 [T]

Ç.+ ta 274/26, 274/34

çene : omurgalılarda başta yer alan, kemik ya da kıkırdak ile desteklenen, genellikle dişleri taşıyan ve ağzın açılıp kapanmasını sağlayan, biri oynak iki parçaya verilen ortak ad -22- [Far]

ç. 037/29, 087/31, 320/14
 ç.+ me 357/7
 ç.+ mi 338/19
 ç.+ nin 029/29
 ç.+ si 004/30, 016/28, 149/16, 357/12
 ç.+ sinden 292/24
 ç.+ sine 031/20, 034/7, 138/29, 227/26, 251/16, 289/17, 335/1
 ç.+ sini 259/4
 ç.+ sinin 010/26, 260/5
 ç.+ ye 046/3

çengel : Bir yere takılmaya veya ucuna bir şey asmaya yarayan eğri demir, kanca -3- [Far]

ç.+ ini 070/9
 ç.+ lerde 112/33
 ç.+ li 025/1

çerçeve : resim, yazı, ayna gibi şeyleri bir yere asılabilecek duruma getirmek ya da süslemek için bunlara geçirilen kenarlık -9- [Far]

ç. 029/12, 124/4
 ç.+ nin 029/15
 ç.+ si 041/26, 144/25, 256/18, 306/18
 ç.+ sinde 107/20
 ç.+ sinin 063/7

çeşit : türleri bir olan şeylerin kimi özelliklerle ayrılan öbeklerinden her biri, tür -1- [Far]

ç.+ i 222/26

çevik : canlılar için çok çabuk ve kolay davranabilen -3- [Far]

ç. 017/20, 074/22, 136/31

çeviklik : Çevik olma durumu, çabuk ve süratli davranma, atiklik-3- [Far]

ç. 043/31
 ç.+ i 148/4
 ç.+ iyle 013/18

çevir - : bir biçimden bir biçime sokmak, bir durumdan başka duruma getirmek, dönüştürmek -65- [T]

ç.- di 002/14, 002/24, 003/11, 018/6, 021/12, 038/23, 084/6, 104/11, 115/7, 125/2, 131/9, 161/7, 189/30, 191/24, 214/14, 227/2, 229/2, 284/37, 294/14, 297/3, 329/2, 353/4, 357/1

ç.- diği 071/9, 102/27
 ç.- diğini 189/18
 ç.- dikten 090/26, 250/28

ç.- dim 201/30, 338/14

ç.- diniz 108/8

ç.- eceğini 131/4

ç.- en 005/28, 178/14

ç.- erek 011/2, 016/25, 027/14, 099/15, 109/24, 132/12, 159/32, 220/10, 308/6

ç.- ince 033/14, 133/10

ç.- irken 030/4, 054/30

ç.- iyor 209/20, 290/23

ç.- iyordu 251/11, 319/4, 336/6

ç.- meden 167/6

ç.- mediniz 063/32

ç.- meğe 026/16, 131/1

ç.- mek 338/2

ç.- mekten 132/1, 252/10

ç.- memiş 164/28

ç.- miş 036/23, 052/28

ç.- mişlerdi 102/14

ç.- mişti 165/34

ç.- miyordu 160/7

çevre : Bir şeyin etrafını sınırlayan kapalı çizgi

-1- [T]

ç.+ nin 029/16

çevrili : Çevrilmiş -1- [T]

ç. 221/26

çeyiz : Gelin için hazırlanan her türlü eşya, cihaz

-2- [Ar]

ç. 333/29

ç.+ i 333/23

çığlık : gerekli olandan çok, oldukça çok, oldukça, iyice -13- [T]

ç. 027/14, 047/24, 048/5, 148/16, 263/31, 358/22

ç.+ ını 246/11

ç.+ la 296/16

ç.+ lar 016/29, 024/6, 246/26, 247/9

ç.+ larından 023/6

çık - : kapalı bir yerden, içeriden dışarıya varmak, gitmek -314- [T]

ç.- abildi 029/24

ç.- abilir 153/13

ç.- abildirdi 036/25

ç.- abilse 086/4

ç.- acağı 345/35

ç.- acağını 183/4

ç.- acak 096/25, 263/26, 303/14

ç.- acakmışsınız 297/8

ç.- acaksınız 223/13, 252/24

ç.- acaktı 088/20

ç.- alı 206/31

ç.- alım 014/9, 019/25, 136/1, 153/30, 171/5, 239/18, 247/26, 247/31, 249/14, 345/30, 351/8, 351/11, 352/7

ç.- amadığı 198/12
 ç.- amam 084/25, 196/1, 310/17, 310/19
 ç.- an 002/13, 004/13, 007/7, 013/7,
 019/28, 020/20, 024/24, 027/33,
 045/19, 056/7, 066/21, 076/2, 121/10,
 132/27, 177/23, 236/25, 250/25,
 252/4, 258/7, 270/10, 352/16, 353/30
 ç.- anlardan 001/2
 ç.- ar 004/5, 037/29, 041/10, 104/21,
 104/22, 118/26, 122/31, 137/4,
 142/21, 178/23, 221/9, 222/25, 236/5,
 268/5, 268/6, 281/29, 293/24,
 294/33
 ç.- aracağız 107/30
 ç.- arak 037/2, 066/8
 ç.- ararak 011/21, 017/3, 051/20, 167/27
 ç.- ardık 208/27
 ç.- ardım 208/25
 ç.- arız 227/30
 ç.- arken 021/19, 033/28, 299/13
 ç.- armak 078/10
 ç.- arsa 109/29, 268/6
 ç.- arsam 172/29
 ç.- arsan 293/27
 ç.- ası 285/34
 ç.- asıca 031/3
 ç.- ayım 287/7
 ç.- inca 014/11, 016/5, 023/4, 032/21,
 037/7, 053/13, 065/24, 070/32,
 071/18, 139/31, 172/23, 178/18, 179/4,
 183/17, 253/19
 ç.- incaya 004/11, 129/7, 157/5, 338/32
 ç.- ınız 345/26, 350/32
 ç.- ıp 277/8, 302/11
 ç.- ıyor 002/8, 161/8, 210/13, 247/26,
 320/19, 321/11, 321/14, 324/14
 ç.- iyordu 001/15, 058/11, 162/8, 237/8,
 245/5
 ç.- ıyorlar 173/26
 ç.- iyorsun 090/4
 ç.- iyorsunuz 299/27
 ç.- iyorum 069/19, 206/30, 299/25
 ç.- madı 148/17, 159/12
 ç.- madığı 054/23, 162/9, 255/9
 ç.- madığını 028/16
 ç.- madım 310/7, 325/12
 ç.- mağa 145/28
 ç.- mak 025/2, 026/24, 089/28, 093/19,
 152/9, 183/6, 205/8, 221/12,
 247/13, 248/6, 257/10, 306/5, 345/31
 ç.- maktan 001/8, 135/1
 ç.- malarını 105/28
 ç.- malı 226/23
 ç.- mamıştı 267/8
 ç.- mamıştır 169/21
 ç.- manızdır 135/19
 ç.- ması 338/27
 ç.- masın 204/8
 ç.- masını 038/31

ç.- maya 033/24
 ç.- mayalım 237/23
 ç.- mayan 059/19
 ç.- mayı 302/31
 ç.- mayın 286/10
 ç.- mayınca 057/11, 147/7, 325/28
 ç.- maz 004/5, 041/11, 106/19, 187/25,
 221/9, 234/21, 301/20
 ç.- mazdım 196/30
 ç.- mazsın 293/28
 ç.- miş 222/31, 244/30, 252/21, 285/24,
 293/7, 328/31
 ç.- miştı 009/11, 078/23, 085/23, 088/15,
 127/10, 137/18, 137/21, 157/12,
 167/13, 176/28, 224/17, 236/22, 281/8,
 345/11
 ç.- miştım 093/16
 ç.- miştir 112/8
 ç.- mıyor 169/26
 ç.- sa 079/18
 ç.- sanız 136/4
 ç.- saydı 041/13, 248/21
 ç.- sın 048/17
 ç.- sınılar 103/26
 ç.- tı 017/17, 020/22, 021/9, 027/23,
 029/10, 033/9, 039/5, 047/1,
 047/16, 051/6, 071/5, 072/4, 091/23,
 093/3, 126/31, 159/14, 167/6,
 168/32, 169/4, 171/3, 171/27, 176/15,
 183/24, 187/7, 196/25, 217/5,
 220/29, 229/10, 236/18, 244/4, 252/16,
 253/18, 263/7, 274/31, 287/9,
 296/4, 297/10, 324/27, 329/9, 349/26,
 356/25, 358/10
 ç.- tığı 009/9, 018/25, 084/5, 089/5,
 125/14, 171/31, 210/2, 277/13,
 287/28
 ç.- tıgım 240/17
 ç.- tıgına 243/15, 297/5
 ç.- tıgından 206/28
 ç.- tıgını 253/25
 ç.- tıgınız 161/22
 ç.- tıgınıza 068/20
 ç.- tıgınızı 133/3
 ç.- tık 204/28, 230/24, 292/16
 ç.- tıkları 014/12, 209/26, 309/28
 ç.- tıklarımı 236/12
 ç.- tıktan 173/5, 237/11, 237/18, 239/6,
 254/3, 274/23, 302/18, 308/5,
 328/2, 351/24
 ç.- tılar 003/20, 025/6, 060/28, 090/14,
 135/31, 136/30, 140/32, 154/4,
 221/23, 233/18, 247/28, 249/16, 264/20,
 266/31, 278/8, 282/14, 309/9,
 348/11
 ç.- tım 058/13, 204/3, 323/9, 344/21
 ç.- tın 166/33, 208/17

çıkâr - : Bulunduğu yerden, dışarı çıkmasını sağlamak -86- [T]

ç. 173/17
 ç.- abildi 358/14
 ç.- acağız 066/26, 213/13
 ç.- acak 054/3, 064/20, 074/3, 153/22
 ç.- acaklar 099/13
 ç.- ak 072/8, 093/26
 ç.- an 002/1, 054/16, 162/14, 274/20
 ç.- arak 009/4, 020/26, 025/15, 041/20, 086/20, 124/18, 289/13
 ç.- dı 006/20, 014/6, 018/10, 024/21, 050/10, 083/5, 089/11, 131/7, 157/1, 168/12, 228/11, 242/1, 246/4, 263/20, 279/24, 289/19, 318/5
 ç.- dığı 011/32
 ç.- dıkları 017/14
 ç.- dılar 203/7, 203/28, 203/33
 ç.- dım 202/17
 ç.- dınız 202/19
 ç.- ılacağı 036/9
 ç.- ılmadığına 126/14
 ç.- ılması 024/28
 ç.- ınız 108/13, 354/10
 ç.- ip 295/27
 ç.- ır 294/32
 ç.- ırdı 161/32
 ç.- ırken 261/25
 ç.- ıyor 023/15, 327/1
 ç.- ıyordu 196/26, 218/19
 ç.- ıyorsun 326/2
 ç.- ken 073/21
 ç.- madı 054/5, 054/8, 157/26, 162/28, 204/9, 245/21, 245/29, 297/2, 337/24
 ç.- madığı 055/10
 ç.- madılar 137/7
 ç.- madım 323/13, 323/18, 330/2
 ç.- mağa 073/1, 083/27, 202/31, 288/18, 358/13
 ç.- mak 085/1
 ç.- mamıştım 344/3
 ç.- mayan 167/7
 ç.- mış 082/5
 ç.- sınız 103/31
 ç.- ttiğini 093/9

çıkâr : Şahsî fayda gözetilerek elde edilen kazanç, şahsî menfaat -1- [T]
 ç.+ ı 066/22

çıkık : bir yüzeyde ileri doğru çıkmış olan, çıkıntısı olan -3- [T]
 ç. 051/12, 061/26
 ç.+ tı 351/34

çıkış : Çıkmak işi veya tarzı, huruç -2- [T]
 ç.+ ı 015/26, 127/13

çıkış - : hoş gitmeyen bir davranışı için bir kimseye sert sözler söylemek, bir kimseyi azarlamak -1- [T]
 ç.- ırması 040/29

çıkıtı : Bir firmanın piyasaya arz etmek üzere ürettiği her türlü mal ve hizmet -1- [T]
 ç.+ sı 173/6

çıldır - : aklını kaçırmak, delirmek, aklını oynatmak -2- [T]
 ç.- acak 338/7
 ç.- ıyorum 346/10

çılgın : aklı dengesini kaybetmişçesine davranan -1- [T]
 ç. 241/13

çılmacı : Vapur iskelelerinde çıma uzatan veya tutan işçi -1- [İt]
 ç.+ lar 004/27

çingirak : Küçük çan -3- [T]
 ç.+ ı 241/28
 ç.+ ın 027/12
 ç.+ ını 027/7

çıplak : Üstünde bulunması gereken giysi, örtü vb bulunmayan, üryan, nü, cıbil, cıbildak -7- [T]
 ç. 020/27, 048/23, 116/5, 230/5, 328/13
 ç.+ mış 085/21
 ç.+ tı 078/22

çırak : genellikle küçük yaşta, bir zanaat öğrenmek amacıyla bir ustanın yanında çalışan kimse -1- [T]
 ç.+ tı 088/16

çırılçıplak : üzerinde hiçbir giysi, hiçbir örtü, hiçbir şey bulunmayan, tümüyle çıplak -1- [T]
 ç. 170/23

çırp - : iki şeyi birbirine çarpmak, vurmak -1- [T]
 ç.- tı 164/14

çırpın - : bir acı etkisiyle, kendini yerden yere atmak, elinde olmayarak, düzensiz biçimde kımıldamak -16- [T]
 ç.- an 241/29
 ç.- arak 048/20
 ç.- ış 331/20
 ç.- ışına 074/22
 ç.- ışla 157/14
 ç.- ışları 151/1, 173/31
 ç.- ıyor 331/18, 331/21
 ç.- ıyordu 131/2, 131/33

ç.- ma 331/28, 331/33
 ç.- maları 150/18
 ç.- ması 251/31

çatırda - : Çatır çatır ses çıkarmak, çatırtı çıkarmak -2- [T]
 ç.- dı 080/9, 081/29

çiçek : Tohumlu bitkilerin, üreme organlarını taşıyan güzel renkli ve ekseri güzel kokulu kısmı -11- [T]
 ç. 174/17
 ç.+ i 028/29
 ç.+ ler 212/12
 ç.+ lerden 158/17
 ç.+ lere 323/10
 ç.+ leri 029/7, 034/7, 237/12, 355/9
 ç.+ lerin 087/13
 ç.+ lerini 030/3

çift : birbirini bütünleyen iki tekten oluşan, ikisi bir takım oluşturan -5- [Far]
 ç. 079/23
 ç.+ e 106/3, 109/31, 110/17, 355/5

çiğne - : bir şeyi ağıza alıp dişler arasında ezmek, öğütmek; gereken saygıyı göstermemek, hürmetsizlik etmek, hiçe saymak, ihlâl etmek -2- [T]
 ç.- dim 093/11
 ç.- temem 167/16

çimdikle - : bir kimsenin etini başparmakla işaretparmağı ucu arasında kıştırarak büküp, sıkıp acıtmak -2- [T]
 ç.- r 138/5
 ç.- yordu 176/4

Çin : Orta asya'da bir ülke -2- [T]
 Ç. 117/1
 Ç.+ de 115/5

çinî : Duvarları kaplayıp süslemek için kullanılan, bir yüzü sırlı ve genellikler çiçek resimleriyle bezeli, pişmiş, balçık levha, fayans -1- [Far]
 ç. 332/3

çinko : Atom numarası 30, atom ağırlığı 65,37 mavimsi beyaz renkte olan sert bir element, tutya, Kısaltması Zn -1- [İt]
 ç. 025/12

Çinli : Çin halkından veya bu halkın soyundan olan kimse -1- [T]
 Ç.+ lerin 115/9

çirkin : Göze ve kulağa hoş gelmeyen, bet, kabih -8- [T]

ç. 137/11, 167/20, 308/21, 322/4, 322/24, 322/28, 323/17, 356/28

çirkinlik : Göze ve kulağa hoş gelmeme, çirkin olma durumu, betlik, fenâlık, kötülük -1- [T]
 ç.+ ten 129/5

çivi : iki şeyi birbirineTutturmak için çakılan, genellikle metalden olmak üzere her türlü gereçten yapılan, türlü boyda olabilen, başlı ve sivri uçlu nesne -1- [T]
 ç.+ yi 007/18

çivile - : göz için belli bir noktaya sürekli olarak bakmak -2- [T]
 ç.- mek 008/7

çiz - : çizgiler halinde belirtmek desenini yapmak -7- [T]
 ç.- er 192/16
 ç.- ilmiş 223/15
 ç.- ilmiştir 119/27
 ç.- iyordu 335/3
 ç.- iyorlar 194/29
 ç.- mek 175/23, 186/14

çizgi : bir şey başka bir şeye dokunarak geçerken o şeyde bıraktığı ince ve uzun iz ya da kalem ve benzeri araçlarla çizilerek, çizmek yoluyla oluşturulmuş iz -26- [T]
 ç. 007/17, 120/12, 160/9, 166/2, 173/28, 243/24, 335/1
 ç.+ ler 149/5
 ç.+ leri 020/17, 057/3, 157/25, 239/23, 312/25, 351/31
 ç.+ lerin 251/18, 292/24
 ç.+ lerini 181/22
 ç.+ leriyle 002/20
 ç.+ lerle 250/28
 ç.+ nin 007/17
 ç.+ si 033/14, 051/21, 187/13, 227/24, 256/21
 ç.+ sini 158/22

çizgisiz : Yollu olmayan, üzerinde çizgiler bulunmayan, düz -1- [T]
 ç. 227/13

çizme : Ayağı bacakla birlikte örtüp koruyan bir çeşit uzun ayakkabı -5- [T]
 ç.+ ler 133/13, 134/28
 ç.+ lerini 113/11
 ç.+ nin 136/15
 ç.+ sine 133/18

çocuk : küçük yaştaki oğlan veya kız -219- [T]

ç. 012/4, 016/3, 017/17, 023/8, 023/12,
025/10, 025/26, 025/32,
026/2, 026/9, 026/24, 027/5, 031/31,
039/19, 041/6, 042/32, 043/7,
043/13, 043/20, 044/26, 047/26, 048/6,
048/20, 048/22, 048/26, 049/3,
049/10, 052/26, 056/12, 060/4, 062/23,
063/16, 076/7, 098/28, 140/21,
151/27, 152/15, 155/16, 155/32, 159/18,
160/9, 161/21, 161/23, 189/16,
192/14, 205/16, 208/20, 208/30, 210/9,
237/18, 240/27, 260/29, 263/19,
263/31, 279/25, 296/1, 337/32
ç.+ a 016/2, 017/19, 024/19, 027/14,
031/30, 035/15, 056/5, 064/16,
095/3, 104/22, 302/1
ç.+ çağızı 033/18
ç.+ la 025/5, 046/13
ç.+ lar 017/21, 023/17, 037/4, 039/8,
048/1, 051/1, 064/23, 066/14,
067/31, 068/30, 069/22, 070/18, 208/15,
209/4, 210/16, 210/25, 270/26
ç.+ lara 035/16, 039/11, 042/5, 042/8,
067/26, 069/27, 073/19, 104/19,
160/26, 177/17, 207/4, 300/20
ç.+ lardan 024/7, 036/30, 042/11, 046/27,
046/30, 068/23, 074/3
ç.+ lardı 210/16
ç.+ ları 024/10, 026/32, 042/4, 054/3,
063/13, 067/13, 069/1, 152/13,
281/3
ç.+ larıdır 063/15
ç.+ larım 061/15
ç.+ ların 023/6, 023/22, 035/23, 038/26,
049/6, 070/23, 072/18, 073/24,
073/29, 075/20, 076/12, 155/27, 263/9
ç.+ larını 063/24, 209/32
ç.+ larla 244/6
ç.+ sundur 104/13
ç.+ ta 047/15, 155/30, 238/25
ç.+ tan 045/8
ç.+ tu 230/31
ç.+ tur 062/24, 129/27, 176/18, 192/10,
232/13
ç.+ u 006/20, 016/6, 024/5, 024/25,
025/23, 030/20, 032/22, 033/7,
034/22, 056/19, 062/22, 072/15, 082/14,
126/13, 188/24, 247/17, 260/26,
263/23, 340/6
ç.+ um 182/28, 247/24
ç.+ uma 015/30, 030/18
ç.+ umla 291/19
ç.+ umun 016/10, 031/3, 033/1
ç.+ un 006/17, 024/16, 024/22, 024/31,
025/17, 026/27, 026/29, 026/31,
027/23, 031/9, 031/22, 032/1, 032/25,
035/19, 036/25, 038/2, 039/31,
040/1, 040/7, 040/23, 040/27, 041/30,
042/22, 042/27, 043/10, 043/17,

048/13, 049/14, 060/7, 062/1, 062/2,
069/4, 076/10, 170/28, 191/4,
201/23, 223/4, 252/28
ç.+ una 069/19, 321/9
ç.+ onun 032/26, 334/30
ç.+ unuza 033/5, 035/17

çocukça : Çocuğa yakışan, çocuk gibi -3-
[T]
ç. 177/32

çocukluk : Çocuk olma durumu; insan hayâtının
çocuk durumunda olunan senelerini içine alan
devresi -5- [T]
ç. 154/9
ç.+ ta 265/32
ç.+ una 018/27
ç.+ undan 151/19
ç.+ undanberi 127/17

çoğal - : az iken çok duruma gelmek, niceliği
artmak -5- [T]
ç.- ır 195/21, 225/23
ç.- ıyordu 235/10, 354/26
ç.- ması 100/27

çoğalt - : arttırmak, fazlalaştırmak;büyütmek
-5- [T]
ç.- acağız 063/2
ç.- ılmasına 102/10
ç.- ınız 063/2
ç.- mak 331/26
ç.- maktı 096/9

çoğu : çok kez, çoğunlukla, sık sık -13- [T]
ç. 049/6, 093/7, 123/5, 180/10, 180/12,
190/14, 190/15, 204/19,
277/1, 279/2, 322/24
ç.+ nu 074/3
ç.+ nuz 101/11

çok : sayı, nicelik, değer, güç, derece vb
bakımından büyük ve aşırı olan, az karşısı -404-
[T]
ç. 003/12, 003/26, 003/31, 006/1,
006/26, 012/18, 018/31, 022/5,
032/22, 034/2, 035/4, 041/23, 043/23,
043/30, 044/22, 050/1, 050/18,
051/19, 056/33, 058/4, 059/17, 062/14,
063/3, 064/14, 066/29, 068/8,
068/17, 073/8, 078/14, 086/33, 087/3,
088/1, 088/6, 090/8, 090/23,
091/1, 092/30, 093/22, 094/15, 095/28,
096/2, 096/12, 096/33, 097/31,
098/7, 098/17, 098/28, 099/6, 099/26,
101/2, 101/10, 102/6, 102/29,
103/6, 110/11, 112/8, 116/23, 122/6,
122/17, 124/1, 124/2, 124/23,

125/16, 125/27, 126/29, 131/2, 131/34,
132/8, 132/21, 133/12, 135/21,
135/28, 143/17, 144/28, 145/21, 147/4,
149/6, 149/22, 153/7, 154/6,
154/7, 154/13, 154/21, 154/25, 156/31,
157/7, 157/28, 158/7, 158/25,
159/5, 159/6, 159/16, 160/1, 161/15,
161/22, 162/3, 162/8, 162/15,
163/4, 163/5, 163/9, 164/2, 165/10,
165/11, 166/8, 166/16, 167/8,
167/20, 168/21, 169/8, 169/20, 172/9,
173/3, 173/7, 173/16, 173/18,
173/24, 173/27, 174/12, 174/19, 174/26,
175/7, 175/13, 175/29, 175/31,
176/12, 176/21, 176/23, 177/15, 179/34,
180/13, 181/22, 182/1, 182/3,
182/10, 184/11, 185/8, 185/29, 186/11,
186/28, 187/27, 187/31, 188/1,
189/9, 189/10, 190/32, 191/4, 192/2,
192/5, 192/8, 192/9, 192/26,
192/27, 192/30, 192/32, 193/1, 193/13,
194/18, 195/26, 196/11, 196/18,
196/31, 197/26, 198/1, 198/15, 198/16,
198/17, 198/18, 198/31, 201/20,
203/7, 209/29, 214/3, 214/19, 214/20,
216/4, 216/19, 216/21, 217/26,
219/15, 220/1, 220/17, 222/1, 222/6,
222/19, 222/22, 222/32, 224/1,
224/26, 224/32, 225/1, 226/28, 226/30,
226/31, 226/32, 229/8, 229/15,
229/18, 229/21, 229/22, 230/19, 230/22,
230/31, 230/32, 231/11, 231/24,
232/6, 232/27, 233/2, 233/32, 234/8,
236/2, 237/28, 237/32, 238/8,
238/18, 239/15, 240/16, 240/18, 242/17,
242/18, 242/21, 245/10, 247/14,
248/1, 248/22, 248/31, 249/20, 249/29,
249/33, 250/16, 253/20, 254/10,
255/8, 256/26, 257/1, 257/14, 257/26,
257/32, 258/11, 259/6, 259/22,
259/25, 259/30, 259/32, 260/2, 260/18,
260/21, 260/25, 261/12, 261/27,
261/30, 261/31, 262/6, 262/17, 262/21,
263/26, 265/30, 267/4, 267/6,
267/11, 267/12, 267/22, 267/24, 267/25,
268/6, 268/8, 272/17, 272/19,
273/3, 273/29, 274/4, 275/24, 276/26,
278/3, 279/30, 280/22, 281/30,
282/17, 283/15, 284/6, 284/8, 284/13,
284/28, 284/32, 285/19, 285/22,
288/1, 288/27, 290/5, 291/10, 293/10,
295/1, 295/4, 295/8, 295/10,
295/12, 295/30, 297/22, 298/11, 298/33,
298/34, 299/1, 299/2, 299/30,
299/31, 300/5, 300/29, 305/29, 305/30,
305/31, 306/11, 307/13, 307/17,
307/22, 307/26, 308/7, 308/16, 309/5,
309/16, 309/29, 310/6, 311/2,

313/27, 314/9, 314/15, 314/17, 314/19,
314/29, 315/5, 315/6, 315/14,
317/4, 317/30, 317/34, 318/2, 318/4,
318/17, 320/23, 321/23, 322/18,
325/12, 326/9, 328/11, 329/6, 329/11,
329/16, 329/30, 330/31, 331/3,
331/27, 333/31, 334/3, 337/22, 337/30,
340/10, 340/18, 341/20, 343/5,
343/13, 345/2, 345/14, 345/18, 345/21,
345/35, 346/16, 346/21, 346/22,
346/30, 347/17, 349/1, 349/18, 350/26,
351/6, 351/21, 353/33, 359/7
ç.+ tan 046/13, 061/24, 206/24, 209/18,
223/1, 353/6
ç.+ tur 225/4
ç.+ u 295/15
ç.+ una 209/22

çoktan : çok zaman önce, çok zamandan beri,
öteden beri, uzun süreden beri, çoktandır -7-
[T]
ç. 036/13, 052/30, 082/5, 104/14,
249/29, 280/5, 281/22

çoluğ : Çocuklarla birlikte aile topluluğu -1-
[T]
ç.+ un 039/31

çorap : pamuk, yün, ipek gibi çeşitli ipliklerden
örülerek genellikle sıcak tutması için ayağa
giyilen giyecek -2- [Far]
ç.+ larını 083/10
ç.+ lı 017/18

çorba : çok çeşitli gereçle örneğin sebzeyle,
bulgur, yarma, un gibi şeylerle, etle vb hazırlanan,
sıcak olarak ve kaşıkla içilen sulu yiyecek -6-
[Far]
ç. 014/18, 099/2
ç.+ nın 017/27
ç.+ sını 334/8
ç.+ ya 207/4
ç.+ yı 334/11

çök - : Oturmak, birdenbire oturmak -13-
[T]
ç.- ecek 085/22, 321/20
ç.- ecekti 001/5
ç.- en 250/24
ç.- müş 002/20
ç.- müştü 154/27
ç.- tü 013/29, 014/25, 067/30, 085/28,
147/6, 246/32, 288/17

çöl : Göz alabildiğince geniş kumluk, susuz ve
düz arâzi, sahrâ, bâdiye, beyâban, beriye -1-
[Moğ]
ç. 115/12

çömel - : Dizleri büküp baldırları uyluklara dayamak ve kalçaları yere değdirmekten vücûdun yükünü ayaklar üzerine yüklemek sûretiyle oturur gibi durmak, yere çökmek -1- [T]
ç.- erek 116/26

çöp : Saman parçası veya bu incelikte meyve sapı, dal veya tahta parçası -1- [T]
ç.+ leri 087/15

çöz - : bağlı, düğümlü, sarılı veya ilikli durumdan çıkarmak, açmak -8- [T]
ç.- dü 140/14, 170/5, 221/31, 221/36, 346/27
ç.- düğü 221/34
ç.- er 264/28
ç.- ünçe 170/23

çözül - : açıklığa kavuşmak -2- [T]
ç.- düğü 250/3
ç.- mesine 015/9

çubuk : Mâden veya herhangi sert bir maddeden sopa biçiminde dar, ince ve düz parça; küçük ve ince ağaç dalı, ağaç olmak üzere toprağa dikilen körpe dal -1- [T]
ç.+ larla 052/5

çukur : Çevresine göre daha aşağı seviyede bulunan yer -5- [T]
ç. 287/30, 349/2
ç.+ da 081/13
ç.+ lara 125/23
ç.+ una 046/12

çul : Genellikle kıldan yapılmış kaba dokunma -1- [Ar]
ç.+ u 034/30

çuval : pamuk ya da kenevir ipliğinden ya da sentetik iplikten dokunmuş ya da böyle dokumalardan yapılmış büyük torba -3- [Far]
ç.+ ı 028/3, 033/12
ç.+ ını 034/14

çünkü : nedeni şu ki, şu nedenle, şundan dolayı -71- [Ar]
ç. 016/26, 036/11, 041/3, 043/14, 062/24, 063/10, 063/28, 066/2, 066/25, 068/6, 069/17, 072/26, 091/4, 092/22, 094/10, 103/1, 103/18, 107/23, 112/11, 120/21, 121/11, 121/12, 127/19, 142/10, 142/24, 151/18, 155/33, 156/26, 164/23, 172/26, 174/11, 176/27, 184/30, 195/27, 197/6, 198/23, 204/6, 222/28, 223/28, 223/31, 226/24, 226/30, 228/30, 232/33,

236/4, 237/27, 245/10, 248/21, 250/14, 255/4, 256/5, 264/8, 277/32, 279/6, 280/32, 308/9, 311/9, 313/18, 327/17, 330/13, 330/17, 337/9, 337/30, 344/23, 344/24, 344/26, 344/27, 346/16, 353/10, 355/34, 357/18

çürü - : insan için yıpranıp güçsüzleşmek, çökmek -1- [T]
ç.- yordu 075/16

çürük : Çeşitli dış sebeplerin veya mikropların etkisiyle kimyevî değişikliğe uğrayıp bozulmuş olan, çürümüş -2- [T]
ç. 202/28, 233/19

da : bağlama ve kuvvetlendirme edatı -524- [T]
d. 001/4, 004/15, 005/11, 005/12, 005/15, 005/17, 006/2, 006/3, 006/4, 006/13, 007/14, 007/16, 007/24, 011/13, 011/22, 012/23, 014/2, 014/14, 015/4, 016/3, 016/19, 019/19, 020/7, 021/20, 024/29, 025/4, 026/18, 029/11, 029/22, 030/20, 030/23, 031/24, 031/31, 032/24, 034/18, 036/2, 036/12, 037/15, 037/29, 038/3, 038/5, 039/10, 039/27, 039/29, 039/31, 040/12, 041/29, 041/30, 042/2, 044/1, 045/10, 045/11, 046/6, 046/9, 046/14, 046/19, 048/1, 048/16, 053/4, 055/15, 055/18, 058/4, 058/15, 058/21, 058/29, 059/21, 059/22, 060/2, 060/5, 061/6, 061/11, 061/29, 062/18, 062/22, 062/25, 062/31, 063/8, 063/17, 064/9, 064/10, 064/11, 064/14, 064/19, 064/23, 064/30, 064/31, 065/7, 065/20, 066/10, 067/13, 067/29, 068/13, 068/28, 069/12, 069/27, 069/33, 070/24, 071/15, 071/19, 072/15, 072/21, 073/14, 073/17, 073/23, 074/6, 075/3, 075/13, 078/27, 078/31, 079/2, 079/24, 082/12, 082/21, 082/22, 083/9, 083/11, 084/1, 084/20, 086/12, 086/31, 087/18, 087/26, 088/24, 089/28, 089/29, 090/8, 090/12, 091/28, 092/3, 092/16, 092/19, 093/3, 093/6, 093/18, 093/29, 095/12, 095/13, 095/15, 095/19, 095/29, 096/6, 096/10, 097/19, 098/18, 098/24, 098/25, 099/7, 099/13, 099/16, 102/3, 102/13, 102/24, 102/25, 102/31, 104/11, 105/10, 107/2, 107/12, 108/6, 109/8, 109/31, 110/5, 110/9, 110/30, 111/2, 111/27, 113/12, 115/17, 115/34, 118/23, 118/28, 119/12, 119/25, 120/17, 121/10, 122/28, 123/23, 123/28, 124/12,

124/14, 125/11, 126/13, 126/21, 127/17,
 129/13, 130/6, 131/8, 136/16,
 136/25, 137/5, 138/9, 138/17, 138/23,
 138/31, 139/12, 139/16, 140/7,
 141/6, 141/31, 143/2, 143/4, 143/11,
 143/13, 144/9, 144/10, 144/14,
 144/28, 145/11, 146/7, 146/17, 146/20,
 147/6, 148/18, 149/26, 151/27,
 152/9, 152/11, 152/13, 152/15, 152/23,
 153/23, 155/30, 155/31, 156/22,
 156/28, 157/8, 157/19, 158/1, 158/14,
 159/5, 160/11, 160/17, 161/23,
 162/5, 162/6, 162/7, 162/20, 162/28,
 163/5, 163/11, 163/24, 163/31,
 165/1, 165/35, 166/15, 166/22, 167/10,
 167/13, 167/16, 168/3, 168/20,
 169/17, 170/15, 170/21, 170/22, 171/13,
 171/21, 172/14, 172/25, 173/22,
 173/25, 174/2, 174/5, 174/25, 175/3,
 175/6, 175/13, 175/14, 175/15,
 175/18, 176/25, 176/31, 177/3, 177/10,
 177/27, 177/31, 178/22, 178/26,
 181/3, 181/15, 181/20, 182/28, 183/4,
 183/7, 183/25, 183/31, 184/1,
 184/17, 184/19, 185/18, 185/21, 186/14,
 186/20, 187/4, 187/16, 187/30,
 188/24, 189/12, 189/23, 190/33, 192/24,
 192/33, 193/5, 193/10, 196/31,
 196/34, 198/3, 198/6, 198/19, 200/8,
 200/15, 200/34, 201/5, 201/26,
 201/31, 202/33, 204/26, 205/15, 206/31,
 207/1, 207/4, 207/12, 207/17,
 208/21, 209/1, 210/30, 210/31, 211/1,
 213/6, 213/29, 214/18, 217/3,
 217/8, 217/13, 217/24, 217/26, 218/26,
 222/3, 222/28, 223/2, 225/16,
 225/26, 225/31, 226/4, 226/23, 226/24,
 230/15, 231/8, 232/1, 233/17,
 233/25, 234/15, 236/14, 236/22, 238/5,
 238/15, 239/13, 239/24, 240/1,
 241/15, 242/15, 242/18, 242/28, 243/12,
 243/26, 244/14, 244/16, 246/11,
 246/15, 246/25, 247/14, 247/22, 248/11,
 248/19, 248/20, 248/32, 249/4,
 250/21, 255/21, 256/11, 257/16, 257/25,
 259/25, 260/2, 260/4, 262/8,
 263/4, 263/28, 264/4, 265/30, 266/22,
 267/18, 268/26, 268/34, 269/5,
 269/9, 270/18, 274/12, 278/24, 278/29,
 280/15, 280/17, 281/32, 282/18,
 282/27, 283/13, 284/9, 284/13, 284/24,
 286/2, 286/8, 290/5, 290/10,
 290/15, 291/9, 291/19, 292/3, 292/26,
 293/5, 293/7, 293/20, 293/25,
 293/27, 294/9, 294/15, 296/19, 296/26,
 297/1, 297/26, 298/28, 299/8,
 302/5, 302/26, 303/2, 303/8, 303/14,
 304/18, 306/12, 307/12, 307/27,

307/35, 308/11, 310/2, 313/9, 314/21,
 314/29, 315/4, 315/8, 315/10,
 316/3, 317/23, 318/28, 320/20, 321/8,
 322/17, 322/21, 323/7, 323/15,
 323/24, 323/29, 324/7, 324/12, 325/23,
 325/30, 326/15, 326/16, 329/11,
 329/12, 330/25, 330/31, 331/3, 331/21,
 332/13, 332/15, 332/21, 333/9,
 333/16, 333/17, 334/2, 334/5, 335/27,
 337/12, 338/10, 338/24, 338/26,
 338/30, 342/5, 342/8, 342/12, 342/17,
 342/21, 342/30, 343/4, 344/8,
 344/13, 345/4, 345/24, 346/21, 349/19,
 349/26, 352/19, 353/9, 354/9,
 355/23, 356/2, 356/10, 356/28, 357/6,
 358/16, 358/23
 d. ediyor 100/17
 d. ediyorum 145/9

dağ : Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı
 teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya
 kütlesi -3- [T]
 d. 303/13
 d.+ lar 284/17
 d.+ lara 249/23

dağıl - : bir arada iken ayrılıp birbirinden
 uzaklaşmak -9- [T]
 d.- an 227/23
 d.- dığı 213/4
 d.- dılar 210/26
 d.- ıyor 334/17
 d.- masına 077/9
 d.- maya 148/10
 d.- mış 009/17, 044/15, 212/15

dağınık : Bütün durumunda olmayan, öteye
 beriye dağılmış; karışık, düzeni bozulmuş, perişan
 -5- [T]
 d. 002/17, 083/18, 149/5, 227/23, 272/13

dağınıklık : Dağınık olma durumu, karışıklık,
 perişanlık, düzensizlik, tertipsizlik, derbederlik
 -1- [T]
 d. 170/24

Dağıstan : Rusya Federasyonu'na bağlı, özerk bir
 cumhuriyettir -2- [Far]
 D. 117/1
 D.+ a 115/16

dağıt - : belli bir ölçüye göre bölüştürmek -16-
 [T]
 d.- abiliridi 221/22
 d.- acak 033/30, 107/2
 d.- ılmasına 102/11
 d.- ıyor 260/19
 d.- mağa 171/24
 d.- mak 067/23, 069/25, 071/2, 096/1

d.- tı 085/18, 350/4
d.- tığı 013/32, 028/12, 158/20
d.- tılar 113/19

daha : var olana, elde bulunana ek olarak -370-
[T]

d. 001/6, 001/9, 002/5, 002/11, 003/34,
005/7, 005/17, 008/14,
009/19, 011/30, 012/28, 014/1, 014/22,
014/25, 015/2, 015/13, 016/20,
017/12, 017/16, 017/28, 018/32, 021/9,
021/17, 021/24, 024/29, 025/22,
026/5, 027/5, 029/23, 030/5, 030/11,
031/13, 031/28, 032/15, 033/4,
036/10, 036/15, 036/20, 038/24, 038/31,
039/3, 039/11, 039/30, 040/10,
040/16, 041/21, 042/6, 043/1, 044/9,
044/26, 045/4, 045/8, 047/3,
047/24, 048/5, 049/7, 049/15, 050/3,
050/18, 051/7, 052/31, 052/33,
054/8, 054/23, 054/31, 057/9, 057/29,
058/16, 058/18, 058/26, 060/5,
060/16, 062/24, 063/13, 066/23, 067/10,
067/28, 067/31, 071/13, 071/27,
072/21, 074/3, 075/4, 075/11, 076/3,
077/12, 078/27, 078/33, 080/13,
080/32, 081/27, 081/29, 082/3, 082/10,
082/28, 083/28, 084/10, 084/14,
085/11, 085/15, 085/16, 086/17, 087/7,
087/8, 087/17, 087/20, 088/11,
088/23, 088/27, 090/32, 091/5, 091/11,
091/15, 092/7, 095/2, 095/7,
097/12, 097/23, 099/20, 099/28, 100/8,
101/29, 102/2, 102/6, 102/12,
103/5, 103/6, 105/8, 106/6, 106/20,
108/17, 110/3, 111/2, 112/8,
114/29, 118/30, 119/22, 120/16, 121/7,
122/12, 122/15, 124/31, 126/29,
127/5, 128/5, 129/28, 130/9, 130/15,
131/17, 131/21, 132/22, 132/28,
134/19, 136/20, 137/6, 138/5, 140/7,
141/17, 141/29, 142/14, 142/17,
144/7, 144/22, 145/6, 145/17, 145/23,
146/31, 147/7, 148/11, 149/2,
149/15, 149/26, 149/29, 150/29, 151/14,
152/18, 152/25, 153/19, 153/33,
154/25, 155/3, 155/9, 155/32, 155/33,
157/4, 158/7, 159/28, 161/26,
162/29, 163/6, 166/24, 168/11, 169/5,
172/33, 175/16, 176/30, 178/4,
178/25, 178/32, 179/3, 179/12, 179/13,
181/13, 181/16, 182/27, 183/10,
184/16, 184/22, 185/8, 185/13, 187/23,
189/26, 190/32, 192/25, 193/24,
194/26, 196/30, 199/8, 200/17, 200/22,
200/24, 201/8, 202/2, 202/27,
202/28, 203/22, 203/25, 204/32, 205/7,
207/30, 210/11, 210/25, 214/16,

216/5, 216/9, 217/22, 220/2, 221/12,
222/1, 222/20, 224/21, 224/23,
228/32, 229/18, 230/10, 230/28, 231/9,
232/4, 232/15, 233/5, 233/20,
234/21, 235/8, 238/12, 239/19, 241/5,
242/2, 242/27, 243/6, 244/15,
244/24, 244/26, 246/10, 248/2, 248/21,
248/22, 249/28, 250/4, 250/15,
250/16, 251/28, 251/32, 252/14, 252/28,
253/15, 254/10, 255/32, 257/30,
259/20, 259/29, 264/1, 265/12, 266/3,
266/4, 266/6, 266/7, 266/9,
268/4, 268/22, 268/23, 268/25, 269/3,
270/21, 270/25, 271/9, 278/11,
282/23, 282/24, 282/25, 288/6, 289/7,
289/29, 290/7, 290/25, 292/28,
294/16, 294/21, 295/12, 298/1, 298/20,
299/25, 300/13, 307/19, 311/5,
312/9, 313/16, 314/23, 314/30, 315/4,
315/21, 315/26, 315/28, 316/32,
320/4, 320/17, 321/21, 321/22, 321/24,
322/6, 322/24, 323/4, 325/1,
325/5, 325/7, 325/22, 328/2, 329/11,
330/12, 330/18, 330/26, 332/1,
332/19, 332/20, 334/3, 334/11, 336/22,
338/27, 339/14, 340/11, 340/16,
343/26, 347/33, 348/10, 350/18, 350/19,
353/13, 354/33, 356/13, 357/30,
358/31
d.+ sı 040/20

dahi : “Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de”
anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü -1-
[T]

d. 081/19

dahil : içinde olmak üzere, ile birlikte, içinde
-2- [Ar]
d. 120/31
d.+ iyeci 013/31

dahiliyeci : İç hastalıkları uzmanı -2- [Ar]
d. 014/6
d.+ miz 004/24

daima : sürekli bir biçimde, her zaman, sürekli
olarak -30- [Ar]
d. 001/8, 003/13, 003/25, 005/19,
038/15, 039/22, 055/13, 056/30,
057/4, 059/9, 068/14, 070/29, 076/14,
083/20, 095/17, 101/14, 151/22,
156/26, 170/12, 173/22, 214/1, 232/23,
232/24, 232/34, 254/30, 312/27,
338/15, 354/28, 355/22

daimî : Sürekli -1- [Ar]
d. 331/6

dair : bir şey üzerine, konusunda, üstüne, le ilgili,
e değgin -15- [Ar]

d. 002/22, 017/10, 019/7, 061/21,
126/12, 126/24, 154/7, 164/27,
188/19, 201/23, 230/26, 253/29, 286/25,
299/17, 301/5

daire : bir çember ile çemberin iç bölgesinin
bileşiminden oluşan düzlem parçası -4-
[Ar]
d. 008/5, 053/29, 192/16
d.+ sine 028/2

dakika : zaman ölçüsü olarak saatin altmışta biri
değerindeki zaman birimi -35- [Ar]
d. 017/28, 018/8, 035/24, 039/9, 051/2,
054/31, 068/13, 070/22,
078/15, 082/20, 137/21, 142/16, 171/17,
173/32, 175/1, 175/2, 203/23,
203/33, 243/6, 250/31, 251/2, 257/30,
271/9, 294/16, 321/12, 351/26
d.+ da 179/9
d.+ dan 079/9, 284/3
d.+ larca 320/24
d.+ ları 067/13
d.+ larında 067/15
d.+ mda 354/11
d.+ sı 044/17
d.+ sina 044/17

dakikalık : Üzerinden dakika geçmiş olan -1-
[Ar]
d. 103/25

dal - : bir yerin içine birden girmek, girivermek
-29- [T]
d.- acakmış 015/5
d.- arak 188/29
d.- arım 110/14
d.- arsan 110/14
d.- dı 020/11, 092/1, 163/14, 190/34,
200/20, 210/24, 351/27, 357/24
d.- dığı 216/11
d.- dım 326/22
d.- dın 110/11
d.- ışıını 332/10
d.- ıyor 272/14
d.- ıyordu 049/22, 191/17, 240/29, 273/5,
342/11
d.- ma 256/4
d.- mak 102/18
d.- masına 070/19
d.- miş 057/14
d.- mişsin 243/33
d.- mişti 084/7, 243/23

dal : Ağacın gövdesinden ayrılan kollarından her
biri, Bir bilim alanının içinde yer alan ana bilim
dalında alt alanı -4- [T]

d. 105/22
d.+ da 110/13
d.+ larındaki 129/32
d.+ larını 071/6

dalaş - : ağız kavgası etmek, karşılıklı olarak
sözle atışmak -2- [T]
d.- an 175/17, 175/25

dalavereci : Çıkan için hileye başvuran kimse,
taklacı, kolpocu, aferist -1- [T]
d. 065/28

daldır - : Sokmak, batırmak -2- [T]
d.- dım 202/24
d.- ıp 228/10

dalgı : deniz, göl, ırmak gibi geniş su
yüzeylerinde genellikle rüzgârın, depremin, yeğin
akıntının vbnin etkisiyle oluşan çalkantı -9-
[T]
d. 151/12, 169/35
d.+ lanışlarla 049/20
d.+ lar 025/13
d.+ sı 183/30, 243/24, 252/16, 284/27
d.+ sını 007/18

dalgalanış : Dalgalanma işi -3- [Yun]
d. 309/17
d.+ ı 258/28
d.+ la 285/31

dalgalı : Dalgası olan deniz, göl; saç için kıvrım
kıvrım, kıvrımlı -1- [T]
d. 159/22

dalgın : çevresinde olup bitenleri
ayırımsamayacak denli düşüncelere dalmış olan ya
da dikkatini belli bir konuya yoğunlaştıramayan
kimse -7- [T]
d. 007/15, 180/24, 224/20, 295/35,
345/14, 345/18, 346/16

dalgınlık : Dalgın olma durumu, dikkatsizlik,
unutkanlık -2- [T]
d. 014/22
d.+ la 018/27

dalış : Dalma işi -1- [T]
d.+ larıyla 354/29

dalkavuk : çıkar ve yarar beklediği ya da
kendisinden çıkar sağladığı kimselere, makamca,
durumca büyüklerle karşı saygı ve hayranlık
göstererek yaranmak isteyen kimse -1- [T]
d. 142/11

dalkavukluk : Dalkavuk olma durumu -1-
[T]

d.+ undan 092/29

dam : dansta kavalıyeye eşlik eden kadın -2-
[Fr]
d.+ ı 252/14
d.+ larındaki 084/7

damak : ağız boşluğunun üstünü tavan gibi kuşatan kısım -4- [T]
d.+ ı 083/9
d.+ ma 052/19
d.+ mı 080/4, 087/11

damar : canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal -4- [T]
d.+ ma 293/5
d.+ lar 030/23
d.+ ları 087/6
d.+ lariyle 034/1

damga : Bir şeyin üzerine belli bir maksatla basılan işaret, mühür, nişan, kaşe -3- [T]
d. 265/3
d.+ dan 275/5
d.+ sı 127/28

damla : çok küçük ve yuvarlak biçimli sıvı -8- [T]
d. 078/30
d.+ lar 228/31
d.+ ları 012/17, 140/5
d.+ larını 028/11
d.+ nın 348/29
d.+ sı 086/32
d.+ sına 348/28

damla - : beklenmedik bir anda çıkagelmek -5- [T]
d.- dığı 084/3
d.- maz 225/19
d.- r 280/17
d.- yor 225/25
d.- yordu 023/16

dans : müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri, raks -2- [Fr]
d. 342/10
d. ediyordu 205/25

dar : boyuna göre genişliği, eni az ya da yetersiz olan, ensiz -26- [T]
d. 027/18, 027/31, 028/27, 029/28, 077/16, 085/5, 092/31, 099/25, 100/12, 120/14, 159/16, 159/20, 160/31, 175/21, 189/24, 214/7, 221/25, 221/30, 252/27, 259/10, 263/20, 269/7, 269/9, 287/14, 287/29, 312/26

daral - : bol iken dar duruma gelmek, küçülmek
-1- [T]
d.- ıyorum 320/24

darbe : yeğin bir biçimde çarpış, vuruş -1- [Ar]
d.+ sine 348/32

dargın : Darılmış, küsmüş, gücenmiş -4- [T]
d. 326/19
d.+ dı 071/21
d.+ dım 283/9
d.+ ım 283/10

darıl - : hoş gitmeyen bir davranış, bir söz ya da durum nedeniyle alınıp, gücenip görüşmez olmak, kırılarak ilişkiyi kesmek -2- [T]
d.- miş 026/24, 087/2

darlık : Dar olma durumu, gerektiği kadar ve yeterince geniş olmama; bir hastalıktan veya durumdan dolayı nefes almada güçlük çekmek
-4- [T]
d. 084/2
d.+ ı 170/21
d.+ ından 160/8
d.+ tan 221/34

Darülfünûn : üniversite -2- [Ar]
D.+ ları 113/31, 119/20

darümuallimin : Erkek öğretmen okulu -12- [Ar]
d. 008/10, 072/3, 072/17, 072/18, 196/25, 196/28
d.+ de 072/22, 073/1, 196/23
d.+ deki 055/15
d.+ e 093/8
d.+ i 045/30

dasdaracak : çok dar -3- [T]
d. 034/25, 130/2, 321/10

dâva : hukuksal bir sonuç elde etmek, bir hüküm sağlamak için bir yargı organına başvurma ve bunun sonucu olarak yargı organınca çözümü, hükme bağlanması gereken konu -33- [Ar]
d. 036/6, 062/8, 063/12, 094/10, 107/21, 107/32, 120/22, 143/22, 355/34
d.+ da 118/25, 119/13
d.+ larını 313/4
d.+ larla 178/11
d.+ mızın 349/21
d.+ na 108/22
d.+ nın 102/18, 107/28, 120/32, 350/16
d.+ nız 121/27
d.+ nızın 124/7

d.+ sı 177/30, 275/32, 356/3
 d.+ sına 008/27, 122/19
 d.+ ya 013/21, 185/20
 d.+ yı 052/26, 052/28, 100/14, 107/19,

120/4

dâvet : Çağırma, gelmesini isteme, çağrı; saygı ve sevgi gösterisi olarak verilen yemek, çay, ziyâfet, bunun için yapılan toplantı -34- [Ar]

d. 054/19, 136/13, 145/6, 145/28,
 162/25, 162/27, 177/32, 253/1,
 308/30, 337/7, 341/13
 d. eden 312/9, 326/26, 349/12
 d. ederek 075/27
 d. ederlerdi 044/16
 d. ediyordu 075/31
 d.+ i 165/23, 171/32, 200/8, 297/10
 d.+ idir 116/29
 d.+ im 172/6
 d.+ imizdir 116/28
 d.+ in 186/22, 337/30
 d.+ ine 116/27, 177/19, 337/27
 d.+ ini 337/18, 344/7
 d.+ lisin 207/28
 d.+ liyim 208/4
 d.+ te 153/3

davetli : çağrılı -2- [Ar]
 d.+ lerimiz 186/4
 d.+ yim 207/25

davran - : bir kimseye ya da bir şeye karşı belli bir durum almak -2- [T]
 d.- ır 222/25
 d.- masına 045/5

daya - : bir şeyi bir yere dokunur duruma getirmek, yaslamak -17- [T]
 d.- dı 001/3, 015/3, 041/19, 100/8,
 134/12, 180/13, 247/33
 d.- mak 078/20
 d.- miş 036/31, 052/27, 061/25
 d.- rız 056/22
 d.- yan 122/4
 d.- yarak 060/32, 106/4, 138/29
 d.- yışını 243/28

dayan - : karşı durmak, karşı koymak, varlığını korumak, zarar görmemek-10- [T]
 d.- abilecek 002/26, 352/26
 d.- amamıştır 081/23
 d.- amayacağım 242/27
 d.- amıyor 218/17
 d.- an 123/12
 d.- arak 008/1, 355/3
 d.- ırsın 041/17
 d.- madan 221/20

dayanıklı : Dayanma gücü fazla olan, sağlam, kuvvetli, mukavim -2- [T]
 d. 192/2
 d.+ dırlar 192/2

dayı : annenin erkek kardeşi -3- [T]
 d.+ n 012/2
 d.+ na 012/7, 012/12

de - : söylemek, söz söylemek -1034- [T]
 d.- di 002/10, 003/24, 004/21, 006/8,
 006/20, 006/24, 007/4, 007/9,
 007/12, 009/14, 009/19, 010/7, 011/12,
 011/22, 011/29, 012/1, 012/12,
 012/16, 012/22, 013/2, 013/26, 014/3,
 014/8, 019/4, 019/25, 021/7,
 021/23, 021/32, 025/30, 025/33, 026/8,
 026/12, 026/22, 027/3, 027/27,
 030/29, 031/23, 032/2, 033/3, 033/13,
 033/18, 033/23, 036/28, 037/23,
 038/10, 038/19, 038/24, 038/30, 039/4,
 039/25, 040/5, 043/5, 043/8,
 043/19, 044/31, 047/2, 049/1, 050/13,
 051/23, 052/8, 052/24, 052/26,
 053/19, 054/2, 055/4, 055/7, 055/20,
 056/11, 056/33, 057/16, 057/22,
 058/4, 058/12, 058/21, 059/13, 060/4,
 060/8, 060/22, 060/25, 061/3,
 064/9, 065/6, 065/25, 066/6, 066/20,
 066/21, 067/10, 068/5, 068/26,
 068/29, 069/26, 070/27, 075/24, 076/11,
 076/14, 079/11, 079/20, 081/9,
 086/21, 088/9, 088/29, 088/32, 089/25,
 090/4, 090/7, 090/20, 090/28,
 092/6, 095/33, 096/2, 096/6, 096/30,
 097/2, 097/4, 097/6, 097/9,
 097/21, 097/26, 099/1, 099/19, 099/28,
 100/11, 102/28, 103/12, 103/31,
 104/8, 104/17, 104/25, 105/8, 105/26,
 106/4, 106/11, 106/18, 106/27,
 108/16, 110/11, 119/4, 121/5, 121/18,
 122/13, 122/24, 123/18, 123/26,
 124/10, 124/20, 124/23, 124/29, 124/32,
 125/10, 125/13, 125/16, 126/19,
 126/27, 128/20, 131/15, 131/22, 132/3,
 132/14, 133/29, 134/10, 135/17,
 135/21, 135/25, 135/28, 136/4, 136/15,
 136/29, 137/2, 138/8, 138/19,
 138/23, 139/6, 139/14, 139/31, 140/9,
 140/26, 140/31, 141/24, 143/24,
 144/24, 144/30, 146/26, 147/8, 148/23,
 149/6, 149/10, 149/21, 150/1,
 150/24, 150/27, 151/12, 154/2, 154/10,
 154/28, 154/30, 155/3, 156/17,
 156/33, 157/7, 157/9, 157/15, 157/22,
 159/4, 159/9, 159/30, 160/1,
 160/6, 160/18, 160/25, 161/8, 161/28,
 162/24, 163/2, 163/18, 163/20,

164/6, 164/13, 164/17, 164/26, 164/32,
 165/9, 165/12, 165/16, 165/28,
 166/6, 166/14, 166/30, 166/33, 167/8,
 167/14, 167/20, 167/29, 168/10,
 168/13, 168/31, 169/20, 169/34, 170/6,
 170/12, 171/6, 171/28, 171/35,
 172/7, 173/30, 174/4, 176/10, 179/21,
 179/26, 179/30, 180/7, 180/10,
 180/18, 180/23, 181/19, 182/8, 182/17,
 182/26, 183/3, 183/9, 183/16,
 184/5, 185/2, 185/24, 186/10, 186/16,
 186/24, 186/28, 187/1, 187/3,
 187/27, 187/29, 188/10, 188/31, 188/33,
 189/6, 189/9, 189/27, 189/32,
 190/2, 190/6, 190/10, 190/25, 191/2,
 191/9, 191/21, 191/27, 192/14,
 193/13, 193/32, 194/4, 194/15, 195/9,
 196/14, 197/14, 197/16, 197/19,
 198/2, 198/5, 198/10, 199/10, 199/13,
 200/1, 200/28, 200/33, 201/3,
 202/6, 203/16, 203/24, 204/6, 204/12,
 204/17, 206/4, 206/6, 206/24,
 207/2, 207/20, 207/23, 207/28, 208/11,
 209/8, 209/14, 209/30, 209/31,
 210/10, 210/13, 212/17, 213/10, 213/18,
 213/26, 213/34, 214/11, 214/13,
 214/15, 214/17, 214/24, 214/29, 216/1,
 216/3, 216/21, 216/23, 216/26,
 216/32, 217/10, 217/24, 218/10, 218/25,
 219/12, 219/33, 220/7, 220/13,
 220/34, 221/6, 221/10, 221/15, 222/1,
 224/12, 224/15, 224/26, 224/31,
 225/8, 226/15, 226/26, 227/7, 227/10,
 227/15, 227/18, 227/28, 227/32,
 228/4, 228/9, 228/15, 228/24, 229/6,
 229/8, 229/32, 230/4, 230/7,
 230/11, 230/22, 230/29, 231/7, 231/15,
 231/27, 232/5, 232/18, 233/2,
 233/16, 233/31, 234/27, 234/32, 235/14,
 235/30, 235/32, 236/2, 236/11,
 236/15, 237/27, 238/4, 238/8, 238/14,
 238/18, 238/22, 239/8, 239/11,
 239/18, 239/31, 242/7, 242/24, 243/1,
 243/16, 243/33, 244/1, 244/18,
 245/3, 245/7, 245/9, 245/12, 245/18,
 245/23, 245/28, 246/1, 246/5,
 246/9, 246/14, 246/20, 247/13, 247/16,
 247/31, 248/14, 248/17, 249/14,
 249/19, 250/3, 250/18, 250/30, 253/15,
 254/1, 254/17, 257/22, 257/24,
 257/34, 258/2, 258/11, 258/20, 258/26,
 258/31, 259/6, 259/19, 259/22,
 259/24, 260/9, 261/6, 261/15, 261/17,
 262/11, 262/28, 262/33, 263/13,
 263/24, 264/5, 264/11, 264/24, 265/8,
 267/4, 268/31, 269/12, 270/7,
 270/10, 270/24, 270/33, 271/7, 271/21,
 272/8, 273/8, 273/15, 273/20,

274/4, 274/7, 274/25, 274/28, 275/1,
 276/22, 276/25, 277/23, 277/31,
 279/8, 279/19, 279/28, 280/4, 280/9,
 280/30, 281/10, 282/12, 283/3,
 283/18, 284/1, 284/7, 284/17, 284/32,
 285/3, 285/10, 285/21, 285/24,
 286/17, 286/30, 287/25, 288/3, 288/21,
 288/30, 289/2, 289/20, 289/25,
 289/27, 290/2, 290/24, 290/25, 290/32,
 291/15, 292/15, 292/16, 292/29,
 293/31, 294/4, 294/13, 294/20, 294/30,
 295/36, 296/12, 296/21, 296/25,
 297/7, 297/32, 298/11, 298/19, 298/25,
 298/33, 299/16, 300/2, 300/16,
 300/22, 300/26, 300/31, 301/3, 301/15,
 302/7, 302/20, 303/30, 304/1,
 304/9, 304/15, 304/26, 304/30, 305/1,
 305/3, 305/14, 306/17, 306/20,
 306/23, 306/25, 307/9, 307/21, 307/23,
 308/7, 308/25, 309/2, 309/15,
 309/19, 309/22, 309/24, 309/29, 310/6,
 310/22, 311/27, 313/1, 313/11,
 314/4, 316/6, 317/32, 318/4, 318/6,
 318/9, 318/13, 318/24, 323/4,
 323/12, 323/16, 323/27, 323/33, 324/1,
 324/6, 324/23, 324/25, 324/31,
 326/4, 326/9, 326/13, 326/16, 326/18,
 326/22, 326/29, 327/3, 327/17,
 327/24, 327/27, 329/23, 330/1, 330/4,
 331/8, 332/33, 333/27, 337/19,
 339/30, 340/3, 341/3, 341/6, 342/3,
 343/9, 343/13, 343/15, 343/17,
 343/30, 344/5, 344/17, 345/3, 345/9,
 345/14, 345/18, 345/30, 345/33,
 346/3, 346/24, 346/26, 347/4, 347/11,
 347/15, 347/19, 348/26, 350/8,
 350/28, 351/6, 352/2, 352/7, 352/9,
 352/28, 353/33, 356/29, 356/32,
 357/2, 357/9, 357/12, 357/32, 358/30,
 358/32, 359/17
 d.- diği 005/16, 281/25
 d.- diğim 192/15, 217/26, 239/2
 d.- diğimiz 109/5, 280/32, 328/12
 d.- diğın 059/30, 059/31, 107/16, 107/17,
 218/15, 281/25, 293/28, 324/10
 d.- diğınız 140/20, 217/27, 315/5
 d.- dik 254/28
 d.- dikleri 162/11, 202/15, 349/14
 d.- diklerimden 293/26
 d.- diklerin 294/7
 d.- dikten 099/11, 132/28, 271/19
 d.- diler 005/4, 038/12, 058/16, 086/27,
 292/9
 d.- dim 004/21, 026/26, 096/32, 097/1,
 097/11, 097/13, 097/17, 097/19,
 097/29, 169/12, 175/21, 196/34, 201/27,
 202/8, 203/1, 203/27, 203/31,
 209/4, 209/11, 209/12, 224/23, 275/3,
 291/14, 292/2, 321/22, 323/21,

323/28, 324/2, 324/15, 326/6, 326/10,
326/27, 326/30, 327/5, 327/20,
327/25, 331/16, 336/21, 336/24, 337/13,
339/19, 343/6, 344/15
d.- dimse 063/10
d.- din 066/16, 067/1, 294/25
d.- diniz 195/13, 286/13, 315/3
d.- me 012/25
d.- medim 032/12, 164/15
d.- medin 254/32
d.- meğe 084/25, 162/13
d.- mek 007/18, 009/20, 031/2, 034/17,
045/16, 047/2, 057/12, 057/16,
059/14, 069/3, 069/18, 093/27, 094/29,
105/5, 139/31, 142/4, 142/6,
158/10, 161/25, 190/2, 241/33, 254/19,
255/19, 255/23, 261/11, 262/27,
290/33, 295/20, 295/25, 308/28, 323/22,
324/28, 327/10, 340/5, 340/7,
340/21, 345/18, 354/17, 357/11
d.- mekti 024/30, 114/3, 114/4
d.- mektir 063/11, 178/27, 242/29,
256/12, 268/9
d.- meli 231/8
d.- mem 192/33
d.- memiști 127/19
d.- menin 082/3
d.- mesini 330/26
d.- meyecek 128/10
d.- meyeyim 339/14
d.- meyiniz 165/5
d.- mez 065/4, 343/21
d.- miş 016/2, 031/30, 032/25, 038/8,
060/5, 060/15, 060/18, 060/20,
172/25, 174/9, 325/29, 326/2, 329/29
d.- mişim 155/2
d.- mişler 162/17
d.- mişse 275/27
d.- mişti 034/19, 034/21, 044/22, 046/16,
073/17, 089/32, 250/11, 256/26,
288/15, 328/18, 344/2, 355/25
d.- miştım 341/26
d.- miştın 066/18
d.- miyorsa 349/2
d.- miyorum 069/29, 185/31, 196/8,
344/22
d.- miyoruz 109/27
d.- nemez 255/3
d.- nir 192/1, 255/27
d.- r 065/4, 066/21, 166/16, 255/2,
274/18, 285/34, 307/28
d.- rdi 295/19, 295/22, 321/23
d.- rim 026/13, 123/2, 168/21, 315/27
d.- riz 108/4, 344/5
d.- rken 173/9, 309/6
d.- rler 100/28, 107/32, 138/4, 186/5,
192/3, 268/4, 280/26, 321/26,
340/26
d.- rmiş 172/30

d.- rsem 222/10
d.- rsen 065/28
d.- rseniz 270/12
d.- rsin 007/30, 060/26, 067/14, 096/24,
141/22, 141/26, 198/19, 280/16,
348/30
d.- rsiniz 191/14, 299/22
d.- se 174/20, 202/12
d.- sem 169/22, 249/26
d.- sene 208/11
d.- senize 172/26
d.- ye 209/20, 210/8, 222/22, 231/26,
232/11, 237/21, 240/15, 241/14,
242/6, 244/27, 245/31
d.- yebildi 087/30
d.- yebilirdi 127/24
d.- yebilirim 341/15
d.- yebiliriz 233/29
d.- yebilmişti 086/13, 133/27
d.- yeceği 061/29, 152/22
d.- yecekler 344/12
d.- yeceksin 120/3
d.- yeceksiniz 068/11, 174/15
d.- yecekti 132/7, 152/10, 264/8
d.- yecektim 352/31
d.- yelim 066/16
d.- yemedim 337/9
d.- yemem 039/27, 124/2, 239/2
d.- yen 001/22, 034/6, 038/14, 046/20,
138/13, 209/11
d.- yerek 044/27, 061/30, 099/8, 160/2,
327/19
d.- yeyim 007/25, 122/31, 304/2, 338/27
d.- yince 119/18, 256/13
d.- yiniz 270/12
d.- yip 062/23, 121/10, 141/9, 152/8,
162/7, 166/33, 173/26, 196/1,
329/9, 329/14
D.- yip 103/26
d.- yişi 278/23
d.- yişinde 325/19
d.- yişini 252/28, 345/16
d.- yor 005/9, 046/27, 073/6, 105/18,
109/32, 154/19, 209/17, 242/23,
270/12, 279/13, 286/9, 286/11, 304/6,
307/29, 307/30, 311/33, 325/15,
326/14, 332/22, 342/20, 342/25, 346/16
d.- yordu 002/3, 005/12, 073/13, 135/14,
146/17, 152/28, 153/8, 183/25,
184/16, 186/8, 197/29, 198/14, 237/6,
246/28, 262/4, 285/5, 290/27,
291/5, 291/6, 331/10, 332/26, 341/33,
346/7, 358/4
d.- yordum 093/31, 318/25
d.- yordunuz 109/3
d.- yorlar 226/19, 333/5, 333/11, 334/5
d.- yorlardı 087/20, 210/3, 292/14
d.- yorsun 059/29, 107/19, 122/30,
143/8, 301/28, 348/32, 349/6

d.- yorsunuz 109/18
 d.- yorum 059/2, 093/28, 095/26, 095/27,
 180/2, 192/33, 223/10, 223/26,
 301/27
 d.- yoruz 065/15, 109/31, 117/6, 156/21,
 333/5

de : bağlama ve kuvvetlendirme edatı -805-
 [T]

d. 002/5, 004/7, 004/12, 004/30, 005/4,
 005/9, 005/13, 007/30,
 008/26, 008/29, 009/11, 009/31, 010/11,
 010/28, 010/29, 012/6, 013/27,
 013/28, 014/21, 016/13, 018/18, 018/31,
 019/16, 020/3, 020/16, 020/17,
 022/1, 023/13, 024/9, 025/2, 025/3,
 026/4, 026/22, 026/26, 027/14,
 027/20, 027/22, 028/1, 028/21, 031/3,
 031/7, 031/14, 032/10, 032/14,
 032/17, 032/31, 036/3, 036/5, 037/2,
 037/23, 037/29, 038/7, 038/11,
 038/19, 038/21, 038/32, 038/33, 039/1,
 040/1, 040/14, 040/16, 040/19,
 040/26, 040/32, 041/10, 041/11, 041/12,
 041/15, 041/32, 042/10, 043/18,
 043/28, 044/4, 044/21, 044/29, 045/1,
 045/2, 045/8, 045/13, 046/8,
 046/11, 047/12, 048/21, 049/8, 052/29,
 052/30, 053/4, 055/30, 056/3,
 056/5, 056/29, 058/5, 058/15, 058/30,
 059/1, 059/5, 059/13, 059/22,
 059/24, 060/20, 060/25, 061/8, 061/12,
 061/24, 062/15, 062/21, 062/22,
 062/27, 063/1, 063/5, 063/12, 063/19,
 063/25, 063/27, 063/33, 064/2,
 064/17, 064/18, 064/24, 065/15, 065/18,
 065/28, 065/29, 065/32, 066/1,
 066/10, 066/18, 066/19, 066/26, 066/27,
 066/28, 067/28, 068/7, 068/13,
 068/19, 068/22, 069/10, 069/11, 069/13,
 069/32, 070/4, 071/20, 071/22,
 072/15, 072/17, 073/5, 073/6, 073/18,
 074/19, 074/26, 077/16, 077/20,
 078/5, 078/10, 078/23, 078/24, 078/32,
 079/1, 079/26, 080/7, 080/20,
 080/27, 080/31, 081/1, 081/12, 081/25,
 082/18, 083/21, 084/13, 085/6,
 085/10, 086/28, 087/2, 087/11, 087/12,
 087/21, 087/24, 087/27, 089/13,
 090/2, 090/11, 090/21, 090/22, 091/1,
 091/13, 093/5, 093/8, 093/10,
 093/16, 093/17, 093/28, 094/26, 095/9,
 095/22, 098/11, 098/15, 098/20,
 098/30, 098/31, 099/7, 099/29, 099/31,
 100/30, 101/3, 101/8, 102/2,
 102/4, 102/23, 102/31, 104/11, 105/6,
 106/19, 108/4, 109/4, 109/30,
 110/2, 110/3, 110/4, 110/14, 110/16,
 110/18, 110/22, 110/23, 111/6,

111/7, 111/28, 113/2, 113/21, 116/10,
 118/21, 118/26, 119/6, 120/7,
 120/31, 121/6, 121/19, 121/26, 121/30,
 122/17, 122/30, 123/9, 123/11,
 123/23, 123/24, 123/31, 124/2, 124/15,
 124/21, 124/28, 125/24, 125/31,
 126/7, 126/9, 127/30, 127/31, 128/19,
 129/18, 129/27, 130/3, 130/7,
 130/14, 130/31, 131/26, 132/24, 133/3,
 134/25, 135/3, 135/4, 135/22,
 135/30, 136/1, 136/3, 136/24, 136/27,
 137/32, 138/3, 138/15, 138/27,
 139/3, 139/7, 139/10, 139/21, 139/26,
 140/17, 140/22, 141/8, 141/11,
 141/19, 141/20, 142/6, 142/7, 142/8,
 142/11, 143/3, 144/4, 144/5,
 144/20, 145/14, 145/23, 145/27, 146/12,
 146/28, 149/12, 149/13, 149/27,
 149/31, 150/15, 152/16, 152/20, 152/30,
 153/2, 153/8, 154/11, 154/28,
 156/8, 156/12, 156/29, 157/3, 157/16,
 157/29, 157/31, 158/9, 158/27,
 160/8, 160/10, 160/11, 161/18, 162/2,
 162/13, 162/15, 162/28, 163/22,
 163/32, 164/28, 165/26, 165/32, 166/10,
 166/11, 166/12, 167/16, 167/17,
 168/2, 168/14, 168/28, 168/31, 169/20,
 169/34, 170/2, 170/15, 170/16,
 171/1, 171/5, 171/9, 171/16, 171/17,
 171/32, 171/33, 172/10, 172/16,
 172/20, 172/22, 172/24, 173/3, 173/21,
 173/24, 173/30, 174/11, 174/16,
 174/21, 174/29, 174/31, 175/5, 175/6,
 175/30, 176/11, 176/13, 176/17,
 176/27, 176/31, 176/33, 177/3, 177/5,
 177/14, 177/26, 177/32, 178/8,
 178/9, 178/25, 178/33, 179/1, 180/1,
 180/17, 180/22, 182/2, 182/12,
 182/22, 182/27, 184/15, 185/21, 185/31,
 186/18, 186/31, 187/1, 188/1,
 188/11, 189/1, 189/6, 189/8, 189/16,
 189/29, 190/2, 190/14, 192/2,
 192/7, 192/8, 192/10, 192/11, 192/26,
 193/5, 193/32, 193/35, 194/23,
 194/25, 194/30, 195/15, 195/19, 195/21,
 196/4, 196/6, 196/9, 196/11,
 196/22, 196/25, 197/3, 197/4, 197/9,
 197/12, 197/28, 198/22, 198/29,
 199/30, 199/32, 201/17, 201/18, 201/25,
 201/32, 202/3, 202/33, 203/6,
 203/32, 203/34, 204/2, 204/8, 205/7,
 205/10, 205/13, 205/16, 205/18,
 205/24, 206/5, 206/7, 206/11, 206/20,
 207/3, 207/23, 208/12, 208/13,
 208/25, 208/27, 209/11, 209/15, 209/19,
 209/22, 210/4, 210/16, 213/1,
 213/11, 213/12, 213/26, 213/29, 214/12,
 214/24, 216/15, 216/26, 217/6,

217/12, 217/16, 217/21, 218/30, 218/35,
 219/16, 220/19, 220/30, 222/3,
 222/4, 222/7, 222/13, 222/17, 222/18,
 222/23, 222/26, 223/11, 223/14,
 223/22, 223/26, 223/31, 224/7, 224/31,
 226/3, 226/4, 226/5, 226/28,
 227/19, 227/28, 230/16, 230/30, 231/9,
 231/17, 231/22, 231/28, 231/31,
 232/26, 234/8, 234/32, 235/1, 235/2,
 235/17, 235/19, 235/20, 236/17,
 237/24, 238/1, 238/3, 238/11, 238/30,
 239/21, 239/34, 240/3, 242/2,
 242/18, 242/29, 243/2, 243/31, 244/8,
 245/4, 245/19, 245/27, 247/14,
 247/17, 248/2, 248/24, 249/4, 249/8,
 249/20, 249/21, 250/6, 250/9,
 252/22, 252/26, 253/13, 253/29, 253/30,
 254/27, 255/1, 255/2, 255/6,
 255/8, 255/14, 255/18, 255/27, 257/6,
 258/10, 259/28, 259/31, 259/32,
 260/10, 260/21, 260/22, 261/12, 261/19,
 261/29, 261/31, 262/20, 262/25,
 262/30, 263/8, 263/27, 265/22, 265/33,
 267/4, 267/19, 268/1, 268/8,
 268/10, 268/18, 268/20, 269/21, 269/28,
 270/3, 270/9, 270/12, 270/15,
 270/26, 270/28, 273/9, 273/11, 275/3,
 275/15, 275/27, 275/29, 275/32,
 276/2, 276/14, 277/2, 277/10, 277/25,
 278/3, 278/13, 279/1, 280/30,
 281/2, 281/13, 281/26, 282/9, 282/27,
 283/22, 286/26, 287/11, 289/3,
 289/7, 289/11, 289/28, 290/20, 290/22,
 290/23, 290/30, 290/31, 291/13,
 291/18, 291/22, 291/32, 292/33, 293/3,
 293/8, 293/10, 293/14, 293/25,
 293/27, 294/9, 294/29, 294/30, 295/5,
 295/7, 295/10, 295/25, 295/32,
 296/14, 298/27, 298/28, 298/29, 299/13,
 300/17, 301/18, 301/20, 303/4,
 304/13, 304/27, 304/31, 305/12, 305/21,
 305/30, 306/7, 306/18, 306/25,
 307/22, 307/29, 308/7, 308/14, 308/17,
 309/21, 310/4, 310/26, 311/14,
 311/22, 312/1, 312/11, 313/5, 313/6,
 313/14, 314/7, 314/11, 314/14,
 314/21, 314/28, 315/1, 315/5, 315/14,
 315/16, 315/17, 315/24, 316/33,
 317/6, 318/9, 321/3, 322/7, 323/14,
 323/15, 324/9, 324/28, 325/12,
 325/13, 325/17, 325/21, 325/28, 326/21,
 327/6, 328/5, 328/7, 328/17,
 329/31, 331/3, 331/20, 331/24, 331/31,
 332/5, 332/10, 332/22, 332/23,
 332/28, 332/29, 332/30, 333/6, 333/10,
 333/22, 333/25, 333/26, 333/27,
 335/9, 335/27, 336/4, 337/8, 337/28,
 338/9, 338/29, 339/5, 339/9,

339/10, 341/18, 342/16, 343/10, 343/31,
 345/15, 345/25, 347/4, 348/27,
 349/12, 350/11, 352/26, 353/2, 354/33,
 355/8, 355/20, 356/9, 358/32
 d. ederim 124/8

de : dan, dan; ile, leyin; ce, tarafından -4-
 [Fr]
 d. 034/10, 279/25, 326/31, 340/15

dedikodu : başkalarını çekiştirmek, kınamak
 üzerine kurulmuş konuşma -6- [T]
 d. 174/22, 184/25, 209/4
 d.+ lara 186/32
 d.+ ların 162/29
 d.+ su 173/6

def : savuşturmak, savmak, başından atmak,
 uzaklaştırmak, göndermek-1- [Ar]
 d. edmek 075/28

defa : kez, kere -112- [Ar]
 d. 002/25, 005/21, 006/6, 008/29, 009/9,
 044/30, 049/10, 049/16,
 049/30, 050/2, 051/1, 051/19, 055/25,
 061/27, 061/29, 063/30, 070/13,
 071/23, 071/25, 073/8, 079/18, 083/26,
 085/30, 086/2, 094/28, 117/7,
 122/3, 126/10, 131/7, 143/31, 148/24,
 149/18, 150/28, 154/8, 154/18,
 156/19, 158/25, 158/27, 159/13, 161/7,
 162/6, 172/19, 175/27, 177/6,
 177/16, 178/11, 179/33, 182/19, 187/10,
 189/28, 190/8, 193/28, 193/33,
 197/8, 198/18, 205/5, 205/20, 205/21,
 208/32, 212/4, 212/23, 222/32,
 223/28, 236/26, 237/9, 240/6, 242/30,
 244/28, 247/3, 248/7, 249/27,
 252/17, 254/26, 259/30, 260/9, 261/21,
 268/9, 272/20, 272/21, 272/29,
 274/34, 277/20, 277/24, 278/18, 284/2,
 298/25, 302/25, 309/18, 318/10,
 320/3, 325/13, 328/8, 328/31, 330/6,
 330/25, 334/14, 337/10, 337/29,
 338/6, 338/17, 341/17, 341/22, 351/24,
 352/28
 d.+ dan 064/19, 302/26
 d.+ ki 180/13
 d.+ lar 189/17, 328/15, 355/21
 d.+ sında 085/31, 354/26

defol : başımdan, yanımdan çekil git! anlamında
 ağır bir hakaret ve kovma sözü olarak kullanılır
 -1- [Ar]
 d. 072/1

defter : Yapıştırılarak veya dikilerek kitap
 biçimine sokulmuş kâğıt destesi -44- [Ar]
 d. 285/7, 285/11, 335/23, 346/9

d.+ de 285/14
d.+ den 067/16
d.+ i 060/10, 067/12, 242/33, 243/3,
249/30, 261/31, 328/5, 334/24,
337/14, 337/15, 345/5, 352/18, 357/15
d.+ ime 320/3, 344/24
d.+ imin 243/10
d.+ in 353/4
d.+ ine 067/22, 105/29
d.+ ini 267/4, 285/10
d.+ le 016/15
d.+ ler 346/6
d.+ leri 328/6, 328/26, 329/1, 346/20,
356/12
d.+ lerim 005/8, 005/16, 346/7
d.+ lerimi 328/15
d.+ lerin 328/9, 328/19, 328/29
d.+ lerini 349/7, 352/10
d.+ lerinin 240/31

değ - : aralık kalmayınca kadar birbirine
yaklaşmak, dokunmak, temas etmek -4-
[T]
d.- diği 077/14
d.- er 104/20
d.- iyordu 235/13
d.- mezdi 081/19

değdir - : Yaklaştırıp dokundurmak -2-
[T]
d.- erek 136/10, 145/27

değer : Uğrunda belli bir bedel ödenecek veya
belli bir zahmet göze alınacak nicelik veya
nitelikte olan, lâyük, şâyan-1- [T]
d. 355/30

değerli : Maddî değeri olan, kıymetli -1-
[T]
d. 243/12

değil : cümle içinde art arda kullanılan iki veya
daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından
bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine
bağlayan veya yüklem olumsuz çekimini
sağlayan kelime -446- [T]
d. 002/4, 007/14, 007/20, 010/7, 010/15,
010/30, 011/29, 012/1,
012/3, 012/7, 013/20, 014/4, 018/1,
021/3, 026/31, 027/4, 031/18,
031/26, 031/27, 032/16, 035/15, 035/21,
038/10, 038/14, 040/13, 045/14,
048/18, 053/2, 053/11, 056/22, 056/27,
058/18, 059/24, 059/30, 059/31,
061/14, 063/5, 063/9, 063/11, 063/27,
064/3, 064/28, 065/6, 065/26,
066/21, 068/7, 070/13, 072/16, 073/5,
074/8, 074/24, 085/26, 091/4,

091/29, 092/15, 094/1, 094/10, 094/30,
095/1, 095/2, 095/4, 095/26,
096/31, 100/1, 100/4, 102/30, 104/21,
104/22, 104/23, 105/9, 107/17,
108/19, 109/9, 109/22, 110/6, 110/19,
111/28, 111/29, 115/22, 118/29,
119/1, 119/22, 120/1, 120/12, 121/18,
123/14, 124/13, 124/32, 126/2,
128/22, 129/1, 129/16, 131/15, 134/29,
135/18, 136/6, 138/13, 139/27,
140/11, 141/2, 141/27, 141/30, 142/6,
142/11, 142/23, 144/6, 147/3,
151/18, 152/11, 152/31, 153/8, 153/24,
153/27, 155/27, 156/23, 161/2,
162/2, 163/4, 165/29, 165/33, 169/29,
171/5, 173/4, 174/10, 175/1,
175/21, 176/10, 176/19, 177/14, 184/16,
184/31, 186/20, 188/6, 188/11,
189/1, 189/32, 190/3, 190/12, 190/14,
190/20, 192/3, 192/24, 192/34,
193/14, 193/20, 193/27, 194/15, 195/18,
195/25, 198/19, 198/20, 200/3,
201/6, 201/15, 202/3, 203/16, 206/27,
207/2, 209/2, 209/24, 209/30,
210/29, 213/19, 214/13, 216/5, 217/4,
217/23, 219/13, 219/17, 221/11,
222/16, 222/17, 222/18, 222/29, 223/29,
224/1, 224/6, 224/7, 225/3,
225/26, 231/8, 231/9, 231/19, 232/13,
234/13, 234/14, 234/22, 235/21,
235/22, 235/24, 239/9, 239/12, 242/13,
248/15, 248/21, 248/26, 248/29,
248/32, 249/2, 249/8, 249/33, 250/8,
250/12, 250/16, 253/15, 254/27,
255/15, 255/16, 256/10, 256/12, 256/19,
256/23, 257/25, 261/23, 261/34,
263/1, 263/24, 264/27, 265/11, 265/17,
265/21, 266/2, 266/7, 266/19,
266/24, 267/25, 268/5, 268/11, 268/12,
268/28, 268/29, 268/34, 271/5,
273/28, 274/12, 278/4, 279/11, 280/30,
281/19, 283/12, 284/14, 287/20,
289/8, 291/17, 292/32, 293/10, 293/12,
293/14, 294/5, 295/26, 296/26,
296/28, 296/30, 297/5, 297/20, 297/23,
298/26, 298/34, 299/31, 300/11,
301/24, 301/26, 302/9, 302/27, 303/30,
304/16, 305/18, 306/11, 306/13,
306/23, 307/24, 307/36, 308/17, 310/11,
311/7, 311/9, 311/13, 312/21,
313/14, 313/18, 314/6, 315/6, 315/11,
315/17, 316/3, 321/17, 322/23,
322/24, 322/28, 324/3, 324/9, 324/25,
326/5, 326/6, 326/26, 326/27,
327/7, 327/24, 331/22, 332/9, 333/29,
334/22, 334/23, 338/5, 338/25,
339/15, 340/8, 340/15, 340/20, 340/30,
343/17, 347/22, 347/24, 348/31,

348/32, 349/4, 349/14, 352/23, 353/10,
355/9, 355/30, 356/1, 358/8,
359/7
d.+ di 017/20, 043/27, 070/16, 071/9,
071/29, 078/21, 082/1, 089/16,
094/26, 095/20, 108/25, 109/6, 127/17,
151/1, 152/21, 158/12, 175/7,
175/8, 175/9, 191/29, 196/24, 214/25,
234/9, 275/10, 282/28, 291/3,
341/24, 342/22, 354/32, 355/31, 356/9
d.+ dim 149/23, 149/24
d.+ din 099/19
d.+ diniz 261/32
d.+ dir 013/28, 062/27, 062/30, 063/1,
066/11, 068/21, 069/30, 092/29,
100/12, 102/5, 103/17, 109/26, 115/28,
115/29, 119/31, 120/22, 120/30,
121/11, 121/12, 123/10, 126/6, 142/21,
150/13, 150/15, 174/24, 174/26,
184/12, 196/27, 216/18, 248/27, 254/19
d.+ dirler 257/6
d.+ im 003/3, 006/25, 037/26, 061/4,
061/21, 091/18, 092/17, 107/28,
108/22, 140/17, 175/26, 180/18, 196/14,
199/10, 199/11, 201/28, 203/12,
207/10, 209/8, 220/8, 224/3, 259/30,
281/21, 314/14, 314/26, 325/9,
328/17
d.+ iz 064/21, 107/2, 184/31
d.+ miş 173/8, 247/32
d.+ mişler 060/8
d.+ se 008/25, 067/6, 103/22, 119/28,
129/26, 137/5, 235/20, 305/21,
308/21
d.+ sin 065/28, 199/20
d.+ siniz 139/23, 315/14

değiş - : biçimini ya da durumunu değiştirmek, bir
başka biçime ya da duruma girmek -25- [T]

d.- ecekti 195/19
d.- ecektir 268/8
d.- en 356/27
d.- ir 173/21, 195/15, 256/11
d.- irse 256/11
d.- iyor 314/15
d.- meğe 208/22
d.- mesi 019/15, 333/28
d.- meyen 315/5
d.- mez 199/27
d.- miş 123/33, 198/18
d.- mişti 044/30, 094/17
d.- ti 082/30, 197/13, 290/26, 329/30,
338/32
d.- tiği 272/22
d.- tiğinizi 314/21
d.- tirmek 186/9

değişiklik : değişik olma durumu -9- [T]
d. 094/13, 251/10, 269/31

d.+ i 259/16
d.+ in 224/19
d.+ ler 263/1
d.+ lerden 206/30
d.+ lerine 235/12
d.+ ten 005/24

değiştir - : başka bir duruma, görünümüne, biçime,
huya, tutuma getirmek -35- [T]

d. 011/14
d.- di 226/25, 301/2, 302/13, 329/11,
329/17, 331/2, 354/24
d.- diği 195/9
d.- dikten 003/17
d.- ebilir 188/26
d.- ecek 329/12
d.- emiyordu 094/24
d.- en 139/8, 178/13
d.- erek 108/12, 182/25, 196/19
d.- irler 200/2
d.- iyor 306/8
d.- medi 157/6
d.- meğe 018/17, 083/20, 174/24, 226/8,
235/11, 239/21
d.- mek 216/33, 218/21
d.- mekten 050/4
d.- memiştii 008/14
d.- mişti 164/12, 239/20
d.- miyor 119/17
d.- tti 324/31

değnek : Elde taşınacak uzunluk ve incelikte
düzgün ağaç, sopa, çomak -1- [T]
d. 061/13

dehşet : Korkunç bir şey veya bir tehlike
karşısında insanın içini kaplayan büyük korku,
telâş ve ürküntü, yığı -16- [Ar]

d. 048/13, 091/31, 250/10
d.+ e 083/18, 088/21
d.+ i 243/16, 267/20
d.+ inden 271/1
d.+ ini 227/21, 229/18, 243/26, 348/15
d.+ le 223/16, 252/18

dekor : Tiyatro, sinema ve televizyon oyunlarında
olayların içinde geçtiği yerin görünüşünü
canlandırmak için kullanılan çeşitli eşyâ, resim vb
şeylerin bütünü; bir yerin ve eşyanın çevresinde
görüntü teşkil eden şeylerin hepsine verilen isim
-1- [Lat]
d. 305/25

dekoratif : süslemeye yarayan, süs olarak
kullanılan, süsleyici, bezeyici -1- [Fr]
d. 305/21

del - : delik açmak -4- [T]
d.- diğini 024/13

d.- ecek 017/22
d.- en 303/10
d.- miş 016/4

delâlet : Yol gösterme, kılavuzluk, rehberlik, aracılık -4- [Ar]
d. 004/6, 031/6
d. eder 281/19
d. ediyordu 020/20

deli : aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun -1- [T]
d. 293/13

delik : nesnede dar ve küçük açıklık, ötesi görülebilen boşluk -6- [T]
d. 040/7, 073/14, 295/29
d.+ leri 034/3, 045/21
d.+ lerini 113/24

delil : bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt, beyyine -4- [Ar]
d. 122/29, 223/5
d.+ dir 121/6, 314/28

delin - : Üzerinde delik peydâ olmak, delik açılmak -2- [T]
d.- en 268/30
d.- ir 252/17

demadem : Her vakit, dâima, her an -1- [Far]
d. 105/17

demet : Çiçek veya bitkilerin bir araya getirilip bağlanmış şekli, tutam, deste, bağ, bağlam -1- [Yun]
d. 010/20

demin : az önce -19- [T]
d. 003/26, 033/31, 064/17, 073/19, 118/15, 124/13, 191/13, 254/28, 258/3, 320/17, 320/20, 337/33, 343/33
d.+ den 083/2, 160/12, 187/17, 217/17
d.+ ki 139/21, 318/21

demir : bu elementten yapılmış olan -15- [T]
d. 033/12, 045/20, 126/22, 221/27, 249/16, 251/8, 272/26, 350/3
d.+ den 028/4
d.+ ine 351/17, 351/26, 353/15, 355/3
d.+ leri 082/18
d.+ lerini 076/5

demokrat : Demokrasi yanlısı -1- [Fr]
d. 350/17

den - : Anlatılmak, ifâde edilmek; öylenmek, söylenilmek -5- [T]
d.- ecek 122/22
d.- ilen 032/1, 037/31, 043/15, 112/8

dene - : bir işe, bir eyleme, başarmak ereğiyle başlamak, bir girişimde bulunmak -2- [T]
d.- di 001/9, 088/26

denil - : anlatılmak, ifâde edilmek; öylenmek, söylenilmek -1- [T]
d.- en 058/6

deniz : Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi -50- [T]
d. 025/6, 028/8, 033/26, 035/7, 042/7, 071/5, 157/28, 157/29, 165/18, 187/9, 221/28, 228/9, 229/24, 236/1, 267/26, 271/12, 317/28, 321/20, 331/15
d.+ de 025/13, 159/24
d.+ den 028/11, 264/20, 271/14
d.+ e 028/16, 071/9, 075/15, 093/32, 150/20, 163/14, 165/35, 168/21, 180/8, 189/30, 228/27, 235/10, 294/32, 316/29, 318/5, 322/27, 331/15
d.+ i 356/17
d.+ in 049/23, 071/10, 196/12, 303/7, 316/14, 316/25
d.+ ler 200/7
d.+ lerin 200/3

depo : Korunmak, saklanmak veya gerektiğinde kullanılmak için bir şeyin konulduğu yer -1- [Fr]
d. 335/31

derbeder : Yaşayışı ve davranışı düzensiz kimse -1- [Far]
d. 055/14

derebeyi : Ortaçağ Avrupası'nda malı bulunan, toprağın ve üzerinde toprak kölesi durumundaki köylülerin hukûken sâhibi ve mutlak hâkimi durumunda olan büyük toprak sâhibi kimse -1- [Far]
d. 265/33

derece : bir durumu gösteren ölçü -30- [Ar]
d. 001/6, 024/24, 031/13, 158/26, 219/8, 251/28, 251/32, 254/12, 312/31, 315/29, 344/19
d.+ de 075/18, 120/8
d.+ leri 166/7
d.+ lerim 038/27
d.+ si 079/1, 265/18, 284/19, 297/19, 345/9
d.+ sinde 143/21, 170/18

d.+ sine 083/3
d.+ sini 024/3, 192/6, 282/7, 283/6,
357/34
d.+ yi 019/19

derhal : hiç beklemeden, hiç zaman yitirmeden,
hemen şimdi, çabucak, hemen -9-
[FarAr]
d. 013/17, 029/29, 039/11, 171/3,
202/22, 241/12, 269/15, 279/15,
342/5

deri : insan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl
veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten -6- [T]
d. 312/22
d.+ lerinin 117/17
d.+ si 145/1
d.+ sine 033/26
d.+ sini 176/3
d.+ sinin 085/21

derin : çok içten gelen, en içten -50- [T]
d. 002/19, 008/12, 008/29, 009/2,
017/29, 018/20, 035/29, 048/2,
049/18, 049/21, 049/28, 054/13, 060/14,
073/32, 084/9, 085/28, 151/2,
160/10, 160/16, 170/10, 173/12, 183/30,
195/6, 196/6, 218/31, 227/3,
228/2, 245/11, 253/9, 253/20, 257/33,
259/21, 263/11, 269/26, 283/10,
284/27, 290/3, 309/28, 313/32, 316/26,
316/29, 320/10, 347/13, 352/8,
357/23
d.+ ce 051/24
d.+ den 152/1
d.+ e 152/1, 256/4

derinleş - : Derin bir durum almak, derin hâle
gelmek -3- [T]
d.- erek 307/2
d.- mek 240/3
d.- miş 263/2

derinlik : Bir şeyin üst kısımdan dibine veya
cephesinden gerisine doğru olan mesâfe -5-
[T]
d.+ e 254/3
d.+ ine 234/22
d.+ ini 072/30, 227/13
d.+ lerini 354/29

derle - : Seçme yaparak toplamak, bir araya
getirmek, tedvin etmek -1- [T]
d.- yip 312/22

ders : öğretmenin, bir sınıfta, belirli bir konuda ve
sürede öğrencilere bilgi vermesi -56- [Ar]
d. 054/23, 058/7, 058/12, 064/12, 067/2,
068/6, 068/14, 070/18,

070/28, 182/12, 208/4, 208/21, 209/26,
211/12, 237/17, 266/26, 276/17,
289/21
d.+ e 051/1, 257/30, 286/27, 288/10
d.+ i 177/22, 200/25, 240/30, 253/26,
273/6, 310/28
d.+ im 068/11, 257/31
d.+ in 070/21, 121/16, 295/35
d.+ inde 072/25
d.+ lerde 067/26
d.+ lere 096/16
d.+ leri 066/16, 066/27, 066/28, 209/29,
330/20
d.+ lerime 206/29
d.+ lerimi 096/8
d.+ lerinden 055/13
d.+ lerini 148/2, 207/6
d.+ te 067/12, 244/8
d.+ ten 016/5, 023/4, 032/21, 040/7,
257/31, 264/12, 266/27

dert : üzüntü -6- [Far]
d.+ i 278/20
d.+ im 261/19, 289/8, 310/28
d.+ lerin 231/32
d.+ leriyle 057/14

dertlen - : üzüntüye kapılmak, tasalanmak,
kaygılanmak -1- [Far]
d.- iyordum 291/1

derunî : iç ile ilgili, içe değgin -1- [Far]
d. 072/14

Desenchontee : Özel ad -3- [Fr]
D.+ leri 143/17
D.+ si 164/9
D.+ yi 162/4

desizif : Kesin, kesin kararlı -1- [Fr]
d. 021/34

dest : Evlenmek istemek -1- [Far]
d.+ inize 275/30

determinist : Determinizmi benimsemiş kimse
veya görüş, belirlenimci, gerekirci, muayyeniyetçi
-1- [Fr]
d. 211/1

determinizm : Fizik, metafizik, ruh ve ahlâk
alanlarında her olayın zarûrî olarak bir sebebe
bağlı bulunduğunu ve dâima aynı sebeplerin aynı
sonuçları doğurduğunu savunan görüş,
belirlenimcilik, gerekircilik, muayyeniyetçilik,
icâbiye -2- [Fr]
d. 094/9
d.+ in 126/9

devam : sürme, sürüp gitme, kesilmeme, bitmeme
-72- [Ar]

d. 006/31, 018/15, 022/1, 032/11,
032/19, 045/6, 057/9, 061/30,
069/2, 087/5, 094/25, 103/17, 112/27,
115/19, 118/19, 131/30, 137/8,
148/6, 158/15, 164/18, 169/4, 175/23,
182/31, 184/22, 187/22, 187/28,
188/4, 192/20, 192/29, 195/32, 201/29,
204/32, 217/21, 223/24, 225/2,
226/27, 230/25, 256/16, 258/23, 260/20,
261/18, 264/1, 270/9, 283/8,
285/32, 292/15, 305/16, 314/8, 350/14,
356/31, 357/16
d. edeceğini 283/24
d. edemediler 053/24
d. eden 261/2, 302/18
d. eder 175/2, 283/15
d. ederek 055/23
d. ederken 035/27
d. ederler 266/15
d. ederse 256/2, 274/21
d. ediniz 163/24, 282/32
d. ediyordu 035/14, 086/1, 104/26,
115/4, 214/19, 218/14
d.+ ını 050/12
d.+ iyle 003/10

deveran : Dönüp dolaşma, dolanma -1-
[Ar]
d.+ ını 079/18

devir : Dönme, kendi ekseni etrafında hareket
etme, Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman
parçası,dönem, periyot -9- [Ar]
d.+ e 143/24
d. etmeğe 278/12
d.+ i 015/17, 144/16
d.+ in 270/16
d.+ inin 141/13
d.+ lerindeki 129/23
d.+ nde 044/26, 045/8

devir - : bir yana eğmek -1- [T]
d.- diği 114/7

deviril - : Dik ve ayakta iken yatık duruma
getirilmek, düşürülüp yere yıkılmak -2-
[T]
d.- iyordu 080/10
d.- miş 356/20

devlet : toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal
örgütlü bir ulusun ya da uluslar topluluğunun
oluşturduğu tüzel varlık -5- [Ar]
d.+ in 136/24
d.+ ini 112/15
d.+ le 067/1
d.+ lerinin 205/27

d.+ lim 059/18

devran : Dünya, felek -1- [Ar]
d.+ a 142/12

devre : Başı sonu belli zaman parçası, dönem
-6- [Ar]
d.+ i 059/14, 162/3
d.+ si 103/3, 255/28
d.+ sinden 148/3
d.+ sindeyiz 143/21

dezenfekte : Mikroplardan temizlenmiş -1-
[Fr]
d. 010/14

dış : herhangi bir cismin ya da alanın sınırları
içinde bulunmayan, onun ötesinde kalan yer-3-
[T]
d.+ ında 143/2
d.+ ındaki 350/15
d.+ ından 079/7

dışarı : kişinin konutundan ayrı olan, onun
dışında bulunan yer -61- [T]
d. 006/13, 011/1, 026/24, 039/5, 047/1,
060/28, 132/27, 157/12,
167/6, 196/30, 203/33, 209/17, 209/26,
221/9, 241/27, 253/11, 258/7,
274/23, 277/16, 293/26, 297/10, 299/13,
308/5, 310/7, 310/17, 345/11
d.+ da 024/10, 029/8, 065/10, 070/32,
078/5, 081/31, 084/6, 122/1,
170/22, 248/10, 310/27, 356/4, 356/6
d.+ dan 008/24, 032/6, 034/31, 043/26,
145/2, 265/5, 300/1, 351/32
d.+ lara 031/12
d.+ sında 078/14
d.+ ya 019/10, 033/9, 072/4, 073/14,
084/5, 089/4, 205/8, 234/28,
350/13, 351/35
d.+ yla 035/29, 115/12

Dicle : Anadolu'dan doğarak Irak'tan geçen, Fırat
ile birleşerek Şattülrap adıyla Basra körfezine
dökülen nehir -1- [Ar]
D. 114/18

diğer : başka, öteki, öbür, sair -8- [Far]
d. 099/30, 118/15, 120/7, 152/2, 210/31,
234/10, 234/18
d.+ lerini 234/9

dik : yatay bir düzleme göre düşey doğrultuda
olan, eğik olmayan -12- [T]
d. 002/20, 009/23, 031/20, 043/27,
085/25, 160/31, 175/30, 221/25,
222/19, 227/25, 254/11, 259/5

dik - : bir cismi dik olarak durdurmak -4-
[T]
d.- en 359/14
d.- erek 081/33
d.- miş 201/22
d.- ti 094/22

dikil - : ayakta durup beklemek -1- [T]
d.- di 134/25

dikili : Dikilmiş olan -1- [T]
d. 303/7

dikiş : İğne iplikle dikmek işi; dikilen şey üzerindeki iğne ile geçirilmiş iplik sırası -2-
[T]
d. 132/29, 237/15

dikkat : bütün duygu ve düşünce gücünü bir nokta, bir konu üzerinde yoğunlaştırma -74-
[Ar]
d. 006/19, 006/28, 038/12, 110/3,
152/13, 155/12, 158/31, 165/12,
168/5, 170/2, 170/15, 173/21, 181/16,
195/13, 213/3, 213/9, 220/26,
224/4, 236/9, 238/22, 243/15, 249/11,
256/24, 257/12, 259/13, 260/3,
262/33, 309/32, 310/33, 311/23, 313/27,
315/13, 324/16, 324/17, 327/8
d.+ e 106/6
d. edemeyecek 180/32
d. edince 258/17
d. ediniz 109/12, 175/29, 193/6, 223/26
d. ediyor 331/1
d.+ i 029/30, 077/2, 094/20, 155/29,
212/15
d.+ in 019/16, 351/30
d.+ ini 019/10, 216/10
d.+ iyle 061/1, 253/28, 283/6
d.+ le 051/17, 063/30, 068/2, 088/8,
089/10, 103/6, 123/27, 130/25,
163/29, 164/11, 186/26, 187/13, 188/30,
189/19, 230/5, 292/26, 305/16
d.+ lerini 151/23

dikkatli : dikkat eden, dikkatçe gelişmiş olan, uyanık kimse -1- [Ar]
d. 276/20

dikleş - : dik duruma gelmek -1- [T]
d.- en 025/14

dikleştir - : Dik duruma getirmek -2- [T]
d.- di 134/22
d.- mişti 163/13

diklik : Dik olma durumu -4- [T]
d. 132/2
d.+ i 083/1

d.+ iyle 004/1
d.+ le 007/7

diktir - : Dikiş dikmek işini başkasına yaptırmak; giyilecek veya kullanılacak bir şeyi ısmarlayıp yaptırmak -1- [T]
d.- dim 016/7

dil : Ağız boşluğunda yer alan, tat duymaya, besinleri ağız içinde evirip çevirmeye, yutmaya ve sesleri çıkarmaya yarayan etli, uzun ve hareketli organ -37- [T]

d. 166/9, 334/9, 334/10
d.+ i 134/4, 134/14, 162/17, 162/18,
165/25, 186/1, 278/16, 288/11
d.+ im 039/26
d.+ ime 121/3, 294/8
d.+ imin 063/34, 357/3
d.+ inde 084/26, 086/32, 087/31
d.+ inden 208/17, 307/28
d.+ ine 063/25
d.+ ini 052/18, 358/13
d.+ inin 052/15, 083/9, 087/8, 087/10,
087/16, 103/8, 104/10, 152/22,
181/8, 324/9
d.+ iniz 138/23
d.+ leri 117/16
d.+ siz 007/26

dile - : Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temennî etmek, niyaz etmek -10- [T]
d.- di 171/25, 279/18
d.- diğımız 356/7
d.- diğini 288/26
d.- diğınız 110/4
d.- meğe 024/27
d.- rim 032/22, 242/28
d.- yerek 221/7
d.- yip 191/2

dilenci : geçimini dilenerek sağlayan, dilenen kimse -1- [T]
d. 127/31

dilim : bir bütünden kesilmiş ya da ayrılmış ince ve yassı parça -1- [T]
d.+ lerine 072/13

dimağ : Beyin -3- [Ar]
d. 348/33
d.+ ı 014/9, 014/15

dimdik : çok dik bir biçimde, çok dik olarak -5- [T]
d. 046/25, 146/2, 159/16, 320/5, 325/25

din - : Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek -3- [T]

d.- di 236/32
d.- diği 014/21
d.- mişse 077/23

din : insanların doğaüstü güçlere, kutsal saydıkları türlü varlıklara, tanrılara ya da Tanrı'ya inanma, tapınma biçiminde katıldıkları gizemsel olgu -6- [Ar]
d.+ iye 052/34, 055/19, 057/18, 057/28, 058/19
d.+ leri 117/16

dinç : gücü ve sağlığı yerinde, güçlü ve sağlıklı kimse -2- [T]
d. 051/16, 350/5

dinî : Dinle ilgili, dine âit -3- [Ar]
d. 053/2, 092/29, 120/1

dinle - : duymak, işitmek için kulak vermek -32- [T]
d. 040/27, 185/29, 292/29, 293/23
d.- di 071/1, 253/29, 273/21
d.- diği 079/25
d.- diğim 278/18, 321/2
d.- dikten 257/23
d.- diler 218/5
d.- dim 123/27
d.- diniz 063/30
d.- meden 139/21
d.- meğe 220/31
d.- meği 312/1
d.- meyeyim 180/1
d.- mez 312/1
d.- miyormuş 172/22
d.- n 012/12
d.- r 099/9, 110/28
d.- rken 052/18, 206/1, 264/29
d.- sene 040/24
d.- yen 033/10
d.- yor 216/10
d.- yordu 247/10
d.- yordum 344/9
d.- yormuş 103/7

dinlen - : güç kazanabilmek ya da yorgunluğunu giderebilmek için çalışmaya ya da bir işe bir süre ara vermek -6- [T]
d.- irsin 126/20
d.- irsiniz 350/31
d.- me 017/28, 018/1
d.- mek 328/4
d.- mesine 193/11

dinlendir - : Dinlenmesini sağlamak, yorgunluğunu gidermek, rahat ettirmek -1- [T]
d.- mek 100/28

dip : ağaç, duvar gibi dik şeylerin toprakla birleştiği yer ya da yanı başı, çok yakını, altı -16- [T]
d.+ i 015/1
d.+ inde 123/29, 157/6, 250/32, 263/29, 278/32, 279/3
d.+ indeki 352/3
d.+ inden 243/25, 267/28
d.+ ine 027/1, 140/16, 232/33
d.+ ini 240/3
d.+ lerini 049/25
d.+ te 001/7

dipdiri : Çok canlı, diriliğini hiç kaybetmemiş, sapsağlam -1- [T]
d. 074/3

dipsiz : Çukur bir yerin en aşağı kısmı, en alt bölümü; bir şeyin bulunduğu yere bitişen en alt kısmı veya bunun hemen yanı başı -2- [T]
d. 001/10, 110/22

dirayet : İnce şeyleri kavrayış -1- [Ar]
d.+ iniz 063/5

direk : ağaçtan, demirden ya da betondan yapılmış, ağırlık çekebilecek kalınlıkta, uzun ve genellikle yuvarlak destek -1- [T]
d.+ i 050/7

direksiyon : Otomobil vb motorlu taşıtlarda tekerleklerle yön vererek arabanın istenen tarafa gitmesini sağlayan düzenek -1- [Lat]
d.+ unu 190/27

diril - : Canlanmak, hayat kazanmak, yaşar duruma gelmek -1- [T]
d.- ebilse 261/13

dirilik : Diri olma durumu, diri durumda bulunma, canlılık, zindelik -1- [T]
d. 181/24

dirilt - : Canlandırmak, yaşar duruma getirmek, hayat kazandırmak -2- [T]
d.- ir 086/3
d.- ti 234/2

dirsek : kol ile önkolun birleştiği bölgedeki eklem arka yanı -16- [T]
d. 026/19, 216/25
d.+ i 078/1
d.+ imle 202/29
d.+ ini 122/4, 123/20
d.+ leri 050/18, 288/1
d.+ lerini 057/5, 060/31, 061/25, 100/8, 230/18, 276/10, 287/17
d.+ leriyle 191/5

disiplin : Bir toplulukta geçerli olan yasa ve kuralların bütünü -4- [Fr]

d. 066/12
d.+ e 170/21, 186/15
d.+ i 071/1

distinguee : Seçkin, yüksek, üstün, kalburüstü -2- [Fr]
d. 321/8, 340/4

diş : çene kemiklerinin üstüne dizilmiş olan, ısırtıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan, ak renkli, küçük, sivri ve sert organların her biri -11- [T]

d. 011/3, 286/7
d.+ ine 101/30
d.+ ini 050/14
d.+ leri 245/22
d.+ lerine 059/6, 160/15
d.+ lerini 036/23, 134/14
d.+ lerinin 351/32
d.+ leriyle 104/9

dişsiz : Dişi olmayan dişleri dökülmüş, diş kalmamış -1- [T]
d. 059/11

divan : kol koyacak yeri olmayan, arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen kerevet, arkalıksız kanape -7- [Far]
d. 023/8, 036/23, 037/9, 332/32
d.+ a 336/14
d.+ nda 118/10
d.+ larından 051/9

diyalektik : Karşılıklı konuşma ve tartışma sanatı, gerçeği karşılıklı konuşmalarla kavramdan kavrama geçerek ve çelişkileri ortadan kaldırarak arayıp bulma usûlü, eytişim, cedel -5- [Yun]
d. 103/22, 103/33, 108/9
d.+ inden 108/29

diye : herhangi bir yargıya vararak -179- [T]
d. 006/4, 010/29, 011/11, 016/27, 017/21, 022/5, 026/28, 028/22, 028/26, 029/18, 031/15, 031/26, 034/13, 035/32, 039/25, 040/28, 040/30, 041/11, 041/12, 041/14, 046/25, 047/20, 048/5, 052/22, 053/31, 057/20, 058/7, 059/18, 059/27, 064/15, 065/23, 066/19, 071/26, 072/1, 072/5, 072/13, 072/18, 072/32, 073/22, 079/8, 081/3, 082/13, 082/19, 087/3, 088/27, 093/12, 095/14, 096/4, 096/24, 096/33, 097/3, 097/7, 097/14, 098/4, 098/7, 105/6, 105/27, 108/18, 115/3, 117/20, 123/15, 127/31, 132/6, 132/9, 133/4, 143/10, 147/1, 149/29, 151/9, 153/14, 153/19,

153/24, 153/32, 155/30, 158/28, 161/14, 161/30, 168/13, 168/17, 170/8, 172/13, 174/21, 177/24, 177/33, 179/6, 179/19, 181/9, 182/17, 183/9, 184/14, 184/15, 184/26, 186/5, 187/20, 188/21, 189/14, 189/16, 199/32, 200/21, 201/6, 203/11, 204/8, 208/6, 208/30, 209/9, 211/11, 211/14, 219/9, 228/12, 229/22, 235/23, 248/1, 248/6, 252/22, 254/24, 259/8, 259/29, 263/4, 267/11, 269/24, 271/9, 272/30, 273/13, 273/24, 275/4, 278/23, 279/26, 282/16, 283/21, 285/28, 288/6, 289/16, 290/5, 290/19, 291/5, 291/8, 291/11, 291/33, 294/2, 295/23, 295/30, 297/16, 300/5, 300/14, 301/1, 301/21, 302/14, 304/11, 305/18, 307/3, 307/7, 308/28, 310/19, 310/32, 314/6, 315/12, 315/19, 318/1, 321/31, 323/19, 324/14, 325/1, 326/26, 327/12, 330/27, 332/18, 333/18, 335/8, 336/18, 337/5, 339/18, 341/5, 341/29, 343/31, 345/12, 351/25, 353/1, 353/3, 357/4

diz : Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer -41- [T]

d. 007/1, 011/7, 077/1, 077/6, 077/13, 077/21, 201/10, 204/11, 230/18, 288/17, 351/18
d.+ inde 288/18
d.+ ine 288/17
d.+ ini 015/23, 029/31, 321/9, 348/16
d.+ inin 051/9, 238/6
d.+ leri 020/21, 088/30, 239/26, 288/1, 355/7

d.+ lerinden 187/11
d.+ lerine 057/5, 181/2, 305/9
d.+ lerini 016/24, 019/26, 078/24, 079/15, 089/1, 123/20, 187/28, 188/4, 191/5
d.+ lerinin 078/26, 106/26, 110/9, 276/10

diz - : belirli bir düzene göre sıraya koymak, sıralamak -2- [T]
d.- diler 113/21
d.- mişler 119/19

dizdir - : Dizme işini yapmak -1- [T]
d.- erek 114/7

dizginsiz : Dizgini olmayan -1- [T]
d.+ dir 155/33

dizi : yan yana, art arda veya zaman sırasına göre sıralanmış birbiriyle ilişkili nesne veya olayların oluşturduğu bütün sıra -3- [T]
d. 086/2, 187/21
d.+ nin 007/27

dizil : belirli bir düzene göre sıraya konmak

-1- [T]

d.- miş 113/8

dizili : Dizilmiş, sıralanmış -1- [T]

d.+ dir 120/12

dizkapak : Dizin diz kemiği ile kapalı bölümü

-4- [T]

d.+ lara 046/5

d.+ ları 084/1

d.+ larında 084/16

d.+ nı 201/1

dobra : çekinmeden, sakınmadan, korkmadan, açık açık, açıkça, korkusuzca -2- [T]

d. 174/13

doğ - : Gününü tamamlayıp ana karnından dışarıya çıkmak, dünyâya gelmek, tevellüt etmektüş, düşünce gibi şeyler için zihinde birdenbire oluşmak -35- [T]

d.- acak 067/7, 074/21, 333/12

d.- acaktı 048/29, 262/27

d.- an 187/12, 253/24, 359/4

d.- anlar 168/13

d.- ar 156/28

d.- du 084/18, 094/26, 143/4, 233/27,

257/15, 312/32, 313/23, 341/16

d.- duğun 168/14

d.- duğundan 174/16

d.- ma 107/12, 120/18

d.- mak 318/21, 349/20

d.- mamış 129/26

d.- masını 078/32

d.- müş 049/11, 067/21, 354/31

d.- up 129/10, 144/21

d.- uyor 271/1, 333/12

d.- uyordu 070/5, 252/3

doğru : gerçek, yalan olmayan; karşı, yönünce

-343- [T]

d. 001/2, 001/10, 001/11, 002/21, 007/1, 009/25, 010/2, 010/18,

010/21, 011/15, 011/26, 014/13, 014/23,

016/9, 016/16, 016/25, 017/4,

017/12, 017/17, 017/25, 018/18, 019/2,

019/21, 019/26, 020/1, 020/21,

020/30, 022/6, 023/16, 023/22, 024/1,

025/10, 025/18, 026/10, 027/11,

027/18, 028/6, 030/4, 030/13, 030/17,

030/22, 031/16, 032/31, 033/2,

033/17, 033/22, 042/6, 042/7, 042/32,

043/3, 043/8, 049/3, 049/4,

050/9, 051/8, 051/11, 051/17, 053/27,

053/29, 054/19, 054/24, 054/25,

055/3, 055/22, 055/30, 056/33, 057/4,

057/18, 057/29, 059/9, 059/26,

060/3, 060/32, 061/25, 064/14, 064/31, 066/11, 066/30, 067/25, 069/1, 069/15, 070/24, 071/10, 074/6, 074/17, 075/8, 075/15, 076/5, 078/24, 078/28, 080/32, 082/21, 083/30, 083/33, 084/15, 085/4, 085/19, 086/7, 092/11, 094/3, 094/6, 099/15, 099/20, 106/27, 108/17, 108/28, 109/10, 111/4, 113/29, 115/3, 119/24, 119/25, 119/27, 122/23, 122/26, 124/9, 125/3, 126/5, 127/10, 129/34, 130/25, 132/18, 132/25, 133/14, 133/17, 133/22, 133/24, 133/25, 134/5, 134/12, 134/13, 135/5, 135/6, 135/16, 135/18, 135/21, 136/6, 136/26, 137/2, 137/25, 138/1, 138/5, 139/13, 139/17, 140/7, 140/13, 142/13, 148/4, 148/15, 148/22, 150/8, 150/33, 154/26, 154/29, 156/29, 157/12, 160/7, 161/7, 162/26, 163/15, 163/17, 163/29, 164/3, 165/4, 165/19, 166/5, 167/3, 167/27, 167/28, 168/1, 168/3, 168/9, 169/14, 171/19, 171/22, 173/13, 174/26, 181/20, 181/25, 181/30, 185/29, 189/9, 189/11, 189/30, 192/9, 193/30, 195/6, 196/18, 199/6, 199/13, 201/29, 202/22, 202/25, 205/26, 207/31, 209/16, 213/5, 213/16, 213/18, 213/30, 216/2, 216/5, 218/9, 221/7, 224/14, 224/32, 226/11, 229/11, 229/27, 232/10, 234/26, 234/28, 235/11, 236/10, 236/13, 236/18, 238/20, 239/25, 241/5, 241/17, 243/20, 243/25, 243/32, 244/6, 244/25, 244/26, 245/6, 245/33, 246/29, 247/15, 249/7, 251/6, 251/12, 251/13, 251/22, 251/25, 252/7, 252/25, 253/2, 254/3, 256/8, 259/1, 259/4, 259/5, 260/10, 264/15, 265/12, 266/18, 266/30, 268/22, 270/6, 270/33, 271/7, 271/20, 271/22, 271/29, 272/1, 273/12, 273/26, 276/20, 277/8, 281/21, 281/28, 282/23, 285/7, 285/20, 288/13, 289/19, 290/1, 291/22, 291/23, 292/27, 294/3, 294/27, 297/12, 297/24, 300/3, 301/14, 303/6, 304/21, 304/23, 305/8, 305/9, 306/12, 306/30, 309/4, 310/10, 313/33, 315/5, 315/30, 317/19, 318/7, 320/23, 327/1, 327/27, 331/23, 333/10, 334/27, 334/29, 337/34, 340/30, 346/25, 348/14, 350/6, 350/20, 351/33, 353/18, 354/20, 354/23, 358/17 d.+ dan 032/18, 303/21 d.+ dur 021/27, 066/2, 140/20, 294/7 d.+ su 003/27, 058/18, 064/16, 088/7, 135/18, 167/15, 172/33, 176/30, 182/27, 191/29, 197/8, 221/12, 231/9, 259/30, 269/3, 277/18, 298/1,

344/11
d.+ sunu 123/30, 156/18, 290/12
d.+ ya 032/18, 303/21

doğrul - : eğri ya da eğik bir şey, düz bir duruma gelmek -60- [T]

d.- arak 025/24, 104/24, 163/21, 224/9
d.- du 007/8, 009/7, 018/2, 026/17,
026/29, 030/10, 038/9, 038/29,
049/18, 050/19, 059/28, 083/6, 088/24,
091/9, 096/1, 099/25, 099/28,
100/8, 104/15, 105/27, 122/23, 123/24,
164/18, 166/5, 180/9, 185/30,
194/3, 201/10, 206/3, 206/15, 217/21,
224/30, 236/9, 239/25, 263/10,
285/1, 286/16, 288/22, 297/13, 302/2,
316/27, 317/31, 332/32, 335/5,
340/25, 345/7, 347/14, 351/7
d.- dum 202/7
d.- mak 077/24
d.- muştı 018/20, 130/24
d.- unca 271/27
d.- up 044/2, 181/3, 319/6

doğrult - : doğru bir duruma gelmesini sağlamak, doğru duruma getirmek -1- [T]
d.- urken 207/10

doğur - : Dünyâya getirmek, hayvan yavrulamak; meydana getirmek, ortaya çıkarmak, tevlit etmek -2- [T]
d.- an 119/29
d.- masını 305/15

doktor : hekim -50- [Fr]
d. 004/23, 013/30, 014/11, 014/14,
019/22, 020/12, 020/20, 020/25,
021/1, 021/6, 021/15, 021/19, 021/21,
021/31, 024/30, 201/19, 205/15,
273/21, 274/3, 274/17, 274/23, 346/2,
347/25, 347/33, 358/31, 359/6
d.+ a 016/7, 273/6, 331/10, 347/7, 358/29
d.+ la 328/2
d.+ lar 005/15, 173/25
d.+ lara 173/23
d.+ ların 093/6, 349/13
d.+ u 003/31, 010/8, 171/20, 347/35,
358/27
d.+ udur 162/27
d.+ un 020/2, 020/8, 274/8, 283/25,
331/11, 345/15
d.+ uyla 358/22

dokun - : nesnelerin sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık vb niteliklerini derinin altındaki sinir uçları aracılığıyla duymak -20- [T]
d.- acak 248/31
d.- arak 309/27, 339/23

d.- du 146/5, 191/4, 276/26, 290/24,
302/1
d.- dularsa 191/15
d.- madı 291/18
d.- madığını 024/13
d.- mayız 064/21
d.- maz 315/20
d.- muyordu 341/21
d.- ur 315/19, 341/20
d.- urdu 278/24
d.- uşunu 307/6
d.- uyor 309/29
d.- uyordu 208/27

dokundur - : Değdirmek, temas ettirmek -1- [T]
d.- du 357/8

dokuz : sekizden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam -13- [T]
d. 026/31, 096/14, 115/34, 116/3,
154/10, 175/11, 320/1, 323/1,
329/4, 329/22, 332/7
d.+ da 104/8

dol - : bir yere iyice yayılmak, bir yeri bütünüyle kaplamak, bir şeyin içinde birikerek boşluğu ortadan kaldırmak -32- [T]
d.- acağını 074/11
d.- acak 073/28
d.- an 049/16, 067/22, 078/26, 188/23,
250/28, 287/17
d.- ar 283/14, 335/25
d.- arak 234/16
d.- armış 040/14
d.- du 001/23, 073/21, 239/24, 261/25,
281/13, 338/13
d.- duğu 212/5
d.- duğunu 317/23
d.- mağa 339/2
d.- unca 146/11, 188/14
d.- up 054/28, 095/1
d.- uyor 192/28, 225/27, 349/17
d.- uyordu 211/10, 263/17
d.- uyoruz 188/14

dolama : Dolamak işi, Tırnak etrafındaki yumuşak bölümlerin, bazende kemiğin iltihaplanmasından ileri gelen ağrılı şiş -1- [T]
d. 018/25

dolandır - : Dolanma işini yaptırmak -1- [T]
d.- mak 347/24

dolap : türlü gereçten, çoğunlukla da tahtadan yapılmış, bir ya da birkaç kapaklı, içinde bölmeler

ya da çekmeceler bulunan, eşya koymaya yarayan mobilya -8- [T]

- d. 126/23
d.+ a 328/19
d.+ ın 044/8, 178/2, 242/32, 338/15
d.+ ından 328/4
d.+ tan 346/7

dolaş - : amaçsız olarak, gelişigüzel gezmek, gezinmek -19- [T]

- d.- alım 250/18
d.- arak 137/10, 186/1, 278/16
d.- ınız 348/7
d.- ır 336/16
d.- ıyor 176/18, 287/4
d.- ıyordu 248/1, 288/11, 336/15, 355/13
d.- mağa 181/7, 300/33
d.- tı 042/8, 344/3
d.- tılar 154/6
d.- tım 356/16

dolaşık : Karışık saç, ip vb -2- [T]
d. 288/9, 292/25

dolaştır - : Gezdirmek, oradan oraya götürmek; gezdirmek -1- [T]
d.- dı 035/2

dolayı : yüzünden, ötürü, nedeniyle -3- [T]
d. 045/3, 287/28
d.+ sıyla 218/24

doldur - : Boş bir şeyi dolu hâle getirmek, dolmasını sağlamak, imlâ etmek -38- [T]
d.- an 001/18, 002/16, 071/11, 082/28, 116/2, 127/11, 128/31, 148/8, 198/14, 222/17, 251/18, 277/15, 287/32
d.- arak 243/29
d.- du 162/10, 344/9
d.- duğunu 189/17
d.- dular 084/32, 113/34
d.- dum 339/3
d.- mağa 234/10
d.- mak 151/32, 152/2, 303/5, 316/17
d.- maktır 152/4
d.- muştı 024/4, 261/3
d.- sak 356/10
d.- ur 040/19
d.- ursun 266/9
d.- uruz 356/9
d.- uyordu 078/26, 253/4, 259/17, 354/33
d.- uyorlar 326/23
d.- uyoruz 104/29

dolgun : vücut için şişmana yakın, balıketeinde -1- [T]
d. 231/13

dolgunluk : Dolgun olma durumu -2- [T]
d.+ u 152/5
d.+ unu 044/2

dolu : içi boş olmayan, boş yeri kalmamış bulunan, alabileceği kadarını almış olan, dolmuş; bir duygunun güçlü etkisinde olan -35- [T]
d. 002/20, 007/3, 011/7, 013/15, 015/29, 018/23, 028/15, 052/6, 091/30, 101/31, 105/11, 132/20, 149/20, 152/1, 152/3, 193/1, 212/12, 244/6, 255/31, 261/35, 262/10, 268/5, 268/6, 268/7, 322/1, 322/22, 336/15, 342/28, 349/17, 351/30
d.+ dur 347/25
d.+ ydu 204/19
d.+ ymuş 064/9

don - : beklenmedik bir durum karşısında ne yapacağını şaşırıp hareketsiz kalmak -17- [T]

- d.- an 085/3
d.- anların 088/6
d.- du 083/11
d.- duğu 243/24
d.- maktan 079/14
d.- maktansa 085/13
d.- mamak 018/29
d.- maya 084/21
d.- muş 082/34, 083/25, 177/7, 228/28
d.- muştı 164/11
d.- up 260/23
d.- uyordu 047/19
d.- uyorum 048/30, 084/18

don : Vücudun belden aşağı kısmına ve tenin üstüne giyilen iç çamaşırı, külot -1- [T]
d.+ un 105/23

donuk : Canlılığı ve parlaklığı olmayan, soluk, mat -6- [T]
d. 080/8, 160/20, 227/11, 229/24, 293/32, 316/15

donukluk : Donuk olma durumu, canlı ve parlak olmama, solukluk ve matlık; durgunluk, ruhsuzluk -2- [T]
d.+ a 170/32
d.+ u 160/11

dosdoğru : çok doğru, çok yerinde -2- [T]
d. 025/8, 054/21

dost : birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis -21- [Far]
d. 198/2, 198/15, 264/30, 265/3, 310/26
d.+ a 238/9

d.+ ları 239/15
 d.+ u 062/14, 144/10
 d.+ um 122/26, 122/32, 255/30, 259/3,
 264/24, 277/33, 351/10
 d.+ umun 280/6
 d.+ umuz 296/26
 d.+ umuzsunuz 186/20
 d.+ un 087/1

dostluk : birine veya bir şeye karşı duyulan
 riyâsız, samîmî ve güvenilir sevgi, böyle bir sevgi
 duyma, dost olma durumu -2- [Far]
 d.+ tan 055/33
 d.+ onun 210/21

dosya : Bir iş veya bir kimse hakkındaki evrâkın
 içine konduğu karton veya plastikten kap -2-
 [Fr]
 d. 052/2
 d.+ sırada 053/9

doy - : açlığı kalmayınca ya da yemek -1-
 [T]
 d.- maz 116/21

doyur - : Yedirip açlığını gidermek, tok hâle
 getirmek -1- [T]
 d.- masına 303/6

dök - : sıvı ya da tane durumunda olan şeyleri
 bulundukları kaptan ya da yerden bir başka yere
 aktarmak, yukardan aşağıya doğru boşaltmak
 -4- [T]
 d.- müştü 275/24
 d.- müyor 334/10
 d.- tü 141/28
 d.- ülüp 070/12

dökül - : salınmak, serbest bırakılmak -1-
 [T]
 d.- müş 078/22

dön - : yönünü çevirmek, yönelmek -135-
 [T]
 d.- dü 010/3, 010/12, 022/4, 027/21,
 028/17, 031/25, 032/1, 042/7,
 083/26, 086/15, 099/11, 106/17, 122/23,
 123/25, 124/17, 130/21, 130/26,
 131/5, 137/32, 138/18, 139/4, 146/6,
 150/21, 165/32, 165/35, 168/5,
 171/11, 173/13, 205/33, 207/4, 214/5,
 220/28, 223/14, 227/6, 228/33,
 229/2, 233/1, 243/16, 251/17, 258/1,
 259/27, 284/31, 285/8, 285/23,
 299/14, 300/28, 302/20, 344/3, 347/9,
 350/27, 358/19, 358/33
 d.- düğü 028/21, 297/14
 d.- düğüm 035/26, 299/25
 d.- dükten 287/12, 337/15

d.- düler 236/7, 267/28, 271/14
 d.- düm 155/5, 338/5
 d.- ebildi 085/27
 d.- ebilmek 106/24
 d.- eceğim 236/4
 d.- eceğimi 323/23
 d.- ecek 089/14
 d.- eceksin 120/2, 120/3
 d.- ecekti 067/8
 d.- elim 271/12, 272/8
 d.- emiyecek 001/7
 d.- en 012/18, 049/24, 127/2, 158/5,
 165/2, 168/9, 190/16, 359/4
 d.- er 129/23, 237/29
 d.- erek 006/20, 013/4, 031/22, 032/15,
 038/22, 123/17, 132/17, 135/9,
 136/22, 146/2, 167/3, 168/16, 177/11,
 179/23, 183/6, 213/33, 229/10,
 234/26, 251/6, 260/20, 296/27, 300/7,
 355/13
 d.- eriz 180/19
 d.- erken 201/13, 205/20, 240/25,
 257/25, 264/19, 272/10
 d.- meğe 008/17
 d.- mek 121/8, 282/6, 282/13, 300/17
 d.- meliyim 253/15
 d.- mesine 273/4
 d.- meyeceğim 120/3
 d.- müş 056/18, 202/28
 d.- müştü 023/7, 087/22, 234/30
 d.- ünüz 301/27
 d.- üp 048/3
 d.- üşe 089/13
 d.- üyor 247/27
 d.- üyordu 351/14
 d.- üyorlardı 279/17
 d.- üyormuş 029/30
 d.- üyorum 086/13

döndür - : Hareket ettirmek; durumuna getirmek,
 e benzer duruma sokmak, e benzetmek, e
 çevirmek -4- [T]
 d.- dü 313/33
 d.- erek 134/1
 d.- ücü 046/5
 d.- ürüm 209/21

dönemeç : Bir yolun kıvrılıp başka bir yöne
 doğru döndüğü yer, dolambaç, viraj -2-
 [T]
 d. 044/11, 235/10

dönük : Dönmüş, çevrilmiş -4- [T]
 d. 019/27, 030/16, 037/10, 352/1

döplezır : zevk -1- [Fr]
 d. 310/9

dördüncü : sırada üçüncüden sonra gelen -1-
[T]
d. 087/22

dört : üçten bir artık -23- [T]
d. 006/14, 040/10, 045/12, 056/26,
089/10, 112/3, 115/7, 164/3,
166/15, 174/16, 179/33, 202/23, 260/26,
264/31, 289/17, 336/1, 344/23,
344/25, 344/26
d.+ e 169/3, 169/11
d.+ te 113/14
d.+ üncü 023/4

döşe - : yapılarda tabanı tahta, mermer, karo gibi
yapı gereçleriyle kaplamak -2- [T]
d.- me 077/14
d.- nmiş 028/5

döşeg : Yatak -1- [T]
d.+ iyle 127/2

döşen - : Serilmek, yayılmak -3- [T]
d.- işte 342/23
d.- miş 029/5, 242/21

döv - : üst üste vurarak acıtmak, hırpalamak-3-
[T]
d.- dü 144/2
d.- dün 293/16
d.- sen 293/18

dövüş - : Dövmek işi ve tarzı; karşılıklı tokat,
tekme, yumruk vurma, can yakacak saldırılarda
bulunma şeklinde yapılan kavga, arbede -1-
[T]
d.- tüler 112/12

dram : Sahneye konulmak üzere yazılmış eser,
drama -1- [Yun]
d. 254/25

dridnot : 1906 yılından sonra ortaya çıkmış en
ağır deniz savaş gemisi -1- [İng]
d.+ larını 052/27

dua : Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak
Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya
olmamasını isteme, yakarış, niyaz -5- [Ar]
d. edeceğim 172/30
d. eder 035/5, 058/2
d. edip 169/29
d.+ sıyla 276/6

dudak : ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az
veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri
-46- [T]
d.+ ı 040/7
d.+ ına 269/25

d.+ ından 058/9
d.+ ını 160/15, 179/28, 200/11, 260/4,
359/13

d.+ ının 260/3, 272/3, 334/31
d.+ lannı 271/24
d.+ ları 020/22, 029/28, 132/32, 271/24,

359/10
d.+ larımın 154/18
d.+ ların 307/14
d.+ larına 253/12, 263/8, 306/30, 316/21
d.+ larından 160/13, 252/6
d.+ larını 185/27, 247/30, 316/20, 335/3
d.+ larının 035/5, 036/24, 130/28,
131/11, 134/15, 181/28, 185/33, 214/27,
227/24, 240/28, 251/33, 259/15, 304/7,
316/24, 351/32
d.+ larla 316/32
d.+ lı 320/14

dul : eşi ölmüş ya da eşinden boşanmış kadın ya
da erkek-4- [T]
d. 041/28, 256/19, 327/28
d.+ du 154/11

duman : Yanan bir maddeden çıkan, içinde
tamâmiyle yanmamış katı zerreciler ve buğu
bulunan gaz -8- [T]
d. 258/27, 309/4
d.+ ı 166/5
d.+ ını 037/21
d.+ ının 080/5
d.+ iyle 355/32
d.+ lar 009/2
d.+ larını 037/15

dûn : Alçak, soysuz, denî -2- [Ar]
d. 020/23
d.+ um 105/16

dur - : bir yerde bir süre oyalanmak, eğlenmek,
kalmak -251- [T]
d. 009/29, 013/28, 027/3, 066/4, 104/19,
112/22, 147/3, 346/23,
347/8
d.- abiliyordu 001/3, 272/6
d.- abiliyordum 338/7
d.- acağım 125/17
d.- acak 204/20, 225/29, 348/27
d.- acaksınız 070/27
d.- amadı 220/32
d.- amadığımı 072/24
d.- amayacağım 198/9, 250/30
d.- amazlarmış 220/13
d.- an 006/17, 010/11, 012/14, 012/29,
014/25, 017/30, 020/8, 020/13,
023/13, 023/18, 027/10, 030/16, 031/8,
033/10, 033/12, 034/12, 035/3,
038/15, 044/12, 051/8, 083/10, 085/7,
099/11, 106/2, 124/24, 131/4,

131/29, 133/24, 146/24, 152/12, 158/18,
160/20, 164/10, 164/12, 171/33,
180/26, 182/14, 194/5, 204/23, 217/20,
227/12, 242/33, 243/17, 245/17,
287/22, 292/27, 303/8, 303/28, 305/9,
309/13, 338/15, 359/3
d.- arak 017/5, 022/3, 027/7, 028/21,
047/9, 052/7, 067/17, 085/20,
125/22, 137/19, 236/1, 251/22, 259/18,
271/17, 306/15, 314/1
d.- du 001/11, 003/2, 006/12, 011/27,
014/2, 027/25, 028/10, 028/24,
029/21, 03208/, 036/11, 036/27, 039/17,
047/6, 053/18, 055/7, 070/32,
071/10, 076/7, 076/12, 083/13, 085/23,
088/5, 090/3, 099/24, 106/12,
115/14, 119/3, 125/15, 133/18, 135/9,
137/20, 141/23, 143/23, 144/30,
146/2, 149/15, 162/19, 164/6, 175/22,
181/28, 202/4, 205/33, 207/27,
220/24, 221/9, 224/10, 227/3, 227/9,
228/29, 229/2, 229/11, 233/24,
241/1, 250/28, 251/3, 251/26, 261/14,
264/22, 267/15, 269/10, 269/25,
270/1, 270/3, 270/24, 279/8, 292/15,
299/14, 308/27, 308/32, 310/5,
312/8, 313/30, 315/23, 316/22, 317/9,
317/24, 317/25, 318/20, 328/24,
332/32, 333/2, 337/4, 349/16, 357/25
d.- duğu 037/4
d.- dukça 191/16
d.- dukları 221/21
d.- duktan 054/9, 167/12, 237/30,
257/27, 351/3
d.- dular 021/21, 136/31, 316/11, 351/16
d.- dum 338/11
d.- mağa 184/4, 236/27, 251/29, 325/25
d.- mak 085/26, 201/4, 282/26
d.- maktansa 322/6
d.- manın 243/7
d.- maya 258/15
d.- mayı 219/1
d.- mayın 027/29
d.- mayınız 274/17
d.- muş 027/20, 245/1
d.- muşlardı 135/33
d.- muştı 050/6, 149/31, 177/11, 183/7
d.- muyor 036/32
d.- sun 011/5, 072/24
d.- uncaya 251/31
d.- unuz 314/7, 354/12
d.- up 110/13, 230/19
d.- ur 176/21, 357/13
d.- urken 056/23, 178/6, 269/7
d.- urlar 192/24
d.- uşu 055/13
d.- uşun 322/5
d.- uyor 015/21, 036/23, 046/30, 087/11,
136/12, 162/12, 206/19, 240/28,

258/29
d.- uyordu 011/17, 030/1, 037/9, 042/20,
053/26, 090/16, 159/17, 223/19,
287/26, 316/23, 323/30, 343/7, 351/18
d.- uyorlardı 048/3
d.- uyorsun 002/6, 042/30, 247/20

durakla - : ne yapmak, nasıl davranmak, ne söylemek gerektiğini kestirememek, ikirciklenmek, herhangi bir nedenle, bir şeyi yapıp yapmamakta, söyleyip söylememekte kararsız kalmak -2- [T]
d.- dı 225/1
d.- yan 212/3

durdur - : durmasına yol açmak ya da durmasını sağlamak -7- [T]
d.- du 005/30, 025/23, 263/22
d.- mağa 242/11
d.- mak 036/18
d.- mayarak 053/28
d.- muştı 233/21

durgun : Hareketi az, hareketsiz, kıpırtısız, sâkin -7- [T]
d. 145/4, 196/11, 200/33, 210/17, 320/8
d.+ du 087/14, 182/5

durul - : Duru hâle gelmek, bulanıklığı gidip saf ve berrak bir durum almak -1- [T]
d.- maz 062/10

duruş : durum alış, davranış, tutum, tavır -13- [T]
d. 106/21
d.+ iyle 007/27, 061/26
d.+ la 133/18, 164/30
d.+ u 015/24, 046/22, 059/10, 099/10,
266/1, 272/3, 327/7
d.+ una 227/26

duvar : bir yapının yanlarını dışa karşı koruyan, iç bölümlerini birbirinden ayıran, taş, tuğla vb gereçlerden yapılan veya örülen dikey düzlem -43- [Far]
d. 022/6, 078/22, 078/28, 083/5, 085/24,
143/28, 226/3, 244/30,
252/25, 254/31, 257/29, 272/26
d.+ a 001/3, 001/9, 001/15, 015/3,
029/12, 036/31, 041/19, 053/29,
078/20, 083/22, 090/26, 271/29, 338/9
d.+ da 007/18
d.+ daki 037/2
d.+ dan 271/31, 286/10
d.+ ı 221/19, 235/10, 272/30
d.+ ın 027/1, 157/5, 263/27
d.+ ının 027/6
d.+ lar 342/27
d.+ lara 035/20

d.+ larda 007/15
d.+ ları 271/14
d.+ ların 015/1
d.+ larından 183/34
d.+ larının 267/28

duy - : İşitmek, ses almak -112- [T]
d.- abilirdi 302/12
d.- an 193/28, 218/8, 241/11, 246/11,
257/7
d.- ar 032/12, 128/21, 265/30
d.- arak 018/20, 077/1, 308/3
d.- arsa 267/7
d.- du 046/26, 102/20, 189/26, 190/27,
229/28, 236/28, 244/26, 290/25,
302/5, 355/20, 357/21
d.- duğu 027/24, 041/23, 059/34, 074/17,
273/19, 286/24, 302/10, 303/6,
341/17
d.- duğunu 276/15
d.- dukça 054/17
d.- duklarım 314/13
d.- dum 094/14, 241/27, 250/6
d.- ma 053/19
d.- madan 026/30, 287/19
d.- madı 288/11, 343/24, 353/31
d.- madığı 019/12, 026/34, 151/18
d.- madılar 338/8
d.- madım 092/24
d.- mağa 113/6
d.- mamak 130/10
d.- mamış 105/10, 180/8, 218/12, 344/16
d.- mamıştı 191/1, 276/13
d.- masından 160/20
d.- maya 152/26
d.- mayacak 128/16
d.- mayacaktım 128/14
d.- mayan 356/19
d.- muş 244/10, 355/26
d.- muştı 084/20, 151/22, 158/21, 305/8,
329/1, 343/14
d.- muyor 011/19, 020/11
d.- muyordu 087/10, 177/24
d.- muyorsun 313/4
d.- muyorum 249/21
d.- ulmamış 171/31
d.- ulur 070/1, 220/16
d.- uluyordu 013/30
d.- unca 023/7, 202/14, 241/12, 287/10
d.- uncaya 288/19
d.- uyor 257/10, 273/5
d.- uyordu 019/17, 034/31, 049/26,
079/6, 084/4, 085/29, 088/17, 089/24,
095/31, 127/21, 130/20, 144/23, 178/8,
179/2, 236/23, 287/15, 303/5,
316/33, 317/23, 317/29, 317/34
d.- uyorum 276/27, 320/23
d.- uyorumdu 033/32

duygu : duyularla algılama, duyumsama -15-
[T]
d. 030/9, 151/7, 272/29
d.+ lar 141/27
d.+ larımıza 156/21, 196/15
d.+ ların 142/3
d.+ nun 070/7, 071/15
d.+ su 127/15, 139/20
d.+ sunu 092/20, 191/26
d.+ suyla 125/31, 126/4

duygusuz : Duygusu, duyarlılığı olmayan, hissiz
-1- [T]
d. 140/16

duyu : İnsanların ve hayvanların, dış dünyanın
uyaranlarını görme, işitme, koklama, dokunma ve
tatma organlarıyla algılama yeteneği, hasse -1-
[T]
d.+ larını 035/28

duyul - : Duymak durumuna konu olmak -1-
[T]
d.- uyordu 316/13

duyur - : Duymasını sağlamak, duymasına sebep
olmak -6- [T]
d.- amamıştım 241/30
d.- madan 173/17, 343/8
d.- mak 031/12, 213/17
d.- mayacak 055/19

düdük : İçinden nefes veya buhar basıncı
geçirilince keskin bir ses çıkaran âlet veya
düzenek -5- [T]
d. 075/19, 146/14, 205/28, 303/3
d.+ ü 075/17

düğme : üzerine basıldığında ya da çevrildiğinde
bir elektrik akımını açan, kapayan ve böylece
herhangi bir aygıtı işleten ya da durduran parça
-5- [T]
d.+ lerine 170/25
d.+ lerini 140/13, 221/36, 224/9
d.+ sine 218/16

düğüm : İp, iplik kolay bükülebilen şeylerin
kendi üzerine dolanması veya iki ucunun birbirine
bağlanmasıyla meydana gelen boğum, ukde -1-
[T]
d.+ ü 264/28

düğümle - : düğüm atmak, düğüm yapmak -1-
[T]
d.- nmişti 087/25

düğümlen - : Düğüm yapılmak, düğüm yapılarak
bağlanmak -1- [T]
d.- di 138/24

düğün : evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence, cemiyet -3- [T]
d. 155/10, 309/16, 310/1

dükân : çarşıda ya da bir sokak içinde bulunan ve perakende satış yapılan ya da küçük zanaat sahiplerinin işlerini yaptıkları yer -22- [Ar]
d. 088/24, 136/3, 278/15
d.+ a 086/12, 086/15, 131/33, 194/6
d.+ da 088/23, 137/1, 138/9
d.+ dan 088/15, 130/31, 135/31, 136/8, 139/31
d.+ ın 034/26, 086/19, 089/1, 131/5, 289/27, 299/24
d.+ ının 006/17

dümbelek : Türk müzikisinde usûl vurmaya yarayan, dibine deri gerilmiş bir çömlekten ibâret bir çeşit darbuka -1- [ArFar]
d.+ i 136/17

dümdüz : Çok düz, tamâmen düz, hiç girinti ve çıkıntısı, pürüzü olmayan -2- [T]
d. 020/17, 268/32

dün : bugünden bir önceki gün -33- [T]
d. 017/10, 041/9, 052/10, 064/23, 082/25, 090/7, 090/30, 096/22, 183/18, 237/31, 238/27, 241/2, 241/7, 243/1, 254/3, 254/10, 259/30, 261/2, 261/32, 262/5, 262/22, 274/25, 274/34, 323/2, 325/13, 329/15, 336/14, 352/28
d.+ den 003/29, 015/14, 016/30
d.+ e 123/32, 179/6

dünya : Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, kürei arz -39- [Ar]
d. 052/31, 100/1, 111/15, 118/3, 128/8, 128/13, 143/24, 334/11, 334/13
d.+ da 243/6, 268/2, 314/22, 331/31, 355/19
d.+ daki 224/8
d.+ nın 062/5, 074/24, 105/22, 111/31, 115/20, 115/23, 116/1, 121/24, 152/14, 178/6, 333/9, 333/17, 335/14, 355/13, 355/27
d.+ sı 280/18
d.+ sında 265/2
d.+ ya 102/18, 104/18, 254/26, 268/17, 349/20
d.+ yı 103/14, 115/22

dürt : : uyarmak için dokunmak -1- [T]
d.- erek 216/25

dürüst : doğruluktan ayrılmayan, işinde, sözünde ve davranışlarında doğru olan kimse -1- [Far]
d. 254/11

düş - : Yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek, niteliğini yitirmek, bayağılaşmak -58- [T]
d.- ecek 351/25
d.- en 015/20, 020/5, 072/30, 083/5, 113/6, 158/15, 186/1
d.- enin 093/33
d.- er 293/20
d.- erdi 288/25
d.- erek 024/28, 274/9
d.- erse 063/25
d.- meden 272/16
d.- medi 010/7
d.- medin 208/17
d.- mek 027/11, 084/27
d.- memiş 242/2, 242/7
d.- meseydi 142/16, 232/15
d.- mesin 047/20
d.- mesinden 037/11
d.- mezler 220/15
d.- müş 009/27, 083/18, 138/24, 210/17, 271/3
d.- müştü 178/2, 189/21, 304/22
d.- tü 027/23, 075/27, 084/12, 244/29, 271/26, 288/12
d.- tüğü 004/28, 045/19, 079/2, 190/23
d.- tüğünü 085/9
d.- tük 140/18
d.- tükçe 155/17
d.- tün 027/16
d.- ündü 126/25, 179/1
d.- üyor 126/18, 293/23, 331/19, 332/2
d.- üyordu 125/6, 220/27
d.- üyorlardı 130/32
d.- üyorum 330/26

düş : Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüyâ -1- [T]
d.+ ündü 210/28

düşkün : Güçsüz, kuvvetsiz kalmış, vücutça düşmüş, kuvvetini kaybetmiş; bir şeye karşı aşırı ilgi duyan, kendini aşırı derecede kaptırmış olan, tutkun, müptelâ -4- [T]
d. 214/25
d.+ lükleri 198/16
d.+ sün 099/18
d.+ üdür 096/20

düşkünlük : Kuvvet ve kudretini kaybetmiş olma durumu; bir şeye aşırı derecede düşkün olma, zaaf, iptilâ -1- [T]
d.+ ünden 141/12

düşman : İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adû
-17- [Far]

d. 040/18, 073/18, 098/22, 161/29,
222/25, 285/29
d.+ dırlar 143/21
d.+ ı 046/21, 074/21
d.+ ımdan 061/19
d.+ ın 200/33
d.+ ını 281/1
d.+ ının 044/32
d.+ ıydı 093/5
d.+ la 069/8
d.+ lara 056/8
d.+ larına 178/22

düşük : aşağı doğru inmiş, düşmüş, sarkmış-2-
[T]
d. 133/11, 320/5

düşüklük : Düşük olma durumu -1- [T]
d.+ ü 272/2

düşün - : bir yargıya varmak ereğiyle bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki bağlantılardan yararlanarak düşünce üretmek, zihinsel yetiler oluşturmak -292- [T]
d. 008/8, 142/14, 167/17, 209/15, 293/4,
322/7, 345/34, 346/14,
346/17
d.- ce 239/3
d.- dü 006/7, 034/17, 035/32, 046/17,
054/17, 054/24, 071/16, 072/32,
073/22, 075/25, 079/8, 080/3, 082/19,
088/18, 089/15, 097/25, 127/31,
128/15, 128/20, 130/18, 138/29, 149/31,
151/9, 153/20, 153/26, 156/17,
158/28, 177/24, 177/33, 180/20, 189/14,
189/16, 206/8, 211/14, 213/24,
214/19, 219/2, 225/1, 229/14, 233/15,
239/22, 240/14, 244/9, 244/28,
248/2, 262/9, 262/23, 263/5, 269/23,
272/30, 274/5, 277/10, 284/19,
292/21, 297/16, 312/30, 318/1, 318/31,
319/8, 324/5, 326/8, 326/12,
327/26, 332/12
d.- düğü 036/15, 096/3, 102/15, 106/16,
223/20, 281/26, 307/35
d.- düğüm 063/8
d.- düğüme 090/30
d.- düğün 200/1, 255/24
d.- düğünü 045/8, 102/24, 200/10,
230/19, 235/20, 306/28, 306/29, 353/31
d.- düğünüzü 313/14, 314/2
d.- düklerim 325/26
d.- düklerimin 118/22
d.- düklerini 179/8, 179/9, 220/14,
312/14

d.- dükten 011/27, 065/5, 066/5, 100/10,
200/29, 224/28, 239/7, 254/16,
265/15, 314/5
d.- düm 081/17, 097/10, 153/14, 183/16,
194/15, 226/32, 254/4, 267/24,
267/25, 308/7, 310/28, 314/30, 320/18,
338/20
d.- dümse 349/23
d.- dünüz 203/30, 298/4, 298/22, 298/23
d.- dürüyor 246/10
d.- e 315/17
d.- ebiliyordu 178/29
d.- eceğim 037/30
d.- eceğimi 299/1
d.- eceğimiz 021/23
d.- ecek 045/10, 054/32, 151/22, 334/9
d.- eceksiniz 062/5
d.- elim 293/15
d.- emiyordu 272/12
d.- emiyorum 145/24
d.- en 024/25, 069/16, 100/2, 197/9,
222/10, 327/14
d.- enler 062/31
d.- erek 029/19, 061/1, 077/24, 196/4,
196/6, 233/30, 256/16, 275/7,
316/1
d.- eyim 322/31
d.- me 108/11, 309/21
d.- meden 067/8, 103/21, 196/2, 297/30,
303/22
d.- medi 127/5
d.- mediğime 063/6
d.- mediğimi 336/2
d.- mediğini 018/21
d.- medim 196/33, 233/28
d.- mediniz 315/1
d.- meğe 130/18, 132/13, 195/10
d.- mek 033/29, 074/5, 084/22, 125/20,
236/31, 308/23
d.- mekten 122/25, 151/12, 250/16
d.- mem 065/8, 304/18
d.- memiş 190/1
d.- memişti 153/31, 278/27
d.- mesi 045/11
d.- mezsiz 220/2
d.- müştü 062/15, 072/5, 082/4, 130/14,
150/31, 174/3, 234/8, 277/21
d.- müştüm 249/4
d.- müyorum 279/10
d.- se 152/23
d.- sek 196/16
d.- seydim 075/5
d.- seydin 110/22
d.- sün 103/1
d.- ülecek 009/21, 357/22
d.- ülmüş 054/20
d.- ülür 342/20
d.- ülürse 156/29, 234/22
d.- önce 179/12, 244/16

d.- ünüz 038/20, 188/24
d.- üp 224/31
d.- ür 174/23, 176/32, 226/6
d.- ürdü 044/26
d.- ürdüm 197/5
d.- ürken 127/3, 219/7, 276/15, 282/5
d.- ürlər 192/25
d.- ürse 184/13, 280/21
d.- ürsem 322/31
d.- ürüm 038/28, 239/32, 310/26, 315/25,
315/26
d.- ürüz 038/6
d.- üş 308/16
d.- üyor 025/1, 034/24, 045/12, 062/13,
062/18, 152/9, 190/16, 196/8,
306/10, 306/13, 307/29, 307/34, 334/8
d.- üyordu 015/14, 067/22, 070/15,
144/17, 171/30, 179/6, 190/26, 250/22,
280/1, 311/21, 318/23, 324/13
d.- üyordum 090/8, 261/12, 268/1
d.- üyordun 266/17
d.- üyorlar 144/10
d.- üyorlardı 238/6
d.- üyormuş 165/21
d.- üyorsun 142/9, 153/4, 292/18
d.- üyorsunuz 222/4
d.- üyorum 048/29, 075/4, 096/7, 177/15,
254/9, 269/12, 281/17, 313/13,
315/4, 330/22

düşünce : düşünme sonucu ulaşılan, düşünmenin ürünü olan görüş -26- [T]
d. 109/2, 121/23, 160/11, 191/25,
250/11, 263/17, 313/9, 322/20,
342/13
d.+ lerim 326/11
d.+ lerimi 314/29
d.+ lerimin 281/15
d.+ lerine 307/25
d.+ lerini 152/27
d.+ li 191/20
d.+ liydi 282/3
d.+ si 102/25
d.+ sidir 250/15
d.+ sinden 127/29, 250/8
d.+ sinin 151/14
d.+ siyle 037/18
d.+ ye 070/18, 108/30, 326/22
d.+ yi 262/27

düşünceli : bir şey düşünmekte olan, zihni bir düşünce ile meşgul bulunan -2- [T]
d. 197/11
d.+ ydi 282/15

düşündür - : Düşünmesine yol açmak -4- [T]
d.- dü 125/27
d.- düğünü 153/7

d.- en 141/7
d.- medi 144/7

düşür - : boşlukta, yerçekiminin etkisiyle, yukarıdan aşağıya doğru inmek -11- [T]
d.- dü 114/25
d.- düğü 018/27
d.- ecek 250/21
d.- mediği 307/28
d.- meğe 155/18
d.- mez 162/4
d.- mezdi 018/11
d.- müş 089/12
d.- üyordu 078/17, 088/21
d.- üyörsunuz 231/15

düz : Girintisi çıkıntısı olmayan, müstevi -4- [T]
d. 127/9, 223/16, 269/27
d.+ lük 180/14

düzel - : eğri, çarpık, engibeli vb iken düz duruma gelmek, düzleşmek -9- [T]
d.- di 330/14
d.- ecek 169/14, 281/27, 299/19
d.- ir 281/31
d.- iyor 352/28
d.- mesinde 349/27
d.- miş 289/1
d.- sin 207/13

düzelt - : düzgün bir duruma getirmek -15- [T]
d. 207/10
d.- erek 015/25, 030/6, 264/10
d.- iniz 011/22
d.- ip 078/11
d.- ir 158/22
d.- iyordu 351/16
d.- meğe 195/8
d.- mekle 122/2
d.- meli 226/23
d.- ti 027/12, 049/14, 258/7, 316/28

düzensiz : Düzensiz olma durumu, belli bir kurala, nizam ve usûle bağlı olmama, dağınıklık ve karışıklık, tertipsizlik, nizamsızlık -1- [T]
d. 005/25

düzgün : her şeyi yerli yerinde ve eksiksiz, iyi düzenlenmiş, iyi yapılmış, kusursuz -1- [T]
d. 005/20

düzlük : Düz olma durumu, Geniş düz yer -1- [T]
d.+ üne 257/10

e : Başına getirildiği cümledeki kavrama göre çeşitli tonlar alarak birtakım duygular anlatır
-3- [T]
e. 201/31, 286/14, 323/4

ebat : Uzaklıklar, mesâfeler -1- [Ar]
e.+ ina 083/17

ebedî : zaman olarak sonu olmayan, sonsuz -3- [Ar]
e. 008/9, 116/15, 265/4

ebediye : Ebedî olarak, sonsuza kadar -2- [Ar]
e. 336/3, 355/14

ebediyet : Ebedîlik, sonsuzluk, ölümsüzlük -1- [Ar]
e. 071/31

ecel : Tanrı'ca önceden kararlaştırılmış olduğuna inanılan ölüm zamanı, yaşamın sonu -1- [Ar]
e. 348/30

ecnebi : Yabancı -31- [T]
e. 040/17, 041/4, 063/14, 166/7, 166/9, 182/6, 182/9, 182/12, 193/1, 204/19, 208/5, 212/20, 235/19
e.+ len 040/20
e.+ ler 040/14, 161/31, 212/24, 222/17, 222/27
e.+ lerden 236/8
e.+ lere 135/17, 198/16, 226/6
e.+ leri 162/25, 235/21, 238/27
e.+ lerin 185/31
e.+ lerle 161/29, 184/24, 184/25, 186/31

ecoute : Dinlenme yeri -1- [Fr]
e. 034/10

eczane : ilaçların yapıldığı ve satıldığı yer -1- [ArFar]
e.+ ye 004/31

eda : Davranış, tavır -3- [Ar]
e. 134/29, 325/22
e.+ siyle 064/29

edebiyat : Duygu, düşünce ve hayallerin sözlü veya yazılı olarak güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatı, yazın -18- [Ar]
e. 055/30, 056/7, 057/8, 057/12, 057/23, 057/30, 058/4, 058/26, 060/22, 100/4, 104/18, 104/29, 330/21
e.+ ı 073/9
e.+ ını 096/9, 193/3

edil - : Olunmak, yapılmak, kılınmak anlamında yardımcı fiil -4- [T]
e.- ecek 266/4
e.- mek 054/20
e.- mekten 106/5
e.- mişti 071/7

edvar : Devirler, çağlar, zamanlar -1- [Ar]
e.+ ı 059/2

efendi : buyruğu yürüten, sözü geçen kimse, sahip; şimdi bey sanından farklı biçimde, özel adlardan sonra kullanılan ikinci derecede bir san -36- [Yun]
e. 036/9, 051/7, 052/21, 052/24, 053/6, 053/31, 065/8, 086/21, 087/20, 088/26, 134/26, 137/23, 138/19, 140/17, 321/9
e.+ lerin 139/2
e.+ m 012/32, 035/23, 060/22, 068/24, 068/26, 069/5, 127/25, 128/9, 150/10, 161/28, 172/7, 186/17, 201/12, 209/6, 209/20, 210/3, 260/21, 262/12
e.+ nin 137/11
e.+ yi 066/26

efkâr : Fikirler, düşünceler -2- [Ar]
e.+ ı 095/11, 208/16

Eflâtun : Antikklasik Yunan filozofu -1- [Yun]
E.+ dan 103/32

egoizm : Bencillik, bencilik, hodbinlik, egoistlik -1- [Fr]
e. 332/18

eğ - : düz, doğru ya da dik olan bir şeyi eğik duruma getirmek -29- [T]
e.- di 008/30, 014/7, 030/10, 031/9, 092/10, 099/20, 210/9, 245/16, 245/26, 274/3, 289/19, 332/32, 348/18
e.- diğini 118/32
e.- emediklerini 020/23
e.- en 271/6
e.- erek 002/15, 027/1, 055/12, 098/6, 099/9, 150/7, 284/15, 299/33
e.- iyor 035/5
e.- iyordu 051/16
e.- mişti 026/9, 287/27, 288/8

eğer : koşul anlamını güçlendirmek için koşullu tümcelerin başına getirilir -15- [Far]
e. 048/17, 084/21, 095/24, 110/16, 129/26, 155/21, 168/22, 177/29, 197/2, 204/13, 256/22, 274/21, 312/17, 315/10, 348/28

eğerci : Her ne kadar, ... ise de, gerçi -1-
[Far]
e. 105/16

eğil - : insan bir işi yapmak üzere belini eğmek
-51- [T]
e.- di 021/1, 047/14, 154/26, 167/28,
204/5, 206/1, 214/16, 218/9,
235/28, 238/20, 251/22, 251/26, 251/32,
270/6, 271/23, 294/27, 317/28,
332/24, 334/27, 335/17, 345/7, 358/22,
358/29, 359/8
e.- ene 141/14
e.- erek 024/1, 025/18, 026/11, 049/8,
122/22, 131/17, 137/2, 181/2,
198/7, 227/6, 233/6, 252/6, 305/9
e.- ince 018/28, 057/23
e.- ir 056/18
e.- irken 030/17
e.- iyor 169/28
e.- meğe 083/14
e.- mek 151/26
e.- mesine 141/25
e.- meye 029/1
e.- mez 056/18
e.- miş 037/10, 038/15, 304/21

eğlen - : neşeli ve hoşça zaman geçirmek -2-
[T]
e.- mek 309/16
e.- meye 167/21

eğlence : neşeli ve hoşça zaman geçirilmesini
sağlayan şey -5- [T]
e. 310/1, 310/8, 322/19
e.+ de 156/5
e.+ si 156/3

eğlenceli : Eğlendirici tarafı olan, oyalayıcı -1-
[T]
e. 312/2

eğreti : Geri verilmek üzere ödünç olarak alınmış,
âriyet -3- [T]
e. 027/10, 120/18, 153/1

eh : olur, peki, tamam, haydi ya da fena değil,
daha iyi vb anlamlarında kullanılır -3- [T]
e. 064/31, 097/8, 203/1

ehemmiyet : Maddî ve mânevî bakımdan
üzerinde durulacak hal ve değerde olma durumu,
mühim oluş, önem -18- [Ar]
e. 055/16, 061/27, 080/17, 150/11,
183/10, 200/17, 278/31, 311/13
e.+ e 064/16
e.+ i 200/17, 264/9, 355/33
e.+ im 351/2
e.+ in 310/31

e.+ ini 004/7
e.+ le 120/8
e.+ li 120/6
e.+ ten 060/34

ehemmiyetli : Üzerinde durulacak durumda ve
değerde olan, önemli, mühim -4- [Ar]
e. 153/9, 275/6, 328/27, 345/34

ehemmiyetsiz : Üzerinde durulmaya değmeyen,
küçük, basit, önemsiz -5- [Ar]
e. 043/12, 111/19, 153/9, 194/29, 328/23

ehram : Tabanı üçgen, dörtgen veya çok kenarlı
olan ve yukarıya doğru gittikçe daralarak bir
noktada sona eren şekil, piramit -1- [Ar]
e.+ lar 114/28

ehven : daha zararsız, daha az kötü, daha hafif
-1- [T]
e. 082/3

ejderha : Milletlerin hayal gücüne göre değişik
şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi
aslana, kuyruğu yılan benzeyen, ağzından ateş
püsküren korkunç masal canavarı -1- [Far]
e.+ im 240/7

ek - : Toprağa tohum atmak veya gömmek -1-
[T]
e.- ti 114/24

ekalliyet : Azınlık -3- [Ar]
e. 121/27, 121/28
e.+ tedir 121/27

ekle - : Bir şeyi ekle tamamlamak ulamak, ilave
etmek -2- [T]
e.- yerek 023/13
e.- yordu 046/14

ekmek : herhangi bir tahıl unundan yapılmış
hamurun sacta, fırında, tandırda ya da tepside
pişirilmesiyle yapılan yiyecek -13- [T]
e. 045/27, 046/6, 048/29, 058/13,
115/24, 152/22
e.+ e 156/23
e.+ i 130/5
e.+ ime 353/10
e.+ imi 286/8
e.+ in 099/32
e.+ ini 292/1, 294/8

ekmeksiz : Ekmeği olmayan -1- [T]
e. 289/5

ekol : Felsefede, ilmin herhangi bir dalında,
resim, edebiyat vb sanat kollarında bir kimsenin
başlattığı ve diğerlerinin devam ettirdiği, belli

özellikleriyle kendisine benzer olanlardan ayrılan tarz, usûl, yol, okul, mektep -1- [Yun]
e.+ u 106/19

ekonomi : Bir ülke, toplum ve kuruluştaki mal ve hizmetlerin, üretim, tüketim ve dağıtım âit hususların bütünü, iktisat, iktisâdiyat -2- [Yun]
e. 219/25
e.+ sini 100/30

ekseriya : Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, umûmiyetle, ekseriyetle, ekseri -9- [Ar]
e. 061/17, 171/1, 218/23, 219/19, 224/5, 260/25, 268/10, 269/11

ekseriyet : çoğunluk, çokluk -2- [Ar]
e.+ i 121/25
e.+ tir 123/8

eksik : Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan kimse veya şey, noksan -6- [T]
e. 189/24, 212/9, 314/7, 315/8
e.+ lerinize 315/13
e.+ ti 281/12

eksiklik : Eksik olma durumu, eksik olan miktar, noksan nakisa, fıkdan -2- [T]
e.+ ini 272/31
e.+ ler 320/20

eksil - : niceliğinde azalma olmak, içinden bir şeyler alınmak, az duruma gelmek -2- [T]
e.- ir 349/5, 349/6

ekûl : Obur, çok yiyen kimse, pisboğaz -1- [Ar]
e. 162/15

el : kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü, yakınların dışında kalan kimse, yabancı -317- [T]
e. 001/22, 011/16, 020/28, 034/14, 042/22, 047/9, 051/9, 087/21, 135/27, 138/27, 164/14, 274/29, 291/18, 315/19
e.+ e 007/7, 046/6, 058/15, 114/11, 114/12, 114/20, 184/4
e.+ ele 076/15
e.+ i 025/32, 029/13, 032/28, 148/24, 149/2, 173/12, 181/25, 199/14, 199/19, 236/19, 244/27, 245/4, 278/11
e.+ i-ni 012/4
e.+ im 173/19, 210/4, 338/3
e.+ imde 158/20, 337/34
e.+ imden 183/22, 332/2
e.+ ime 096/14, 274/35, 281/16, 289/11, 292/19, 293/25, 338/13, 349/28

e.+ imi 222/30
e.+ imin 202/23
e.+ imizde 297/4
e.+ in 017/23, 238/15, 307/1
e.+ inde 020/7, 021/13, 046/29, 133/13, 146/24, 164/6, 200/32, 205/3, 237/14, 250/1, 274/23, 293/12
e.+ indedir 255/12
e.+ indeki 047/2, 051/20, 060/10, 070/14, 111/4, 118/5, 145/26, 218/18
e.+ inden 018/10, 042/21, 042/27, 046/16, 055/2, 055/5, 056/17, 076/10, 114/8, 114/22, 146/32, 162/4, 206/15, 219/11, 243/3, 257/8, 258/19, 263/20, 280/3, 286/28, 333/14, 357/15
e.+ ine 047/5, 048/25, 061/17, 104/15, 146/32, 194/26, 236/28, 258/16, 258/25, 292/20, 308/22, 312/30, 356/11, 358/31
e.+ ini 002/2, 003/13, 006/3, 011/27, 012/15, 018/7, 021/10, 021/22, 023/12, 025/26, 026/7, 026/9, 031/8, 048/26, 049/8, 051/10, 058/2, 059/26, 067/9, 070/25, 075/12, 081/7, 083/7, 084/11, 086/25, 087/2, 105/25, 106/2, 124/9, 124/28, 125/8, 131/4, 131/6, 137/28, 137/32, 138/5, 148/22, 149/4, 150/19, 152/16, 154/29, 157/6, 158/5, 160/23, 175/1, 176/3, 176/8, 177/6, 181/3, 181/23, 189/8, 199/13, 202/22, 203/31, 204/2, 209/16, 212/11, 217/21, 228/10, 229/6, 229/9, 233/5, 236/18, 236/20, 237/20, 238/13, 238/15, 238/16, 238/20, 239/10, 245/15, 245/19, 245/27, 245/33, 246/19, 246/29, 249/17, 249/25, 259/5, 263/8, 269/25, 269/27, 270/3, 270/9, 279/24, 283/24, 285/27, 286/15, 288/16, 288/20, 292/21, 292/26, 294/1, 294/29, 296/20, 300/20, 300/25, 304/13, 305/7, 306/21, 306/24, 306/30, 307/15, 310/21, 312/8, 317/25, 318/14, 319/1, 346/22, 347/2, 347/9, 352/6, 352/16
e.+ inin 007/27, 010/17, 014/1, 017/1, 017/31, 018/13, 024/2, 044/7, 055/21, 085/10, 138/29, 307/14
e.+ inizdedir 115/21
e.+ inize 275/18
e.+ inizin 238/21
e.+ iyle 002/9, 010/16, 011/25, 011/33, 018/12, 024/19, 025/11, 030/5, 039/23, 077/21, 089/6, 091/13, 091/23, 139/12, 182/25, 192/16, 249/25, 347/10, 358/18
e.+ ler 072/8, 212/14
e.+ leri 007/1, 023/17, 034/5, 057/3, 072/9, 083/11, 122/21, 131/31,

169/26, 170/24, 173/21, 182/30, 246/23
 e.+ lerim 238/18, 252/5
 e.+ lerinde 333/30
 e.+ lerindedir 115/28
 e.+ lerinden 159/1, 206/5
 e.+ lerine 086/28, 172/29
 e.+ lerini 006/11, 006/20, 014/6, 023/23,
 028/22, 030/22, 048/8, 071/7,
 083/5, 086/29, 089/24, 094/22, 106/12,
 119/2, 158/23, 159/25, 167/26,
 220/23, 238/6, 246/27, 300/3, 300/27,
 300/33, 305/13, 328/19, 348/13
 e.+ lerinin 122/9
 e.+ leriyle 175/22, 192/20, 243/3, 286/4

elâ : gözde sarıya çalan açık kestanerengi -1-
 [T]
 e. 154/12

elâlem : yabancılar, başkaları, el gün, herkes
 -1- [TAr]
 e.+ e 344/5

Elâzığ : Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde
 yer alan illerinden biri -18- [Yun]
 E.+ a 275/31, 276/4, 279/10, 280/9,
 282/21, 283/18, 325/5
 E.+ da 071/19, 276/25, 278/15, 282/3,
 299/28
 E.+ dan 275/5, 275/9, 283/3, 287/12,
 316/2
 E.+ ı 313/5

elbet : elbette -1- [Ar]
 e. 313/14

elbette : kesinlikle, kuşkusuz olarak, doğallıkla
 -5- [Ar]
 e. 032/31, 059/15, 142/8, 284/24

elbirliği : Birlikte hareket etme, el ele verme
 -1- [T]
 e.+ yle 056/20

elbise : çamaşırın üzerine giyilen her türlü giyim
 eşyası, giyecek -25- [Ar]
 e. 031/20, 039/14, 055/9, 133/13, 157/2,
 187/14, 305/24, 308/9,
 312/20, 320/5, 324/22
 e.+ ler 177/4
 e.+ leri 134/8
 e.+ lerim 171/19
 e.+ lerin 025/8
 e.+ lerini 178/1
 e.+ li 015/12
 e.+ nin 030/1
 e.+ si 170/16, 237/19
 e.+ sine 177/9
 e.+ sinin 015/24, 029/23, 312/25

e.+ siyle 034/11

elçi : Bir devleti başka bir devlet katında temsil
 eden kimse, sefir -1- [T]
 e.+ ye 107/5

ele - : Bir maddeyi, eleğe koyup sallamak
 süretiyle içindeki yabancı öğelerden temizlemek,
 irisini ufağından ayırmak, elekten geçirmek -1-
 [T]
 e.- mek 044/22

elektrik : maddenin elektron, pozitron, proton
 gibi parçacıklarının hareketleriyle ortaya çıkan
 enerji türü -2- [Lat]
 e. 129/1
 e.+ leri 335/22

elektrikli : Elektrikle yüklü -1- [Lat]
 e. 129/7

elele : el tutuşmak -1- [T]
 e. 185/9

elem : üzüntü, acı, dert, keder -1- [Ar]
 e.+ lerin 171/2

elim : Acıklı -2- [Ar]
 e. 216/19, 241/24

elli : kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı -2-
 [T]
 e. 169/4, 334/9

elpençe : Saygı gösterilen kimse karşısında el
 kavuşturmuş bir biçimde -3- [T]
 e. 036/23, 037/9, 332/32

elvaad : ? -1- [Ar]
 e.- i keddeyn 053/12

elveda : “Artık ayrılıyorruz, Allah’a ısmarladık”
 anlamında uzun ayrılıklar başlarken kullanılan
 vedâlaşma sözü -1- [Ar]
 e. 242/29

em - : Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi
 içine çekmek -1- [T]
 e.- er 059/11

emanet : Güvenilir bir kimseye saklaması veya
 birine teslim etmesi için bırakılan şey veya kimse,
 vedîa -1- [Ar]
 e. ediyorum 069/13

emek : Bir işin yapılması için harcanan beden
 veya kafa gücü; beden ve kafa gücü harcanarak
 yapılan uzun ve zahmetli çalışma, mesâî, say, ceht
 -1- [T]

e. 292/30

emel : Gönülde yaşatılan ve gelecekte gerçekleşmesi istenen şey, istek, arzu -3- [Ar]
 e. 306/22
 e.+ i 179/15
 e.+ lerin 257/2

emin : kuşkusu olmayan, kuşkusuz -42- [Ar]
 e. 061/11, 068/8, 090/30, 098/27, 102/31, 153/28, 158/12, 176/25, 185/12, 198/2, 198/24, 201/28, 232/18, 232/23, 260/14, 282/27, 285/15, 301/16, 304/30, 305/5, 339/29, 340/15, 340/18, 353/9, 354/15
 e.+ im 069/26, 102/3, 126/15, 197/9, 235/14, 261/27, 265/27, 305/3, 320/22, 325/21, 332/13, 332/14, 332/15, 332/23, 332/30, 353/9
 e.+ iz 213/31

Eminönü : İstanbul iline bağlı ilçelerden biri -5- [Yun]
 E.+ nde 097/30, 148/1, 312/24
 E.+ ne 148/5, 205/26

emir : buyruk, komut -22- [Ar]
 e. 115/10, 140/27, 141/9, 146/12, 149/13, 201/5, 204/23, 227/19, 291/8
 e.+ i 054/7, 114/1, 133/31, 143/27, 199/16, 275/28, 349/4, 356/7
 e.+ inde 116/3
 e.+ indeliniz 101/13
 e.+ ini 138/20
 e.+ ler 137/9
 e.+ lerine 082/2

emlâk : Mülkler, ev, tarla, arsa gibi taşınmaz mallar, gayrimenkul, mallar -2- [Ar]
 e.+ i 278/14
 e.+ ini 278/12

emniyet : güvenlik -5- [Ar]
 e. 334/4
 e.+ i 036/11, 339/2
 e.+ ini 312/27
 e.+ li 097/14

emniyetli : İnanılır, güvenilir, emin -1- [Ar]
 e. 321/15

emoroji : Kanama -1- [Lat]
 e.+ den 021/25

emperyalist : Emperyalizm yanlısı olan, yayılmacı, yayılmacı, yayılmacı -5- [Fr]

e. 101/16, 117/23, 119/14
 e.+ ler 116/21
 e.+ leriyle 115/6

emperyalizm : dünya üzerinde yer alan kıtalardan biri -20- [It]
 e. 101/31, 107/16
 e.+ e 107/14, 122/14
 e.+ i 100/23, 116/17, 117/29, 121/1, 121/2, 121/5
 e.+ in 101/12, 117/25
 e.+ ine 101/8, 120/23, 143/14, 178/22
 e.+ ini 115/31
 e.+ iyle 107/7, 118/22, 122/16

emret - : buyruk vermek, buyurmak -2- [Ar]
 inmelerini e.- iyordu 146/6
 e.- tikten 024/10

emrivâki : Değiştirilemediği için kabul edilmek zorunda kalınan durum, olupbitti, oldubitti -1- [Ar]
 e.+ ler 074/30

en : başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime -148- [T]
 e. 004/23, 005/26, 006/24, 007/27, 008/28, 010/22, 013/18, 013/19, 015/18, 019/7, 020/29, 024/5, 038/7, 039/18, 043/12, 044/22, 045/27, 049/18, 054/13, 058/30, 060/15, 061/16, 062/6, 065/33, 066/1, 066/22, 068/30, 070/6, 070/8, 070/13, 074/12, 075/33, 077/20, 078/9, 080/15, 080/19, 081/6, 084/22, 090/28, 092/31, 093/1, 095/3, 095/16, 096/29, 098/21, 112/6, 113/20, 114/18, 115/20, 115/23, 115/24, 121/16, 121/29, 122/10, 123/6, 128/20, 128/30, 130/11, 135/18, 143/22, 145/2, 151/10, 152/15, 153/9, 155/30, 156/8, 158/14, 163/12, 165/26, 173/19, 173/20, 174/1, 176/10, 176/15, 179/30, 180/33, 181/13, 183/30, 184/12, 184/27, 184/28, 185/1, 185/13, 187/14, 192/22, 193/25, 196/14, 198/25, 198/26, 199/2, 199/3, 199/7, 205/31, 222/2, 222/3, 223/1, 232/1, 238/25, 239/32, 253/10, 254/18, 255/4, 257/14, 257/17, 258/14, 263/27, 265/6, 265/29, 272/32, 277/23, 280/28, 293/4, 311/4, 312/11, 316/16, 320/21, 322/1, 322/25, 328/11, 331/25, 336/11, 338/23, 341/15, 345/34, 348/15, 349/1, 349/17, 349/18, 349/24, 349/25, 349/29, 353/33, 355/17, 355/18
 E. 103/26
 e.+ i 333/9

e.+ ince 157/29
e.+ inde 238/17

endaht : Atma -1- [Far]
e.+ tır 066/16

endişe : kaygı, tasa, üzüntü -33- [Far]
e. 005/3, 021/25, 024/3, 044/13, 064/5,
106/5, 155/12, 274/8,
279/9, 283/22, 287/18, 298/16, 330/10,
331/9
e.+ den 231/18
e. edebileceği 127/4
e. ediyordu 036/21
e. ediyormuş 160/20
e. ediyorum 314/19
e.+ ler 036/15
e.+ lerden 056/7, 178/10
e.+ lerini 019/6, 096/1
e.+ lerinin 007/11
e.+ nin 142/21, 283/23, 330/13
e.+ sinden 034/29, 142/20
e.+ sine 244/29
e.+ sinin 064/1
e.+ ye 231/15

endişeli : Endişesi olan -1- [Far]
e. 317/29

enerji : Maddenin yapısında var olan ve ısı, ışık,
elektrik vb şeklinde ortaya çıkan güç, maddenin
tabiatında olan kudret -1- [Yun]
e.+ nin 074/11

enerjik : enerjiyle ilgili -1- [Fr]
e. 321/17

enfin : nihayet -1- [Fr]
e. 340/8

enfiye : Keyif vermek için burna çekilen
çürütülmüş tütün tozu, burun otu -1- [Ar]
e. 052/3

engin : Ucu bucağı görünmeyecek kadar geniş,
çok geniş, vasi -1- [T]
e. 303/8

enjeksiyon : Şırınga ile vücûda ilâç verme, iğne
yapma -2- [Lat]
e. 351/26
e.+ lar 004/23

ense : Boynun arka kısmı -4- [T]
e. 043/29
e.+ si 002/20
e.+ sini 055/11
e.+ sinin 053/13

entari : genellikle tek parçalı kadın giysisi -1-
[Ar]
e.+ ye 010/24

entelektüel : Tahsil, bilgi, görgü sâhibi olan, fikrî
meselelerle uğraşan kültürlü kimse, aydın,
münevver -2- [Lat]
e. 256/1
e.+ leri 193/8

enteresan : İlgi çeken, alâka uyandıran, ilginç
-3- [Fr]
e. 256/3, 337/30
e.+ dır 239/8

enternasyonal : Milletler arası, uluslar arası,
beynelmilel -1- [Fr]
e. 116/18

enterprete : Yorumlama, tercüme etme -2-
[Fr]
e. ederim 169/7
e. ediyordu 232/25

entrika : Bir işi sağlamak veya bozmak için
girişilen gizli çalışma, oyun, dolap,
düzen, dalavere, desise, bile, dek -1- [Fr]
e.+ larla 142/31

enva : Neviler, çeşitler, türler -1- [Ar]
e.+ i 081/14

enzar : Bakışlar, bakmalar -1- [Far]
e.+ ı 035/10

epey : oldukça çok, az denemeyecek miktarda,
hayli -11- [T]
e. 005/11, 037/4, 106/28, 201/24,
228/29, 254/15, 273/15, 324/3,
342/15, 349/16
e.+ ce 306/16

epeyce : bir hayli, oldukça, epey -3- [T]
e. 089/5, 140/33, 227/3

er : erken -1- [T]
e. 013/22

er : ulaşmak, erişmek, kavuşmak, yetişmek
-3- [T]
e.- diği 074/16
e.- medi 278/19
e.- miyordu 177/31

ergeç : Erken de olsa geç de olsa, neticede, eninde
sonunda -1- [T]
e. 165/30

eri - : Isı etkisiyle sıvı durumuna gelmek, zeveban etmek -3- [T]
 e.- mesi 015/9
 e.- yen 185/33
 e.- yip 149/3

erkek : insan, hayvan ve bitkilerin dişi dölleyecek cinsten olanı -58- [T]
 e. 161/33, 176/13, 188/12, 189/22, 189/23, 190/26, 190/31, 190/32, 192/27, 197/4, 212/13, 218/3, 218/10, 238/26, 254/23, 255/9, 268/28, 298/27, 311/13, 315/10, 321/18, 327/22, 327/25, 334/2, 353/8
 e.+ e 193/33, 311/9
 e.+ i 198/10, 311/11
 e.+ in 188/20, 193/25, 253/6, 253/12, 268/26, 307/23
 e.+ le 265/28
 e.+ ler 217/12, 217/15, 217/26, 239/13, 254/27, 268/22, 268/25, 311/13, 322/21
 e.+ lerden 198/24, 217/16
 e.+ lere 188/12
 e.+ lerin 192/26, 217/27, 315/9
 e.+ li 158/26
 e.+ seniz 138/31
 e.+ siniz 307/9
 e.+ te 191/27, 240/9, 321/13

erken : zamanın ilerlememiş bir anında -5- [T]
 e. 017/28, 075/8, 177/22, 282/6, 323/6

Ermeni : Ermenistan'da yaşayan ve birçok ülkede dağınık olarak bulunan bir halk ve bu halkın soyundan olan kimse -4- [T]
 E. 146/23, 204/19, 291/30, 312/25

Ermenistan : Güney Kafkasya'da denize kıyısı olmayan bir ülkedir -2- [Far]
 E. 117/1
 E.+ a 115/15

ertesi : Sabah, gün, hafta, ay, yıl kelimelerinden önce bir sonraki -11- [T]
 e. 051/1, 071/15, 071/18, 186/25, 200/25, 209/21, 236/18, 237/9, 253/26, 273/6, 291/29

Erzurum : Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -2- [Yun]
 E.+ a 084/20
 E.+ da 230/31

es - : yel bir yönden bir yöne akmak -10- [T]
 e.- en 183/28
 e.- erse 025/22

e.- iyor 235/8
 e.- iyordu 025/10, 085/25, 309/10
 e.- meye 267/27
 e.- miş 204/22, 231/5
 e.- ti 337/35

esaret : Savaşta düşman eline düşme, esir olma, esirlik, tutsaklık -12- [Ar]
 e. 116/2, 116/9, 116/23, 137/12, 310/23, 310/24, 310/32
 e.+ e 114/9
 e.+ inden 117/23
 e.+ ten 117/11, 257/17
 e.+ tir 116/15

esas : Bir şeyi meydana getiren ana unsur, asıl yapı, temel; doğru şekil, gerçek, hakikat -12- [Ar]
 e. 019/9
 e.+ ı 073/11, 119/17, 348/28
 e.+ ında 299/3
 e.+ ını 124/7
 e.+ larına 278/18
 e.+ larından 102/30
 e.+ lı 274/7
 e.+ ta 122/24, 122/26, 144/19

esasen : doğrusunu isterseniz, doğrusu -5- [Ar]
 e. 037/26, 167/20, 257/30, 274/12, 282/10

esash : güzel bir biçimde, doğru olarak, etkili olarak, köklü olarak -1- [Ar]
 e. 282/18

eser : Sarfedilen bir emek, yapılan bir iş sonucunda meydana gelen, yetenek, gayret veya emek ürünü şey, yapıt -15- [Ar]
 e. 020/16, 043/15, 164/29, 176/33, 193/4, 226/19, 226/20, 235/18, 342/30
 e.+ i 184/12
 e.+ im 249/27
 e.+ in 093/1
 e.+ ler 102/11, 165/26
 e.+ leri 124/7

esir : birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altına girmiş olan, etkisinden kurtulamayacak kadar müptelâ olan kimse -17- [Ar]
 e. 101/13, 101/21, 111/22, 112/12, 112/17, 113/5, 114/4, 114/14, 119/23, 143/16, 185/7, 222/28, 311/4
 e.+ den 092/28
 e. edileceklerini 111/33
 e.+ idir 121/12
 e.+ lerine 114/28

esirge - : bir şeyi başarmaya, yapmaya, gerçekleştirmeye gücü yeten -1- [T]
e.- mek 137/29

eski : eski zamanlarda, eski günlerde, geçmişte -55- [T]
e. 006/27, 006/29, 008/17, 029/3, 030/10, 030/24, 054/24, 055/14, 070/2, 078/19, 081/4, 082/4, 082/7, 083/13, 083/21, 100/17, 100/25, 114/18, 114/29, 120/2, 123/32, 127/2, 131/10, 133/12, 157/24, 161/28, 184/30, 199/11, 276/9, 288/1, 298/7, 300/7, 312/31, 313/3, 325/19, 330/8, 330/9, 355/16
e.+ den 096/18, 099/18, 208/2, 266/16, 272/22, 329/27, 330/10, 339/7
e.+ lerinden 050/13
e.+ si 094/14, 195/33, 330/29
e.+ sinden 157/4, 331/24, 332/20
e.+ sine 112/8
e.+ ye 257/16

esmer : teni ve saçları karaya çalan, koyu buğdayrengi olan kimse -11- [Ar]
e. 002/18, 099/6, 099/26, 133/12, 165/10, 165/31, 167/9, 167/14, 214/7, 256/20, 270/5

esna : Bir işin yapıldığı veya olduğu zaman, sıra, an -3- [Ar]
e.+ sında 020/14, 315/31
e.+ sındaki 008/13

esnaf : Yaptıkları işlere göre sınıflara ayrılmış olan, kazançları sermayeden ziyâde çalışmaya ve beden gücüne dayanan zanaatkârlara ve küçük ticâret sâhiplerine verilen ortak isim -3- [Ar]
e. 063/15, 285/26
e.+ lar 123/7

esne - : Uyku, rehâvet, yorgunluk gibi sebeplerle ağzı iyice açarak uzun ve derin bir nefes almak; bir dış etkiyle uzamak, genişlemek veya kavislenmek sûretiyle şekil değiştirmek -3- [T]
e.- meğre 130/20, 249/17
e.- mek 250/2

esprit : Akıl, zeka; zihin, muhakeme; tin, ruh; düşünüş; karakter; cin, peri; mizah, espri -3- [Fr]
e. 322/4, 326/31, 340/15

esrarengiz : kimsenin bilmediği gizli yönleri bulunan, ne olduğu belli olmayan, gizlerle dolu olan -3- [ArFar]
e. 098/3, 098/11, 098/25

estağfurullah : yaptığı bir işten, iyi bir davranıştan dolayı kendisine teşekkür edilen bir kimsenin söylediği, teşekkürle değmez, bir şey değil, rica ederim anlamında bir incelik ve alçak gönüllülük sözü -2- [Ar]
e. 040/25, 228/22

estetik : Sanatsal yaratı nı ngenel yasalarıyla sanatta ve hayatta güzelliğinkuramsal bilimi,güzel duyu,bediiyat -1- [Fr]
e. 312/23

Estonya : Kuzey Avrupa'da bulunan bir Baltık devletidir -1- [Slav]
E. 101/17

esvap : giyecek, giysi -3- [Ar]
e. 288/1, 325/1
e.+ ını 012/20

eş : Karı kocadan her biri, zevç, zevce -1- [T]
e.+ ti 259/12

eşek : incelikten uzak, yeteneksiz, inatçı, kaba kimse -41- [T]
e. 016/2, 016/8, 016/9, 016/10, 016/20, 026/26, 031/30, 032/25, 032/30, 033/1, 034/6, 035/15, 038/8, 038/14, 040/28, 040/30, 041/11, 046/20, 056/22, 057/31, 060/15, 060/18, 201/22, 290/27, 290/30, 291/6, 291/16
e.+ i 027/3
e.+ ler 064/2
e.+ lere 201/23
e.+ mişler 060/8
e.+ siniz 062/21
e.+ ten 129/8
e.+ tir 062/19, 062/20

eşeklik : incelikten uzak, yeteneksiz, inatçı, kaba kimse olma durumu -2- [T]
e. 062/32
e.+ ini 056/24

eşik : Döşemede kapı boşluğunun alt tarafına gelen kısım ve buraya soğuktan, dış etkilere korunmak için kapı eni uzunluğunda yerleştirilen taş veya tahtadan, yüksekliği çok az çıkıntı, söve -14- [T]
e. 027/9
e.+ in 251/6
e.+ inde 039/17, 047/5, 135/9, 243/17
e.+ te 027/20, 028/21, 037/4, 085/18, 089/28, 258/27, 334/9
e.+ ten 028/25

eşkıya : dağda, kırdan yol kesen, adam soyan ve öldüren, yasadışı eylemlerde bulunan silahlı topluluk, haydutlar -2- [Ar]
e. 031/15, 034/16

eşya : türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı, taşınabilir cansız nesnelerin bütünü-12- [Ar]
e. 020/6, 084/13, 195/11
e.+ dan 195/20
e.+ nın 083/21, 190/17, 272/21, 355/1
e.+ sıyle 052/6
e.+ ya 157/32
e.+ yı 079/10, 079/16

et - : Bir işi yapmak -1622- [T]
e. 002/10, 053/10, 091/6, 103/5, 112/25, 124/11, 139/3, 180/28,
255/22, 256/4, 257/12, 294/17, 313/1, 322/7, 331/32

sabr e. 216/27, 347/19
atf e.- ebileceği 046/19
endişe e.- ebileceği 127/4
mecbur e.- ebileceğim 034/24
tercih e.- ebileceğim 091/20
tashih e.- ebileceğini 312/31
tercih e.- ebileceğini 080/3
tasavvur e.- ebileceğinizden 222/1
mecbur e.- ebilecek 008/17
men e.- ebilecek 328/20
tatmin e.- ebilecek 019/9
teselli e.- ebilecek 244/15
iddia e.- ebilir 035/24
ihata edemez e.- ebilir 035/25
inkâr e.- ebilir 070/7
üst e.- ebilir 257/12
cereyan e.- ebilirdi 035/26
hakaret e.- ebilirdi 126/5
isbat e.- ebilirdi 199/9
veda e.- ebilirdi 070/23
idare e.- ebilirdim 095/6
ukalâlık e.- ebilirdin 124/16
tahmin e.- eblirim 179/10
kabul e.- ebliriz 155/30
münakaşa e.- eblirler 217/27
fark e.- ebiliyor 129/13
e.- ebiliyorum 281/16
atf e.- ebilmek 301/10
iştirak e.- ebilmek 008/27
sabr e.- ebilseniz 225/28
ilâve e.- eceği 057/10, 229/19
intiha e.- eceği 262/25
istifade e.- eceği 124/19
müdafaa e.- eceği 105/19
sarf e.- eceği 178/4
tercüme e.- eceği 106/30
bahs e.- eceğim 068/19
dua e.- eceğim 172/30
haml e.- eceğim 131/34
hitap e.- eceğim 322/3

hulâsa e.- eceğim 314/7
müdafaa e.- eceğim 324/30
tavsiye e.- eceğim 097/12
devam e.- eceğini 283/24
memnun e.- eceğini 126/29
tesir e.- eceğini 249/4
feth e.- eceğiz 059/21
telâkki e.- eceğiz 139/32
bahs e.- ecek 323/32
cereyan e.- ecek 210/24
hayret e.- ecek 326/7
ısrar e.- ecek 067/8
iade e.- ecek 081/5
iddia e.- ecek 199/10
ihtar e.- ecek 209/3
itiraz e.- ecek 149/24
mecbur e.- ecek 133/32
muhafaza e.- ecek 280/32
neşr e.- ecek 184/7, 184/11
rahatsız e.- ecek 254/13
rica e.- ecek 172/8
sitem e.- ecek 174/9
şüphe e.- ecek 344/11
takip e.- ecek 355/5
tecavüz e.- ecek 044/32
temin e.- ecek 061/15
teşekkür e.- ecek 304/33
teşvik e.- ecek 261/4
zapt e.- ecek 132/2, 142/27, 169/18
bahs e.- ecekler 197/20
isbat e.- ecekler 066/22
irca e.- eceksin 120/5
e.- eceksiniz 223/10
hareket e.- eceksiniz 317/7
itham e.- eceksiniz 062/30
kardeşlik e.- eceksiniz 069/14
izah e.- ecekti 087/29
şüphe e.- ecekti 044/4
bahs e.- ecektim 069/11
hitab e.- ecektim 330/27
rica e.- ecektim 182/18, 183/10, 221/13
farz e.- elim 128/17, 178/19, 293/17
gene e.- elim 104/2
mahrum e.- elim 333/19
münakaşa e.- elim 103/5
nasıl e.- elim 110/13
tâyin e.- elim 171/17
teşekkür e.- elim 344/17
yardım e.- elim 275/26
cesaret e.- emedi 233/6, 353/25
itiraf e.- emedi 088/11, 282/8
rahat e.- emedi 319/5
cesaret e.- emediği 196/22
tahmin e.- emediği 045/25, 056/8
tâyin e.- emediği 236/23
tefsir e.- emediği 148/20
tahlil e.- emediğim 094/9
tâyin e.- emedikçe 152/6
devam e.- emediler 053/25

fark e.- emedim 242/4
 mukavemet e.- emedim 095/13
 tahammül e.- emedim 074/27
 mukavemet e.- emedimse 095/25
 hükm e.- emem 196/3
 idare e.- emem 096/11
 ihmal e.- emem 270/25
 vakf e.- emem 065/11
 tesbit e.- ememektir 255/5
 cesaret e.- ememiş 258/3
 cesaret e.- ememişti 073/20, 080/20
 mukavemet e.- ememişti 284/3
 istismar e.- emesin 117/24
 kabul e.- emeyeceğim 305/6
 istihale e.- emeyeceğine 130/1
 tâyin e.- emeyeceğini 328/28
 dikkat e.- emeyecek 180/32
 cesaret e.- emeyerek 288/8
 kabul e.- emeyiz 056/25
 seyahat e.- emez 113/3
 ihata e.- emez edebilir 035/25
 temin e.- emezdi 080/1
 tahammül e.- emezdim 203/17
 hayır e.- emezsiniz 223/12
 cesaret e.- emiyor 287/23
 cesaret e.- emiyordu 258/29
 kabul e.- emiyordu 248/4
 tâyin e.- emiyordum 093/13
 tamir e.- emiyorum 175/28
 tasavvur e.- emiyorum 322/28
 tâyin e.- emiyorum 074/31, 313/29
 bahs e.- en 328/25
 belli e.- en 165/23, 166/4, 191/7, 236/9
 davet e.- en 312/9, 326/26, 349/12
 devam e.- en 261/2, 302/18
 harap e.- en 111/13
 harb e.- en 056/15
 hayret e.- en 253/13
 himaye e.- en 027/17
 his e.- en 191/24
 hulâsa e.- en 110/27
 hükm e.- en 287/15
 ısrar e.- en 016/30
 idare e.- en 015/15, 050/6, 070/6, 073/5,
 112/15, 125/19, 183/32
 iddia e.- en 240/10
 ifade e.- en 313/32
 ifraz e.- en 139/18
 ifşa e.- en 311/20, 328/12
 ihmal e.- en 055/14
 ihtar e.- en 209/6
 ilân e.- en 350/18
 inhisar e.- en 348/1
 inkâr e.- en 059/15
 inkişaf e.- en 055/32
 intikal e.- en 041/31
 irca e.- en 108/8, 151/10
 isyan e.- en 006/30, 113/8, 314/20
 iştirak e.- en 035/11

itham e.- en 109/23
 izah e.- en 102/21, 313/19
 kayb e.- en 025/13, 187/14, 243/13,
 312/27
 küfür e.- en 056/13
 mahkûm e.- en 111/14
 mahv e.- en 111/13
 meth e.- en 164/29
 meys e.- en 231/19
 mücadele e.- en 122/17
 müdafaa e.- en 056/12, 121/15, 161/22
 parampaça e.- en 019/10
 redd e.- en 109/22
 rica e.- en 004/5
 riyaset e.- en 013/23
 rücu e.- en 310/18
 sevk e.- en 313/3
 seyr e.- en 060/32, 197/27
 şikayet e.- en 165/29
 taallûk e.- en 185/3
 tahkim e.- en 092/28
 takallüs e.- en 007/2, 206/2
 takdir e.- en 193/32
 takip e.- en 005/23, 191/23
 taklit e.- en 229/6
 tasarruf e.- en 008/19
 tâyin e.- en 052/12
 tebliğ e.- en 053/22
 tecavüz e.- en 071/1
 teessüs e.- en 065/3
 tehdit e.- en 077/4, 303/15
 teksif e.- en 151/24
 telâfi e.- en 091/26
 telefon e.- en 004/19, 149/23
 temin e.- en 118/1
 temsil e.- en 074/25
 tenkid e.- en 092/27
 Tereddüt e.- en 006/15
 teşekkül e.- en 070/10
 teşkil e.- en 121/25, 124/7
 teşvik e.- en 026/11, 075/19, 227/35,
 229/12
 vekâlet e.- en 065/7
 yardım e.- en 039/21
 zann e.- en 073/14
 ziyaret e.- en 241/24
 ikram e.- en edene 285/33
 ikram eden e.- ene 285/34
 perişan e.- enler 058/17
 istismar e.- enlerden 115/33
 ziyaret e.- enlere 161/14
 delâlet e.- er 281/19
 devam e.- er 175/2, 283/15
 dua e.- er 035/5, 058/2
 himaye e.- er 209/18
 hitap e.- er 333/7
 idare e.- er 109/12
 ihtiva e.- er 234/17
 iltizam e.- er 098/21

inkâr e.- er 107/8
 istihsal e.- er 189/14
 istismar e.- er 107/14
 izale e.- er 266/2
 kabul e.- er 082/1
 keder e.- er 259/29
 kontrol e.- er 239/6
 memnun e.- er 070/27
 muamele e.- er 175/17
 müdafaa e.- er 322/6
 münakaşa e.- er 103/14
 müsaade e.- er 235/29, 309/24
 mütalâa e.- er 036/2
 rahatsız e.- er 220/3, 220/17
 seyr e.- er 253/2
 şüphe e.- er 280/21
 tavsiye e.- er 101/15, 307/7
 telefon e.- er 005/2
 temin e.- er 038/5
 temsil e.- er 123/6
 tercüme e.- er 184/10
 tereddüt e.- er 135/22
 teşkil e.- er 109/32
 teşvik e.- er 266/5
 ümit e.- er 232/34
 hareket e.- erdi 158/28
 tekrar e.- erdi 278/23
 tercih e.- erdik 149/14
 hareket e.- erdim 197/5
 hayret e.- erdim 248/21
 tehir e.- erdim 075/5
 rücu e.- erdiniz 139/23
 aktarma e.- erek 173/1
 belli e.- erek 172/12
 cesaret e.- erek 249/18
 dâvet e.- erek 075/28
 devam e.- erek 055/23
 fark e.- erek 030/9
 güreş e.- erek 076/4
 himaye e.- erek 047/25
 hitab e.- erek 035/13
 hulâsa e.- erek 335/2
 hükm e.- erek 090/2
 iddia e.- erek 114/33
 ihtar e.- erek 063/19
 ilân e.- erek 062/29
 ima e.- erek 318/8
 istifa e.- erek 210/19
 işaret e.- erek 124/25, 139/12, 146/11
 işgal e.- erek 113/31
 izah e.- erek 024/27
 kabul e.- erek 082/7, 103/26
 kayb e.- erek 004/28
 mahv e.- erek 100/31
 mecbur e.- erek 018/9
 rica e.- erek 063/19
 seyr e.- erek 350/7
 siper e.- erek 003/1
 tahrik e.- erek 009/17

taklid e.- erek 171/3
 tasdik e.- erek 283/16
 tasvip e.- erek 261/16
 tatbik e.- erek 234/7
 tefsir e.- erek 217/23
 temas e.- erek 054/21
 temessül e.- erek 297/20
 tercih e.- erek 106/7, 218/12
 veda e.- erek 171/21
 yağma e.- erek 141/18
 yasak e.- erek 108/20
 zann e.- erek 059/35, 194/11, 258/14,
 285/2, 321/16
 de e.- erim 124/8
 enterprete e.- erim 169/7
 iftihar e.- erim 280/7
 itiraf e.- erim 123/28, 124/1
 nefret e.- erim 321/12
 rica e.- erim 019/21, 052/33, 053/6,
 061/11, 090/12, 090/20, 135/29, 213/18,
 228/15, 228/24, 231/15, 246/6, 246/20,
 257/31, 257/32, 273/8, 276/2,
 285/5, 354/18
 şikâyet e.- erim 031/4
 tebrik e.- erim 068/18, 068/19
 telefon e.- erim 352/14
 temin e.- erim 140/1
 tercih e.- erim 237/24, 319/1
 teslim e.- erim 066/24
 teşekkür e.- erim 067/10, 087/30, 133/2,
 135/28, 149/12, 150/24, 222/12, 229/5,
 257/34, 259/26, 260/16, 294/5, 358/5,
 358/7
 ümit e.- erim 124/26, 157/22, 316/3
 vasiyet e.- erim 243/11
 zann e.- erim 091/16, 119/28, 153/4,
 239/19, 298/8
 kabul e.- eriz 056/25
 mukabele e.- eriz 344/6
 münakaşa e.- eriz 162/4
 bahs e.- erken 178/28, 198/13
 devam e.- erken 035/27
 işaret e.- erken 048/4
 itham e.- erken 108/12
 izafe e.- erken 109/15
 takdim e.- erken 219/20
 devam e.- erler 266/16
 hesap e.- erler 195/17
 takip e.- erler 193/4
 temsil e.- erler 254/28
 teşkil e.- erler 176/28
 teşvik e.- erler 286/2
 yardım e.- erler 041/7, 240/1
 zann e.- erler 272/31
 dâvet e.- erlerdi 044/16
 tercih e.- erlerdi 059/5
 müdafaa e.- erlerken 059/7
 münakaşa e.- erlerken 130/13
 hediye e.- ermiş 208/31

devam e.- erse 256/2, 274/21
 his e.- erse 281/31
 hulâsa e.- erse 253/24
 icab e.- erse 347/27
 icap e.- erse 130/16
 iktîza e.- erse 146/20
 kabul e.- erse 102/12
 şekva e.- erse 053/3
 tekerrür e.- erse 012/28
 bahs e.- ersen 110/18
 arzu e.- erseniz 250/30
 müsaade e.- erseniz 207/25
 redd e.- erseniz 304/28
 bakarsın e.- ersin 066/28
 feda e.- ersin 066/25
 idare e.- ersin 098/27
 şikâyet e.- ersin 058/31
 tahmin e.- ersin 003/33
 tefsir e.- ersin 155/24
 aff e.- ersiniz 175/18, 196/20
 hücum e.- ersiniz 121/23
 iade e.- ersiniz 279/28
 memnun e.- ersiniz 261/30
 telefon e.- ersiniz 022/2
 tercih e.- ersiniz 250/13
 hulâsa e.- eyim 108/23
 iade e.- eyim 280/10
 itiraf e.- eyim 269/11
 mi e.- eyim 110/14
 takdim e.- eyim 157/17, 212/17
 tatbik e.- eyim 100/15
 tecrübe e.- eyim 321/31
 telefon e.- eyim 139/30
 teşekkür e.- eyim 259/25
 akt e.- ildi 118/9
 kusur e.- ildi 139/16
 nakl e.- ildi 358/25
 neşr e.- ildi 164/19
 redd e.- ildi 176/17
 tercüme e.- ildi 164/9
 mecbur e.- ildiği 073/2
 tatbik e.- ildiği 299/4
 tesis e.- ildiği 054/10
 tevdi e.- ildiği 285/13
 bahs e.- ildiğini 145/9
 idare e.- ildiğini 072/28
 tevkif e.- ildim 143/32
 tâyin e.- ilebilecek 265/18
 tercüme e.- ilebilecek 059/27, 279/26
 telâkki e.- ilebilir 234/25
 tashih e.- ilebilirdi 184/1
 zann e.- ilebilirdi 007/3
 irca e.- ilebilseler 129/30
 merak e.- ilecek 296/14, 299/19
 müdafaa e.- ileceklerim 072/19
 esir e.- ileceklerini 111/33
 ifade e.- ilememiş 127/13
 inkâr e.- ilemez 129/32
 temin e.- ilemez 123/11

ilâve e.- ilen 250/27
 ittihaz e.- ilen 076/6
 redd e.- ilen 315/28
 rivayet e.- ilen 055/10
 sevk e.- ilen 111/24
 tazyik e.- ilen 117/29
 tevdi e.- ilen 061/12
 zann e.- ilen 168/19
 iltihak e.- ilir 062/12, 062/13
 işgal e.- ilir 222/18
 mukavemet e.- ilir 348/33
 tercüme e.- ilir 165/30
 zann e.- ilir 173/23
 mi e.- ilirdi 142/18
 bahs e.- ilirken 216/4
 istisna e.- ilirse 026/33, 119/26
 tercüme e.- ilmediğinden 165/28
 tekrar e.- ilmedikçe 212/19
 iade e.- ilmek 081/2
 kabul e.- ilmek 121/24
 izah e.- ilmeli 125/31
 hak e.- ilmemiş 082/6
 muamele e.- ilmesi 114/4
 temellük e.- ilmesi 178/31
 tevcih e.- ilmesi 311/12
 zann e.- ilmesinden 303/31
 kabul e.- ilmesine 297/27
 bahs e.- ilmesini 312/1
 tahliye e.- ilmesini 203/21
 ihmal e.- ilmeyecek 178/15
 fark e.- ilmeyen 049/21
 tesadüf e.- ilmeyen 314/12
 hücum e.- ilmez 062/11
 tahammül e.- ilmez 061/10
 iade e.- ilmiş 275/16
 ispat e.- ilmiş 122/32
 mahrum e.- ilmiş 112/19
 müdafaa e.- ilmiş 128/10
 redd e.- ilmiş 218/29
 tâyin e.- ilmiş 122/28
 tehir e.- ilmiş 074/18
 tekâüd e.- ilmiş 057/2
 teksif e.- ilmiş 056/16
 tevarüs e.- ilmiş 312/29
 tevcih e.- ilmiş 035/18
 irca e.- ilmişti 108/31
 takdim e.- ilmişti 158/4
 hulâsa e.- ilmiştir 119/15, 124/20
 tercüme e.- ilmiştir 165/26
 münakaşa e.- ilmiyordu 218/6
 ihmal e.- ilse 174/17
 helâl e.- in 333/27
 teşrif e.- in 140/28
 dikkat e.- ince 258/17
 temin e.- inceye 101/22
 devam e.- iniz 163/24, 282/32
 dikkat e.- iniz 109/12, 175/29, 193/6,
 223/27
 farz e.- iniz 070/29, 140/9

istirahat e.- iniz 358/7
 iştirak e.- iniz 117/16, 117/19, 117/22,
 117/27, 117/31
 müsaade e.- iniz 236/16, 298/21
 müzakere e.- iniz 038/26
 tayin e.- iniz 038/27
 dua e.- ip 169/29
 iddia e.- ip 050/6
 İhsan e.- ip 276/5
 ilâve e.- ip 249/10
 izafe e.- ip 063/1
 vefat e.- ip 275/21
 akl e.- işi 153/33
 veda e.- işimin 068/15
 ziyaret e.- işinde 172/27
 müdafaa e.- işinizi 068/17, 163/9
 alay e.- iyor 073/15
 bahs e.- iyor 014/5, 213/31, 262/23,
 329/14
 celb e.- iyor 155/29
 da e.- iyor 100/17
 dikkat e.- iyor 331/1
 hakaret e.- iyor 069/10
 hareket e.- iyor 131/32
 hürmet e.- iyor 307/25
 icab e.- iyor 329/26
 idare e.- iyor 072/15, 094/29, 094/30
 ihmal e.- iyor 312/16
 intişar e.- iyor 093/7
 itham e.- iyor 303/12
 kabul e.- iyor 203/30
 kayd e.- iyor 241/25
 küfür e.- iyor 136/25
 mahrum e.- iyor 238/30
 maskara e.- iyor 322/14
 merak e.- iyor 339/17
 meth e.- iyor 307/27
 muayene e.- iyor 008/2
 mücadele e.- iyor 128/5
 müdafaa e.- iyor 063/10
 sevk e.- iyor 074/29
 tavsiye e.- iyor 105/21, 255/29
 tâyin e.- iyor 235/13
 telefon e.- iyor 139/14
 temsil e.- iyor 063/16
 tercih e.- iyor 085/14
 tercüme e.- iyor 107/5
 tereddüt e.- iyor 217/3, 306/7
 tesir e.- iyor 153/10
 ümit e.- iyor 323/23
 vad e.- iyor 130/4
 zann e.- iyor 121/6, 235/16
 e.- iyordu 223/22
 bahane e.- iyordu 290/29
 bahs e.- iyordu 146/16, 179/25, 220/30
 dans e.- iyordu 205/25
 davet e.- iyordu 075/31
 delâlet e.- iyordu 020/20

devam e.- iyordu 035/14, 086/1, 104/26,
 115/4, 214/19, 218/14
 endişe e.- iyordu 036/21
 enterprete e.- iyordu 232/25
 hayret e.- iyordu 162/21
 ısrar e.- iyordu 026/2, 232/22
 idrak e.- iyordu 355/11
 iştirak e.- iyordu 204/26
 keder e.- iyordu 242/18
 kontrol e.- iyordu 002/25
 lânet e.- iyordu 277/24
 merak e.- iyordu 151/7
 mı e.- iyordu 269/34
 minnet e.- iyordu 127/21
 münakaşa e.- iyordu 208/19
 müracaat e.- iyordu 152/23
 müteessir e.- iyordu 310/1
 nefret e.- iyordu 127/18
 neşr e.- iyordu 183/27
 rica e.- iyordu 025/4, 198/1
 tahmin e.- iyordu 144/19
 takip e.- iyordu 013/24, 138/28, 158/3
 taklit e.- iyordu 061/26
 tasdik e.- iyordu 058/20
 tazyik e.- iyordu 240/13
 telâffuz e.- iyordu 009/10
 telâkki e.- iyordu 108/24, 151/25
 tercih e.- iyordu 080/22, 219/1, 329/3
 tereddüt e.- iyordu 244/12, 277/11
 ümit e.- iyordu 080/19
 zann e.- iyordu 232/26
 merak e.- iyorduk 133/2
 münakaşa e.- iyorduk 093/25
 umut e.- iyorduk 059/21
 hayret e.- iyordum 094/29, 204/3
 merak e.- iyordum 286/17
 tahmin e.- iyordum 090/32, 261/34
 zann e.- iyordum 326/7
 bahs e.- iyordunuz 216/14
 irad e.- iyorlar 060/7
 teşkil e.- iyorlar 256/18
 bahs e.- iyorlardı 154/7
 meth e.- iyorlardı 343/4
 zann e.- iyorlarmış 152/15
 bahs e.- iyormuş 172/28
 endişe e.- iyormuş 160/20
 hitap e.- iyormuş 057/7
 iştirak e.- iyormuş 173/9
 seyr e.- iyormuş 166/18
 Taksim e.- iyormuş 182/4
 teksif e.- iyormuş 057/22
 iltimas e.- iyormuşsun 209/5
 temarüz e.- iyormuşsun 012/23
 teşrif e.- iyormuşsun 012/23
 bahs e.- iyormuşum 224/8
 acele e.- iyorsun 144/26
 bahs e.- iyorsun 110/18, 121/16
 icad e.- iyorsun 121/5
 izafe e.- iyorsun 123/15

mı e.- iyorsun 340/14
 mübalâğa e.- iyorsun 006/9
 telâkki e.- iyorsun 120/27
 zann e.- iyorsun 198/27
 bahs e.- iyorsunuz 197/18
 ikâme e.- iyorsunuz 109/25
 lâtime e.- iyorsunuz 213/18
 mecbur e.- iyorsunuz 195/10
 mübalâğa e.- iyorsunuz 220/7
 münakaşa e.- iyorsunuz 104/1
 tahmin e.- iyorsunuz 223/29
 tavsiye e.- iyorsunuz 308/28
 temsil e.- iyorsunuz 266/3
 bahs e.- iyorum 057/20, 175/19, 193/8,
 321/5, 340/12
 da e.- iyorum 145/9
 emanet e.- iyorum 069/13
 endişe e.- iyorum 314/19
 gıpta e.- iyorum 188/12
 his e.- iyorum 323/14
 hitap e.- iyorum 063/20
 ihtar e.- iyorum 134/19
 istifa e.- iyorum 063/28
 isyan e.- iyorum 336/9
 kabul e.- iyorum 032/20, 119/11
 merak e.- iyorum 098/11, 145/11,
 152/30, 258/11, 261/31, 307/20, 353/33
 mukavemet e.- iyorum 315/20
 mübalâğa e.- iyorum 007/9
 nefret e.- iyorum 299/11, 343/24
 rica e.- iyorum 140/4
 şüphe e.- iyorum 199/14
 tekrar e.- iyorum 062/6
 temsil e.- iyorum 224/13
 tercih e.- iyorum 320/7, 330/8, 330/9,
 345/1
 tereddüt e.- iyorum 150/5
 ümit e.- iyorum 179/6
 veda e.- iyorum 068/12
 zann e.- iyorum 103/2, 145/5, 152/30,
 156/20, 185/4, 198/29, 268/8, 268/10,
 270/34, 270/35, 308/10, 340/16
 e.- me 033/23, 040/6, 059/23, 059/29,
 065/18, 091/8, 103/4, 124/13,
 134/6, 209/24, 256/5, 256/9, 346/21
 e.- meden 080/22, 103/2, 148/15, 239/30,
 351/3
 mübalâğa e.- meden 155/21
 e.- medi 007/29, 008/16, 081/26, 091/28,
 093/2, 143/29, 155/16, 162/25,
 162/27, 200/28, 228/27, 249/11, 323/33,
 324/11, 326/7, 332/14, 343/1
 e.- mediği 045/30, 071/14, 169/32
 e.- mediğim 061/16, 110/19, 124/5
 e.- mediğini 217/20, 249/11
 e.- medim 038/12, 145/19, 260/22,
 309/1, 315/13, 324/17, 327/8
 e.- medin 103/22
 e.- mediniz 109/1, 224/4, 309/32

e.- meğre 006/5, 017/11, 027/25, 063/18,
 084/12, 085/17, 095/8, 095/9,
 095/17, 109/30, 113/17, 141/5, 153/5,
 190/27, 216/24, 225/8, 228/3,
 261/5, 280/28, 282/25, 287/11, 305/16,
 357/16
 devr e.- meğre 278/12
 irca e.- meğre 092/21
 sabr e.- meğre 303/27
 e.- meği 277/10, 314/19
 e.- mek 007/7, 017/23, 029/1, 034/30,
 042/2, 044/24, 045/7, 052/14,
 057/26, 060/2, 066/9, 066/11, 067/15,
 067/25, 072/23, 080/6, 090/2,
 090/11, 106/4, 107/18, 107/19, 109/3,
 110/19, 111/33, 112/3, 114/22,
 116/5, 121/2, 123/9, 125/2, 126/5, 126/8,
 129/33, 134/29, 135/18,
 138/2, 151/9, 157/26, 171/32, 184/3,
 184/34, 185/7, 189/33, 199/8,
 200/12, 201/19, 205/7, 205/8, 216/18,
 217/9, 218/2, 223/20, 225/12,
 228/19, 234/3, 240/9, 244/8, 255/20,
 256/13, 256/28, 265/15, 269/17,
 282/33, 283/19, 300/32, 305/8, 310/9,
 317/5, 328/14, 332/18, 342/18,
 346/5, 355/20
 def e.- mek 075/28
 hürmet e.- mek 196/15
 mecbur e.- mek 025/29
 men e.- mek 166/25, 178/20
 meth e.- mek 182/11
 telkin e.- mek 023/21
 e.- mekle 033/4, 035/8, 257/13
 e.- mekte 190/23
 e.- mekten 032/27, 036/19, 106/15,
 127/22, 129/21, 142/5, 218/1, 229/8,
 249/1, 264/9, 278/22, 317/1, 337/7,
 357/23
 e.- mektir 100/29, 101/7, 102/9, 121/28,
 254/18
 e.- meleri 036/21, 053/2, 107/11
 e.- melerini 105/21
 e.- melidir 218/4
 e.- melisiniz 100/3, 348/6
 e.- meliydi 232/14
 e.- meliyim 135/14
 e.- meliyiz 137/13
 e.- mem 166/10, 203/32, 233/16, 250/14,
 313/17, 315/24, 317/6, 322/15,
 341/9
 e.- memeğre 047/29, 127/20
 e.- memek 106/7, 118/6
 e.- memekle 120/6
 e.- memelisin 152/29
 e.- memesi 003/34
 e.- memesine 128/3
 e.- memiş 127/29, 158/31, 189/18, 246/5
 e.- memişti 067/27, 243/16, 263/3

e.- memizi 250/5
e.- menin 036/2
e.- menize 061/16
hulâsa e.- meseydim 155/21
e.- meseydin 064/22
e.- mesi 006/28, 074/19, 088/21, 091/27,
153/3, 165/7, 228/1, 230/25
e.- mesinden 179/22, 337/8
e.- mesine 081/15, 127/12, 141/3
e.- mesini 024/16, 149/14, 156/13,
163/11, 175/26
e.- meye 112/2, 187/22
e.- meyeceği 082/23
e.- meyeceğini 183/21
e.- meyeceğiz 140/2
e.- meyecek 141/20
e.- meyelim 061/6, 065/17
e.- meyen 057/10, 062/19
e.- meyerek 352/11
e.- meyeyim 095/14, 193/17
e.- meyi 139/33, 180/31, 260/10
e.- meyiniz 062/3, 182/9, 249/27, 285/5,
316/8, 357/34, 357/35
e.- mez 032/26, 057/24, 057/25, 070/12,
098/10, 109/29, 139/24, 142/1,
220/14, 256/5, 256/26, 264/5, 311/9,
312/5
e.- mezdi 261/22, 261/23, 261/24,
261/27, 329/27
e.- mezdim 278/5
e.- mezdin 278/4
e.- mezken 109/14
e.- mezler 063/22, 311/14
e.- mezmişim 197/25
e.- mezsem 322/17
e.- mezsın 098/26
e.- mezsınız 102/2
e.- miş 005/19, 040/19, 041/28, 044/28,
049/30, 058/15, 071/29, 075/29,
094/16, 102/22, 103/32, 106/20, 111/16,
119/31, 139/31, 161/14, 183/19,
202/29, 209/19, 222/26, 257/1, 258/4,
276/23, 276/25, 278/11, 283/4,
292/32, 293/8, 304/31, 329/10
meth e.- miş 163/10
e.- mişim 065/6, 065/9, 331/6
e.- mişiz 064/13
e.- mişler 161/23
e.- mişlerdi 111/25, 154/6
e.- mişlerdir 241/23
e.- mişlerse 111/28
e.- mişsem 275/15
e.- mişsinizdir 173/21
e.- mişti 007/23, 033/25, 045/6, 049/14,
062/26, 074/1, 074/20, 074/23,
080/29, 084/25, 087/18, 146/10, 148/6,
165/3, 170/18, 176/8, 181/13,
181/16, 181/35, 196/32, 200/25, 212/9,
228/7, 232/21, 250/24, 258/23,

264/1, 284/10, 344/1
e.- miştik 246/6, 249/1
e.- miştım 238/22, 304/16, 332/9
e.- miştınız 313/24
e.- miştir 136/25, 156/27, 241/4, 241/10,
260/22, 293/6
e.- miyor 084/17, 100/24, 116/11,
161/15, 223/9, 248/32, 249/30, 252/23,
329/17
e.- miyordu 020/2, 117/10, 155/13,
173/29, 174/28, 230/27, 293/32
e.- miyorsun 002/29, 110/24
şikâyet e.- miyosunuz 021/8
e.- miyorum 064/5, 091/19, 126/17,
142/7, 156/25, 156/33, 177/13, 214/4,
233/23, 338/29
e.- miyoruz 021/26
e.- se 035/24
e.- sem 315/22
e.- seniz 137/6, 227/19
e.- senize 138/10
e.- seydim 081/34, 322/10, 342/30
e.- seydiniz 140/22
e.- sinler 117/18
e.- ti 003/25, 017/28, 019/18, 026/25,
032/11, 032/19, 032/24, 035/30,
036/22, 038/19, 042/33, 045/14, 047/12,
053/22, 054/6, 054/9, 058/25,
061/30, 069/2, 071/23, 079/21, 082/20,
082/33, 083/2, 083/8, 085/26,
085/30, 086/6, 087/5, 087/9, 087/28,
087/32, 088/28, 092/12, 093/17,
094/25, 096/4, 096/29, 098/14, 098/19,
100/17, 102/26, 112/11, 112/27,
113/13, 115/19, 118/19, 123/22, 125/27,
127/16, 129/27, 131/17, 131/30,
133/7, 133/28, 134/18, 137/8, 145/6,
145/28, 146/12, 146/14, 146/27,
149/1, 152/13, 153/26, 155/10, 159/6,
159/12, 164/18, 167/14, 168/5,
170/3, 170/15, 171/26, 171/29, 172/6,
172/19, 175/12, 175/24, 176/27,
178/11, 179/29, 179/31, 180/6, 180/20,
180/31, 182/2, 182/31, 184/11,
184/23, 186/13, 186/30, 187/9, 187/28,
188/5, 189/5, 190/1, 190/19,
191/14, 192/16, 192/20, 192/29, 193/24,
194/8, 194/20, 195/32, 200/23,
200/29, 204/21, 204/23, 204/29, 206/32,
208/14, 211/12, 213/14, 214/21,
216/28, 217/21, 218/27, 220/21, 221/8,
223/24, 224/28, 225/2, 226/27,
228/7, 231/3, 231/22, 233/3, 233/21,
237/30, 244/4, 244/14, 253/10,
256/16, 257/27, 259/13, 260/4, 260/20,
260/21, 261/18, 262/29, 263/14,
264/18, 269/28, 270/11, 271/11, 272/22,
274/20, 274/26, 277/14, 277/20,

278/30, 280/29, 283/8, 284/12, 285/32,
289/4, 290/7, 291/8, 291/10,
292/9, 292/15, 294/21, 296/11, 296/19,
297/10, 298/12, 299/6, 301/22,
302/19, 302/29, 302/31, 305/16, 305/23,
306/26, 308/30, 309/6, 311/15,
311/21, 314/8, 316/7, 317/16, 317/20,
318/10, 320/4, 323/3, 327/16,
327/22, 330/30, 341/13, 342/10, 346/3,
349/23, 350/14, 355/14, 355/17,
356/31, 357/21
ilâve e.- ti 021/33
kayd e.- ti 105/29
rica e.- ti 024/17
takip e.- ti 021/20
tevcih e.- ti 039/3
vefat e.- ti 012/7
e.- tiği 004/6, 005/19, 006/31, 018/21,
029/18, 029/29, 031/6, 044/2,
056/30, 057/23, 069/17, 069/18, 072/24,
074/13, 080/14, 080/16, 083/16,
086/2, 087/24, 108/27, 109/5, 112/12,
122/8, 122/9, 127/22, 129/22,
146/9, 157/3, 158/15, 158/30, 181/22,
186/14, 189/25, 194/8, 230/17,
242/20, 242/22, 253/22, 254/16, 256/25,
260/6, 264/25, 268/10, 269/30,
271/15, 273/18, 279/6, 298/21, 300/20,
304/34, 305/10, 315/29, 315/31,
331/21, 351/29
ikamet e.- tiği 024/8
e.- tiğim 075/6, 093/23, 094/7, 131/16,
168/20, 231/17, 248/17, 306/3,
335/31
e.- tiğimi 063/7
e.- tiğimiz 152/20, 296/14, 336/11
e.- tiğin 108/22, 281/2
e.- tiğine 103/14
e.- tiğini 005/27, 054/20, 056/5, 059/35,
067/20, 081/17, 098/18, 106/5,
107/8, 166/4, 174/18, 189/28, 213/9,
214/20, 295/16
kayd e.- tiğini 328/6
meyl e.- tiğini 018/1
e.- tiğinin 018/15
e.- tiğiniz 057/31, 109/25, 110/5, 157/9,
231/18, 285/14
e.- tiğinizden 261/11
e.- tiğinizi 150/13
e.- tik 005/10, 124/1, 139/27, 149/6,
201/29, 204/32, 208/12
e.- tikleri 141/17, 152/17, 170/2, 352/29,
356/2
feth e.- tikleri 114/13
e.- tiklerini 236/9
e.- tikten 011/25, 020/25, 075/4, 092/27,
243/12
tavsiye e.- tikten 024/20

e.- tiler 004/18, 005/11, 038/1, 073/8,
108/32, 111/9, 113/19, 113/27,
113/32, 113/33, 136/13, 186/10, 200/32,
209/28, 220/26, 264/21, 290/9,
342/7
e.- tim 068/11, 072/21, 090/31, 092/32,
096/7, 096/12, 096/23, 099/11,
139/7, 149/26, 164/24, 169/4, 175/5,
194/25, 195/14, 195/30, 231/12,
233/32, 238/23, 242/25, 243/4, 256/24,
260/1, 260/13, 270/14, 279/9,
279/23, 296/13, 310/33, 311/23, 313/27,
314/29, 323/8, 326/14, 339/9,
339/10
e.- tin 171/12, 209/8, 324/16
e.- tiniz 108/10, 110/3, 231/16, 259/19,
281/2, 284/22, 312/4
mı e.- tiniz 025/31
e.- tir 270/9
e.- tirdi 220/10
e.- tirdiği 009/1, 030/28, 092/10, 129/17
e.- tirdiğinizi 149/11
e.- tirdiyse 129/9
e.- tirebilir 063/22
e.- tirecek 351/3
e.- tiren 005/25, 114/29, 132/11, 160/31
e.- tirir 036/6, 103/17
e.- tiriyor 100/25
e.- tiriyordu 223/7
e.- tirmeden 010/14, 217/16
e.- tirmeğe 037/3, 109/30, 312/19, 336/2,
356/14
e.- tirmek 018/15, 098/29
e.- tirmekle 019/15
e.- tirmektir 255/27
e.- tirmelidirler 217/16
e.- tirmemek 152/26
e.- tirmezdım 149/25
e.- tirmiş 151/21, 177/1
e.- tirmişim 203/4
e.- tiyse 328/17

et : insanlarda ve hayvanlarda, deriyle kemik
arasında bulunan ve kas ile yağdan oluşan tabaka

-2- [T]

e. 013/13

e.+ lerini 011/3

etatampon : Tampon devlet -1- [Fr]
e. 101/13

etek : vücudun belden aşağısına giyilmek üzere
dikilmiş, beli dar, alt yanı değişik biçimlerde
olabilen, genellikle kadın giysisi -11- [T]

e. 141/19

e.+ inden 210/4

e.+ ine 141/15

e.+ ini 152/16, 332/24

e.+ inin 030/7

e.+ leri 259/10
e.+ lerinden 158/2
e.+ lerine 141/10
e.+ lerinin 187/12
e.+ li 029/23

etekte - : Birinin eteğini saygı göstermek amacıyla öpmek veya öper gibi yapmak -1- [T]
e.- di 198/7

eter : Oksijenli asitlerin alkollerle birleşmesinden oluşan sıvılar -1- [Fr]
e.+ li 328/3

etli : İçinde et bulunan; et kısmı fazlaca olan, dolgun -1- [T]
e. 184/1

etraf : yanlar, taraflar -65- [Ar]
e. 101/31
e.+ a 227/2
e.+ ı 218/5
e.+ ımda 155/12, 222/21, 223/2, 232/2, 252/21
e.+ ımıza 205/4
e.+ ımızdaki 195/11, 195/20
e.+ ına 031/11, 037/1, 042/1, 042/3, 049/6, 049/18, 076/12, 099/23, 101/29, 135/13, 148/11, 158/2, 158/14, 230/5, 245/5, 252/13, 259/9, 272/5, 285/33, 318/20, 346/24, 354/19, 354/33, 355/22
e.+ ında 016/12, 130/28, 176/17, 181/28, 210/1, 210/25, 214/27, 223/17, 236/27, 240/28, 255/9, 304/7, 346/1, 354/24, 359/10
e.+ ındaki 017/21, 035/15, 060/34, 213/3, 235/17, 259/16, 354/25
e.+ ındakilere 359/3
e.+ ımı 084/13, 205/10, 210/16, 319/4
e.+ ılı 102/12, 239/3
e.+ ta 160/19

etrafı : geniş olarak, ayrıntılı bir biçimde, eksiksiz, kapsayıcı, geniş, ayrıntılı -2- [Ar]
e. 103/3, 103/5

etüt : Bir konu üzerinde yapılan inceleme, araştırma, tetkik -1- [Lat]
e. 124/5

ev : bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane -83- [T]
e. 008/3, 046/21, 052/6, 078/19, 083/13, 126/25, 188/20, 198/14, 201/13, 209/19, 241/15, 241/29, 243/13
e.+ de 027/28, 079/12, 087/24, 113/2, 129/10, 154/16, 277/13, 277/28

e.+ dedir 089/25
e.+ den 074/14, 177/22
e.+ deydim 004/18
e.+ e 002/28, 004/17, 022/1, 089/27, 155/5, 155/19, 209/19, 241/11, 279/17, 282/3, 350/24
e.+ i 069/9, 095/1
e.+ imden 008/9
e.+ ime 082/25
e.+ imin 094/1
e.+ imizin 198/9
e.+ in 079/17, 079/31, 082/20, 085/12, 085/15, 085/18, 104/4, 162/18, 279/14, 325/9, 331/29
e.+ inde 035/19, 082/24, 089/19, 089/26, 092/23, 342/14
e.+ inden 054/23, 072/2, 284/3
e.+ ine 040/14, 041/7, 046/18, 062/19, 088/18, 097/29, 241/8, 258/4, 328/31
e.+ ini 241/23
e.+ inin 127/3
e.+ inize 354/11
e.+ ler 045/22
e.+ leri 185/21
e.+ lerimize 205/20
e.+ lerin 029/5, 084/7
e.+ lerinde 009/31, 128/29
e.+ lerinden 034/4, 241/26

evet : sorulara karşılık olarak kullanılan, öyledir anlamında doğrulama ya da onama bildiren sözcük -113- [T]
e. 013/27, 022/7, 031/32, 033/21, 062/23, 072/9, 079/11, 090/11, 094/12, 096/32, 098/11, 098/20, 098/31, 098/33, 109/20, 109/33, 124/23, 133/27, 136/7, 140/9, 142/12, 145/21, 145/23, 155/7, 160/1, 160/6, 161/5, 161/18, 163/2, 164/13, 166/22, 169/31, 171/7, 174/4, 175/11, 175/25, 177/13, 183/3, 183/5, 187/1, 187/29, 188/31, 189/11, 189/12, 190/2, 190/6, 190/10, 190/25, 191/21, 192/4, 194/6, 194/9, 194/17, 194/21, 200/5, 202/7, 204/17, 216/15, 220/11, 220/15, 220/22, 223/30, 224/21, 224/34, 226/7, 226/22, 230/22, 235/23, 235/26, 239/8, 239/34, 249/3, 256/13, 256/27, 257/22, 261/12, 262/14, 262/21, 263/25, 264/8, 268/13, 269/24, 273/26, 281/16, 286/14, 291/22, 292/6, 295/1, 295/21, 299/28, 300/24, 301/28, 301/32, 304/11, 306/8, 306/20, 308/25, 308/29, 310/25, 311/18, 324/2, 326/30, 331/25, 331/28, 339/22, 344/22, 345/18, 350/23, 352/2
e.+ imin 345/1

evham : Vehimler, kuruntular, kuşkular, sebepsiz zan ve korkular -1- [Ar]
e. 047/21

evlât : yaşlı kimselerin, çocukları yaşındakilere kullandıkları bir seslenme sözü -16- [Ar]
e. 058/14, 072/1
e.+ cığım 242/14
e.+ ım 011/29, 012/1, 012/7, 012/13,
058/5, 241/13, 247/24, 275/20,
276/7
e.+ ımdır 275/25
e.+ ını 243/12
e.+ ıyım 140/17
e.+ ülyal 142/13

evlen - : bir erkekle bir kadın aile kurmak üzere, yasanın gerekli gördüğü işlemlerden sonra birleşmek -36- [T]
e.- diğim 197/22
e.- emezdim 322/16
e.- en 310/25
e.- enleri 323/7
e.- ir 305/22
e.- iyordu 155/10
e.- iyorlar 332/16
e.- meden 335/30
e.- meğe 301/5, 310/27
e.- mek 267/10, 267/23, 267/30, 268/1,
268/3, 268/8, 268/16, 268/18,
268/22, 314/18, 315/2, 327/8, 327/10,
327/12
e.- mekte 327/17
e.- mekten 327/21, 338/23
e.- mektir 176/10
e.- memelidir 298/30
e.- menin 269/11
e.- mesinden 323/3
e.- mesini 176/31, 301/20
e.- meyecek 335/30
e.- mez 322/11
e.- miş 178/9

evli : evlenmiş bulunan, karısı ya da kocası olan kimse -1- [T]
e. 310/33

evrak : Yapraklar, kitap sayfaları, kâğıtlar -5- [Ar]
e. 140/26
e.+ ı 011/15, 011/23
e.+ ın 011/5
e.+ ından 010/28

evvel : önce -104- [Ar]
e. 004/8, 004/17, 006/28, 010/28,
017/26, 019/24, 021/23, 029/8,

037/25, 037/26, 038/31, 039/18, 040/7,
041/6, 041/8, 042/4, 042/14,
044/25, 045/12, 052/34, 075/4, 076/3,
077/7, 079/6, 084/5, 084/15,
088/19, 089/21, 090/29, 091/5, 107/27,
109/33, 120/7, 120/13, 122/8,
126/13, 127/13, 128/7, 130/13, 134/20,
137/1, 142/26, 144/7, 148/13,
149/31, 153/33, 165/29, 167/31, 169/23,
178/1, 178/5, 184/2, 189/24,
204/25, 205/10, 206/9, 221/16, 232/30,
236/15, 239/22, 243/2, 250/5,
257/31, 275/2, 276/18, 280/10, 280/28,
285/25, 287/1, 301/7, 302/1,
302/17, 304/33, 313/27, 325/8, 328/2,
335/30, 336/31, 338/20, 340/4,
354/15, 356/23, 356/30
e.+ ce 054/11, 205/18, 212/20, 234/7,
298/1, 298/21, 355/20
e.+ de 328/25
e.+ den 059/17, 074/19, 074/31, 306/19
e.+ ki 022/4, 039/8, 067/26, 298/20,
337/1, 356/21
e.+ kinden 018/32, 032/9
e.+ kini 311/24

evvelâ : ilk iş olarak, ilkin, ilkönce, önce -24- [Ar]
e. 019/22, 026/5, 027/24, 068/18,
089/29, 094/13, 094/26, 099/2,
103/4, 106/29, 108/31, 109/18, 125/8,
126/21, 133/9, 153/17, 169/1,
176/22, 178/21, 213/5, 254/6, 260/25,
331/20

evvelce : önceleri, eskiden-3- [Ar]
e. 230/31, 296/13, 328/6

evveliyat : Bir işin daha önce geçmiş olan safhaları, evreleri-2- [Ar]
e. 120/13
e.+ ı 161/3

evvelki : önce olan, önceki -2- [Ar]
e. 018/5, 275/3

ey : kendisine seslenilen kimsenin ya da kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilir ve uzatılabilir -1- [T]
e. 159/30

eyle - : Etmek, yapmak anlamında yardımcı fiil -7- [T]
e.- mekliğim 081/17
e.- mesi 276/6
e.- miş 081/12
e.- rim 105/17, 276/6
e.- sin 062/16
e.- ye 275/22

eyvah : beklenmedik, hoş gitmeyen, kötü ya da acı verici bir olay, durum ya da haber karşısında duyumsanan üzüntüyü bildirir -1- [Far]
e. 246/16

eyvallah : Allahaismarladık, hoşça kalın, teşekkür ederim, evet, öyle olsun gibi anlamlarda kullanılır -1- [Ar]
e. 052/8

eyyuhel : kendisine seslenen kimsenin ya da kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilir ve uzatılabilir -1- [Ar]
e. 092/32

ez - : üstüne basarak, iki şey arasında sıkıştırarak ya da basınç vererek biçimini değiştirmek -3- [T]
e.- erim 138/8
e.- iyoruz 006/20
e.- mek 207/18

ezberle - : bir yazıya bakmadan, bir kimsenin yardımı olmadan aynen tekrarlayacak şekilde zihne yerleştirmek, ezber etmek, hıfzetmek -1- [T]
e.- miş 193/6

ezel : başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman -1- [Ar]
e.+ iyenin 081/16

ezelî : Başlangıcı olmayan, kadim -1- [Ar]
e. 257/19

ezici : Ezmek işini yapan -1- [T]
e. 113/17

ezik : Güçsüz, silik ve hüznü verici duruma gelmiş, zayıf ve güçsüz -2- [T]
e. 007/27, 058/10

eziklik : Baskıdan dolayı ezilmiş olma durumu, bir kimsenin karşısında kendini silik, güçsüz ve mahçup hissetme durumu -1- [T]
e. 095/31

ezil - : bir şey söylerken utangaçlık, sıkılganlık ya da kibarlık davranışlarında bulunmak -7- [T]
e.- erek 018/24, 127/9
e.- işine 149/1
e.- miş 069/24, 104/30, 125/30
e.- mişti 260/27

eziyet : Zahmet, cefâ, aşırı sıkıntı ve güçlük, ezâ -1- [Ar]

e.+ lerine 050/4

faaliyet : Faal olma durumu, çalışma, hareket, etkinlik, aktivite -14- [Ar]
f. 108/25, 109/6, 179/4
f.+ i 108/23, 108/29, 108/33, 109/4,

109/18
f.+ idir 120/11
f.+ ini 108/33, 109/14
f.+ inin 109/31
f.+ lerinde 109/34
f.+ lerinden 099/30

fabrika : Ham veya yarı mâmul maddelerin makinelerle işlenmiş madde veya seri hâlinde eşyâ durumuna getirildiği yer -4- [Lat]
f. 115/27
f.+ ları 100/24
f.+ larını 113/23
f.+ sında 112/30

facia : Çok acıklı olay, musibet, âfet -8- [Ar]
f. 093/26, 223/5
f.+ da 144/8
f.+ ları 143/25
f.+ nın 227/21, 229/17, 243/26
f.+ yı 144/6

fahrî : bir ücret karşılığı olmadan, sırf şeref ve iftihar vesilesi olmak üzere verilen pâye, onursal -1- [Ar]
f. 118/11

Fahriye : Özel ad -1- [Ar]
F.+ yi 242/30

Faik : Romadaki erkek karakterlerden biri -2- [Ar]
F. 137/23, 138/19

faikiyet : Üstünlük -1- [Ar]
f.+ i 062/11

fail : işleyen, yapan, eden -1- [Ar]
f.+ i 062/27

fakat : ancak, ama, yalnız -530- [Ar]
f. 002/10, 003/12, 003/31, 004/13, 005/3, 005/11, 005/23, 007/3, 007/10, 007/25, 007/30, 009/10, 010/15, 011/15, 016/3, 020/1, 020/15, 021/11, 021/16, 021/26, 024/3, 026/18, 027/3, 027/30, 029/21, 029/29, 030/24, 031/28, 031/31, 032/26, 033/24, 033/29, 036/7, 038/31, 039/30, 040/16, 041/7, 041/23, 042/8, 046/6, 048/8, 049/3, 052/23, 053/1,

053/22, 053/28, 054/22, 056/8, 057/1,
 057/18, 059/9, 059/24, 062/5,
 062/16, 062/22, 063/22, 064/23, 065/13,
 065/16, 065/27, 066/1, 066/16,
 066/18, 066/25, 067/11, 068/12, 070/1,
 070/16, 072/9, 073/6, 073/9,
 073/17, 074/6, 074/7, 074/28, 075/25,
 075/31, 076/1, 077/24, 078/4,
 078/21, 079/14, 079/24, 079/27, 080/13,
 080/23, 081/21, 081/27, 082/33,
 084/3, 084/22, 085/12, 086/25, 087/9,
 087/28, 088/11, 088/15, 088/20,
 089/8, 089/14, 089/21, 090/4, 090/11,
 090/31, 091/5, 091/13, 091/18,
 091/28, 092/6, 092/13, 092/17, 093/30,
 094/21, 095/10, 095/19, 096/17,
 097/32, 098/4, 098/8, 098/11, 098/16,
 098/27, 099/15, 099/23, 100/9,
 100/18, 101/2, 101/9, 102/2, 102/4,
 102/30, 104/2, 106/5, 107/9,
 107/30, 108/5, 109/12, 109/27, 109/33,
 111/26, 116/16, 116/26, 117/9,
 118/24, 119/11, 119/17, 119/21, 119/27,
 120/25, 121/8, 122/17, 122/26,
 123/15, 123/29, 123/33, 124/26, 125/10,
 125/16, 125/27, 126/3, 126/6,
 126/14, 127/4, 127/15, 127/27, 127/32,
 128/27, 129/18, 130/3, 130/14,
 130/25, 132/7, 135/23, 136/11, 137/18,
 138/15, 138/20, 139/4, 140/10,
 141/9, 142/6, 142/13, 142/21, 143/9,
 143/26, 144/5, 144/6, 144/10,
 144/13, 144/25, 144/28, 145/6, 145/10,
 146/20, 148/17, 148/21, 149/12,
 150/8, 150/29, 151/7, 151/19, 151/28,
 153/22, 153/24, 154/22, 154/24,
 155/3, 155/9, 155/13, 155/15, 155/22,
 156/1, 156/5, 156/30, 158/15,
 158/26, 159/11, 162/8, 162/15, 163/5,
 163/13, 164/19, 165/14, 166/9,
 166/25, 167/2, 167/6, 168/6, 169/3,
 169/32, 171/8, 172/15, 172/20,
 175/7, 175/17, 175/27, 175/32, 176/13,
 176/22, 176/32, 177/3, 177/9,
 178/21, 178/24, 179/2, 179/22, 179/30,
 181/16, 182/10, 182/18, 183/10,
 184/3, 184/12, 185/4, 185/19, 186/11,
 187/22, 187/24, 188/12, 188/24,
 188/27, 188/32, 189/6, 189/10, 189/14,
 189/21, 189/32, 190/17, 190/27,
 190/33, 191/29, 192/6, 192/14, 192/15,
 192/28, 192/34, 193/5, 193/6,
 193/18, 195/3, 195/15, 195/20, 195/24,
 196/7, 197/8, 197/11, 197/23,
 198/28, 198/30, 199/19, 199/23, 200/3,
 200/15, 200/33, 201/20, 202/15,
 203/2, 203/6, 203/32, 204/1, 204/24,
 205/19, 207/1, 207/11, 207/24,

211/1, 211/14, 212/11, 213/20, 214/21,
 216/10, 216/18, 217/15, 217/18,
 217/22, 217/30, 218/34, 219/7, 219/25,
 220/2, 220/13, 222/13, 222/20,
 222/22, 222/26, 223/9, 223/25, 224/9,
 224/23, 225/4, 225/8, 225/17,
 225/25, 225/27, 226/6, 226/9, 226/30,
 227/29, 227/33, 228/16, 228/22,
 228/29, 229/15, 229/21, 230/25, 231/8,
 231/20, 232/13, 233/32, 233/34,
 234/20, 234/30, 235/14, 235/21, 235/22,
 236/5, 236/32, 238/17, 239/4,
 239/31, 240/11, 242/2, 243/20, 243/26,
 244/10, 244/12, 245/16, 246/4,
 246/10, 246/22, 247/32, 248/2, 248/13,
 248/22, 248/28, 249/3, 249/8,
 250/2, 250/3, 250/15, 251/26, 251/28,
 252/10, 252/28, 253/8, 253/18,
 255/2, 255/8, 255/18, 255/23, 256/1,
 256/22, 256/30, 258/8, 258/17,
 259/29, 260/9, 260/14, 260/32, 262/6,
 262/14, 262/27, 263/31, 264/12,
 265/12, 265/17, 265/32, 266/4, 266/9,
 266/15, 268/3, 268/17, 268/20,
 270/12, 270/16, 270/20, 270/35, 271/16,
 271/31, 273/1, 273/28, 276/13,
 276/19, 276/31, 277/2, 277/21, 277/32,
 278/23, 279/9, 281/10, 281/14,
 281/26, 283/3, 284/14, 284/24, 285/12,
 285/18, 287/13, 290/6, 290/26,
 293/18, 293/26, 294/5, 294/9, 298/17,
 299/3, 299/31, 300/17, 301/25,
 302/21, 302/22, 303/18, 303/26, 304/33,
 305/6, 305/20, 305/30, 306/12,
 307/1, 307/10, 307/33, 307/34, 307/35,
 308/10, 308/16, 310/7, 310/15,
 310/20, 311/5, 312/5, 312/7, 312/20,
 313/6, 313/14, 313/15, 313/28,
 314/5, 314/6, 314/12, 314/30, 315/7,
 315/13, 315/19, 317/18, 317/33,
 318/21, 320/8, 320/11, 322/7, 325/26,
 326/9, 326/30, 327/31, 328/15,
 328/25, 329/5, 330/11, 330/15, 331/20,
 332/18, 333/16, 335/31, 336/1,
 336/4, 336/26, 338/29, 340/27, 340/30,
 342/11, 342/29, 344/30, 345/2,
 345/31, 346/10, 347/18, 349/10, 349/15,
 350/9, 350/25, 352/10, 352/21,
 352/31, 353/9, 353/23, 355/15, 356/9,
 357/26, 357/33, 358/30, 359/20

fakir : geçimine yetecek ölçüde bir geliri
 olmayan, güçlükle geçinen, yoksul -5- [Ar]
 f. 045/22, 053/7, 262/27
 f.+ ine 184/28
 f.+ lerin 322/29

faktör : Bir sonucun meydana gelmesinde etkili olan unsurlardan her biri, etken, etmen, müessir, âmil -1- [Lat]
f.+ leri 349/13

fakülte : bir üniversitenin, öğrenim alanı ya da uzmanlık konusu bakımından ayrılmış kollarından her biri -1- [Fr]
f. 072/16

fal : yazgıyı, şans ve kismetini anlamak, gelecekte olacakları öğrenmek ereğiyle kahve telvesi, iskambil kâğıdı, el ayası, bakla gibi şeylere bakarak anlam çıkarma -2- [Ar]
f.+ ınıza 181/32
f.+ lara 168/19

falan : tümcede belirtilen nesne ya da nesnelerden sonra ve benzerleri anlamında kullanılır -2- [Ar]
f. 138/13, 195/25

familya : Âile -1- [Lat]
f. 321/9

fammefatale : Meşum, dayanılmaz kadın -1- [Far]
f. 254/25

fanilâ : Ten üzerine giyilen, pamuklu veya yünlü giyecek -4- [İng]
f. 086/30
f.+ sı 091/14
f.+ sının 048/10, 085/21

fantezi : değişik heves, değişik beğeni, değişik düşünüş -3- [Fr]
f. 298/22
f.+ lerini 325/17
f.+ sı 151/24

faraza : varsayalım ki, totalım ki, diyelim ki, ola ki -1- [Ar]
f. 300/18

Farisi : Farça, Acemce, İran dili -1- [Ar]
F. 066/27

fark : anlamak, sezmek, ayırımında olmak -63- [Ar]
f. 029/1, 083/2, 101/10, 122/9, 144/20, 175/5, 178/11, 178/15, 182/10, 200/10, 223/22, 228/7, 228/27, 263/3, 281/16, 349/28, 357/21
f.+ a 249/11
f. edebiliyor 129/13
f. edemedim 242/4
f. ederek 030/9
f. edilmeyen 049/21

f.+ ı 127/2, 217/30, 242/5, 287/14, 298/8, 312/5, 350/17, 352/23
f.+ ımız 196/5
f.+ ın 067/21, 170/14
f.+ ına 006/28, 011/13, 018/15, 051/10, 158/14, 281/23, 297/2
f.+ ında 033/27, 060/33, 076/8, 100/20, 101/12, 101/16, 175/3, 201/24, 203/10, 224/19, 247/32, 249/35, 257/6, 309/33
f.+ ından 154/1
f.+ ının 046/15, 134/21
f.+ lar 233/33, 315/15
f.+ lardır 195/15
f.+ ları 195/17
f.+ larına 272/27
f.+ lariyle 034/5

farklı : aralarında ayırım bulunan, değişik -1- [Ar]
f. 023/6

farksız : ayımsız -1- [Ar]
f.+ dır 226/7

farmason : Mason, fırınmason -1- [Fr]
f. 093/7

farz : bir hükme varmak için dayanak olarak kabul etmek üzere var saymak, öyle imiş gibi kabul etmek, öyle saymak -8- [Ar]
f. 105/21, 159/12, 355/17
f. edelim 128/17, 178/19, 293/17
f. ediniz 070/29, 140/9

fasıla : İki şeyi birbirinden ayıran açıklık, boşluk, ara, aralık; iki oluş arasındaki zaman aralığı -4- [Ar]
f.+ lar 242/11
f.+ sından 019/18
f.+ ya 315/32
f.+ yı 030/27

fasılasız : aralıksız, kesintisiz, ara vermeden, biteviye, bilâfâsıla -1- [Ar]
f. 254/4

fatalite : Alın yazısı, yazgı, kader -1- [Fr]
f. 128/24

Fatih : İstanbul'da bir ilçe -2- [Ar]
F. 089/8
F.+ te 278/15

fayda : İşe yarama, işe yaramanın meydana getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, yarar, nefi -7- [Ar]
f. 155/16, 206/8, 350/2
f.+ sı 177/31, 183/17, 350/25

f.+ sından 102/17

faydalı : Faydası olan, işe yarayan, yararlı, istifâdeli, nâfi -2- [Ar]
f. 178/3, 196/30

faydasız : Faydası olmayan, bir fayda sağlamayan, işe yaramayan, yararsız -3- [Ar]
f. 103/19, 155/18, 229/14

Fazıl : Özel ad -7- [Ar]
F. 055/3, 055/16, 055/28, 058/28, 059/26, 059/29, 064/17

Fazılpaşa : İstanbul'da biryer adı -2- [Ar]
F.+ daki 241/8
F.+ nın 241/26

fazilet : Dürüstlük, iffet, nâmus, merhamet, alçak gönüllülük, yiğitlik, sadâkat, adâlet, kerem ve ihsan gibi ahlâkî meziyetlerin hepsine birden verilen isim, erdem -1- [Ar]
f.+ imiz 222/27

fazla : gereğinden, alışılmıştan çok, aşırı olan, ziyade -125- [Ar]
f. 001/9, 003/34, 006/8, 007/10, 013/2, 024/26, 025/22, 027/5, 030/29, 034/2, 036/11, 040/16, 043/30, 044/3, 044/29, 045/14, 055/31, 061/21, 064/7, 064/19, 065/22, 068/2, 068/4, 071/1, 072/24, 078/12, 078/22, 079/2, 079/4, 079/9, 083/28, 088/23, 096/4, 096/14, 097/20, 097/21, 098/18, 102/25, 106/6, 107/10, 112/29, 121/7, 121/17, 127/5, 131/32, 137/26, 137/27, 138/5, 140/28, 144/22, 146/8, 148/3, 153/4, 158/17, 158/23, 159/18, 161/31, 162/16, 162/29, 163/7, 169/10, 174/6, 175/4, 178/10, 179/3, 181/24, 182/9, 187/16, 188/14, 194/30, 198/24, 201/2, 201/4, 206/31, 220/20, 220/32, 222/3, 228/16, 230/11, 231/1, 231/2, 233/5, 233/32, 236/20, 238/19, 242/27, 248/21, 249/3, 256/2, 256/4, 256/20, 261/1, 261/11, 265/12, 270/21, 270/25, 274/2, 282/16, 302/21, 302/26, 309/17, 312/9, 315/4, 321/7, 323/4, 325/11, 326/21, 327/7, 329/25, 331/24, 332/19, 335/15, 340/30, 342/23, 345/24, 346/20, 347/21, 352/29, 354/27, 356/8
f.+ dır 266/11, 313/20
f.+ sı 323/11
f.+ ydı 106/14
f.+ yız 044/21

fazlalık : Fazla olma durumu, çokluk, kesret, fazla olan şey -1- [Ar]
f.+ la 182/2

fecî : Çok acıklı, yürek parçalayıcı, trajik; dehşet verici, korkunç -3- [Ar]
f. 119/22, 239/12
f.+ dir 222/20

feda : bir amaç yolunda bir değer ya da varlıktan vazgeçme -8- [Ar]
f. 072/23, 095/8, 095/9, 269/33, 282/25, 310/9, 313/17
f. edersin 066/25

fedakârlık : Fedâkar olma durumu, özveri -8- [Far]
f. 095/7, 095/11, 203/32, 332/19, 334/4
f.+ mı 297/26
f.+ mın 098/5
f.+ ınız 135/29

federasyon : Ayrı ayrı devletlerin tek bir devlet hâline gelmek üzere meydana getirdiği birlik -1- [Lat]
f.+ u 118/14

fehva : Anlam, mânâ -1- [Ar]
f.+ sınca 081/17

felâket : büyük sıkıntılara sebep olan çok üzücü durum, büyük dert, yıkım, belâ -56- [Ar]
f. 003/27, 009/19, 009/20, 075/33, 155/9, 189/2, 192/7, 244/14, 244/18, 246/2, 247/20, 247/25, 261/6, 293/12, 310/14, 310/15, 310/16, 347/21
f.+ e 009/15, 119/13, 224/12, 297/24, 321/8
f.+ i 012/4, 152/15, 188/1, 231/30, 241/12, 275/17, 279/10
f.+ in 024/2, 084/19, 088/20, 166/26, 241/28, 246/24, 261/8
f.+ inden 126/1, 243/2
f.+ ine 255/6
f.+ ler 242/15, 297/26, 356/6
f.+ lerden 129/11, 205/31, 235/17
f.+ leri 162/18
f.+ lerimiz 336/10
f.+ lerimizin 143/14
f.+ te 249/6
f.+ ten 177/27, 187/31, 244/9, 244/21, 275/14
f.+ tir 188/7

felç : Vücûdun bir kısmında veya bütününde hareket ve hissin azalması veya kaybolması, inme, nüzul -4- [Ar]
f. 081/21

f.+ den 007/22
f.+ e 084/26
f.+ le 081/14

felek : Gökyüzü, semâ -1- [Ar]
f.+ in 058/23

felsefe : akla, akıl yürütmeye dayanılarak kavramlar düzeyinde ifâde edilen, her aşamasında eleştiriye açık gerçek arayışı; her türlü kabulden ve peşin hükümden, uzak hür bir şekilde konuları inceleyen aklî bilgi disiplini, hikmet -12- [Ar]
f. 100/4, 100/5, 108/16, 108/19, 110/6
f.+ ler 107/30
f.+ leri 073/16
f.+ si 073/8, 108/19, 127/31
f.+ sine 110/11
f.+ sini 070/2

felsefi : Felsefeyle ilgili, felsefeye âit, hikemî -2- [Ar]
f. 073/9, 257/18

fen : Matematik, fizik, kimya, biyoloji ispat ve tecrübeye dayanan ilimlerin ortak adı; hüner, mârifet, sanat -1- [Ar]
f.+ ni 246/33

fena : hasta gibi olmak, kendini yitirmek, fenalaşmak, nitelikçe iyi olmayan, kötü -80- [Ar]
f. 003/24, 003/26, 004/12, 004/29, 006/26, 009/8, 009/21, 026/4, 031/30, 042/30, 061/12, 068/22, 082/10, 091/2, 091/15, 091/19, 098/12, 125/27, 132/4, 136/4, 142/4, 162/8, 165/20, 168/24, 168/27, 169/2, 174/23, 184/8, 186/3, 197/3, 198/19, 217/26, 219/19, 222/2, 222/6, 224/21, 226/17, 229/15, 229/21, 229/22, 231/11, 233/27, 237/16, 238/8, 245/24, 246/31, 247/8, 247/26, 249/3, 253/21, 253/22, 253/25, 259/30, 259/32, 268/2, 273/3, 283/3, 290/16, 290/19, 290/21, 293/11, 293/24, 304/24, 318/29, 320/6, 322/15, 324/29, 327/14, 327/21, 329/8, 333/20, 339/11, 339/14, 340/1, 343/33, 354/31

fenalaş : - Fenâ duruma gelmek, kötüleşmek, bozulmak -1- [T]
f.- ıyorum 347/6

fenalık : Kötü olma durumu, kötülük, şer, çok sıkılmak, sıkıntıdan bayılacak gibi olmak -2- [Ar]
f. 004/20, 183/9

fenalık : Kötü olma durumu, kötülük, şer -1- [Ar]
f.+ in 222/26

fenalık : Kötü olma durumu, kötülük, şer -1- [T]
f. 286/11

fener : İçinde fitil, mum veya elektrik ampülü gibi bir ışık kaynağı bulunan, önü veya etrafı bu ışığı aksettirecek şeffaflıkta bir malzeme ile çevrili aydınlatma aracı; deniz feneri -1- [Yun]
f.+ lerini 036/26

Fenerbahçe : İstanbul'un Kadıköy ilçesine bağlı bir yer -1- [YunFar]
F.+ de 155/19

ferağ : Bir işten vazgeçme, çekilme, el çekme, terk etme -1- [Ar]
f. 278/19

ferahla : - iç huzuruna ermek, sıkıntısı, üzüntüsü, derdi dağılmak, üzüntüden, tasadan kurtulmak, kendine gelmek, açılmak, rahatlamak -1- [Ar]
f.- yacağını 303/13

ferahlık : ferah olma durumu, iç rahatlığı, gönül açıklığı, sıkıntısızlık, tasasızlık -3- [T]
f. 320/11
f.+ ı 318/12
f.+ lar 192/28

fert : İnsanlardan her biri, belirli olmayan şahıs, kişi, kimse, birey -1- [Ar]
f.+ leri 070/12

feryat : Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırma, haykırış, çığlık, âvâze, figan -3- [Far]
f.+ ı 116/10, 241/14
f.+ lar 241/29

fes : Osmanlı döneminde, II Mahmut zamanında giyilmesi zorunlu tutulan ve cumhuriyet döneminde, 1925te çıkan bir yasayla giyilmesi yasaklanan, kırmızı renkte kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü bulunan, silindirik biçiminde başlık -5- [T]
f. 114/1, 133/11
f.+ i 027/10
f.+ ini 025/11
f.+ inin 039/22

fesahat : İfâdede, kelimelerden her birinin ve bu kelimelerden meydana gelen cümlelerin lafız, mânâ, âhenk ve kurallara uygunluk bakımından

yerinde, düzgün ve doğru olması durumu; dilin söylenmesi güç, âhenksiz, alışılmamış kelimelere, yadırganacak yabancı sözlere, kusurlu cümle, mecaz ve terkiplere yer verilmemesi sûretiyle açık, duru ve doğru kullanılması -2- [Ar]
f. 278/21, 290/8

fesat : Tabîi halden çıkma, bozulma, bozukluk
-2- [Ar]
f. 114/24
f.+ ına 272/29

Fethi : Fethetme, alma ile ilgili olan anlamında bir erkek ismi -2- [Ar]
F. 273/6, 273/10

fetih : Açmak -2- [Ar]
f. edeceğiz 059/21
f. ettikleri 114/13

Feuerbach : Alman filozof ve ahlakçı -1- [Alm]
F. 108/31

fevkalâde : alışılmıştın üstünde olan, görülmedik, işitilmedik, beklenmedik, alışılmadık -3- [Ar]
f. 022/1, 248/18, 285/15

fevkalâdelik : Fevkalâde olma durumu, değişik durum, görülmedik hal, olağanüstülük -3- [Ar]
f. 068/1
f.+ leri 225/3

fevri : Ânî bir karârın, kuvvetli bir duygunun etkisiyle birdenbire yapılan hareket, söylenen söz -2- [Ar]
f. 074/23, 134/20

Fırat : Türkiye ve Suriye'nin doğu bölgelerini sulayan, Irak'ı aşan, Dicle ırmağıyla birleşerek Basra körfezine dökülen büyük nehir -1- [Ar]
F. 114/18

fırçala - : Temizlemek veya parlatmak için fırça ile sürtmek -1- [Yun]
f.- yorlardı 025/15

fırka : İnsan topluluğu, bölük, cemâat, tâife -4- [Ar]
f. 140/19, 144/14, 179/34
f.+ sı 350/17

fırlla - : bulunduğu yerden ansızın çıkmak, birdenbire ayrılmak, hızla yerinden kalkmak, ansızın bir yana atılmak, birdenbire yerinden çıkmak, ansızın yerinden kopmak -3- [T]

f.- mış 034/4, 241/13
f.- yan 195/3

fırlat - : Hızla atmak, bulunduğu yerden dışarı atmak -3- [T]
f.- ıp 043/32, 318/5
f.- tı 337/14

fırlat - : Hızla atmak, bulunduğu yerden dışarı atmak [T] at-masına (bir cismi herhangi bir yöne ya da belli bir yöne doğru fırlatmak -1- [T]
f.- ıp 357/15

fırsat : bir şeyin yapılmasına elverişli ve uygun düşen zaman, durum ya da koşul, değerlendirilmesi gereken durum, olanak, zaman -21- [Ar]
f. 009/18, 036/3, 041/16, 072/7, 082/15, 123/2, 155/17, 193/11, 259/25, 262/24, 292/19, 322/7
f.+ ı 045/9, 184/4
f.+ ını 166/29, 200/14
f.+ ının 074/26
f.+ lara 074/18
f.+ larından 051/2
f.+ tır 256/1

fırtına : Şiddetle esen ve şiddet derecesine göre karada ve denizde etrafı birbirine katarak bâzan can ve mal kaybına sebep olabilen sert rüzgâr -10- [İt]
f. 064/20, 083/12, 084/27, 200/4, 356/4
f.+ lı 050/15
f.+ sı 080/9, 200/3, 200/6, 253/10

fısıltı : Yavaş sesle konuşulurken çıkan ve güçlkle duyulabilen ses, çok hafif ses, fısırtı -1- [T]
f. 270/31

fi : Bir zamanlar, bir tarihte, çok eskiden -1- [Ar]
f. 058/5

fiilî : Eylemli, edimsel, gerçekten yapılan iş -1- [Ar]
f. 261/9

fikir : düşün, düşünce -112- [Ar]
f. 005/9, 052/28, 068/17, 071/14, 102/1, 103/16, 103/18, 108/5, 109/1, 122/29, 124/5, 124/6, 124/15, 135/22, 144/19, 144/25, 240/9, 306/27, 310/13, 314/10
f.+ den 075/30
f.+ deyim 214/24
f.+ di 108/26

f.+ i 060/26, 093/19, 103/17, 107/31,
120/13, 128/26, 200/24, 214/13,
234/7, 243/10, 250/24, 305/28
f.+ in 050/6, 061/20, 108/24, 108/28,
118/27
f.+ ine 166/10
f.+ ini 092/33, 105/23, 200/8, 214/18,
226/6, 265/23, 269/14, 306/8
f.+ inin 050/1, 218/26
f.+ ler 093/12, 094/2, 269/30, 278/7,
279/32, 279/33, 348/24
f.+ lere 093/32, 094/3, 179/15, 280/19,
281/4
f.+ leri 094/6, 103/21, 193/4, 208/22,
210/30, 226/5, 281/24, 307/24,
346/12
f.+ lerim 092/17, 094/30, 268/2
f.+ lerimde 092/15
f.+ lerimden 095/9, 278/5
f.+ lerime 074/23, 349/26
f.+ lerimi 094/30, 125/19, 349/23
f.+ lerimin 074/27, 270/10
f.+ lerimizi 110/27
f.+ lerin 128/6
f.+ lerindeki 183/35
f.+ lerinden 190/22
f.+ lerine 056/30, 123/23, 128/18, 188/9
f.+ lerini 096/29, 103/4, 200/13, 217/15,
217/31, 267/10, 269/33, 307/20
f.+ lerinin 210/21
f.+ lerinizi 267/30, 313/26
f.+ lerinizin 226/8
f.+ leriyle 301/6
f.+ lerle 281/2
f.+ li 185/10, 196/26, 197/21
f.+ ni 020/4

fikirli : düşünceli-1- [Ar]
f. 185/16

filân : falan -40- [Ar]
f. 004/23, 004/25, 004/27, 040/16,
040/30, 059/20, 064/23, 066/16,
092/3, 098/4, 098/12, 107/2, 111/7,
145/3, 161/11, 163/7, 172/18,
172/21, 173/23, 173/26, 176/24, 177/4,
195/25, 207/16, 219/13, 225/16,
231/26, 261/9, 268/4, 273/27, 284/14,
286/9, 291/6, 292/12, 310/28,
311/22, 333/23, 337/35, 342/6
f.+ lardan 303/24

Filistin : Filistin ya da resmi adıyla Filistin
Devleti Orta Doğu'da, tarihi Filistin bölgesinde
bir Arap devleti -3- [Ar]
F. 101/18, 117/2
F.+ de 114/21

fil : oğul -1- [Fr]

f. 034/10

Finlândiya : Kuzey Avrupa'da Baltık Denizi
kıyısında bir Kuzey Avrupa ülkesi -1- [Fin]
F. 101/17

Firavun : Eski Mısır hükümdarlarına verilen
unvan -1- [Ar]
F.+ larının 114/29

fiskele - : Fiske vurmak -3- [Yun]
f.- di 204/12
f.- mek 201/2
f.- yerek 201/10

fitil : derin yaraların sağaltımında, kanamayı
dindirmek ya da irini boşaltmak için yara içine
salınan steril gaz bezi şeridi -3- [Ar]
f.+ i 080/11
f.+ ini 106/3, 106/10

fitle - : bir kimseyi başkalarına karşı kıskırtmak
-3- [Ar]
f. 291/16
f.- miş 291/4
f.- yorsun 291/5

fiyat : alım ya da satım bakımından bir şeyin para
olarak değeri -2- [Ar]
f.+ ı 034/28, 100/1

fiyevr : Ateş, hararet, sıcaklık, humma, fievvr,
febris -3- [Lat]
f. 007/20, 010/7
f.+ inin 019/14

fizyoloji : Canlı organizmada organların
faâliyetlerini ve görevlerini inceleyen bilim dalı
-1- [Fr]
f.+ k 091/5

fizyolojik : Fizyoloji ile ilgili, vücutla ilgili -1-
[Fr]
f. 155/24

fizyonomi : Yüz çizgilerinin genel
durumundançıkan anlam -1- [Fr]
f.+ sinde 099/27

fodla : Eskiden imâretlerde fakirlere,
medreselerde talebelere ve görevlilere, yeniçeri
ocaklarında askerlere dağıtılan, kepekli undan
yapılmış pide şeklinde yassı ekmek -1-
[Ar]
f.+ lar 064/4

fois : kez, defa, kere -1- [Fr]
f. 268/7

fonksiyon : Bir şey veya kimsenin yapısı veya konumu gereği yapması tabii olan iş, kendine has olan tabii faaliyet, işlev -3- [Lat]

f.+ ları 188/20
f.+ larını 103/16
f.+ u 120/10

fotoğraf : fotoğraf makinesiyle elde edilmiş görüntüyü, ışığa duyarlılık cam, kâğıt gibi bir yüzey üzerine özel araçla geçirme, saptama yöntemi -3- [Fr]

f. 029/12, 335/21
f.+ a 029/18

fotografçı : fotoğraf çekmeyi ve bunu kâğıda geçirmeyi, basmayı meslek edinmiş kimse -1- [FrT]
f.+ lar 195/16

Fransa : ana kara toprakları batı avrupa'da bulunan ve dünyanın pek çok bölgesinde denizaşırı toprakları olan bir ülkedir -6- [Fr]
F. 111/24, 112/7, 118/12
F.+ nın 112/4, 113/15
F.+ ya 096/28

Fransız : Fransa halkından olan veya bu halkın soyundan gelen kimse -48- [It]
F. 040/20, 040/24, 040/26, 046/18, 056/13, 062/19, 063/3, 068/26, 069/5, 111/22, 111/23, 120/30, 143/8, 143/30, 144/1, 147/5, 157/10, 162/14, 162/27, 171/20, 185/12, 185/35, 186/4, 201/9, 201/17, 201/25, 202/33, 203/8, 204/23, 204/30, 205/2, 213/10, 213/27, 214/1, 214/28, 291/30
F.+ a 213/21, 213/32, 216/12
F.+ ın 217/5
F.+ la 171/22, 214/19
F.+ lar 040/18, 186/22
F.+ lara 216/24
F.+ ların 113/27, 187/4, 291/29

Fransızca : Hint Avrupa dil âilesinin İtalic diller dalına, yapı bakımından bükümlü diller grubuna giren, Fransada ve Fransızların hâkim olduğu ülkelerde kullanılan dil, Fransız dili -24- [T]
F. 031/22, 032/1, 097/14, 124/18, 131/8, 135/13, 154/5, 165/1, 165/5, 165/7, 165/12, 165/16, 166/22, 200/15, 205/4, 213/30, 214/21, 214/26, 295/23, 330/20
F.+ yı 072/23, 162/17, 196/31

fuzûli : Yersiz, gereksiz, fazla, zâit -1- [Ar]
f.+ nin 104/21

fütür : Bezginlik, usanç, bıkkınlık, bezginliğin verdiği gevşeklik ve gayretsizlik -2- [Ar]
f. 192/3

füzyon : Ağır hidrojen atomlarının birleşip helyum atomu meydana getirirken aynı zamanda çok aşırı ısı çıkarması olayı -1- [Lat]
f.+ unuz 121/20

gaf : yersiz ve zamansız söylenen söz ya da yapılan davranış -1- [Fr]
g. 184/26

gaflet : Çevresinde olanları farkedememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basîretsizlik, aymazlık, gâfillik -1- [Ar]
g. 045/5

Galata : İdari olarak beyoğlu'nun bir parçası olan Galata, Tophane, azapkapı ve Galata Kuleleri arasında kalan yerleşim yerinin adıdır -2- [T]
G. 150/33
G.+ da 260/26

galebe : çokluk, üstünlük -1- [Ar]
g.+ siyle 112/4

galiba : görünüşe bakılırsa, anlaşılıyor ki, anlaşılan, sanırım -40- [Ar]
g. 004/26, 007/9, 009/6, 012/2, 038/17, 044/21, 045/11, 046/17, 055/8, 055/20, 071/14, 084/18, 096/20, 099/14, 170/6, 172/20, 176/25, 191/13, 194/8, 200/30, 211/10, 212/10, 226/29, 226/31, 242/5, 262/14, 270/13, 299/23, 314/20, 324/4, 325/7, 327/16, 329/16, 329/23, 330/14, 336/32, 339/19, 341/3, 347/15
g.+ ya 337/1

galip : Üstün gelen, yenen, galebe çalan -2- [Ar]
g. 071/12, 266/10

gam : kaygı, tasa, üzüntü -1- [T]
g. 203/6

gammazla - : ara bozmak amacıyla birinin yaptığı işi veya söylediği sözü başka birine duyurmak, fitlemek, fitnelemek -1- [Ar]
g.- yor 044/31

ganimet : Savaşta düşmandan alınan savaş esirleri, sivil esirler, menkul ve gayrimenkul mallar -1- [Ar]
g.+ lerini 081/5

gar : Yolcu ve eşyâ ulaşımını sağlamak için kurulmuş, demir yolu tesislerinin bulunduğu yer, büyük tren istasyonu -2- [Fr]

g.+ daki 203/1
g.+ ına 202/32

garabet : Gariplik, tuhaflık, acayıplik -3- [Ar]
g. 144/31
g.+ inden 157/20
g.+ leri 150/34

garbperestlik : Batıya tapma, taparcasına sevmek durumu -1- [ArFar]
g. 053/2

garip : alışılmamış yönleri bulunan, yadırganan, yabansı, tuhaf -24- [T]
g. 015/7, 019/20, 071/27, 074/12, 076/16, 086/1, 125/18, 130/27, 131/31, 144/7, 152/25, 169/29, 170/1, 173/15, 173/30, 235/7, 249/32, 249/33, 272/15, 281/10, 302/7
g.+ tir 164/27, 194/18, 222/3

garnizon : Bir şehir veya müstahkem mevkiye bulunan askerî kuvvetlerin bütünü -1- [Fr]
g.+ ları 114/12

garp : Dört ana yönden güneşin battığı yön, batı, mağrip -2- [Ar]
g. 111/28
g.+ ın 117/32

garson : Lokanta, pastahâne ve kahvehânelerde müşterilere hizmet eden, yiyecek içecek götüren kimse -1- [Fr]
g. 133/6

gauche : sol; çarpık; beceriksiz, sakar -1- [Fr]
g. 279/25

gavail : Gâileler, dertler, sıkıntılar, musibetler -1- [Ar]
g.+ i 058/23

gâvur : Müslüman olmayan kimse, özellikle Hristiyan, Avrupalı, batılı -3- [Ar]
g. 026/33, 290/23
g.+ ları 290/19

gaye : Erişilmek istenen hedef, amaç, erek, maksat -3- [Ar]
g. 096/8, 100/29
g.+ m 255/23

gayet : aşırı ölçüde, pek çok, çok, pek -11- [Ar]

g. 018/22, 066/10, 078/6, 082/16, 087/14, 171/28, 201/18, 236/33, 261/6, 272/27, 342/3

gayp : Göz önünde olmayan, gözle görülemeyen, gizli olan şey, hal ve keyfiyet -1- [Ar]
g.+ dan 052/11

gayrendişlik : Başkalarını düşünme durumu -1- [ArFar]
g.+ in 105/3

gayret : olağanüstü bir biçimde uğraşma, uğraşıp didinme, çabalama, çalışma isteği -8- [Ar]
g. 001/23, 084/11, 359/16
g.+ indedir 116/9
g.+ ine 219/7
g.+ iyle 140/11
g.+ le 018/28
g.+ te 086/2

gayrık : Artık, bundan böyle -1- [Ar]
g. 047/21

gayritabî : Olması lâzım gelenden veya her zaman olduğundan başka türlü olan, tabîî hâlinde olmayan -1- [Ar]
g. 041/27

gayri : ayrı, başka, öteki -5- [T]
g. 052/16, 129/34, 195/28, 276/3, 291/5

gayriihtiyarî : İrade dışı, bilerek ve isteyerek değil, elde olmadan, ihtiyarsız -3- [Ar]
g. 132/1, 279/2
g.+ dir 279/4

gayriiradi : İrade dışı olarak, istemsiz -1- [Ar]
g. 075/2

gayrimemnun : Bulunduğu durumdan, yapılan şeyden memnun olmayan, hoşnutluk göstermeyen -3- [Ar]
g. 037/16
g.+ dur 058/24
g.+ um 058/29

gayrişahsî : kişilik dışı -1- [Ar]
g. 122/10

gayritabî : Olması lâzım gelenden veya her zaman olduğundan başka türlü olan, tabîî hâlinde olmayan -2- [Ar]
g. 006/31, 190/10

gaz : olağan basınç ve sıcaklıkta olduğu gibi kalan, içinde bulunduğu kabın her yanına yayılmak ve bu kabın iç yüzeyinin her noktasına

basınç yapmak özelliğinde olan akışkan madde

-2- [T]

g. 045/22

g.+ ı 036/26

gazete : siyasa, ekonomi ve kültür başta olmak üzere insanları, toplumu ilgilendiren her konuyla ilgili haber, bilgi, yorum içeren ve günlük olarak ya da belirli kısa zaman aralıklarıyla yayımlanan, belirli boyutu, sayfa sayısı ve düzeni olan yayın

-43- [İt]

g. 182/15, 200/32, 244/10, 246/26, 249/7

g.+ ler 093/14, 261/28, 276/23

g.+ lerde 163/32

g.+ leri 119/20

g.+ lerin 063/25

g.+ lerini 113/32, 253/29

g.+ m 055/4

g.+ nin 099/21, 243/19, 244/1

g.+ si 036/18, 206/11, 240/33

g.+ sinde 121/19, 246/1

g.+ sine 055/22

g.+ ye 054/29, 132/3, 158/18

g.+ yi 055/2, 055/5, 099/12, 131/29,

158/19, 243/15, 243/34, 244/17,

246/4, 246/7, 246/13, 246/18, 246/20,

246/21, 246/23, 247/4, 247/7

gazeteci : Gazete çıkaran kimse -2- [İt]

g. 241/33, 242/9

gebe : Karnında yavru bulunan dişi, yüklü, hâmile

-1- [T]

g. 265/5

geber - : Ölmek -1- [T]

g.- ecek 202/31

gece : genellikle saat 22'den itibaren gün

ağarcıya kadar geçen süre, tün, şeb -126- [T]

g. 001/5, 008/5, 020/3, 021/28, 021/32,

043/25, 046/26, 046/29,

048/21, 064/23, 077/16, 078/12, 084/22,

090/7, 091/2, 091/15, 091/24,

103/13, 104/3, 104/8, 104/25, 105/8,

106/1, 123/26, 167/22, 169/23,

173/16, 186/18, 186/22, 186/28, 205/19,

207/24, 221/11, 222/8, 230/11,

230/22, 236/3, 236/15, 237/31, 238/27,

240/13, 240/17, 240/18, 240/20,

241/2, 241/7, 243/2, 243/5, 254/4, 260/9,

260/14, 262/5, 264/12,

264/13, 265/26, 274/26, 274/34, 289/24,

289/28, 291/26, 291/28, 296/5,

297/7, 297/8, 309/15, 320/1, 320/3,

320/8, 325/4, 329/4, 329/10,

329/15, 330/16, 330/19, 330/23, 330/33,

331/5, 331/14, 332/7, 335/25,

336/1, 336/7, 337/17, 337/27, 337/33,
339/21, 341/14, 341/33, 342/13,
342/14, 342/16, 343/13, 343/33, 344/26,
344/30, 347/35, 348/3, 348/26,

349/31, 352/14

g.+ den 017/10, 262/22

g.+ dir 003/28, 009/14

g.+ ler 267/12

g.+ lerde 078/5

g.+ leri 007/31, 040/2, 046/11, 061/18,

330/30

g.+ lerine 214/31

g.+ lerini 129/6, 214/30

g.+ m 259/30

g.+ min 322/1

g.+ nin 358/12

g.+ si 204/18, 275/21, 341/15

g.+ yi 137/5, 273/3, 345/15, 346/3

gecelik : Geceye mahsus -1- [T]

g. 048/9

geceyarısı : Güneşin batması ile doğması

arasındaki sürenin ortası -2- [Ar]

g. 185/21

g.+ ydı 205/27

gecik - : bir işi bitmesi gereken, kararlaştırılmış zamandan sonra bitirmek, geç kalmak -4- [T]

g.- en 286/5

g.- me 178/30

g.- mesi 345/2

g.- tiği 061/9

geciktir - : Gecikmesine sebep olmak, geç bırakmak -3- [T]

g.- en 100/10

g.- erek 229/33

g.- mişti 166/20

geç - : geride bırakmak, aşmak -188- [T]

g. 207/25

g.- ebilecek 030/27

g.- eceğini 312/30

g.- ecek 168/23, 168/24, 169/11, 169/12,

169/14, 289/11, 293/25

g.- eceksiniz 062/23

g.- ecekti 113/16

g.- elim 110/24

g.- ememekten 024/15

g.- en 024/23, 030/9, 036/17, 065/2,

086/14, 108/21, 118/16, 157/26,

197/3, 207/28, 212/23, 216/9, 222/32,

246/23, 291/7, 298/25, 338/21,

348/24

g.- enler 034/28

g.- er 003/30, 064/31, 096/14, 142/29,

154/30, 161/33, 166/15, 170/6,

233/10, 275/18, 293/18, 347/8, 347/16
g.- erek 024/24, 025/9, 054/15, 056/2,
145/29
g.- erken 008/12, 009/27, 045/23,
180/26, 194/6, 205/26, 207/29, 243/22,
303/3
g.- erlerken 006/18, 290/20
g.- erse 169/15
g.- eyim 209/21
g.- ilebilir 141/9
g.- in 001/22
g.- ince 033/25, 281/16
g.- inceye 091/31
g.- ip 323/30
g.- irdiği 210/20, 210/22
g.- irdim 338/17
g.- iriyor 145/3
g.- iriyordu 151/6
g.- iriyorsun 010/30
g.- iyor 003/30, 013/13, 044/8, 245/12,
245/18, 272/14, 329/14, 347/15
g.- iyordu 081/30, 189/29, 252/20
g.- iyordum 037/27
g.- iyorum 115/17
g.- meden 050/18, 078/15, 254/14
g.- medi 065/26, 332/13, 341/27
g.- mediği 178/16
g.- meğe 232/26
g.- mek 080/32, 277/1
g.- memiş 227/33
g.- mesi 017/14, 169/9
g.- mez 046/6, 115/29, 116/24, 169/8
g.- mezse 168/26
g.- miş 058/14, 064/21, 080/26, 086/24,
161/31, 180/33, 258/3, 272/20,
278/24, 350/9
g.- mişti 079/8, 111/17, 145/18, 149/28,
151/12, 245/16
g.- miştir 045/7, 257/13, 325/17
g.- miyen 003/5
g.- miyordu 323/9
g.- seydi 194/27
g.- sin 155/2, 227/16
g.- ti 001/12, 049/27, 054/13, 080/10,
085/5, 085/20, 086/32, 111/15,
154/22, 155/22, 170/9, 175/33, 183/23,
201/8, 202/23, 203/33, 236/31,
249/5, 249/22, 259/30, 270/3, 280/22,
318/11, 318/13, 338/13, 341/27,
344/21, 349/28, 359/17
g.- tiği 033/27, 045/27, 174/2, 187/17,
283/14, 328/24
g.- tiğim 338/6
g.- tiğimi 166/26
g.- tiğinden 325/21
g.- tiğini 314/16
g.- tikçe 071/26, 155/5
g.- tikten 074/29, 075/4, 084/30, 085/23,
091/31, 159/24, 308/22

g.- tiler 046/10, 068/27, 101/20, 135/32,
235/5, 304/21
g.- tim 140/16
g.- tin 183/13

geç : kararlaştırılan, beklenen veya alışılan
zamandan sonra, erken karşısı -14- [T]
g. 013/22, 036/19, 064/30, 088/16,
088/19, 098/10, 160/11, 212/7,
222/11, 222/13, 237/32, 241/7, 271/9,
283/23

geçen : yıl, ay, gün, yaz, kış gibi zaman bildiren
sözcüklerin önünde o zamanın bir öncekini
belirtir -16- [T]
g. 063/30, 121/12, 159/13, 180/13,
183/29, 201/7, 204/18, 222/7,
256/24, 260/10, 276/30, 307/23, 318/8
g.+ ki 157/15
g.+ lerde 036/10, 216/13

geçici : Devamlı olmayıp bir zaman için var olan,
sonu gelen, yok olan, fâni; az sürüp geçen,
muvakkat -3- [T]
g. 047/30, 273/4
g.+ nin 085/14

geçim : Yaşamak için lâzım olan şeyler, geçinme,
geçimlik, dirlik, mâişet, nafaka -2- [T]
g. 045/14, 280/17

geçimsizlik : Geçimsiz olma durumu,
anlaşmazlık, uyuşmazlık, huysuzluk, imtizaşsızlık
-1- [T]
g. 207/2

geçin - : yaşamak, yiyip içmek için gereken her
şeyi sağlar durumda olmak ya da sağlamak -5-
[T]
g.- emezler 176/17
g.- ip 207/7
g.- iyor 065/14
g.- mek 095/7
g.- mektir 066/29

geçir - : geçmek eylemini yaptırmak, geçmesini
sağlamak -75- [T]
g.- di 114/20, 149/17, 228/11, 242/15,
270/19, 273/3, 319/7
g.- diği 004/11, 143/9, 254/20, 265/17,
272/1
g.- diğine 090/2
g.- dikten 179/29
g.- diler 114/11, 114/12, 253/30
g.- dim 091/15, 175/21, 199/17, 318/25
g.- diyse 129/7
g.- ebilirse 346/3
g.- ebilse 345/16
g.- eceği 166/26

g.- eceğim 292/19
 g.- eceğini 228/7
 g.- ecek 172/25, 249/35, 255/28
 g.- eceksin 265/9
 g.- ecekti 079/1
 g.- en 017/26, 200/24
 g.- erek 146/33, 350/13, 353/19
 g.- ilmiş 312/21
 g.- ir 170/26
 g.- irken 025/1, 095/14, 229/3
 g.- irler 214/31
 g.- irlerdi 039/16
 g.- irsem 354/10
 g.- irsen 292/20
 g.- irsiniz 137/5
 g.- iyor 003/26, 021/26, 021/34, 059/14,
 063/5, 143/5, 143/12, 152/31,
 263/1, 265/21
 g.- iyordu 026/10, 140/13
 g.- iyorlar 116/14
 g.- iyormuş 195/5
 g.- iyorum 124/1, 195/27, 353/2
 g.- meden 047/29
 g.- mek 103/3, 184/4, 303/15
 g.- mesinden 246/22
 g.- meyen 103/23
 g.- miş 004/20, 091/2, 133/13, 325/7
 g.- mişti 083/11

geçiş : Geçmek işi, mürur -3- [T]
 g. 054/13, 109/8
 g.+ ine 272/12

geçkin : yaşı ilerlemiş, yaşlanmaya başlamış
 kimse -4- [T]
 g. 015/30, 029/13, 057/1, 323/4

geçmiş : zaman olarak geride yer almış, geride
 kalmış olan -3- [T]
 g. 034/18, 034/20, 088/5

geğir - : midede oluşmuş olan gazı ağızdan sesli
 bir biçimde çıkarmak -1- [T]
 g.- di 087/16

gel - : bir yerden bir yere varmak, ulaşmak -598-
 [T]
 g. 003/32, 006/4, 011/30, 012/16,
 031/23, 032/4, 032/7, 034/12,
 043/5, 046/27, 052/1, 076/11, 089/32,
 090/8, 090/12, 104/3, 104/25,
 137/23, 141/19, 177/1, 184/15, 209/25,
 216/26, 247/26, 275/8, 287/5,
 287/25, 351/11
 g.- di 003/18, 016/11, 016/24, 028/18,
 033/1, 034/6, 047/21, 052/11,
 064/24, 071/28, 073/19, 087/16, 093/29,
 098/13, 098/15, 127/4, 134/8,

148/12, 154/16, 158/24, 169/12, 170/24,
 175/14, 191/10, 202/2, 202/4,
 205/30, 209/1, 216/13, 217/1, 218/35,
 220/33, 230/8, 243/31, 248/12,
 249/29, 252/13, 272/5, 273/10, 273/23,
 275/3, 276/16, 276/31, 281/27,
 286/31, 287/1, 294/1, 322/3, 323/10,
 324/20, 325/13, 328/21, 329/4,
 337/32, 339/16, 339/27, 342/13, 344/7,
 348/28, 356/25, 357/2
 g.- diği 006/14, 015/26, 028/8, 040/15,
 04602/, 049/19, 081/21, 154/13,
 155/11, 159/13, 179/3, 237/12, 330/31,
 358/21
 g.- diğim 241/27
 g.- diğime 224/3
 g.- diğimiz 349/20
 g.- diğini 002/26, 047/4, 047/10, 054/23,
 077/6, 083/1, 084/24, 104/18,
 139/9, 144/22, 146/8, 165/8, 166/28,
 172/3, 196/15, 213/24, 223/20,
 240/26, 241/11, 275/11, 303/12, 318/23,
 349/10
 g.- diğinin 038/6
 g.- diğimize 157/7, 238/8, 245/24
 g.- dik 167/21
 g.- dikçe 254/8
 g.- dikleri 147/4, 181/1, 221/29, 227/9,
 234/26, 318/19
 g.- dikten 025/5, 232/29
 g.- diler 132/17, 144/16, 149/8, 185/7,
 190/29, 205/16, 221/27, 222/28,
 236/1, 250/26, 267/26, 291/26, 291/28
 g.- dim 019/24, 055/24, 063/18, 095/19,
 172/13, 222/8, 243/6, 249/20,
 276/28, 344/21
 g.- din 006/25, 013/10, 286/30
 g.- diniz 010/4, 059/13, 210/3, 285/21,
 296/12, 329/9
 g.- diyse 068/17
 g.- ebileceğini 034/17
 g.- ebilecek 008/24, 229/17
 g.- ebilir 063/4, 105/6, 191/12
 g.- ebilirim 186/25
 g.- ebilirler 186/12
 g.- eceğim 115/18, 150/24
 g.- eceğimi 198/29
 g.- eceğini 263/6
 g.- eceğinizi 276/4
 g.- ecek 012/32, 021/11, 046/16, 081/8,
 085/11, 150/3, 162/26, 186/23,
 258/2, 258/5, 313/3, 323/19, 329/6,
 347/26
 g.- eceklerdi 186/4
 g.- eceksin 105/8
 g.- eceksiniz 133/29, 133/31
 g.- ecekti 355/18
 g.- ecektim 260/9, 283/3
 g.- ecektin 280/5

g.- eli 055/25
g.- elim 052/25, 098/10, 110/23, 119/27,
177/1, 298/8
g.- emediğiniz 276/1
g.- emem 091/1, 264/12
g.- emeyeceğinizin 275/31
g.- emez 254/26
g.- en 003/9, 005/19, 005/30, 006/10,
013/12, 017/8, 018/4, 022/3,
023/8, 024/7, 028/1, 028/30, 029/8,
033/30, 034/31, 035/1, 035/27,
036/13, 037/15, 042/14, 042/16, 043/23,
043/26, 045/1, 045/11, 045/23,
049/30, 054/25, 082/18, 085/7, 087/23,
090/18, 093/13, 093/19, 102/14,
102/22, 103/9, 110/8, 114/4, 119/16,
125/5, 128/24, 142/26, 145/2,
149/12, 156/19, 163/27, 172/26, 175/22,
183/26, 192/34, 209/2, 210/18,
213/2, 221/17, 222/16, 230/14, 234/12,
241/8, 243/29, 248/3, 263/21,
264/20, 265/5, 269/32, 271/15, 273/6,
275/14, 277/1, 287/19, 292/24,
296/4, 298/1, 308/10, 317/29, 319/6,
357/3, 357/23
g.- enlerden 193/8
g.- enleri 003/28, 146/11
g.- enlerini 113/20
g.- erek 083/15, 158/32
g.- eyim 230/7, 309/25
g.- gelelim 290/16
g.- in 136/27, 155/19
g.- ince 002/13, 037/31, 040/19, 044/24,
062/28, 063/9, 064/26, 065/4,
066/24, 091/18, 102/32, 103/31, 113/9,
135/19, 163/9, 169/4, 169/5,
174/13, 183/14, 243/16, 255/12, 260/31,
271/16
g.- inceye 031/9, 096/29, 148/5, 206/10
g.- inir 217/7
g.- iniş 260/6
g.- iniz 028/22, 135/30, 159/6, 165/22,
186/18, 187/1, 228/4, 300/19
g.- ip 011/23, 034/28, 036/14, 041/10,
049/26, 064/15, 066/9, 082/25,
154/13, 175/33, 198/1, 217/6, 275/31,
297/29, 299/14, 325/28
g.- ir 010/9, 037/25, 040/8, 046/16,
052/34, 066/17, 071/26, 090/31,
100/18, 126/21, 171/16, 173/17, 174/6,
175/2, 183/22, 184/19, 207/8,
207/26, 226/4, 248/18, 254/32, 273/8,
279/2, 295/36, 337/25, 348/10,
348/23
g.- irdi 063/30, 356/3
g.- irim 022/1, 068/15, 104/8, 163/23,
236/5, 236/16, 264/15, 352/15
g.- iriz 136/23, 236/3
g.- irken 004/24, 096/22, 106/8, 153/12

g.- irler 162/6
g.- irse 121/24, 168/23, 168/24, 201/20,
208/20, 265/14
g.- irsem 264/12
g.- irseniz 186/28
g.- irsin 277/5
g.- irsiniz 240/23
g.- işi 197/11
g.- işinde 276/30
g.- iyor 006/8, 007/25, 054/27, 064/1,
109/33, 126/9, 126/16, 141/30,
143/22, 144/26, 153/4, 163/26, 178/30,
189/6, 192/28, 192/30, 194/33,
195/13, 200/15, 203/2, 233/2, 254/5,
256/14, 258/22, 270/17, 275/6,
284/7, 299/4, 313/17, 314/21, 320/13,
321/29, 322/13, 324/30, 325/12,
336/11, 344/12, 354/25
g.- iyordu 030/15, 073/25, 077/3, 078/12,
084/21, 085/17, 125/28, 128/2,
129/18, 137/25, 151/1, 153/21, 154/1,
162/23, 176/8, 213/4, 237/2,
263/10, 275/9, 277/13, 282/10, 282/26,
284/27, 352/5, 354/22
g.- iyordum 337/34
g.- iyorlar 193/16
g.- iyormuş 228/33, 248/10
g.- iyorsun 027/22, 051/23
g.- iyorsunuz 061/18, 223/32
g.- iyorum 004/21, 027/27
g.- iyoruz 298/7
g.- me 006/27, 130/17, 178/7, 258/18
g.- meden 089/11, 232/30, 289/14
g.- medi 009/19, 137/18, 332/5, 353/21
g.- mediğim 082/26
g.- mediğini 036/14, 219/11
g.- medik 124/3, 162/3
g.- mediler 185/6
g.- mediniz 279/23
g.- meşe 187/1, 217/2
g.- mek 090/7, 329/19, 330/31
g.- memiş 160/9
g.- memişse 082/26
g.- memişti 150/21
g.- men 097/31
g.- menizi 135/29, 221/13
g.- meseydin 006/25
g.- mesin 053/23, 224/22
g.- meyecektim 180/17
g.- meyen 041/9, 170/17, 272/14, 302/22
g.- meyin 264/13
g.- meyince 032/6
g.- mez 039/28, 090/31, 189/2, 208/29,
336/21
g.- mezsın 013/11
g.- miş 007/13, 011/7, 040/11, 050/7,
089/27, 095/20, 139/15, 181/20,
202/16, 285/25
g.- mişler 064/25

g.- mişlerdi 190/22, 282/3, 316/10
 g.- mişti 004/12, 035/4, 043/12, 070/14,
 079/16, 081/6, 089/8, 093/13,
 127/30, 136/3, 145/21, 170/28, 171/28,
 246/22, 296/22, 328/4
 g.- miştir 036/17, 141/16, 241/15
 g.- miyor 066/4, 141/29, 142/20, 188/21,
 188/22, 234/5, 268/21, 308/8,
 332/1, 336/24
 g.- miyordu 127/23
 g.- se 208/13
 g.- seydi 195/18
 g.- seydiniz 257/24
 g.- sin 013/28, 358/32
 g.- sinler 107/29

gelenek : Bir toplumda, bir toplulukta eskiden
 kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup
 kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan
 kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve
 davranışlar, an'ane -1- [T]
 g.+ lerinin 008/18

gelgelelim : Ne var ki, fakat, ama, lâkin -3-
 [T]
 g. 041/17, 066/20, 293/3

gelin : evlenmek için hazırlanmış süslenmiş kız
 veya yeni evlenmiş kadın -1- [T]
 g. 176/13

geliver - : ansızın, çabucak ya da kısa sürede
 gelmek -1- [T]
 g.- diler 074/19

gem : Atı yönlendirmek için ağzına takılan demir
 araç -1- [Ar]
 g. 257/3

gemi : Su üstünde giden büyük taşıt, sefîne -3-
 [T]
 g.+ leri 203/4
 g.+ lerinden 205/27
 g.+ lerini 113/23

gemici : Gemi işleten veya gemilerde çalışan
 kimse -1- [T]
 g. 200/3

genç : yaşı ilerlememiş olan -73- [T]
 g. 008/22, 012/9, 012/14, 015/12,
 015/20, 029/20, 041/28, 056/7,
 058/26, 103/27, 152/12, 158/5, 158/30,
 159/16, 164/10, 165/2, 165/8,
 167/32, 170/29, 171/4, 176/8, 176/20,
 179/20, 180/3, 194/5, 213/26,
 216/8, 217/9, 220/32, 221/24, 233/1,
 233/17, 236/18, 241/1, 241/2,

241/8, 241/15, 241/22, 242/5, 248/7,
 251/28, 251/32, 264/6, 266/32,
 267/2, 282/30, 284/15, 309/23, 309/28,
 310/21, 312/9, 312/12, 334/30
 g.+ e 013/1
 g.+ i 011/32, 204/17, 205/1, 219/1
 g.+ in 011/27, 013/29, 205/3, 205/5,
 205/21
 g.+ ini 205/8
 g.+ iydi 205/14
 g.+ ler 058/15, 059/23, 101/10
 g.+ lerden 059/20
 g.+ leri 038/1, 040/25
 g.+ lerimiz 060/6
 g.+ tir 098/17

gençleştir - : Yeniden gençliğine, dinçlik ve
 kuvvetine kavuşturmak -1- [T]
 g.- en 181/14

gençlik : Genç olma durumu, genç yaşta bulunan
 kimsenin hâli, şebap -3- [T]
 g.+ im 094/8
 g.+ imi 350/11
 g.+ ine 335/2

gene : yine, yeniden, bir daha, tekrar -169-
 [T]
 g. 001/20, 002/14, 006/27, 008/2, 008/8,
 011/33, 012/4, 015/19,
 017/15, 022/1, 022/7, 026/2, 026/3,
 027/5, 032/1, 034/9, 036/21,
 039/31, 040/29, 047/21, 050/8, 053/9,
 054/8, 058/30, 059/34, 061/11,
 062/4, 064/9, 066/24, 068/4, 068/14,
 070/5, 071/24, 071/27, 072/9,
 073/28, 074/21, 075/8, 075/25, 075/26,
 075/27, 077/22, 078/16, 079/24,
 084/2, 088/8, 088/31, 089/7, 091/13,
 091/21, 092/13, 095/22, 096/23,
 099/10, 101/12, 101/13, 101/15, 106/11,
 120/2, 126/4, 127/10, 128/23,
 128/28, 130/3, 139/32, 140/23, 141/31,
 157/13, 159/24, 162/24, 163/13,
 164/10, 168/1, 171/27, 171/35, 176/3,
 176/18, 179/14, 179/30, 182/9,
 184/17, 187/2, 187/25, 189/21, 189/26,
 190/23, 191/16, 193/16, 194/19,
 198/7, 201/10, 201/29, 203/23, 203/33,
 204/11, 207/16, 207/31, 209/22,
 213/6, 213/13, 213/15, 214/27, 216/30,
 217/5, 218/5, 218/33, 218/34,
 221/12, 222/13, 222/18, 222/20, 223/23,
 229/3, 233/24, 237/9, 240/33,
 242/7, 248/2, 250/17, 251/29, 253/1,
 253/8, 253/17, 255/25, 262/1,
 266/15, 269/33, 270/24, 272/4, 278/3,
 278/13, 282/15, 290/33, 291/4,

291/16, 291/28, 293/8, 297/9, 298/15,
314/21, 315/4, 315/25, 315/26,
316/22, 319/4, 323/17, 323/26, 323/30,
323/33, 326/12, 326/14, 330/5,
331/21, 337/19, 341/12, 343/2, 344/3,
346/30, 347/26, 348/6, 348/12,
355/8, 355/27, 357/3
g. edelim 104/1
g.+ mi 330/5

general : Orduda albayla mareşal arasındaki
yüksek rütbeli subaylara verilen ortak ad -1-
[AlmFr]
g.+ lerine 162/9

geniş : ortalamayı aşan eni bulunan, eni çok olan,
dar olmayan, enli-22- [T]
g. 011/8, 029/16, 051/8, 054/24, 071/11,
115/20, 115/23, 156/30,
170/16, 177/16, 192/16, 192/21, 214/7,
217/22, 239/3, 269/7, 269/9,
299/1, 320/13, 336/15, 348/15
g.+ tir 100/11

genişle - : geçim koşulları elverişli duruma
gelmek, bollaşmak, rahatlamak -3- [T]
g.- mesine 131/13
g.- yecek 063/24
g.- yor 065/16

genişlik : Geniş olma durumu, geniş bir yer
kaplamış olma, enlilik, vüsat; bir şeyin iki yanı
arasındaki uzaklık, en, arz -1- [T]
g. 303/5

geniz : Burun ve ağzın arka kısmında bulunan
boşluk -2- [T]
g.+ inden 288/27
g.+ nden 026/25

ger - : Bir şeyin uçlarından veya kenarlarından
çekerek gergin duruma getirmek -3- [T]
g.- en 043/31
g.- erek 247/29
g.- mişti 159/22

gerdan : vücudun, omuzlarla baş arasında kalan
ön bölümü -1- [Far]
g.+ ını 159/21

gerrek : Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan şey, lâzım; şart
cümlelerinde üstün ihtimâli bildirir, herhalde
-5- [T]
g. 052/26, 225/30, 255/20
g.+ ti 046/13, 152/23

gergin : Çekilebileceği kadar çekilmiş,
uzayabileceği kadar uzamış olup olabileceği en

düz durumda olan, sarkık olmayan; gevşek ve
pörsük olmayan, düz ve pürüzsüz duran -4-
[T]
g. 063/20, 349/18, 351/18, 353/15

gerginlik : Gergin olma durumu -4- [T]
g. 304/14
g.+ inden 090/25
g.+ iyle 185/30, 356/1

geri : Geri gelmek, geri gitmek -66- [T]
g. 001/3, 014/13, 025/27, 028/10,
106/23, 117/20, 122/8, 123/8,
134/11, 134/24, 136/28, 137/29, 139/7,
165/35, 167/19, 173/13, 184/13,
187/16, 192/18, 208/5, 217/21, 224/10,
245/21, 285/8, 286/24, 297/14,
332/25, 333/2, 338/5, 344/17, 344/20,
357/10
g.+ de 001/7, 002/23, 024/10
g.+ leri 185/11
g.+ sini 039/30
g.+ ye 002/4, 005/28, 006/14, 023/7,
027/21, 028/17, 029/31, 042/26,
049/4, 112/29, 124/17, 131/1, 131/9,
183/6, 188/30, 189/25, 220/28,
228/30, 228/33, 234/30, 240/7, 267/28,
270/21, 291/22, 296/23, 300/28,
338/11, 351/20, 351/25

geril - : Çekilebileceği kadar çekilip alabileceği
en düz duruma getirilmek; kendini germek,
vücûdunu dikleştirip arkaya doğru atarak gergin
bir durum almak -3- [T]
g.- en 034/1
g.- erek 192/13
g.- miş 151/4

gerile - : bulunduğu yerden geriye doğru gelmek,
geri çekilmek -4- [T]
g.- di 148/21, 166/18
g.- dim 202/26

gerilik : Geri kalmış olma durumu -1- [T]
g.+ ten 129/5

getir - : bir şeyi yanında veya üstünde
bulundurmak -67- [T]
g. 086/21
g.- di 091/23, 228/25, 274/28, 275/4,
296/1, 312/4, 316/21
g.- diği 157/8, 229/16
g.- diğini 112/20, 328/7
g.- diğiniz 312/7
g.- diler 004/20, 112/17, 113/32, 114/8
g.- dim 016/8, 032/24, 157/10, 168/10
g.- diniz 259/20
g.- ebileceğine 026/30
g.- ebilirim 227/28

g.- ebilmek 084/11
 g.- ecekti 278/3
 g.- emedim 238/24
 g.- en 002/22, 005/22, 030/8, 056/23,
 181/11, 190/12, 235/19, 235/21,
 252/1, 272/27
 g.- enler 058/17
 g.- erek 081/15, 237/26
 g.- ilmesi 025/3
 g.- ince 018/16
 g.- iniz 195/21
 g.- ip 044/21, 208/31
 g.- ir 286/20
 g.- irim 134/17
 g.- iyor 199/28
 g.- iyordu 272/28, 308/4
 g.- iyorlar 209/14
 g.- iyoruz 268/18
 g.- meçe 194/28
 g.- mek 071/24, 190/11
 g.- mekten 050/3
 g.- memiști 004/4
 g.- mesi 297/24
 g.- meye 185/6
 g.- mezler 192/3, 341/28
 g.- miș 105/23, 267/5
 g.- mișler 119/21
 g.- mișsin 208/16
 g.- miști 066/7
 g.- se 227/19

getiril - : bulunulan yere gelmesi sağlanmak
 -1- [T]
 g.- ememiști 275/28

getirtil - : Bulunulan yere gelmesi sağlanmak
 -1- [T]
 g.- di 005/6

gevşe - : gevşek bir duruma gelmek, sertliği,
 sıkılığı ya da gerginliği bozulmak, azalmak -6-
 [T]
 g.- di 348/22
 g.- meçe 002/19
 g.- miș 237/20
 g.- yen 199/3
 g.- yerek 125/6
 g.- yiș 015/9

gevşek : gergin ya da sıkı olmayan, gevşemiş bir
 durumda bulunan -8- [T]
 g. 007/26, 015/24, 030/1, 034/12, 065/3,
 156/32, 170/17, 259/11

gevşeklik : Gevşek olma hâli, gergin olmayan
 şeyin durumu -5- [T]
 g. 106/21, 130/19, 312/10
 g.+ i 095/26
 g.+ iyle 057/3

gez - : eğlenmek, hava almak gibi bir amaçla bir
 yere gitmek -10- [T]
 g.- diğiniz 267/11
 g.- er 173/17
 g.- erdi 295/11
 g.- eriz 260/15, 264/13
 g.- erken 094/28
 g.- ersiniz 297/9
 g.- meçe 204/7
 g.- mek 242/20
 g.- meyi 320/7

gezdır - : gezerek görmesini sağlamak, tanıtmak
 -10- [T]
 g.- di 055/6, 160/19, 228/10
 g.- dim 295/8
 g.- din 268/6
 g.- erek 083/1
 g.- irken 240/34, 280/4
 g.- iyordu 037/19, 049/12

gezin - : Bir yerde dolaşmak; kısa ve sınırlı bir
 mesâfe içinde gidip gelmek, gezip durmak -9-
 [T]
 g.- diğini 346/1
 g.- dikten 029/24
 g.- iyordu 125/15, 302/8
 g.- meçe 071/8, 072/5, 251/12, 258/9,
 308/23

gezinti : Uzak olmayan bir yere yapılan gezme,
 tenezzüh, teferrüç, seyir, cevelân -4- [T]
 g. 236/19, 240/14
 g.+ lerini 240/18, 281/11

gıırdı - : Gıcır gıcır ses çıkarmak, gıcırta
 çıkarmak -1- [T]
 g.- tarak 064/7

gıcırta : Birbirine sürtünen, rüzgârda hareket eden
 veya üstüne basılan sert şeylerden çıkan gıcır gıcır
 sesi, gıcırdama sesi -3- [T]
 g.+ larına 001/16
 g.+ sını 353/30
 g.+ siyle 017/16

gıda : besin -2- [Ar]
 g.+ sını 034/23
 g.+ yı 075/11

gıdımgıdı : Azar azar, yavaş yavaş -1-
 [Yun]
 g. 222/14

gık : tek başına kullanılmayan, kimi deyimlerde
 geçen yansıma bir sözcük -1- [T]
 g. 039/27

gıpta : Başkasında olan bir şeyin kendisinde de olmasını isteme, kıskanmadan imrenme, özenme

-3- [Ar]

g. 056/32

g. ediyorum 188/12

g.+ ya 148/8

gırtlak : boynun ön tarafında derinin hemen altında bulunan nefes borusunun üst kısmı,

hançere -4- [T]

g.+ ı 158/6, 159/25

g.+ ıma 222/31, 252/20

gıyab : Yokluk, bulunmama, yitiklik -1- [Ar]

g.+ ında 039/2

gibi : imişçesine benzer -466- [T]

g. 001/18, 003/9, 003/15, 004/7, 005/8, 005/18, 006/11, 007/2, 007/15, 008/23, 009/5, 010/22, 012/10, 013/13, 013/17, 015/5, 015/7, 015/32, 016/11, 016/20, 018/31, 019/16, 020/5, 020/29, 021/30, 022/4, 023/22, 025/9, 025/14, 026/21, 027/18, 029/24, 029/30, 030/17, 031/11, 031/12, 034/1, 034/12, 034/15, 034/25, 034/30, 035/5, 036/31, 037/16, 037/17, 039/11, 041/12, 042/5, 042/22, 042/25, 043/12, 043/26, 043/29, 043/30, 044/1, 045/28, 046/3, 046/6, 049/11, 052/5, 052/15, 054/27, 056/9, 057/7, 057/14, 057/25, 057/27, 058/2, 059/11, 060/33, 061/3, 061/25, 061/27, 061/32, 062/6, 062/26, 062/31, 062/32, 063/31, 064/13, 065/1, 067/17, 068/22, 069/24, 069/26, 070/11, 070/28, 072/22, 072/30, 073/3, 075/2, 075/6, 076/5, 077/16, 079/5, 079/25, 081/6, 082/34, 083/8, 084/1, 084/17, 084/26, 084/31, 085/21, 086/3, 086/24, 087/1, 087/2, 087/14, 087/15, 088/6, 088/14, 091/25, 091/30, 092/16, 093/8, 094/14, 094/21, 097/4, 097/6, 097/19, 098/10, 099/10, 101/2, 101/23, 103/7, 104/9, 104/12, 104/21, 105/10, 105/20, 107/17, 108/19, 109/5, 109/8, 109/17, 109/19, 109/25, 109/29, 110/4, 110/6, 111/22, 114/4, 114/13, 116/4, 119/5, 121/27, 122/2, 122/8, 124/13, 125/4, 127/8, 129/10, 129/30, 130/1, 131/5, 131/23, 131/29, 131/32, 132/19, 132/24, 133/27, 137/15, 137/28, 138/6, 138/7, 138/8, 138/24, 139/29, 140/15, 140/21, 140/23, 141/8, 141/14, 142/30, 143/1, 143/3, 143/28, 144/11,

148/7, 148/16, 149/4, 149/16, 149/20, 150/2, 150/29, 151/21, 151/29, 152/15, 153/1, 153/4, 156/4, 157/3, 158/6, 158/20, 158/22, 159/22, 159/27, 160/10, 160/20, 160/30, 160/33, 162/17, 164/27, 165/8, 165/18, 165/21, 165/25, 166/12, 166/18, 166/25, 168/29, 169/9, 169/26, 169/29, 169/35, 170/15, 170/23, 170/26, 170/30, 173/9, 173/22, 173/32, 174/1, 174/3, 174/17, 175/7, 175/9, 175/15, 175/23, 175/26, 176/23, 177/27, 177/29, 179/23, 181/2, 181/26, 181/27, 182/4, 182/11, 184/9, 184/22, 184/30, 185/27, 188/10, 188/13, 190/29, 191/11, 191/18, 191/21, 191/22, 191/25, 192/5, 192/12, 192/16, 192/31, 193/6, 195/5, 197/9, 197/24, 197/29, 198/9, 199/16, 199/31, 200/1, 201/1, 202/5, 202/21, 203/15, 204/14, 205/28, 205/30, 210/17, 212/21, 217/7, 217/26, 217/27, 220/5, 221/35, 222/30, 223/6, 223/15, 223/18, 225/13, 225/21, 226/6, 226/33, 227/23, 228/33, 229/25, 230/5, 231/5, 232/32, 234/15, 235/18, 236/26, 237/4, 237/15, 238/3, 238/16, 238/29, 239/5, 239/6, 240/31, 241/13, 241/32, 243/24, 244/13, 245/1, 245/4, 246/33, 247/32, 248/10, 251/18, 252/17, 253/2, 253/12, 254/2, 254/5, 254/16, 254/31, 255/9, 255/11, 256/21, 256/23, 256/31, 258/27, 259/13, 265/3, 266/10, 266/11, 268/26, 268/33, 270/4, 270/17, 271/3, 272/16, 272/18, 272/27, 274/15, 274/18, 275/23, 276/30, 277/4, 279/2, 281/25, 281/27, 283/12, 285/14, 288/8, 288/18, 290/3, 292/25, 293/13, 293/28, 294/31, 295/2, 296/5, 296/14, 297/5, 298/22, 301/13, 302/26, 303/2, 303/7, 304/6, 304/13, 304/22, 304/25, 304/32, 305/5, 305/24, 306/28, 307/4, 307/28, 307/29, 307/30, 307/31, 307/34, 307/35, 309/4, 309/7, 309/12, 310/26, 312/17, 312/22, 314/18, 315/2, 315/4, 315/21, 316/21, 316/24, 320/10, 320/11, 321/9, 322/2, 324/7, 324/18, 325/17, 325/22, 325/26, 325/31, 326/19, 329/12, 330/12, 330/29, 332/4, 333/7, 333/23, 334/17, 335/8, 335/9, 335/10, 335/21, 336/11, 337/15, 338/8, 339/8, 340/26, 344/16, 346/2, 348/15, 348/23, 348/33, 349/27, 351/33, 351/34, 353/10, 353/28, 354/15, 354/29, 355/1, 355/23, 355/32, 356/1, 356/4, 356/25, 356/31, 357/18 g.+ dir 099/29

g.+ lerdeki 235/22
 g.+ lerdı 189/15
 g.+ ydı 059/16, 083/25, 135/4, 148/10,
 149/3, 189/33, 223/24, 228/1,
 235/13, 281/12, 283/7, 287/13
 g.+ ydiler 303/11
 g.+ yim 092/19

gidiş : Gitmek işi, gitme, azîmet; hareket tarzı,
 tutum, hal -2- [T]
 g. 177/33
 g.+ le 037/29

gir - : Dışarıdan içeriye geçmek, içeriye varmak,
 dâhil olmak, duhul etmek -206- [T]
 g. 089/32, 090/8, 126/21
 g.- di 019/22, 020/7, 029/20, 030/15,
 031/21, 03208/, 047/7, 050/17,
 059/33, 060/29, 067/12, 069/18, 088/16,
 090/13, 136/8, 136/19, 136/32,
 137/21, 150/28, 154/17, 167/22, 171/20,
 173/6, 181/10, 235/31, 237/14,
 245/9, 251/15, 274/24, 280/13, 281/9,
 285/20, 287/22, 288/10, 299/12,
 308/30, 311/25, 329/8, 335/28, 345/4,
 346/15, 351/13, 352/17
 g.- diği 019/5, 044/14, 106/24, 128/29,
 131/33, 148/1, 236/30, 244/25,
 251/3, 269/29, 272/19, 319/2
 g.- diğine 196/2
 g.- diğini 060/1, 187/25, 326/12
 g.- dikçe 184/30
 g.- dikleri 009/30, 099/5, 154/8, 185/10,
 236/8, 351/15
 g.- dikten 086/5
 g.- diler 076/15, 112/13, 113/28, 221/24,
 306/14, 347/31
 g.- dim 154/23, 196/25, 196/28, 236/5,
 241/30
 g.- ebildi 321/7
 g.- e bilecek 240/7
 g.- e bilir 178/24
 g.- ecek 201/6
 g.- eceksin 096/16
 g.- elim 227/29, 233/7
 g.- emeyiz 122/19
 g.- en 002/13, 011/27, 014/27, 015/12,
 015/20, 018/16, 028/8, 055/3,
 055/19, 055/29, 066/21, 190/34, 270/29,
 357/20
 g.- enlere 053/26
 g.- er 040/25, 106/1, 119/8, 296/2, 315/3
 g.- erek 017/24, 021/33, 037/7, 086/12,
 134/8, 228/8, 264/25, 334/30,
 346/24
 g.- erken 023/5, 067/31, 137/24, 244/22,
 302/15
 g.- erse 188/23
 g.- in 027/29

g.- ince 037/10, 051/1, 076/13, 244/30
 g.- ip 040/1, 162/9, 206/29, 243/15,
 353/30
 g.- işini 243/28
 g.- iverir 199/5
 g.- iyor 041/14, 261/10, 320/4
 g.- iyordu 272/21
 g.- iyormuş 202/32
 g.- iyorsun 289/16
 g.- me 237/3
 g.- meden 194/6, 220/15
 g.- medi 217/18, 251/6
 g.- mediler 222/28, 235/6
 g.- medim 249/9
 g.- meğe 088/23, 186/15, 217/12, 217/27,
 257/30, 258/29
 g.- mek 046/1, 050/13, 078/11, 082/10,
 093/5, 106/23, 130/10, 168/8,
 187/18, 200/12, 202/29, 235/30, 291/4
 g.- mekten 093/17
 g.- memeğe 093/22
 g.- memek 217/29
 g.- memi 093/8
 g.- mesine 198/25
 g.- mesini 227/34
 g.- meyiz 228/4
 g.- mez 106/1, 296/2
 g.- miş 016/17, 036/13, 047/25, 061/25,
 125/33, 222/25, 228/26, 278/10
 g.- mişiz 137/12
 g.- mişlerdi 130/31, 152/14, 167/30,
 246/12
 g.- mişsen 110/21
 g.- mişti 013/31, 015/28, 065/21, 127/1,
 197/11, 206/14, 237/18, 250/33,
 272/25, 286/27
 g.- miştım 093/21
 g.- miştir 195/1

girift : Tutma, yakalama, İç içe girmiş, birbirine
 dolaşmış, girişik -2- [Far]
 g. 072/27, 234/19

girinti : Düz bir şey üzerindeki içeriye doğru
 girmiş kısım -1- [T]
 g. 235/11

giriş - : bir işi yapmak üzere eyleme geçmeye
 hazırlanmak ya da geçmek -4- [T]
 g.- eceği 034/22
 g.- mek 184/2
 g.- ti 069/28
 g.- tiği 119/12

gişe : Tiyatro, sinema, park, fuar, vapur, tren vb
 biletle girilen yerlerde giriş biletlerinin satıldığı
 yer -2- [Fr]
 g.+ sinin 075/14
 g.+ ye 179/23

git - : bir yere doğru yönelmek -287- [T]

g. 012/12, 276/29, 291/15
 g.- ebildi 272/16
 g.- ebileceğini 082/22
 g.- ebilecek 088/22
 g.- ebilir 127/24, 130/16, 145/6
 g.- ebilirdi 302/11
 g.- ebilirim 084/24, 179/30
 g.- ebilmek 078/32
 g.- eceği 277/9, 334/17
 g.- eceğim 179/26, 299/29
 g.- eceğimiz 004/18
 g.- eceğin 313/5
 g.- eceğinden 333/16
 g.- eceğini 071/18, 074/14, 277/9, 331/23
 g.- eceğiz 339/21
 g.- ecek 054/21, 140/27, 239/4, 332/18
 g.- eceksiniz 247/23
 g.- ecektik 179/35
 g.- eli 209/25
 g.- elim 003/33, 140/31, 287/5, 295/19,
 351/8, 352/7
 g.- emem 353/9, 353/10
 g.- emiyor 334/18
 g.- en 002/27, 009/27, 014/26, 028/16,
 039/14, 071/21, 084/20, 088/3,
 206/10, 210/32, 238/21, 252/15, 287/14,
 338/9
 g.- enleri 068/18
 g.- er 045/13, 125/4, 211/16, 217/17,
 233/9, 293/18, 353/10
 g.- erdi 154/13
 g.- erdim 261/31
 g.- erek 028/10, 068/16, 122/15, 131/8
 g.- eriz 096/17
 g.- erken 008/21, 013/4, 017/12, 138/21,
 180/25, 250/20, 273/19
 g.- erler 254/30
 g.- erlerdi 162/6
 g.- ermek 042/28
 g.- ermiş 040/16
 g.- erse 344/20
 g.- ersin 293/22
 g.- ersiniz 227/16
 g.- eyim 088/32, 264/11, 318/25
 g.- ince 026/5, 224/10, 296/8, 327/1
 g.- inceye 036/19, 089/3, 089/7
 g.- iniz 261/30, 358/7
 g.- ip 007/17, 027/28, 028/19, 04602/,
 077/3, 099/2, 132/4, 144/12,
 163/27, 172/8, 172/20, 226/4, 228/22,
 233/11, 250/23, 254/32, 258/4,
 271/12, 284/27, 287/16, 309/25, 350/24,
 354/25
 g.- iyor 008/1, 074/28, 149/13, 170/25,
 172/18, 235/4, 315/7, 332/30,
 332/31, 334/1, 338/11

g.- iyordu 028/6, 108/28, 171/19, 190/28,
 233/18, 250/27, 263/4, 297/28
 g.- iyordun 207/29, 290/33
 g.- iyorlardı 136/30, 171/22
 g.- iyormuş 208/5
 g.- iyorsun 107/10, 208/3, 291/5
 g.- iyorum 003/31, 053/11, 096/11,
 178/27, 179/11, 226/18, 280/9, 357/32
 g.- iyoruz 207/7
 g.- me 039/4
 g.- meden 088/19, 302/17
 g.- mediği 032/13
 g.- medim 263/15, 290/25
 g.- mediniz 179/27
 g.- meşe 088/18, 229/12, 244/16, 244/19,
 282/21, 283/18
 g.- meği 130/14, 200/26
 g.- mek 014/14, 017/26, 035/23, 126/9,
 170/27, 172/3, 177/20, 177/24,
 200/9, 200/19, 212/10, 242/16, 261/29,
 282/9, 343/10
 g.- mekle 178/12
 g.- mekte 152/29
 g.- mekten 179/1
 g.- meliydiniz 179/32
 g.- meliyim 179/26, 227/18, 227/32,
 228/12, 279/11, 353/5
 g.- mem 274/13
 g.- memek 014/22
 g.- menin 095/2
 g.- mesem 090/11
 g.- mesini 011/25, 166/24, 200/22,
 231/21, 242/17
 g.- meyi 145/23, 182/28, 244/9
 g.- mez 010/10
 g.- mezdim 290/22
 g.- miş 027/1, 064/21, 286/1
 g.- mişler 204/8
 g.- mişti 036/29, 047/26, 155/19, 165/19
 g.- miyor 090/10, 282/6, 321/18
 g.- miyordu 015/28, 047/7
 g.- ti 014/19, 030/3, 042/7, 042/13,
 064/16, 135/5, 159/8, 173/13,
 191/2, 195/24, 209/25, 220/24, 230/8,
 230/11, 237/10, 246/16, 253/2,
 259/28, 259/32, 266/29, 275/3, 276/18,
 286/13, 286/22, 287/3, 291/23,
 325/3, 325/13, 339/23, 341/12, 343/32,
 358/17
 g.- tiği 167/33, 258/4, 282/30, 297/14
 g.- tiğini 086/8, 172/20, 208/9, 340/29
 g.- tiğinin 297/2
 g.- tik 203/1, 205/10
 g.- tikçe 085/3, 160/28, 217/8, 226/13,
 229/24, 335/19
 g.- tikten 071/4, 207/3, 208/25
 g.- tiler 126/22, 154/4, 209/27, 279/15
 g.- tim 004/21, 201/13, 291/10, 291/25,
 337/10, 338/2

g.- tin 126/10, 208/27

gitgide : zaman geçtikçe, gittikçe, giderek, ileride
-2- [T]
g. 079/2, 131/24

gittikçe : zaman geçtikçe, zaman ilerledikçe,
gitgide, giderek -1- [T]
g. 042/23

giy - : Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna
geçirmek -24- [T]
g.- di 046/28, 083/7
g.- diği 039/22, 085/21
g.- enlere 114/1
g.- erdi 324/23
g.- erim 170/12
g.- erken 178/1
g.- ilen 312/21
g.- inceye 083/10
g.- mediği 055/9
g.- meğe 025/3, 083/28
g.- mek 085/2, 305/24
g.- miş 009/25, 133/11, 171/20, 354/27
g.- mişi 144/28
g.- mişti 010/25, 157/24, 160/31
g.- miyor 320/6

giydir - : dış etkilere korunmak için bir şeyi
vücuduna geçirmek ya da örtünmek -1- [T]
g.- erek 065/30

giyin - : örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna
geçirmek -11- [T]
g.- en 325/31
g.- iyor 307/30, 307/34, 307/35
g.- mek 176/33, 281/18
g.- mekten 177/2
g.- mesini 324/25
g.- miş 157/3
g.- mişlerdi 212/24
g.- mişti 329/16

gizle - : bir olayı, olguyu, gerçeği vb bilerek ve
isteyerek açığa çıkarmamak, haber vermemek,
bildirmemek -16- [T]
g.- diği 302/10
g.- me 026/4
g.- meğe 021/29, 213/9
g.- mek 067/24, 174/24, 177/5, 191/26
g.- meyecekti 325/23
g.- miş 127/15
g.- nen 223/17
g.- r 280/21
g.- yen 152/20
g.- yor 098/2, 234/16
g.- yorlar 325/21

gizlen - : kendi kendini görülmeyecek bir duruma
sokmak ya da görülmeyecek bir yere saklamak,
saklanmak -2- [T]
g.- ir 286/11
g.- irse 026/14

gizli : görünmez belli olmaz bir durumda olan
-24- [T]
g. 065/1, 093/27, 094/9, 095/22, 098/32,
128/6, 170/30, 172/17,
179/14, 187/15, 199/24, 229/12, 248/23,
253/22, 279/4, 311/9, 319/3,
335/31, 348/31, 351/33
g.+ ce 066/7, 204/7
g.+ si 248/24

Göben : Osmanlı Devleti'nin 1 Dünya Savaşı'na
girmesinde önemli rol oynayan savaşgemisidir
-2- [İng]
G. 040/15
G.+ de 162/6

göç : siyasal, toplumsal ya da ekonomik
nedenlerle bireylerin ya da toplulukların
bulundukları, oturdukları yerleşim yerini
bırakarak başka bir yerleşim yerine ya da başka
bir ülkeye gitme eylemi -1- [T]
g. 143/15

göğüs : vücudun boyunla karın arasında bulunan
ve kalp, akciğer vb organları içine alan bölümü,
sine -48- [T]
g. 134/8
g.+ e 134/8
g.+ ü 018/12, 154/20, 165/10, 169/35,
230/18, 230/28, 256/20, 298/14,
348/17
g.+ üme 192/28, 273/15
g.+ ünde 064/7, 075/25, 084/2, 095/30,
148/18, 278/28, 303/4, 318/12,
358/12
g.+ ünden 317/18
g.+ üne 051/15, 076/9, 084/11, 134/5,
145/27, 154/29, 213/16, 245/15,
271/19, 316/27, 319/1, 320/18
g.+ ünü 074/7, 231/6, 346/27, 348/14
g.+ ünün 110/8, 140/13, 236/27, 244/25,
273/3, 288/12, 304/13, 319/2
g.+ üyle 131/6

gök : Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe
biçimindeki mâvi boşluk, semâ, âsman -3- [T]
g.+ lerde 331/23
g.+ lerin 331/23
g.+ ten 322/26

gökyüzü : Göğün gündüz mâvi, gece karanlık
olan ve üzerinde güneş, ay, yıldızlar, gezegenler

gibi gök cisimleri bulunan, yerden görünen
yüzeyi, gökkubbe, semâ, âsuman, felek -1-
[T]
g.+ ne 317/12

göl : Kara ile çevrili, çeşitli büyüklükte durgun ve
kalıcı su -1- [T]
g. 087/14

gölge : Işığın geçmesine engel olan bir cismin
ışıklı yer üzerinde meydana getirdiği karartı, sâye;
bozmak, bulandırmak -14- [T]
g. 002/1, 133/8, 169/27, 237/16, 304/7
g.+ de 239/22
g.+ ler 158/8, 197/31, 262/16
g.+ leri 157/31
g.+ lerle 020/5
g.+ si 320/9, 321/15
g.+ siyle 002/5

gömlek : Elbise altına giyilen bez, ipek veya
naylondan iç çamaşırı -5- [T]
g. 047/23, 084/27
g.+ ini 083/28, 085/2
g.+ inin 045/16

gömül - : kendini gömmek -1- [T]
g.- erek 127/6

gönder - : bir yere doğru gitmesini sağlamak,
yola çıkarmak, yollamak -22- [T]
g. 053/4, 053/9, 287/7
g.- di 154/23, 343/27
g.- diği 323/10
g.- diğin 002/28
g.- diler 292/3
g.- dim 183/18
g.- eceğim 274/28, 316/2
g.- elim 344/17
g.- emedim 155/15
g.- emez 180/21
g.- eyim 279/13
g.- ileceğini 024/17
g.- ilecek 240/27
g.- iyorum 275/7
g.- medi 290/22
g.- meniz 276/2
g.- meyen 094/32
g.- mezdi 093/3

gönül : yürekte olduğu varsayılan nitelik, sevgi,
istek, anış, düşünüş gibi duygu kaynağı, kişinin iç
dünyası -12- [T]
g. 270/12, 295/4, 295/6, 295/7, 295/14,
295/25
g.+ ü 177/28, 301/25, 302/8
g.+ ümü 153/6, 331/2
g.+ ünü 183/17

gör - : göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak, seçmek -295- [T]
g.- dü 024/13, 028/22, 079/26, 084/10,
086/10, 086/17, 130/25, 158/17,
228/31, 230/32, 285/7, 297/15, 297/33,
329/8, 358/21
g.- düğü 018/3, 029/9, 055/12, 081/13,
083/16, 327/31, 355/4
g.- düğüm 088/7, 145/17, 262/15
g.- düğün 108/20
g.- düğünü 008/5, 042/11, 171/30, 219/2
g.- dük 058/16, 141/27, 205/6, 205/14
g.- düklerimiz 238/27
g.- düklerinin 212/23
g.- düm 143/26, 169/22, 230/22, 231/11,
237/31, 238/1, 242/22, 246/1,
250/5, 260/28, 288/10, 296/13, 299/19,
306/29, 313/16, 337/2, 337/17
g.- dün 336/31
g.- dünüz 032/2, 220/34, 222/32, 233/26,
238/1, 246/2, 262/5, 299/16
g.- ebildi 131/1
g.- ebildiği 212/13
g.- ebileceğini 014/16
g.- ebilirdi 197/32
g.- ebilmek 281/8
g.- e bilse 079/30
g.- eceğim 302/17, 357/2
g.- eceğiniz 216/13
g.- eceğiz 337/29
g.- ecek 353/13
g.- ecekmiş 003/9
g.- eceksin 198/24, 255/7, 258/2, 280/31
g.- eceksiniz 225/31
g.- elim 058/15, 118/29, 209/25
g.- emedi 157/32
g.- emediği 251/10
g.- emedim 236/15, 256/24, 256/27
g.- emedin 288/6
g.- emediniz 296/12
g.- emez 113/4
g.- emiyordu 001/1, 084/13
g.- en 174/19, 318/27, 332/11, 332/21
g.- erek 080/28, 081/1, 277/17, 337/31
g.- eyim 097/26, 201/25
g.- meden 213/9, 246/18, 325/13
g.- mediği 182/6, 190/17
g.- mediğim 007/19, 321/13, 338/1
g.- mediler 288/26
g.- medilerse 244/10
g.- medim 064/19, 091/3, 126/14,
140/17, 145/10, 184/27, 192/11, 230/30
g.- mediniz 176/26, 194/7, 345/12
g.- meğe 002/12, 092/18, 222/8, 285/37,
286/13
g.- mek 010/8, 024/3, 027/27, 030/16,
053/17, 098/30, 104/14, 116/13,
146/29, 150/16, 156/31, 209/32, 221/2,
233/8, 241/5, 241/34, 244/23,

283/24, 286/18, 286/23, 287/1, 287/6,
308/26, 312/16, 325/10, 331/4,
332/13, 334/26, 352/27
g.- meli 341/29
g.- mem 226/16
g.- memeğe 254/10
g.- memek 048/14, 144/3, 202/21, 252/9
g.- memiş 011/14
g.- memişt 005/27, 070/3
g.- memiştir 340/4
g.- menizi 172/8
g.- mesem 178/33
g.- mesi 141/6
g.- meyeceğim 249/28, 352/25
g.- meyecek 037/4, 037/28, 074/4
g.- meyecekti 071/13
g.- meyen 289/17, 356/19
g.- meyeyim 223/3, 232/3
g.- mez 036/27, 089/29, 246/21
g.- mezse 239/16
g.- miyen 006/6
g.- müş 182/22, 207/29, 285/25, 292/30,
293/12, 325/29
g.- müştü 148/13, 230/19, 258/19
g.- müştük 205/3
g.- müştüm 126/13
g.- müyor 049/3, 060/13
g.- müyordu 296/20
g.- müyordum 162/2
g.- müyordunuz 109/7
g.- müyormuş 137/28
g.- müyorum 156/25, 326/9, 352/27
g.- sen 254/6, 293/8
g.- sün 011/4, 138/17
g.- ülebilir 183/32
g.- ün 162/5
g.- önce 004/12, 015/21, 023/17, 027/13,
028/16, 029/21, 041/10, 042/4,
042/25, 055/31, 076/7, 084/6, 102/25,
118/32, 126/24, 131/9, 148/16,
163/16, 166/26, 180/27, 187/16, 197/12,
206/14, 229/31, 286/28, 296/11,
344/8, 345/28, 350/20
g.- ündü 169/27, 355/28
g.- ün müştü 208/10
g.- ünüyordu 082/17
g.- ünüz 186/31, 189/6, 196/3, 302/25
g.- ür 034/15, 036/27, 089/29, 246/21,
266/8, 302/14, 332/10, 336/29
g.- ürken 132/16
g.- ürl 140/27, 226/16
g.- ürsek 233/28
g.- ürseniz 342/23
g.- ürsün 037/30, 136/16, 289/22, 289/29
g.- ürsünüz 063/26, 192/26, 250/31,
302/27
g.- ürüm 253/17
g.- ürüz 226/16

g.- üyor 105/18, 161/34, 258/13, 275/2,
311/27
g.- üyordu 028/9, 187/12, 252/1
g.- üyorduk 205/21
g.- üyordum 155/19
g.- üyormuş 007/15
g.- üyorsun 091/16, 142/10
g.- üyosunuz 136/25, 239/11, 307/22
g.- üyorum 033/7, 069/7, 090/32, 149/27,
197/8, 262/7, 314/11

göre : bir şey uyarınca, gereğince, uygun olarak
-44- [T]

g. 005/23, 011/8, 038/5, 038/27, 063/6,
067/7, 068/20, 069/34,
077/3, 083/17, 102/21, 108/26, 110/16,
112/8, 139/3, 146/10, 165/11,
169/16, 170/17, 195/14, 196/1, 199/26,
214/7, 230/20, 232/25, 235/12,
241/7, 245/24, 255/15, 255/20, 259/14,
265/13, 265/18, 272/23, 275/5,
280/14, 288/25, 303/30, 306/12, 309/8,
316/25, 328/27, 340/10, 355/31

görmemezlik : Görmeme -2- [T]
g.+ ten 091/1, 158/32

görül - : Varlığı gözle hissedilmek; gözlenmek,
müşâhede edilmek, şahit olunmak -6- [T]
g.- mesi 119/16
g.- meyen 252/3
g.- müş 341/24
g.- müştür 241/17
g.- üşü 222/23
g.- üyordu 359/15

görün - : göz yardımıyla algılamak, seçmek -115-
[T]

g.- dü 180/9, 206/24, 226/28, 244/27,
248/32, 260/25, 272/20, 345/10
g.- düğü 049/20, 086/24, 198/19, 226/29,
256/2, 266/10
g.- düğünden 231/1
g.- düü 279/3
g.- dünüzse 110/2
g.- ecek 261/35
g.- en 009/5, 011/9, 016/19, 034/2,
041/27, 066/1, 101/24, 122/3,
170/30, 181/28, 210/6, 223/16, 229/24,
250/20, 297/19, 357/31
g.- meden 048/24
g.- medi 017/7, 075/7
g.- mediği 011/16, 316/12
g.- meğe 095/19, 195/29
g.- mek 224/33, 234/32
g.- mekten 091/14
g.- melisin 331/10
g.- memek 043/1
g.- memişt 099/27

g.- mesinden 080/21
 g.- mesini 226/28
 g.- meyecek 051/12, 069/23
 g.- meyen 058/10, 160/27, 223/21,
 227/25, 297/21
 g.- meyi 106/7
 g.- mez 128/6, 199/12
 g.- müş 168/3
 g.- müştü 009/23, 085/25, 127/16, 269/30
 g.- müyor 216/1, 227/12, 272/2, 330/1
 g.- müyordu 099/24, 287/31, 307/10
 g.- ünüz 274/22
 g.- üp 190/8, 331/11
 g.- ür 151/30, 193/2, 313/21
 g.- ürde 098/22
 g.- ürlər 192/32, 192/33
 g.- üyor 020/28, 083/23, 098/21, 222/30,
 257/1, 268/33, 306/17, 310/3,
 334/9
 g.- üyordu 008/31, 048/11, 081/6,
 099/22, 100/9, 132/33, 135/22, 170/26,
 180/24, 182/3, 197/28, 221/30, 224/20,
 230/12, 237/19, 247/3, 252/15,
 261/2, 263/22, 287/28, 357/19
 g.- üyorsun 181/19, 208/24, 347/21,
 349/1

görünmez : Görünmeyen -1- [T]
 g. 054/27

görünüş : Görünmek işi ve tarzı, görüntü; bir şeyin dış şekli, görünen şekil ve süreti, zevâhir
 -7- [T]
 g.+ lerinin 171/1
 g.+ te 091/25, 120/19
 g.+ ü 082/30
 g.+ ün 308/25, 312/24
 g.+ ünün 308/20

görüş - : buluşarak oturup konuşmak, söyleşmek
 -11- [T]
 g.- meğe 051/4
 g.- mek 163/3, 171/9, 184/24
 g.- melerinin 172/32
 g.- menizi 276/2
 g.- türene 211/6
 g.- üldü 301/21
 g.- ürüz 102/6, 105/26, 105/27

görüş : Görmek işi, görme -4- [T]
 g. 073/7, 355/5
 g.+ lerimiz 334/19
 g.+ üne 070/5

göster - : ortaya çıkararak, göz önüne koyarak görülmesini sağlamak, görünmesine yol açmak
 -52- [T]
 g. 011/3

g.- di 138/14, 163/21, 201/22, 242/25,
 244/17, 259/2, 263/23, 309/14
 g.- diği 047/7, 167/31, 259/10, 301/6,
 335/2
 g.- dikten 010/11
 g.- dim 232/24
 g.- eceğim 165/22
 g.- emezsiniz 056/12
 g.- en 083/21, 114/33
 g.- erek 005/13, 023/19, 099/12, 157/21,
 181/17, 206/20, 230/3, 252/27,
 288/2, 296/24
 g.- eyim 207/20
 g.- ildi 173/24
 g.- ir 285/36, 313/25, 314/22
 g.- irim 135/8, 136/18
 g.- irken 341/32
 g.- iyordu 159/7, 212/8
 g.- meden 027/30
 g.- meddiği 305/10
 g.- mek 019/5, 221/11, 301/10, 339/29
 g.- memek 229/1, 297/14
 g.- meyen 153/23
 g.- mişti 044/28, 181/4
 g.- miyordu 343/1

gösteriş : başkalarını etkilemek ya da başkalarına kendini beğendirmek ya da yalnızca böbürlenmek amacını güden aldatıcı, yapay davranış -1- [T]
 g.+ ti 342/11

götür - : taşımak, ulaştırmak veya koymak -43- [T]
 g.- dü 003/23, 043/4, 083/7, 263/9,
 269/25, 272/9, 294/12, 306/30,
 319/1
 g.- düğü 082/2
 g.- düğünü 172/21
 g.- düler 004/31, 291/29, 343/12
 g.- düm 032/23
 g.- en 264/3
 g.- erek 016/7, 025/27, 176/3, 245/33,
 289/18
 g.- meğe 024/25
 g.- mek 259/28, 295/21
 g.- menin 244/11
 g.- meyeceğiz 123/15
 g.- müştür 092/34
 g.- sünler 315/18
 g.- üldü 185/22
 g.- ünüz 354/11
 g.- üp 014/17, 079/11, 124/18, 346/25
 g.- ür 005/3
 g.- ürken 043/9, 283/25, 286/15
 g.- ürlər 041/2
 g.- üyordum 169/25
 g.- üyorlardı 017/4
 g.- üyormuş 172/18

g.- üyorum 222/30

gövde : İnsan bedeni, vücut -1- [T]
g.+ den 103/16

göz : görme organı -394- [T]
g. 011/1, 011/18, 012/10, 018/16,
035/25, 037/29, 042/15, 047/6,
052/6, 055/5, 055/22, 060/15, 067/18,
081/15, 119/33, 126/18, 129/23,
132/17, 149/9, 160/12, 168/3, 181/27,
212/14, 221/5, 222/14, 227/13,
240/34, 247/34, 251/7, 251/31, 257/29,
268/6, 272/2, 280/3, 287/31,
303/10, 322/30, 348/1
g.+ den 030/7, 253/30, 264/1
g.+ e 024/12, 029/9, 030/23, 054/27,
113/9, 132/17, 297/21, 334/6
g.+ le 013/1, 013/7, 030/5, 035/9,
053/16, 160/5, 216/30
g.+ ler 029/27, 320/15, 332/11, 356/19
g.+ lere 002/16, 050/9
g.+ leri 001/1, 001/9, 002/11, 002/18,
003/13, 006/29, 009/6, 011/8,
012/18, 016/19, 016/27, 019/29, 022/7,
032/10, 032/17, 034/4, 037/5,
037/28, 048/8, 049/22, 051/16, 056/17,
057/4, 058/8, 073/21, 073/28,
083/17, 084/6, 084/13, 087/12, 087/27,
092/1, 131/31, 132/11, 132/20,
132/31, 145/3, 145/32, 148/18, 149/17,
153/20, 154/19, 154/25, 158/17,
158/24, 163/14, 165/10, 173/31, 190/34,
191/16, 192/18, 197/30, 200/20,
201/30, 210/14, 210/24, 211/10, 212/3,
212/5, 213/26, 220/28, 223/16,
223/17, 227/3, 236/32, 237/19, 240/29,
246/24, 248/12, 252/11, 259/15,
261/25, 308/5, 327/32, 328/3, 332/20,
332/21, 333/24, 342/11, 351/20,
352/1, 353/16, 357/14
g.+ lerim 002/10, 003/30, 087/11,
102/13, 158/1, 158/2, 160/19, 194/10,
211/7, 266/22, 276/6, 285/35, 321/25,
346/4
g.+ lerimin 321/3
g.+ lerimle 061/14
g.+ lerin 243/25
g.+ lerinde 011/16, 020/18, 088/3,
118/30, 148/9, 159/23, 159/27, 160/10,
221/3, 228/28, 237/16, 258/28, 283/1,
305/15, 329/5, 330/10, 348/23,
357/30, 359/4
g.+ lerinden 012/10, 019/16, 021/10,
042/24, 214/8, 228/31, 253/8, 276/11,
313/31
g.+ lerine 001/23, 003/1, 030/11, 040/4,
239/23, 287/30

g.+ lerini 001/15, 002/14, 002/25,
003/11, 004/29, 007/13, 014/22, 015/4,
017/29, 020/13, 021/12, 029/21, 030/7,
038/16, 042/28, 043/25, 048/13,
048/14, 048/26, 048/31, 049/10, 049/16,
050/17, 053/27, 057/13, 067/13,
067/16, 067/24, 068/4, 070/20, 071/2,
081/3, 081/33, 083/19, 086/16,
086/21, 090/26, 091/30, 092/10, 105/21,
111/5, 112/24, 122/3, 122/5,
128/19, 130/27, 132/4, 159/31, 166/18,
181/25, 184/33, 190/18, 191/24,
193/21, 194/16, 195/6, 241/31, 248/7,
251/11, 251/28, 252/9, 264/6,
267/2, 270/8, 276/17, 283/5, 284/37,
285/4, 285/35, 289/13, 294/14,
304/32, 313/30, 349/16, 351/28, 353/26,
353/29, 354/20, 355/12, 357/20,
357/21, 357/26, 358/9, 358/26, 359/14
g.+ lerinim 283/30
g.+ lerinin 003/18, 003/23, 016/24,
017/1, 034/5, 035/4, 042/20, 046/9,
048/7, 051/21, 084/29, 099/24, 102/16,
102/18, 134/13, 134/22, 145/12,
181/21, 181/29, 242/3, 243/23, 252/19,
259/11, 285/6, 292/23, 294/11,
304/29, 332/10, 335/7, 354/29, 355/2
g.+ lerinizden 276/6
g.+ leriyle 013/25, 015/23, 039/17,
042/1, 080/12, 102/27, 106/13, 138/27,
146/31, 161/33, 162/21, 171/14, 341/13,
347/12, 351/22
g.+ lerle 007/15, 198/3, 295/35
g.+ lü 154/12, 165/31, 167/9
g.+ lülüğünden 277/21
g.+ ü 023/14, 027/23, 031/3, 036/25,
041/13, 107/3, 114/2, 176/22,
285/34, 304/19, 324/16
g.+ üm 037/24, 048/17, 048/18, 201/25,
286/3, 291/19
g.+ ümde 201/18
g.+ ümden 155/18, 278/2
g.+ üme 164/15, 201/21, 208/26
g.+ ümün 007/24, 138/3, 143/30, 256/14,
299/4, 320/13
g.+ ünde 062/18, 330/26, 333/15
g.+ ünden 342/12
g.+ üne 125/5, 178/3, 291/3, 356/12
g.+ ünü 015/31, 029/16, 030/19, 144/2,
301/8
g.+ ünün 012/27, 015/27, 018/4, 040/32,
071/23, 128/2, 150/34, 153/21,
282/5, 354/22
g.+ ünüz 102/4, 107/1
g.+ üyle 124/24, 258/13

gözbebeği : gözde irisin ortasında bulunan ve ışığın azlığına ya da çokluğuna göre büyüyüp küçülen yuvarlak delik -3- [T]

g.+ lerinden 007/17, 357/30
g.+ lerinin 251/34

gözet - : Korumak, bakmak, özen göstermek
himaye etmek -1- [T]
g.- eceklerdir 143/7

gözgöze : Her iki tarafın bakışları karşılaşmak
-2- [T]
g. 190/29, 248/12

gözkapağı : Gözyuvarlarının önünde
bulunan, birbirine yaklaşıp gözü
örtten, kenarlarında kirpikler bulunan koruyucu
organ -2- [T]
g.+ ları 251/24
g.+ larıyla 253/16

gözlük : camları gözlere gelecek biçimde bir
çerçeveye yerleştirilmiş çift camdan oluşan ve
görme bozukluğu olan gözlerin daha iyi
görmesine yarayan ya da gözleri dış etkilere
koruyan araç -7- [T]
g. 201/19, 202/15
g.+ ü 202/16
g.+ ümü 201/22
g.+ ünün 051/14, 051/20
g.+ ünüzü 202/19

gözyaşı : gözyaşı bezlerince salgılanan ve kimi
etkilerle ya da ağlayınca gözlerden akan duru sıvı
damlacıklarından her biri -2- [T]
g.+ ları 251/17, 275/24

gramofon : bir plağa ya da benzeri özel bir
madde üzerine önceden saptanmış olan sesleri
istendiğinde yineleyen, mekanik düzenekli aygıt
-1- [Fr]
g. 129/2

gri : Siyahla beyazın karışmasından meydana
gelen renk, kül rengi, açık kurşunî renk -6-
[Fr]
g. 015/23, 028/12, 029/27, 187/12,
258/27, 259/10

grup : aynı yerde bulunan kimseler ya da nesneler
bütünü -19- [Fr]
g. 165/35, 176/28, 218/6
g.+ a 157/30, 158/14, 164/30, 167/3,
167/31, 168/3, 171/26, 177/10
g.+ lara 218/33
g.+ larla 122/17
g.+ tan 167/13, 220/23
g.+ u 035/31, 037/1
g.+ un 165/19
g.+ una 033/28

gudde : Beze -1- [Ar]

g.+ si 012/10

gurur : Kendini beğenme, büyüklük taslama, boş
şeylerle övünme, benlik, enâniyet, kibir, azamet
-26- [Ar]
g. 129/28, 129/30, 156/23
g.+ dan 160/7
g.+ la 092/11
g.+ luk 147/6
g.+ u 141/17, 151/20, 159/18
g.+ um 095/25
g.+ umdan 095/8
g.+ umun 095/23
g.+ un 082/6, 156/7, 213/23
g.+ una 249/10, 284/9
g.+ unu 075/27, 178/12, 229/6, 283/23
g.+ unun 091/26, 092/4, 127/28, 145/15,
156/10

gûya : sanırsın ki, sanki, sözde, sözümona -4-
[Far]
g. 100/26, 172/24, 203/3, 203/4

gücendir - : Gücenmesine, darılmasına sebep
olmak, darıltmak, hatırını kırmak, küstürmek
-2- [T]
g.- mek 306/4
g.- miş 210/11

güç : Yapılması, başa çıkılması zor olan, emek
isteyen, yorucu, zor, müşkül, çetin -20- [T]
g. 001/3, 144/31, 189/32, 190/2, 190/10,
200/15, 232/5, 232/6,
254/18, 272/6, 284/6, 305/31, 306/16,
314/9
g.+ tür 194/2
g.+ üne 149/13, 190/28

güçleş - : güç duruma gelmek, zorlaşmak -1-
[T]
g.- tiren 119/5

güçleştir - : güç duruma gelmek, zorlaşmak -1-
[T]
g.- irdi 001/8

güçlük : Güç olma durumu, zorluk, zahmet,
çetinlik, müşkülât -2- [T]
g.+ le 245/8, 282/25

güçük : Eksik yanı olan, tamamlanmamış, kısa
-1- [T]
g. 177/3

güğüm : Tek kulplu, uzun boyunlu, ağzı dar, içine
su ve sulu şeyler konan bakır kap -2- [Lat]
g. 237/6
g.+ ün 237/7

göl - : hoşuna ya da tuhafına giden olaylar, durumlar, sözler vb karşısında, yüzün kasılmasının yanı sıra, genellikle kesik kesik, değişik oranda sesli bir biçimde neşe duygusunu açığa vurmak -46- [T]

g.- dü 057/18, 065/24, 066/20, 124/31, 168/30, 177/16, 193/31, 195/3, 195/9, 226/14, 299/8, 304/23, 327/14, 351/9

g.- düğü 110/8, 159/26

g.- düm 321/3, 341/2

g.- elim 213/29

g.- en 057/28, 341/21

g.- enlerimiz 188/15

g.- er 173/20

g.- erek 110/12, 124/28, 266/21, 299/6, 305/23, 307/12

g.- eriz 201/32

g.- me 121/6

g.- meşe 125/12, 202/13

g.- mek 166/12

g.- müyordu 169/30

g.- müyorum 202/11

g.- üş 195/4, 327/14

g.- üşle 032/11

g.- üşme 068/30

g.- üyordu 159/26, 213/27, 238/3, 309/8

g.- üyorsunuz 202/9

gül : çok beğenilen, türlü renkte olabilen, katmerli ve genellikle kokulu olan çiçeği -1- [Far]
g.+ ler 332/4

güldür - : Bir güç, hareket veya kuvvetin derecesi -4- [T]
g.- ebilirdi 225/10
g.- mesiydi 044/27
g.- üyor 037/1
g.- üyordu 220/25

güle : ayrılan bir kimseye söylenen uğurlama sözü; Allahaismarladık vedâ sözüne verilen cevap -6- [T]
g. 068/10, 070/31, 277/7

Gülhane : İstanbul'da bir yer adı -3- [Far]
G. 059/15, 144/2
G.+ de 162/26

gülkurusu : Gül yağı çıkarılan gül cinsinin kurumaya yüz tutmuş hâlinin rengi, koyuca pembe -1- [T]
g. 359/2

gülle : Top mermisi -1- [Far]
g. 174/1

gülümse - : ağzını açmadan iki yana doğru yaymak sûretiyle ve ses çıkarmadan sâdece yüz

ifâdesinin aldığı mânâ ile memnûniyetini, hoşnutluğunu belli etmek, hafifçe ve sessizce gülmek, tebessüm etmek -37- [T]

g.- di 124/25, 190/5, 194/16, 195/32, 289/18, 298/18

g.- meşe 105/11, 219/10

g.- mesi 254/7

g.- meye 130/28

g.- r 132/23

g.- yebildi 359/18

g.- yen 183/7, 214/1, 253/6, 253/12

g.- yerek 103/30, 181/27, 220/6, 259/1, 265/7, 274/20, 276/19, 303/29, 304/32, 305/26

g.- yor 253/8, 266/22

g.- yordu 157/21, 198/4, 207/22, 207/31, 252/10, 253/1, 277/30, 297/11

g.- yormuş 237/15

gülümseme : Ağzını açmadan iki yana doğru yaymak sûretiyle ve ses çıkarmadan sâdece yüz ifâdesinin aldığı mânâ ile memnûniyetini, hoşnutluğunu belli etmek, hafifçe ve sessizce gülmek, tebessüm etmek -1- [T]
g. 359/10

gülünç : gülünecek yönleri bulunan, insanı güldüren, alay edilebilecek nitelikte olan, gülmeye yol açan-3- [T]
g. 091/12, 303/15, 350/16

gülüş : Gülmek işi ve tarzı, yüzdeki gülme ifâdesi, gülümseme, tebessüm, hande -10- [T]
g.+ le 110/8, 131/13, 171/25, 177/16, 193/30, 195/9, 219/8
g.+ ü 129/3
g.+ ümü 196/3
g.+ ün 304/24

gülüş - : Karşılıklı gülmek, birlikte gülmek -3- [T]
g.- meşe 201/23, 201/29
g.- tük 201/24

gümürük : Bir ülkeye başka ülkelerden giren veya bir ülkeden başka ülkelere çıkan ve yasaların tanıdığı ayrıcalıklar dışında kalan her türlü eşyâdan alınan vergi, resim -1- [Lat]
g. 201/14

gümüş : simgesi ag, atom sayısı 47, atom ağırlığı 107 868, yoğunluğu 10 5 olan, 961,93 santigrat derecede ergiyen, parlak beyaz renkte, kolay işlenen, tel durumuna gelebilen, değerli bir element -3- [T]
g. 051/14, 073/14, 229/25

gün : yer yuvarlağının kendi ekseni etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre -202-
[T]

g. 003/5, 004/8, 004/17, 015/19, 018/7, 018/26, 018/28, 023/4, 024/29, 035/19, 041/8, 045/5, 045/18, 051/1, 056/2, 068/29, 070/29, 071/16, 071/18, 071/30, 073/28, 081/26, 090/29, 093/4, 093/24, 095/1, 096/16, 103/13, 121/12, 126/10, 126/13, 133/12, 144/15, 145/17, 148/1, 149/6, 154/16, 154/22, 155/5, 163/3, 171/16, 174/2, 174/8, 176/17, 177/22, 178/1, 178/5, 186/3, 186/5, 186/16, 186/25, 188/25, 194/4, 199/4, 200/2, 200/25, 201/5, 206/29, 207/28, 209/3, 222/7, 231/1, 253/26, 268/9, 273/6, 273/18, 275/2, 275/3, 276/28, 280/31, 288/26, 290/23, 290/29, 290/32, 291/4, 291/6, 293/8, 302/25, 306/8, 306/9, 307/23, 313/5, 313/13, 330/6, 336/32, 337/1, 337/27, 345/2, 352/27, 353/31, 355/14, 356/16 g.+ de 018/24, 096/4, 258/21, 260/9, 274/2, 325/10, 334/14 g.+ den 015/16, 015/17, 044/29, 054/10, 073/2, 082/24, 148/7, 155/6, 169/23, 178/28, 206/31, 209/21, 210/18, 313/12, 325/9 g.+ dür 012/1, 055/7, 289/17, 331/1 g.+ e 070/2, 073/4, 074/14, 102/14, 280/9, 283/27, 352/25 g.+ kü 018/31, 080/29, 184/8 g.+ künden 068/2 g.+ ler 045/20, 045/27, 045/29, 046/7, 04602/, 278/24, 325/11, 332/9, 332/17 g.+ lerce 208/18 g.+ lerde 137/9, 198/30, 275/22 g.+ lerden 082/2, 096/7 g.+ lerdeyim 198/26 g.+ lere 050/13, 289/16 g.+ leri 007/30, 199/2, 263/27 g.+ lerimdeyim 223/11 g.+ lerimin 349/29 g.+ lerin 079/2, 229/6, 328/23, 346/11 g.+ lerinde 044/13 g.+ lerinden 010/22 g.+ lerine 277/24, 293/13 g.+ lerini 007/21, 178/16, 287/12 g.+ lerinin 287/16 g.+ lük 045/14, 134/28 g.+ ü 003/7, 015/13, 015/14, 023/2, 038/7, 080/31, 126/14, 135/29, 186/12, 187/29, 200/9, 200/24, 201/8, 201/13, 293/13, 301/18 g.+ üdür 091/4, 162/28 g.+ üm 168/23

g.+ ün 074/1, 127/31, 154/20, 168/14, 287/11

g.+ ünde 167/21
g.+ ünden 096/15
g.+ üne 187/29, 301/18
g.+ ünü 012/25, 171/17, 171/25, 337/24

günah : Tanrı buyruklarına karşı olan, dince suç sayılan, öteki dünya da cezayı gerektiren iş ya da davranış -5- [Far]

g. 224/22
g.+ ı 231/7
g.+ ım 249/6
g.+ tır 033/18, 034/21

günahkarlık : Günahkar olma durumu -1- [Far]
g.+ ı 142/19

gündüz : günün sabahtan akşama değin süren aydınlık bölümü -11- [T]
g. 001/5, 020/3, 039/20, 084/13, 264/12, 264/13, 343/26, 344/25
g.+ ki 042/33
g.+ kü 036/20
g.+ ün 075/16

güneş : dünyamızın içinde bulunduğu sistemin merkezi kabul edilen, çevresinde gezegenlerin dolaştığı ve yeryuvarlağına ve gezegenlere ışık ve ısı veren, her gün doğup battığını gördüğümüz parlak ve büyük gökcismi -8- [T]
g. 003/22, 089/5, 348/9
g.+ e 158/6, 159/27, 335/20
g.+ in 078/32
g.+ ten 264/20

güpegündüz : gündüz vaktinde, ortalık iyice aydınlıkken, iyice gündüz iken -1- [T]
g. 114/2

gür : Bol ve güçlü olarak çıkan veya fışkıran -1- [T]
g. 320/16

gürbüz : İyi gelişmiş, serpilmiş, sağlam bir bünyeye sâhip -2- [Far]
g. 050/11, 082/31

Gürcistan : Karadeniz'in doğu kıyısında, Güney Kafkasya'da yer alan ülke -3- [Lat]
G. 101/18, 117/1
G.+ a 115/15

güreş : İki kişi arasında, birbirlerini yenmek için olanca kuvvetlerini kullanmak, el ve ayak oyunları tatbik etmek sûretiyle yapılan ve belli kuralları olan karşılıklı mücadele -1- [T]
g. ederek 076/4

gürültü : Aralarında âhenk bulunmadığı için kulağa hoş gelmeyen çeşitli ve karışık seslerin meydana getirdiği kuvvetli ses, patırtı, şamata; kavga, karışıklık, tartışma, münâkaşa -13- [T]

g. 043/26, 067/17, 067/19, 068/31, 071/2, 086/19
g.+ den 048/1
g.+ lü 228/33, 355/18
g.+ sü 049/23, 075/18
g.+ sünün 229/13
g.+ ye 203/1

güven - : beklemek, ummak -11- [T]
g.- diği 075/33
g.- eceği 310/25
g.- eceğim 335/28
g.- ecek 311/1
g.- emeyişlerimiz 334/20
g.- ilecek 192/9, 335/26
g.- iyor 202/3, 209/17
g.- iyorum 111/7
g.- mekle 199/17

güya : sanırsın ki, sanki, sözde, sözümona -1- [Fr]
g. 203/3

güzel : göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı -75- [T]
g. 021/3, 029/29, 030/25, 069/30, 070/6, 073/26, 075/21, 091/31,
091/32, 092/3, 096/17, 098/5, 098/23, 107/7, 108/5, 112/26, 119/13,
119/15, 121/10, 129/4, 131/28, 153/20, 153/24, 153/30, 154/12, 154/19,
165/10, 165/31, 167/9, 167/24, 184/10, 192/27, 195/17, 195/23, 205/4,
219/29, 219/33, 221/11, 222/4, 223/13, 226/19, 252/24, 263/13, 278/6,
279/30, 281/26, 284/17, 289/7, 293/24, 304/13, 306/22, 307/1, 308/21,
309/15, 312/3, 312/5, 314/24, 316/17, 320/23, 321/29, 322/18, 322/24,
327/22, 331/29, 331/31, 356/16
g.+ diler 339/5
g.+ dir 236/2
g.+ i 256/20
g.+ im 326/16
g.+ isiniz 314/11
g.+ se 331/31
g.+ sin 090/28

güzelleş - : güzel bir duruma gelmek, güzellik edinmek, güzel olmak -1- [T]
g.- iyor 320/9

güzellik : Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya hâlin durumu, hüsn, cemel, behçet -8- [T]

g. 153/22
g.+ i 255/14
g.+ ini 312/27, 322/27
g.+ ler 322/25
g.+ leri 129/21
g.+ lerin 129/1, 322/24

güzide : Seçkin, seçilmiş, mümtaz, elit -1- [Far]
g.+ ler 123/7

ha : İstek uyandırmak için kullanılan bir söz, Şaşma anlatan bir söz -23- [T]
h. 005/15, 011/19, 013/26, 026/4, 040/17, 064/9, 066/18, 094/9,
096/25, 135/7, 136/16, 136/17, 138/3, 164/23, 168/10, 194/4, 201/26,
207/11, 213/10, 225/26, 290/24, 321/31, 353/2

haber : son zamanlarda geçen bir olay, yer alan bir olgu, değişen bir durumla ilgili olarak edinilen bilgi, duyulan söylenti -69- [Ar]
h. 003/7, 005/9, 009/29, 010/4, 012/7, 012/13, 013/2, 017/7,
023/9, 024/17, 027/28, 042/11, 044/5, 051/5, 052/10, 052/11, 053/15,
062/6, 064/24, 068/7, 139/14, 180/30, 195/1, 223/26, 228/22, 244/1,
244/10, 245/25, 246/14, 252/22, 261/28, 267/7, 275/18, 281/7, 283/4,
283/10, 286/20, 300/12, 301/5, 310/12, 318/29, 332/22, 337/12, 337/18,
337/24, 346/30, 347/7
h.+ e 241/7, 282/1
h.+ i 063/17, 085/13, 244/18, 244/21, 246/2, 254/6, 302/3, 311/10,
348/26
h.+ im 068/16, 093/4, 102/30, 206/28, 206/30, 250/15
h.+ in 044/31
h.+ inden 303/12
h.+ ini 241/6
h.+ iniz 138/4
h.+ leri 244/9

haberdar : Haberi olan, haberli, vâkıf -2- [Ar]
h. 091/6, 275/14

habire : Aralıksız, durmadan -1- [Ar]
h. 208/30

hacet : herhangi bir şey için gerekli olma -1- [Ar]

h. 035/23

hacılık : Hacı olma durumu -1- [Ar]
h. 341/1

hacıyağ : Gül yağından çıkarılan ve bilhassa hacılar tarafından kullanılan keskin ve ağır koku
-1- [ArT]
h.+ ı 129/9

hacim : Bir cismin mekânda kapladığı yerin üç boyutlu ölçüsü -1- [Ar]
h. 077/9

had : Sınır; derece, mertebe -4- [Ar]
h.+ dini 284/28
h.+ ine 304/34
h.+ ini 044/32, 343/19

haddizatında : Aslında, esâsen -1- [Ar]
h.+ nda 261/6

hademe : bir işyerinde temizlik ve ayak işlerine bakan kimse, odacı -7- [Ar]
h. 013/4
h.+ lerin 001/13, 296/6
h.+ lerine 009/24
h.+ nin 002/1
h.+ ye 012/30, 049/13

hadis : Hz. Muhammed'in sözleri, davranışları ve başkalarının yaptığı kendisi tarafından tasvip edilen hareketleri -2- [Ar]
h.+ lerine 094/32
h.+ ten 092/23

hâdis : olay -56- [Ar]
h. 013/12, 016/1, 016/6, 030/30, 031/29, 032/22, 035/26, 041/22, 046/13, 046/24, 056/1, 063/25, 141/32, 159/15, 160/1, 277/31, 349/9
h.+ de 024/26
h.+ den 016/4
h.+ ler 195/16, 199/8, 199/26, 199/32, 210/24, 210/28, 270/26
h.+ lere 060/34
h.+ leri 125/30
h.+ lerin 210/32
h.+ lerinden 234/12
h.+ lerini 266/7
h.+ nin 004/6, 033/29, 042/33, 047/30, 060/14, 063/23, 126/6, 161/25, 286/24
h.+ si 034/19, 095/3
h.+ sidir 142/7, 195/34
h.+ sini 055/28, 064/17
h.+ ye 034/20, 037/30, 056/4
h.+ yi 004/16, 023/8, 036/1, 036/3, 036/20, 037/13, 302/10

hafız : Koruyan, muhâfaza eden kimse -1- [Ar]
h.+ dan 052/31

hafıza : bellek -2- [Ar]
h. 328/12
h.+ nın 054/15

hafif : güç ya da yorucu olmayan, kolay olan iş -44- [T]
h. 009/17, 015/24, 020/22, 028/12, 028/29, 030/1, 030/29, 034/12, 059/11, 071/1, 075/16, 081/31, 083/24, 087/8, 087/17, 145/12, 157/13, 157/25, 163/16, 169/28, 170/1, 174/9, 176/3, 199/3, 201/19, 211/10, 213/3, 237/14, 237/15, 251/27, 251/33, 257/20, 258/28, 263/30, 277/15, 283/16, 285/30, 307/5, 316/13, 316/15, 353/22, 358/22, 359/2
h.+ çe 042/17

hafifçe : belli belirsiz bir biçimde, çok hafif olarak -15- [Ar]
h. 104/16, 187/28, 188/4, 195/4, 228/8, 228/30, 233/6, 258/24, 271/23, 271/30, 296/22, 297/11, 309/27, 313/33, 316/26

hafifle : Ağırılığı azalmak -4- [T]
h.- di 020/10, 236/30
h.- miş 021/7
h.- mişti 228/13

hafiflik : Tartıda ağırlığı az gelen; belli, tabî veya kabul edilmiş bir ölçüye göre yoğunluğu, miktarı, şiddeti, etkisi az olan, az miktarda, biraz -2- [Ar]
h.+ inde 020/28
h.+ le 046/22

hafriyat : Yol ve inşaat yapmak, toprak altında kalan eski eserleri veya mâdenleri meydana çıkarmak için toprağı kazma işi -1- [Ar]
h. 074/2

hafta : birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem -12- [Far]
h. 076/3, 239/15, 284/13, 356/23
h.+ da 051/1, 096/13, 172/17, 182/18, 206/29, 208/4
h.+ dır 032/13, 041/9

hah : Olması istenen veya beklenen bir şey olur olmaz duyulan sevinç ve onama duygusunu anlatan bir söz -11- [T]
h. 005/29, 060/25, 066/6, 124/29, 128/2, 225/21, 250/8, 286/30,

320/21, 320/23, 324/27

hain : kutsal sayılan şeylere, kavramlara kötülük eden kimse -1- [Ar]
h. 290/10

hak : Doğru, gerçek; hukûkun veya geleneğin bir kimseye tanıdığı şey, hisse, pay -58- [Ar]
h. 065/9, 121/26, 141/19, 174/28, 226/9, 275/22, 275/28, 288/25

h. edilmemiş 082/5
h.+ ı 202/13, 217/3, 351/6
h.+ ın 007/9, 207/1, 292/29, 293/3,

352/21
h.+ ında 213/21, 226/6
h.+ k 072/29, 113/2, 113/6, 137/11,

139/25, 139/27, 329/20, 342/21
h.+ kım 110/19, 333/22
h.+ kım da 061/20
h.+ kımdaki 063/26
h.+ kımızda 139/33
h.+ kın 207/3
h.+ kında 163/12, 200/8, 217/19, 217/31,

265/23, 267/10
h.+ kındaki 278/5
h.+ kındaki 110/27, 152/27, 267/30,

268/1, 269/14
h.+ kını 175/16
h.+ kınız 150/8
h.+ kınızı 333/27
h.+ kıyçün 288/24
h.+ la 256/28, 333/18
h.+ lardan 117/17
h.+ larından 112/18
h.+ larıydı 185/19
h.+ lı 355/23
h.+ tan 116/15, 125/11

hakaret : Küçük düşürme, horlama; küçük düşürücü söz veya davranış -21- [Ar]
h. 026/32, 032/17, 135/7, 138/3, 139/18, 176/27, 203/15

h.+ e 191/14, 203/12, 203/18
h. edebilirdi 126/5
h. ediyor 069/10
h.+ i 038/20, 062/25, 081/14, 203/31
h.+ in 062/26
h.+ ten 062/28
h.+ tir 035/18, 120/19, 139/26

hakikat : bir işin doğrusu, gerçek -35- [Ar]
h. 059/25, 094/7, 118/20, 118/21, 119/6, 119/7, 119/21, 121/23,
151/9, 152/6, 223/21, 301/8, 325/17
h.+ e 037/11
h.+ en 091/17, 173/32, 174/21, 195/33, 226/7, 262/9
h.+ i 021/27, 207/30, 336/10, 355/4, 355/9, 355/19

h.+ in 354/31
h.+ inden 129/16
h.+ ler 119/10, 349/17
h.+ leri 328/29
h.+ lerinden 062/6
h.+ te 091/17, 101/25, 234/17

hakikaten : doğrusu da budur ki, gerçekten, doğrusu -5- [Ar]
h. 124/15, 226/29, 308/1, 310/3, 314/9

hakikî : İnkâr edilemeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, gerçek -9- [Ar]
h. 108/28, 109/34, 117/13, 119/26, 183/14, 193/13, 194/22, 257/5, 322/25

hâkim : Hükmeden, buyruğunu yürüten, hâkimiyet kurmuş olan, egemen; baskın durumda olan, diğerlerinden daha başta gelen -16- [Ar]
h. 006/24, 064/3, 095/17, 100/18, 101/5, 114/19, 114/25, 115/28, 116/1, 163/28, 185/15
h.+ di 028/13, 157/4
h.+ i 112/10
h.+ in 292/12

hâkimiyet : Hâkim olma, buyruğunu yürütme durumu, hükümlanlık, egemenlik -6- [Ar]
h.+ i 113/16, 121/27, 121/28
h.+ im 142/5
h.+ ini 101/4, 101/22

hakk : Allah, Cenâbıhak, Tanrı, Hudâ -1- [Ar]
h.+ ın 276/5

hakkında : Üzerine, için, husûsunda, dâir, müteallik -18- [Ar]
h. 037/29, 046/23, 102/29, 193/4, 281/24, 282/16, 288/10, 297/3, 312/14, 346/12, 353/31
h.+ ki 301/7, 305/28, 307/20, 313/26, 348/28
h.+ n 322/13

haklı : Hakka uygun, doğru, yerinde -17- [T]
h. 064/10, 065/8, 092/14, 121/14, 126/8, 142/1, 167/8, 167/10, 231/7, 231/8, 256/25, 287/20, 322/19, 322/20, 349/1
h.+ sınır 185/4
h.+ ydı 176/27

haksız : Hakka uygun olmayan, gerçeğe veya yasaya aykırı; fikir, davranış veya hareketlerinde hatâlı olan, doğruya uymayan -11- [T]

h. 065/8, 092/16, 184/20, 231/4, 231/7,
231/9, 306/13
h.+ dır 163/5
h.+ ım 332/6

haksızlık : Hakka ve adâlete uygun olmama

-4- [T]
h. 175/29, 231/10
h.+ a 038/5
h.+ ların 283/13

hal : hâl, durum -218- [Ar]

h. 096/7, 109/3, 112/3, 244/14, 254/7,
293/23, 296/13, 323/2
h.+ de 002/22, 003/33, 010/23, 015/6,
017/7, 019/10, 020/18, 028/23,
032/13, 036/18, 037/4, 043/32, 047/28,
051/19, 052/13, 054/31, 055/32,
061/16, 067/21, 071/24, 072/31, 077/5,
082/14, 083/17, 083/20, 084/11,
084/13, 084/24, 086/24, 086/33, 088/7,
088/9, 088/17, 089/20, 090/31,
094/2, 094/3, 094/18, 112/8, 115/33,
120/19, 120/31, 127/10, 133/7,
139/9, 144/20, 154/8, 159/26, 160/29,
170/2, 187/18, 189/22, 190/1,
212/24, 218/35, 219/10, 221/34, 223/21,
236/31, 240/4, 241/29, 248/8,
252/9, 262/17, 265/1, 268/16, 269/7,
272/10, 276/32, 277/22, 278/18,
279/2, 279/3, 283/14, 287/27, 297/14,
303/12, 304/28, 309/10, 316/12,
354/33, 355/3, 355/4
h.+ den 213/12, 236/25
h.+ deydi 180/33
h.+ deyim 222/2, 222/6
h.+ e 002/22, 002/26, 005/22, 007/12,
050/3, 058/17, 105/23, 112/17,
181/11, 202/16, 232/29, 232/30, 243/6,
276/16
h.+ i 006/29, 016/24, 017/11, 033/10,
040/1, 046/22, 063/33, 081/27,
083/22, 083/28, 098/3, 107/17, 132/11,
143/28, 145/1, 173/9, 173/23,
262/13, 297/22, 320/8
h.+ im 091/11
h.+ imden 058/32
h.+ imdir 248/17
h.+ in 081/28
h.+ inde 008/31, 046/5, 061/27, 068/1,
071/11, 072/27, 073/30, 082/28,
084/19, 084/30, 101/14, 103/17, 106/21,
115/12, 135/7, 166/3, 172/1,
181/22, 185/33, 221/29, 225/27, 227/33,
237/2, 270/31, 299/33, 304/21,
325/22, 341/1, 349/18
h.+ inden 058/30, 059/32, 059/33, 177/5,
244/22, 309/19
h.+ indeydi 260/7

h.+ ine 004/12, 011/7, 046/7, 050/7,
084/24, 086/11, 103/9, 112/20,
113/31, 114/17, 115/7, 119/21, 141/16,
160/9, 170/23, 171/2, 181/16,
198/29, 229/16, 231/21, 242/16, 328/31
h.+ ini 005/6, 191/19, 322/4
h.+ iniz 245/24, 246/10
h.+ inizden 222/7
h.+ inle 090/28, 134/26
h.+ iyle 003/18, 050/16, 074/16, 173/27
h.+ lere 167/22, 183/26
h.+ leri 131/31, 153/8, 239/4, 294/30,
295/2
h.+ lerine 006/28, 069/34
h.+ lerini 309/7, 355/13
h.+ lerinin 272/13
h.+ lini 065/32, 119/5

hala : babanın kız kardeşi -5- [Ar]

h. 051/16
h.+ mın 143/29
h.+ sı 174/8, 175/14
h.+ sının 175/13

hâlâ : şimdiye değin ya da söz konusu zamana
değin, henüz -58- [Ar]

h. 007/12, 011/16, 012/4, 017/7, 017/9,
020/11, 021/10, 030/25,
043/20, 048/8, 048/13, 048/26, 052/28,
054/11, 057/28, 058/13, 062/17,
075/28, 077/6, 077/21, 079/6, 087/5,
087/10, 087/31, 092/19, 096/31,
099/24, 100/17, 104/9, 112/7, 122/24,
128/28, 130/3, 172/16, 176/24,
201/28, 201/30, 206/19, 211/14, 216/11,
229/13, 248/12, 249/21, 250/1,
286/1, 316/31, 319/2, 323/22, 332/5,
333/15, 338/18, 339/25, 343/18,
343/23, 344/22, 345/31, 346/19, 349/10

halbuki : anlam bakımından karşıt olan iki
cümleyi birbirine bağlar; oysa, oysa ki, aksine
olarak -14- [T]

h. 046/16, 072/14, 072/32, 074/8,
107/20, 115/23, 255/2, 270/27,
282/23, 299/2, 306/11, 331/22, 337/9,
339/5

halet : durum -4- [Ar]

h.+ i 058/21, 059/17, 277/3, 277/29

halı : yere ya da mobilya üstüne serilen, süs
olarak duvara asılan, genellikle yüнден ya da
ipekten sık bir biçimde dokunmuş, kısa tüylü,
nakışlı, kalın yaygı -3- [T]

h. 164/28, 262/28
h.+ sıyla 078/19

Halim : Özel ad -40- [Ar]

H. 040/9, 040/12, 040/13, 040/16,
040/19, 046/17, 062/16, 064/18,
125/29, 131/15, 144/9, 144/11, 144/25,
161/30, 162/1, 175/8, 175/10,
176/15, 208/4, 208/7, 210/19, 210/29,
220/34, 290/9, 290/13, 291/3
H.+ ciğı 333/14, 333/15
H.+ ciğim 197/29, 214/24, 309/6,
324/10, 324/26, 324/27
H.+ ciğinden 323/31, 323/33
H.+ ciğini 341/22
H.+ le 197/22

halis : Karışksız, katksız -4- [Ar]
h. 110/6, 113/14, 121/17, 205/21

Halis : Özel ad -1- [Ar]
H. 062/32

halk : aynı ÷lkede yaşıyan ve o ÷lkenin yurttaşı
olan insan topluluğı -39- [Ar]
h. 063/10, 065/1, 114/26, 120/20,
146/20, 161/33, 162/7, 204/26,
205/5, 205/24, 340/20
h.+ a 104/30, 204/22
h.+ ı 063/11, 113/34, 115/7, 115/11,
161/29, 241/15, 290/22, 340/18
h.+ ın 041/32, 056/17, 063/11, 063/13,
063/24, 113/20, 114/7, 124/19,
173/7, 173/8
h.+ ına 241/29, 291/16, 293/7
h.+ ında 209/19
h.+ ını 008/3, 243/13
h.+ la 210/31
h.+ tan 063/13

halka : Bir yere tutunmak veya bir şeyi bir yere
tutturmak için kullanılan mâden, tahta veya
plastikten çember -5- [Ar]
h. 107/2, 146/19
h.+ ları 210/18
h.+ sı 023/12
h.+ sını 027/12

hallaç : Pamuk veya yünü bu iş için yapılmış bir
âletle, tokmak ve yay ile kabartan kimse, pamuk
atıcısı -1- [Ar]
h. 064/13

hallet - : içinden çıkılması çok güç görünen bir
duruma çözüm yolu bulmak -3- [Ar]
kapatarak h.- en 064/28
h.- ileceğine 258/21
içinde h.- ilmeliğir 066/12

hamal : ücretle yük taşıyarak geçinen kimse
-5- [T]
h. 016/17
h.+ lar 016/21, 341/28

h.+ lara 341/31
h.+ ların 017/13

hamam : Yıkanılacak yer -1- [Ar]
h. 278/15

Hamburg : Almanya'nın ikinci büyük şehri olup
kendi başına ayrı bir eyâleti oluşturur -1-
[Alm]
H.+ da 324/22

hamiş : Yazının altına düşülen ek bilgi, çıkma,
not -1- [Ar]
h. 279/12

Hamiyyet : Özel ad -2- [Ar]
H.+ i 058/5

haml : Bir iş veya söz Bir sebebe bağlanıp ondan
ileri geldiğı kabul edilmek, e yorulmak -1-
[Ar]
h. edeceğim 131/34

hamle : atılım -13- [Ar]
h. 083/6, 085/31, 086/3, 264/1, 312/32
h.+ de 087/19, 162/20, 328/30
h.+ leri 074/27
h.+ lerine 175/22
h.+ lerini 257/4
h.+ leriyle 151/3
h.+ ye 090/24

han : genellikle uzun yollarda yol üzerinde,
kentlerde, kasabalarda yolcuların hayvanlarıyla
birlikte konaklamalarına yarayan yapı -4-
[Far]
h. 278/14
h.+ ı 066/6
h.+ ına 041/3
h.+ larında 147/3

hane : ev, konut -5- [Far]
h.+ de 142/13
h.+ nin 026/18
h.+ sinde 097/31
h.+ sindeki 024/9
h.+ ye 023/8

hangi : iki ya da daha çok şey arasından bir
tanesini belirtecek bir yanıt istemek için
kullanılan soru sıfatı -41- [T]
h. 009/19, 035/21, 049/19, 074/10,
082/8, 098/21, 104/29, 104/30,
104/31, 111/32, 121/15, 131/3, 131/4,
139/9, 140/18, 193/2, 224/15,
236/24, 290/13, 313/2, 328/26, 349/9,
349/30
h.+ miz 108/18
h.+ si 138/12, 151/14, 181/30, 340/22

h.+ sinden 047/10, 317/21
 h.+ sine 238/28
 h.+ sini 080/3, 299/1, 314/15
 h.+ sinin 112/1, 242/4, 276/15
 h.+ siyle 295/12

hanım : eş, karı,kız ve kadınlara verilen unvan,
 bayan -155- [T]
 h. 004/19, 010/30, 013/11, 015/30,
 017/6, 017/7, 139/15, 154/16,
 157/21, 158/9, 164/30, 165/27, 166/28,
 167/13, 167/30, 167/32, 173/11,
 175/10, 176/6, 177/13, 181/10, 181/12,
 181/15, 181/34, 182/8, 182/16,
 182/25, 182/31, 183/8, 183/14, 183/26,
 184/8, 184/21, 184/33, 185/25,
 185/30, 186/1, 186/14, 186/26, 191/6,
 191/17, 191/22, 195/25, 197/11,
 197/17, 197/32, 197/33, 198/15, 214/23,
 216/33, 230/22, 231/11, 232/12,
 237/22, 240/2, 246/9, 246/11, 246/15,
 246/25, 246/29, 247/6, 247/14,
 257/22, 258/4, 268/34, 270/7, 284/32,
 285/20, 290/11, 290/13, 290/14,
 290/20, 290/21, 290/25, 290/30, 291/4,
 293/6, 293/9, 294/28, 295/10,
 295/17, 295/22, 296/11, 296/15, 296/19,
 296/23, 297/2, 297/10, 300/31,
 301/19, 301/22, 308/11, 309/5, 309/13,
 309/20, 311/3, 313/12, 332/7,
 334/14, 342/4, 342/7
 h.+ a 159/13, 165/3, 165/24, 167/7,
 178/19, 178/21, 212/8, 213/5,
 236/13, 236/14
 h.+ dan 226/7, 286/23, 294/17
 h.+ ı 162/21, 165/3, 171/14, 171/23,
 289/30, 295/21, 296/8, 300/16,
 301/29
 h.+ ın 014/21, 016/18, 017/9, 134/3,
 166/25, 167/33, 172/5, 174/14,
 177/19, 177/25, 179/9, 183/23, 183/35,
 191/1, 200/8, 213/28, 240/12,
 285/30, 290/16, 290/26, 291/3, 294/9,
 294/22, 301/7, 301/18, 301/25,
 302/8
 h.+ ını 291/31
 h.+ la 134/2, 187/8
 h.+ larımız 137/9

hanımefendi : üstün bir saygı göstermiş olmak
 için kadın adlarının sonuna getirilir-13-
 [TYun]
 h. 027/28, 135/17, 185/3, 185/6, 187/27,
 286/9, 296/13, 332/22,
 332/33
 h.+ ciğim 333/21
 h.+ nin 189/1, 301/18, 307/33

hani : karşıdakinin önceden bildiği bir şey
 kendisine anımsatılmak istendiğinde kullanılır
 -14- [T]
 h. 007/16, 008/8, 065/26, 088/5, 192/21,
 201/16, 226/2, 252/25,
 268/4, 291/18, 339/1, 346/6
 h.+ dir 027/28, 029/18

hap : Kolayca yutulabilmesi için ufak yuvarlaklar
 hâline getirilmiş ilaç -1- [Ar]
 h.+ ları 058/6

hapis : cezaya çarptırılmış kimselerin cezaları
 süresince kapatıldıkları yer, cezaevi, hapishane
 -22- [Ar]
 h. 041/5
 h.+ e 069/11, 069/17, 178/24
 h.+ ine 247/34
 h.+ lerde 293/19
 h.+ te 033/21, 034/21, 038/4, 040/3,
 172/27, 293/2, 332/11, 332/13
 h.+ ten 161/8, 172/29, 183/4, 183/17,
 210/13, 263/26, 285/24, 297/5

hapishane : hapis cezasına çarptırılan kimselerin
 cezaları süresince kapatıldıkları yer -6-
 [ArFar]
 h.+ de 161/13
 h.+ den 172/23
 h.+ lere 293/20
 h.+ leri 113/33
 h.+ ye 172/17
 h.+ yi 292/31

harabi : Haraplık, harâbiyet -1-
 [ArFar]
 h.+ si 115/30

haram : din kurallarına aykırı olduğu için
 yasaklanmış olan, yenilmesi, içilmesi, yapılması,
 söylenmesi vb uygun olmayan, dince yasak olan
 -1- [Ar]
 h. 247/25

harap : Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş,
 viran; kötü durumda, bitik, perîşa -3- [Ar]
 h. 071/8, 112/7
 h. eden 111/13

hararet : coşkunluk, ateşlilik -18- [Ar]
 h. 079/1, 083/3
 h.+ i 005/4, 094/20, 119/16
 h.+ in 127/6
 h.+ le 064/22, 090/13, 098/19, 100/3,
 142/2, 172/28, 184/22, 216/14
 h.+ leri 080/16
 h.+ li 094/8, 098/22, 118/24

hararetlen - : Canlanmak, hareketli bir durum almak -1- [Ar]
h.- di 103/20

harca - : bir iş yaptırmak ya da bir şey satın almak için parayı elden çıkarmak -2- [T]
h.- mak 080/16
h.- maya 075/15

hare : Düz renkli, üzerinde mermer damarlarına benzeyen dalgalar bulunan sof cinsinden menevişli eski bir kumaş çeşidi -1- [Far]
h.+ li 229/25

harekât : Hareketler, davranışlar -5- [Ar]
h. 055/7, 200/33, 206/12
h.+ a 055/16
h.+ ndan 179/25

hareket : Vücudu oynatma, kıpırdatma veya kımıldanma -119- [Ar]
h. 044/2, 047/15, 067/4, 080/15, 085/1, 087/26, 098/10, 099/27,
103/17, 107/9, 108/10, 141/32, 143/3, 146/14, 165/23, 166/19, 190/8,
195/30, 206/9, 227/35, 238/3, 247/11, 251/20, 260/6, 260/19, 261/5,
271/23, 283/19, 306/24, 335/5, 335/19, 357/26
h.+ e 074/29, 228/6
h. edeceksiniz 317/7
h. ederdi 158/28
h. ederdim 197/5
h. ediyor 131/32
h.+ i 039/24, 078/2, 078/12, 103/10, 108/23, 123/22, 146/7, 177/9,
192/20, 197/12, 201/2, 208/26, 219/5, 230/14, 248/22, 254/30, 353/24
h.+ im 341/17
h.+ imi 075/5
h.+ in 319/3
h.+ inden 134/20, 150/20, 258/14
h.+ ine 019/6, 166/26, 220/25, 260/3, 348/1
h.+ ini 217/22, 248/22
h.+ iyle 009/5, 018/13, 047/12, 076/9, 087/31, 146/32, 167/9, 192/13,
228/23, 259/5, 283/16, 304/25
h.+ le 018/7, 124/17, 132/1, 136/31, 159/21, 163/19, 164/7, 164/10,
166/4, 223/8, 269/26, 313/33
h.+ ler 262/16
h.+ leri 079/10, 083/31, 316/12
h.+ lerim 074/23
h.+ lerimin 075/2
h.+ lerimizin 180/10
h.+ lerine 006/24, 006/27, 163/28
h.+ lerini 013/24, 020/2, 115/9, 138/28, 170/20, 178/18

h.+ leriyle 007/28, 145/30, 259/9
h.+ lerle 020/29, 084/29, 103/7, 131/7
h.+ li 012/17, 094/22
h.+ ten 178/20
h.+ ti 328/14

hareketli : Hareket edebilen, hareket etme yeteneğinde olan, müteharrik -2- [Ar]
h. 157/4, 169/10

hareketsiz : yerinden kımıldamayan, olduğu yerde duran, hareket etmeyen, durgun, durağan, kımılıtsız, cansız -8- [Ar]
h. 006/12, 027/25, 030/25, 042/20, 191/16, 221/21, 227/26, 353/27

hareketsizlik : hareketsiz olma durumu, durgunluk, atâlet -5- [T]
h. 008/20, 068/1, 083/3, 193/21
h.+ i 351/30

harem : saray ve konaklarda kadınlara ayrılan bölüm -2- [Ar]
h. 024/8
h.+ lerimizden 184/29

harf : dildeki bir sesi gösteren ve abeceyi oluşturan, sözcükleri yazmaya yarayan işaretlerden her biri -2- [Ar]
h.+ leri 288/9
h.+ lerle 352/19

harici : Dışla ilgili, dışa âit, dıştan -1- [Ar]
h.+ nde 303/18

haricileş - : Dışla ilgili, dışa âit, dıştan duruma gelmek -1- [Ar]
h.- mesi 108/26

hariciye : dışişleri -1- [Ar]
h. 062/14

hariç : dışında, dışta olmak üzere, bir yana bırakılırsa -4- [Ar]
h.+ inde 031/7, 036/1, 063/7, 168/6

harikulâde : Âdetin, alışılmışın üstünde, eşi görülmemiş, olağanüstü -6- [Ar]
h. 152/18, 224/26, 224/33, 226/18, 247/2
h.+ nin 224/29

harita : Yeryüzünün veya bir bölgenin coğrafya ve topografyasını göstermek üzere belli bir nispete göre küçültülerek bir düzlem üzerine yapılmış çizimi -1- [Yun]
h.+ da 095/1

harp : Devletlerin birbirleriyle diplomatik münâsebetlerini keserek yaptıkları silâhlı çarpışma, savaş, cenk -36- [Ar]
 h. 107/15, 111/16, 111/18, 111/28, 111/31, 112/1, 112/4, 112/8, 116/27
 h.+ de 112/5, 113/1, 117/32, 230/31
 h.+ e 111/25, 112/13, 117/4, 117/8, 117/15, 117/19, 117/22, 117/26, 117/31, 118/26
 h. eden 056/15
 h.+ i 084/19, 112/13, 119/29, 161/28, 162/5, 242/14, 242/17
 h.+ in 219/15
 h.+ inin 111/15
 h.+ te 040/15, 111/19
 h.+ ten 111/26

hâs : özgü -1- [Ar]
 h. 039/12

Hasan : Özel ad -1- [Ar]
 H.+ in 290/21

hasbî : Bir karşılık beklemeden gönüllü olarak yapılan, Allah rızâsı için olan, karşılıksız -1- [Ar]
 h. 127/16

hasbîlik : İlk durumda kalmış olma durumu -1- [Ar]
 h.+ in 105/2

Haseki : İstanbul'da bir yer adı -1- [ArFar]
 H.+ de 010/29

hasıl : ortaya çıkan, görünen, olan, oluşan -1- [Ar]
 h. 019/13

hasır : Saz, kabuk, yaprak vb bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsü -1- [Ar]
 h. 001/4

hasis : Paraya, mala aşırı düşkünlüğü yüzünden elindekini harcayamayan kimse, cimri, pinti, bahil -2- [Ar]
 h. 254/18
 h.+ e 254/18

hasret : Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiaak -9- [Ar]
 h. 211/7
 h.+ i 015/8, 276/14
 h.+ im 095/22
 h.+ ini 242/17, 303/6, 349/29
 h.+ inin 148/9

h.+ ti 090/18

hassas : Çabuk duygulanan, duygulu, hisli -3- [Ar]
 h. 063/3, 175/7, 176/23

hassasiyet : Hassas olma durumu, hassaslık, duyarlık -26- [Ar]
 h. 049/31, 050/8, 073/12, 074/6, 151/5, 255/11, 272/15, 297/16, 314/11
 h.+ e 074/22, 145/19, 149/18
 h.+ i 015/16, 021/14, 070/13, 259/16
 h.+ in 049/28
 h.+ ine 238/21
 h.+ ini 070/6, 085/17, 128/1, 152/18
 h.+ inizin 314/17
 h.+ iyle 093/27
 h.+ lere 073/18

hasta : esenliği yerinde olmayan, sağlığı bozuk olan, organlarından herhangi birinin işleyişinde bir bozukluk duyumsayan kimse, hayvan -70- [Far]
 h. 002/29, 003/3, 005/5, 005/12, 012/24, 013/20, 014/4, 019/21, 021/5, 021/26, 022/5, 091/6, 154/23, 174/27, 179/19, 180/13, 180/18, 181/5, 187/24, 222/32, 222/33, 231/22, 231/32, 245/7, 267/6, 282/12, 323/27, 328/7, 344/18, 344/19, 345/6, 352/5, 353/14, 357/33
 h.+ da 014/20
 h.+ lar 016/26
 h.+ ları 010/13
 h.+ ların 020/23
 h.+ mız 010/5
 h.+ nın 011/16, 017/25, 019/25, 020/20, 021/1, 021/9, 021/25, 021/28, 059/18, 328/4, 334/24, 351/16, 353/18, 353/21, 355/7, 358/31, 359/10
 h.+ sı 318/31, 347/35
 h.+ ya 011/15, 011/25, 020/12, 059/16, 350/25, 358/33
 h.+ yı 011/22, 014/16, 328/31
 h.+ yım 123/27, 319/8, 347/4

hastabakıcı : hastanelerde, hekimin buyruklarını yerine getirip hastaya bakan, hemşirelere yardım eden kimse -24- [FarT]
 h. 012/15, 013/4, 016/22, 017/4, 020/8, 345/4, 351/15, 352/17, 357/25, 357/27, 357/30, 358/3, 358/9, 358/27, 359/16
 h.+ dan 351/22
 h.+ lar 358/23
 h.+ ların 001/13
 h.+ nın 017/14, 353/30, 357/20
 h.+ sı 017/24

h.+ siyle 014/20
h.+ yla 005/13

hastahane : hasta olanların yatırılarak
sağaltımlarının yapıldığı sağlık kurumu -32-
[Far]

h. 003/17, 009/24, 012/24, 013/20,
354/19
h.+ de 004/21, 009/30, 018/3, 327/31,
354/7

h.+ den 003/20, 004/18, 009/9, 354/10
h.+ lerde 003/32
h.+ nin 003/10, 004/10, 005/2, 009/23,
012/32, 345/31, 350/3, 350/15,
350/31
h.+ ye 004/5, 005/5, 005/10, 014/19,
328/7, 347/31
h.+ yi 001/18

hastalan - : esenliği, sağlığı bozulmak, hasta
olmak -4- [Far]
h.- dı 179/35
h.- ınca 290/11
h.- maya 349/19
h.- miş 004/9

hastalık : Canlılarda organların yapılarında ve
işleyişlerinde görülen bozukluk, sağlık durumu
bozuk olma hâli -27- [T]
h. 005/15, 012/24, 222/32, 279/2,
348/30, 356/5
h.+ a 002/22, 349/3
h.+ ı 007/29, 155/5, 173/24, 231/27,
275/27, 279/26, 334/22, 334/23
h.+ ım 154/30
h.+ ın 119/25
h.+ ına 242/18
h.+ ından 278/29
h.+ ını 017/6, 278/26
h.+ lara 335/1
h.+ larda 349/13
h.+ tan 244/28, 349/6
h.+ tır 049/31

hâşa : Bir kimsenin kabul edemeyeceği, mümkün
görmediği bir şeyden bahsederken “asla, kat’iyen,
hiçbir şekilde” anlamında kullandığı ret sözü
-2- [Ar]
h. 291/33

haşarılık : Haşarı olma durumu -1- [Ar]
h.+ ın 039/10

Hâşim : Özel ad -1- [Ar]
H.+ le 073/15

haşin : İnsanın üzerinde sert bir etki bırakan,
kaba, kırıcı -1- [Ar]
h. 254/12

haşla - : çok kızıp sert bir biçimde paylamak,
azarlamak, sert sözler söylemek -1- [T]
h.- yor 137/10

hat : Çizgi -2- [Ar]
h.+ ları 019/13
h.+ tı 059/15

hata : İstemeyerek ve bilmeyerek yapılan kusur,
bir kasıt olmadan yapılan yanlışlık, yanılma -4-
[Ar]
h. 064/12, 213/6, 322/17
h.+ mdır 179/30

hatır : bir kimseye karşı duyulan sevgi, saygı
-21- [Ar]
h. 081/12
h.+ ı 123/12, 216/27
h.+ ım 318/4
h.+ ıma 156/19, 254/8, 332/1, 336/24
h.+ ımda 278/19
h.+ ına 004/4, 073/19, 127/4, 127/30,
248/3
h.+ ından 003/5, 332/13
h.+ ını 322/5
h.+ ınıza 222/16
h.+ ınızı 137/4
h.+ lı 038/7, 041/15

hâtıra : Yaşanmış şeylerden zihinde kalan her
tür türlü iz, hatırdaki kalan, hâfızada yaşamaya devam
eden şey -31- [Ar]
h. 015/18, 217/13, 237/16, 252/1,
272/28, 328/24
h.+ dan 075/30
h.+ lar 018/27, 227/5, 252/27, 346/18
h.+ lara 257/16
h.+ ları 003/6, 004/15, 197/26, 228/6,
244/24, 276/13
h.+ larımızın 054/14
h.+ larını 237/12, 243/1, 278/9, 328/6,
328/17
h.+ larıyla 354/23
h.+ m 061/12, 091/32
h.+ sı 125/2, 154/20
h.+ sına 188/1
h.+ yı 018/15

hatırla - : Zihinde yeniden canlandırmak, akla
getirmek -62- [Ar]
h.- dı 128/1, 144/18, 188/19, 211/2,
231/26, 231/31, 235/21, 243/30,
252/16, 252/28, 269/13, 278/26, 287/11,
312/24, 345/16, 347/3
h.- dığı 240/12, 244/7
h.- dıkça 259/32
h.- dın 154/2
h.- ma 084/23

h.- madı 163/33
 h.- mağa 003/8, 055/1
 h.- mak 313/6
 h.- maktan 043/16
 h.- man 242/28
 h.- masına 212/19
 h.- masıyla 243/21
 h.- mayacağım 353/5
 h.- miş 026/21
 h.- mişti 018/4, 020/24, 114/32, 151/11,
 177/7, 179/14, 354/8
 h.- mıyorum 154/13, 262/6
 h.- rken 197/28
 h.- yacağından 158/12
 h.- yacağımı 054/17
 h.- yacağız 317/17, 318/26
 h.- yamıyorum 320/12
 h.- yan 299/18
 h.- yarak 054/1, 150/31, 194/3, 213/25,
 219/2, 240/29, 267/9, 273/19,
 283/25, 289/23, 308/23
 h.- yor 252/19
 h.- yordu 071/25
 h.- yormuş 309/7
 h.- yorum 007/21

hatırlan - : Akla gelmek, zihinde canlanmak
 -1- [Ar]
 h.- ması 328/18

hatırlat - : anımsatmak -11- [Ar]
 h.- an 034/3, 354/22
 h.- ıyordu 055/15, 236/19
 h.- miş 115/1
 h.- mişti 015/13
 h.- tı 018/30, 186/21
 h.- tığı 298/16
 h.- tıktan 042/6
 h.- tınız 189/10

hatip : Güzel söz söyleyen, hitâbet yeteneği olan kimse
 -1- [Ar]
 h. 064/11

hattâ : hem de, üstelik, bile, üstüne üstlük -43-
 [Ar]
 h. 008/26, 026/31, 035/22, 038/2,
 041/11, 054/19, 061/7, 061/14,
 063/8, 063/16, 079/10, 085/15, 094/30,
 095/5, 095/8, 097/12, 097/19,
 102/21, 104/3, 107/14, 122/15, 126/3,
 129/3, 129/22, 143/13, 151/1,
 155/32, 161/22, 179/8, 183/9, 183/32,
 210/21, 210/22, 255/3, 256/24,
 283/14, 297/26, 330/20, 354/8, 355/2,
 355/3, 355/28

hava : Çevreyi kuşatan boşluk -65- [T]

h. 001/14, 014/24, 015/10, 023/5,
 028/28, 033/26, 034/3, 036/16,
 036/26, 039/14, 059/16, 064/7, 071/8,
 075/19, 078/14, 078/26, 080/10,
 081/30, 085/16, 095/11, 196/11, 197/30,
 221/11, 237/21, 240/22, 251/27,
 259/20, 262/22, 271/16, 272/17, 306/14,
 309/10, 317/19, 335/19, 345/26,
 348/10
 h.+ da 010/17, 023/22, 050/15, 238/17,
 244/27, 264/21, 267/27, 303/28,
 304/23, 305/9
 h.+ dan 302/21
 h.+ lar 342/9
 h.+ lardan 055/7
 h.+ ları 311/34
 h.+ nın 235/9, 235/12
 h.+ sına 221/17
 h.+ sından 350/32
 h.+ ya 002/1, 028/12, 034/14, 145/30,
 146/4, 201/22, 205/27, 355/33
 h.+ yı 071/10, 106/3, 302/25

havadis : İlgiyle karşılanan haber -1- [Ar]
 h.+ i 246/25

havagazi : Mâden kömüründen çıkarılan, ısınma veya aydınlatmada kullanılan yanıcı gaz -1-
 [Ar]
 h. 047/22

havaimişrep : Ciddî şeyleri umursamayan, bir durumda sebat etmeyen, havâî yaratılışlı -1-
 [Ar]
 h. 175/9

havale : bir işin görülmesini, yapılmasını vb bir başkasına yükleme, onun sorumluluğuna bırakma
 -3- [Ar]
 h. 244/8
 h.+ siyle 081/3, 279/12

havali : Çevre, civar, yöre-1- [Ar]
 h.+ sine 114/19

havlu : üzerinde ince iplikçik halinde tüyleri bulunan ve kurulanmaya yarayan bez -1-
 [T]
 h. 043/14

hay : İyi dilek, azarlama, şaşma ve sevinç bildirirmede kullanılan bir söz -6- [T]
 h. 066/29, 227/28, 271/13

haya : Doğumdan ölüme kadar geçen süre, yaşanan, yaşanmakta olan veya ileride yaşanacak zaman, ömür -1- [Ar]
 h. 139/20

hayal : belli belirsiz görünen şey, gölge -35-
 [Ar]
 h. 015/29, 016/14, 016/30, 018/5,
 059/24, 105/17, 108/28, 298/31,
 354/23, 354/30, 355/1
 h.+ dir 261/7
 h.+ e 059/24, 092/18, 105/22
 h.+ en 239/31, 239/34
 h.+ i 003/16, 004/13, 220/3, 254/31,
 281/15, 298/27, 298/29, 304/19,
 331/28
 h.+ inde 035/8, 080/3, 243/30
 h.+ ler 018/22, 033/30, 354/21
 h.+ leri 254/23
 h.+ lerin 260/6, 316/17

hayalî : Hayal niteliğinde olan, hayal ürünü olan
 -1- [Ar]
 h. 355/10

hayat : doğumdan ölüme değin geçen süre -102-
 [Ar]
 h. 007/19, 073/23, 081/15, 129/19,
 129/26, 156/30, 257/15, 266/7,
 268/12, 268/13, 268/34, 269/3, 269/4,
 269/5, 269/7, 269/9, 315/3,
 322/19, 331/31, 346/17
 h.+ a 008/9, 046/11, 152/5, 255/26,
 269/1, 269/2
 h.+ ı 050/6, 072/3, 109/2, 161/30,
 193/14, 196/33, 263/13, 266/10,
 269/4, 269/5
 h.+ ım 008/10, 169/10
 h.+ ıma 198/25, 349/22
 h.+ ımda 195/29, 222/9, 338/17
 h.+ ımdan 224/8
 h.+ ımdır 321/29
 h.+ ımı 094/12, 125/18, 270/11, 310/22
 h.+ ımın 061/9, 197/3, 341/15, 349/23,
 349/25
 h.+ ımız 256/9, 346/18
 h.+ ımızda 194/28
 h.+ ımızdır 184/12
 h.+ ımızın 234/11, 256/10
 h.+ ın 072/14, 072/27, 073/11, 116/6,
 257/13, 356/1, 356/2
 h.+ ına 035/29, 074/1, 194/24, 265/1,
 286/25
 h.+ ında 035/22, 179/12, 254/22, 267/24,
 312/6
 h.+ ını 008/22, 107/4, 152/4, 188/26,
 312/16, 329/11
 h.+ ının 015/15, 072/11, 074/12, 081/4,
 312/18
 h.+ ınız 117/14
 h.+ ınızda 239/29
 h.+ ınızı 310/20
 h.+ ıyla 356/13
 h.+ lar 333/12

h.+ ların 269/5, 269/9
 h.+ ta 020/19, 153/1, 285/18
 h.+ tan 109/1
 h.+ tır 269/4

Haydar : Özel ad -55- [Ar]
 H. 158/10, 163/31, 164/3, 164/16,
 164/21, 165/3, 165/23, 165/32,
 166/12, 166/32, 167/8, 167/14, 167/26,
 168/9, 168/25, 170/2, 170/10,
 170/15, 176/15, 176/16, 176/29, 184/6,
 212/23, 213/8, 214/9, 214/16,
 216/2, 216/12, 216/24, 218/7, 218/8,
 218/14, 218/29, 218/34, 219/31,
 220/4, 220/24, 236/10, 239/9, 256/18,
 256/24, 295/5, 303/24, 313/27,
 322/13
 H.+ a 171/21, 213/16, 255/3
 H.+ da 217/8
 H.+ ı 165/19, 220/30
 H.+ ın 176/24
 H.+ la 220/9, 322/16
 H.+ lar 299/5

Hayde : Özel ad -1- [?]
 H.+ nin 343/2

haydi : bir işte hızlanmayı sağlamak, işe
 isteklendirmek için kullanılır -36- [T]
 h. 011/4, 011/13, 012/12, 012/13, 014/9,
 026/8, 043/5, 043/18,
 050/13, 050/14, 075/24, 086/28, 099/2,
 110/22, 126/21, 132/24, 134/6,
 135/25, 136/15, 138/9, 138/23, 138/24,
 154/3, 207/20, 209/20, 226/26,
 228/4, 228/15, 233/16, 277/7, 285/3,
 290/2, 291/15, 291/16, 293/29,
 352/7

haydut : Silâhlı soygun yapan, dağlarda, kırlarda
 yol kesen kimse, şakî -9- [Bulg]
 h. 030/20, 031/6, 034/16, 034/19, 286/7
 h.+ ların 030/19
 h.+ un 031/3, 034/18, 286/1

hayhay : Peki, olur, baş üstüne -4- [T]
 h. 082/3, 124/10, 284/25, 314/4

hayır : evetin karşısı, Her durumda ve şartta
 herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş
 -101- [T]
 h. 003/3, 004/25, 005/1, 012/31, 014/3,
 017/18, 025/33, 038/10,
 038/19, 054/2, 069/31, 088/32, 095/26,
 095/34, 107/1, 107/32, 116/21,
 116/22, 120/18, 128/26, 136/2, 141/28,
 142/18, 143/6, 143/11, 161/13,
 163/20, 164/26, 169/7, 169/12, 169/13,
 170/9, 178/32, 179/21, 181/33,

189/9, 203/31, 206/28, 207/28, 219/18,
219/28, 221/1, 224/5, 224/26,
225/15, 226/17, 227/32, 231/17, 231/23,
233/8, 235/2, 236/4, 239/5,
239/31, 243/33, 245/14, 246/9, 248/28,
257/28, 265/24, 270/34, 276/22,
276/25, 283/27, 284/23, 287/4, 302/1,
307/18, 309/33, 310/22, 314/20,
317/32, 321/32, 323/21, 323/28, 323/33,
324/11, 327/7, 327/19, 330/16,
333/28, 340/3, 340/20, 344/24, 344/28,
344/29, 347/1, 351/1, 353/5,
354/13, 357/17, 357/18
h.+ da 254/29
h. edemezsiniz 223/12

hayırhah : Herkesin iyiliğini isteyen, iyilik sever
kimse -1- [Ar]
h. 219/8

hayırlı : işe yarayan, yararlı olan, içinde hayır
bulunan, kötü olmayan -5- [Ar]
h. 010/4, 178/25, 294/6
h.+ sı 176/10
h.+ sıydı 008/28

haykır - : acı, telaş, yakınma vb gibi nedenlerle
yüksek sesle bağırarak -27- [T]
h. 355/21, 355/22, 355/23, 355/24,
355/25
h.- arak 174/7
h.- dı 352/5
h.- işan 210/16
h.- ışını 018/25
h.- ışıktan 210/25
h.- ıyor 222/22
h.- ıyordu 016/8, 027/15, 202/30, 205/4,
242/23, 247/6
h.- ıyormuş 016/19
h.- mağa 242/8
h.- maya 355/30
h.- mışlar 241/19
h.- mıştı 141/8
h.- sa 223/23

haykırış : acı, telaş, yakınma vb gibi nedenlerle
yüksek sesle bağırarak -9- [T]
h. 071/25
h.+ ıma 023/7
h.+ ının 047/3
h.+ lar 005/14, 075/23
h.+ ları 005/8
h.+ larını 240/12
h.+ larla 023/19
h.+ maları 263/10

haylaz : Ele avuca sığmaz, haşarı, yaramaz kimse
-1- [T]
h. 277/1

hayranlık : güzel bir şey karşısında duyumsanan
şaşkınlıkla karışık beğenme duygusu, hayran
olma durumu -1- [Ar]
h.+ la 013/24

hayret : beklenmedik, şaşırtıcı, garip bir şeyin yol
açtığı şaşkınlık, şaşırma -64- [Ar]
h. 032/26, 083/8, 087/1, 087/4, 160/28,
169/32, 181/4, 181/16,
189/29, 194/8, 245/1, 248/15, 248/17,
260/22, 263/11, 272/13, 283/20,
296/11, 305/10, 358/32, 359/4
h.+ e 088/3, 122/6
h. edecek 326/7
h. eden 253/13
h. ederdim 248/21
h. ediyordu 162/20
h. ediyordum 094/29, 204/3
h.+ i 028/18, 252/2, 252/11, 341/29,

343/28
h.+ im 172/11
h.+ in 049/12, 102/26, 263/16, 310/29
h.+ inden 245/5, 341/30
h.+ ine 283/22
h.+ inin 296/15
h.+ iyle 242/3
h.+ le 002/23, 048/21, 102/17, 130/27,
139/10, 144/30, 200/27, 206/20,
208/14, 210/25, 236/9, 248/10, 264/6,
266/22, 300/32, 302/2, 358/28
h.+ lere 250/21
h.+ ten 060/32, 148/20

haysiyet : değer, saygınlık -15- [Ar]
h. 142/15
h.+ i 121/7, 134/27, 136/17, 138/25,
143/7, 179/10
h.+ im 124/6, 209/9
h.+ imiz 140/20
h.+ in 138/12
h.+ ini 128/12, 139/24
h.+ leri 178/15
h.+ lerine 136/24

haysiyetsiz : Şerefine düşkün olmayan,
haysiyetini gözetmeyen kimse -1- [Ar]
h. 205/32

hayvan : Hareket edip yer değiştirebilme ve
hissetme yeteneği olan canlı yaratık -12-
[Ar]
h. 037/1, 109/28, 190/12, 291/11
h.+ ıdır 113/5
h.+ ın 316/12
h.+ lar 190/4, 190/6
h.+ lara 269/17
h.+ larda 109/19
h.+ lardır 257/6

h.+ ları 112/20

hayvanat : hayvanları inceleyen ilim dalı, zooloji
-7- [Ar]
h. 057/1, 057/21, 057/30, 058/2, 058/26,
060/1, 142/30

hayvanlık : Hayvan olma durumu -1- [Ar]
h.+ ından 120/15

haz : bir şeyin insana verdiği hoş a giden tatlı
duygu, zevk -5- [Ar]
h. 263/11, 319/6
h.+ ım 095/4
h.+ larımız 234/12
h.+ zı 316/17

hazım : Yenen şeylerin vücutta değışikliklere
uğrayarak kana karışacak duruma gelmesi işi,
sindirim -1- [Ar]
h. 092/21

hazır : Belli bir işi yapacak veya belli bir işe
yarayacak duruma getirilmiş olan şey -10-
[T]
h. 013/18, 082/10, 193/7, 316/23,
324/22, 338/15
h.+ dı 086/25
h.+ ım 335/30, 335/31, 350/1

hazırla - : bir şeyi kullanılabilecek,
uygulanabilecek, yararlanılabilecek duruma
getirmek -5- [Ar]
h. 291/8
h.- dığı 243/26
h.- dığını 126/26
h.- mak 055/17
h.- tıyorum 099/3

hazırlan - : Belli bir işi yapacak veya belli bir işe
yarayacak duruma getirilmiş olan şey -8-
[Ar]
h.- anların 298/16
h.- dığı 359/15
h.- dığını 250/21
h.- ışın 090/25
h.- ıyordu 123/21
h.- ıyorlar 116/28
h.- mak 009/22
h.- masına 042/2

hazırlat - : Hazır duruma getirtmek, hazır
ettirmek -2- [Ar]
h.- mcaya 131/19
h.- tı 052/30

hazırlık : bir şeyi hazırlamak, bir şeye
hazırlanmak üzere yapılması gereken ve yapılan

işler, oluşturulan durumlar ya da şeyler -5-
[Ar]
h. 067/13
h.+ ı 106/11
h.+ ları 155/10
h.+ ların 155/14
h.+ lı 045/5

hazin : Hüzünlü, kederli, mahzun, gamlı -2-
[Ar]
h. 043/12, 334/14

hâzine : Toplu halde bulunan altın, gümüş,
mücevher, para vb maddî değeri yüksek şeylerin
bütünü -3- [Ar]
h.+ leri 105/22, 311/6
h.+ ye 268/27

hazret : Şahıs veya kutsal sayılan varlık
isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması
şeklinde kullanılır ve saygı ifâde eder -9-
[Ar]
h. 053/11, 058/29, 064/12, 170/4,
208/15, 243/19
h.+ i 052/22, 052/24
h.+ im 211/6

hece : En az bir sesliden, bâzan bir sesliyle
birlikte söylenebilen bir veya birkaç sessizden
meydana gelen ve kelimeyi oluşturan ses
öbeklerinden her biri -1- [Ar]
h.+ lerle 288/9

hedef : Nişan alınan yer, nişangâh -2- [Ar]
h.+ ini 061/1
h.+ lerine 074/17

hediye : armağan -9- [Ar]
h. 153/30, 154/5, 209/5, 209/12, 312/3,
344/2, 344/5
h. edermiş 208/31
h.+ nin 344/6

Hegel : Alman filozof -7- [İng]
H. 108/10, 108/23, 108/26, 110/1
H.+ e 108/7
H.+ i 109/23
H.+ in 109/5

hegemonya : Baskısı, boyunduruğu altına alma,
üstünde hâkimiyet kurma, hâkimiyet, egemenlik
-1- [Yun]
h.+ sını 108/6

hekim : insanlardaki hastalıkları tanılayan ve
onları ilaçlarla ya da kimi araçlarla sağaltan,
hekimlik öğrenimi görmüş kimse -1- [Ar]
h. 275/27

helâ : insanın dışkıını ve idrarını boşalttığı yer

-2- [Ar]

h. 04602/

h.+ lardan 042/14

helâl : bu şeyi ona içimden gelerek verdim, güle

güle kullansın -2- [Ar]

h. 333/22

h. edin 333/27

helâlleş - : Karşılıklı olarak haklarını birbirine

bağışlamak, helâl etmek -1- [Ar]

h.- iyor 008/4

hele : hiç değilse, her şeyden önce, hiç olmazsa, özellikle anlamıyla, bir sözcüğün başına ya da sonuna getirilerek belirtilen şeyin ayrılığını anlatır ya da pekiştirir -18- [T]

h. 081/2, 150/12, 156/22, 162/4, 163/8, 169/8, 188/16, 188/22, 209/24, 213/11, 237/28, 267/6, 276/16, 293/5, 311/36, 348/33, 354/7, 356/3

helvacı : Helva yapıp satan kimse -1- [Ar]

h. 006/17

hem : bir şeyi açıklamak, anlamı güçlendirmek ya da bir kimseyi uyarmak için şurası da var ki, bir de, zaten, özellikle gibi kullanılır -89- [Far]

h. 010/29, 013/27, 021/27, 026/4, 027/20, 031/3, 032/10, 032/14, 038/20, 041/32, 043/5, 043/6, 051/24, 063/18, 069/10, 071/29, 079/1, 080/1, 082/6, 088/21, 096/18, 107/21, 109/28, 109/29, 109/30, 119/6, 126/20, 130/8, 136/24, 139/10, 141/8, 152/16, 154/10, 156/29, 157/30, 157/31, 164/28, 168/31, 175/19, 176/11, 177/26, 182/22, 186/19, 189/1, 192/1, 192/2, 196/7, 198/17, 205/23, 205/24, 209/1, 222/4, 225/4, 234/5, 245/24, 247/18, 255/6, 256/28, 285/35, 298/8, 298/34, 305/5, 305/24, 305/25, 306/12, 321/7, 322/7, 325/15, 331/29, 344/5, 345/24

hemen : Çabucak -104- [Far]

h. 005/4, 007/11, 010/3, 015/5, 018/17, 020/15, 023/7, 024/5, 028/9, 036/4, 044/18, 047/24, 050/17, 052/23, 053/22, 056/6, 056/9, 061/24, 065/15, 074/18, 075/31, 078/15, 083/7, 083/18, 083/26, 085/27, 089/8, 090/22, 097/10, 103/26, 106/9, 122/32, 125/2, 127/1, 131/13, 135/18, 135/25, 142/16, 149/4, 150/27, 158/29, 160/13, 168/5, 170/5,

170/27, 171/21, 174/8, 174/11, 174/17, 175/2, 179/23, 186/24, 192/31, 195/8, 202/7, 202/20, 202/23, 205/16, 207/20, 214/30, 221/14, 227/10, 229/26, 234/3, 237/4, 237/28, 241/18, 244/16, 244/18, 250/24, 251/3, 253/15, 256/3, 256/9, 258/8, 259/7, 260/29, 261/10, 263/31, 271/30, 272/18, 276/4, 279/14, 282/9, 282/31, 282/34, 283/2, 283/19, 284/12, 288/8, 302/11, 303/26, 305/12, 312/27, 315/23, 315/24, 316/22, 334/30, 336/26, 342/4, 345/7, 345/10, 348/16, 350/24

henüz : olumsuz tümcelerde şimdiye değin, şimdilik, daha, hâlâ -28- [Fr]

h. 046/19, 055/16, 089/16, 101/32, 103/24, 123/8, 129/26, 150/21, 160/9, 162/3, 166/8, 168/7, 191/22, 214/28, 221/18, 221/24, 222/5, 227/33, 228/33, 229/13, 233/12, 241/12, 244/9, 267/8, 279/33, 305/6, 315/13, 316/16

hep : her zaman, sürekli olarak, boyuna, aralıksız bir biçimde, daima -129- [T]

h. 007/15, 007/16, 016/27, 017/21, 018/4, 023/9, 025/32, 038/11, 040/28, 045/18, 048/28, 049/1, 052/13, 057/23, 058/17, 058/19, 058/22, 063/22, 067/24, 073/30, 086/7, 087/4, 090/30, 095/12, 095/16, 099/9, 099/15, 100/18, 101/19, 111/8, 117/3, 118/30, 123/7, 125/28, 129/10, 132/3, 132/11, 140/25, 150/33, 154/7, 154/14, 155/17, 158/17, 158/24, 160/5, 162/14, 162/18, 167/29, 168/6, 169/23, 169/27, 172/7, 174/12, 176/24, 178/28, 179/12, 179/24, 184/28, 193/6, 195/28, 195/29, 195/30, 196/20, 197/22, 197/24, 205/9, 207/16, 208/18, 219/1, 224/2, 240/9, 253/25, 254/4, 254/24, 254/29, 262/17, 262/22, 266/32, 269/21, 270/13, 272/28, 273/3, 278/11, 281/3, 281/16, 282/6, 288/4, 288/22, 290/4, 290/26, 291/6, 306/28, 309/6, 312/25, 322/31, 324/22, 330/22, 332/11, 332/21, 334/8, 334/9, 342/25, 343/34, 345/1, 347/25, 351/25, 356/26 h.+ imiz 056/21, 069/19, 119/13, 137/11, 163/5, 174/22, 182/1, 213/29, 231/30, 342/1, 342/29, 349/31 h.+ imizi 008/5, 069/18 h.+ imizin 012/7, 038/21, 119/10 h.+ imiziz 062/28 h.+ iniz 069/12, 069/13 h.+ inize 068/7

h.+ sini 221/22

hepsi : bir şey oluşturan parçaların tümünü anlatır, hiçbirini dışta tutulmamak, eksik olmamak üzere, bütünü, tümü -49- [T]

h. 059/3, 073/22, 076/12, 099/29,
119/24, 130/6, 137/16, 169/21,
176/28, 193/2, 194/1, 204/20, 212/24,
218/35, 229/17, 250/14, 251/18,
266/2, 269/2, 285/17, 286/6, 286/7,
295/6, 303/7, 328/4, 333/10,
334/21, 350/15
h.+ nden 299/11, 321/7
h.+ ne 013/19, 033/8, 113/10
h.+ ni 040/8, 093/4, 096/10, 126/24,
173/5, 279/28, 295/10, 324/13,
346/8, 346/9
h.+ nin 179/7, 193/17, 235/15
h.+ yle 071/20, 283/10

her : önüne geldiği ismin benzerlerini teker teker hepsi birer birer hepsi birer birer tamamı anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz

-235- [Far]
h. 001/6, 003/12, 003/13, 005/18,
005/21, 007/25, 012/18, 013/12,
013/14, 014/24, 015/6, 019/8, 020/27,
023/6, 026/13, 033/14, 035/19,
039/23, 045/18, 046/7, 049/15, 054/31,
055/13, 056/5, 056/17, 057/2,
062/28, 064/27, 064/29, 068/2, 069/3,
069/7, 069/16, 069/30, 070/16,
070/29, 071/28, 072/25, 073/24, 073/28,
075/29, 076/1, 079/3, 081/16,
088/14, 091/27, 092/20, 093/24, 094/21,
094/29, 095/16, 096/15, 096/20,
099/30, 104/20, 109/21, 111/26, 111/27,
112/32, 112/33, 113/4, 113/7,
113/29, 114/23, 115/26, 115/27, 116/15,
118/27, 120/3, 120/4, 120/14,
121/24, 121/26, 123/8, 124/4, 126/6,
126/18, 128/6, 128/7, 128/22,
129/2, 129/4, 142/3, 142/26, 142/29,
145/3, 148/9, 149/24, 150/12,
151/5, 151/29, 152/25, 160/8, 167/17,
167/23, 169/7, 169/17, 172/10,
172/27, 173/6, 173/22, 173/31, 173/32,
174/21, 181/23, 182/28, 184/2,
185/10, 188/23, 188/25, 189/2, 192/1,
192/14, 193/4, 194/1, 194/30,
196/27, 198/16, 199/4, 199/15, 200/1,
200/2, 203/18, 205/29, 205/30,
208/26, 214/30, 218/6, 218/20, 220/14,
220/16, 221/26, 222/21, 222/29,
225/30, 230/11, 231/19, 234/13, 234/14,
234/22, 235/32, 238/18, 239/32,
240/6, 240/12, 242/13, 248/10, 252/2,
252/21, 253/23, 253/28, 255/10,

255/14, 256/11, 258/20, 261/6, 261/34,
262/3, 262/10, 262/11, 262/13,
262/16, 264/28, 265/5, 267/9, 268/2,
268/8, 268/9, 268/13, 268/20,
269/1, 269/3, 269/6, 272/16, 279/5,
279/6, 283/10, 297/24, 298/22,
299/20, 302/25, 303/14, 303/19, 304/31,
305/14, 306/8, 310/25, 311/13,
311/27, 311/34, 312/1, 312/7, 312/15,
313/13, 314/23, 315/5, 315/12,
320/19, 321/25, 322/4, 327/25, 328/29,
330/6, 331/32, 332/12, 337/21,
337/34, 341/17, 342/22, 343/15, 348/30,
348/32, 349/4, 349/23, 350/12,
352/27, 353/1, 354/15, 354/26, 354/27,
355/31, 356/12, 357/12

herbiri : Ayrı ayrı hepsi -1- [T]
h. 314/25

herhalde : Ne yapıp yapıp, mutlaka ;büyük bir ihtimalle -12- [Ar]
h. 066/27, 089/25, 091/1, 126/25,
178/30, 197/10, 240/22, 276/3,
280/17, 301/25, 302/17, 316/2

herhangi : Belli olmayan, özellikleri iyice bilinmeyen, rastgele -14- [T]
h. 009/20, 019/1, 061/31, 080/29,
134/20, 139/27, 141/4, 151/26,
151/27, 151/31, 178/12, 301/9, 310/9,
347/12

herif : adam -19- [Ar]
h. 046/22, 052/27, 135/19, 140/16,
201/27, 202/22, 202/32, 207/1,
208/27, 209/18
h.+ e 201/32, 209/22
h.+ i 183/13
h.+ in 031/15, 141/9
h.+ lerdir 213/12
h.+ lerle 201/5
h.+ miş 040/14
h.+ tir 046/22

herkes : kim var kim yoksa bütün insanlar -36- [Far]
h. 013/31, 014/10, 162/22, 174/19,
174/20, 204/23, 236/8, 285/28,
315/8, 342/17, 344/11
h.+ çe 166/1
h.+ deki 341/29
h.+ e 101/30, 128/3, 158/4, 177/11,
287/21, 293/28, 322/5, 342/13
h.+ i 212/25, 223/2, 232/2, 341/21
h.+ in 013/22, 114/2, 128/16, 158/30,
165/25, 280/14
h.+ le 175/17, 175/25
h.+ te 262/14

h.+ ten 172/17, 335/15

herze : Boş, abes, beyhûde söz, hezeyan -1-
[Ar]
h.+ lerle 104/29

hesap : alacaklı ya da borçlu olma durumu -22-
[Ar]
h. 082/20, 100/10, 132/16, 140/14,
292/17

h.+ a 008/13, 256/15
h. ederler 195/17
h.+ ıma 033/7
h.+ ına 101/7, 111/24, 112/11, 112/12,

286/23
h.+ ını 078/9, 100/2, 277/20, 278/17
h.+ ınızın 121/29
h.+ lar 269/32
h.+ lara 278/10
h.+ ları 257/12

hesapla - : Saymak, hesâbını yapmak, hesap etmek -1- [Ar]
h.- dı 082/22

heves : İstek, arzu, meyil -1- [Ar]
h.+ i 331/17

Heybeli : İstanbul'da bir yer adı -1- [Ar]
H. 159/30

heyecan : Ânî ve beklenmeyen değişiklikler ve duygulanmalar sebebiyle hislerde meydana gelen şiddetlenme, aşırı hareketlilik ve telâş -21-
[Ar]

h. 132/33, 220/16, 258/14, 302/6,
305/18, 317/27, 346/14, 347/16,
347/17
h.+ a 220/15
h.+ ı 313/4
h.+ ın 244/12, 297/18
h.+ ını 302/18
h.+ lara 274/14
h.+ ları 173/31
h.+ larımız 234/15
h.+ larının 056/30, 200/6
h.+ lı 247/2
h.+ sız 091/26

heyecanlı : Yaratılışı bakımından çabuk heyecâna kapılan, soğukkanlı olmayan kimse -1-
[Ar]
h. 258/23

heyecansız : Heyecan belirtisi taşımayan, sâkin -1- [Ar]
h. 247/2

heyet : Bir işi yapmak veya yönetmekle görevlendirilmiş kimselerden meydana gelen topluluk, kurul -6- [Ar]
h. 064/24
h.+ i 058/21, 058/32, 059/4, 059/31

heykel : Mermer, tunç, taş, pişmiş toprak vb şeylerden yapılan insan veya hayvan şekli -1-
[Ar]
h.+ ler 255/17

hezeyan : anlamsız, saçma sapan, abuk sabuk söz -1- [Ar]
h.+ lar 104/21

hıçkır - : içini çekerek ağlamak -7- [T]
h.- a 048/7
h.- an 251/9
h.- arak 355/7
h.- mağa 043/7, 246/18
h.- maya 335/17

hıçkırık : ağlarken çıkan ses, iç çekme sesi; Mide doluluğu veya asabî gerginlik sebebiyle diyaframın kasılması sonucu sıkışan havanın ses tellerinde meydana getirdiği ve titreşimle ağızdan hık hık diye düzenli aralıklarla çıkan ses -5-
[T]
h.+ lar 251/3
h.+ ları 013/30, 243/13, 251/13
h.+ larını 242/10

hıfzıssıhha : İnsan sağlığını korumak için vücudun ve içinde yaşanan çevrenin sağlık şartlarını inceleyen, buna göre tedbirler alan ve bu çalışmalardan bahseden hekimlik kolu, sağlık koruma, sağlık bilgisi, hijyen -1- [Ar]
h. 273/6

hıncahınc : Çok kalabalık, ağızına kadar dolu -1- [Yun]
h. 204/19

hınc : öç alma duygusuyla dolu öfke -4-
[T]
h.+ ı 040/29, 126/1
h.+ ın 293/2
h.+ ını 040/32

hınzır : Yaramaz, muzip -3- [Ar]
h. 183/25, 323/16
h.+ ın 032/4

hırçın : açık, belli bir nedeni olmaksızın sinirlenip huysuzluk eden, kırıncı davranışlarda bulunan kimse -1- [T]
h. 334/31

hırçınlık : Hırçın olma durumu -2- [T]

h.+ ı 041/28
h.+ ıyla 206/2

hıristiyan : Hz İsa'nın dinine bağlı olan kimse,
İsevî, nasrânî -2- [Yun]
H. 152/13
h.+ ların 092/34

hırs : bir şeyi elde etmek için duyulan, önüne
geçilmez derecede kuvvetli istek -1- [Ar]
h.+ ı 252/29

hırsız : başkasının malını çalan kimse, uğru -3-
[T]
h. 209/8, 209/11
h.+ ca 328/14

hırslan - : Kızmak, öfkelenmek -1- [T]
h.- dı 201/28

hırt : Hoyrat ve görgüsüz tavırlı, incelikten
mahrum, kaba kimse -1- [T]
h. 140/16

hışırıtı : Kâğıt, kuru yaprak, kumaş gibi şeylerin
birbirine sürtünmesinden veya böcek, yılan vb
şeylerin bunlar üzerinde yürümesinden çıkan ince
ve hafif ses, hışırdama sesi -1- [Erm]
h. 224/18

hız : çabuk olma durumu, çabukluk -11-
[T]
h.+ ı 017/22
h.+ ımızla 205/11
h.+ la 003/20, 023/11, 024/24, 025/16,
027/1, 032/28, 071/3, 079/17,
266/30

hızla : Çabucak -14- [T]
h. 006/2, 027/31, 030/4, 033/8, 047/26,
227/8, 229/30, 233/18,
233/21, 236/22, 250/19, 250/25, 286/22,
300/33

hızlı : Çabuk, süratli, serî -9- [T]
h. 033/23, 034/14, 075/31, 085/19,
172/2, 221/23, 253/18, 288/14
h.+ ca 011/24

hicap : Utanma, sıkılma, mahcubiyet -2-
[Ar]
h.+ ın 270/31
h.+ ları 116/9

hiç : olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını
pekiştiren bir söz -194- [Far]
h. 004/4, 004/7, 004/30, 006/5, 007/19,
008/25, 010/7, 012/25,

013/11, 014/4, 016/26, 018/14, 018/20,
019/12, 021/14, 026/33, 036/30,
037/18, 039/7, 051/3, 057/24, 058/28,
060/30, 061/16, 061/18, 065/25,
067/4, 067/7, 067/17, 067/20, 069/23,
071/18, 075/6, 076/8, 078/10,
078/29, 080/14, 080/21, 081/11, 086/8,
091/2, 095/1, 098/9, 099/7,
099/10, 104/18, 105/1, 105/10, 105/11,
106/13, 112/15, 120/32, 122/5,
122/20, 124/2, 124/8, 125/16, 127/18,
127/19, 128/2, 131/11, 137/5,
137/28, 139/28, 145/5, 153/31, 157/6,
158/3, 159/32, 167/10, 168/26,
169/9, 171/12, 174/11, 174/20, 174/22,
174/28, 175/25, 178/32, 180/8,
182/29, 184/6, 185/20, 190/1, 191/19,
192/10, 192/31, 194/23, 198/27,
200/28, 203/20, 206/24, 207/10, 208/29,
212/3, 213/9, 217/11, 220/9,
221/26, 222/33, 223/17, 225/14, 226/27,
230/30, 231/32, 232/19, 232/20,
232/23, 232/29, 233/23, 235/2, 237/28,
239/9, 239/29, 240/18, 245/10,
247/17, 247/20, 248/15, 248/17, 249/31,
251/8, 254/10, 255/3, 257/24,
260/22, 260/28, 262/6, 263/4, 263/15,
265/23, 266/13, 269/16, 272/31,
273/22, 277/32, 277/33, 282/13, 284/22,
287/31, 292/6, 293/9, 293/29,
293/30, 294/17, 294/20, 297/1, 297/30,
298/21, 301/26, 302/12, 303/21,
304/16, 306/3, 306/4, 308/21, 309/1,
310/7, 310/13, 310/19, 311/22,
311/31, 312/1, 315/1, 318/6, 320/13,
321/8, 321/11, 321/17, 321/30,
323/17, 323/22, 323/24, 324/30, 325/15,
328/16, 328/32, 329/12, 329/17,
331/3, 332/14, 336/16, 341/15, 342/31,
343/1, 343/17, 344/16, 347/1,
353/11, 353/26, 357/13, 359/20

hiçbir : bir adın başına getirilerek o adın
bildirdiği varlıktan bir tekinin bile bulunmadığını,
olmadığını anlatır -150- [FarT]
h. 002/22, 011/17, 013/14, 028/11,
028/15, 047/15, 048/9, 055/9,
061/12, 064/1, 068/9, 072/15, 078/7,
079/5, 080/7, 082/27, 086/32,
088/2, 091/21, 095/34, 099/23, 099/27,
100/5, 100/19, 102/11, 103/24,
106/19, 107/3, 113/5, 115/29, 117/12,
120/6, 120/29, 127/4, 129/33,
139/23, 140/2, 140/33, 149/30, 153/22,
154/12, 155/20, 156/19, 157/32,
160/13, 165/23, 168/7, 173/19, 173/24,
173/28, 177/24, 181/26, 184/8,
185/19, 192/7, 196/1, 203/32, 205/31,
206/7, 206/9, 210/5, 214/8,

221/20, 223/5, 223/6, 223/21, 226/33,
227/24, 227/35, 229/14, 230/8,
233/27, 233/36, 235/17, 237/16, 243/7,
243/24, 246/24, 247/11, 247/16,
248/19, 248/23, 249/11, 249/21, 250/14,
251/10, 254/26, 255/4, 255/9,
255/10, 256/5, 256/6, 256/27, 259/17,
267/17, 270/34, 271/23, 278/28,
283/7, 287/18, 302/33, 303/19, 305/10,
306/24, 306/27, 310/30, 313/4,
314/9, 314/13, 315/12, 321/13, 321/22,
331/19, 335/5, 335/19, 338/11,
338/26, 340/4, 343/24, 344/29, 349/28,
350/25, 351/3, 352/3, 353/8,
353/21, 357/18, 357/22, 357/26
h.+ i 020/15, 072/16, 143/26, 144/5,
151/1, 169/20, 212/22, 352/31
h.+ imiz 231/29
h.+ ine 238/29, 239/2
h.+ ini 155/15, 162/27, 226/8, 262/6

hiçlik : Hiç olma durumu -1- [Far]
h. 189/17

hikâye : öykü -17- [Ar]
h. 040/12, 040/27, 066/18, 155/28,
213/21, 220/24, 290/9, 311/35
h.+ ler 164/2, 167/24, 201/24, 209/29,
327/23
h.+ lerine 254/25
h.+ nin 037/14
h.+ si 091/29
h.+ sinin 326/17

hilâf : aykırı, ters, karşıt -1- [Ar]
h.+ na 175/20

hile : bir kimseyi aldatmak, kandırmak ve
yanıltmak amacıyla yapılan tertip, düzen -3-
[Ar]
h.+ leri 100/29
h.+ si 119/16
h.+ sine 322/16

hilekâr : Hile yapan kimse, hileci, hilebaz -1-
[Ar]
h. 206/32

hilesiz : İçine hile karıştırılmamış, saf, hâlis -2-
[Ar]
h. 232/23, 232/24

himaye : esirgeme, gözetme, koruma,
koruyuculuk -4- [Ar]
h. 056/14
h. eden 027/17
h. eder 209/18
h. ederek 047/25

Hindiçin : Çinhindi ya da Hindiçin, Güneydoğu
Asya'da, kabaca Hindistan'ın doğusu ve Çin'in
güneyinde kalan bölge -1- [Hint]
H.+ i 117/1

Hindistan : Güney asya'da bulunan bir ülkedir
-4- [T]
H. 116/30
H.+ da 112/18, 119/24
H.+ ın 115/11

Hindli : Hindistan halkından olan veya bu halkın
soyundan gelen kimse -8- [İngT]
H. 112/32, 112/33, 113/4, 113/8, 113/9,
114/12
H.+ ler 112/12
H.+ nin 113/1

Hint : asya'nın güneyinden antartika'nın
kuzeyine ve afrika'dan avustralya'ya uzanan
dünyanın üçüncü büyük açık denizidir -7-
[Hint]
H. 112/19, 112/28, 112/30, 113/6, 116/5
H.+ li 111/25, 112/2

his : Dış dünyâya âit etkileri beş duyu yoluyla
idrak etme; dış dünyâya âit herhangi bir şeyin
insanın iç dünyâsında, gönlünde uyandırdığı etki,
duygu -94- [Ar]
h. 035/30, 044/2, 069/30, 071/23, 074/1,
074/7, 084/17, 085/30,
087/18, 087/28, 091/19, 091/27, 095/1,
095/2, 095/4, 095/12, 095/22,
113/6, 127/12, 149/1, 170/28, 170/29,
196/7, 196/10, 217/16, 220/10,
223/9, 223/10, 229/12, 231/16, 231/17,
231/18, 233/27, 246/5, 246/6,
249/1, 252/23, 253/3, 253/10, 264/21,
264/25, 272/22, 304/31, 309/3,
312/5, 317/20, 327/16, 337/21, 349/2,
354/16, 356/14, 357/23
h. ederse 281/31
h. ediyorum 323/14
h.+ le 030/12, 150/30
h.+ ler 009/12, 092/19, 122/6, 196/17,
233/2
h.+ lere 094/28
h.+ leri 094/17, 151/10, 172/11
h.+ lerim 094/16
h.+ lerimde 094/13
h.+ lerin 053/2
h.+ lerinin 127/13
h.+ lerle 073/21, 148/8, 281/13, 353/28
h.+ si 127/20, 139/19, 139/20, 179/3,
187/30, 196/14, 249/28, 262/11
h.+ simi 153/12, 232/25
h.+ simizin 050/4
h.+ sin 095/15, 240/25
h.+ sini 015/10, 222/32, 252/21, 303/9

h.+ sizin 063/5
h.+ siyle 332/19

his : duyumsamak, sezmek -1- [Ar]
h. eden 191/24

hisse : Bölünen bir bütünden bir kimseye düşen kısım, pay -3- [Ar]
h.+ i 278/20
h.+ leri 111/19
h.+ lerini 278/12

hisset - : duyumsamak, sezmek -36- [Ar]
h.- e bilecekmiş 223/23
h.- eceğim 330/18
h.- eceksiniz 252/24
h.- emeyiz 231/30
h.- en 007/25
h.- erek 216/31, 219/11
h.- erler 192/2, 192/6
h.- ilebilecek 235/9
h.- ilecek 182/2
h.- iliyor 325/8, 330/15
h.- iliyordu 090/25
h.- ilmiyordu 271/16
h.- iyor 231/29, 339/13
h.- iyordu 017/32, 085/22, 179/15, 264/30, 272/11, 302/33, 307/6
h.- iyordum 095/12
h.- iyorsunuz 223/12, 225/27
h.- iyorum 195/12, 222/21, 223/11, 238/10, 327/29, 336/9, 338/24, 346/1, 347/23

hissettir - : Duyurmak; sezilmesini sağlamak, sezdirmek, ifâde etmek -18- [T]
h.- dim 345/1
h.- diniz 149/27
h.- en 015/30, 229/18, 251/20, 309/17
h.- iyordu 227/22, 309/20
h.- medi 144/6
h.- meğe 296/23
h.- mek 030/26, 134/23, 174/6, 229/34, 282/18, 358/2
h.- memek 302/19
h.- mişti 189/28

hissiyat : Hisler, duygular -2- [Ar]
h.+ ı 052/34

hissiz : Duygusuz, katı, histen mahrum -1- [Ar]
h.+ di 327/22

hitabe : Dinleyicilere belli bir fikir ve heyecânı aşlamak için yapılan uzunca konuşma, nutuk -2- [Ar]
h. 118/10
h.+ ler 060/7

hitap : Sözü veya yazıyı bir kimseye yöneltme, tevcih etme; söz söylemek, söz yöneltmek -9- [Ar]
h. 111/11, 318/10
h. edeceğim 322/3
h. edecektim 330/27
h. eder 333/7
h. ederek 035/13
h. ediyormuş 057/6
h. ediyorum 063/19
h.+ ı 296/22

Hive : Özbekistan'da Harezmi vilayetinde kent, Ceyhun Irmağının batısında yer alır -2- [?]
H. 117/2
H.+ ye 115/16

hiza : doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu, düzgün sıra -10- [Ar]
h.+ da 014/27, 180/30
h.+ sına 018/12, 026/27, 028/7, 042/26, 051/20
h.+ sında 028/29, 078/25
h.+ sından 303/10

hizmet : bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev; birinin işini görme, başkalarına âit yapılması gereken günlük işleri yapma -5- [Ar]
h. 104/22, 117/10, 178/25
h.+ çi 340/12
h.+ tir 178/21

hizmetçi : belli bir ücretle ev işlerini görmesi için tutulan kadın -32- [Ar]
h. 027/13, 027/20, 027/30, 028/25, 029/2, 029/10, 033/16, 034/20, 125/32, 157/1, 171/33, 172/14, 183/20, 237/11, 241/31, 299/13, 299/21, 300/7, 300/15, 300/30, 301/14, 302/4, 308/5, 358/20
h.+ deki 300/27
h.+ nin 028/21, 029/18, 033/10, 300/12
h.+ ye 246/29, 302/15
h.+ yle 247/28

hizmetçilik : Hizmetçi olan kimsenin işi -1- [Ar]
h.+ ini 323/15

hoca : Dîni hizmetlerde görevli kimse, din görevlisi; bir öğretim kurumunda ders okutan kimse, öğretmen, muallim -13- [Far]
h. 275/28, 358/30, 358/32
h.+ ları 186/19
h.+ larına 043/1
h.+ larından 055/15

h.+ m 052/9, 059/30, 200/16
 h.+ n 043/6
 h.+ sı 159/10, 186/19
 h.+ ymış 341/3

hocalık : Hoca olma durumu -1- [Far]
 h.+ ı 100/3

hohla - : ağzını yaklaştırarak bir şeyin üzerine
 nefesini hızla vermek -1- [T]
 h.- nmış 229/25

hokka : Cam, mâden veya topraktan yapılmış
 genellikle kapaklı küçük kap -3- [Ar]
 h.+ sına 052/19
 h.+ siyle 052/3
 h.+ ya 010/16

hol : Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer,
 sofa -1- [İng]
 h.+ ün 345/28

Hollanda : Hollanda Krallığı'nı meydana getiren
 dört ülkeden biri -1- [Fel]
 H. 118/13

homurdan - : kızgınlık, öfke ya da can
 sıkıntısıyla, yarı anlaşılır yarı anlaşılmaz biçimde,
 kaba sesler çıkarmak -2- [T]
 h.- an 062/20
 h.- dı 146/33

hortla - : Yanlış bir inanışa göre ölü mezardan
 çıkmak, Herhangi bir sorun yeniden ortaya
 çıkmak -1- [T]
 h.- yan 277/21

hortlak : Dirilip geceleri mezardan çıktığına ve
 insanlara kötülük ettiğine inanılan ölü -1-
 [T]
 h.+ a 008/5

hortum : suyu başka yere akıtmak için tulumba
 ya da musluğa takılan, genellikle plastikten
 yapılmış boru -1- [Ar]
 h.+ u 206/14

hoş : Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen,
 güzel, iyi, latif; bununla birlikte -17- [Far]
 h. 066/29, 095/7, 125/24, 162/2, 247/22,
 276/32, 307/33, 314/21,
 325/9, 330/13, 331/1
 h.+ a 239/4, 321/18
 h.+ uma 195/24, 217/17, 315/6
 h.+ una 263/4

hoşlan - : hoş bulmak, zevk almak, beğenmek,
 sevmek -9- [Far]
 h.- acak 224/23

h.- ır 311/35
 h.- ırım 153/25
 h.- ıyor 153/15
 h.- iyordum 094/6
 h.- madığı 189/4
 h.- maz 217/25, 312/3
 h.- mazlar 016/26

hoyratlık : Hoyrat olma durumu, hoyratça
 davranış -1- [Yun]
 h. 141/28

hödük : Anlayışsız, görgüsüz, incelikten nasîbi
 olmayan, kaba kimse -3- [T]
 h. 290/27, 291/6
 h.+ sün 291/17

hu : neredesin, bana bak anlamında, genellikle
 kadınlarca kullanılan bir seslenme sözü -1-
 [T]
 h. 035/10

hudut : bir şeyin varabildiği en son derece, en son
 mertebe -4- [Ar]
 h. 175/23, 186/13, 335/3
 h.+ unu 122/7

hudutsuz : sınırsız -1- [Ar]
 h. 013/16

hukuk : Haklar; toplumun yaşayışını düzenleyen,
 devlet müeyyidesiyle güçlendirilmiş yasa ve
 kuralların bütünü -1- [Ar]
 h.+ unu 121/14

hulâsa : Sözün kıyası, sonuç olarak, hâsıl ı kelâm
 -14- [Ar]
 h. 120/10, 314/29
 h. edeceğim 314/6
 h. eden 110/27
 h. ederek 335/2
 h. ederse 253/24
 h. edeyim 108/23
 h. edilmiştir 119/15, 124/20
 h. etmeseydim 155/21
 h.+ sı 001/18, 118/22, 269/5
 h.+ sidir 255/21

hulûl : Bir şeyin içine işleme, girme, nüfuz etme
 -1- [Ar]
 h. 209/19

humma : ateşli hastalık ya da ateşli hastalık
 nöbeti -4- [Ar]
 h. 094/19
 h.+ lı 348/23
 h.+ nın 273/2
 h.+ siyle 049/30

hummalı : Humması olan , ateşli -1- [Ar]
h. 335/3

husus : konu -2- [Ar]
h.+ ta 128/22
h.+ unda 308/23

hususî : Birine, bir şeye, belli bir zamâna veya tarza mahsus olan, umûma âit olmayan, özel -19- [Ar]
h. 005/5, 005/10, 023/3, 089/22, 094/9, 096/8, 096/11, 148/2, 171/9, 173/28, 175/19, 199/23, 208/21, 222/5, 230/15, 302/27, 302/28, 314/11, 327/30

hususileş - : Birine, bir şeye, belli bir zamâna veya tarza mahsus olan, umûma âit olmayan, özel duruma gelmek -1- [Ar]
h.- iyorum 261/15

huy : insanın yaradılış ve ruhsal özelliklerinin, kendine özgüllüklerinin tümü -5- [Far]
h.+ lar 239/13
h.+ ları 173/16
h.+ u 256/11, 293/4
h.+ unu 197/23

huyulan - : kuşkulananmak, işkillenmek, pirenlemek, tedirgin olmak -1- [Far]
h.- dım 291/18

huysuzluk : Huysuz olma durumu, hırçınlık -1- [Far]
h. 174/18

hüceyre : Çok küçük hücre, hücrecik -1- [Ar]
h. 073/11

hücre : Dışarı ile ilgisi mümkün mertebe az olan küçük oda, odacık -1- [Ar]
h. 129/22

hücum : Sert tenkit ve ithamlarla bir kimseyi hırpalama -5- [Ar]
h. 257/13
h.+ a 343/1
h.+ du 340/2
h. edersiniz 121/23
h. edilmez 062/11

hüküm : bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı -12- [Ar]
h. 058/25, 085/26, 123/31, 225/1, 265/13
h. edemem 196/3
h. eden 287/15
h. ederek 090/2
h.+ lerden 264/30

h.+ ü 115/29, 349/21
h.+ ünü 265/15

hükümet : Devlet işlerini yürütmekle görevli kuruluşlar ve kişile -9- [İng]
h.+ i 063/11, 101/18, 101/19, 111/21
h.+ im 114/10
h.+ ine 112/28
h.+ ini 115/10
h.+ leriniz 117/7
h.+ lerinizden 117/10

hükümsüz : Geçerliği ortadan kalkmış, hükmü kalmamış -1- [Ar]
h. 328/20

hülâsa : özet olarak, sözün kısası, sözün özeti, kısacası -2- [Ar]
h.+ sı 043/12
h.+ sını 108/30

hülya : Gerçekleşmesi özlenererek zihinde kurulan ve insanı oyalayıp avutan hayal, tatlı kuruntu, tahayyül -2- [Ar]
h.+ lara 272/14
h.+ ya 188/29

Hülya : Özel ad -2- [Ar]
H. 057/16
H.+ sıyle 059/21

Hümayun : Padişaha, padişahlığa ait -1- [Far]
H.+ u 059/16

hüner : bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik, mahâret -2- [Far]
h.+ i 106/22
h.+ inden 064/5

hüngür : Yüksek sesle ve hıçkıra hıçkıra ağlamayı ifade eder -6- [T]
h. 205/34, 247/10, 251/5

hür : Kendi kendine hareket etme, karar verme ve davranma gücü olan kimse -1- [T]
h. 185/16

hürmet : bir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve itina gösterme duygusu, saygı -5- [Ar]
h. 163/7, 321/18
h. ediyor 307/25
h. etmek 196/15
h.+ im 310/6

hürriyet : Hür olma durumu, köle ve esir olmama, yasa ve toplum kuralları dışında

kendinden üstün bir kuvvetin boyunduruğu
altında bulunmama hâli -10- [Ar]
h. 064/3, 074/26, 117/28, 143/18
h.+ in 331/27
h.+ ini 067/14, 071/10, 077/4
h.+ iniz 117/14
h.+ ü 035/11

Hüseyin : Özel ad -8- [Ar]
H. 056/14, 208/30, 285/24, 286/9, 291/2,
296/17
H.+ in 285/36, 286/3

Hüsnü : Özel ad -12- [Ar]
H. 057/4, 057/13, 057/18, 057/29,
058/19, 058/23, 059/9, 059/26,
059/34, 060/24, 137/12, 142/30

hüsün : güzellik -1- [Ar]
h.+ ü 277/2

hüviyet : Kimlik -4- [Ar]
h.+ i 173/28
h.+ ine 005/21, 166/2
h.+ lerini 056/8

hüzün : Gönülde hissedilen gariplik ve burukluk,
arzulanan bir şeyin elden kaçması veya
istenmeyen bir şeyin başa gelmesi yüzünden
duyulan tasa, üzüntü, gam, keder -7- [Ar]
h. 071/14, 181/29
h.+ ü 071/2, 088/12
h.+ üme 191/4
h.+ ün 284/27
h.+ ünü 182/4

ılık : Sıcakla soğuk arası, az sıcak -5- [T]
1. 015/10, 021/13, 221/17, 251/27, 309/9

intellectuel : entelektüel, aydın, entel -2- [Fr]
1. 340/20, 340/23

Irak : Batı Asya'da bir ülkedir -2- [Ar]
I. 117/2
I.+ ta 114/16

Iraklı : Irak halkından veya bu halkın soyundan
olan kimse -1- [T]
I. 116/5

ırgat : Toprak işlerinde ve yapılarda en basit ve
ağır işleri yapan işçi, amele, rençber -1- [Yun]
1. 277/4

ırk : İnsan cinsinin belli başlı çeşitlerinden her
biri, nesil, sülâle, zürriyet -4- [Ar]
1.+ a 114/3

1.+ i 120/1
1.+ lar 117/16
1.+ ları 114/25

ısın - : yakınlık duyumsamak, yadırgamaz olmak,
benimsemek, alışmak -8- [T]
1.- amaz 079/18
1.- dı 128/5
1.- incaya 078/4
1.- mak 083/28
1.- mamış 083/3
1.- mış 003/14, 307/1
1.- mıştı 088/25

ısır - : dişleri arasına alıp sıkıkmak ya da dişlerini
geçirmek -3- [T]
1.- ıyor 245/22
1.- iyordu 104/10, 247/30

ısıt - : ısınıp yükselterek sıcak duruma getirmek,
ısınmasını sağlamak -1- [T]
1.- tığı 086/30

ıskarmoz : Gemi kadirgasınımeydana getiren eğri
ağaç -1- [İt]
1.+ u 290/30

ıslâh : İyi duruma koyma, düzeltme, iyileştirme
-1- [Ar]
1. 103/14

ıslak : suya batmış, su emmiş, üzerine su
dökülmüş, içinde ya da üzerinde su bulunan,
ıslanmış nesne -1- [T]
1. 033/26

ıslaklık : ıslak olma durumu, nemlilik, yaşlık
-4- [T]
1. 087/9, 288/18
1.+ ın 087/9
1.+ ını 214/28

ıslan - : Islak duruma gelmek -2- [T]
1.- arak 334/28
1.- madan 080/5

ıslat - : ıslanmasına yol açmak, ıslanmasını
sağlamak, ıslak duruma getirmek -1- [T]
1.- mak 052/18

ıspazmoz : Kasların irâde dışı kasılması, gerginlik
ve titreme, çirpınma, ihtilâç, spazm -1- [Yun]
1.+ u 218/19

ısrar : üstünde çok durma, ayak direme, dayatma,
üsteleme, direnme -23- [Ar]
1. 008/16, 110/24, 153/3, 179/31, 221/3,
228/1, 228/3, 228/13,

231/12, 233/32, 240/9, 282/34, 285/5,
340/14

- 1. edecek 067/8
- 1. eden 016/30
- 1. ediyordu 026/2, 232/22
- 1.+ ı 176/1
- 1.+ ına 081/23
- 1.+ ıyla 352/12
- 1.+ la 122/2, 191/8

issız : Kimsenin bulunmadığı, boş, tenhâ; çok
sessiz -1- [T]
1. 355/18

ışık : Güneş'ten, Ay'dan, aydınlatma araçlarından
vb yayılan, nesneleri ve renkleri görmeyi sağlayan
fiziksel erke -38- [T]

- 1. 002/13, 020/28, 042/16, 047/6,
082/18, 083/15, 195/13
- 1.+ a 002/25, 020/21
- 1.+ ı 045/22, 047/14, 048/6, 049/13,
081/29, 082/29, 129/2, 129/6,
195/18, 221/18, 221/27, 229/24
- 1.+ ın 001/6, 019/26, 080/12
- 1.+ ına 224/14
- 1.+ ında 223/15, 227/12
- 1.+ ını 047/25, 079/30
- 1.+ ının 243/23
- 1.+ la 028/8
- 1.+ lar 014/27
- 1.+ lara 195/14
- 1.+ ları 075/16
- 1.+ ların 316/15
- 1.+ larına 323/18
- 1.+ ta 239/23
- 1.+ tan 016/26

ışın : bir ışık kaynağından çıkarak her yöne
yayılp giden ışık demeti -1- [T]
1. 102/17

ıtıla : Bilme, öğrenme, haberdar olma; bilgi
-1- [Ar]
1.+ lar 087/14

ıztırap : Maddî veya mânevî acı, azap, eziyet,
zahmet, sıkıntı -2- [Ar]
1.+ lar 081/14
1.+ tan 243/9

i - : Ek eylem -56- [T]
i.- di 027/11, 032/9, 055/16, 064/18,
065/3, 071/19, 089/27, 089/28,
092/31, 129/18, 154/11, 154/17, 159/18,
161/30, 169/24, 180/13, 201/23,
212/16, 213/1, 213/27, 218/6, 220/29,
221/20, 229/19, 229/26, 229/28,
242/22, 248/12, 277/28, 290/16, 291/26,
297/25, 312/11, 318/21

- i.- diler 130/24, 146/13
- i.- dim 336/14
- i.- din 247/22, 299/28
- i.- miş 001/18, 031/23, 032/5, 038/4,
040/10, 057/23, 065/1, 091/25,
125/32, 131/32, 174/16, 174/17, 205/17,
207/2, 291/10, 296/17, 324/1

iade : daha önce alınmış bir şeyi geri verme -7-
[Ar]

- i. 080/29, 124/11
- i. edecek 081/5
- i. edersiniz 279/28
- i. edeyim 280/10
- i. edilmek 081/2
- i. edilmiş 275/16

ibare : Anlatımı meydana getiren bir veya birkaç
cümlelik yazılı söz dizisi -1- [Ar]
i.+ si 005/20

ibaret : Sâdece den meydana gelmiş, den
oluşmuş, başka bir şey değil, ancak bu -18-
[Ar]
i. 054/7, 062/32, 120/22, 128/18,
129/33, 142/13, 150/32, 161/2,
190/3, 231/18, 256/28, 264/31, 354/32
i.+ ti 082/6, 108/29, 210/33, 272/24
i.+ tir 234/17

İbrahim : Romandaki erkek karakter -7-
[İbr]
İ. 138/4, 141/7, 141/14
İ.+ e 068/31
İ.+ i 040/27
İ.+ in 068/28, 068/29

ibret : Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı
ders -1- [Ar]
i.+ e 088/3

icap : gerek, gereklilik -10- [Ar]
i. 030/28, 032/25, 054/20, 081/17,
329/27
i. ederse 130/16, 347/27
i. ediyor 329/26
i.+ ı 102/4
i.+ ına 135/19

icat : Yeni bir şey bulma, ortaya koyma, varlığı
bilinmeyen bir şeyi meydana getirme -3-
[Ar]
i. 168/20
i. ediyorsun 121/5
i.+ lardan 123/4

icbar : zorunda bırakma, zorlama -1- [Ar]
i.+ iyle 303/21

İclâl : Özel ad -65- [Ar]

İ. 169/23, 172/14, 172/17, 172/21,
172/24, 181/1, 182/14, 183/6,
183/24, 198/6, 237/10, 246/11, 246/27,
247/10, 247/21, 247/26, 291/24,
299/12, 299/19, 299/32, 300/6, 301/17,
301/28, 302/13, 302/18, 308/3,
308/30, 323/10, 332/8, 332/12, 332/16,
332/23, 332/30, 333/2, 333/6,
333/20, 333/30, 334/1, 334/7, 334/11,
335/11, 340/11
İ.+ den 181/16, 340/12
İ.+ e 172/28, 183/18, 227/18, 227/28,
228/19
İ.+ in 172/14, 179/9
İ.+ i 172/22, 259/32, 334/10
İ.+ in 172/31, 173/3, 244/22, 300/21,
301/10, 323/13, 333/16, 340/15
İ.+ le 340/10
İ.+ lerden 333/31

icrâ : Bir şeyi fiil hâline getirme, yapma,
yürütme, uygulama -2- [Ar]
i.+ nın 074/30
i.+ ya 074/29

İç : herhangi bir cismin, alanın, durumun sınırları
içinde bulunan bir yer -446- [T]

i. 010/13, 035/29, 049/30, 073/31,
151/23, 287/6, 334/20
i.+ eride 227/18
i.+ erken 355/32
i.+ i 049/15, 083/2, 091/30, 099/24,
170/15, 176/25, 188/23, 262/9,
264/27, 320/11, 336/15, 347/25, 351/30,
351/32
i.+ im 238/19, 247/19, 281/12, 330/33
i.+ imde 009/15, 094/7, 094/15, 196/9,
248/19, 250/3, 262/15, 262/16,
262/22, 282/17, 306/3, 336/26, 338/20
i.+ imdeki 339/10
i.+ imden 095/15, 145/17, 204/3, 262/7
i.+ ime 041/14, 154/26, 192/28, 233/2,
233/27, 249/22, 259/32, 279/34,
313/23, 338/12, 349/17, 356/17
i.+ imi 261/20
i.+ imin 074/27, 349/25
i.+ imiz 184/31
i.+ imizde 035/10, 176/15, 318/27,
355/31, 356/3
i.+ imize 355/31
i.+ imizi 152/2, 152/3
i.+ imizin 349/4
i.+ inde 001/17, 001/21, 003/13, 004/12,
006/11, 007/23, 008/5, 008/20,
010/27, 012/5, 012/9, 013/15, 014/22,
015/8, 015/10, 016/20, 017/1,
017/32, 018/2, 018/5, 018/27, 019/11,
020/5, 024/23, 026/24, 027/8,

028/19, 028/28, 029/12, 030/27, 030/29,
031/21, 034/8, 034/26, 035/31,
039/9, 040/2, 043/9, 043/31, 044/10,
045/15, 045/21, 046/11, 046/24,
047/19, 048/6, 048/21, 050/1, 050/12,
056/11, 060/21, 065/3, 065/32,
067/13, 068/1, 070/22, 074/2, 074/15,
078/8, 079/23, 079/31, 080/6,
080/22, 080/29, 081/14, 082/4, 082/12,
082/20, 083/3, 083/21, 085/12,
085/28, 086/30, 087/4, 089/1, 089/16,
094/1, 094/19, 099/22, 100/10,
108/27, 115/11, 117/4, 118/16, 119/3,
119/4, 120/14, 120/30, 122/11,
124/4, 126/6, 127/11, 127/13, 128/13,
130/2, 131/2, 131/5, 131/32,
132/33, 135/4, 135/11, 142/19, 143/18,
144/6, 144/14, 144/21, 145/4,
145/22, 145/32, 151/30, 151/31, 156/32,
157/2, 159/16, 167/1, 168/14,
168/22, 169/10, 169/24, 170/21, 183/33,
184/8, 188/3, 188/25, 188/28,
189/15, 191/17, 193/22, 195/7, 197/12,
197/31, 198/3, 198/12, 200/3,
200/6, 201/17, 210/32, 211/14, 212/14,
212/20, 216/19, 218/6, 221/20,
223/17, 225/1, 227/14, 229/25, 230/13,
234/20, 234/28, 240/11, 240/12,
240/25, 241/29, 242/11, 245/2, 246/13,
249/8, 250/6, 250/20, 250/25,
251/5, 251/27, 252/2, 252/18, 253/11,
254/15, 255/11, 258/9, 258/28,
260/27, 261/2, 261/3, 263/9, 265/2,
266/8, 267/20, 269/2, 269/4,
269/6, 269/7, 269/33, 270/5, 272/5,
272/13, 273/3, 274/8, 275/27,
277/2, 278/13, 278/14, 283/20, 286/24,
287/33, 293/5, 297/21, 302/6,
304/14, 304/24, 307/2, 312/32, 313/9,
314/23, 316/26, 316/32, 318/21,
319/2, 320/7, 325/10, 328/9, 331/29,
335/6, 336/4, 338/8, 341/16,
349/1, 349/10, 350/9, 355/4, 355/5,
355/12, 355/14, 355/18, 356/27
i.+ inde halledilmelidir 066/12
i.+ indedir 112/7, 284/11
i.+ indedirler 144/9
i.+ indeki 003/34, 021/13, 081/8, 081/20,
083/24, 100/26, 151/10, 151/14,
151/25, 173/28, 181/29, 248/9, 251/33,
260/19, 316/16
i.+ indekileri 115/22
i.+ indekinden 085/15
i.+ inden 030/9, 034/31, 069/28, 074/20,
084/5, 093/19, 110/8, 119/6,
132/24, 151/12, 165/20, 175/22, 198/12,
237/7, 253/11, 274/30, 281/1,
338/5
i.+ indesin 313/2

i.+ ineydi 036/15, 048/13, 236/25,
252/17, 263/12, 282/9, 331/9, 355/20
i.+ ineyim 346/14, 348/29
i.+ ineyiz 101/31, 279/7
i.+ ineyken 354/30
i.+ ine 008/16, 018/16, 018/32, 027/18,
033/31, 041/26, 056/16, 057/6,
064/4, 067/7, 067/22, 071/11, 071/15,
072/30, 074/10, 078/3, 080/5,
084/18, 084/27, 102/18, 106/23, 121/21,
127/6, 130/19, 134/8, 138/3,
144/26, 148/17, 151/7, 164/21, 166/13,
170/11, 170/22, 187/18, 199/1,
200/12, 211/9, 212/4, 220/15, 225/18,
234/9, 234/13, 234/15, 236/24,
238/15, 238/20, 243/23, 246/30, 258/5,
270/31, 271/19, 276/11, 276/13,
277/26, 281/15, 283/14, 287/17, 303/5,
304/29, 306/18, 315/3, 335/7,
339/2, 348/15, 354/22, 354/32
i.+ ini 028/9, 082/27, 084/31, 127/11,
151/32, 152/1, 170/20, 198/14,
225/7, 227/20, 261/3, 277/15, 299/21,
312/15, 327/28, 339/7, 342/12,
349/8, 352/3, 356/9
i.+ inin 070/4, 074/22, 179/12, 349/1
i.+ inizden 068/6
i.+ inize 225/27
i.+ le 152/3
i.+ leri 188/13
i.+ lerinde 137/16, 185/20, 200/7
i.+ lerinden 204/22

iç - : sigara, nargile ve benzeri şeylerin dumanını
içe çekmek -42- [T]

i.- er 103/13, 207/12, 273/29
i.- ersen 099/2
i.- ip 087/23
i.- iyor 144/13, 322/18
i.- iyordu 094/21, 206/14
i.- iyorsunuz 318/4
i.- iyorum 096/2, 216/3
i.- mediler 139/29
i.- meğe 284/4
i.- mek 050/18, 079/28, 080/2, 347/18
i.- mekten 037/15
i.- meleri 133/30
i.- mem 160/25
i.- memeğe 318/6
i.- mezsem 095/35
i.- miş 095/30, 309/17, 310/11, 328/3
i.- ti 087/19, 184/14, 213/6, 237/7
i.- tiği 017/26, 139/27, 214/28
i.- tiğimi 003/30
i.- tiğimiz 099/32
i.- tikten 014/19, 214/16
i.- tiler 282/14
i.- tim 318/1, 318/2, 341/20

içeri : iç yan iç bölüm dışarı karşı -96- [T]
i. 011/8, 027/29, 03208/, 042/16, 047/7,
055/3, 067/31, 078/15,
079/7, 091/9, 106/24, 136/8, 136/32,
137/24, 167/30, 195/1, 197/11,
221/24, 227/29, 227/34, 228/26, 230/17,
233/7, 235/5, 237/3, 244/30,
246/11, 250/33, 251/6, 251/15, 258/7,
258/29, 272/19, 272/20, 274/23,
285/20, 290/19, 296/1, 299/12, 306/14,
308/30, 346/15
i.+ de 009/31, 054/10, 060/28, 070/28,
227/15, 291/8, 338/4
i.+ den 028/16, 043/26, 047/24, 237/1,
241/27, 353/29
i.+ lek 213/20
i.+ lerine 045/26, 113/29, 130/16
i.+ sinden 222/23
i.+ ye 006/3, 011/26, 015/12, 015/20,
020/7, 029/20, 030/14, 031/19,
042/15, 053/26, 055/19, 055/29, 059/33,
060/1, 065/21, 077/12, 078/26,
088/15, 088/22, 089/32, 119/8, 130/31,
137/20, 171/19, 181/10, 184/30,
199/4, 202/24, 237/14, 287/22, 302/15,
341/28, 345/4, 346/30
i.+ yi 033/10, 071/1

içerle - : birine, bir duruma için için öfkelenmek
-1- [T]
i.- dim 293/10

için : neden ve sonuç belirten bir söz -507-
[T]

i. 001/2, 002/12, 004/1, 004/28, 005/1,
006/1, 006/15, 007/11,
008/25, 008/27, 009/12, 009/18, 010/8,
010/26, 011/16, 012/25, 013/14,
014/14, 014/21, 014/24, 014/26, 015/18,
016/5, 017/14, 017/22, 017/26,
018/2, 018/8, 018/17, 018/19, 018/28,
018/30, 018/32, 019/1, 019/7,
020/4, 020/26, 023/5, 023/7, 023/17,
024/16, 024/29, 025/3, 025/29,
026/24, 028/8, 029/1, 030/26, 031/8,
034/22, 034/29, 035/23, 036/8,
036/15, 036/20, 039/13, 039/21, 039/23,
040/11, 040/17, 042/2, 042/28,
043/1, 043/11, 043/13, 045/3, 045/8,
045/9, 045/17, 045/30, 046/1,
047/3, 047/16, 048/9, 048/14, 050/10,
050/18, 051/4, 051/10, 051/14,
052/18, 053/24, 054/20, 054/23, 055/1,
055/9, 056/14, 057/11, 059/34,
060/2, 061/10, 061/19, 062/10, 063/27,
063/29, 064/4, 064/9, 065/2,
067/18, 067/23, 067/24, 067/26, 068/9,
069/17, 069/18, 069/25, 071/2,

071/6, 071/9, 072/23, 073/4, 074/8,
 077/8, 077/11, 077/15, 077/18,
 078/2, 078/7, 078/20, 078/22, 078/31,
 078/32, 079/2, 079/3, 079/10,
 079/16, 080/17, 080/27, 081/7, 082/10,
 082/24, 083/9, 083/14, 083/23,
 083/28, 084/3, 084/11, 084/23, 085/1,
 085/17, 085/21, 085/31, 086/1,
 086/25, 088/16, 088/19, 088/23, 089/5,
 089/14, 090/2, 090/28, 091/7,
 091/27, 093/19, 093/23, 095/5, 095/10,
 095/13, 095/30, 096/1, 096/8,
 096/26, 097/31, 099/17, 100/20, 100/24,
 100/27, 101/21, 101/24, 102/24,
 103/9, 104/19, 104/27, 104/28, 105/3,
 105/4, 105/24, 106/7, 106/15,
 106/17, 106/24, 107/4, 109/4, 110/8,
 111/28, 111/29, 111/30, 111/32,
 111/33, 112/3, 112/31, 112/34, 113/1,
 114/22, 114/25, 115/2, 115/12,
 116/7, 116/13, 116/23, 117/11, 117/14,
 117/15, 117/28, 117/30, 118/7,
 119/31, 119/32, 122/6, 122/10, 123/2,
 125/2, 127/5, 128/27, 128/32,
 130/7, 130/10, 132/2, 132/12, 134/22,
 135/17, 135/28, 137/9, 137/29,
 138/27, 139/10, 139/28, 141/5, 144/4,
 144/23, 145/25, 145/28, 146/7,
 150/8, 150/12, 150/19, 151/5, 151/18,
 151/23, 152/9, 152/26, 153/1,
 153/6, 153/7, 154/8, 156/15, 157/21,
 157/26, 157/31, 158/15, 158/30,
 158/31, 160/32, 161/26, 162/16, 168/7,
 168/31, 169/32, 170/21, 171/2,
 171/31, 172/2, 173/4, 174/6, 174/15,
 174/24, 176/7, 176/10, 177/5,
 177/20, 177/24, 178/16, 178/31, 179/3,
 181/22, 184/4, 185/7, 186/9,
 187/17, 187/22, 187/25, 188/15, 189/4,
 189/10, 190/14, 190/18, 190/20,
 190/23, 190/30, 193/11, 194/30, 195/1,
 196/9, 196/27, 196/28, 196/29,
 197/2, 199/2, 200/10, 200/26, 201/19,
 202/21, 203/21, 203/25, 205/9,
 205/22, 207/18, 209/32, 210/11, 210/33,
 211/12, 211/16, 211/17, 212/5,
 213/4, 213/6, 216/15, 216/27, 216/33,
 217/20, 218/26, 219/23, 223/19,
 223/31, 226/31, 227/29, 228/1, 229/1,
 229/26, 230/9, 230/25, 231/12,
 233/5, 233/32, 237/27, 239/35, 240/7,
 241/5, 242/29, 244/7, 247/34,
 248/3, 248/5, 248/24, 249/20, 251/10,
 251/14, 251/29, 252/9, 253/5,
 254/10, 255/32, 256/3, 256/31, 257/6,
 258/4, 259/25, 260/1, 260/11,
 260/28, 262/4, 262/24, 266/10, 267/19,
 268/22, 269/18, 271/15, 273/5,

275/15, 275/32, 276/2, 276/4, 277/1,
 277/24, 278/7, 278/21, 279/9,
 279/17, 279/18, 280/11, 281/8, 282/10,
 282/25, 283/18, 283/24, 284/6,
 284/13, 284/36, 285/11, 285/13, 285/34,
 286/15, 287/10, 287/20, 287/28,
 288/28, 290/19, 291/4, 293/2, 294/4,
 294/5, 294/6, 296/6, 297/2,
 297/14, 298/16, 298/28, 300/1, 300/10,
 300/11, 300/27, 300/32, 301/8,
 302/10, 302/19, 302/29, 303/5, 303/16,
 303/22, 303/27, 304/27, 305/11,
 305/18, 305/21, 305/24, 305/25, 306/22,
 306/24, 307/10, 307/29, 308/5,
 308/16, 309/30, 310/8, 310/9, 311/26,
 312/15, 312/16, 312/17, 313/22,
 314/2, 315/8, 315/18, 315/26, 315/29,
 316/17, 316/22, 317/5, 318/4,
 318/19, 320/6, 325/1, 325/24, 327/8,
 327/10, 327/12, 327/19, 328/4,
 329/6, 329/19, 330/28, 331/27, 332/17,
 333/29, 334/6, 334/16, 334/17,
 334/29, 335/11, 335/19, 339/14, 339/30,
 339/31, 340/3, 342/18, 343/24,
 345/31, 346/5, 347/24, 347/35, 349/19,
 351/1, 351/19, 352/29, 353/8,
 355/25, 356/2, 356/4, 358/2, 358/8,
 358/13, 359/16
 i.+ de 119/9
 i.+ di 129/11, 199/18
 i.+ dir 176/24, 257/3, 257/4, 257/18,
 271/1, 336/11

İçir - : İçmesini sağlamak veya içmeye mecbur etmek -1- [T]
 i.- diler 346/5

İçki : İspirtolu içecek, müskirat -1- [T]
 i. 274/14

İçlen - : Kendi kendine gizli gizli dertlenmek, duygulanıp üzülmek -1- [T]
 i.- miş 174/15

İçlidişli : Senli benli, teklifsiz -1- [T]
 i. 161/29

İçre : İçinde, arasında, de -1- [T]
 i. 109/3

İçtiḥād : Gücü yettiği kadar çalışma, gayret gösterme -2- [Ar]
 i. 093/15, 093/20

İçtimâî : Toplulukla, cemiyetle ilgili, sosyal -11- [Ar]
 i. 063/26, 070/13, 107/21, 120/1,
 178/20, 183/35, 355/28
 i.+ ye 059/31

i.+ yenin 058/22, 059/4
i.+ yeyi 059/1

içyağ : Geviş getiren hayvanların karın boşluğundan çıkarılan yağ-2- [T]
i.+ ı 287/10
i.+ ma 054/11

idadî : Osmanlı eğitim sisteminde yüksek okullara öğrenci yetiştiren orta dereceli okul, lise
-1- [Ar]
i. 208/29

idam : Kânun hükmünce öldürme, vücûdunu yok etme
-1- [Ar]
i.+ larla 113/7

idare : Gerektiği gibi yürütmesi için bir işin başında bulunup düzene sokma, şartlarını ayarlayıp çekip çevirme, döndürme, yönetme
-39- [Ar]
i. 013/18, 035/16, 044/24, 046/29, 047/5, 047/25, 048/25, 061/18, 065/29, 080/11, 081/29, 082/29, 137/6, 209/30, 270/11, 337/34
i.+ deki 206/30
i.+ den 051/3
i. edebilirdim 095/6
i. edemem 096/10
i. eden 015/15, 050/6, 070/6, 073/5, 112/15, 125/19, 183/32
i. eder 109/12
i. edersin 098/27
i. edildiğini 072/28
i. ediyor 072/15, 094/29, 094/30
i.+ i 209/30
i.+ leri 185/10
i.+ si 185/13
i.+ sinde 185/8
i.+ yi 065/9, 072/20

idareci : Ülke yönetiminde görevli kimse, yönetici, İdâre etme gücüne sâhip kimse -1- [Ar]
i. 101/1

idarî : İdâreyle ilgili, idâreye âit -1- [Ar]
i. 244/20

iddia : sav -12- [Ar]
i. 035/24, 044/28, 109/25, 119/32, 121/25
i. edebilir 035/24
i. edecek 199/10
i. eden 240/10
i. ederek 114/33
i. edip 050/6
i.+ nın 130/8
i.+ sında 119/34

iddiasızlık : İddiasız olma durumu -1- [Ar]
i.+ ıyla 350/19

ideal : Sâdece zihinde ve zihin için mevcut olan, ülkü -18- [Lat]
i. 142/27, 255/9, 265/17, 265/20, 265/21, 265/22, 266/2, 269/23, 281/25, 281/28, 315/10
i.+ in 143/4
i.+ inden 256/7
i.+ inin 070/9
i.+ lere 143/2
i.+ leri 120/26, 155/31, 254/20

idealist : ülkücü -2- [Fr]
i. 107/30, 108/9

idealizm : Sanatın ve edebiyâtın gerçekten daha güzel bir ideali dile getirmesini esas kabul eden görüş -2- [Fr]
i.+ i 108/31
i.+ ini 108/8

ideoloji : İdeleri, idelerin kaynağını, özelliklerini, kurallarını inceleyen bilgi dalı -1- [Yun]
i.+ leri 100/17

idrak : akıl erdirmeye, anlama yeteneği, anlayış, kavrayış -12- [Ar]
i. 087/9, 355/20
i.+ e 024/23, 120/14, 348/24, 359/4
i. ediyordu 355/11
i.+ i 089/16, 252/17
i.+ in 130/2
i.+ le 078/6
i.+ ler 087/15

ifa : Bir işi yapma, yerine getirme, iş hâline koyma, icrâ -1- [Ar]
i.+ yı 134/29

ifade : Zihinde tasarlanan bir şeyi söz veya yazı ile anlatma, söyleme, bildirme -24- [Ar]
i. 053/22, 063/32, 091/27, 105/2, 132/19, 143/26, 152/21, 218/1, 225/12, 259/16
i. eden 313/32
i. edilememiş 127/13
i.+ lerde 292/10
i.+ leri 292/10, 292/12
i.+ m 292/3
i.+ mi 291/26
i.+ mizi 140/4
i.+ nin 227/13
i.+ si 061/22, 081/6, 160/10
i.+ sidir 355/24
i.+ siyle 081/9

iflâs : bir tüccarın borcunu ödeyemeyecek duruma gelmesi ve bunun mahkeme kararı ile tespit ve ilân edilmesi durumu; bir şey yapacak hâli kalmamış, kendisinden bekleneni yapamayacak duruma gelmiş olma durumu, önemini ve geçerliliğini kaybetme -1- [Ar]
i.+ ından 270/21

ifrat : Aşırı gitme, ölçüyü aşma, gereğinden fazla ileri gitme -6- [Ar]
i. 343/30
i.+ ı 093/2, 280/27
i.+ ını 030/26, 310/31
i.+ lara 254/29

ifraz : Bir bütünden bir parça ayırma; bir parçanın ayrılması -1- [Ar]
i. eden 139/18

ifşa : açığa vurma, ortaya dökme, fâşetme -8- [Ar]
i. 173/28, 181/22, 300/27, 304/33, 305/10, 317/1
i. eden 311/20, 328/12

iftihar : bir şeyden dolayı haklı olarak övünme, övünç -1- [Ar]
i. ederim 280/7

igbirar : Gücenme, darılma, hatırı kalma -2- [Ar]
i.+ ın 061/8, 302/10

iğne : Dikiş dikmekte, nakış işlemekte kullanılan, bir tarafında iplik geçirilecek bir deliği bulunan, ucu sivri, ince çelik âlet -3- [T]
i. 025/1, 045/17, 052/5

iğren - : Mide bulandırıcı bir his duymak, tiksirmek -1- [T]
i.- dim 327/15

iğrenç : İğrenilecek durumda olan, insana iğrenme duygusu veren, tiksindirici, müstehrek -3- [T]
i. 141/24, 343/23

ihata : Bir şeyin etrâfını çevirme, çevreleme, kuşatma, sarma -1- [Ar]
i. edemez edebilir 035/25

ihbar : Haber verme, bildirme -1- [Ar]
i.+ ı 275/31

ihmal : Üstüne düşeni zamânında yapmama, gereken ilgiyi göstermeme, önem vermeyip kendi hâline bırakma -13- [Ar]
i. 005/26, 045/2, 091/28, 269/30, 332/18
i.+ e 312/18

i. edemem 270/25
i. eden 055/14
i. edilmeyecek 178/15
i. edilse 174/17
i. ediyor 312/16
i.+ inden 024/26
i.+ le 259/11

İhsan : Özel ad -24- [Ar]
i. 042/1, 044/30
İ. 039/22, 053/18, 053/22, 053/31, 180/26, 207/28, 274/23, 274/29, 275/22, 286/28, 287/22, 296/1, 296/4
İ. edip 276/5
İ.+ ı 244/6, 244/17
İ.+ ın 040/4, 041/22, 211/5, 211/10, 211/13
İ.+ la 053/13

ihzas : Üstü kapalı olarak anlatma, sezdirme, duyurma -2- [Ar]
i.+ ı 086/33
i.+ larla 273/4

ihzar : uyarı -14- [Ar]
i. 012/27, 030/26, 063/18, 165/14, 290/7, 307/4
i.+ da 006/7
i. edecek 209/3
i. eden 209/6
i. ederek 063/19
i. ediyorum 134/19
i.+ ına 039/7
i.+ ının 351/2
i.+ la 035/28

ihtilâç : çırpınma, titreme -1- [Ar]
i.+ la 351/19

ihtilâf : Anlaşmazlık, uyuşmazlık -20- [Ar]
i. 093/18, 109/7, 109/14, 119/30, 119/31
i.+ a 210/30, 210/31, 210/32
i.+ ı 101/6, 109/2, 143/21
i.+ ım 093/23
i.+ ın 008/23, 080/32, 283/12
i.+ ını 101/5, 109/22
i.+ ları 064/27
i.+ ların 121/22
i.+ larıyla 178/7

ihtilâl : Mevcut düzeni ortadan kaldırmak için zor kullanılarak yapılan değişiklik, devrim -4- [Ar]
i. 120/21
i.+ i 123/10, 149/17
i.+ ine 143/13

ihtilâlci : İhtilal yanlısı ve ihtilal yapan kimse, devrimci -2- [Ar]

i. 100/20, 117/33

ihimal : olabilirlik, olasılık -25- [Ar]
i. 004/9, 033/28, 035/30, 036/3, 036/10,
075/10, 095/22

i.+ de 036/3
i.+ e 009/21
i.+ i 013/14, 088/21, 170/30, 297/24,
298/22

i.+ inden 036/21
i.+ ine 009/20, 095/5
i.+ ini 275/7
i.+ inin 253/4
i.+ le 071/12
i.+ lerdır 156/19
i.+ leri 036/12, 248/3
i.+ lerin 080/20, 199/7

ihiras : Çok şiddetli arzu, haddenden aşırı hırs
derecesindeki istek -18- [Ar]
i. 120/18, 122/20, 266/4, 266/5, 266/10,
311/20

i.+ ı 328/30
i.+ ıdır 152/1
i.+ ımız 234/16
i.+ ın 234/8
i.+ la 257/19
i.+ lanmızı 234/18
i.+ lara 179/16
i.+ larımızı 234/10, 312/22
i.+ larını 142/4
i.+ larının 257/7
i.+ lı 256/20

ihiva : İçine alma, içinde bulundurma, şâmil
olma -1- [Ar]
i. eder 234/17

ihtiyaç : gereksinilen şey -62- [Ar]
i. 350/9
i.+ atına 059/5
i.+ ı 080/2, 151/6, 151/16, 151/17,
156/11, 177/3, 191/2, 193/28,
193/32, 223/5, 233/36, 234/19, 244/7,
261/3, 282/9, 282/17, 282/26,
312/13, 355/20, 355/26
i.+ ıdır 152/3
i.+ ım 095/6, 222/9, 238/9, 300/32
i.+ ıma 095/23
i.+ ımız 067/2
i.+ ımız 130/7
i.+ ın 091/6, 152/20, 255/26
i.+ ına 151/26, 232/25, 297/22, 353/28
i.+ ında 300/12
i.+ ından 151/8, 191/7, 219/6, 257/15
i.+ ını 055/18, 084/4, 158/21, 189/26,
190/26, 257/10, 305/8
i.+ ının 018/1, 094/5, 094/6, 151/2
i.+ ınız 345/25

i.+ ıyla 044/2, 179/4
i.+ ıyle 102/19
i.+ ıyle 017/29, 018/16, 067/7
i.+ larına 109/11
i.+ larındandır 198/17

ihıtyar : yaşlı, kocamış olan, pir , genç karşıtı
-12- [Ar]
i. 016/21, 017/3, 017/14, 052/18,
058/13, 160/26, 350/3, 352/29
i.+ a 052/14, 057/10
i.+ e 279/4
i.+ î 052/16

ihıtyarla - : yaşı ilerlemek, yaşlı duruma gelmek,
kocamak -2- [Ar]
i.- maya 349/19
i.- mış 059/23

ihıtyarlık : İhtiyar olma durumu, yaşlılık -2-
[Ar]
i.+ ımızda 317/17, 318/26

ihıtyat : herhangi bir konuda, ileriye düşünerek
ölçülü davranma, sakınma -8- [Ar]
i. 030/29, 084/20
i.+ a 106/6
i.+ la 077/10, 175/31, 316/20
i.+ lı 101/31, 278/11

ika : Meydana getirme, yapma, yaptırma, işleme
-1- [Ar]
i.+ nın 019/14

ikâme : Bir şeyi diğer bir şeyin yerine koyma,
yerine kullanma -4- [Ar]
i. 110/3, 121/2, 121/28
i. ediyorsunuz 109/24

ikamet : Bir yerde yerleşip oturma, mukim olma
-1- [Ar]
i. ettiği 024/7

iken : bu biçimiyle kullanıldığında kendinden
önceki sözcüğe durum ve zaman kavramı yükler,
istendiğinde kendinden önceki sözcükle
bitiştirilebilir ve o zaman ken biçimine girer,
ekleştiği zaman da büyük ses uyumuna uymaz
-13- [T]
i. 018/27, 040/11, 072/17, 087/24,
123/27, 154/10, 174/16, 175/12,
176/14, 185/8, 282/26, 328/13, 332/11

iki : birden sonra gelen sayının adı -294- [T]
i. 001/16, 002/2, 003/28, 004/17,
004/25, 005/9, 006/3, 007/1,
008/29, 009/14, 009/31, 014/1, 014/11,
014/13, 015/4, 015/16, 015/17,

015/21, 016/16, 016/17, 018/12, 018/28,
 020/10, 022/3, 023/12, 023/14,
 025/11, 026/29, 027/33, 028/5, 029/3,
 029/20, 034/30, 035/3, 036/26,
 039/28, 041/5, 041/10, 041/21, 042/17,
 042/26, 044/8, 044/10, 044/24,
 044/30, 045/12, 046/29, 047/9, 048/22,
 049/7, 049/10, 052/4, 053/14,
 055/7, 056/5, 057/29, 058/2, 058/7,
 060/20, 061/3, 061/31, 062/31,
 064/19, 065/7, 065/8, 065/21, 066/25,
 068/11, 073/8, 079/24, 080/3,
 082/14, 085/20, 086/17, 087/2, 088/14,
 088/15, 089/4, 096/4, 099/16,
 102/13, 111/24, 116/4, 116/6, 122/3,
 122/8, 122/10, 122/22, 126/23,
 133/6, 133/11, 134/11, 134/27, 135/22,
 135/31, 136/8, 136/16, 137/32,
 138/12, 138/25, 139/17, 140/20, 140/25,
 142/18, 143/31, 144/14, 146/4,
 146/15, 148/3, 151/14, 152/14, 157/12,
 157/30, 158/13, 159/5, 160/8,
 162/6, 164/11, 164/19, 164/21, 168/3,
 168/4, 170/10, 170/14, 172/19,
 174/31, 175/12, 175/14, 178/5, 181/11,
 187/9, 187/21, 189/8, 192/16,
 192/30, 197/29, 198/6, 202/2, 202/25,
 204/28, 208/32, 209/1, 210/4,
 213/10, 217/20, 219/16, 221/35, 224/10,
 226/3, 229/29, 236/26, 238/23,
 241/17, 242/2, 243/5, 245/19, 245/27,
 246/15, 246/19, 246/26, 247/3,
 247/29, 251/30, 252/25, 253/12, 253/30,
 254/26, 254/31, 256/14, 258/21,
 263/8, 268/5, 270/9, 270/29, 271/22,
 272/4, 274/2, 276/28, 277/10,
 278/14, 279/11, 280/8, 284/11, 288/16,
 289/28, 290/7, 294/19, 294/29,
 297/23, 298/27, 298/28, 298/29, 298/30,
 302/25, 302/26, 304/12, 304/15,
 304/19, 304/26, 305/7, 306/22, 308/2,
 308/10, 308/11, 312/5, 313/5,
 315/11, 319/8, 320/1, 321/9, 322/12,
 323/1, 329/10, 333/2, 334/5,
 336/20, 337/10, 337/27, 341/14, 348/11,
 348/16, 358/18, 358/26, 358/27
 i.+ de 103/8, 208/29, 208/31
 i.+ dir 182/5, 279/23, 325/12
 i.+ mize 333/26
 i.+ mizi 044/21, 336/4
 i.+ mizin 242/29
 i.+ nci 210/14, 240/30, 337/1
 i.+ nin 169/13
 i.+ si 055/29, 102/26, 108/1, 108/3,
 123/24, 125/31, 136/11, 156/24,
 189/23, 189/29, 196/11, 205/7, 207/23,
 231/28, 238/5, 240/3, 276/14,
 303/4, 304/27, 308/7, 308/14, 315/16,
 325/13, 325/21

i.+ sinden 339/10
 i.+ sine 024/7, 135/5, 137/2, 137/32,
 253/13, 338/30
 i.+ sini 145/27, 197/12, 255/2, 339/5
 i.+ sinin 038/33, 039/1, 079/13, 079/26,
 109/14, 136/19, 205/10, 206/20,
 276/27, 332/28
 i.+ ye 091/9, 117/20, 168/1, 181/29
 i.+ yi 323/4

ikinci : zaman, yer, sıra, önem, nitelik vb
 yönünden birinciden sonra gelen -29- [T]
 i. 007/21, 023/1, 023/11, 029/8, 036/9,
 044/19, 044/22, 047/4,
 051/5, 060/21, 060/26, 065/27, 066/28,
 119/28, 122/5, 135/28, 136/31,
 139/14, 150/28, 157/1, 187/23, 205/5,
 241/2, 250/25, 276/17, 279/26,
 355/10
 i.+ sine 304/17
 i.+ sinin 118/6

ikişer : her kezinde ikisi bir arada olan ya da her
 birine iki tane -4- [T]
 i. 042/9, 063/24, 068/13, 210/26

ikiyüzlü : Özü sözü bir olmayan, kendisini
 olduğundan başka türlü gösteren, mürâî -1-
 [T]
 i. 142/31

iklim : Yeryüzünün herhangi bir yerinin hava
 şartlarına göre uzun yılların ortalamasına dayanan
 durumu, Bir şeyin kuvvetle hâkim olduğu ortam
 -1- [Ar]
 i.+ ine 255/12

ikmal : Eksikliklerini tamamlayıp tam hâle
 getirme, tamamlama -2- [Ar]
 i. 045/30, 058/14

ikram : ağırlama, kıymet vererek hürmet etme,
 misâfirperverlik gösterme; bağış, ihsan, kerem
 -4- [Ar]
 i. 182/2, 187/9, 285/26
 i. eden edene 285/33

ikramiye : Bir iş yerinde çalışanlara kazançtan
 dağıtılan aylık dışı para -2- [Ar]
 i. 268/6
 i.+ si 045/27

ikrar : Gizlemeyip açıklama, îtiraf etme -2-
 [Ar]
 i.+ a 103/1
 i.+ ina 356/2

ikter : Sarılık -1- [Fr]
 i. 010/30

iktidar : Bir şeyi yapabilmeye gücü yetme durumu, muktedir olma; kuvvet, kudret, güç
-2- [Ar]
i. 114/8
i.+ mı 355/16

iktifa : yetinme -1- [Ar]
i. 212/9

iktisa : Giyme, giyinme -1- [Ar]
i.+ den 125/30

iktisaden : Ekonomik olarak, ekonomi bakımından -2- [Ar]
i. 128/16, 128/22

iktisadî : İktisat ilmiyle ilgili -12- [Ar]
i. 100/16, 120/1, 120/10, 126/2, 126/6, 141/20, 142/9, 142/23, 143/22
i.+ dir 107/21, 120/4

iktiza : Gerekme, gerektirme -4- [Ar]
i. 146/22
i. ederse 146/20
i.+ sı 107/9, 175/30

ilâç : sağaltıcı özelliği bulunan, hastalıkları iyileştirmek ya da önlemek için türlü yollardan kullanılan madde -6- [Ar]
i. 001/14, 245/13, 346/5, 346/30
i.+ lara 022/1
i.+ ları 155/16

ilâh : Allah, Tanrı -2- [Ar]
i. 101/20
i.+ ıydı 151/25

ilâhi : şaşma, sitem vb belirtmek için, bu ne hal, ne tuhaf gibi kullanılır; Dinî duyguları dile getiren beste -4- [Ar]
i. 052/26, 211/13, 324/9

ilân : açıklama, açığa vurma, meydana çıkarma -3- [Ar]
i. 264/9
i. eden 350/18
i. ederek 062/29

ilâve : ekleme, katma, ulama -50- [Ar]
i. 003/25, 017/11, 053/22, 054/5, 079/21, 087/32, 088/28, 092/12, 096/4, 116/5, 131/17, 153/26, 171/29, 180/20, 181/35, 186/30, 189/5, 190/19, 192/16, 193/24, 200/29, 208/14, 213/14, 218/27, 224/28, 233/3, 237/30, 257/27, 262/29, 263/14, 271/11, 274/20, 284/10, 284/12, 294/21,

296/19, 298/12, 299/6, 302/29, 305/23, 311/15, 311/21, 316/7, 317/16, 351/3
i. edeceği 057/10, 229/19
i. edilen 250/27
i. edip 249/10
i. etti 021/33

ilca : Zorlama, mecbur etme -2- [Ar]
i.+ larını 132/2
i.+ yı 074/21

ile : tümce içinde görevdeş iki öğeyi birbirine bağlar -96- [T]
i. 009/17, 019/14, 023/14, 027/33, 028/1, 042/22, 044/13, 044/31, 04602/, 051/3, 052/14, 053/14, 053/29, 054/11, 056/32, 061/18, 063/12, 068/30, 072/7, 075/7, 075/12, 083/12, 086/17, 087/10, 089/12, 089/27, 091/14, 094/11, 103/22, 103/29, 105/2, 107/32, 109/2, 109/6, 109/13, 110/1, 111/21, 114/10, 133/13, 135/24, 139/9, 144/13, 159/22, 163/27, 172/31, 174/2, 181/28, 187/7, 189/16, 191/23, 195/11, 203/20, 218/8, 225/11, 236/12, 236/17, 238/17, 239/25, 240/13, 241/31, 242/5, 248/12, 251/28, 253/14, 253/24, 254/22, 256/18, 256/21, 256/23, 256/25, 263/6, 264/1, 272/5, 274/12, 281/11, 290/20, 296/8, 296/18, 297/9, 304/7, 310/22, 311/19, 311/26, 316/25, 325/13, 325/20, 325/22, 326/23, 332/20, 333/8, 335/7, 335/11, 344/14, 348/1, 348/31, 357/21

ileri : herhangi bir şeye göre daha ötede olan yer, geriye göre önde olan yer, ön -29- [T]
i. 069/15, 092/34, 107/10, 113/20, 117/19, 121/19, 122/15, 122/29, 134/13, 139/7, 146/3, 154/1, 166/24, 178/30, 182/28, 185/10, 210/23, 226/17, 244/26, 268/20, 276/20, 297/2, 340/29
i.+ de 054/16, 067/5, 095/14, 289/7
i.+ ye 058/23, 338/11

ilerle : İleriye doğru gitmek, ön tarafa doğru yol almak -20- [T]
i.- di 012/20, 024/1, 344/19
i.- diği 084/13
i.- diğini 311/20
i.- dikçe 342/13
i.- diler 048/24
i.- diniz 357/4
i.- memize 185/6
i.- mesini 044/32
i.- miş 281/19

- i.- mişti 181/20, 182/13
- i.- yen 051/17, 350/20
- i.- yordu 016/17, 133/15, 236/13
- i.- yorlar 113/30
- i.- yoruz 281/10

ilga : Ortadan kaldırma, hükümsüz bırakma, lağv ve feshetme -1- [Ar]
i. 113/33

ilgi : İki şey arasındaki bağ, alâka, râbıta -1- [T]
i.+ sini 035/29

ilham : esin -1- [Ar]
i. 108/32

ilikle - : İliğe geçirmek, bu sûretle kapamak -4- [T]
i.- di 224/9, 227/2
i.- yen 171/21
i.- yerek 264/22

ilim : bilme, biliş; evrenin ve olayların bir bölümünü deneye ve gerçeklere dayanarak inceleyen ve bunlara âit yasaları çıkarmaya çalışan düzenli bilgi, bilim -6- [Ar]
i. 072/13, 092/23, 121/6, 217/30
i.+ i 053/10, 073/9

iliş - : hafifçe dokunmak, elde olmaksızın takılmak -8- [T]
i.- en 125/5, 356/12
i.- enler 037/5
i.- ince 201/25
i.- mişti 030/11, 164/15
i.- ti 251/23
i.- tikten 084/7

ilk : zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, son karşıtı -143- [T]
i. 004/12, 004/30, 006/6, 015/13, 015/14, 016/4, 018/4, 020/12, 022/6, 023/3, 032/20, 033/23, 034/28, 036/8, 036/29, 041/10, 041/25, 051/1, 051/19, 054/19, 055/5, 056/18, 057/23, 060/27, 061/26, 061/29, 063/30, 067/7, 067/13, 067/14, 067/25, 068/12, 068/15, 068/17, 070/13, 071/23, 074/25, 077/1, 079/30, 080/5, 084/25, 086/31, 087/21, 092/3, 092/17, 093/5, 093/19, 107/21, 107/23, 108/32, 109/13, 116/20, 117/13, 120/9, 121/26, 126/7, 126/8, 127/11, 127/15, 127/32, 127/33, 128/1, 144/12, 144/17, 145/17, 147/4, 148/2, 148/4, 148/24, 149/18, 152/10, 154/8, 154/18, 156/18, 157/32, 158/25, 158/27, 159/13, 161/7, 162/19,

166/5, 169/12, 171/28, 171/30, 177/6, 177/16, 178/11, 187/10, 190/8, 192/31, 193/1, 193/28, 193/33, 194/14, 197/8, 198/18, 201/24, 202/30, 203/19, 210/1, 211/2, 211/3, 211/4, 211/14, 211/16, 237/11, 240/6, 240/12, 240/33, 242/4, 244/28, 252/16, 253/20, 253/24, 260/22, 272/20, 272/21, 272/29, 273/2, 273/19, 274/34, 277/24, 293/10, 297/12, 302/11, 303/1, 309/13, 314/2, 315/28, 318/10, 320/3, 323/31, 328/24, 330/6, 330/25, 337/29, 338/17, 341/16, 341/22, 359/18

illet : Hastalık -5- [Ar]
i.+ i 003/12, 258/20
i.+ im 262/3, 338/30
i.+ lerin 223/1

illiyet : Sebebi sonuca bağlayan bağ, nedensellik -1- [Ar]
i. 210/28

illustration : 1843-1957 yılları arasında Fransa'da yayımlanan haftalık dergi -1- [Fr]
i.+ dan 342/25

ilmî : İlimle ilgili, bilimsel -2- [Ar]
i. 102/11, 124/13

ilmik : İpe halka şekli verilerek yapılan gevşek düğüm, ilmek -1- [T]
i.+ lerin 015/9

ilmiklen - : İlmikle tutturulmak -1- [T]
i.- mesine 292/25

ilmühaber : Bir kimsenin durumunu gösteren ve resmî dâirelerce eline verilen belge -2- [Ar]
i. 011/10
i.+ e 011/12

iltifat : Bir kimseye gönlünü alacak şekilde davranma, güler yüz gösterme, hatırını sorma, ilgilenme, teveccüh -5- [Ar]
i. 182/2, 213/11, 285/26, 285/28
i.+ larından 184/3

iltihak : katılma -3- [Ar]
i. 036/6
i. edilir 062/11, 062/12

iltimas : yasa ve kurallara aykırı bir biçimde, haksız olarak kayırma, başkalarının hakkını ve yasaları, kuralları çiğneyerek birine ark çıkma -1- [Ar]
i. ediyormuşsun 209/5

iltizam : Birinin veya bir şeyin tarafını tutma, onu tercih etme -1- [Ar]
i. eder 098/21

imâ : Açıkça söylemeden üstü kapalı olarak anlatma, dokundurma -12- [Ar]
i. 232/21, 260/33, 298/21, 303/31, 344/1
i.+ da 230/26, 270/34, 323/7
i. ederek 318/8
i.+ larına 152/22
i.+ larıyla 301/7
i.+ sı 297/32

imam : cemaate namaz kıldırın kimse -4- [Ar]
i. 037/32, 280/26, 290/23, 321/9

iman : İnceden inceye, dikkatle araştırma, bir şeyde çok dikkatli olma, bir şeyin derinliğine nüfuz etme -4- [Ar]
i.+ a 092/24, 280/5
i.+ dı 073/5
i.+ larını 280/28

imansızlık : İmansız olma durumu; imansız olan kimseye yakışır davranış -1- [Ar]
i. 093/7

imha : Yok etme, ortadan kaldırma -2- [Ar]
i. 107/14, 107/18

imhacı : Yok eden ortadan kaldıran kimse -1- [Ar]
i. 107/17

imkân : Olabilecek durumda bulunma, mümkün olma, olabirlik, olanak -16- [Ar]
i. 038/2, 045/31, 106/15, 203/27, 212/19, 303/27, 311/18, 311/26, 312/15, 312/19, 313/21, 346/10
i.+ ı 056/11
i.+ ları 239/26
i.+ larını 132/20
i.+ larla 013/15

imparatorluk : Çeşitli milletleri idâre ve hâkimiyeti altında toplayan devlet şekli -1- [Lat]
i.+ a 143/6

impression : İz,etki -1- [Fr]
i.+ larım 329/7

imren - : görüp beğendiği, hoşlandığı bir şeyi edinme, yiyeceğı yeme ya da eylemi yapma isteğı duymak -1- [T]
i.- irdi 045/24

imtihan : sınav -1- [Ar]
i. 063/5

imtiyazlı : Bir üstünlüğe, bir imtiyâza sâhip olan -1- [Ar]
i. 100/13

imza : bir kimsenin, bir yazının altına bu yazıyı yazdığını ya da onayladığını belirtmek için, her zaman aynı biçimde ve kendi eliyle yazdığını kendi adı ya da adının imi -3- [T]
i. 240/31
i.+ sını 067/22
i.+ ya 275/11

imzala - : bir yazıya ya da belgeye imzasını yazmak, imzasını atmak, koymak -4- [Ar]
i.- mıştır 062/10
i.- rken 067/12, 240/27
i.- yan 011/13

in - : yukarıdan aşağıya doğru gelmek -53- [T]
i.- di 002/11, 022/3, 027/31, 070/23, 085/6, 229/22, 241/32
i.- diğı 039/6
i.- diğimiz 205/6
i.- diğini 148/14
i.- dikten 146/9
i.- diler 149/30, 221/16, 227/8, 345/27
i.- e bilse 001/4
i.- emiyorum 330/32
i.- en 146/4, 228/26, 243/25
i.- enler 146/9
i.- er 294/32
i.- erek 054/25
i.- erken 171/30, 204/27
i.- erlerken 308/31
i.- ilir 325/15
i.- ince 028/1
i.- iniz 204/31
i.- ip 001/14, 032/10, 079/18, 169/35
i.- iyor 002/8
i.- iyordu 253/19, 289/33
i.- iyorsun 329/25
i.- iyorum 002/10
i.- me 003/21, 134/22
i.- mediğim 325/11
i.- meğı 277/12
i.- meğı 001/8, 001/9
i.- mek 358/18
i.- melerini emrediyordu 146/6
i.- meye 027/19
i.- mişlerdi 145/26
i.- mişti 209/32, 240/33, 345/8, 352/17
i.- miyen 018/10

inan - : bir şeyi doğru, gerçek olarak kabul etmek -58- [T]

- i. 066/2, 155/20, 155/22
i.- amamıştı 288/19
i.- amazdım 322/17
i.- anlar 211/16
i.- dığım 072/31, 189/10, 226/30, 349/30
i.- dığım 107/9
i.- ılan 264/30
i.- ınız 358/4
i.- ır 168/17, 169/22, 222/10, 249/27,
280/20
i.- ırım 168/20, 194/30
i.- ıyorlar 143/6
i.- ıyoruz 258/21
i.- ma 143/11, 266/14, 325/18, 325/19,
347/24, 347/25
i.- madı 031/15, 301/11, 311/24
i.- madığı 177/29
i.- madım 156/20
i.- madınız 031/14, 032/13
i.- mak 130/1, 247/19, 280/20
i.- makla 199/17
i.- mam 101/24, 195/26, 196/4
i.- manızı 061/10
i.- mayan 142/28
i.- mayanlar 211/17
i.- mayınız 186/32
i.- maz 280/19
i.- mazdın 155/22
i.- mazsınız 222/31
i.- mış 062/9
i.- mıştı 031/10, 073/1
i.- mıyordu 026/30
i.- mıyorsun 169/34
i.- mıyorum 155/27, 196/6, 325/16
i.- salar 143/7

inat : bir konuda ayak direme, sonuna değin direnme, diretme, direnim -4- [Ar]
i.+ ın 092/3
i.+ ina 093/21, 323/12
i.+ ını 068/29

ince : kendi cinsinden olanlara göre, dar ve kalınlığı az olan, kalın karşıtı -27- [T]
i. 003/12, 019/28, 020/20, 029/27,
043/23, 048/15, 051/13, 083/12,
145/1, 149/5, 159/19, 165/11, 176/18,
213/17, 219/4, 224/18, 228/31,
241/17, 247/11, 251/32, 254/22, 256/20,
259/14, 306/2, 320/14, 342/18
i.+ cik 020/28

incecik : aşırı ölçüde ince, çok ince -3- [T]
i. 043/9, 151/4, 307/1

incel - : İnce duruma gelmek; kabalıklarını, aşırılık ve fazlalıklarını atarak ince ve zarif duruma gelmek, incelik kazanmak -1- [T]

i.- en 133/1

incelik : İnce olma durumu; zarâfet, nezâket, kibarlık -1- [T]
i. 046/21

incin - : vücudun bir yeri, çarpma, vurma, sıkışma, burkulma gibi bir nedenle ağrı verir duruma gelmek -2- [T]
i.- en 174/21
i.- medim 174/20

incit - : kötü söz ya da davranışla birini kırmak, üzme -2- [T]
i.- memek 327/19
i.- memiştir 175/25

indelicatesse : Kabalık, hoyratlık, nezaketsizlik -1- [Fr]
i. 344/11

indir - : yüksekte ya da yukarıdan aşağıya inmesini sağlamak -31- [T]
i.- di 042/21, 068/4, 083/27, 083/29,
139/13, 181/25, 204/11, 251/28,
255/25, 294/3, 303/29
i.- diği 034/27
i.- dikten 010/14, 053/30
i.- diler 198/6
i.- en 125/9, 359/13
i.- erek 103/11, 213/16, 254/17, 261/18,
294/11

i.- ip 131/7
i.- iyordu 026/17
i.- meden 290/4
i.- meğe 079/17
i.- mek 091/13
i.- meseydi 069/5
i.- mesinden 049/28
i.- mişti 057/21
i.- miştım 154/29

İngiliz : İngiltere halkından olan veya bu halkın soyundan gelen kimse -41- [İt]
İ. 111/22, 111/23, 112/1, 112/15,
112/16, 112/28, 112/30, 112/33,
113/4, 113/10, 113/34, 114/7, 114/9,
114/21, 114/27, 115/31, 116/3,
116/4, 116/7, 116/17, 120/30, 143/19,
145/26, 146/14, 185/13, 204/21,
204/25
İ.+ di 145/31, 162/13
İ.+ ler 040/18, 113/7, 113/17, 113/21,
113/26, 113/30, 114/2, 143/31
İ.+ lerden 146/16
İ.+ lere 145/31, 295/19
İ.+ lerin 101/20

İngilizce : Hint Avrupa dil âilesinin Germen dilleri dalına, yapı bakımından ise bükümlü diller grubuna giren, İngiltere’de ve İngilizler’in hâkim olduğu ülkelerde kullanılan dil, İngiliz dili -4- [T]

İ. 145/31, 162/18, 165/17

İ.+ yi 162/17

İngiltere : avrupa kıtasında birleşik Krallık’ı meydana getiren dört ülkeden en büyük ve merkezî olanı -21- [İng]
İ. 112/10, 112/13, 113/1, 114/5, 114/16, 114/21, 114/26, 115/5, 115/10, 115/32, 117/29, 118/12
İ.+ nin 112/4, 112/18, 113/12, 113/15, 115/1
İ.+ ye 117/26, 295/20, 295/21
İ.+ yi 112/9

inhiraf : Bulunduğu yönden başka bir tarafa doğru meyletme, sapma, dönme -1- [Ar]
i.+ lar 086/7

inhisar : Yalnız bir şeye veya kimseye âit olma, başkası ile alâkası olmayıp bir yere, birine has olma, ona mahsus bulunma -2- [Ar]
i. 129/22
i. eden 348/1

inhitat : Gerileme, çöküş, çöküntü -1- [Ar]
i. 058/24

inik : İnmiş, aşağıya doğru indirilmiş -2- [T]
i.+ ti 020/3, 028/28

inilti : İnleme sesi -7- [T]
i. 020/22, 021/9
i.+ leri 334/25
i.+ lerin 014/20
i.+ lerle 049/19
i.+ nin 007/7
i.+ ye 070/25

inisyasyon : başlatma -1- [Yun]
i. 103/2

inkâr : Kabul ve tasdik etmeme, tanımama -10- [Ar]
i. 072/22, 095/17, 120/6, 193/17
i.+ a 092/20, 110/1
i. edebilir 070/7
i. eden 059/15
i. eder 107/8
i. edilemez 129/32

inkılâp : devrim -2- [Ar]
i. 267/25
i.+ ların 060/33

inkılâpçı : İnkılâp yapan veya inkılâp taraftarı olan kimse, devrimci -1- [Ar]
i. 280/31

inkıraz : Bitip tükenip yok olma, sonu gelme, son bulma, çökme, yıkılma -17- [Ar]
i. 059/17, 062/9, 143/4, 222/20, 222/21, 222/22, 226/2, 235/22, 252/21, 252/22
i.+ dandır 252/26
i.+ dır 226/2
i.+ ı 115/30, 222/24
i.+ m 222/23
i.+ iye 059/14
i.+ iyede 059/3

inkıyat : Boyun eğme, baş eğme, itâat etme -3- [Ar]
i. 103/27
i.+ a 170/18
i.+ m 279/3

inkisar : Bedduâ, intizar -1- [Ar]
i.+ lariyle 015/29

inkışaf : Gelişme, açılma -6- [Ar]
i. 101/3, 101/4
i. eden 055/32
i.+ ı 108/24
i.+ mı 100/17
i.+ ıyla 129/15

inle - : Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarma; yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak -4- [T]
i.- di 351/27
i.- yerek 016/17, 358/15
i.- yor 114/27

insafsız : İnsafı olmayan, gaddar, merhametsiz -1- [Ar]
i. 183/30

insan : memelilerden, iki eli, iki ayağı bulunan, iki ayak üzerinde dik bir biçimde dolaşan, akli ve düşünme yeteneği olan, dille, sözle anlaşılan, en gelişmiş canlı sayılan yaratık -140- [Ar]
i. 025/30, 029/19, 069/31, 072/13, 099/30, 103/15, 105/3, 108/4, 108/23, 109/3, 109/6, 109/8, 109/14, 109/21, 109/27, 109/28, 109/31, 129/26, 156/12, 165/5, 184/13, 184/25, 193/26, 196/28, 205/25, 213/2, 218/3, 219/26, 220/16, 222/2, 222/18, 223/15, 224/4, 225/21, 239/11, 239/16, 257/4, 257/7, 262/24, 263/1, 269/21, 270/29, 278/6, 278/25,

279/5, 293/2, 307/25, 312/6, 315/17,
325/27, 327/6, 335/14, 339/15,
349/17, 349/18
i.+ a 025/30, 084/19, 098/32, 120/19,
170/16, 190/11, 203/2, 223/6,
223/21, 226/22, 283/10, 320/11
i.+ ca 140/11, 244/11, 289/4
i.+ da 142/3, 337/22
i.+ dadır 349/15
i.+ dan 110/17
i.+ dım 092/22
i.+ dır 313/20
i.+ ı 111/12, 119/7, 249/19, 349/15
i.+ ım 222/19
i.+ ın 003/13, 050/15, 061/1, 070/13,
107/23, 108/27, 108/29, 108/33,
109/11, 109/18, 109/33, 116/10, 120/9,
120/15, 128/10, 128/11, 142/4,
149/13, 176/25, 194/24, 225/24, 234/10,
239/15, 256/11, 260/19, 293/4,
348/31
i.+ lar 008/23, 117/22, 128/22, 128/25,
142/24, 156/9, 184/26, 190/6,
197/21, 217/31, 266/15, 324/25, 336/7,
336/11, 354/25
i.+ lara 102/20, 157/32, 254/18
i.+ lardan 213/25, 304/1
i.+ ları 179/7, 219/19, 229/15
i.+ ların 013/21, 045/24, 156/9, 247/1,
306/3, 350/15
i.+ sım 257/2

insanî : İnsana âit, insanla ilgili -2- [Ar]
i. 063/32, 120/19

insanlık : insana özgü olan, insana değerini,
saygınlığını veren öz, insana yaraşır düşünme ve
yaşama ilkesi -7- [Ar]
i.+ a 091/29, 120/19
i.+ ı 120/15
i.+ ın 107/24, 178/10, 178/13
i.+ mıza 063/19

insicam : Bir bütünlük ve düzgünlük içinde
devam etme, birbirine bağlı ve uygun olma,
uygunluk, düzgünlük -1- [Ar]
i. 008/11

insiyak : İç güdü, sevitabii -1- [Ar]
i. 072/13

insiyaki : İnsiyakla ilgili, iç güdüyle yapılan, iç
güdü ile olan -1- [Ar]
i.+ dir 109/18

inşa : Yapma, yapılma, kurma, kurulma -1- [Ar]
i. 114/28

inşallah : Tanrı uygun görürse, Tanrı isterse,
dilerim ki anlamında bir isteğin gerçekleşmesi
dileğini anlatır -6- [Ar]
i. 010/5, 013/28, 171/35, 223/27,
275/30, 288/25

inşirah : İç açılması, gönülde duyulan ferahlık
-1- [Ar]
i.+ iyle 287/17

intiba : İzlenim -16- [Ar]
i. 018/4, 020/3
i.+ a 162/20
i.+ ı 007/3, 083/20, 127/9, 157/20,
173/27, 253/24, 259/17
i.+ ım 198/22
i.+ ımı 083/19, 098/5
i.+ larından 319/6
i.+ larını 241/24
i.+ mı 314/16

intibak : mevcut şartlara uyma, alışma, uyum
-4- [Ar]
i. 109/30
i.+ ı 109/11
i.+ lardan 110/17

intiha : Son bulma, sona erme -2- [Ar]
i.+ lara 041/25, 236/24

intihar : bir kimsenin, ruhsal ve toplumsal
nedenlerle, yaşamına kendi eliyle son vermesi,
kendini öldürmesi -18- [Ar]
i. 241/3, 241/6, 241/9, 242/20, 242/22,
254/6, 260/21, 261/22,
276/23
i.+ a 253/29
i.+ dır 279/5, 348/31
i. edeceği 262/25
i.+ ı 241/1
i.+ ın 241/24, 242/10, 249/10
i.+ mda 264/4

intikal : Bir yerden başka bir yere, bir durumdan
başka bir duruma geçme, göçme -2- [Ar]
i. 056/5
i. eden 041/31

intikam : Öç alma, yapılan bir kötülüğe gereken
karşılığı verip acısını çıkarma -7- [Ar]
i. 172/23, 177/30, 326/24
i.+ ını 203/3, 293/15, 293/16, 293/20

intişar : Yayılma -1- [Ar]
i. ediyor 093/7

intizam : düzgün, düzenli olma, düzgünlük,
düzenlilik -3- [Ar]
i. 039/9

i.+ ını 033/25
i.+ la 328/6

intizamsız : Düzensiz, düzgün olmayan -4-
[Ar]
i. 149/4, 317/24, 328/22
i.+ dır 240/16

intizamsızlık : İntizamsız olma durumu, düzgün olmama, düzensizlik -1- [Ar]
i.+ la 033/30

inzibat : orduda, düzeni sağlamak ereğiyle görevlendirilmiş er -19- [Ar]
i. 033/5, 036/24, 037/25, 038/25,
039/26, 054/33, 055/20, 056/2,
060/6, 060/12, 062/2, 207/2, 209/24,
260/10
i.+ ı 055/24
i.+ ına 053/20
i.+ ından 037/26
i.+ ını 061/13
i.+ ta 053/7

ip : Dokuma malzemesinden yapılan ve bağlamak için kullanılan, çeşitli kalınlıkta bükülmüş sicim -8- [T]
i. 151/4, 334/29, 342/6
i.+ i 070/11
i.+ iyle 325/15
i.+ le 051/14
i.+ ler 292/25
i.+ lerini 257/8

ipek : ipekböceğinin ördüğü kozadan elde edilen ve iplik haline getirilerek dokumacılıkta kullanılan, çok ince, esnek ve parlak tel -1- [T]
i.+ in 129/3

iptidaî : İlk durumda kalmış olan, gelişmemiş, ilerlememiş, tekâmül etmemiş, ilkel -10- [Ar]
i. 036/7, 036/13, 037/25, 044/19,
053/19, 061/3, 065/16, 105/2,
123/9, 207/3

irad : Gelir, vâridat -2- [Ar]
i. 035/8
i. ediyorlar 060/7

irade : bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü, yetisi -21- [Ar]
i. 018/16, 050/7, 227/33, 279/1
i.+ i 071/31
i.+ leri 254/30
i.+ m 348/29
i.+ me 092/13
i.+ min 095/25

i.+ mizi 356/5
i.+ si 279/1
i.+ sine 019/1
i.+ sini 013/19, 279/6
i.+ sinin 008/18, 257/8, 349/11
i.+ siyle 008/22
i.+ ye 049/28, 199/15
i.+ yi 355/16

iradesiz : istençsiz -1- [Ar]
i. 007/26

İran : Güneyde Basra Körfezi ve Umman Körfezi, kuzeyde ise Hazar Denizi ile çevrilidir -8- [Ar]
İ. 114/6, 114/11, 114/12, 116/31
İ.+ da 114/5, 114/13
İ.+ ı 114/11
İ.+ m 101/18

İranlı : İran vatandaşı olan, İran'da oturan kimse -3- [Ar]
İ. 112/2, 116/4
İ.+ lara 114/14

irca : Çevirme -8- [Ar]
i. 123/9
i. edeceksin 120/4, 120/5
i. eden 108/7, 151/10
i. edilebilseler 129/30
i. edilmişti 108/31
i. etmeğe 092/21

irfan : bilme, anlama, biliş, anlayış -1- [Ar]
i. 121/14

iri : benzerlerinden ya da olağandan daha oylumlu, daha yapılı, daha büyük olan, olağan ölçüleri aşan, kocaman -8- [T]
i. 011/6, 015/22, 018/9, 130/26, 158/16,
236/33, 259/15, 352/19

irileş - : İri bir durum almak -1- [T]
i.- mişti 083/18

irsiyet : Ana babadan, akrabâdan geçme, bir kimsede âileden gelen bedenî ve rûhî bir niteliğin görülmesi durumu, kalıtım, soya çekim -1- [Ar]
i.+ e 046/19

irtica : Geriye dönme, yeniye karşı direnip eskiye dönmek isteme durumu, gericilik -1- [Ar]
i. 281/1

isabet : Rast gelme, yerini bulma -4- [Ar]
i. 037/2, 090/8, 129/27, 268/10

isaf : Birinin isteğini kabul edip yerine getirme, yapma -1- [Ar]
i.+ ina 045/30

isbat : Tanık ve delil göstererek bir şeyin doğruluğunu şüpheye yer bırakmayacak, reddedilemeyecek şekilde ortaya koyma -6- [Ar]
i. 107/19, 218/4, 220/14, 256/26
i. edebilirdi 199/9
i. edecekler 066/22

ise : imek -13- [T]
i. 003/27, 010/9, 098/23, 123/11, 140/10, 162/5, 190/20, 281/3, 286/19, 289/3, 322/19, 322/20
i.+ niz 101/12

isim : ad-33- [Ar]
i. 003/5, 156/21, 163/33, 223/27, 320/3, 321/29, 322/18, 336/22
i.+ i 004/13, 118/16, 163/30, 223/28, 225/21, 336/26
i.+ imi 154/15
i.+ inde 004/19, 057/5, 058/1, 081/11, 194/1, 241/8
i.+ indeki 205/17
i.+ ini 062/17, 158/11, 184/16, 241/19
i.+ iniz 102/6
i.+ inizi 157/16
i.+ iyle 329/2
i.+ ler 158/8
i.+ leri 212/20, 257/18
i.+ lerini 106/14

iskele : vapur, kayık gibi deniz taşıtlarının kıyıya yanaşabilmesi için yapılmış, karadan denizin içine doğru uzanan, tahta ya da beton -11- [İt]
i.+ de 179/18, 234/32
i.+ den 180/21, 180/24
i.+ nin 291/27
i.+ sinin 149/29
i.+ ye 172/3, 206/10, 233/11, 258/3, 277/8

iskele : vapur, kayık gibi deniz taşıtlarının kıyıya yanaşabilmesi için yapılmış, karadan denizin içine doğru uzanan, tahta ya da beton -1- [İt]
i.+ sinde 177/20

iskelet : İnsan ve omurgalı hayvanların vücuduna desteklik eden kemik yapı -1- [Fr]
i.+ i 145/32

iskemle : arkılığı bulunmayan, ayakları ağaç, üstü tahta ya da hasır, açılır kapanır biçimde de olabilen sandalye -3- [Yun]
i.+ lere 302/32
i.+ sinin 302/20

i.+ ye 305/8

İslâm : Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz Muhammed tarafından bildirilen din, Müslümanlık -2- [Ar]
İ. 092/33, 114/17

İslâmiye : Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz Muhammed tarafından bildirilen din, Müslümanlık -3- [Ar]
muhadderat-ı i. 144/13
İ.+ nin 133/29
muhadderat-ı İ.+ ye 135/1

İslâmiyet : Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz Muhammed tarafından bildirilen din, Müslümanlık -1- [Ar]
İ. 144/8

islen - : İslî duruma gelmek -1- [T]
i.- di 270/22

isli : İsl tutmuş, islenmiş -1- [T]
i. 270/4

İsmail : Özel ad -3- [Ar]
İ. 086/21, 087/20, 088/26

isnat : Bir düşüncüyü, bir konuyu bir kimse veya sebebe yükleme, ona bağlama -1- [Ar]
i. 110/5

İspanya : İspanya Krallığı Avrupa'nın güneybatısında, İber Yarımadası'nda yer alan ülkedir -1- [Lat]
İ. 200/34

ispat : Tanık ve delil göstererek bir şeyin doğruluğunu şüpheye yer bırakmayacak, reddedilemeyecek şekilde ortaya koyma -3- [Ar]
i. 045/9, 199/18
i. edilmiş 122/32

ispirto : etilalkol, alkol -1- [İt]
i. 223/19

İstanbul : Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -35- [T]
İ. 006/15, 062/9, 062/10, 062/31, 063/2, 063/10, 063/11, 071/17, 114/1, 144/10, 144/13, 177/8, 222/18
İ.+ a 147/4, 171/5, 205/20, 233/10, 277/12, 282/6, 329/25, 330/32
İ.+ da 107/6, 113/22, 113/30, 119/19, 130/15, 201/4, 216/17, 277/9, 286/31, 331/5
İ.+ la 062/7
İ.+ u 113/19

İ.+ un 205/21

istasyon : demiryollarında, trenlerin durarak yolcu ve yük indirdikleri ya da aldıkları, birtakım yapıları da bulunan yer -2- [Fr]

i. 204/4

i.+ una 356/21

iste - : istek duymak arzulamak -402- [T]

i.- di 024/3, 055/29, 066/9, 084/22, 087/21, 122/12, 134/23, 148/21, 176/16, 184/2, 197/33, 213/17, 218/21, 221/12, 235/30, 250/2, 259/28, 265/16, 287/2, 301/29, 301/30, 305/29, 340/29, 343/10, 347/18, 351/22, 353/23, 358/14, 358/18
i.- diği 023/21, 025/5, 036/18, 067/26, 070/16, 077/5, 084/10, 088/19, 097/32, 098/29, 100/19, 132/21, 169/32, 196/24, 204/13, 225/12, 252/9, 297/30, 321/21, 339/29, 353/6
i.- diğim 226/33, 238/29
i.- diğimi 241/34
i.- diğimiz 151/9, 248/29, 328/12
i.- diğin 102/31, 257/3
i.- diğine 325/16
i.- diğini 008/4, 008/7, 044/20, 132/11, 160/30, 170/27, 186/14, 244/23, 250/23, 251/20, 285/2, 313/6
i.- diğiniz 260/15
i.- dikleri 240/4
i.- diklerini 039/2, 205/8
i.- dim 104/19, 154/21, 203/21, 338/2
i.- din 291/31
i.- diniz 109/3
i.- medi 093/8, 191/26, 231/12, 231/21, 345/32
i.- mediği 019/5, 053/16, 071/24, 106/23, 187/18, 229/26, 310/27, 332/19
i.- medim 019/24, 242/17
i.- meğe 051/23, 113/5, 276/28
i.- melerini 024/8
i.- mem 048/18, 048/19, 068/9, 121/8, 208/13, 238/4, 275/26, 300/17, 306/4, 310/13
i.- mesi 250/10
i.- meyerek 168/8, 175/27
i.- mez 102/10, 124/11, 134/4
i.- mezdi 290/17, 290/18
i.- mezdim 188/12
i.- mezdiniz 269/16
i.- mezse 315/25
i.- miş 150/19, 170/22, 278/11
i.- mişti 033/29, 087/5, 131/8, 184/34, 217/9, 234/3
i.- miyen 060/35
i.- miyor 095/34, 247/20, 248/6, 329/20, 330/31, 336/3

i.- miyordu 002/12, 078/29, 098/6, 353/29
i.- miyordum 323/31, 344/24
i.- miyorsanız 228/19
i.- miyorsun 313/6
i.- miyorum 052/8, 091/21, 123/32, 146/29, 223/27, 224/6, 224/22, 234/32, 270/35, 301/26, 306/6, 325/10, 330/17, 330/18, 330/27, 330/28, 331/4, 339/10, 352/27, 354/1, 354/3, 354/5, 354/7
i.- necek 357/22
i.- nilen 255/17
i.- r 012/8, 014/9, 030/17, 031/12, 056/19, 092/8, 100/4, 106/18, 107/18, 110/2, 165/8, 165/18, 166/25, 170/8, 175/23, 176/22, 176/31, 221/2, 221/34, 224/23, 224/24, 236/26, 238/3, 245/13, 247/13, 274/7, 280/20, 304/25, 305/29, 346/31
i.- rdi 242/16, 291/3, 295/21
i.- rdim 027/27, 091/32, 154/15, 156/31, 206/25, 233/8, 244/2, 270/27, 284/18, 285/12, 325/28
i.- rim 194/31, 221/6, 284/24, 304/27
i.- rse 134/26, 183/22
i.- rsek 315/12
i.- rsem 091/21
i.- rsen 066/25, 104/3, 132/14, 156/18, 290/12, 336/28, 352/7
i.- rseniz 124/7, 163/23, 163/24, 180/19, 228/4, 233/11, 235/2, 236/2, 237/23, 239/18, 260/17
i.- rsin 101/17
i.- rsiniz 121/21
i.- sem 315/22
i.- seydi 315/11, 342/8
i.- sin 342/8
i.- yeceğim 120/8, 292/17
i.- yeceğini 089/17
i.- yecek 317/33
i.- yeecktir 103/3
i.- yen 007/7, 018/24, 018/26, 044/22, 050/12, 052/14, 054/27, 099/21, 106/22, 128/4, 128/7, 137/29, 145/15, 170/19, 221/3, 233/20, 254/15, 259/7, 301/10, 313/19, 334/26, 359/14
i.- yerek 060/2, 249/8
i.- yince 342/4
i.- yor 074/9, 091/13, 105/5, 116/3, 116/5, 128/8, 130/9, 130/10, 143/14, 156/1, 156/2, 156/13, 156/14, 173/1, 189/33, 257/9, 301/21, 310/9, 313/7, 321/30, 322/12, 323/16, 324/28, 331/2, 335/29, 336/1
i.- yordu 005/12, 047/31, 053/18, 069/29, 075/28, 077/24, 079/28, 085/2, 085/30, 087/25, 161/19, 163/11, 168/5, 171/4, 171/9, 200/10, 202/29,

214/21, 229/34, 236/32, 244/8, 249/11,
267/10, 270/20, 282/7, 283/24,
286/23, 308/26, 335/8, 352/10
i.- yordum 090/7, 093/6, 104/14, 150/16,
154/25, 155/8, 163/3, 282/33,
286/18
i.- yorlar 044/22
i.- yorlardı 014/12
i.- yormuş 104/9, 122/2, 166/12, 168/29,
184/22
i.- yorsun 103/24, 107/20, 108/20,
110/25, 120/28, 121/2, 255/24, 293/3,
313/1, 330/24, 331/27, 356/29
i.- yorsunuz 121/29, 344/18
i.- yorum 009/20, 009/22, 010/8, 090/11,
093/27, 100/14, 106/4, 125/20,
209/31, 227/10, 249/22, 250/5, 254/14,
261/29, 282/13, 282/19, 287/6,
300/17, 309/16, 313/15, 314/19, 314/31,
317/5, 330/25, 335/26, 336/22,
346/9, 351/11, 354/17, 356/24, 356/26,
357/5
i.- yoruz 234/14, 269/8

istek : bir şeye karşı içten gelen yönelme
duygusu, arzu, rağbet, meyil -5- [T]
i. 130/20, 177/24
i.+ iyle 104/24
i.+ lerine 269/33
i.+ leriyle 179/13

istekli : Bir şeye karşı isteği olan, arzulu, tâlip
-1- [T]
i. 259/20

isteksiz : istek duyumsamayan, isteği olmayan,
istemeyen -1- [T]
i. 106/21

isteksizlik : istek duyumsamayan, isteği olmayan,
istemeyen -3- [T]
i. 178/7, 178/18
i.+ le 219/23

isterik : İsteri belirtileri gösteren kimse -1-
[Fr]
i. 124/32

istibdad : Tek bir yöneticinin, kendine tâbi
olanları mutlak hâkim olarak ve keyfine göre
hükmederek idâre etmesi usûlü, keyfe, zora ve
baskıya dayanan idâre şekli, diktatörlük,
despotluk, despotizm -2- [Ar]
i. 185/8
i.+ na 094/4

istical : acele etme, sabırsızlanma -1- [Ar]
i.+ ine 277/24

istidat : Herhangi bir şeye karşı doğuştan gelen
yatkinlik, yetenek, kabiliyet -7- [Ar]
i. 156/25
i.+ ı 236/31
i.+ ındaydı 240/8
i.+ ıyla 084/8
i.+ lar 003/7
i.+ ları 087/26
i.+ larıyla 043/31

istif : kılık -1- [İt]
i.+ leri 005/20

istifa : Bir işten kendi isteğiyle çekilme -21-
[Ar]
i. 061/5, 067/20, 068/11, 075/4, 090/11,
095/13, 180/31, 273/18,
287/10, 329/10, 330/30
i.+ da 067/8
i. ederek 210/19
i. ediyorum 063/27
i.+ mızı 056/22
i.+ nın 076/16
i.+ sından 067/26
i.+ sını 076/16, 287/13
i.+ ya 054/19, 054/21

istifade : Fayda sağlama, faydalanma, yararlanma
-2- [Ar]
i. 117/17
i. edeceği 124/19

istihâl : Bir şeye lâıyk ve ehil olma, liyâkat,
ehlîyet -2- [Ar]
i.+ e 140/13
i.+ e edemeyeceğine 130/1

istihale : bir durumdan başka bir duruma geçme,
değişme -3- [Ar]
i.+ ler 145/3, 272/2
i.+ leri 171/2

istihfaf : Küçük görme, hafif bulma, küçümseme,
hor görme -3- [Ar]
i. 151/22, 177/9
i.+ ı 035/10

istihsal : Meydana getirme, hâsıl etme, üretme,
üretim -5- [Ar]
i. 100/25, 101/3, 107/24, 120/10
i. eder 189/14

istihza : biriyle ince ince alay etme, eğlenme,
birini eğlenceye, maskaralığa alma -7- [Ar]
i. 059/11, 105/12
i.+ larıyla 322/14
i.+ sı 339/2
i.+ sından 239/1
i.+ ya 190/8

i.+ yı 052/13

istikâmet : doğrultu yön -10- [Ar]
i. 007/16, 044/15, 194/25, 265/1
i.+ e 009/27, 027/14, 102/27
i.+ ine 021/11, 308/6
i.+ iyle 074/28

istiklâl : gelecek zaman -15- [Ar]
i. 117/28
i.+ de 054/14
i.+ den 334/3
i.+ e 287/15
i.+ i 021/28, 116/14, 231/20, 318/27
i.+ imi 125/20
i.+ imizden 052/9
i.+ in 044/27, 071/14, 114/32
i.+ ini 046/14
i.+ inizi 223/11

istikrar : kararlı -1- [Ar]
i. 254/33

istikrarsız : Bir kararda durmayan, şartlara göre değişen, kararsız -2- [Ar]
i. 254/12, 254/32

istim : Gücünden yararlanılan buhar -1- [Ing]
i. 048/2

istinad : Bir şeye dayanma -2- [Ar]
i. 009/15, 015/7

istirahat : dinlenme -6- [Ar]
i. 051/2, 346/5, 348/6, 358/8
i.+ a 191/2
i. ediniz 358/7

istiskal : Hoşnut olmadığımı belli edecek tarzda soğuk davranma, yüz vermeme, aşağılama -1- [Ar]
i. 054/20

istismar : İşletme, faydalanma -6- [Ar]
i. 101/7, 107/11, 107/14
i. edemesin 117/24
i. edenlerden 115/33
i. eder 107/13

istismarcı : Bir kimsenin iyi niyetini istismar eden, kötüye kullanan kimse -2- [Ar]
i. 107/17, 116/7

istisna : Ayı tutma, ayrı tutulma, benzerlerinden ayırma, ayrılma -2- [Ar]
i. edilirse 026/33, 119/26

istişare : Fikir sorma, bir husus hakkında başkalarının görüşünü Alma, danışma -1- [Ar]
i.+ ye 060/14

istorik : tarihsel, tarihi, tarihe geçmiş, önemli, evrimsel -2- [Fr]
i. 124/29, 124/32

isyan : ayaklanma, başkaldırı, başkaldırma -32- [Ar]
i. 075/29, 094/5, 094/6, 115/9, 281/2, 310/18

i.+ a 313/3
i.+ dan 348/24
i. eden 006/30, 113/8, 314/20
i. ediyorum 336/9
i.+ ı 072/2, 125/29
i.+ ım 008/10, 094/33
i.+ ın 080/29, 257/14
i.+ ını 008/21, 071/27, 114/6
i.+ ının 075/27, 092/4, 129/18
i.+ ıyla 205/32
i.+ la 268/30
i.+ lar 074/18
i.+ larım 199/18
i.+ larımız 334/20
i.+ larını 056/31, 073/5
i.+ larının 082/4

isyankâr : İsyan eden kimse, âsi, serkeş -3- [ArFar]
i. 208/24, 292/25

iş : herhangi bir şey üretmek, ortaya koymak, bir verim, sonuç elde etmek için güç harcayarak yapılan çalışma, etkinlik -104- [T]
i. 009/19, 045/7, 061/9, 065/15, 075/3, 091/4, 096/19, 097/2, 097/4, 097/7, 097/24, 098/24, 099/13, 103/15, 103/31, 110/17, 118/28, 119/12, 125/25, 128/7, 128/17, 129/25, 135/15, 158/22, 169/6, 177/28, 179/13, 185/10, 207/5, 209/20, 219/26, 289/3, 289/7, 291/9, 293/24, 299/22, 299/26
i.+ e 041/9, 207/17, 207/20, 277/31
i.+ i 030/20, 038/4, 041/10, 044/24, 090/30, 095/6, 097/3, 097/32, 103/5, 107/29, 110/5, 173/3, 204/8, 209/18, 209/24, 243/19, 287/18, 305/14
i.+ idir 103/2, 172/14
i.+ im 224/15
i.+ ime 039/28
i.+ imizi 146/28
i.+ in 040/10, 065/12, 096/6, 100/28, 110/11, 120/3, 147/3, 208/7, 244/12, 275/6, 277/18

i.+ inden 295/16
 i.+ ine 100/18, 138/2
 i.+ ini 024/30
 i.+ le 240/32
 i.+ ler 082/22, 091/4, 097/4, 178/14,
 283/18, 293/22
 i.+ lere 317/6, 323/15
 i.+ leri 065/11, 065/30, 100/31, 124/12,
 244/5, 244/8, 282/4, 313/5
 i.+ lerim 329/14
 i.+ lerin 209/22, 278/17
 i.+ lerine 013/19
 i.+ ten 045/7, 075/3

işaret : bir şeyi, bir durumu, el, yüz vb devinimleriyle göstermek, anlatmak -23-
 [Ar]
 i. 004/7, 011/25, 024/3, 047/12, 049/14,
 053/17, 133/28, 313/16
 i. ederek 124/24, 139/12, 146/11
 i. ederken 048/4
 i.+ i 138/27
 i.+ iyle 047/9, 087/21, 171/23
 i.+ ler 003/7, 006/4, 313/20, 347/13
 i.+ lerden 054/16
 i.+ leri 067/24, 105/29

işçi : fabrika, atölye, maden ocağı, tarım işletmesi vb gibi bir işyerinde, belli bir ücret karşılığında bedenini, kafa gücünü ya da bunlarla birlikte el uzluğunu kullanarak üretim yapan kimse -18-
 [T]
 i. 063/15, 100/3, 121/10, 121/11, 121/21
 i.+ lardan 115/34
 i.+ lerini 112/17
 i.+ lerinin 116/30
 i.+ nin 100/14, 117/30
 i.+ si 112/30, 116/3, 116/5
 i.+ sini 112/19, 116/9, 116/22
 i.+ sinin 113/7
 i.+ yi 116/2

işgal : bir yeri kuvvetine dayanarak ele geçirme, hükmü altına alma -10- [Ar]
 i. 113/19, 113/26, 119/18, 119/22,
 204/21, 222/20, 222/26, 222/27
 i. ederek 113/31
 i. edilir 222/18

işit - : kulak yoluyla ses olarak algılamak, ses almak, duymak -7- [T]
 i. 032/4
 i.- erek 251/3
 i.- ilmiş 341/24
 i.- iyor 214/6
 i.- miyor 011/24
 i.- tiğim 165/23
 i.- tim 145/10

işkembe : Geviş getiren hayvanların mîdelerinin ilk bölümü -5- [Far]
 i. 120/20
 i.+ de 211/17
 i.+ nin 120/4
 i.+ sinden 120/16, 211/17

işkence : bir kimseye yapılan aşırı eziyet, maddî ve mânevî cefâ -2- [Far]
 i. 061/10, 149/14

işle - : bir eksene dikey biçimde bağlanmış iki ya da ikiden çok kanattan yapılmış, döndüğünde bir düzeneği işleten, itme, çekme, dengeleme, soğutma gibi işlevleri olan araç -5- [T]
 i.- medi 279/34
 i.- mişlerdir 119/24
 i.- yen 123/30
 i.- yor 260/1, 321/23

işleme : ince ve süslü el işi, nakış -1- [T]
 i.+ li 029/16

işlen - : İstenilen şekle konulmak, arzu edilen şekilde kullanılır duruma getirilmek -1- [T]
 i.- miş 332/8

işletil - : İşletmek işi yapılmak -1- [T]
 i.- mesini 100/24

işporta : gezici satıcıların mallarını koymaya yarayan yayvan sepet veya bu işi gören ona benzer araç sergi -1- [İt]
 i. 073/16

işsiz : Bir şeyle meşgul olmayan kimse -1- [T]
 i. 128/13

işsizlik : İşsiz olma, elinde yapılacak bir işi bulunmama durumu -3- [T]
 i. 148/3
 i.+ in 045/16
 i.+ ten 159/2

iştah : mec istek, arzu -5- [Ar]
 i. 155/16
 i.+ ım 155/8
 i.+ lardan 129/17
 i.+ larına 120/4
 i.+ larını 042/5

iştahsız : Tok olmadığı halde yemeğe karşı istek duymayan -2- [Ar]
 i. 218/20
 i.+ ım 218/28

işte : bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz aha ahacık -62- [T]

i. 012/27, 031/16, 041/8, 059/1, 065/14, 066/22, 069/11, 075/3, 075/33, 094/2, 094/10, 094/17, 098/17, 098/20, 118/20, 128/2, 142/25, 155/6, 159/10, 162/12, 169/22, 174/9, 176/21, 182/26, 184/19, 185/7, 192/9, 193/15, 194/30, 196/9, 199/1, 224/31, 225/21, 225/22, 225/29, 226/22, 239/11, 254/28, 254/32, 256/21, 259/3, 262/1, 263/24, 269/21, 270/16, 287/1, 315/3, 318/13, 320/21, 321/1, 321/24, 321/25, 327/12, 330/17, 332/7, 332/10, 333/9, 333/12, 334/1, 338/30, 349/10, 352/22

iştial : Tutuşma, alev alma, parlama -1- [Ar]
i.+ ler 252/19

iştirak : Ortak olma, birlikte bulunma, ortaklık -16- [Ar]
i. 056/30, 111/25, 111/28, 166/10, 174/28, 200/12
i. edebilmek 008/27
i. eden 035/11
i. ediniz 117/16, 117/19, 117/22, 117/26, 117/31
i. ediyordu 204/26
i. ediyormuş 173/8
i.+ ine 009/11

iştihak : büyük arzu duyma, özleme, özleyiş -4- [Ar]
i. 257/7
i.+ ı 314/27
i.+ larımız 129/29
i.+ larımızı 234/11

it - : güç uygulayarak bir şeyi öne doğru sürmek, ileri götürmek -9- [T]
i.- en 001/23, 085/28
i.- erek 054/26
i.- iverdim 291/23
i.- mek 240/7
i.- ti 011/15, 228/21
i.- tim 241/30, 292/2

itaat : Emre uyma, söz dinleme -4- [Ar]
i. 293/32
i.+ inden 142/14
i.+ iyle 020/28
i.+ li 061/28

İtalya : Güney Avrupa'da büyük ölçüde İtalya Yarımadası üzerinde yer alan bir ülke -2- [İt]

İ. 096/24
İ.+ nın 113/15

ithalât : Yurda dışarıdan mal veya ürün getirme işi, dış alım -1- [Ar]
i. 100/21

itham : Suçlama, suç ve kabahat yükleme -8- [Ar]
i. 061/16, 182/9, 192/12, 256/9
i. edeceksiniz 062/30
i. eden 109/23
i. ederken 108/12
i. ediyor 303/12

itibar : saygı görme, saygı gösterme, değer verme, kendine değer verilme -4- [Ar]
i.+ a 120/8
i.+ iyle 045/3, 238/28, 266/7

itibaren : den başlayarak, den beri, den sonra, den öte -4- [Ar]
i. 054/3, 074/16, 096/16, 349/20

itibariyle : Bakımından; esas olarak kabul edilmek sûretiyle -2- [T]
i. 356/7, 356/8

itikât : İnanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç, inan -8- [Ar]
i. 008/8, 008/9, 053/10, 100/26
i.+ ı 120/17
i.+ lar 168/20
i.+ lara 168/20
i.+ larım 169/20

itilâf : Birlikte olup alışma, ünsiyet etme, ülfet etme -16- [Ar]
i. 035/11, 139/14, 139/22, 139/25, 140/2, 140/19, 143/18, 143/26, 144/9, 162/10, 203/1, 204/20, 205/16, 205/19, 205/27
i.+ tan 064/4

itimad : Güvenme, emniyet etme, güven, emniyet -3- [Ar]
i.+ ı 076/2
i.+ ım 222/3
i.+ la 046/15

itimatsızlık : Güven duymama durumu, güvensizlik -1- [Ar]
i.+ larımız 334/19

itina : Bir şeyin istenildiği gibi olması için gereken dikkati gösterme, dikkat, özen, özenme, ihtimam -2- [Ar]
i. 316/25, 332/20

itiraf : herkesin bilmesinde sakınca görülen bir gerçeği gizlemekten vazgeçip açıklama, bildirme, söyleme -20- [Ar]

- i. 026/25, 032/24, 038/19, 072/24, 098/14, 172/19, 179/29, 180/6, 249/1, 292/9, 325/23, 352/10
- i. edemedi 088/11, 282/8
- i. ederim 123/28, 124/1
- i. edeyim 269/11
- i.+ mı 026/11
- i.+ mın 092/10
- i.+ tan 088/11

itiraz : ortaya atılan bir düşüncüyü ya da alınan bir kararı benimsemeyerek karşı çıkma -8-

- [Ar]
- i. 161/23, 199/7, 212/8
- i. edecek 149/24
- i.+ ı 144/18
- i.+ mı 118/6
- i.+ mız 111/6
- i.+ larınızı 108/7

itiver - : Ansızın itmek -1- [T]

- i.- mişsin 292/34

itiyat : Alışmaktan dolayı âdet edinme, alışkanlık -10- [Ar]

- i. 013/17
- i.+ ı 219/2
- i.+ m 005/19
- i.+ mdan 043/30
- i.+ mın 087/23
- i.+ la 006/27, 037/15, 300/20
- i.+ lardan 265/32
- i.+ larını 312/31

ittifak : Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma -2- [Ar]

- i. 117/4
- i.+ ma 297/24

ittihat : Bir olma, birleşme -1- [Ar]

- i.+ ı 092/33

ittihaz : Kabul etme, öyle sayma ... edinme -1- [Ar]

- i. edilen 076/6

iyi : istenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı -114- [T]

- i. 002/12, 004/23, 008/4, 008/15, 009/20, 010/7, 014/4, 021/32, 026/5, 041/21, 043/30, 044/26, 045/8, 060/6, 065/7, 067/10, 068/14, 078/6, 097/21, 097/23, 097/32, 104/17, 106/29, 110/15, 110/20, 110/21,

- 133/2, 137/6, 148/23, 154/5, 155/8, 155/9, 167/17, 168/23, 168/27, 169/2, 169/3, 171/5, 176/21, 176/33, 184/11, 184/12, 185/29, 187/14, 192/25, 199/1, 200/17, 211/1, 213/24, 222/9, 222/24, 225/3, 226/28, 232/4, 232/15, 235/17, 235/32, 238/12, 241/5, 244/15, 248/2, 248/23, 250/4, 250/9, 250/15, 255/8, 255/32, 258/2, 259/19, 264/15, 268/2, 278/3, 280/11, 281/18, 286/30, 288/26, 289/7, 289/16, 290/11, 290/14, 290/15, 299/25, 300/13, 315/16, 321/8, 322/6, 322/13, 322/27, 324/27, 327/9, 327/12, 329/16, 331/12, 333/18, 343/4, 343/5, 346/3, 348/10, 349/18
- i.+ ce 084/13, 320/12
- i.+ dir 137/16, 299/19, 357/34
- i.+ lerinin 142/5
- i.+ siniz 021/3, 253/15, 359/7
- i.+ yim 210/10

iyice : ayrıntılı bir biçimde, gereği gibi, tümüyle, adanıklı, çok iyi bir biçimde, çok -29- [T]

- i. 001/15, 009/4, 010/14, 012/16, 015/3, 015/6, 025/24, 030/16, 045/4, 045/7, 049/10, 088/25, 099/24, 106/3, 158/3, 175/6, 197/7, 249/22, 268/14, 277/25, 282/22, 294/2, 307/10, 311/8, 315/7, 326/29, 357/33
- i.+ dir 358/4, 358/6

iyileş - : hasta için sağlığı yerine gelmek, sağlığına yeniden kavuşmak, hastalıktan kurtulmak -1- [T]

- i.- ti 132/29

iyilik : iyi olma durumu, iyi olanın niteliği -4- [T]

- i.+ e 021/27
- i.+ iniz 117/14
- i.+ leri 293/14, 315/9

izafe : Mâletme, bağlama, nispet etme -4- [Ar]

- i. 254/18
- i. ederken 109/15
- i. edip 063/1
- i. ediyorsun 123/14

izah : açıklama -16- [Ar]

- i. 002/28, 092/24, 102/22, 103/5, 142/7, 172/6, 216/24, 313/19
- i. edecekti 087/29
- i. eden 102/20, 313/19
- i. ederek 024/26

i. edilmeli 125/31
i.+ ı 073/8, 144/31
i.+ ına 129/22

izahat : İzahlar, açıklamalar -3- [Ar]
i. 047/16, 282/16, 351/22

izale : Giderme, yok etme, ortadan kaldırma
-1- [Ar]
i. eder 266/2

izan : Anlayış, kavrayış, ferâset -1- [Ar]
i.+ ı 053/3

izdivaç : Evlenme, teehhül, tezevvüç -3- [Ar]
i. 298/30
i.+ dan 299/10
i.+ ından 155/13

izin : bir şey yapmak için birine verilen ya da birinden alınan olur -4- [Ar]
i. 012/24, 237/9, 276/28, 277/7

izmarit : İçilmiş sigara artığı -1- [İt]
i.+ i 037/21

izmihlal : Yok olma, mahvolma, yok olup bitme, yıkılma, çökme -1- [Ar]
i.+ e 058/25

İzmir : Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -2- [Yun]
İ. 113/26
İ.+ i 059/21

İzmit : Kocaeli iline bağlı ilçelerden biri -1- [Rum]
İ.+ e 113/28

izzet : Hürmet, saygı, ikram; mertebe ve rütbe yüksekliği, şeref -1- [Ar]
i.+ i 036/5

izzetinefis : İnsanın kendisine karşı olan saygısı, onur, öz saygı -3- [Ar]
i. 129/30, 156/7
i.+ ini 141/17

janr : Tür, cins, nevi -2- [Fr]
j.+ ım 239/9
j.+ ında 232/14

Janson : ? -1- [?]
J. 118/14

Japon : Japonya halkından olan veya bu halkın soyundan gelen kimse; Japonya ve Japonlar'a âit -2- [Fr]

J. 115/5, 115/8

Japonya : Doğu asya'da bir ada ülkesidir -1- [T]
J. 118/14

jaşer : tarlayı dinlendirme, nadas -2- [Fr]
j. 100/25, 100/28

jelâtin : Tedâvi ve fotoğrafçılıkta kullanılan, yosunlardan, kemik, kıkırdak ve diğer hayvan dokularının kaynatılmasından elde edilen, pelte kıvâmında albüminli saydam madde -1- [İt]
j. 355/1

jest : yerinde yapılan ve beğenilen davranış -6- [Fr]
j. 095/10
j.+ i 095/11, 322/15, 357/8
j.+ inizi 259/24
j.+ lerine 158/21

jete : dans adımı -1- [Fr]
j. 034/10

Jön : Filim ve piyeslerde başrolde oynayan genç erkek oyuncu, jönpromiye -2- [Fr]
J. 058/16, 058/17

juste : Adil, hakbilir -1- [Fr]
j. 340/29

kaba : hiç özenilmeden, güzellik kaygısı güdülmeden yapılmış, özenden ve estetikten yoksun -5- [T]
k. 072/14, 120/4, 340/1, 344/2
k.+ sı 137/17

kabahat : uygunsuz, yakışıksız iş, kusur, suç -10- [Ar]
k. 026/13, 065/17, 110/21, 161/30, 182/27
k.+ i 107/4
k.+ im 344/15
k.+ imiz 184/24
k.+ lerim 338/24

kabalık : Kaba olma durumu, kabaca davranış, incelikten yoksun hareket -1- [T]
k.+ ını 269/17

kabalık : Kaba olma durumu, kabaca davranış, incelikten yoksun hareket -1- [T]
k.+ lar 343/16

kabar : Ağırılığı artmadan hacmi büyümek -4- [T]
k.- an 030/24

k.- ıyor 334/17
k.- ıyordu 224/18
k.- mış 002/20

kabarcık : Sıvıların içinde veya yüzünde meydana gelen, genellikle içi hava dolu kabartı

-2- [T]
k.+ ına 317/19
k.+ lar 180/15

kabarık : kabarmış durumda olan -3- [T]
k. 029/28, 039/23, 252/1

kabart - : Kabarmasını sağlamak, ağırlığını arttırmadan hacmini büyütmek -4- [T]
k.- an 051/17, 251/9, 251/25
k.- masını 304/14

kabasaba : Hareketlerinde, durumunda bir incelik olmayan, görgüsüz, yontulmamış -1- [T]
k. 130/1

Kabataş : İstanbul iline bağlı ilçelerinden biri
-1- [Yun]
K.+ tan 071/17

kabil : Kelime dilimizde bu türlü, bu çeşit, bu cins, bunun gibi anlamına gelir -12- [Ar]
k. 097/26, 097/27, 097/28, 097/29, 176/16, 233/8, 338/5, 351/10
k.+ i 350/19
k.+ inden 298/22
k.+ se 337/12, 350/24

kabîl : Kabul eden, alan, alıcı -1- [Ar]
k. 007/16

kabiliyet : yetenek -6- [Ar]
k. 072/16, 155/31
k.+ i 104/1, 149/20
k.+ imizin 155/29
k.+ tir 190/11

kabiliyetsizlik : Kabiliyetsiz olma durumu -1- [Ar]
k.+ idir 281/29

kabir : Mezar -1- [Ar]
k.+ ini 276/5

kabuk : Bir şeyin üstünü kaplayan, kendiliğinden meydana gelmiş az veya çok sert tabaka -3- [T]
k.+ unu 311/27, 312/16

kabul : bir şeyi isteyerek ya da istemeyerek uygun bulma, bir şeye rıza gösterme, razı olma -46- [Ar]

k. 017/23, 034/29, 090/1, 092/27, 098/26, 103/2, 109/1, 109/14, 109/29, 110/18, 113/17, 141/20, 151/21, 166/4, 183/21, 203/32, 207/16, 217/16, 217/20, 223/7, 228/1, 255/27, 264/5, 297/10, 301/22, 315/24, 322/10, 331/32, 339/9
k.+ e 082/10, 103/1, 103/4
k. edebiliriz 155/30
k. edemeyeceğim 305/6
k. edemeyiz 056/25
k. edemiyordu 248/3
k. eder 081/34
k. ederek 082/7, 103/26
k. ederiz 056/25
k. ederse 102/12
k. edilmek 121/24
k. edilmesine 297/27
k. ediyor 203/30
k. ediyorum 032/20, 119/11

kâbus : Uykuda basan sıkıntılı ağırlık, karabasan
-3- [Ar]
k. 043/26, 047/30, 150/12

kaç - : kimseye bildirmeden bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek -30- [T]
k.- acak 079/14
k.- an 020/29, 091/10, 179/14, 312/26, 320/9

k.- ar 174/22, 208/32
k.- arken 002/16
k.- ıp 074/14, 236/26
k.- ırdık 208/13
k.- ıyor 042/23
k.- ıyordum 155/11
k.- madı 342/12
k.- mak 136/7, 165/18, 271/1
k.- maktır 136/6
k.- mıştı 042/27, 133/17
k.- saydı 262/26
k.- tı 144/4, 205/17, 225/22, 237/32, 304/4

k.- tığı 043/2
k.- tığını 205/13
k.- tıktan 002/4

kaç : herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı -26- [T]
k. 003/29, 012/1, 041/5, 045/12, 050/1, 058/30, 078/30, 079/8, 084/22, 104/28, 112/29, 117/7, 142/29, 143/15, 173/23, 176/6, 204/15, 223/28, 249/27, 272/18, 321/29, 332/9, 352/29
k.+ a 045/13
k.+ ı 317/10
k.+ ta 240/15

kaçak : bir yerden, herhangi bir husustan, uyulması gereken yasal hükümlerden kaçmış olan kimse firârî -1- [T]
k. 195/4

kaçık : Kaçık olma durumu; kaçık olan kimseye yakışır davranış, delilik -1- [T]
k. 295/1

kaçın - : Geri durmak, çekinmek, içtinap etmek, ihtiraz etmek -1- [T]
k.- mam 052/29

kaçır - : zor kullanarak birlikte götürmek -5- [T]
k.- dı 252/11, 311/29
k.- dmız 138/31
k.- ırsınız 136/16
k.- ıyor 049/4

kaçış - : Toplu halde iken aynı anda kaçıp çeşitli yönlerle dağılmak, savuşup her biri bir tarafa gitmek -1- [T]
k.- ına 018/26

kadar : gösterme sıfatlarından biriyle bir sayıdan sonra geldiğinde kesinlikle belli olmayan bir niceliği belirten söz -458- [Ar]
k. 001/7, 003/15, 003/32, 004/11, 005/20, 005/26, 006/13, 006/16, 007/5, 007/29, 007/31, 008/20, 008/25, 008/26, 010/25, 010/26, 011/9, 012/17, 013/19, 014/17, 015/24, 016/12, 017/20, 018/26, 019/14, 020/10, 023/8, 024/22, 025/16, 027/1, 027/8, 028/10, 028/18, 029/24, 030/1, 030/2, 030/23, 030/28, 031/9, 031/20, 032/24, 033/11, 033/27, 034/7, 035/28, 036/19, 037/5, 037/11, 037/14, 037/28, 040/7, 042/26, 043/18, 044/18, 044/25, 044/32, 045/6, 045/10, 047/7, 047/26, 049/21, 051/13, 051/15, 054/21, 054/33, 056/3, 056/29, 057/2, 058/13, 061/15, 063/6, 063/7, 063/12, 063/28, 063/30, 064/11, 064/22, 065/13, 065/28, 067/17, 068/20, 069/8, 070/2, 070/6, 070/14, 070/28, 071/23, 073/1, 073/4, 073/23, 074/4, 074/5, 074/6, 074/7, 074/8, 074/12, 074/14, 074/23, 075/26, 077/3, 078/1, 078/4, 078/31, 079/29, 079/31, 080/27, 081/5, 081/24, 082/18, 082/23, 082/29, 083/10, 083/31, 084/11, 085/9, 085/25, 086/4, 086/8, 086/31, 086/33, 088/18, 088/22, 089/3, 089/7, 089/15, 091/7, 091/24, 091/31, 092/3, 092/33, 092/34, 093/25, 094/14, 095/6,

096/29, 097/8, 099/9, 099/18, 099/27, 101/22, 101/30, 102/14, 102/31, 103/18, 105/1, 106/14, 108/22, 111/26, 111/27, 112/28, 112/30, 115/32, 117/7, 118/8, 122/22, 123/18, 123/23, 123/28, 123/32, 124/6, 125/9, 125/19, 128/10, 128/11, 128/31, 129/7, 130/5, 130/8, 131/19, 131/22, 133/1, 135/32, 137/27, 139/19, 139/20, 139/22, 139/24, 140/16, 140/22, 142/23, 143/28, 144/2, 144/6, 144/10, 144/12, 146/28, 148/5, 149/5, 150/11, 150/17, 151/29, 153/9, 154/4, 154/22, 155/20, 155/23, 156/30, 157/5, 157/28, 158/1, 161/11, 161/25, 162/1, 162/10, 162/19, 164/29, 167/7, 168/12, 168/22, 169/3, 169/8, 169/11, 169/13, 169/32, 171/28, 172/3, 172/16, 172/30, 172/31, 173/17, 174/5, 174/10, 175/20, 176/1, 179/6, 179/27, 180/24, 180/32, 181/12, 181/14, 181/21, 182/32, 183/22, 183/27, 184/28, 187/13, 187/19, 191/29, 193/35, 194/1, 194/27, 194/29, 195/4, 195/22, 195/34, 198/6, 198/7, 198/12, 198/19, 199/9, 202/4, 203/2, 203/8, 203/10, 204/21, 205/10, 206/10, 207/24, 209/30, 210/2, 210/15, 210/18, 210/32, 211/4, 211/8, 211/15, 211/16, 212/13, 216/1, 218/1, 218/15, 218/18, 219/10, 219/15, 220/24, 222/31, 223/10, 224/20, 224/31, 227/22, 230/30, 231/30, 232/8, 232/33, 233/11, 234/4, 236/28, 243/27, 244/11, 245/10, 247/16, 247/18, 248/23, 249/6, 249/21, 250/1, 250/26, 251/16, 251/31, 252/7, 252/15, 252/21, 254/4, 254/6, 256/2, 259/19, 260/15, 260/17, 260/19, 260/32, 261/34, 262/6, 263/2, 264/17, 264/27, 265/1, 265/28, 266/11, 266/16, 268/3, 268/29, 269/28, 270/27, 271/12, 271/29, 272/9, 272/16, 274/1, 276/26, 277/7, 278/6, 279/34, 280/9, 282/4, 283/18, 283/23, 283/27, 283/28, 284/8, 284/26, 284/28, 285/28, 286/8, 287/30, 288/19, 292/1, 292/30, 293/9, 293/11, 295/26, 295/31, 296/9, 296/17, 297/4, 297/14, 297/28, 298/35, 305/19, 305/20, 306/27, 307/25, 308/13, 309/25, 310/7, 310/11, 310/29, 310/30, 311/20, 312/18, 312/22, 312/28, 313/15, 314/9, 314/14, 314/30, 315/16, 316/21, 317/33, 319/4, 322/15, 322/23, 322/28, 322/30, 323/7, 323/23, 324/27, 325/5, 325/25, 326/1, 327/7, 327/29, 328/1, 328/7, 328/14, 328/26,

329/16, 329/20, 329/27, 333/9, 333/11,
333/12, 333/31, 334/5, 334/6,
334/13, 334/15, 335/1, 335/14, 336/2,
336/32, 338/19, 338/32, 339/1,
341/14, 341/27, 343/11, 347/22, 348/29,
351/3, 351/17, 351/18, 351/27,
351/31, 352/25, 353/9, 353/15, 353/17,
355/5, 355/19, 355/33, 355/34,
356/20, 356/24, 357/4, 358/21
k.+ ı 116/4, 196/34, 217/26, 344/11
k.+ ını 172/32, 278/3
k.+ ının 091/27
k.+ mış 332/33, 333/4, 333/15

kadavra : Tıp öğrenimi yapanların üzerinde
çalışmaları için hazırlanmış insan veya hayvan
cesedi -2- [Lat]
k.+ larının 205/25
k.+ sı 113/9

kadeh : İçki içmekte kullanılan küçük bardak,
cam, piyâle -8- [Ar]
k. 133/6, 214/16, 237/7
k.+ ine 213/2
k.+ ini 213/5, 216/2
k.+ ler 212/12
k.+ leri 136/12

kader : Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit
edilmiş hükümlerin bütünü, alın yazısı -6-
[Ar]
k. 071/31
k.+ i 008/23, 037/12
k.+ in 297/23
k.+ ine 008/30, 298/15

Kadıköy : İstanbul'un Anadolu Yakası'nda yer
alan ilçesi -3- [ArFar]
K.+ ünde 082/25, 090/30
K.+ ünden 096/22

kadın : erişkin dişi insan, hatun, hatun kişi, zen,
erkek veya adam karşısı -183- [T]
k. 010/20, 011/6, 015/30, 016/8, 016/17,
027/13, 030/14, 031/1,
031/11, 031/21, 032/11, 032/28, 034/19,
040/11, 040/18, 040/19, 040/23,
040/28, 041/28, 046/18, 093/26, 130/30,
131/7, 135/12, 135/31, 139/30,
143/8, 143/13, 149/23, 151/27, 152/21,
154/11, 154/17, 155/9, 155/11,
156/10, 158/4, 158/7, 161/32, 162/11,
164/11, 165/11, 165/31, 166/21,
167/1, 167/9, 167/19, 172/9, 175/17,
175/25, 186/30, 188/1, 188/2,
188/6, 188/11, 188/15, 189/21, 189/22,
191/1, 198/6, 198/15, 198/17,
198/19, 198/25, 198/30, 199/1, 199/4,
201/30, 202/9, 204/1, 204/7,

212/13, 213/34, 217/6, 218/15, 220/15,
230/15, 239/12, 241/32, 242/3,
242/7, 247/9, 253/3, 253/4, 253/6, 254/9,
254/12, 254/24, 254/27,
255/4, 256/19, 257/12, 259/17, 265/28,
268/26, 282/1, 292/32, 298/26,
298/29, 311/9, 315/10, 321/19, 325/14,
334/2, 340/4
k.+ a 032/1, 033/2, 064/19, 126/4,
143/14, 151/30, 154/7, 156/21,
167/14, 188/18, 189/2, 193/28, 202/11,
232/14, 266/1, 266/8
k.+ da 193/32, 314/10, 328/11
k.+ dı 030/25, 154/12, 175/7
k.+ dır 163/7, 188/23
k.+ ı 016/21, 017/3, 155/6, 155/23,
178/23, 181/13, 183/30, 197/8,
220/25, 255/31, 266/9, 305/24
k.+ ım 322/30
k.+ ın 010/28, 011/1, 016/11, 017/14,
031/6, 032/17, 034/1, 062/21,
129/3, 141/2, 155/12, 175/15, 190/20,
220/2, 241/14, 265/22
k.+ ma 185/3
k.+ la 144/18, 166/30, 201/18, 240/5,
305/25
k.+ lar 184/30, 197/10, 217/15, 268/29,
293/12
k.+ lara 069/8, 261/30, 310/33
k.+ lardan 164/14, 327/15
k.+ ları 131/22, 131/24, 144/11
k.+ larımıza 185/8
k.+ larımızın 197/7
k.+ ların 143/15, 315/10
k.+ lı 158/26
k.+ sın 167/17

kadim : Geçmiş uzun zamâna dayanan, eski
-1- [Ar]
k. 059/3

kadro : bir kamu kuruluşunun, bir işletmenin vb
yönetim, yönlendirme ya da denetim işlerini
yürütenler ve bunların görev, yetki ve
sorumluluklarının tümü -3- [İt]
k.+ da 036/8
k.+ ları 064/13
k.+ sında 044/20

kafa : baş, özellikle insan başı -48- [T]
k. 060/15, 104/29, 138/15, 144/14,
191/28, 192/15, 192/30, 321/14
k.+ ca 266/7
k.+ dan 176/33
k.+ lar 143/17
k.+ ları 192/34, 193/1
k.+ larına 037/27
k.+ larınızın 108/10

340/26 k.+ lı 176/22, 191/29, 224/23, 340/24,

k.+ lısı 092/31

k.+ m 134/16, 291/13, 292/1

k.+ ma 093/11

k.+ mda 061/5

k.+ mı 350/12

k.+ n 292/33

k.+ nızda 061/5

177/3, 321/23, 322/22

k.+ sina 063/1, 202/30

k.+ sında 046/12

k.+ sından 291/24

k.+ sını 031/2, 038/7, 056/21, 144/2,

202/24

k.+ sının 012/9

k.+ sıyla 122/25

Kafdağı : söylencelerde ve masallarda geçen, halk inanişına göre dünyayı çevreleyen ve arkasında cinlerin, perilerin bulunduğu varsayılan, zümrüden oluşmuş dağ -2- [T]

K.+ nı 216/24

K.+ nın 216/23

kafes : içine kuş ya da sincap vb gibi küçük hayvanları koymaya yarayan, aralıklı bir biçimde çatılmış metal ya da ağaç çubuklardan ya da tellerden yapılmış, taşınabilir koyacak -1- [Ar]

k. 045/21

kâfi : Yeten, yetişen, elveren, yeterli, kifâyet eden

-17- [Ar]

k. 015/18, 071/29, 091/28, 098/30,

144/29, 153/1, 176/7, 188/20,

188/22, 235/11, 255/22, 287/20, 313/14,

328/21, 336/21, 349/20

k.+ dir 311/12

kâfir : Tanrı'nın varlığına inanmayan,

Tanrıtanırmaz, dinsiz, inançsız kimse -3-

[Ar]

k. 322/13, 357/2, 357/9

Kafkas : Kafkasya halkından olan -1- [Far]

K.+ ı 059/21

Kafkasya : Karadeniz ve Hazar denizi arasında yer alan, Avrupa ve Asya'nın sınırında bulunan bölgenin ismi -2- [Far]

K. 117/2

K.+ ya 115/16

kağıt : hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, üzerine yazı yazmaya, basmaya, öteberi sarmaya, duvar kaplamaya vb

yarayan, genellikle beyaz ve ince yaprak -1- [Far]

k.+ ıyla 274/30

kâğıt : hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, üzerine yazı yazmaya, basmaya, öteberi sarmaya, duvar kaplamaya vb yarayan, genellikle beyaz ve ince yaprak -21- [Far]

k. 010/21, 039/29, 207/12, 290/31

k.+ ı 118/5, 220/2, 258/17

k.+ m 292/27, 357/16

k.+ ındaki 335/21

k.+ mını 004/3

k.+ mının 258/18

k.+ la 010/1

k.+ lara 111/4

k.+ ları 011/11, 011/18

k.+ larını 011/10

k.+ ta 002/28, 004/6, 274/32

k.+ tan 112/24

kâh : ara sıra, kimi kez, kimi zaman -4- [Far]

k. 122/27, 122/28, 352/19

kâhin : Gelecekte olacıklardan, gizli şeylerden ve gâipten haber verme iddiâsında olan kehânet sâhibi kimse -1- [Ar]

k. 318/28

kahkaha : gülerken çıkan se -16- [Ar]

k. 121/4, 166/13, 216/22, 304/4, 304/22

k.+ dan 341/22

k.+ lar 075/23, 355/10

k.+ ları 162/23, 163/26

k.+ larını 169/19

k.+ larla 173/20, 213/27, 309/8

k.+ sından 304/7

k.+ yı 122/28

kahpe : Nâmussuz kadın, orospu -1- [Ar]

k.+ nin 040/24

kahraman : bir olayda önemli yeri bulunan kimse -6- [Far]

k. 059/6

k.+ ca 092/4, 170/32

k.+ dırlar 070/1

k.+ ına 286/24

k.+ lara 070/1

kahrol - : Mahvolmak, perişan olmak, yok olmak -1- [Ar]

k.- ayım 065/20

kahvaltı : çay, zeytin, peynir, reçel vbden oluşan ve genellikle sabahları yenilen ya da herhangi bir zamanda yenilebilen hafif yemek -5- [ArT]

k. 090/15, 090/18, 332/17
k.+ da 329/32, 333/32

kahve : çay, kahve, ıhlamur, gazoz vb içilen,
tavla, iskambil, domino vb oynanan yer -30-
[Ar]
k. 009/24, 010/24, 285/33
k.+ de 118/26, 152/24, 274/26, 290/16,
290/32, 295/28
k.+ den 105/28
k.+ ler 079/30
k.+ lerde 290/31
k.+ lerini 282/14
k.+ nin 086/9, 089/3, 099/32, 290/20
k.+ ye 078/32, 086/5, 089/15, 274/35,
285/25, 290/21, 290/24, 290/25,
290/33, 291/4, 291/16, 291/25

kahveci : kahvehane işleten ya da kahve pişirip
satan kimse -8- [Ar]
k. 086/9, 086/13, 086/17, 088/4, 088/16,
274/35
k.+ nin 086/29
k.+ ye 089/6

kâhya : Büyük bir konak veya çiftliğin çeşitli
işlerini çekip çeviren kimse -1- [Far]
k. 075/2

kaide : kural -1- [Ar]
k.+ i 019/13

kainat : Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün
varlıklar ve bütün mahlûkat, âlem, evren -1-
[Ar]
k.+ a 166/33

kak - : dar bir yere vura vura sokmak -1-
[T]
k.- arak 202/29

kal - : Varlığını korumak, sürdürmek -220-
[T]
k. 039/4, 066/24, 238/4
k.- abilir 007/20
k.- abilirdim 095/10, 343/11
k.- abilirim 207/24
k.- abilirsin 126/29
k.- abilirsiniz 222/5, 233/34
k.- acak 111/8, 127/27, 127/28, 157/20,
299/30
k.- acaksın 283/28
k.- acaksınız 101/14, 236/3, 284/8
k.- acaktık 342/14
k.- amaz 176/11, 255/5, 265/29, 271/9
k.- amazdı 088/24
k.- amıyor 330/30
k.- amıyorduk 154/22

k.- an 001/4, 017/9, 023/12, 024/10,
030/16, 038/32, 051/3, 077/7,
077/14, 078/14, 085/3, 113/1, 152/2,
181/22, 210/22, 210/32, 221/18,
229/14, 239/22, 249/25, 254/21, 272/14,
304/7, 329/17
k.- anlara 113/9
k.- arak 037/8, 039/18, 116/6, 122/11,
260/27, 283/23
k.- ayım 352/9, 352/13
k.- dı 028/2, 085/1, 087/13, 132/29,
138/24, 140/21, 148/18, 164/19,
224/19, 236/20, 237/5, 283/17, 335/4,
337/28, 346/19, 347/13, 348/21,
353/29
k.- dığı 018/29, 036/20, 045/2, 088/16,
157/31, 287/11
k.- dığım 217/13, 255/19
k.- dığımız 343/20
k.- dığına 044/3
k.- dığını 212/7
k.- dık 207/11
k.- dıkça 126/29, 155/7
k.- dılar 187/10, 253/27, 316/26, 345/32
k.- dım 002/28, 072/20, 093/17, 338/2,
349/28
k.-ınca 014/18, 017/15, 127/1
k.- incaya 181/12
k.- ımız 274/16, 297/9
k.- ır 041/6, 064/26, 211/17
k.- ırım 240/21
k.- ırlar 295/30
k.- ırlardı 186/19
k.- ırsa 010/30, 013/27
k.- ırsak 233/35
k.- ırsınız 186/18
k.- ışım 090/30
k.- ışıma 094/28
k.- ışımızı 184/13
k.- iyor 066/27, 278/6, 354/25
k.- iyordu 078/19, 089/14, 291/21,
354/30
k.- iyorduk 124/4
k.- iyorum 033/5
k.- ma 078/6, 126/1, 157/24, 201/12
k.- madı 059/20, 094/11, 094/13, 140/20,
206/16, 243/7
k.- madığı 080/27
k.- madığını 357/23
k.- mağa 166/27, 240/4, 244/7, 265/5,
282/4, 300/18
k.- mağı 063/6
k.- mak 095/4, 122/1, 143/9, 153/1
k.- maktan 088/19, 141/18, 141/31,
142/10
k.- mam 095/5
k.- mamak 239/35
k.- mamalıdır 037/24, 176/11, 335/15
k.- mamda 350/33

k.- mamış 013/14, 020/16
 k.- mamıştır 179/11
 k.- masanız 300/5
 k.- ması 001/7, 024/30, 142/5, 231/12,
 233/32, 356/6
 k.- masın 208/6
 k.- masını 198/1, 244/1
 k.- mayacağız 289/5
 k.- mayacak 235/18
 k.- mayacaktı 212/22
 k.- maz 009/21, 213/12
 k.- mış 005/16, 015/7, 043/10, 043/30,
 064/7, 102/1, 133/12, 135/2,
 177/4, 186/6, 258/5, 278/13, 278/19,
 293/12
 k.- mışım 260/23, 273/1
 k.- mışlardı 187/8
 k.- mışlardır 143/19
 k.- mışlarsa 111/27
 k.- mıştı 025/27, 047/13, 054/10, 060/28,
 078/5, 083/4, 083/14, 237/15,
 328/29, 338/8
 k.- mıştım 064/16
 k.- mıştır 013/11
 k.- miyan 004/4
 k.- mıyor 065/13, 248/23
 k.- sa 326/24
 k.- sam 142/12
 k.- sın 039/25, 244/3, 255/11, 279/22

kalabalık : çok sayıda insanın bir araya
 gelmesiyle oluşan insan topluluğu -18- [Ar]
 k. 173/28, 205/11, 212/3, 267/18, 299/4,
 312/26, 354/21, 355/17
 k.+ ı 135/3, 205/11, 205/13
 k.+ ın 135/11, 141/1, 145/29
 k.+ ına 146/2, 229/26
 k.+ ını 152/20
 k.+ lara 198/14

kalan : Kalmış -2- [T]
 k.+ ı 112/29
 k.+ lara 293/23

kalb : Göğüs boşluğunda, iki akciğer arasında,
 vücudun her yanından gelen kanı akciğerlere ve
 oradan gelen temiz kanı da vücuda dağıtan organ,
 yürek -1- [Ar]
 k.+ imkalp} 294/9

kalbur : İri taneli maddeleri elemeye yarayan,
 tahta bir çembere gerilmiş delikli deri veya kafes
 kafes telden ibâret âlet -1- [Lat]
 k.+ a 127/2

kalça : gövdenin arka bölümünde, bacakların
 birleştiği yer ile bel arasındaki iki yana doğru
 çıkıntılı kaba et bölgesi -1- [T]
 k.+ ları 015/5

kaldır - : yukarı doğru devindirmek -98-
 [T]
 k.- amamıştı 067/25
 k.- an 046/25, 128/11
 k.- arak 002/1, 003/10, 025/21, 034/15,
 038/16, 045/18, 051/13, 089/4,
 089/30, 111/5, 119/4, 133/25, 150/25,
 160/24, 180/27, 213/5, 224/14,
 227/31, 271/6, 273/14, 274/6, 298/5,
 354/20
 k.- dı 002/24, 008/30, 020/26, 021/5,
 025/23, 053/27, 054/1, 058/2,
 058/28, 060/19, 068/4, 070/21, 072/10,
 075/15, 090/19, 118/18, 122/3,
 123/16, 139/13, 150/6, 164/7, 166/32,
 187/15, 194/13, 204/11, 210/12,
 232/10, 245/19, 248/7, 248/12, 263/10,
 267/2, 283/5, 283/20, 284/16,
 298/17, 304/12, 309/27, 317/12, 348/24
 k.- dığı 137/28, 145/30
 k.- dıktan 018/12
 k.- ılmasına 005/5
 k.- ıp 026/16, 057/21, 079/16, 083/27,
 086/23, 103/11, 254/17, 255/25,
 259/4, 261/18, 272/6, 294/3, 294/11,
 348/18, 359/13
 k.- ır 067/16, 103/15
 k.- ıyordu 051/18, 260/5
 k.- madan 183/2, 336/17
 k.- madı 298/15
 k.- mağa 085/9, 108/28
 k.- ması 067/18
 k.- mış 042/19
 k.- mıştı 070/26, 146/4

kaldırım : sokak ve caddelerin iki yanında,
 yayaların yürümesi için yapılan, hafif yüksekçe
 yol, yaya kaldırımı -7- [T]
 k. 148/13
 k.+ a 135/31, 144/4
 k.+ dan 145/26
 k.+ ın 130/26, 145/28, 145/29

kale : Eskiden düşmana karşı koymak ve
 güvenliği sağlamak için savunulması gereken
 önemli noktalara yapılan yüksek, kalın duvarlı,
 burçlu, mazgallı, sağlam ve kuvvetli yapı,
 kermen, germen -2- [Ar]
 k. 303/7
 k.+ sine 117/25

kalem : yazma, çizme vb işlerde kullanılan çeşitli
 biçimlerde araç -7- [Ar]
 k. 258/16, 332/2
 k.+ i 184/10, 258/19, 258/25
 k.+ ini 010/16
 k.+ leriyle 052/4

kalın : Enli ve gür -10- [T]
k. 010/24, 024/19, 030/23, 099/25,
233/19, 270/31, 272/10, 287/30,
320/10
k.+ ca 029/28

kalıp : Elde edilmek istenen biçime göre
hazırlanmış olup içine dökülen sıvı veya hamur
kırâmındaki maddeye aynı biçimi veren içi oyuk
nesne; bir şeyin şekil bakımından örneği -5-
[Ar]
k.+ ı 008/16
k.+ ın 339/2
k.+ larda 255/17
k.+ ların 255/18, 312/23

kalıpsız : Kalıpla biçim verilmemiş, kalıba
girmemiş -1- [Ar]
k. 133/11

kahver - : Öylece kalmak -1- [T]
k.- eceğim 346/2

kalite : Bir şey veya kimsenin sâhip olduğu hal
veya sıfat, vasf, nitelik -2- [Lat]
k.+ leri 327/5
k.+ si 342/19

kalk - : Oturma durumundan dik duruma gelmek,
doğrulamak -156- [T]
k. 154/30, 288/21, 335/8, 335/9, 335/14,
351/8

k.- abilmek 029/23, 081/7
k.- abilmıştı 086/4
k.- acağı 021/16
k.- acağını 261/28
k.- acak 056/24
k.- acakmış 299/24
k.- acaktı 079/30
k.- alım 132/14, 132/15, 226/26
k.- amamaktan 085/12
k.- amazdı 212/11
k.- an 025/7, 042/23, 273/12, 290/4
k.- ar 173/16, 174/25, 212/17
k.- arak 008/3, 015/33, 021/20, 148/18,
189/30, 202/20, 240/17, 263/31,
267/12
k.- arlar 285/26
k.- ayım 322/30, 330/5
k.- ılır 344/6
k.- ınıyorlar 116/27
k.- ıp 037/19, 078/31, 099/8, 217/7,
289/33, 345/8
k.- iş 355/15
k.- ıyor 007/31, 125/6
k.- ıyordu 032/10, 169/35
k.- madı 343/1
k.- mağa 082/33, 252/8

k.- mak 078/1, 078/10, 085/31, 086/1,
104/24, 130/24
k.- masını 204/22
k.- maya 123/21, 303/16
k.- mayanlar 220/5
k.- mayı 088/26
k.- miş 021/15, 137/25, 148/6, 206/19,
283/19
k.- mıştı 014/10, 070/23, 105/10, 119/2,
135/12, 170/27, 207/19, 282/31
k.- sa 079/9
k.- sanıza 204/24
k.- tı 011/1, 011/26, 012/14, 013/31,
018/33, 019/4, 019/19, 050/10,
059/9, 060/3, 067/4, 068/25, 069/25,
084/3, 089/1, 095/32, 098/34,
105/7, 111/2, 122/21, 132/18, 135/20,
139/4, 153/29, 158/29, 159/7,
170/7, 171/3, 177/23, 181/15, 202/1,
204/23, 212/19, 216/24, 229/33,
233/15, 233/17, 239/17, 246/8, 247/12,
247/15, 249/13, 250/17, 258/8,
258/10, 258/19, 276/17, 282/11, 284/30,
288/15, 294/1, 297/6, 297/13,
300/13, 302/24, 308/3, 309/23, 334/26,
337/15, 341/12, 353/18, 353/25,
355/12, 358/15
k.- tılar 070/24, 076/17, 132/16, 186/9,
207/23, 227/1, 351/13, 358/23
k.- tım 238/9, 323/9
k.- tınız 220/2

kalkık : Asıl seviyesinden daha yüksekte olan,
kalkmış, dik -2- [T]
k. 029/27, 043/20

kalp : Göğüs boşluğunda, iki akciğer arasında,
vücudun her yanından gelen kanı akciğerlere ve
oradan gelen temiz kanı da vücuda dağıtan organ,
yürek -56- [Ar]
k. 079/18, 082/6, 270/12, 318/31, 356/19
k.+ i 004/1, 018/31, 236/29, 252/17,
253/2, 278/7, 282/1, 336/5,
337/14, 345/31, 353/21
k.+ im 244/29, 275/25, 318/24, 346/18
k.+ ime 273/15, 346/5
k.+ imin 346/1
k.+ imizin 257/17
k.+ inde 156/12, 172/34, 225/24, 245/16,
295/29, 345/22
k.+ inden 205/14, 257/2
k.+ ine 244/25
k.+ ini 020/25, 081/26, 175/27, 240/11,
257/11, 257/14, 273/21, 347/3
k.+ inin 176/25, 236/27, 245/5, 254/21,
257/4, 269/33, 278/6, 319/4,
347/9
k.+ iniz 350/26
k.+ inizi 345/25

k.+ iyle 257/1
k.+ leri 226/3, 252/26
k.+ lerin 222/24

kalpak : Pöstekiden veya buna benzer çuha vb kumaştan yapılmış baş giyeceği -4- [Ar]
k.+ ım 227/18
k.+ ını 143/31, 228/25, 229/3

kamara : Gemilerde yolcu ve görevlilere ayrılmış bölme, gemi odası -2- [İt]
k.+ nın 004/26
k.+ sında 017/8

kamarot : Gemilerde yolcuların günlük hizmetlerine bakan kimse -3- [İt]
k. 004/25, 004/26

kamaş - : Gözler fazla ışıktan dolayı geçici olarak kararıp etrafı göremez olmak -3- [T]
k.- an 003/11
k.- ma 159/27
k.- tığı 308/5

kamaştır - : Kamaşmasına yol açmak; kuvvetle etkisi altına alıp düşünemez duruma getirmek -2- [T]
k.- dı 252/11
k.- ıcı 212/15

kamaştırıcı : Gözün kamaşmasına, bir süre göremez duruma gelmesine yol açan ışık -1- [T]
k. 129/24

kambur : belkemiğinin ya da göğüs kemiğinin eğrilmesiyle ve genellikle raşitizm sonucu sırtta ve göğüste oluşan, doğal olmayan tümsek -3- [T]
k. 055/13
k.+ u 287/28
k.+ unu 167/26

kamer : Ay, mah-1- [Ar]
k.+ i 073/13

kameriye : Yazın oturulmak üzere ahşap veya demirden kafesli olarak yapılmış, üstü kapalı, yanları sarmaşık, gül, hanımeli vb çiçeklerle örtülü yer, çardak -4- [Lat]
k. 221/19, 228/6
k.+ de 228/5, 309/12

kamış : buğdaygillerden, sulak yerlerde yetişen, çeşitli türleri olan, içi boş, yüzü boğumlu bitki -2- [T]
k. 052/3, 145/26

kamyon : ağır yüklerin taşınmasında kullanılan, motorlu büyük taşıt -1- [Fr]
k.+ un 260/27

kan : insanda ve gelişmiş yapıli hayvanlarda, atardamarların ve toplardamarların içinde dolaşarak gözelerde özümleme, yadımlama işlevlerini sağlayan, plazma ve yuvarlardan oluşmuş, kırmızı renkli, yaşamsal sıvı -23- [T]
k. 023/16, 024/12, 043/29, 112/7, 137/4, 169/24, 169/25, 202/14, 241/17, 252/16, 291/24, 317/23, 338/8
k.+ ı 039/21, 116/11, 212/5
k.+ ına 120/21
k.+ la 177/29
k.+ lar 005/1, 024/4, 041/2, 247/25, 260/27

kan - : Eğip zorlayarak yerinden çıkarmaya çalışmak, ayırırçasına bükmek -1- [T]
k.- ırarak 092/11

kana - : vücudun herhangi bir yerinden damarların ve vücudun dışına kan akmak ya da bir dokunun içine kan sızmak -1- [T]
k.- r 349/27

kanaat : kanı, düşünce -10- [Ar]
k. 004/12, 209/19, 281/26, 297/18, 345/10, 354/16
k.+ i 144/29
k.+ ini 189/25
k.+ larım 123/33
k.+ lerini 073/10

kanal : Deniz, göl, ırmak sularını başka tarafa akıtmak veya bunlardan birini diğerine bağlamak için açılmış, bázısı ulaşma elverişli su yolu; yol vasıta -1- [İt]
k.+ ı 303/19

kanape : Yan yana iki üç kişinin oturabileceği, arkasında sırtı ve iki yanında kolları dayayacak yerleri olan uzunca koltuk -7- [Yun]
k. 221/27
k.+ de 296/23
k.+ sine 229/27
k.+ ye 249/16, 346/25, 348/12
k.+ yi 230/3

kanat : Kuşlarda ve böceklerde gövdenin iki yanında yer alan ve uçmayı sağlayan açılır kapanır bir çift organ; kapı, pencere, dolap gibi şeylerin yanlara doğru açılıp kapanan kapaklarından her biri -9- [T]
k. 074/22, 241/28
k.+ ı 027/9, 083/23, 085/15
k.+ ına 03208/, 055/21

k.+ ları 029/27
k.+ larında 180/15

kanatsız : Kanadı olmayan -1- [T]
k. 331/17

kandır - : inanmasını, kanmasını sağlamak,
inandırmak -3- [T]
k.- abileceğini 228/13
k.- abilir 120/21
k.- mağa 124/29

kandil : Sıvı hâlindeki yağa batırılmış bir fitilin
yanması sûretiyle ışık veren aydınlatma âleti
-1- [Lat]
k.+ iyle 046/29

kanepe : Yan yana iki üç kişinin oturabileceği,
arkasında sırtı ve iki yanında kolları dayayacak
yerleri olan uzunca koltuk -5- [Yun]
k.+ de 010/11
k.+ nin 033/12
k.+ si 028/4
k.+ ye 306/14, 348/11

kani : Kanaat eden, elindekini yeterli bulup
fazlasını istemeyen, kendisine verilene râzı olan
-2- [Ar]
k.+ dir 103/14
k.+ ydi 075/29

kâni : Kanaat eden, elindekini yeterli bulup
fazlasını istemeyen, kendisine verilene râzı olan
-3- [Ar]
k. 109/21, 203/12
k.+ yiz 109/20

kanlan - : Kan sürülmek, kan bulaşmak -2- [T]
k.- mış 002/18, 210/6

kanlı : Kan bulaşmış -2- [T]
k. 137/27, 260/29

kanser : Vücutta dokuyu oluşturan hücrelerin
habis bir şekilde çoğalarak büyüme ve
değişmesinden ileri gelen ve bulunduğu bölgenin
dışına da yayılabilen öldürücü hastalık -6- [Lat]
k. 223/2, 231/28, 232/1
k.+ ine 223/3, 232/2
k.+ li 350/10

kanun : Tabiat olaylarının bağlı olduğu değişmez
düzen; devletçe konan ve her vatandaşın uyması
gereken yazılı hukuk kuralı, yasa -4- [Ar]
k. 008/20, 114/13
k.+ ları 199/27
k.+ una 211/1

Kanuni : Kānun koyan kimse -1- [Ar]
K.+ den 059/17

kanunî : Kānunla ilgili, kânûna âit -2- [Ar]
k. 140/1, 140/9

kaos : Evrenin düzenli işler duruma gelmesinden
önce bütün maddelerin içinde bulunduğu
karışıklık -1- [Yun]
k.+ un 212/14

kap - : ansızın yakalayarak, bir anda çekip almak
-4- [T]
k.- ıyor 110/10
k.- tı 166/29
k.- tığı 041/12, 056/18

kap : içi gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi
alabilen oyuk nesne -1- [T]
k.+ ların 352/4

kapa - : bir açıklığı ortadan kaldırmak için, bir
şeyi, açık yerin üzerine getirmek, örtmek -45- [T]
k. 105/21
k.- dı 001/15, 017/29, 021/12, 025/12,
029/10, 099/24, 181/27, 258/1,
273/11, 285/1, 316/27, 334/24, 335/17,
349/16, 354/20, 357/20, 358/9
k.- dığı 024/2
k.- dığını 014/22
k.- dıktan 027/32, 049/16, 138/28, 350/5
k.- dılar 113/33
k.- madan 085/18
k.- mak 045/17, 084/10
k.- mış 031/20, 047/13, 251/5, 341/30
k.- mışlar 119/20
k.- mıştı 024/11, 050/17, 345/5
k.- r 067/17
k.- sa 015/5
k.- yarak 050/11, 067/14, 193/21,
245/27, 246/27
k.- yıp 260/4
k.- yordu 149/10

kapak : her türlü kabın üstünü örtmeye, ağzını ya
da deliğini kapamaya yarayan nesne -30- [T]
k.+ ı 011/7, 029/11, 077/21, 229/25,
237/13

k.+ ına 077/6
k.+ ında 077/1
k.+ ını 110/9, 201/10, 204/11, 339/23
k.+ ının 077/13
k.+ la 243/10
k.+ ları 058/8, 126/18, 227/13
k.+ larım 322/30
k.+ larına 007/1, 351/18

k.+ larından 011/1, 073/10, 160/12
k.+ larını 067/18, 149/9, 181/27, 230/18
k.+ larının 251/31, 272/2, 287/31, 348/1

kapalı : açık olmayan, kapanmış durumda olan,
açılmamış -20- [T]
k. 008/2, 009/5, 009/23, 019/29, 026/25,
029/4, 056/2, 085/12,
086/30, 185/28, 189/24, 227/12, 231/21,
274/30, 282/25, 300/15, 313/17,
349/2
k.+ ydı 048/8
k.+ yken 337/35

kapan - : açık iken kapalı duruma gelmek,
örtülmek -16- [T]

k.- an 229/13
k.- arak 328/32
k.- ayım 330/5
k.- dı 126/15, 216/8, 236/32, 295/29,
355/7
k.- dıktan 146/13
k.- ıp 172/30
k.- ır 181/2
k.- mağa 251/24
k.- manıza 185/14
k.- mış 023/13, 047/28
k.- mıştı 252/12

kapan : Bazı hayvanları yakalamak için
kullanılantaşınır tuzak,dam -1- [T]
k.+ a 138/17

kapat - : Kapamak -20- [T]
k.- alım 167/24
k.- an 025/20, 055/11
k.- arak 090/17
k.- arak halleden 064/28
k.- ınız 016/27, 354/18
k.- ırım 031/5, 034/13
k.- ırken 078/27
k.- ıyordu 029/17
k.- ıyoruz 065/12
k.- mağa 229/4
k.- mak 018/24
k.- ması 078/21
k.- mış 042/20
k.- tı 024/19, 204/8, 337/14
k.- tığı 010/26

kapı : yapıda, girip çıkarken geçilen ve açılıp
kapanma düzeni olan duvar ya da bölme boşluğu
-172- [T]
k. 002/24, 017/15, 019/29, 03208/
046/24, 073/28, 106/24, 146/13,
196/8, 209/17, 237/4, 244/23, 258/24,
258/27, 272/26, 338/14, 353/30
k.+ da 027/29, 135/32, 244/21, 333/21

k.+ dan 002/13, 017/17, 021/19, 029/8,
030/14, 032/6, 042/16, 055/18,
067/31, 084/5, 119/8, 128/29, 135/26,
137/24, 183/6, 183/24, 228/26,
229/10, 272/20
k.+ lara 008/1
k.+ ları 199/3, 341/27
k.+ ların 001/16
k.+ larından 014/27
k.+ nın 003/1, 012/14, 017/16, 021/21,
027/7, 027/18, 028/29, 033/10,
034/11, 042/19, 047/16, 085/15, 135/9,
137/18, 204/4, 237/1, 243/17,
263/21, 277/28, 338/10
k.+ sı 009/23, 015/20, 016/14, 028/15,
029/20, 039/6, 066/21, 076/7,
085/7, 157/11, 195/12, 199/29, 200/2,
220/26, 235/5, 253/12, 345/28
k.+ sına 011/26, 014/13, 032/3, 036/22,
037/10, 084/15, 085/4, 165/19,
167/3, 195/32, 196/11, 198/6, 220/24,
221/7, 227/9, 227/17, 229/14,
252/15, 264/17, 270/23, 272/9, 318/19,
338/2, 350/20
k.+ sında 016/23, 168/2, 212/2, 244/17
k.+ sından 015/12, 016/16, 025/6,
033/25, 033/28, 079/29, 165/35, 198/11,
209/25, 221/24, 266/27, 272/19
k.+ sını 004/26, 006/2, 017/4, 028/19,
076/4, 085/18, 089/3, 127/3,
194/32, 241/28, 350/4, 358/16
k.+ sının 036/26, 039/16, 085/8
k.+ ya 028/6, 028/23, 030/4, 070/24,
083/30, 085/4, 125/9, 135/5,
136/26, 137/20, 171/22, 258/9, 266/30,
294/14, 295/35, 300/7, 300/30,
301/14
k.+ yı 024/11, 027/13, 027/31, 029/10,
030/5, 046/28, 085/10, 089/27,
090/17, 133/28, 195/33, 196/4, 228/21,
241/11, 241/30, 273/11, 350/4

kapıcı : resmi daire, otel, apartman gibi büyük
yapılarda bekçilik, temizlik, alışveriş gibi işlerle
görevli kimse -4- [T]
k. 036/26
k.+ sı 350/3
k.+ sını 342/6
k.+ yla 342/5

kapıl - : bir şeyin ya da kimsenin çekiciliğine,
güçlü etkisine kendisini kaptırmak, ona
bağlanmak, tutulmak -9- [T]
k.- anmak 045/15
k.- arak 297/31, 302/11
k.- dı 221/21
k.- dım 195/31
k.- makta 244/11
k.- maktansa 179/16

k.- mayınız 274/15
k.- mış 059/24

kapitalist : Bir teşebbüse yatırılan ve gelir sağlayan sermayenin sâhibi olan kimse, sermayedar -19- [Fr]
k. 096/26, 100/13, 100/24, 101/2, 117/23
k.+ inin 112/30
k.+ leri 111/20, 111/22, 112/5, 112/16, 114/7, 114/10, 116/17
k.+ lerinden 112/1
k.+ lerini 114/21
k.+ lerinin 111/23, 112/34, 114/27, 115/27

kapitalizm : Piyasa ekonomisi içerisinde hür teşebbüse dayalı üretim sistemi -9- [Fr]
k.+ e 121/25
k.+ i 100/15, 100/30, 105/24
k.+ in 117/25
k.+ ine 101/8, 101/13
k.+ inin 100/21, 107/16

kapkaranlık : Çok karanlık -1- [T]
k. 058/9

kapla - : her yanını çevirmek, sarmak, bürümek, yayılmak -12- [T]
k.- dı 357/17
k.- mıştı 020/18, 048/15, 084/17
k.- r 103/19
k.- yan 015/1, 018/21, 131/10, 233/19, 274/8
k.- yarak 049/27
k.- yordu 283/31

kaplama : Bir şeyin üzerine kaplamak sûretiyle geçirilen kat -1- [T]
k. 028/13

kaplı : Kabı olan, kap geçirilmiş -2- [T]
k. 078/20, 328/5

kapris : Gerçek bir ihtiyâca dayanmayan, gelip geçici ve yersiz istek, bencil arzu, geçici heves -1- [İt]
k.+ lerine 311/4

kaput : Kalın yünlü kumaştan asker paltosu -2- [Fr]
k. 086/18
k.+ u 088/24

kar : Havadaki su buharının donmasından meydana gelen ve yağmur gibi yağın hafif beyaz taneleri -16- [Far]
k. 077/23, 080/9, 081/31, 082/17, 083/12, 084/3, 086/1, 086/14, 086/28

k.+ la 084/1, 086/29
k.+ ları 085/18
k.+ ların 081/32, 084/27, 085/28
k.+ lı 210/20

kâr : bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar -1- [Far]
k.+ ları 100/31

kara : Kömür renginde olan rengin adı -6- [T]
k. 082/30, 084/6, 116/14, 244/10, 287/32
k.+ ya 316/10

karaciğer : Karın boşluğunda, mîdenin sağında, koyu kırmızı renkte, sert fakat kolay yırtılan ve zedelenen, iç organların en büyüğü olan, vücûdun şeker deposu görevini yapmak, safra çıkarmak, zehirleri zararsız duruma getirmek, demiri depo etmek gibi çok önemli görevleri bulunan organ -2- [ArFar]
k. 152/8
k.+ inden 179/35

Karadeniz : Türkiye'nin kuzeyindeki büyük deniz -1- [T]
K.+ den 025/7

karakol : bir yerin güvenliğini sağlamakla görevli polis ya da jandarmanın içinde görev yaptığı yapı -15- [T]
k. 149/8
k.+ a 133/29, 133/31, 134/6, 136/13, 136/23, 136/27, 139/28
k.+ da 133/34, 259/25, 291/26, 291/28
k.+ larda 184/14
k.+ una 203/1, 291/29

Karaköy : İstanbul'un beyoğlu ilçesine bağlı semt -2- [T]
K.+ de 152/12
K.+ den 205/26

karakter : Bir kişi veya topluluğu ahlâk, duygu, bilgi ve davranış bakımından başkalarından ayıran niteliklerin bütünü, seciye, ıra -16- [Yun]
k. 191/28, 191/30, 192/9, 192/10, 192/30, 254/26
k.+ den 191/31
k.+ e 108/25, 109/4
k.+ i 123/14, 160/29
k.+ imiz 256/10
k.+ imizin 256/10
k.+ inin 256/21
k.+ lerine 192/33
k.+ li 320/15

karala - : Kalem veya boya ile çizip kirletmek -2- [T]

k.- maya 258/17
k.- mış 243/2

karamela : Eritilmiş ve hafif yakılmış şekerden yapılan şekerleme -1- [İt]
k. 042/5

karanlık : ışığı olmayan, her yeri ya da bir bölümü ışıktan yoksun olan -36- [T]
k. 024/23, 028/28, 034/25, 044/3, 045/29, 075/19, 128/30, 179/13, 205/9, 224/19, 241/32, 288/8, 307/10, 316/11, 355/18
k.+ a 129/23, 318/27, 356/21
k.+ ı 001/23
k.+ ına 049/21, 116/26
k.+ ını 099/26
k.+ lar 287/33
k.+ larından 054/15
k.+ ta 030/16, 270/4, 272/1, 313/30, 320/7, 321/14, 338/1
k.+ tı 014/26, 015/2, 042/15, 267/8, 358/16

karar - : göz sözcüğüyle bir şey göremez olmak -16- [T]
k.- dı 001/1, 346/4
k.- dığı 335/19
k.- dıktan 039/14
k.- ınca 328/3
k.- ıyor 002/10, 003/30, 036/16
k.- ıyordu 001/10, 022/7, 306/14
k.- mağa 357/14
k.- maya 212/5
k.- mış 028/13, 034/2
k.- mıştı 233/18

karar : bir iş ya da sorun konusunda düşünülerek verilen kesin yargı -70- [Ar]
k. 005/5, 013/17, 024/27, 028/19, 046/12, 047/30, 051/5, 053/23, 054/22, 060/13, 061/4, 065/20, 073/4, 074/15, 074/20, 074/28, 075/7, 090/24, 092/22, 097/31, 103/24, 165/14, 172/23, 177/21, 177/29, 179/33, 184/4, 195/8, 222/13, 227/33, 228/3, 244/16, 254/10, 261/5, 277/12, 279/33, 301/9, 301/12, 303/27, 305/31, 306/6, 313/10, 313/23
k.+ da 037/30, 046/23
k.+ ı 033/6, 308/23, 353/6
k.+ ımı 202/14, 309/21, 353/11
k.+ ın 054/18, 067/5
k.+ ında 122/14
k.+ ından 067/8
k.+ ını 033/23, 130/10, 132/25, 150/23, 255/3, 255/21, 279/15, 310/3, 315/25, 352/25
k.+ ımız 306/1

k.+ mızı 063/27
k.+ ları 107/2, 349/25

kararlaştır - : Yüz yüze getirmek, karşılaşmalarını sağlamak veya karşılaşmalarına sebep olmak; bir husus hakkında karar vermek, yapılacak şeyi belirlemek, karar altına almak -2- [T]
k.- dılar 171/26, 200/27

kararsız : karar vermekte güçlük çeken, kolayca karar veremeyen ya da ikide bir karar değiştiren kimse -1- [Ar]
k. 227/26

kararsızlık : Kararsız olma durumu, tereddüt -11- [Ar]
k. 018/33, 226/1, 252/26, 255/8, 256/2, 281/25
k.+ a 256/4
k.+ ı 226/1, 349/8
k.+ ınızdan 314/19
k.+ la 037/17

karart - : Kararmasına sebep olmak, kara duruma getirmek -2- [T]
k.- mış 329/5
k.- mıştı 002/14

karartı : Kararmış yer, siyahlık -2- [Ar]
k.+ larla 105/11
k.+ nın 028/30

kardeş : aynı ana babadan doğmuş olan ya da anası ya da babası aynı olan kimselerin birbirlerine göre adı, birine göre öteki -16- [T]
k. 069/16, 069/17, 069/26
k.+ i 175/8, 181/14, 241/18
k.+ im 039/28, 065/27, 100/11, 101/30, 123/18, 208/29, 225/17
k.+ inin 175/10
k.+ inizi 225/16
k.+ ten 175/16

kardeşlik : Kardeş olma durumu, bir kardeşe yakışır tarz -1- [T]
k. edeceksiniz 069/14

kargaşalık : Topluluk içinde ortaya çıkan kaynaşma, karışıklık, kargaşa, düzensizlik, fitne, şûriş -1- [T]
k. 114/24

kârgir : Taş veya tuğladan yapılmış yapı -1- [Erm]
k. 241/26

karı : iyelik ekleriyle kullanıldığında bir kimsenin evli bulunduğu kadın -28- [T]

k. 040/16, 040/29, 152/13, 293/4
k.+ dan 292/17
k.+ lar 136/11, 138/2
k.+ ları 136/16, 138/31
k.+ nın 034/15, 040/31, 041/4, 041/9,

285/35

k.+ sı 041/5, 062/17, 062/31
k.+ sına 125/29
k.+ sını 040/16, 064/18, 161/32
k.+ sıyla 210/29
k.+ sıymış 204/7
k.+ ya 293/10
k.+ ydı 290/10
k.+ yı 161/14, 292/33, 293/16

karın : insanlarda ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara değin olan ön bölgesi, bu bölgenin içi ve dışı -5- [T]

k.+ ım 152/21
k.+ ma 319/4
k.+ mın 134/12, 294/29, 348/13

karıncalan - : Vücûdun herhangi bir yerinde, Uyuşma ve kan hücumu sebebiyle karıncalar dolaşıyormuş, böcekler ısırdıymuş gibi bir iğnelenme duymak -1- [T]

k.- ıyordu 088/30

karıncalanma : Vücûdun herhangi bir yerinde duyulan ve karıncalar, böcekler ısırdıymuş hissini veren iğnelenme -2- [T]

k. 017/31, 043/28

karış - : iki ya da daha çok şey bir araya gelip birbirinin içine girmek, birbirinin içinde dağılarak birleşmek -39- [T]

k.- acak 123/28
k.- an 057/14, 122/6, 128/27, 354/23
k.- arak 033/31, 036/5, 041/29, 084/30
k.- ıyor 099/13, 145/14, 156/24, 158/8
k.- ıyordu 059/11, 071/15, 080/4, 221/18,
276/14, 283/22, 285/31, 286/26
k.- ma 134/2, 134/16
k.- madınız 222/5
k.- mak 229/26
k.- masın 102/11
k.- maya 017/17
k.- mayan 185/20
k.- maz 151/8
k.- miş 318/27
k.- sa 096/26
k.- tı 045/2, 164/31, 169/6, 281/15,

357/15

k.- tığı 090/5
k.- tığını 031/7, 074/1

karışık : Ayrı nitelikteki şeylerden oluşmuş -7- [T]

k. 003/14, 013/19, 093/14, 264/28,
269/2, 289/32
k.+ sın 266/3

karışıklık : Karışık olma durumu -3- [T]

k. 096/25
k.+ ını 234/16
k.+ tan 212/15

karıştır - : Karışmasını, bir maddenin başka bir madde içinde dağılmasını sağlamak; kurcalamak

-13- [T]
k.- dı 341/13
k.- ınız 070/29
k.- ırken 328/22
k.- ıyor 125/3
k.- ıyordu 011/11, 051/10
k.- ıyorsunuz 185/5
k.- madan 158/12
k.- mak 067/23, 152/3
k.- mamalı 155/32
k.- mayalım 059/2
k.- mıştı 129/16

karmakarışık : iç içe girmiş durumda olan, çok karışık, çok dağınık, çok düzensiz -3- [T]

k. 009/12, 234/21, 252/20

karşı : bir şeyin bir yerin bir kimsenin esas tutulan yüzünün ilerisi -197- [T]

k. 008/22, 009/15, 009/20, 013/16,
019/10, 027/24, 035/8, 036/5,
036/20, 041/29, 041/32, 044/24, 044/30,
045/1, 045/4, 052/14, 056/1,
056/9, 061/8, 063/23, 070/5, 072/19,
075/17, 085/17, 094/4, 094/5,
094/16, 094/28, 095/3, 095/23, 100/14,
101/8, 107/15, 108/7, 114/6,
115/1, 117/26, 120/24, 121/25, 122/7,
122/14, 123/23, 123/29, 127/12,
130/9, 130/23, 132/7, 135/31, 139/16,
139/25, 141/17, 142/11, 142/14,
144/4, 144/15, 144/18, 148/8, 151/22,
152/26, 156/20, 156/21, 159/13,
162/11, 163/5, 176/29, 177/9, 177/11,
178/8, 178/20, 179/2, 182/11,
183/26, 183/33, 199/18, 199/23, 200/13,
205/13, 206/31, 208/19, 211/9,
217/23, 225/18, 226/7, 232/10, 241/3,
255/4, 255/23, 257/7, 265/9,
265/12, 266/1, 271/15, 272/21, 276/16,
282/7, 282/17, 282/25, 283/10,
286/24, 294/32, 299/17, 300/20, 302/10,
303/9, 306/22, 311/5, 313/24,
313/26, 323/18, 325/27, 329/30, 337/28,
338/30, 344/5, 349/21, 358/20
k.+ dan 085/25, 135/25

k.+ ki 084/7, 342/6
 k.+ larındaki 224/17
 k.+ ma 323/30
 k.+ mda 138/8, 167/2, 337/4
 k.+ mdan 134/16
 k.+ nda 091/16
 k.+ ndaki 139/2
 k.+ ndakiler 103/24
 k.+ sina 054/25, 060/31, 085/23, 090/21,
 111/1, 134/25, 158/15, 181/26,
 203/7, 248/11, 255/9, 263/21, 270/3,
 288/29
 k.+ sında 013/12, 013/22, 029/30,
 032/17, 035/3, 042/25, 062/10, 072/20,
 086/16, 087/11, 095/13, 116/17, 116/18,
 125/22, 128/20, 141/32, 166/17,
 182/3, 198/23, 205/31, 212/4, 213/20,
 243/22, 244/14, 247/1, 247/2,
 253/10, 253/23, 254/6, 259/18, 281/13,
 303/25, 306/15, 349/31, 353/1,
 355/29
 k.+ sındadır 349/18
 k.+ sındaki 043/10, 089/22, 288/2
 k.+ sındakiler 088/2
 k.+ sındakilerden 088/14
 k.+ sındakine 030/26
 k.+ sındakinin 134/20
 k.+ sındayken 261/8
 k.+ sındaymış 192/12
 k.+ ya 036/20, 052/27, 130/23, 233/10

karşıla - : dışarıdan, uzaktan gelen birine
 karşılayıcı olarak çıkmak -8- [T]
 k.- dı 326/7, 329/8
 k.- dığı 130/7
 k.- mıştı 157/2, 276/19
 k.- yan 128/30, 181/1, 244/22

karşılan - : Gelen bir kimseye Karşıcı çıkılmak,
 istikbal edilmek -1- [T]
 k.- ır 113/8

karşılaş - : karşı karşıya gelmek, beklenmedik bir
 sırada birbirine rastlamak -10- [T]
 k.- ınca 013/25
 k.- mıştı 014/20, 033/15, 079/24
 k.- tı 053/13, 133/10, 266/30
 k.- tıkları 004/10
 k.- tılar 089/28

karşılık : karşı -7- [T]
 k. 291/15
 k.+ ı 118/27, 124/12
 k.+ ında 124/8
 k.+ ılı 123/2, 152/17, 187/9

karşılıksız : Karşılığı olmayan -1- [T]
 k. 353/23

Kartaca : MÖ 814 yılında, Tunus yarımadasında
 kurulmuş olan bir Fenike kolonisidir -1-
 [Ar]
 K. 059/3

karun : İsrâiloğulları zamânında zenginliğiyle ün
 salmış, sonra da malı ile birlikte helâk olmuş bir
 kişinin adı olup dilimizde “çok zengin” anlamında
 kullanılmaktadır -2- [Ar]
 k. 105/20
 k.+ um 105/17

karyola : Ağaç, pirinç veya demirden içine yatak
 konacak şekilde yapılmış, baş ve ayak tarafları
 yüksekçe, yatmaya mahsus dört ayaklı kerevet
 -25- [İt]
 k. 082/18, 126/22, 351/16, 351/26,
 353/15, 355/3
 k.+ da 078/19
 k.+ dan 351/25, 356/11
 k.+ lara 047/6
 k.+ lardan 048/22
 k.+ nın 020/7, 047/9, 049/6, 083/22,
 083/28, 251/8
 k.+ sı 077/17
 k.+ sina 003/17, 047/26, 077/24, 334/24
 k.+ sını 047/20
 k.+ sının 048/12
 k.+ ya 345/5

kasap : Koyun, kuzu, sığır, dana gibi eti yenecek
 dört ayaklı hayvanları kesen veya kesilmiş
 hayvanları parçalayarak satan kimse -1-
 [Ar]
 k.+ ı 286/8

kasaplık : Kasap olma durumu -1- [Ar]
 k. 112/9

kâse : Çini, toprak veya camdan yapılmış çukur
 çanak -1- [Ar]
 k.+ yi 286/28

kasıl - : Kasmak işi yapılmak, kısaltılmak,
 daraltılmak -1- [T]
 k.- mış 047/28

kasıt : bilerek, isteyerek güdülen erek, amaç, istek
 -1- [Ar]
 k.+ ınız 299/10

kaskatı : iyice katı, çok katı, çok sert -1-
 [T]
 k. 250/3

kasket : genellikle erkeklerin giydiği, önü siperli
 başlık -1- [Fr]
 k.+ ini 009/25

kastet - : Bir amaç güderek bir işe girişmek, niyet etmek -1- [Ar]
k.- miyorum 119/18

kasvet : Sıkıntı, gam, keder, tasa, kasavet -1- [T]
k.+ ten 128/31

kaş : gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar -35- [T]
k.+ ları 016/18, 132/18, 148/18, 153/20, 227/12, 287/30, 351/31
k.+ larına 010/25
k.+ larını 021/5, 028/24, 030/10, 030/17, 038/15, 051/13, 065/4, 083/19, 087/25, 103/11, 118/31, 150/2, 192/24, 199/6, 204/11, 210/26, 247/11, 254/16, 255/25, 276/20, 298/5, 342/12, 343/32, 348/18, 355/30, 359/13
k.+ larının 099/25

kaşı - : Vücûdun herhangi bir yerinde duyulan, kaşıntı denen hafif yanma veya batmaya benzer hissi gidermek için bu hissin duyulduğu yeri tırnakları veya başka bir şeyi üzerinde gezdirmek sûretiyle hafifçe ovma, hafifçe kazır gibi yapmak -3- [T]
k.- dı 103/29, 164/22
k.- mak 051/10

kaşık : Sulu veya tâneli şeyleri yemeye mahsus, ağıza giren kısmı genişçe ve çukurca, saplı sofrâ âleti -2- [T]
k. 208/20
k.+ ı 286/28

kat : bir yapıda iki döşeme arasında yer alan dairelerin ya da odaların, bölmelerin tümü -33- [T]
k. 003/10, 014/25, 028/7, 028/17, 029/9, 033/16, 050/13, 085/6, 122/22, 128/5, 178/25, 327/8, 358/20
k.+ a 128/31, 157/1, 242/1
k.+ ma 250/25
k.+ mda 358/24
k.+ mın 076/6
k.+ lı 028/1, 045/22, 241/26, 252/14
k.+ ta 028/27, 126/22, 136/31, 152/18, 181/1, 328/3, 350/10
k.+ taki 017/16, 080/10, 157/11

kat - : niteliğini değiştirmek ya da niceliğini artırmak amacıyla, bir şeye başka bir şey eklemek, karıştırmak -5- [T]
k.- an 050/16
k.- ılığı 087/6
k.- ın 085/4
k.- mıyorum 256/15
k.- tı 298/2

katıl - : bir topluluğa girmek -2- [T]
k.- acak 247/21
k.- mazsa 008/13

katılaş - : Katı duruma gelmek -2- [T]
k.- arak 265/4
k.- miş 083/25

katılık : Katı olma durumu -1- [T]
k.+ ı 083/1

katî : Şüphe ve tereddüte yer bırakmayan, kesin -8- [Ar]
k. 008/20, 075/7, 081/16, 092/22, 228/23, 232/31, 232/33, 310/16

katil : Cana kıyan, birini öldüren kimse -2- [Ar]
k. 201/8, 205/17

katip : yazman -4- [Ar]
k.+ i 011/20, 324/22, 324/31
k.+ in 011/25

katiyyen : hiçbir zaman, asla -4- [Ar]
k. 135/18, 195/25, 199/26, 349/12

katiyyet : Kat'î olma durumu, kesinlik -1- [Ar]
k.+ le 195/34

katla - : kumaş, kâğıt, teneke gibi nesneleri üst üste kat oluşturacak biçimde bükme, kat yapmak -4- [T]
k.- dı 083/29, 083/30, 247/4
k.- yan 159/21

katliâm : Hiç kimseyi sağ bırakmadan öldürme, kılıçtan geçirme -2- [Ar]
k. 205/24
k.+ ina 092/34

kavak : Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları uzun saplı ve dişli, boyu düzgün ve bazı türlerinde 30 40 metreyi bulacak uzunlukta, kerestesi için dikilen, odunu gevşek ve kof, kabuğu kavlayıp dökülen ağaç -1- [T]
k. 066/7

kavga : düşmanca davranışlarla, eylemlerle, sözlerle kendini gösteren çekişme, tartışma ya da dövüş, vuruşma -11- [Far]
k. 025/31, 040/30, 074/13, 119/15, 191/14, 204/24, 205/7, 256/25
k.+ sızdır 101/9, 101/25
k.+ yı 071/24

kavim : Aynı soydan gelen, dil, töre ve kültürleri ortak insan topluluğu, budun -3- [Ar]
 k.+ ini 112/5
 k.+ ler 112/12
 k.+ leri 120/23

kavra - : her yönüyle ve iyice, kesin bir biçimde anlamak -4- [T]
 k.- dı 044/18, 056/6, 124/5
 k.- maya 035/31

kavs : Yay, yay biçiminde olan şey -1- [Ar]
 k.+ ini 001/7

kavuk : Üzerine sarık sarılan çeşitli biçimdeki baş giyeceği -1- [T]
 k. 140/18

kavuş - : bir araya gelmek, birleşmek -9- [T]
 k.- mak 045/26, 205/22
 k.- maktan 006/10
 k.- müş 156/8, 296/5
 k.- muştur 275/21
 k.- tuğu 329/6
 k.- tuktan 122/18
 k.- unca 087/24

kavuştur - : Birinin hasret kaldığı bir kimseye veya yere kavuşmasını sağlamak;iki şeyi veya bir şeyin iki ucunu bir araya getirmek, birleştirmek, üst üste getirmek -6- [T]
 K.- ana 211/7
 k.- arak 230/29, 300/3
 k.- du 298/14, 348/17
 k.- duktan 025/24

kay - : düz, ıslak ya da kaygan bir yüzey üzerinde sürtünerek kolayca yer değiştirmek -9- [T]
 k.- an 025/10
 k.- dı 229/30, 293/1
 k.- dıysa 293/1
 k.- mış 043/28, 086/2
 k.- mıştı 027/11, 051/11, 334/28

kaybet - : yitirmek -2- [Ar]
 kısmını k.- en 112/6
 k.- er 142/15

kaydır - : Bir zemin üzerinde kaymasını sağlamak, kaymasına sebep olmak -2- [T]
 k.- arak 047/27
 k.- ıp 053/29

kayık : Deniz, göl ve nehirlerde dolaşmak, yük taşımak için yapılmış, kürek veya yelkenle yol alan küçük tekne -25- [T]
 k. 169/1, 169/4, 169/11, 169/15, 169/16, 178/24, 181/32, 291/8

k.+ a 050/15, 233/12, 290/26
 k.+ ın 180/33
 k.+ ının 316/11
 k.+ la 068/27, 180/30, 186/4, 207/29, 233/10, 295/8
 k.+ ların 040/2, 046/12, 082/12
 k.+ ta 180/25, 290/30

kayıkçı : Kayığı ile yük veya insan taşıyan kimse -21- [T]
 k. 017/18, 040/10, 064/17, 069/22, 125/28, 125/32, 125/33, 161/4, 286/31, 287/22, 288/15, 290/7, 297/3
 k.+ lar 285/26
 k.+ mız 183/1
 k.+ nın 177/28
 k.+ sı 286/8
 k.+ sına 046/18, 062/25
 k.+ ya 040/28, 299/17

kayıkthane : Kayıkların çekilip bağlandığı üstü kapalı yer -5- [Far]
 k.+ nin 229/28, 291/7, 321/28
 k.+ ye 291/8, 294/32

kayıp : yitirmek -46- [Ar]
 k. 015/18, 015/27, 016/14, 016/23, 016/28, 017/19, 030/7, 033/25, 036/2, 036/19, 039/19, 041/28, 063/22, 067/29, 085/17, 085/30, 092/10, 130/29, 135/11, 149/3, 151/30, 159/24, 168/2, 169/27, 175/12, 190/9, 208/12, 214/2, 236/9, 236/29, 237/5, 251/14, 251/19, 264/2, 278/11, 280/28, 281/3, 293/6, 306/3, 331/6, 335/21
 k. eden 025/13, 187/14, 243/13, 312/27
 k. ederek 004/28

kayış : Bağlamak, sıkmak vb işlerde kullanılan, şerit gibi dar ve uzun kösele parçası -2- [T]
 k. 342/6
 k.+ larla 110/10

kayıt : bir şeyi ya da bir kimseyi bir yere kabul ya da mal ederek bunu deftere geçirme, deftere yazma -7- [Ar]
 k. 276/31
 k. ediyor 241/25
 k. etti 105/29
 k. ettiğini 328/6
 k.+ ı 078/28, 278/20
 k.+ ıyla 237/9

kayıtsız : aldırışsız, ilgisiz, umursamaz kimse -1- [Ar]
 k. 091/26

kayıtsızlık : Aldırışsız olmama durumu -1-
[Ar]
k.+ ı 017/9

kaynana : kadına göre kocasının, kocaya göre karısının annesi -1- [T]
k. 324/21

kaynaş - : birbirine iyice uymak -1- [T]
k.- ıyor 263/19

kaynat - : Kaynamasını sağlamak, kaynamış duruma getirmek -3- [T]
k.- arak 108/27
k.- ıyorlar 041/16
k.- mak 121/29

kaytan : İpek veya pamuktan yapılmış sicim -1- [Yun]
k. 034/1

kaz - : Toprağı herhangi bir şeyle yarıp eşerek yerinden çıkarmak -1- [T]
k.- arak 240/3

kaza : can ya da mal yitimine yol açan kötü olay -6- [Ar]
k. 260/28, 279/2, 348/30
k.+ dan 349/4, 349/5
k.+ nın 024/26

kazan - : kazanç elde etmek -28- [T]
k.- an 121/26
k.- arak 234/24
k.- dı 080/33, 094/28
k.- dığı 156/6
k.- dığım 072/11
k.- dığımı 041/30
k.- dık 198/2
k.- dım 193/36
k.- ılmıştır 036/7
k.- ından 065/14
k.- ırsak 122/18
k.- ırsın 097/9, 293/25
k.- iş 094/12
k.- ıyormuş 324/3
k.- ma 129/20
k.- mak 106/22, 107/4, 184/22, 196/34,
305/18, 306/16, 306/23
k.- maya 092/10, 094/12
k.- miş 123/9
k.- mıyordunuz 117/12

kazanç : satılan bir mal, yapılan bir iş ya da harcanan bir emek karşılığında sağlanan para -1- [T]
k. 116/11

kazandır - : Kazanmasını sağlamak -2-
[T]
k.- ıyordu 181/23
k.- mak 067/6

kazara : Kazâ ile, istemeyerek -1-
[ArFar]
k. 290/29

kazı - : Kazmak işi, hafriyat -2- [T]
k.- mak 232/33
k.- yor 100/21

kazık : Toprağa çakılan, ucu sivritilmiş ağaç, sırık veya odun -1- [T]
k.+ lara 257/9

keçi : Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve pöstekisi için yetiştirilen, çenesinde sakalı bulunan, bitkilere çok zararlı, evcil memeli hayvan -1- [T]
k. 017/19

keddeyn : emekler -1- [Ar]
elvaad-i k. 053/12

keder : önlenemez doğal olayların yarattığı üzüntü, içe işleyen üzüntü, tasa, acı -29-
[Ar]
k. 160/10, 216/9, 242/5, 249/21, 284/19,
284/26

k.+ den 277/31
k. eder 259/29
k. ediyordu 242/18
k.+ i 067/28, 170/28, 191/21, 244/12,
269/21, 276/13, 283/14
k.+ imiz 184/30
k.+ in 170/30, 192/5, 229/15
k.+ ini 276/27
k.+ inin 277/25
k.+ le 181/25
k.+ leri 234/5
k.+ lerimiz 234/12
k.+ lerimizin 234/23
k.+ lerinin 235/15, 253/11

kederlen - : Üzülmek, tasalanmak -5- [T]
k.- diğimizi 268/14
k.- irdi 192/8
k.- ıyordu 242/16
k.- me 289/12, 289/16

kederli : üzüntü veren ya da üzüntüsü olan, acılı, tasalı, üzüntülü -5- [Ar]
k. 180/11, 260/18, 283/16, 302/23
k.+ yim 285/11

kedi : kedigillerden, köpekdişleri çok gelişmiş, kasları güçlü, çok çevik, yabanıl türleri de

bulunan, evcil, küçük, memeli bir hayvan -1-
[T]
k.+ den 173/18

kefen : Gömülmek için hazırlanan bir müslüman
ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra
sarıldığı amerikan bezi, kefin -1- [Ar]
k. 093/12

kefere : Kâfirler -1- [Ar]
k.+ ye 213/12

kehânet : Gâipten haber verme, kâhinlik -1-
[Ar]
k.+ e 052/9

kekele - : korku, coşku gibi bir nedenle, ne
söyleyeceğini şaşırıp sözcükleri birbirine
karıştırmak -1- [T]
k.- di 212/8

kelime : sözcük -66- [Ar]
k. 002/26, 005/20, 025/16, 030/2, 039/5,
060/20, 071/30, 108/14,
127/22, 128/28, 129/18, 149/19, 181/7,
182/30, 189/16, 204/1, 204/2,
221/24, 222/33, 253/24, 278/19, 303/16,
312/20, 330/7, 333/32, 335/7
k.+ de 290/8
k.+ den 127/18, 264/31, 325/11
k.+ dir 066/29
k.+ ler 063/34, 344/9
k.+ leri 108/12, 289/32
k.+ lerin 084/28
k.+ lerine 261/33
k.+ lerini 019/12, 288/23
k.+ nin 041/22, 060/21, 128/32, 129/16,
303/17
k.+ nizin 121/7
k.+ si 130/3, 130/6
k.+ sindeki 189/25
k.+ sine 269/3, 294/23
k.+ sini 061/32, 146/22
k.+ sinin 128/27, 269/17
k.+ siyle 072/1
k.+ yi 007/6, 009/9, 026/29, 132/7,
187/20, 225/5, 238/24, 298/28,
303/15

Kemal : Özel ad -1- [Ar]
K. 143/20

kemer : Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan
veya tokalanan bel bağı -4- [Far]
k.+ inin 015/25, 030/5
k.+ li 029/22, 237/19

kemik : İnsanda ve omurgalı hayvanlarda
vücudun çatısını meydana getiren ve yumuşak

kısımlara destek olan beyazımsı sert organların
ortak adı-2- [T]
k.+ leri 087/6
k.+ lerine 046/4

kemiksiz : Kemigi olmayan -1- [T]
k. 021/13

kemir - : sert bir şeyi dişleriyle azar azar
koparmak -2- [T]
k.- en 349/8
k.- iyordu 179/28

kenar : bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya
yakını, kıyı, yaka -38- [Far]
k. 036/30, 051/21, 082/31
k.+ a 002/14, 021/6, 055/28, 122/21,
274/17
k.+ ı 029/15, 241/31
k.+ ına 021/17, 046/3, 048/26, 049/24,
082/28, 154/24, 161/27, 236/1,
251/19, 251/23, 267/26, 271/12, 335/17
k.+ ında 035/7, 145/29, 227/25, 228/9,
279/11, 303/7
k.+ ındaki 110/10
k.+ ından 123/20, 288/16, 332/4, 335/1
k.+ ını 072/25, 077/11, 104/15, 122/9

kendi : iyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını
anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat -404-
[T]
k. 001/23, 004/13, 006/27, 008/22,
009/11, 011/33, 018/25, 021/11,
024/26, 033/6, 039/7, 039/15, 041/24,
043/14, 046/13, 046/14, 050/12,
062/19, 065/12, 069/27, 069/34, 070/2,
070/5, 071/25, 074/2, 074/11,
079/13, 079/19, 080/23, 082/4, 090/21,
090/22, 091/23, 093/31, 094/11,
100/21, 102/4, 103/22, 104/12, 104/17,
109/12, 113/31, 114/17, 115/6,
115/8, 115/26, 115/28, 119/20, 120/25,
121/20, 128/3, 129/27, 129/33,
132/24, 141/11, 142/19, 149/13, 162/27,
168/7, 168/20, 168/21, 170/19,
171/32, 178/9, 178/19, 182/25, 188/9,
188/27, 191/17, 193/3, 199/9,
200/7, 201/27, 213/26, 217/24, 223/28,
229/20, 230/16, 232/14, 232/25,
233/28, 234/16, 234/18, 234/19, 237/5,
248/9, 248/17, 253/20, 255/6,
255/26, 257/14, 258/13, 262/3, 262/28,
272/15, 276/16, 277/22, 278/26,
281/1, 284/27, 286/23, 293/15, 294/34,
296/4, 297/16, 306/18, 307/4,
309/15, 312/32, 313/28, 314/22, 314/32,
318/23, 322/3, 327/32, 328/9,
328/23, 328/31, 329/2, 331/14, 331/15,
331/20, 346/12, 354/11, 355/21

k.+ leri 185/21, 209/14
k.+ lerinden 141/16
k.+ lerine 039/8, 044/14, 139/15, 192/24,
201/32
k.+ lerini 105/20, 336/13
k.+ m 063/9, 196/31, 289/8
k.+ mde 080/27, 092/19, 145/18, 156/25,
325/9
k.+ mden 074/29, 343/24
k.+ me 074/30, 093/32, 110/16, 168/20,
168/21, 199/18, 201/27, 202/25,
223/28, 233/28, 267/17, 281/13, 309/15,
314/22, 322/3, 322/15, 331/14,
331/15, 346/13
k.+ mi 032/27, 065/11, 092/14, 092/16,
092/17, 199/18, 238/12, 248/19,
250/4, 270/11, 279/10, 315/18, 321/15,
325/6, 330/18, 341/15, 349/23
k.+ miz 355/19
k.+ mizden 105/5, 199/31
k.+ mize 334/19
k.+ mizi 050/3
k.+ mle 322/1
k.+ nde 013/19, 244/28
k.+ nden 180/33, 266/16, 272/12, 331/22
k.+ ne 009/1, 050/12, 079/13, 079/19,
080/23, 082/1, 102/21, 104/18,
107/4, 108/19, 108/25, 109/30, 129/34,
140/14, 157/25, 170/17, 178/19,
191/18, 213/4, 213/26, 229/20, 243/31,
246/16, 252/5, 252/13, 253/20,
262/3, 262/28, 272/5, 272/15, 277/22,
280/14, 297/12, 297/16, 307/4,
312/32, 318/23, 328/1, 339/1, 339/29,
355/21
k.+ ni 004/28, 006/3, 006/22, 017/32,
032/18, 040/31, 043/11, 043/16,
044/16, 050/16, 080/18, 085/13, 085/30,
099/1, 122/25, 159/12, 162/16,
188/16, 190/9, 195/3, 207/4, 209/30,
223/6, 230/26, 230/30, 246/31,
247/34, 252/10, 269/31, 276/12, 292/33,
308/26, 328/10, 331/18, 331/29,
351/14, 356/32
k.+ ninkine 044/23
k.+ nizden 121/22
k.+ nizi 109/13, 315/1, 345/24
k.+ nle 103/22
k.+ si 013/14, 013/28, 032/24, 052/12,
067/12, 081/25, 105/4, 114/24,
148/6, 152/11, 162/13, 162/28, 172/18,
173/8, 176/23, 189/16, 230/20,
242/13, 269/28, 280/19, 292/9, 305/20,
311/22, 329/12, 329/17, 354/24
k.+ sinde 018/3, 050/6, 060/26, 171/1,
240/5
k.+ sinden 004/8, 056/31, 162/22,
181/13, 197/31, 231/9, 234/17, 244/15,
250/8, 302/10, 328/25

k.+ sine 017/6, 019/16, 020/1, 020/27,
039/1, 039/21, 047/8, 053/21,
071/27, 075/33, 077/20, 081/18, 081/21,
102/17, 102/24, 151/2, 158/30,
163/12, 167/31, 171/13, 172/35, 177/6,
183/18, 191/25, 194/7, 199/6,
220/11, 221/5, 231/25, 241/32, 247/3,
254/21, 255/4, 264/9, 271/22,
275/23, 275/26, 277/18, 303/31, 312/29,
328/3
k.+ sini 003/8, 006/11, 008/5, 008/14,
016/8, 018/8, 027/17, 030/8,
034/23, 054/18, 082/26, 105/3, 105/5,
112/29, 125/9, 153/7, 161/14,
165/7, 181/10, 183/26, 199/9, 236/32,
253/10, 258/13, 281/31, 306/18,
332/17
k.+ sinin 024/28, 025/2, 036/9, 038/21,
079/25, 309/7, 355/29
k.+ siydi 079/24
k.+ siye 286/18
k.+ siyle 007/13, 104/12, 283/9, 307/26,
311/31

kendilik : kendi olma durumu -3- [T]
k.+ inden 026/29, 253/24, 256/29

kepenk : genellikle çarşılarda, hırsızlığa vb karşı
güven aracı olarak dükkânları kapamak için
kullanılan, saç levhadan, türlü biçimlerde demir
ya da tahtadan yapılmış kapak -1- [T]
k.+ leri 086/9

keramet : bir ermişin, Allahın kendisine yakın
kullarına lutfettiği olağanüstü şeyler yapma gücü
ile ortaya koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü
iş, hârikulâde hal -1- [Ar]
k.+ im 206/21

kere : kez -49- [Ar]
k. 003/5, 017/12, 018/2, 034/5, 042/6,
066/4, 078/18, 080/19,
082/7, 082/14, 085/22, 093/10, 098/25,
098/29, 120/27, 126/13, 127/18,
130/21, 140/18, 142/14, 151/17, 158/18,
158/21, 172/8, 172/17, 173/23,
174/18, 175/18, 175/28, 175/30, 182/5,
184/26, 193/2, 199/8, 202/25,
241/19, 241/29, 250/10, 260/26, 262/28,
277/22, 278/27, 290/20, 325/7,
328/2, 332/9, 333/30, 336/9

kereste : Tomrukların cins ve kalitelerine göre
belli ölçülerde boylamasına biçimlenmesinden elde
edilen, marangozluk ve inşaat malzemesi olarak
kullanılan odun -1- [Far]
k. 082/34

kerpeten : bir eksen çevresinde devinen çapraz iki parçadan oluşmuş kıskaç biçiminde, çivi ve benzeri kimi nesneleri çekmekte vb kullanılan araç -1- [Ar]
k. 046/3

kerpiç : Tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte kurutulmuş samanlı balçık, çığ tuğla -1- [T]
k. 087/6

kes - : ara ya da son vermek -25- [T]
k. 207/9
k.- en 035/29, 207/23
k.- enlerden 347/21
k.- er 280/3
k.- erek 031/1, 063/31, 182/20, 220/33
k.- erim 293/27
k.- eriz 012/28
k.- ildiği 173/13
k.- ilen 149/32
k.- mek 115/12
k.- menin 136/18
k.- meseydi 204/14
k.- mez 222/19
k.- mişti 052/23
k.- ti 014/11, 060/17, 064/8, 098/8,
208/23, 230/28
k.- tiniz 342/26

kesafet : Koyuluk, koyu olma durumu, yoğunluk -4- [Ar]
k. 156/12
k.+ i 121/21, 156/16
k.+ ine 123/12

kesici : Kesme işi yapan kimse -1- [T]
k. 003/22

kesik : kesilmiş olan -3- [T]
k. 005/22, 019/17, 246/26

kesiklik : Kesik olma durumu -1- [T]
k. 084/1

kesil - : gibi olmak, benzetmek, dönmek -20- [T]
k.- di 155/8, 166/26, 271/26
k.- diği 025/17, 251/14
k.- diğini 014/20
k.- dim 343/22
k.- en 202/24
k.- erek 056/10
k.- inceye 067/17
k.- irdi 192/6
k.- iyor 035/13, 346/20
k.- miş 034/25, 045/21, 242/3, 342/28
k.- mişti 067/19, 078/15, 228/28

keskin : çok sert, çok güçlü, çok etkili, çok acı -9- [T]
k. 002/19, 003/21, 025/14, 034/6, 048/5,
205/28, 236/28, 335/1,
351/30

kestane : kayıngillerden, ılıman iklimlerde yetişen, 25 30 metre boyunda, yaygın dallı, yaprakları sert, geniş, parlak ve uzun dişli, kerestesinden ve meyvesinden yararlanılan bir orman ağacı -2- [Yun]
k. 023/18
k.+ si 263/28

kestir - : birine ilgi duyduğunu davranışlarıyla, gözleriyle belli etmek, onu etkisi altına almak -8- [T]
k.- ebilir 082/9
k.- emediği 317/22
k.- emiyordu 312/31
k.- erek 196/22
k.- iyor 072/26
k.- me 066/1
k.- mesi 008/28, 066/22

keşfet - : Varlığı bilinmeyen bir şeyi ortaya çıkarmak -3- [Ar]
k.- mek 166/2
k.- miş 335/12
k.- tiği 304/3

keşif : Varlığı bilinmeyen bir şeyi bulup ortaya çıkarma -5- [Ar]
k.+ i 335/14
k.+ lerden 123/3
k.+ tir 335/13, 335/14

keşke : dilek anlatan tümcelerın başına gelir, dilerdim ki, ne olurdu gibi, özlem ya da pişmanlık bildirir -8- [Ar]
k. 041/13, 096/25, 137/15, 140/22,
193/5, 222/33, 231/32, 257/24

keşmekeş : Karışıklık -1- [Far]
k.+ inden 096/26

ketum : Sır saklayan, sıkı ağızlı kimse -1- [Ar]
k. 102/4

keyfiyet : nitelik -1- [Ar]
k.+ le 275/31

keyif : Sağlık, sıhhat, âfiyet; arzu, heves, istek -4- [Ar]
k. 291/12, 291/14
k.+ in 154/28
k.+ inize 216/3

keza : Bunun gibi, böyle, böylece -1- [Ar]
k. 045/14

kıdem : Eskiden kalmış olma, geçmişi uzun zamâna dayanma, eskilik -1- [Ar]
k. 109/22

kıhıf : Beynin, içinde bulunduğu kafa kemiği, kafatası -1- [Ar]
k.+ ta 019/13

kıl - : Etmek, eylemek, yapmak -3- [T]
k.- mağa 100/18
k.- mak 185/15
k.- sa 105/15

kıl : kimi hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üstleri ürünü olan ipliksi uzantı -1- [T]
k. 133/1

kılavuz : bir yeri, bir bölgeyi vb iyi bilen ve bilmeyenlere yol gösteren kimse -1- [T]
k. 054/16

kılık : bir kimsenin giyişinin ortaya koyduğu dış görünüş -2- [T]
k.+ ınla 134/27
k.+ ılı 133/17

kımıl - : yerinden biraz oynamak -25- [T]
k.- dı 251/21, 270/20
k.- madan 131/11, 226/27, 251/9, 293/30, 328/32, 353/26
k.- madı 038/32, 180/8
k.- mak 078/29
k.- maktan 353/27
k.- mamaları 008/27, 146/8
k.- mamıştı 148/19, 160/13
k.- mayan 223/18
k.- mazdı 067/17
k.- mıyan 020/22
k.- mıyordu 086/26, 247/33
k.- namadı 077/6
k.- yacaktı 080/13
k.- yan 007/27
k.- yınca 082/33

kımıldan - : yerinde hafifçe hareket etmek -1- [T]
k.- ırlarına 150/34

kımıldat - : Oynatmak, hafifçe hareket ettirmek -9- [T]
k.- an 233/5
k.- arak 359/13
k.- ınca 077/13
k.- ıyor 094/23

k.- madan 018/14, 214/9, 216/31, 298/5
k.- mıyordu 106/13

kıpırda - : Kımıldamak, hafifçe oynamak, hareket etmek -1- [T]
k.- maktan 160/29

kıpırdat - : Kımıldatmak, yerinden oynatmak, hareket ettirmek -2- [T]
k.- amadım 144/5
k.- arak 035/6

kıpkırmızı : her yanı kırmızı -10- [T]
k. 056/9, 132/31, 149/32, 160/14, 166/24, 205/3, 242/3, 249/15, 343/22
k.+ ydı 023/17

kır : Eskiden kalmış olma, geçmişi uzun zamâna dayanma, eskilik -2- [Ar]
k. 009/25
k.+ daki 322/25

kır - : isteğini geri çevirerek ya da beklemediği bir davranışta bulunarak gücendirmek, incitmek -23- [T]
k. 322/6
k.- acak 081/26, 137/4, 353/3
k.- arak 015/23, 029/31, 134/13
k.- dı 078/24, 283/1
k.- dığı 051/8
k.- dığıma 278/7
k.- dım 175/28, 290/30
k.- ıyor 312/16, 330/11
k.- ıyorsun 121/17
k.- ıyorsunuz 109/16
k.- ıyorum 332/6
k.- mak 099/17
k.- mayayım 223/25
k.- mış 016/25, 019/26
k.- mıyorsun 322/5

Kıraat : okumak -1- [Ar]
K. 097/30

Kıraathane : İçinde gazete, mecmua bulunan büyük kahvehane -3- [ArFar]
K.+ sinde 125/7
K.+ sine 099/5
k.+ ye 279/23

kırbaç : Hayvanları eğitmede ve onlara buyruk vermede kullanılan vurma aracı -10- [İng]
k. 133/14, 134/28
k.+ ın 134/5
k.+ ını 133/18, 134/11, 135/6, 137/19
k.+ ının 133/25, 136/9
k.+ ıyla 133/28

Kırgız : Yenisey ırmağının yukarı boylarında tarih sahnesine çıkan ve daha sonra Orta Asya'ya göç ederek orada yerleşen büyük bir Türk boyu

-1- [T]
K. 117/3

kırık : kırılmış olan -5- [T]
k. 028/4, 033/12, 085/7, 250/28, 251/18

kırıklık : Kırık olma durumu -1- [T]
k. 331/6

kırıl - : bükülerek kat yeri oluşturmak -9- [T]
k.- an 148/20
k.- arak 002/21
k.- dı 294/9
k.- dığı 279/1
k.- dın 294/18
k.- ışına 092/14
k.- ıyor 235/8
k.- ıyordu 264/21
k.- mıştı 089/6

kırıntı : bir şeyden kırılıp ayrılan ufak parça -4- [T]
k.+ larına 312/22
k.+ larını 008/19, 103/8, 104/9

kırışik : Bir şeyin üzerinde katlanma, esnekliğini kaybetme veya dalgalanma sonucu meydana gelen çizgi -1- [T]
k.+ larla 125/12

kırıksız : Üzerinde kırıışığı olmayan, düzgün -1- [T]
k. 159/17

kırk : otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı -14- [T]
k. 003/28, 039/9, 040/9, 051/2, 058/12, 115/32, 116/6, 257/30, 277/23, 343/17
k.+ a 005/14
k.+ ma 030/22
k.+ mı 015/30, 029/13

kırmızı : Kan rengi, al renk -10- [Ar]
k. 010/23, 019/27, 031/19, 130/29, 137/26, 158/16, 180/15, 285/30
k.+ dan 140/12
k.+ sı 251/33

kırp - : uçlarını kesmek, kırmak -10- [T]
k.- arak 091/30
k.- ıldı 149/17
k.- ıp 002/25, 212/4
k.- madan 029/21, 128/19, 221/5, 313/31
k.- mak 353/29

k.- tıktan 248/8

kırpıştır - : Gözleri üst üste kırmak, çabuk çabuk açıp kapamak -1- [T]
k.- an 042/28

kıs - : almak, sıkıştırmak -6- [T]
k.- ıldı 149/17
k.- mak 077/5
k.- mış 023/18, 106/3
k.- tı 348/16
k.- tığı 083/19

kısa : boyu, uzunluğu az olan -13- [T]
k. 002/17, 017/18, 029/22, 034/29, 077/3, 077/8, 078/9, 134/7, 146/24, 202/2, 242/11, 272/4, 315/27

kısaca : kısa olarak, özetle -3- [T]
k. 055/29, 056/5, 287/28

kısal - : uzun iken kısa duruma gelmek -1- [T]
k.- ıyormuş 009/5

kısık : Kısılmış; boğuk -3- [T]
k. 193/22, 301/17, 306/19

kısıl - : hacmi, niceliği azalmak -4- [T]
k.- dı 020/22
k.- maya 031/25
k.- mış 043/20, 069/23

kısım : bölüm, bölük, kesim -19- [Ar]
k. 207/3
k.+ a 218/5
k.+ ı 036/13, 070/23, 091/9
k.+ ma 165/11
k.+ nda 036/7, 064/12
k.+ mı 044/23, 089/12, 112/29, 271/14, 296/18, 314/29
k.+ mı kaybeden 112/6
k.+ mın 037/25, 044/19, 061/4, 065/16

kıskan - : sevgide ya da kendisiyle ilişkili şeylerde bir başkasının ortaklığına ya da kendisinden üstün durumda görünmesine katlanamamak -8- [T]
k.- dı 344/8

k.- dığını 311/18
k.- ıyor 337/20, 340/27
k.- ıyordum 155/10
k.- madı 332/15
k.- madığını 311/22, 337/21

kıskançlık : Kıskanç olma durumu; kıskançça davranış -3- [T]
k. 342/16, 343/1, 356/3

kıskıvrak : çözülemeyecek ya da kurtulamayacak
bir biçimde, sımsıkı olarak -1- [T]
k. 331/26

kısmen : Bütünüyle değil ancak bir kısmı, bir
bölümüyle -2- [Ar]
k. 204/26, 218/8

kısmet : Tanrı'nın her kişiye uygun gördüğü
yaşama durumu, nasip -5- [Ar]
k. 332/33, 333/4, 333/5, 333/14

kış : 22 Aralıkta başlayıp 21 Martta sona eren,
sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk
mevsimi -4- [T]
k. 018/29, 023/1, 024/30, 055/9

kışla : Askerlerin barınması için yapılan büyük
binâ -2- [T]
k.+ ları 113/31, 119/20

kıta : Yer yüzündeki altı büyük kara parçasından
her biri -1- [Ar]
k. 052/31

kıtaat : Kıt'alar -1- [Ar]
k.+ ı 115/8

kıvrık : Üzerinde, kendi üstüne kıvrılmasından
meydana gelen bükümler bulunan, kıvrım kıvrım
olan -1- [Yun]
k. 287/29

kıvrak : canlı, hareketli, oynak, neşeli -1-
[T]
k. 184/10

kıvrın - : yeğin ağrı, sancı gibi fiziksel ya da
korku, heyecan gibi ruhsal bir nedenle vücut
eğilip bükülmek -1- [T]
k.- arak 351/19

kıvrıl - : eğrilip bükülmek, kıvrık bir durum
almak -2- [T]
k.- an 027/18
k.- mış 159/22

kıvrım : bir şeyin kıvrılan, katlanan yeri, büküm
-2- [T]
k.+ ları 354/28
k.+ ı 075/16

kıy - : nikâh için yasa uyarınca işlem yapmak
-1- [T]
k.- dılar 204/16

kıyafet : kılık -5- [Ar]
k. 308/17
k.+ e 009/24

k.+ inde 181/14
k.+ ine 308/22
k.+ le 133/30

kıyamet : gürültü patırtı, gürültülü karışıklık
-6- [Ar]
k. 041/1, 184/25, 210/1, 342/9
k.+ ler 007/23
k.+ mış 285/27

kıyas : bir şeyi diğer bir şeye göre değerlendirme,
başka bir şeye benzeterek hakkında hüküm verme,
karşılaştırma, mukâyese etme -4- [Ar]
k. 059/23, 059/29, 232/3
k.+ la 058/24

kıyı : Karanın bir deniz, nehir veya göle bitişik
olarak uzanan kısmı, sâhil -6- [T]
k. 303/9
k.+ da 110/13
k.+ lara 232/10
k.+ nın 323/18
k.+ sı 025/6
k.+ sında 033/26

kıymet : değer -20- [Ar]
k. 031/10, 161/31, 195/27, 255/10,
304/1, 308/11
k.+ i 178/4, 193/26, 255/31, 256/5,
281/17, 342/20
k.+ le 109/23
k.+ ler 195/28, 266/3
k.+ leri 122/28, 355/31
k.+ lerini 082/4
k.+ te 178/20

kıymetli : değerli -2- [Ar]
k. 097/12, 198/2

kız : dişi çocuk -222- [T]
k. 004/27, 012/20, 012/29, 014/20,
015/12, 015/20, 029/20, 029/30,
03208/, 034/12, 131/16, 131/28, 133/21,
133/27, 141/2, 144/11, 144/26,
145/21, 149/4, 150/6, 151/15, 152/31,
158/6, 158/30, 159/11, 163/12,
167/22, 169/32, 175/6, 175/16, 181/14,
189/30, 191/5, 194/19, 195/5,
197/15, 198/15, 198/21, 198/23, 213/2,
216/30, 224/34, 225/16, 225/17,
225/22, 230/1, 230/28, 231/5, 231/29,
233/1, 233/17, 234/31, 235/4,
236/18, 239/20, 241/18, 245/19, 247/1,
248/7, 249/13, 251/17, 251/28,
253/1, 253/8, 255/7, 260/4, 260/26,
262/10, 263/30, 264/6, 264/27,
265/28, 266/32, 267/2, 270/8, 280/22,
281/1, 282/30, 283/5, 284/15,

297/12, 298/5, 299/13, 300/3, 301/6,
302/19, 304/31, 305/17, 307/15,
309/23, 309/28, 310/5, 310/21, 317/12,
330/20, 332/26, 334/30, 349/2,
351/22, 357/9
k.+ a 012/15, 013/4, 131/21, 191/24,
199/30, 218/20, 229/34, 255/23,
281/13, 282/7, 282/25
k.+ da 144/31, 256/2, 262/26, 266/10,
335/5
k.+ dan 149/31, 313/1
k.+ dır 153/2, 173/15, 173/20, 174/27,
174/30, 175/12, 175/13, 176/12,
224/24, 226/18
k.+ dıydı 290/21
k.+ ı 130/26, 131/1, 131/12, 131/15,
139/26, 144/4, 144/12, 149/19,
151/11, 152/25, 152/29, 153/14, 174/2,
175/10, 175/11, 176/13, 178/32,
189/4, 198/20, 217/9, 225/21, 242/19,
246/26, 254/4, 256/9, 256/31,
262/4, 263/20, 264/24, 271/19, 271/22,
280/26, 282/12, 318/22, 319/8,
333/18
k.+ ım 174/9
k.+ ımın 242/18
k.+ ın 004/14, 013/7, 029/22, 132/16,
132/22, 132/25, 133/16, 134/5,
139/30, 144/1, 148/14, 149/28, 150/31,
157/12, 175/27, 187/11, 189/28,
190/28, 238/20, 246/21, 248/12, 250/20,
251/9, 251/24, 251/32, 252/5,
252/8, 252/11, 263/4, 267/24, 269/27,
270/4, 271/27, 281/11, 283/1,
283/30, 285/6, 299/17, 305/7, 310/25,
312/9, 312/12, 313/5, 316/22,
318/8, 318/14
k.+ la 159/7, 168/6, 255/29
k.+ lar 280/28, 297/17
k.+ larımızın 226/2
k.+ ların 333/23, 352/29

kız - : öfkelenmek, sinirlenmek -24- [T]
k.- an 062/20
k.- ar 293/4, 323/25, 333/28
k.- arsa 134/17
k.- dı 323/26, 333/28, 343/16
k.- dığına 201/28
k.- dım 026/22
k.- ım 012/24
k.- ıyor 293/7
k.- ıyordu 162/7
k.- ıyorlar 201/31
k.- ıyorum 325/26
k.- ma 356/32
k.- miş 292/33
k.- mişti 037/28, 291/13, 291/19, 292/1
k.- mıyor 307/25
k.- mıyordum 094/15

k.- mıyorum 061/17

kızar - : utanç, öfke gibi duyguların etkisiyle, kanın yüze hücumu sonucu, yüz kırmızı bir renk almak -17- [T]
k.- arak 166/32
k.- dı 158/30, 212/10, 218/13, 297/1,
304/10
k.- dığını 035/30, 083/16
k.- mağa 248/13
k.- miş 002/18, 034/8, 042/23, 122/4
k.- mişti 213/7, 216/31, 257/33, 261/1

kızart - : utanç, öfke gibi duyguların etkisiyle, kanın yüze hücumu sonucu, yüz kırmızı bir renk almak -2- [T]
k.- an 023/19, 198/8

kızartma : Kızartmak işi -1- [T]
k.+ ları 045/23

kızdır - : Kızmasını sağlamak, kızmasına yol açmak -1- [T]
k.- ıyordu 071/31

kızgın : Çok sıcak, kızmış veya kızdırılmış, ateş gibi -3- [T]
k. 086/32, 278/22
k.+ sa 172/30

kızıl : parlak kırmızı renk -2- [T]
k. 092/33, 280/26

kızış - : ısıyı yüksek dereceyi bulmak, çok ısınmak -4- [T]
k.- madan 083/27
k.- mak 018/30, 079/9, 079/16

kızkardeş : bir kimsenin aynı anne babadan doğmuş dişi cinsten kardeşi -5- [T]
k.+ i 231/22, 235/17
k.+ ine 267/6
k.+ ini 231/24
k.+ iniz 231/25

ki : anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz -262- [Far]
k. 004/27, 006/8, 006/25, 007/4, 009/19,
024/27, 026/12, 026/13,
027/28, 030/29, 033/5, 038/20, 038/24,
039/26, 044/11, 044/18, 045/7,
045/20, 054/13, 055/24, 056/12, 056/19,
057/26, 059/32, 059/33, 060/14,
065/10, 066/29, 068/5, 068/21, 069/7,
070/29, 071/25, 072/12, 072/14,
078/1, 078/6, 083/2, 083/31, 084/21,
089/27, 091/16, 092/33, 093/26,

095/22, 096/8, 096/30, 098/27, 099/28,
101/10, 101/12, 102/28, 103/2,
104/20, 104/28, 105/17, 106/14, 106/27,
109/3, 109/18, 112/29, 112/31,
113/5, 113/13, 114/28, 115/32, 116/7,
117/6, 117/16, 117/19, 117/22,
118/23, 119/4, 119/12, 119/28, 120/3,
120/9, 121/7, 121/19, 121/23,
121/30, 122/13, 123/2, 123/28, 124/1,
124/26, 125/11, 125/25, 126/19,
126/27, 128/9, 129/14, 129/20, 129/27,
132/3, 137/2, 139/31, 140/1,
140/21, 141/13, 143/17, 143/20, 143/22,
144/12, 144/24, 144/26, 144/30,
149/10, 149/21, 151/5, 151/15, 152/28,
152/30, 153/5, 155/31, 156/17,
156/20, 157/22, 159/4, 159/9, 160/17,
162/9, 162/24, 166/6, 166/11,
167/14, 168/22, 172/25, 172/28, 174/12,
174/23, 175/26, 176/26, 178/11,
178/19, 180/24, 182/8, 182/18, 184/5,
185/2, 185/4, 185/21, 185/32,
186/3, 186/24, 187/3, 188/10, 188/33,
192/1, 192/2, 192/22, 192/25,
194/33, 195/9, 195/14, 197/19, 198/2,
198/14, 199/13, 199/16, 200/16,
201/3, 201/31, 203/25, 204/12, 207/23,
210/28, 213/31, 214/29, 217/24,
218/18, 222/3, 222/6, 222/11, 223/11,
225/27, 226/4, 226/15, 230/29,
231/1, 233/31, 234/5, 234/16, 235/7,
235/14, 235/16, 239/15, 240/16,
242/13, 248/14, 248/23, 249/22, 252/8,
252/13, 254/1, 254/17, 254/29,
255/7, 255/31, 257/6, 264/31, 265/27,
268/4, 268/8, 268/10, 269/11,
270/24, 270/34, 270/35, 271/29, 272/25,
277/31, 278/24, 279/8, 279/19,
280/4, 280/27, 281/27, 281/32, 284/27,
286/30, 287/30, 289/20, 292/10,
293/10, 293/27, 298/8, 298/19, 299/1,
302/20, 305/11, 307/23, 307/25,
307/34, 307/35, 308/10, 311/8, 311/13,
313/11, 314/15, 315/15, 315/17,
316/3, 322/11, 323/6, 325/29, 326/4,
326/22, 327/20, 328/9, 328/11,
329/29, 331/24, 332/1, 333/20, 336/9,
341/11, 345/33, 349/7, 350/30,
352/28, 354/1

kibar : düşünce, duygu, davranış vb yönlerinden
ince, nazik olan kimse -7- [Ar]
k. 060/15, 176/18, 247/18, 321/14,
340/8, 340/9, 340/11

kibarlık : Kibar olma durumu -1- [Ar]
k.+ ı 321/23

kibir : kendini herkesten üstün tutma,
büyüklenme -4- [Ar]
k. 170/30, 171/1
k.+ e 160/12
k.+ ine 191/9

kibirlik : kibirli olma durumu -1- [Ar]
k.+ ime 193/9

kibrit : ateş yakmaya yarayan, bir ucunda
sürtünme sonucu kolayca yanabilecek bir bileşim
bulunan, küçük çöp durumunda tahta ya da karton
parçası -6- [Ar]
k. 042/18, 044/9, 080/17
k.+ i 044/7, 158/31, 338/15

kifayetsiz : Bir iş için yeter güç ve ehliyetle sâhip
olmayan, yetersiz, ehliyetsiz -2- [Ar]
k. 297/17, 313/21

kifayetsizlik : Bir iş için yeter güç ve ehliyetle
sâhip olma, yetersiz, ehliyetsiz olma durumu
-2- [Ar]
k.+ i 059/7
k.+ ini 312/30

kil : Çanak çömlek yapımında kullanılan,
ıslanınca kolay şekil verilebilen, yeşilimtrak, yağlı
ve yumuşak toprak -1- [T]
k. 073/10

kiler : Erzak ve yiyecekleri saklamaya mahsus
oda -1- [Far]
k.+ in 047/23

kilit : anahtarla kilidi kapamak -1- [Yun]
k.- yerek 238/7

kilitli : Kilidi olan; kenetlenmiş, birbirine geçmiş
-1- [T]
k.+ ymiş 004/30

kilo : önüne getirildiği birimi binle çarpan örnek;
örneğin kilometre, kilogram gibi -1- [Yun]
k. 331/6

kim : hangi kişi anlamında cümlede özne tümleş
nesne yüklem görevinde kullanılan bir söz -65-
[T]
k. 007/23, 015/31, 030/19, 038/5,
040/22, 046/25, 056/19, 059/31,
059/33, 097/14, 104/27, 104/28, 107/6,
107/8, 107/26, 123/18, 127/32,
131/12, 138/3, 139/3, 175/1, 176/20,
178/32, 194/29, 197/30, 224/4,
280/25, 294/28, 304/2, 307/35
k.+ bilir 196/16
k.+ den 016/2, 016/9, 031/31, 244/10
k.+ di 138/2

k.+ dir 121/9, 199/21
k.+ e 068/17, 104/22, 107/6, 111/32,
143/6, 178/21, 207/29, 208/3,
293/16, 302/22, 335/28
k.+ in 036/14, 064/31, 120/25, 243/15,
293/15
k.+ inden 209/12, 209/13
k.+ inle 301/3, 326/15
k.+ leri 336/18
k.+ miş 138/24, 138/25, 324/1
k.+ sizin 030/18, 133/23

kimî : birtakım, bir bölüm, bazı -6- [T]
k. 036/32, 037/2, 046/8, 322/21, 322/22

kimse : olumsuz tümcelerde hiçbir kişi -52- [T]
k. 028/16, 031/14, 036/30, 041/7, 051/3,
079/12, 128/9, 128/17,
139/28, 146/21, 174/11, 201/27, 232/18,
295/4, 310/22, 357/18
k.+ den 112/15, 359/20
k.+ m 005/12, 306/3, 310/19, 335/26
k.+ n 012/2
k.+ nin 085/12, 117/10, 128/2, 128/17,
146/21, 158/3, 158/11, 167/15,
244/21, 322/5, 325/10, 328/16, 348/26
k.+ si 004/20, 012/6
k.+ ye 067/20, 127/18, 127/19, 128/2,
128/9, 128/13, 130/9, 155/8,
173/16, 309/1, 328/16, 343/7
k.+ yi 155/23, 331/3

kimsesiz : akrabâsı, yakını, candan kimsesi olmayan kimse, bîkes -2- [T]
k. 069/12, 153/2

kimsesizlik : kimsesiz olma durumu -2- [T]
k.+ i 191/17
k.+ ini 069/13

kin : birine karşı duyulan ve öç almak ereğini güden gizli düşmanlık -16- [Far]
k. 114/24, 234/14
k.+ e 126/3
k.+ i 081/24, 173/7
k.+ in 034/17, 041/31, 056/4, 126/2
k.+ inden 172/9
k.+ ine 044/24, 173/8
k.+ ini 101/5, 173/1, 218/30
k.+ iyle 041/29

kinaye : içinde kinaye bulunan söz -2- [Ar]
k. 162/17, 342/21

kinayeli : Üstü kapalı, dokunaklı -1- [Ar]
k. 174/11

kireç : Kireç taşının bu işe mahsus ocaklarda kavrulmasıyla elde edilen, kalsiyum oksitten ibâret taşimsı beyaz madde -2- [Far]
k. 007/18, 243/24

kirli : kir içinde bulunan, kirlenmiş olan, leke, toz, yağ vb ile kaplı bulunan, pis -3- [T]
k. 020/6, 028/12, 034/11

kirpik : gözkapağının kenarlarındaki kıllar -3- [T]
k.+ leri 153/20
k.+ lerinin 002/18
k.+ li 320/15

kisvet : Elbise, üst baş, kılık kıyâfet -1- [Ar]
k.+ sinin 170/21

kişi : insan, kimse -25- [T]
k. 009/31, 014/11, 064/15, 086/17,
087/11, 088/16, 089/10, 116/6,
116/7, 146/15, 167/10, 170/2, 256/14,
315/11, 355/22
k.+ de 315/9
k.+ den 062/32, 065/7, 193/1
k.+ nin 146/4, 204/15
k.+ yi 146/11
k.+ yiz 336/22
k.+ yle 164/3

kişilik : Kişinin mânevî veya rûhî niteliklerinin bütünü, şahsiyet; herhangi bir kişi için, herhangi bir kişiye yetecek miktarda olan -2- [T]
k. 023/12, 212/2

kitap : ciltli ve ciltli olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kâğıt yaprakların bütünü -44- [Ar]
k. 005/20, 102/21, 106/12, 107/29,
124/18, 164/6, 164/28, 168/10,
168/14, 279/24
k.+ a 072/28, 124/21
k.+ ı 051/20, 125/3, 157/8, 164/23,
168/15, 178/5, 279/27, 280/3
k.+ ın 129/3
k.+ ma 184/11
k.+ ını 052/2, 124/10
k.+ ının 184/29
k.+ ıydı 279/25
k.+ lar 093/14, 280/11
k.+ ları 279/20, 279/22, 279/29
k.+ ların 106/14
k.+ larını 280/10
k.+ larınızı 070/29
k.+ larıyla 312/2
k.+ larla 237/14, 308/9
k.+ ta 188/17, 210/34
k.+ taki 269/30

k.+ tan 092/32, 164/32
k.+ tır 200/16

klâsik : üzerinden çok zaman geçtiği halde değerini koruyan, türünde örnek sayılan yapıt ya da yazar -2- [Fr]

k. 267/23
k.+ leri 311/35

klînik : Hasta bakılan ve tedâvi edilen yer -1- [Yun]
k. 119/25

klîşe : Üzerinde kabartma yazı, resim veya şekil bulunan ve baskı yapmakta kullanılan levha, kalıp vb -1- [Fr]
k. 172/1

kloş : Alt tarafı çan şeklinde genişleyen etek biçimi -1- [Lat]
k. 259/10

koca : bir kadının evli bulunduğu erkek, eş -18- [T]
k. 298/27, 304/15, 304/20, 321/11, 324/10, 356/29
k.+ larına 311/5
k.+ larının 311/4
k.+ nın 304/21
k.+ sı 188/24, 197/30
k.+ sına 197/26
k.+ sından 309/5
k.+ sını 041/28, 188/26, 293/6
k.+ sız 293/12
k.+ ya 152/13

koğuş : Kışla, hastahâne, hapis hâne, okul gibi yerlerde içinde birçok kimsenin kaldığı büyük oda -1- [Yun]
k.+ unda 296/6

kok - : kokusu olmak, koku çıkarmak, koku salmak, koku yaymak -2- [T]
k.- an 001/14
k.- tuğu 223/19

koket : Çok süslü giyinmiş, süslü püslü hafif meşrep kadın, yosma -1- [Fr]
k. 321/19

kokla - : bir şeyin kokusunu almak, duyumsamak için o şeyi burnuna yaklaştırarak havayı içine çekmek ya da bir yerin havasını burun yoluyla içine almak -2- [T]
k.- dıktan 012/21
k.- mağa 269/26

koku : nesnelerden yayılarak havaya karışan zerreciklerin burun zarı üzerindeki sinirlerde

oluşturduğu, uyandırdığı özel duygu, alınan havayla, burun aracılığıyla duyumsanan, koklama duyusuyla algılanan şey -16- [T]

k. 054/12, 054/17, 307/2
k.+ larını 287/11
k.+ larıyla 045/23, 129/9
k.+ su 001/12, 028/29, 054/26, 087/16, 129/4, 221/17
k.+ sunu 071/10, 087/10, 287/10
k.+ suyla 128/30

kol : insan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm -95- [T]
k. 007/26, 020/27, 043/9, 152/14, 218/16, 259/5
k.+ a 152/14
k.+ ları 158/23, 209/20, 271/27, 271/31, 296/2

k.+ larım 157/13, 287/17
k.+ larımı 338/13
k.+ larına 083/33, 101/20, 309/4, 348/20
k.+ larından 185/22, 316/28
k.+ larını 050/11, 083/26, 084/10, 085/2, 168/29, 180/27, 230/6, 230/28, 247/29, 250/19, 298/14, 304/12, 318/20, 348/16, 348/17
k.+ larının 024/5, 086/23, 316/24, 335/6
k.+ larıyla 229/3
k.+ u 001/24, 007/24, 051/13, 228/17, 235/13
k.+ umda 338/3
k.+ umu 144/4
k.+ una 002/11, 021/33, 086/12, 228/8, 235/30, 235/31, 264/25, 280/13, 281/9, 309/27, 311/25, 316/9, 346/24, 351/13

k.+ unda 016/16, 312/9
k.+ undan 136/14, 209/17, 210/4, 228/14, 228/17, 281/8, 310/21
k.+ unu 015/4, 018/18, 020/26, 042/20, 042/21, 042/25, 077/10, 164/7, 223/8, 224/10, 244/26, 294/11, 294/14, 297/11, 310/5, 318/3, 347/10, 353/18, 353/25
k.+ unun 150/19, 236/28, 271/19
k.+ unuza 273/26
k.+ uyla 271/22

kolay : sıkıntı çekilmeden, yorulmadan yapılabilen, güç ve zor olmayan -18- [T]
k. 014/8, 066/23, 076/2, 078/10, 123/10, 192/3, 192/34, 216/18, 254/19, 268/22, 268/23, 274/18, 279/30, 314/6
k.+ dır 192/15, 250/16

kolaylaştır - : güçlüklerini ortadan kaldırmak, kolaylaşmasını sağlamak -2- [T]
k.- acak 316/4

k.- ıyollar 146/28

kolaylık : Kolay olma durumu -3- [T]
k. 327/17
k.+ ı 129/2
k.+ la 119/8

koleksiyon : Toplanmak sûretiyle bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflandırılmış nesnelerin bütünü -3- [Lat]
k. 055/4, 244/3
k.+ cusuyla 350/17

kolleksiyoncu : Koleksiyon yapan, koleksiyon yapmaya meraklı olan kimse -1- [Lat]
k.+ su 350/18

kolonel : Albay rütbesinde subay -5- [Fr]
k. 212/21
k.+ e 135/14, 139/30, 141/5
k.+ lerine 162/9

koltuk : sırtı ve kolları dayayacak yerleri olan, geniş ve rahat sandalye -38- [T]
k. 090/19, 342/19
k.+ a 010/6, 015/3, 015/6, 019/7, 057/5, 111/3, 125/21, 187/9, 241/16, 243/28, 245/15, 247/5, 259/10, 276/10
k.+ lardan 001/4, 029/6
k.+ ta 095/28, 197/30
k.+ u 029/4, 032/28, 034/14, 242/22
k.+ un 030/3, 342/20
k.+ una 014/25, 030/12, 246/32
k.+ unda 051/8, 237/25
k.+ undan 034/27, 206/19
k.+ unu 064/6, 239/25
k.+ onun 016/15, 031/8
k.+ unuzu 063/31

kombinezon : kadınların giydikleri kısa ve kolsuz iç çamaşır -1- [Fr]
k.+ ları 100/12

komik : Gülmeye duygusu veren, güldürücü, güldüren -2- [Yun]
k. 216/1
k.+ tir 164/2

komiklik : Komik olma durumu -1- [Yun]
k.+ i 201/23

komisyoncu : Ticârî işlerde belli bir ücret karşılığı aracılık yapan kimse -1- [Lat]
k. 101/1

kompartıman : Yolcu trenlerinin bölmelerle ayrılmış kısımlarından her biri -2- [İt]
k.+ da 201/26

k.+ lar 201/16

komplike : Karmaşık, anlaşılması güç -1- [Fr]
k. 192/22

komposto : Şekerli suda kaynatılmış yaş meyvelerden ibaret tatlı -1- [Lat]
k.+ nun 323/8

komşu : birbirine bitişik ya da yakın konutlarda oturan kimselerin birbirlerine göre aldıkları ad -4- [T]
k.+ lar 079/12, 084/28
k.+ m 096/18
k.+ muzdu 154/11

komünizm : Bütün malların ortaklaşa kullanıldığı ve özel mülkiyetin olmadığı toplum düzeni -2- [Fr]
k. 279/25
k.+ in 279/25

kon - : kuş, kelebek, uçak, toz vb gibi uçan şeyler bir yere inmek -10- [T]
k.- acak 012/33
k.- amaz 014/8
k.- amıyacağını 014/16
k.- an 037/19
k.- du 339/18
k.- mak 252/29, 280/2
k.- mamış 072/27
k.- masını 238/16
k.- sa 007/26

kondur - : genellikle olumsuz biçimiyle üzerine yormak -3- [T]
k.- abilecek 003/12
k.- amıyorum 098/16
k.- mak 224/22

kongre : Bir konu üzerinde karar vermek amacıyla çeşitli ülkelerden delegelerin, yöneticilerin katılması ile yapılan toplantı -7- [Lat]
k. 107/2, 118/9, 167/21
k.+ leri 116/19
k.+ nin 118/10
k.+ sidir 118/2
k.+ sinin 116/29

konsept : Anlayış, düşünce görüş -1- [Fr]
k. 192/21

kontradiksiyon : itiraz, çelişme, uymazlık, uyuşmama -2- [Fr]
k. 326/31, 340/15

kontrol : denetleme, denetim -4- [Fr]

k. 127/16, 277/20
k. eder 239/6
k. ediyordu 002/25

konusu - : duygularını ve düşüncelerini bir dilin sözcükleriyle anlatmak, sözü kullanmak, söz söylemek -177- [T]

k. 313/8
k.- a 193/7
k.- abildiler 180/25
k.- abilirdi 303/18
k.- abiliriz 061/32
k.- abilirler 197/21
k.- abilmek 161/26, 237/27
k.- abilmişlerdi 266/28
k.- acağım 061/3
k.- acağına 277/18
k.- acaktım 090/12
k.- alım 052/33, 068/6, 096/6, 103/4,
104/27, 110/23, 171/17, 315/21,
315/27, 321/21
k.- amayacağını 325/3
k.- amazsınız 108/14
k.- amıyormuş 004/30
k.- amıyoruz 330/30
k.- an 138/26, 216/12, 223/4
k.- anlara 340/26
k.- arak 067/14
k.- ayım 286/18
k.- ma 013/2, 197/12, 219/23, 261/3,
340/12, 346/23, 346/26
k.- madan 025/16, 090/13, 140/33,
313/16
k.- madığı 214/1
k.- madığımız 320/24
k.- madık 204/2
k.- madıkça 327/5
k.- madıklarını 163/15
k.- madılar 146/15, 180/5, 206/10
k.- mağa 053/24, 070/19, 087/27, 101/32,
214/19
k.- mak 007/13, 132/21, 161/19, 172/4,
191/7, 194/2, 200/15, 270/27,
303/2, 315/6
k.- makla 106/18
k.- maktan 106/19, 220/9
k.- maları 197/20
k.- maların 315/32
k.- malarına 180/32
k.- malarla 213/4
k.- malıyız 321/22
k.- mam 175/20
k.- mamız 091/12
k.- manın 054/22, 095/28, 240/6, 316/32
k.- manıza 163/24
k.- manızı 307/27
k.- ması 176/2
k.- masına 327/8
k.- masında 206/8

k.- masını 290/7
k.- maya 090/24, 198/17, 261/4, 313/22,
333/20
k.- mayı 103/3, 289/2
k.- maz 311/36
k.- muşlardır 301/24
k.- muşuzdur 192/32
k.- muyorsun 323/29
k.- muyorum 325/11
k.- san 132/4
k.- tu 175/1, 184/26, 209/29, 325/22
k.- tuğu 192/27
k.- tuğum 091/7
k.- tuğuna 124/14
k.- tuğunuz 067/10
k.- tuğunuzu 166/30
k.- tuk 106/29, 149/26, 163/20, 230/24,
342/15, 343/34
k.- tukları 154/8, 240/3, 296/9
k.- tuklarına 230/26
k.- tuklarını 218/8
k.- tuklarının 296/18
k.- tular 179/24
k.- tum 067/3, 096/15, 307/26, 325/14,
331/15
k.- tunuz 311/31
k.- turan 213/23
k.- ulacak 239/11
k.- ulanları 216/10
k.- uldu 301/21, 301/28
k.- ulmadı 333/32
k.- uluyor 235/32
k.- unuz 249/19
k.- up 207/17
k.- ur 174/13, 325/18, 336/17
k.- urken 052/15, 125/28, 160/15, 321/12
k.- urlardı 295/15, 295/24
k.- urmuşum 197/24
k.- ursan 132/10
k.- ursun 200/18, 294/17
k.- uruz 098/26, 102/12, 102/31, 104/25,
104/27, 105/8, 191/4, 230/4
k.- uşu 005/25, 263/3
k.- uşum 341/17
k.- uyor 129/28
k.- uyordu 036/24, 258/23, 288/28
k.- uyorduk 060/9, 124/3
k.- uyormuş 104/12
k.- uyorum 063/33, 134/2, 175/31,
202/11, 224/7, 310/26
k.- uyoruz 125/26, 163/20, 197/16

konusma : Konuşmak işi; tekellüm -1-
[T]
k.+ lardan 217/25

konusur - : Konuşmasını sağlamak, konuşmasına yol açmak, izin vermek -3-
[T]

k.- mak 160/32, 176/7, 309/30

Konya : Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri -1- [Yun]
K.+ ya 071/21

kop - : gürültülü ya da tehlikeli olaylar için ansızın başlamak ya da ortaya çıkmak -12- [T]
k.- an 227/20
k.- arak 070/11
k.- madan 204/25
k.- maması 219/23
k.- muş 109/1, 223/18
k.- tu 001/20, 047/24, 076/18, 204/27, 210/1
k.- tuğu 051/14

kopar - : ansızın ve güçlü bir biçimde başlamak ya da başlatmak -15- [T]
k.- arak 016/29, 024/6, 073/3, 247/9
k.- dı 007/23, 027/14, 048/5, 263/31, 358/22
k.- dığı 045/29, 206/2
k.- dıkları 071/6
k.- ır 070/10
k.- ıyormuş 148/16
k.- mak 331/22

kopya : Sûret çıkarma işi -1- [Lat]
k.+ sın 242/25

Kore : Doğu Asya'da Kore Yarımadası'nın güneyinde kalan bir devlet -1- [Kore]
K. 117/1

koridor : bir yapıya girilmeyi sağlayan ya da odaların açıldığı dar geçit -25- [Fr]
k. 015/12, 016/16, 017/24, 039/16, 250/27, 358/16
k.+ a 014/11, 017/17, 042/7, 244/6, 251/12
k.+ da 017/19, 251/2, 253/18, 287/14
k.+ dan 042/16
k.+ la 014/23
k.+ larından 045/29
k.+ un 002/13, 014/26, 042/14, 250/32, 263/21, 338/6, 352/3

kork - : korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak -95- [T]
k.- aktır 173/18
k.- ar 250/7, 265/32, 265/33
k.- arak 018/33, 036/19, 225/5, 239/1, 246/22, 303/32
k.- ardım 197/7
k.- arım 125/10, 140/26, 208/20, 250/8, 315/12

k.- arlar 141/18
k.- ma 043/6, 043/8, 046/15, 049/1, 049/2, 049/9, 076/14, 264/24, 264/27, 289/3, 289/10
k.- madığını 218/3
k.- mak 218/2
k.- mam 240/18
k.- masâ 142/10
k.- masın 102/5, 107/1
k.- mayınız 304/9
k.- maz 173/19
k.- muyordu 082/24
k.- muyorum 344/29
k.- tu 001/11, 069/6, 075/15, 080/12, 286/3
k.- tuğu 009/12, 049/28, 132/2, 301/9, 316/22, 353/24
k.- tuğum 314/28
k.- tuğun 257/3
k.- tuklarına 076/1
k.- tum 260/12, 337/7, 351/25
k.- ulan 316/23
k.- uluyor 010/8
k.- umdan 291/25
k.- uyor 074/9, 074/12, 080/21, 141/31, 161/15, 162/29, 172/9, 172/24, 257/8, 338/18
k.- uyordu 024/15, 085/12, 088/20, 330/10, 330/11, 355/16
k.- uyordum 329/18, 337/8
k.- uyorlar 065/26
k.- uyormuş 179/22
k.- uyorum 182/17, 183/9, 195/31, 201/6, 223/29, 254/11, 310/4, 314/18, 314/26, 321/27, 323/23, 337/33, 338/18, 338/22, 344/26

korkak : Çabuk korkuya kapılan, olmayacak şeylerden korkan, cesur olmayan kimse, ödle -1- [T]
k. 057/14

korku : gerçek bir tehlikenin ya da bir tehlike olasılığının, düşüncesinin uyandırdığı kaygı duygusu -71- [T]
k. 026/24, 030/29, 034/31, 042/22, 075/7, 084/18, 089/12, 133/16, 135/24, 177/32, 195/5, 245/1, 251/27, 251/28, 253/14, 261/7, 261/8, 272/5, 274/15, 285/30, 317/22, 330/11, 338/17, 338/20, 338/23, 338/24, 339/10, 353/1
k.+ dan 268/20
k.+ lan 297/26
k.+ lar 033/32
k.+ ları 071/15, 075/18, 116/10, 254/23, 265/29
k.+ larım 338/23
k.+ larımız 234/15, 334/19

k.+ ların 001/18
 k.+ larınızın 314/32
 k.+ nun 318/21, 338/21
 k.+ su 049/11, 141/19, 143/9, 156/26,
 171/31, 253/23, 268/16, 268/19,
 338/25, 338/26, 338/27, 339/11
 k.+ suna 042/33, 050/15, 268/16
 k.+ sundan 089/12, 143/11, 156/28
 k.+ sunu 268/17
 k.+ sunun 054/32, 230/15
 k.+ suyla 046/24, 077/5, 253/4
 k.+ yu 009/6, 042/28, 217/9, 266/1

korkunç : çok korkutan, dehşete düşüren, çok korku veren -12- [T]
 k. 017/1, 048/14, 061/11, 072/2, 111/15,
 143/24, 143/25, 254/2
 k.+ luk 143/24
 k.+ tu 007/30, 083/21
 k.+ tur 250/11

korkut - : Kaygıya düşürmek, endişelendirmek -6- [T]
 k.- tu 014/5
 k.- tun 088/5
 k.- tunuz 318/18
 k.- ulmuş 191/11
 k.- uyor 198/29
 k.- uyorsunuz 245/3

korsa : kimi duruş bozukluklarını düzeltmek gibi sağlık nedenleriyle ya da vücudu güzel göstermek gibi bir nedenle kullanılan, esnek iç giysisi -1- [Fr]
 k.+ ya 160/31

korsan : Denizlerde kendi gemisiyle başka gemilere saldıran deniz haydutu -1- [İt]
 k.+ lar 117/26

koru - : öteden beri süregelen bir durumun değişikliğe uğramasını önlemek -4- [T]
 k.- duğunuz 173/4
 k.- mak 247/34
 k.- manızı 063/18
 k.- yorsun 294/7

koru : bakımlı küçük orman -12- [T]
 k.+ da 066/13, 072/18, 076/4
 k.+ daki 252/18, 252/27
 k.+ nun 066/21, 221/23
 k.+ suna 066/8
 k.+ ya 221/11, 230/24, 236/12, 240/17

koskoca : çok büyük, çok iri -3- [T]
 k. 111/16, 115/6, 341/28

koskocaman : Cüsse, yaş, mevki vb bakımından çok büyük -1- [T]

k. 114/28

kostüm : Takım elbise -1- [İt]
 k.+ lerin 178/26

koş - : adım atışlarını artırarak ileri doğru hızla gitmek -76- [T]
 k.- a 030/15
 k.- acaklar 281/4
 k.- acaktım 231/12
 k.- amıyordu 089/7
 k.- an 009/26, 027/19, 241/5, 241/18
 k.- ar 027/17
 k.- arak 032/3, 055/3, 083/11, 149/3,
 168/9, 172/4, 180/30, 181/20,
 230/8, 245/23, 253/19, 301/14, 341/32
 k.- arken 018/30, 026/18, 263/30
 k.- arlar 004/28
 k.- madık 249/1
 k.- mağa 116/27, 264/1
 k.- mak 356/26
 k.- maktan 275/28
 k.- maya 027/6
 k.- muştı 016/16, 236/10
 k.- muştuk 205/9
 k.- muştur 241/14
 k.- tu 016/22, 017/18, 033/11, 084/9,
 085/19, 086/14, 136/32, 148/15,
 150/28, 167/4, 179/4, 202/32, 228/25,
 236/26, 245/6, 246/25, 258/30,
 272/11, 280/8, 285/20, 291/24, 317/28,
 345/29, 353/18
 k.- tuğu 230/9
 k.- tuğunu 179/15
 k.- tuk 205/23
 k.- tular 205/15
 k.- tum 047/19, 075/8, 245/10, 342/4,
 343/23
 k.- up 249/20
 k.- uyor 075/3, 246/29
 k.- uyorlardı 018/23

koştur - : Koşmak işini yaptırmak -3- [T]
 k.- du 085/8
 k.- muştı 198/12
 k.- ulmasını 025/4

koşuş - : hep birlikte ve ansızın koşmak -1- [T]
 k.- malar 075/23

kov - : sert ya da küçük düşürücü, ağır sözlerle gitmesini söylemek -20- [T]
 k.- acaklar 039/25
 k.- acaktım 064/23
 k.- an 073/23
 k.- arım 290/25
 k.- arız 056/20, 222/25
 k.- arlar 041/14

k.- du 114/18
 k.- dular 290/11
 k.- mağa 056/3
 k.- mak 054/26, 056/19, 063/20
 k.- masınlar 033/19
 k.- mazsanız 031/4
 k.- muşlar 040/12, 125/33
 k.- salardı 140/23
 k.- uyor 291/19
 k.- uyorum 291/16

kovala - : kaçanın arkasından koşup onu yakalamaya çalışmak -1- [T]
 k.- yan 263/23

kovul - : Uzaklaştırılmak, defedilmek -2- [T]
 k.- ması 210/23
 k.- masına 060/7

koy - : bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek -80- [T]
 k. 331/29
 k.- acağını 158/23
 k.- acakları 341/31
 k.- an 070/2, 102/16
 k.- ar 257/20, 316/21
 k.- arak 008/22, 011/33, 012/5, 023/23, 026/7, 060/10, 071/7, 099/21, 119/2, 167/26, 181/3, 220/23, 288/17, 292/21, 300/21, 300/28, 300/33, 304/13, 339/28, 352/6
 k.- arken 156/21, 178/3
 k.- arlar 185/11
 k.- ayım 138/17
 k.- du 006/20, 011/28, 026/10, 114/17, 124/28, 127/17, 154/29, 213/2, 252/6, 271/24, 276/10, 287/18, 288/20, 292/27, 294/1, 335/4, 348/13, 353/20
 k.- duğu 062/4, 106/25, 130/15, 158/24
 k.- duğum 320/18
 k.- duk 358/30
 k.- dukları 019/27
 k.- duktan 057/6
 k.- dunuz 108/9
 k.- durdular 041/8
 k.- ma 324/28
 k.- madan 206/9
 k.- mak 120/28, 170/20, 330/28
 k.- maktan 129/25
 k.- mamış 323/10
 k.- mamıştı 079/27
 k.- masından 162/16
 k.- maz 257/20
 k.- mazdı 324/26
 k.- muşlardı 086/31
 k.- muşsa 183/16
 k.- muştı 106/13, 129/14, 133/6

k.- muşum 292/17
 k.- sa 079/11
 k.- up 322/12
 k.- uyordu 307/15
 k.- uyorsun 108/2

koy : Denizin, gölün küçük girintiler biçiminde karaya doğru sokulduğu bölümü -4- [T]
 k. 040/25, 236/2
 k.+ a 236/18, 309/24

koyu : aşırı davranış, düşünce vb., Kendi renginin karaya çalar tonunda olan -8- [T]
 k. 015/12, 029/25, 157/2, 267/27, 270/5, 313/30, 351/31, 354/29

kozmopolit : Çeşitli uluslardan kimseleri barındıran, içinde bulunduran -2- [Fr]
 k. 041/24, 041/31

köhne : Eskimiş, yıpranmış, eski -2- [Far]
 k. 128/31, 201/12

kök : Bitkilerin, toprağın altında kalan ve topraktaki besi maddelerini emmelerine yarayan kısmı, cezr -3- [T]
 k.+ leri 142/3
 k.+ lerindeki 095/26, 129/31

köle : zorba bir gücün egemenliği ya da birinin buyruğu altında bulunan, özgür olmayan kimse -1- [T]
 k.+ niz 128/9

kömür : Yüksek basınç veya yüksek sıcaklık altında bitkilerin yapısının değişmesi sonucu meydana gelen, karbonca çok zengin, siyah, yanıcı, kalorisi yüksek madde -4- [T]
 k. 028/3, 033/12, 034/14
 k.+ ü 078/31

köpek : aşağılık, kötü niyetlerle yaltaklanan ya da davranışları aşağılık, kötü olan kimse için sövgü sözü olarak kullanılır -2- [T]
 k. 114/3, 138/8

köpekleş - : Köpek gibi yaltaklanmak, boyun eğmek -1- [Kıpç]
 k.- mesine 141/25

köprü : Aralarında doğrudan doğruya geçişi önleyen bir engel bulunan iki yeri birbirine bağlayan veya bir trafik akımının diğerini kesmeden üstten geçmesini sağlayan yapı -12- [T]
 k. 238/21
 k.+ de 229/29
 k.+ den 174/2
 k.+ nün 149/8, 149/16, 177/20

k.+ ye 004/25, 071/18, 096/29, 177/18,
277/13
k.+ yü 205/26

köpük : yukardan dökülen, çalkalanan,
dalgalanan, kaynatılan, mayalanan sıvıların
üzerinde oluşan hava kabarcıkları yığını -2-
[T]
k.+ lere 197/28
k.+ leriyle 025/14

köpüklen - : Üzerinde köpük oluşmak -1-
[T]
k.- en 206/23

köpür - : çok öfkelenmek, çok kızmak -1-
[T]
k.- erek 144/30

kör : görme engelli -5- [Far]
k. 048/18, 129/6, 285/35
k.+ ü 092/24
k.+ üne 092/24

körpe : Tâzeliği üstünde olan, kartlaşmamış,
taptâze -3- [T]
k. 020/27, 103/27, 180/14

körpelik : Taze olma durumu -2- [T]
k.+ i 177/17
k.+ iyle 160/26

körükörüne : Düşünüp taşınmadan, sonunu
hesaplamadan -1- [Far]
k. 196/2

köstek : Saat, kılıç, anahtar bv.nin ucuna takılan
zincir -1- [Ar]
k.+ inin 029/13

köşe : iki sokağın kesiştiği yer -11- [Far]
k. 041/1
k.+ de 296/9, 318/27
k.+ deki 006/17
k.+ lerine 073/32
k.+ sine 291/7
k.+ sinden 028/5
k.+ sine 243/31, 252/7
k.+ ye 185/20, 291/23

köşk : Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır -3-
[Far]
k.+ e 042/10
k.+ ün 076/6
k.+ ünü 071/13

kötek : Dayak -1- [Far]
k.+ i 041/3

kötü : insan için gerekli nitelikleri bulunmayan,
ahlak anlayışı bozuk olan -6- [T]
k. 060/25, 134/6, 184/26, 274/11, 311/8,
312/25

köy : Belediye teşkilâtı olmayan, genel karar
organları halk tarafından seçilen, halkı daha çok
zirâatla uğraşan, kır düzenindeki konutlardan,
ahır, ağıl, tarla, çayır vbnden meydana gelen,
câmi, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi malları
ortak olan yerleşme birimi -25- [Far]
k. 040/1, 063/3, 063/9, 063/10, 064/14,
161/29, 290/22, 291/16,
293/7
k.+ de 088/6, 161/22, 161/28, 173/5,
173/7, 184/25, 289/4, 290/19
k.+ e 282/13
k.+ le 330/30
k.+ ü 111/13, 185/35
k.+ ün 037/31, 040/9, 272/22, 286/1

köylü : Köyde yaşayan, köy halkından olan kimse
-13- [Far]
k. 115/24
k.+ lerden 115/34
k.+ lerin 114/5
k.+ lerini 112/2, 112/17
k.+ nün 114/8, 117/30
k.+ sü 111/21, 112/28
k.+ sünü 112/19, 114/6, 116/22
k.+ sünün 113/6

krem : Cilde yumuşaklık vermek ve dış
etkilerden korunmasını sağlamak için sürülen,
merhem kıvâmında tuvalet malzemesi -1-
[Fr]
k. 148/24

kristal : Bir maddenin atom ve moleküllerinin bir
düzlem oluşturacak şekilde yerleşmesinden ve bu
düzlemlerin aynen tekrarlanıp birleşmesinden
meydana gelen simetrik yapılı katı madde, billür
-1- [Yun]
k. 212/1

kritik : Karar verilmesi zor olan, hassas, tehlikeli,
endişe veren durum -1- [Fr]
k. 342/18

kriz : bunalım -6- [Fr]
k. 005/3, 005/7, 325/7, 349/9, 349/10
k.+ in 017/9

kubbe : Yarım küre şeklinde olan binâ, dam
-1- [Ar]
k.+ i 073/13

kucak : vücûdun açılmış durumdaki kollarla
göğüs arasında kalan kısmı -6- [T]

k. 086/14
k.+ ına 024/21, 027/17, 154/18, 185/31
k.+ larında 004/31

kucakla - : kollarla sararak göğüs üzerine bastırmak -14- [T]
k.- dı 024/5, 049/7, 076/13, 155/3,
316/20, 318/20, 320/17, 353/19
k.- mak 270/19
k.- masını 154/21
k.- mıyordu 154/24
k.- rım 242/30
k.- yarak 048/31, 241/18

kucaklaş - : birbirini kucaklamak -1- [T]
k.- tılar 211/9

kudur - : çok öfkelenmek, çok kızmak -5- [T]
k.- maya 093/10
k.- muş 205/24
k.- ur 065/25, 184/13
k.- uyorum 184/19

kudurt - : Kudurmasına sebep olmak, çok fazla öfkeliendirmek, azdırmak -4- [T]
k.- ayım 213/15
k.- ması 183/26
k.- tu 185/35
k.- ucu 328/10

kul : Tanrı'ya göre insan -3- [T]
k. 142/12
k.+ unuz 128/9
k.+ uyuz 201/5

kulak : başın her iki yanında bulunan işitme organı -29- [T]
k. 012/25, 263/11
k.+ a 019/13
k.+ ım 032/12
k.+ ına 204/5
k.+ ımın 341/16
k.+ ına 014/12, 051/14, 055/28, 073/25,
227/6, 257/20, 299/12, 302/22
k.+ ında 001/23, 229/13
k.+ ından 138/7
k.+ ını 026/27, 137/20, 288/13
k.+ ınla 032/4
k.+ ları 001/17, 011/19, 011/24
k.+ larımın 321/3
k.+ ların 046/3
k.+ larına 198/7
k.+ larının 133/11, 245/27

kullan - : belli bir amaçla yararlanma -16- [T]
k.- amazlar 311/8
k.- dı 091/27

k.- dığı 100/22, 119/14, 136/25
k.- ılan 287/10
k.- ıldığı 100/23
k.- ır 312/6
k.- ırken 110/4
k.- ışından 146/23
k.- ıyordu 072/7
k.- mağa 073/4
k.- mayınız 274/14
k.- mıyorum 201/20
k.- salar 311/8, 311/9

kulp : kazan, testi, ibrik, fincan gibi kapların, genellikle halka biçiminde olan, kaldırıken, taşırken tutulacak yeri -1- [Yun]
k. 262/3

kuluçka : Yumurtaya yatacak duruma gelmiş, yumurtaya yatmış veya civciv çıkarmış dişi kümes hayvanı yâhut dişi kuş, gürk -1- [Bulg]
k. 189/22

kulunç : Vücutta, özellikle omuz başlarında duyulan şiddetli ağrı -1- [Yun]
k. 046/4

külübe : kerpiçten, tahtadan ya da sazdan, kamıştan yapılmış küçük, basit barınak, ilkel, küçük ev -2- [Yun]
k.+ lerde 045/24
k.+ sine 350/6

kulüp : Görüşmek, konuşmak, okumak, spor yapmak gibi amaçlarla yalnız üye olanların toplandıkları yer -3- [Fr]
k.+ ü 038/1
k.+ ün 040/25
k.+ ünden 041/6

kum : Silisli kütlelerin, bazı kaya ve maden parçalarının tabii tesirlerle parçalanıp ufalanması sonucu ortaya çıkan küçük ve sert tanecikler ve bunlardan oluşan kütle -1- [T]
k. 002/16

kumandan : komutan -1- [İt]
k.+ ım 179/34

kumar : ortaya para konularak oynanan her türlü talih oyunu -9- [Ar]
k. 213/21, 213/34, 301/21, 305/24
k.+ da 156/6
k.+ dır 305/14
k.+ ı 214/19, 220/13, 280/14

kumarbaz : Kumara düşkün olan, devamlı kumar oynayan kumar müptelâsı kimse, kumarcı -1- [ArFar]

k. 322/13

kumaş : yün, pamuk, ipek gibi şeylerin
ipliklerinden makinede dokunmuş her türlü
dokuma -7- [Ar]

k. 025/7, 113/24, 209/13, 312/21

k.+ a 145/1

k.+ ı 015/24, 030/1

kumral : saç, sakal, bıyık için açık kestanerengi
ya da koyu sarı -1- [T]

k. 351/31

kundak : Yeni doğmuş çocuğun soğuktan
korunmasını, kemiklerinin düz durmasını
sağlamak amacıyla içine sarılıp sarmalandığı
büyük bez -1- [T]

k. 069/5

kundura : Ayakkabı -3- [Yun]

k. 148/8

k.+ larını 083/10

k.+ sının 027/9

kundurasız : Ayakkabısı olmayan -1- [Yun]

k. 156/22

kupkuru : Çok kuru, tam anlamıyla kuru -1-
[Fr]

k. 287/28

kur - : bir şeyi oluşturan parçaları birleştirerek
bütün durumuna getirmek, monte etmek -8-
[T]

k.- an 108/6

k.- mak 128/8

k.- maya 004/2

k.- muş 034/26, 051/8

k.- muşuz 065/15

k.- uyor 333/18

k.- uyordu 332/20

kur : Bir kadının hoşuna gitmeye, gönlünü
kazanmaya çalışma -1- [Lat]

k. 339/25

kurban : canım feda olsun anlamında, aşırı sevgi
ve hayranlık anlatı -1- [Ar]

k. 281/4

kurcala - : bir konuyu olumsuz bir şey bulmak
amacıyla araştırmak, konunun üstünde durmak,
bir konuyu eşelemek -2- [T]

k.- dı 217/18

k.- yamadı 179/3

kurşun : tüfek, tabanca gibi hafif ateşli silahlarda
kullanılan mermi -9- [T]

k. 174/3, 241/3, 241/9

k.+ a 113/8, 113/20, 114/7, 119/19

k.+ u 149/20, 241/22

kurşunkalem : Dış kısmı tahta olan, içine grafit
mâdeni konmuş yazı kalemi -1- [T]

k.+ iyle 352/19

kurşunsuz : İçinde kurşun bulunmayan -1-
[T]

k. 066/16

kurtar - : kurtulmasını sağlamak -20- [T]

k.- abileceğini 082/27

k.- acak 349/32

k.- amadı 085/2

k.- an 128/8, 159/2, 278/32

k.- arak 121/20, 162/24

k.- dı 161/27

k.- dınız 296/21

k.- ıldığını 088/6

k.- ma 101/9

k.- mak 063/27, 095/10, 141/5, 177/27,
190/18, 221/34, 257/17, 304/25

kurtul - : tehlikeli ya da kötü bir durumu savmak,
atlatmak, böyle bir durumdan kendini kurtarmak
-34- [T]

k.- abilirsiniz 062/29

k.- acağım 079/14

k.- acağımı 282/18

k.- acağımı 086/6

k.- amadığını 191/7

k.- amayacaksa 350/1

k.- amaz 282/2

k.- amıyordunuz 117/11

k.- du 089/13, 228/17

k.- duğu 306/9

k.- duğuna 277/17

k.- dun 204/6, 289/3

k.- dunuz 359/9, 359/12

k.- mağa 148/4

k.- mak 017/29, 034/29, 128/31, 156/2,
156/15, 236/26, 243/9, 284/35,
288/28

k.- manın 129/11

k.- muş 089/22, 126/26, 140/3

k.- sun 117/23

k.- sunlar 143/17

k.- ura 021/32

k.- uyordu 212/16

kurtuluş : tehlikeli ya da kötü bir durumu
savmak, atlatmak, böyle bir durumdan kendini
kurtarmak -8- [Ar]

k. 203/25, 225/29, 243/29

k.+ lar 128/28

k.+ u 101/21, 117/15, 117/30, 118/25

kuru : suyu, nemi, ıslaklığı olmayan -17-
[T]
k. 023/5, 029/7, 040/4, 080/8, 083/15,
085/15, 091/26, 103/9,
140/32, 163/1, 172/24, 237/1, 248/12,
278/7, 287/32
k.+ sunun 056/23

kuru - : suyu, nemi, ıslaklığı olmayan -4-
[T]
k.- muş 034/7
k.- muştı 083/9
k.- yan 052/18, 243/24

kurul - : Parçaları birleştirilerek bütün hâle
getirmek; rahatça oturmak, yerleşmek -2-
[T]
k.- muştı 212/2
k.- uyordu 289/13

kurula - : Üzerindeki ıslaklığı silmek -4-
[T]
k.- dı 276/17, 355/12
k.- ması 043/13
k.- yan 241/31

kurunuvusta : Orta çağ -1- [Fr]
k. 185/15

kuruş : liranın yüzde biri değerinde Türk parası
-4- [Alm]
k. 041/7, 048/28, 289/11
k.+ la 058/13

kus - : Midesinin içindekilerini ağızyolu ile dışarı
atmak,kay etmek,istifra etmek, Birikmiş öfkesini
söylemek -1- [T]
k.- ar 174/13

kusur : Eksiklik, noksan; yersiz davranış, suç,
kabahat -5- [Ar]
k. 324/24
k.+ a 126/28, 139/6
k. edildi 139/16
k.+ una 191/3

kuş : Yumurtlayan omurgalılarından gagalı, iki
ayaklı, iki kanatlı, vücûdu tüylerle kaplı, uçuşu
hayvanların ortak adı -6- [T]
k. 169/17, 238/16
k.+ a 075/1, 331/17
k.+ lar 073/26, 075/21

kutu : ince tahta, teneke, mukavva, plastik gibi
herhangi bir maddeden yapılmış, genellikle
kapaklı kap -5- [T]
k. 080/17, 131/8
k.+ siyle 052/3
k.+ sunu 181/7

k.+ sunun 104/7

kuvve : tasavvur ve düşüncede olup henüz
gerçekleşmemiş olma durumu -2- [Ar]
k.+ den 282/27
k.+ i 223/25

kuvvet : fiziksel güç, takat -61- [Ar]
k. 054/27, 072/16, 073/11, 074/13,
082/27, 093/15, 093/29, 134/23,
141/25, 152/19, 192/7, 197/6, 238/9,
238/11, 243/9, 270/10, 311/7,
332/12, 338/3, 338/12, 356/4
k.+ i 179/16, 189/21, 243/29, 325/20
k.+ idir 056/18
k.+ imi 338/30
k.+ imizin 356/7
k.+ imle 202/27, 338/14
k.+ in 095/17, 179/14
k.+ inden 303/20
k.+ ine 202/3
k.+ ini 112/11, 358/15
k.+ inin 050/11
k.+ le 027/12, 127/20, 155/32, 189/24,
270/9, 302/29, 308/24
k.+ lerden 199/12
k.+ leri 044/15, 119/18, 119/22, 204/20
k.+ lerin 199/16
k.+ lerini 009/18
k.+ lerinin 101/3, 144/9
k.+ li 004/11, 009/11, 066/27, 076/2,
218/28, 244/24
k.+ te 277/26
k.+ ten 085/9

kuvvetlen - : Kuvveti, gücü artmak, güçlenmek
-1- [Ar]
k. 043/18

kuvvetli : çok etkileyici, inandırıcı, önemli,
sağlam -25- [Ar]
k. 049/22, 061/16, 070/9, 089/9, 107/13,
124/31, 136/19, 141/16,
144/30, 150/29, 176/2, 192/12, 196/7,
221/17, 225/11, 239/31, 256/21,
264/1, 266/9, 268/25, 287/14, 308/16
k.+ ce 024/20
k.+ dir 190/32
k.+ ye 142/11

kuytu : Issız, sessiz ve göze çarpmayan, تنها yer
-1- [T]
k. 030/11

kuyu : Su tabakasına varılncaya kadar dâire
şeklinde kazılıp çevresine duvar örülen ve
içindeki su kova veya tulumba ile alınan derin
çukur -2- [T]
k.+ sunu 100/21

k.+ ya 325/15

kuzen : Erkek yeğen -1- [Fr]
k.+ imin 159/5

kuzum : okşamaılık olarak söylenen ya da
yalvarma, dikkat çekme anlamları taşıyan bir
ünlem -3- [T]
k. 181/9, 184/20, 327/3

küçük : Boyutları, benzerlerinininkinden daha ufak
olan, mikro, büyük karşıtı; yaşça büyük
kimselerin çocuk yaştakiler için kullandığı bir
seslenme sözü -107- [T]
k. 006/24, 007/27, 012/17, 013/11,
015/18, 017/1, 020/29, 026/15,
027/16, 028/27, 036/29, 040/4, 043/11,
051/7, 052/6, 062/8, 074/17,
078/21, 080/15, 083/17, 090/2, 090/17,
099/6, 100/30, 102/1, 102/22,
103/12, 107/11, 107/18, 107/19, 111/27,
121/9, 121/10, 121/20, 121/23,
121/28, 122/24, 122/27, 122/30, 122/31,
123/1, 123/2, 123/4, 123/5,
123/6, 123/10, 123/13, 125/13, 126/22,
126/23, 137/26, 145/2, 146/31,
150/8, 150/13, 150/15, 153/8, 155/28,
156/5, 160/14, 168/10, 168/12,
181/13, 195/15, 208/17, 214/7, 221/26,
229/29, 237/6, 237/10, 244/22,
250/26, 255/4, 258/14, 260/32, 261/9,
287/32, 294/22, 294/28, 295/10,
295/16, 299/4, 300/16, 301/19, 301/25,
302/8, 304/4, 311/4, 320/15,
330/26, 332/13, 334/19
k.+ ler 042/9
k.+ lerden 044/19
k.+ lerin 037/26, 039/13, 042/13, 263/22
k.+ sün 058/30
k.+ ten 173/15, 191/28
k.+ tür 323/6
k.+ üdür 121/11
k.+ üne 184/28

Küçükayasofya : İstanbul'da bir yer adı -1-
[TYun]
K.+ daki 128/29

küçüklük : Küçük olma durumu -1- [T]
k.+ ündenberi 174/18

küçül - : büyüken, herhangi bir nedenle, ufak
duruma gelmek, ufalmak -8- [T]
k.- en 027/10
k.- meden 246/24
k.- meğ 132/32
k.- ür 026/14
k.- üyor 032/10, 131/31, 173/32
k.- üyordu 010/27

küf : Ekmek, peynir vb organik maddelerin
üzerinde, nem ve ısıнын etkisiyle oluşan, çoğu
yeşil renkli mantar -1- [T]
k. 128/30

küfran : Nankörlük -1- [Ar]
k.+ da 059/8

küfür : sövme, sövmek için söylenen söz, sövgü
-5- [Ar]
k. 053/1, 139/33, 292/32
k. eden 056/13
k. ediyor 136/25

kül : Yanan şeylerden artakalan toz hâlindeki
madde -2- [T]
k. 227/22, 313/30

külâh : Askerler ve her tabakadan halk tarafından
asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi
sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği
-2- [Far]
k.+ ını 065/30
k.+ lariyle 052/3

külâh : Müslüman olmayan kimse, özellikle
Hristiyan, Avrupalı, batılı -1- [Far]
k.+ ını 065/29

külçe : Yığın durumundaki tasfiye edilmemiş
mâden -3- [Far]
k. 072/27
k.+ ler 072/15
k.+ lerinden 072/14

külhanbey : Kendilerine mahsus giyinişleri ve
konuşmaları olan, haylaz, bıçkın büyük şehir
serserisi, apaş -3- [Far]
k. 133/17, 134/13
k.+ sin 138/13

kültür : Bir milletin inanç, fikir, sanat, âdet ve
geleneklerinin, maddî ve mânevî değerlerinin
bütünü, hars -5- [Lat]
k. 100/16, 166/8, 184/29, 308/11
k.+ ü 019/14

kültürel : Kültürle ilgili -1- [Fr]
k. 107/1

küme : Tümsek hâlindeki yığın, Birçok canlı veya
nesnenin meydana getirdiği topluluk, grup -3-
[Ar]
k. 221/29
k.+ leri 303/9
k.+ sini 053/14

kürek : Elle ileri geri hareket ettirilerek kayık küçük deniz araçlarının yürütülmesini sağlayan, bir ucu sap biçiminde, suya giren kısmı enli ve yassı ağaç -6- [T]

k. 046/3, 290/31, 294/34, 295/34
k.+ e 295/26
k.+ leri 290/3

kürsü : Kalabalığa karşı konuşanların üstüne çıktığı yüksekçe yer -6- [Ar]
k.+ de 016/5, 023/4
k.+ deki 067/19
k.+ den 070/23
k.+ nün 032/21
k.+ ye 037/7

küryozite : Merak -1- [Fr]
k. 248/26

küskün : Küsmüş, gücenmiş olan, muğber -1- [T]
k. 155/15

küstah : Haddini bilmez, saygısız, utanmaz kimse -5- [Far]
k. 134/29, 142/11, 209/16
k.+ ları 202/21
k.+ tı 207/1

küstahlık : Küstah olma durumu -5- [Far]
k.+ ı 142/15, 142/18, 143/11, 210/23
k.+ m 141/10

kütüphane : kitaplık -7- [ArFar]
k. 093/21
k.+ den 196/30
k.+ miz 166/8
k.+ si 196/29
k.+ sini 220/34
k.+ sinin 073/10
k.+ yi 221/11

la : oraya -1- [Fr]
l. 034/10

lâboratuvar : İlmî ve teknik tecrübe ve araştırmalar yapmaya yarayan, gerekli cihaz ve malzemenin bulunduğu yer -2- [Lat]
l.+ larda 255/30
l.+ ların 129/24

lâcivert : koyu mavi renk -4- [Far]
l. 015/23, 034/11, 237/19
l.+ i 029/23

Lady : leydi, lord karısı -1- [Fr]
L. 169/26

lâf : söz -7- [Far]

l. 137/17, 290/21
l.+ ı 066/24, 290/32
l.+ ına 289/19
l.+ lar 057/27
l.+ larını 295/15

lafazanlık : Gevezelik -1- [T]
l.+ ı 118/28

lâğım : Pis suların, dışkıların akıp gitmesi için açılmış yer altı yolu, geriz -1- [Ar]
l.+ a 138/23

lâilâheillâllahmuhammedünresulalah : Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed aleyhissalatü vesselam da Onun Resulüdür -1- [Ar]
l. 092/26

lakap : bir kimse veya âileye herhangi bir münâsebetle asıl adından başka sonradan takılan ad, takma ad -1- [Ar]
l.+ ını 141/8

lâkayıt : kayıtsız, ilgisiz -5- [Ar]
l. 281/21
l.+ i 106/21, 150/25, 339/20
l.+ ileri 339/1

lâkırdı : söz, laf -8- [Ar]
l. 166/15, 291/1
l.+ sı 098/30, 325/16
l.+ ya 103/31
l.+ yı 016/10, 209/15, 357/1

lâkin : Ama -1- [Ar]
l. 176/18

lâmarkizm : Fransız bilim adamı Lamarck'ın ortaya koyduğu, türlerin değişmez olmayıp, değişime uğradıklarını, ayrı ayrı yaratılmayıp birbirinden türediklerini dile getiren öğretisi -1- [Fr]
l. 073/11

lamba : gazyağı ve benzeri yanıcı bir madde yakarak ya da içindeki teller elektrik akımıyla akkor durumuna geçerek ışık veren, aydınlatmada kullanılan araç -16- [Yun]
l. 308/4, 338/1
l.+ nın 047/2, 080/16, 106/3, 106/9, 106/25, 122/4, 123/20, 308/6
l.+ sı 337/34
l.+ sını 047/5, 048/25
l.+ sının 080/11
l.+ yı 338/16, 338/18

lânet : Allah'ın rahmetinden, af ve merhametinden mahrum olma; karışıkakinin bu af

ve merhametten mahrum kalmasını dileme,
bedduâ etme, ilenç, kargıma -1- [Ar]
l. ediyordu 277/24

languevivante : Yaşayan dil -1- [Fr]
l. 165/16

lâstik : kauçuktan yapılmış olan nesne -1- [Fr]
l. 019/27

lâtife : Güldürmek, eğlendirmek amacıyla
söylenen güzel ve nükteli söz veya hikâye, şaka;
kalp hallerine âit ince ve hoş mânâ, kelimelerle
açıkça anlatılamayan, ancak rumuzlu olarak
ehlîne sezdirilen ince anlam -2- [Ar]
l. 052/14
l. ediyorsunuz 213/18

lâübalî : çekinmesi, saygısı olmayan -4- [Ar]
l. 052/15, 065/3, 159/29, 170/17

lavabo : Porselen veya emayeden yapılmış,
üzerinde sıcak ve soğuk su muslukları bulunan, el,
yüz vb yıkamaya yarayan düzenek -1- [Fr]
l. + nun 083/13

lâvanta : Lâvanta çiçeği ve ispirto ile hazırlanan
güzel koku -7- [İt]
l. 028/29, 029/7, 030/3, 034/7, 129/4,
237/12
l. + lar 012/23

lâyık : Uygun, yaraşır, münasip -8- [Ar]
l. 050/3, 069/33, 176/12, 198/26, 256/6,
320/4
l. + tır 335/15

lâzım : gerek, gerekli -56- [Ar]
l. 005/4, 019/14, 036/13, 045/11,
054/23, 063/29, 078/12, 102/22,
114/4, 116/11, 119/16, 121/24, 126/9,
142/26, 146/8, 165/7, 166/28,
172/3, 183/26, 190/21, 196/15, 201/20,
223/20, 246/9, 254/24, 262/25,
265/14, 274/13, 282/10, 296/30, 306/6,
306/23, 307/3, 308/17, 313/17,
315/16, 317/6, 321/32, 324/6, 324/7,
346/20, 347/36, 350/28, 356/3
l. + dı 078/4, 095/11, 184/3, 230/21,
301/10, 333/28, 343/9
l. + dır 067/18, 165/17
l. + mış 100/28

le : art belirtili tanımlık -2- [Fr]
l. 034/10, 279/24

leh : Kelime Türkçede isim gibi kullanılmış olup
aşağıdaki söyleyişlerde geçer; onun iyiliğini söyler
yolda, menfaatine uygun şekilde -3- [Ar]
l. + ine 037/12, 234/8
l. + inedir 021/25

Lehistan : İki Ulus Cumhuriyeti, İki Ulus Birliği
veya Halk Birliği adlarıyla tanınan 17 yüzyıl
Avrupa'sının en güçlü ülkelerinden biri -1- [Leh]
L. 101/17

leke : yağ, mürekkep, kan gibi kirletici şeylerden
kalan iz -5- [Fr]
l. 201/1
l. + leri 316/15
l. + leriyle 011/6, 028/15
l. + si 020/5

Lenin : Özel ad -1- [Rus]
L. + in 279/24

les : ? -1- [Fr]
l. 164/8

levazım : Silâhlı kuvvetlerin cephâne ve silâh
dışında kalan yiyecek, giyecek maddeleri, çeşitli
âlet ve araç gibi ihtiyaçları, Değişik iş kollarında
gerekli olan şeyler, araç ve gereçler -1- [Ar]
l. 143/30

levrek : Beyaz etli, üzeri pullu, boyu 1 metreyi,
ağırlığı 15 kiloyu bulabilen, avlanması çok zor,
lezzetli ve makbul, iri kemikli balık -1- [Yun]
l. + e 213/11

leylî : Yatılı -5- [Ar]
l. 036/7, 044/19, 182/6
l. + lerin 036/29
l. + lerinin 036/13

lezzet : herhangi bir şeyden alınan zevk, haz
-8- [Ar]
l. 080/3, 086/33, 253/11
l. + e 087/24
l. + i 080/6
l. + ler 087/17
l. + lerden 129/17
l. + lerin 316/31

lhomme : adam -1- [Fr]
l. 108/4

likör : Hafif alkollü, meyveli, kokulu, şekerli içki
-11- [Lat]
l. 133/30, 136/11, 139/27, 144/12,
184/14, 184/16, 208/9, 237/7

l.+ ü 133/6

limon : Turunçgillerden, sıcak ülkelerde yetişen ve aynı isimdeki meyveyi veren, kerestesi makbul ağaç bu ağacın sarı renkli, kokulu, kabuğundan sıkma veya damıtma yoluyla esans elde edilen, C vitamini bakımından zengin, suyu ekşi, yumurta biçimindeki meyvesi -3- [Hint]
l. 007/1, 010/26, 052/3

lira : yüz kuruş değerinde Türk para birimi -9- [İt]
l. 075/12, 147/1, 147/2, 322/26
l.+ dan 096/14, 121/17
l.+ sından 075/14
l.+ ya 045/13

liralık : Lira, lira değerinde -1- [İt]
l. 277/23

lirik : Coşkun, duygu dolu, şahsî duyguları içli bir biçimde dile getiren şiir, nesir, beste vb eser -1- [Yun]
l. 257/4

lisan : Dil -6- [Ar]
l. 097/16, 166/7, 166/10, 166/11, 166/16
l.+ da 166/15

lise : Sekiz yıllık ilk öğretimden sonra üç yıllık öğretim yapan ve gençleri üniversiteye veya hayâta hazırlayan okul -2- [Yun]
l. 064/12
l.+ nin 023/3

liste : Kişi, nesne vb şeylere âit isimlerin alt alta yazılmasından meydana gelmiş cetvel, isimler dizisi -2- [İt]
l.+ sine 268/6, 321/7

lob : Aşırma -1- [Fr]
l.+ nın 164/8

lodos : Güneyden esen rüzgâr -1- [Yun]
l.+ a 071/9

lokanta : kazanç amacıyla açılmış, çok ve çok çeşitli yemekler çıkaran, müşterilerin para karşılığında yiyip içtikleri yer -2- [İt]
l.+ dan 205/15
l.+ larından 014/18

lokma : bir defada ağza götürülen yiyecek parçası, bir seferde yutulacak miktardaki yiyecek -3- [Ar]
l. 116/23
l.+ lar 323/8
l.+ larından 218/30

Londra : Londra, İngiltere'nin ve birleşik Krallık'ların başkentidir -5- [İng]
L. 220/29
L.+ da 146/17, 177/1, 178/26, 219/25

lop : Yumuşak, yuvarlak ve irice, löp; kemiksiz parça et -1- [Yun]
l. 013/13

loş : Az ışıklı, yeterince aydınlık olmayan -2- [T]
l. 292/23, 320/11

loti : iyi talih -6- [Fr]
l. 164/27, 184/28
l.+ nin 165/28, 184/7, 184/11, 184/12

lui : ona -1- [Fr]
l. 034/10

lûgat : sözlük -1- [Ar]
l.+ e 066/27

lüks : gösterişli, süslü, şatafatlı -2- [Fr]
l. 154/6
l.+ üne 045/24

lütfe : bir kimseden bir şey isterken rica ederim, dilerim anlamında kullanılır -5- [Ar]
l. 212/18, 227/18, 285/3, 286/20, 336/22

lüzum : gerek, gereklik, gereklilik -25- [Ar]
l. 006/6, 011/4, 039/7, 060/12, 061/22, 069/29, 079/17, 091/1, 141/6, 165/1, 171/30, 213/9, 276/1, 296/20, 297/33, 315/11, 345/9, 345/12, 346/15, 347/28, 348/3, 349/20, 357/33
l.+ undan 044/3

lüzumsuz : gereksiz olan, gereksiz, yersiz -8- [Ar]
l. 029/6, 103/10, 103/18, 122/2, 131/7, 158/22, 240/31, 309/8

maalmemnuniye : Memnûniyetle, isteyerek, seve seve -3- [Ar]
m. 110/29, 110/31, 221/15

maamafih : durum böyleyken, iş bu durumdayken, bununla birlikte -1- [Ar]
m. 008/8

maarif : İlim ve tekniğin öğrenilmesiyle elde edilip insanlığın yararına kullanılan hüner, sanat ve bilgiler -4- [Ar]
m. 258/18
m.+ e 066/17
m.+ lere 031/4

m.+ ten 057/1

maaş : aylık -7- [T]
m.+ ı 142/22, 207/11
m.+ ına 208/27
m.+ ından 044/23, 059/34
m.+ ının 066/25
m.+ tan 095/7

maazallah : Allah saklasın, Allah esirgesin, Allah göstermesin -1- [Ar]
m. 184/13

mabet : Bir dine inananların ibâdet etmelerine mahsus yer, tapınak, ibâdethâne -1- [Ar]
m.+ in 320/11

Macaristan : Orta Avrupa'da Karpatlarda kurulu olan ve denize kıyısı olmayan bir ülke -1- [Mac]
M. 118/11

Machbeth : Özel ad -1- [Yun]
M.+ in 169/26

macerasız : Heyecan vermeyen, basit, sıradan serüvensiz -1- [Ar]
m. 335/10

macun : baharlı, tarçınlı, yumuşak ve yapışkan şekerleme -1- [Ar]
m. 042/5

Madam : Fransa'da evli kadınlara verilen san -14- [Fr]
M. 132/26, 135/12, 135/22, 141/4,
149/23, 158/7, 158/10, 158/11,
162/8, 162/15, 168/2, 214/3, 214/30,
217/3

madde : İnsanın dokunma, görme, koklama, tatma duyuları ile tespit edebildiği, özelliklerini ölçüp biçebildiği, uzayda yer kaplayan, parçalandığı zaman enerjiye dönüşen, yoğunlaşmış enerjiden ibâret nesne, zaman ve mekânla sınırlı nesne -25- [Ar]
m. 021/14, 054/11, 056/16, 073/11,
074/8, 093/15, 107/32, 127/8,
129/15, 129/31
m.+ den 108/5, 108/10, 129/33, 195/27
m.+ ler 194/29
m.+ lerin 037/18
m.+ lerine 113/13
m.+ nin 073/7, 108/6, 124/3
m.+ si 008/20
m.+ sinden 272/21
m.+ ye 129/21
m.+ yi 073/7

maddecilik : Para, mal vbne çok önem verme -4- [Ar]
m. 102/29, 128/4
m.+ in 108/18, 108/32

maddî : Maddeye âit, maddeyle ilgili; yaşamak için gerekli olan nesnelerle ilgili -9- [Ar]
m. 007/3, 096/6, 102/17, 128/18,
195/28, 218/25, 280/16, 287/18,
349/27

madem : Başına getirildiği cümleyi değil mi ki, diği için, diğine göre gibi anlamlarla daha sonraki cümleye bağlar -1- [Ar]
m.+ ki 307/9

mademki : değil mi ki, diği için, diğine göre gibi neden gösterir bir anlamda, başına getirildiği cümleyi daha sonrakine bağlar -1- [Ar]
m. 102/3

maden : Yer kabuğunun bazı bölgelerinde çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan mineral -1- [Ar]
m. 113/24

mafsal : birbirine eklenmiş, bağlanmış parçaların her yönde dönmesini sağlayan bağlantı ögesi -3- [Ar]
m.+ ını 245/22
m.+ larında 044/1
m.+ larındaki 082/34

mağaza : İçinde ticâret amacıyla mal ve eşyâ satılan büyük dükkân -1- [İt]
m. 325/24

mağlûbiyet : Mağlûp olma, yenilme, yenilgi -1- [Ar]
m.+ i 092/13

mağlûp : Yenik düşmüş, yenilmiş -5- [Ar]
m. 009/6, 081/5, 091/16, 092/6
m.+ ların 202/13

mağrur : aldanmış Kendini beğenen, böbürlenlen, kibirli, gururlu, mutaazzım -4- [Ar]
m. 247/24, 334/11
m.+ du 177/11
m.+ dur 232/8

mağrurane : Mağrurca -1- [ArFar]
m. 103/14

mahal : Yöre -1- [Ar]
m.+ lerde 133/30

mahalle : bir şehrin bir kasabanın büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri -4-

[Ar]

m. 026/32

m.+ lerinde 113/8

m.+ lerine 205/22

m.+ li 038/1

maharet : Bir işteki ustalık, beceriklilik, mârifet, hüner, meleke -1- [Ar]

m.+ le 325/21

mahcup : Utanmış, sıkılmış, hicap etmiş -3- [Ar]

m. 091/8, 158/25

m.+ um 139/16

mahdut : Sınırları belirlenmiş, sınırı tâyin edilmiş, sınırlı, hudutlu -1- [Ar]

m. 120/15

mahiyet : Bir şeyin ne olduğunu belirleyen asıl unsur, nitelik -5- [Ar]

m.+ i 124/3, 142/9, 189/3

m.+ ini 004/7

m.+ leri 244/13

mahkeme : bir yargıcın ya da birlikte görev yapan birkaç yargıcın ve savcının yargı görevini yerine getirdikleri yargı yeri -4- [Ar]

m.+ de 292/11

m.+ lere 292/5

m.+ lerinden 013/23

m.+ ye 292/4

mahkûm : Bir mahkemede yargılanıp hakkında hüküm verilmiş olan, hükümlü -13- [T]

m. 013/21, 101/5, 101/6, 101/7, 101/9, 117/20, 120/14, 161/11,

166/27, 250/9, 292/7

m.+ dum 093/20

m. eden 111/14

mahkûmiyet : Mahkûm olma durumu -1- [Ar]

m.+ i 356/13

mahlûk : Allah tarafından yaratılmış, yok iken var edilmiş -4- [Ar]

m. 109/3, 218/15

m.+ tur 109/27, 109/28

Mahmutpaşa : İstanbul'da bir yer adı -1- [Yun]

M.+ da 278/14

mahpus : genellikle mahkemece yargılanarak hüküm giymiş ve cezaevine konulmuş, hapsedilmiş, kapatılmış kimse -1- [Ar]

m. 026/24

mahrem : Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli -1- [Ar]

m. 316/7

mahremiyet : gizli olma durumu, gizlilik -1- [Ar]

m.+ ini 282/24

mahrûm : İyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan, yoksun olan, istediğini elde edemeyen kimse, nasipsiz -10- [Ar]

m. 015/7, 116/6, 142/20, 273/1

m.+ du 199/8, 303/20

m. edelim 333/18

m. edilmiş 112/19

m. ediyor 238/30

m.+ iyet 091/4

mahrûmiyet : Yoksunluk -1- [Ar]

m.+ tir 116/15

mahsul : Elde edilen, meydana gelen, hâsıl olan şey, netice, ürün, semere -7- [Ar]

m.+ leri 144/20

m.+ ü 053/2, 109/8

m.+ üdür 109/9, 255/8, 256/10

m.+ ünün 112/28

mahsus : bile isteye, bilerek, isteyerek -7- [Ar]

m. 009/24, 037/17, 058/21, 108/24, 177/17, 190/11

m.+ tur 339/29

mahv : Yok etme, varlığına son verme -4- [Ar]

m. 100/29, 112/2

m. eden 111/13

m. ederek 100/31

mahvol - : çok büyük zarara uğramak -3- [Ar]

m.- acaktım 322/11

m.- du 242/27

m.- urlar 112/35

mahzun : üzgün, üzüntülü -6- [Ar]

m. 155/5

m.+ du 017/20

m.+ luk 154/26

m.+ um 105/15, 331/3, 332/5

mahzur : sakınca, engel -5- [Ar]

m. 233/33, 257/24, 350/33, 351/1

m.+ lar 306/10

mail : Eğimli olan -1- [Ar]
m. 054/24

maiyet : Üst görevlinin yanında bulunan kimseler, alt kademedekiler -2- [Ar]
m.+ ine 114/6
m.+ ini 114/8

makale : bir fikri, bir görüşü savunmak, desteklemek veya bilgi vermek amacıyla yazılıp gazete, dergi yayın organlarında yayımlanan yazı -5- [Ar]
m. 093/2, 102/21, 112/22, 246/33, 340/26

makam : Mevki, kat, yer -1- [Ar]
m.+ a 140/2

makara : üzerine iplik, tel, şerit vb sarılan, kenarları çıkıntılı, ekseni boyunca delik silindir, bobin -1- [Ar]
m. 052/5

makas : Ortadan bir pimle çapraz şekilde birleştirilmiş, iç tarafları keskin iki bıçaktan meydana gelen ve saplarındaki yuvalara yerleştirilen el parmaklarının kumandasıyla açılıp kapanarak aralarına konulan kâğıt, bez, kumaş, saç vb şeyleri kesmeye yarayan âlet -3- [Ar]
m. 052/5
m.+ ın 213/25
m.+ ından 213/24

makine : herhangi bir enerji türünü başka bir enerjiye dönüştürmek, belli bir iş yapmak ya da bir etki oluşturmak için birleştirilmiş, genellikle çarklardan, dişlilerden, millerden ve daha birçok devinimli parçadan oluşan karmaşık düzenekler bütünü -3- [It]
m.+ si 189/22
m.+ sidir 190/13
m.+ siyle 019/3

Makriköyü : İstanbul'da Bakırköy adındaki ilçenin eski adı -1- [Yun]
M.+ nde 201/12

maksat : amaç, erek -14- [Ar]
m. 178/16, 185/11, 324/5
m.+ ı 096/21, 185/23, 326/24, 337/31
m.+ ım 196/23, 196/24, 221/10
m.+ ımı 218/1
m.+ la 186/3, 305/21
m.+ sız 029/5

maksatsız : Bir amacı olmayan -1- [Ar]
m. 150/21

maktai : Kat'edilen, kesilen yer, bir şeyin, kesildiği yer, eski kamaş kalemlerin yontulduktan sonra üzerine yatırılıp uçlarının kesildiği sert ağaçtan veya kemikten yapılma alet -1- [Ar]
m.+ ndan 034/24

makul : Akla uygun, akla yatkın gelen, mantıklı -13- [Ar]
m. 019/6, 065/33, 066/3, 066/17, 066/18, 066/20, 163/6, 167/17, 256/20, 266/5, 266/8, 269/30
m.+ dür 266/6

mâl : bir kimsenin ya da bir tüzelkişiliğin sahibi bulunduğu taşınır ya da taşınmaz varlıkların tümünün genel adı -6- [Ar]
m. 013/9, 105/14
m.+ den 105/15
m.+ ı 342/7
m.+ ımı 350/12
m.+ larından 105/20

Malaguena : Özel ad -1- [İng]
M.+ sı 343/3

malentendu : Yanlış anlaşılma, anlaşmazlık -1- [Fr]
m.+ yu 157/22

malik : bir şeye sâhip olan kimse sâhip -1- [T]
m. 103/33

Malta : Güney Avrupa'da, Orta Akdeniz'de yer alan, Sicilya'nın güneyindeki adalar devleti -2- [It]
M. 113/21
M.+ ya 185/17

malûm : belli, öyle, şüphesiz, tamam, evet anlamlarda cevap sözü olarak kullanılır -5- [Ar]
m. 051/24, 119/25, 201/16, 244/3, 275/17

malûmat : bilgi -6- [Ar]
m. 163/12, 301/16
m.+ ın 052/10, 126/12, 166/7
m.+ lılarını 192/26

malzeme : Gereç -1- [Ar]
m.+ den 272/27

mâna : Kelime, söz, hareket, davranış vbnin ifade ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam, medlûl, mefhum -41- [Ar]

m. 087/8, 108/6, 129/32, 131/34,
149/17, 252/4, 281/13, 281/14
m.+ da 217/22, 225/3
m.+ dan 044/10, 108/10
m.+ lanıyordu 001/19
m.+ lar 088/3, 195/23
m.+ lara 351/29
m.+ ları 195/14, 223/23, 299/1
m.+ larla 132/20, 261/35
m.+ nın 107/31, 129/32, 240/28, 272/25
m.+ sı 050/5, 169/10, 196/1, 243/7,
269/5, 272/22, 272/23, 333/17
m.+ sına 105/6
m.+ sında 123/32
m.+ sın 181/29, 188/3, 195/9
m.+ ya 340/1
m.+ yı 107/31, 108/5

mânalı : Mânâsı olan; ince, derin ve güzel bir
mânâ taşıyan -1- [Ar]
m. 313/22

mânâsız : anlamsız -10- [Ar]
m. 095/18, 095/20, 095/21, 178/3,
180/7, 219/33, 303/15, 355/27
m.+ dı 178/8
m.+ dır 180/10

mânâsızlık : Anlamsız olma durumu -2- [Ar]
m.+ ını 303/26, 304/34

manav : Meyve ve sebze satan yer -3- [Yun]
m. 289/5
m.+ dır 068/29
m.+ ın 299/23

manej : At eğitimi -4- [Fr]
m. 072/5, 072/8, 072/10

mânevî : Gözle görülüp elle tutulamayan, madde
ve cisimle ilgisi bulunmayan, içe, öze, rûha âit
-2- [Ar]
m. 129/31, 195/30

maneviye : maddeden ve maddilikten sıyrılma
durumu, mânevîlik -1- [Ar]
m.+ nizi 223/25

manevra : bir aracın işleyişini düzenleme,
yönetme eylemi ya da biçimi -2- [Fr]
m. 008/13
m.+ sına 044/33

mangal : içinde kömür yakılarak ısınmaya ya da
bir şey pişirmeye yarayan, türlü biçimlerde, üstü
açık ve genellikle dört ayaklı, sactan, bakırdan ya
da pirinçten yapılmış bir tür ocak -1- [Ar]
m.+ ıyla 029/5

mâni : bir şeyin gerçekleşmesini, olmasını,
yapılmasını engelleyen şey -17- [Ar]
m. 006/29, 045/5, 050/10, 121/30,
131/13, 139/31, 141/3, 165/20,
180/1, 185/7, 185/12, 229/12, 248/28,
303/6, 347/18, 357/15
m.+ lere 334/16

manken : Terzilerin ve hazır giyim eşyası
satanların elbise provasında veya teşhîrinde
kullandıkları insan vücûdu biçimindeki kalıp
-1- [Fel]
m. 325/25

mantık : doğru, akla uygun düşünme yetisi ve
yolu -6- [Ar]
m. 092/25, 092/28
m.+ ım 075/2
m.+ ımla 072/20
m.+ ına 124/15
m.+ i 065/33

mantıkî : akla, mantığa uygun olan, mantıklı,
mantıksal -2- [Ar]
m. 052/33, 313/22

manto : Elbise üzerine giyilen, kalın kumaştan
kadın giyeceği -3- [Fr]
m.+ nun 258/28
m.+ su 259/11
m.+ sunun 131/6

manyak : Mani hastalığına tutulmuş -1- [Lat]
m. 052/14

manzara : bakışı, dikkati çeken durum ya da her
şey -11- [Ar]
m. 036/22, 356/18
m.+ lar 354/25, 356/27
m.+ sı 335/20
m.+ sında 251/9
m.+ yı 048/14, 144/3, 303/10, 303/12,
351/29

manzume : koşuk biçiminde yazılmış olmakla
birlikte şiir düzeyine ulaşamamış, sanat değeri
taşımayan koşuk -2- [Ar]
m.+ leri 312/29
m.+ sinin 199/27

mapus : Mahpus sözünün halk ağzındaki
söylenişi -1- [Ar]
m.+ ta 289/2

maraz : hastalık, sayrılık -3- [Ar]
m.+ dır 073/13
m.+ ı 003/7, 006/28

marifet : herkesin gösteremeyeceği beceri,
beceriklilik, hüner, ustalık -1- [Ar]
m. 336/12

marş : Askerlikte yürüyüşü başlatmak için verilen
kumanda -8- [Fr]
m. 012/28, 013/6, 204/27, 205/2
m.+ ı 204/32, 205/5
m.+ ını 204/29
m.+ larını 204/25

mart : Yılın şubat ve nisan ayları arasındaki 31
gün çeken üçüncü ayı, ilkbahar aylarının birincisi
-9- [Lat]
m. 207/16, 207/17, 317/13, 317/15,
320/1, 323/1, 325/4
M. 243/5
m.+ ın 317/11

mâruz : bir olayın ya da durumun etkisinde ya da
karşısında bulunan -1- [Ar]
m. 014/24

Marx : 19 yüzyılda yaşamış Yahudi asıllı Alman
filozof, politik ekonomist -1- [Alm]
M. 109/32

masa : üzerinde türlü işler yapılabilen, ağaçtan,
metalden vb yapılmış, ayaklar ya da bir destek
üzerine oturtulmuş düz bir tabladan oluşan
mobilya -54- [İt]
m. 104/15, 134/7, 163/26, 220/5, 220/7
m.+ dan 205/6
m.+ larımızın 204/33
m.+ mıza 204/30
m.+ nın 010/16, 017/30, 037/19, 052/6,
053/26, 054/28, 060/10, 086/24,
106/2, 131/29, 133/8, 137/25, 158/13,
158/17, 158/18, 204/28, 217/20,
220/1, 240/33, 243/22, 243/31, 287/18
m.+ sı 029/9
m.+ sına 051/17, 132/22, 132/25, 133/6,
133/14, 139/17
m.+ sından 051/7
m.+ sının 010/1, 010/6, 060/31, 090/15,
258/16, 288/2, 288/15
m.+ ya 010/21, 061/25, 099/8, 099/20,
100/8, 131/19, 133/25, 139/1,
213/30

maskara : birini utanılacak, gülünç duruma
sokma -1- [İt]
m. ediyor 322/14

maske : tanınmamak için yüze geçirilen, boyalı
kartondan, plastikten vb yapılmış, insan ya da
hayvan yüzü biçiminde yapay yüz -1- [Fr]
m.+ li 257/5

maslahat : İyi olan ve iyiliğe yol açan, hayır
getiren, fayda sağlayan şey -1- [Ar]
m. 209/30

mâsum : hiçbir günahı, hiçbir suçu bulunmayan
-5- [Ar]
m. 120/20, 253/9, 253/13, 334/31
m.+ dur 062/24

masumiyet : masumluk -1- [Ar]
m.+ le 177/17

maşa : mangal, soba vbde korları karıştırmaya,
kor durumunda ya da kızgın bir şeyi tutmaya
yarayan, iki kollu, kısaç biçiminde metal araç
-1- [Far]
m. 159/22

maşallah : Tanrı nazardan saklasın, nazar
değmesin, ne güzel, Tanrı kem gözlerden
esirgesin anlamında kullanılır -2- [Ar]
m. 236/11, 344/12

mat : parlak olmayan, donuk -2- [Fr]
m. 083/15, 320/15

matbuat : Matbaada basılmış, tab'edilmiş şeyler
-1- [Ar]
m. 121/18

matem : Sevilen bir kimsenin ölümünden
duyulan büyük acı ve bu acı sebebiyle ağlayıp
inleme, zevk ve eğlenceden uzaklaşma, yas -6-
[Ar]
m.+ i 277/21
m.+ imizin 283/14
m.+ ine 278/28
m.+ ini 276/15
m.+ ler 188/28
m.+ li 242/10

matemzede : Yaslı, felâkete uğramış -2-
[ArFar]
m. 242/32, 243/13

materyalist : Materyalizmi benimseyen kimse,
maddeci -14- [Fr]
m. 093/21, 093/32, 108/9, 129/10,
129/12, 152/7, 155/23, 195/26,
257/2, 257/6, 349/24
m.+ im 101/26
m.+ ler 257/5
m.+ tim 123/32

materyalizm : Maddecilik, özdekçilik -18-
[Lat]
m. 073/4, 073/6, 124/29, 124/32,
128/27, 128/33, 129/14, 129/20,

130/3, 130/6, 257/4, 257/15
m.+ di 129/4, 129/6
m.+ e 072/32, 257/7
m.+ i 129/15

matlub : İstenilen -2- [Ar]
m.+ dur 053/7
m.+ onun 045/30

mâtuf : Bir tarafa doğru yönelmiş, eğilmiş,
meyletmiş, mâil -1- [Ar]
m. 034/16

mavi : yeşil ile menekşe rengi arasında bir renk,
bulutsuz gökyüzünün rengi -12- [Ar]
m. 010/23, 015/12, 034/1, 051/16,
057/17, 145/32, 159/22, 205/12,
221/19, 223/15, 332/3
m.+ siyle 051/21

mavilik : Mâvi renkte olma durumu, mâvi renk,
Mâvi rengin hâkim olduğu yer, göz alabildiğine
mâvi olan yer -1- [Ar]
m. 082/16

mavzer : Atış hızı dakikada ortalama altı mermi
olan bir tüfek çeşidi -2- [Alm]
m. 149/20
m.+ i 293/21

mayıs : Yılın nisan ve haziran ayları arasındaki
31 gün çeken beşinci ayı, ilkbahar aylarının
üçüncüsü -1- [Lat]
m. 329/4

mayii : Su gibi akan, su halinde bulunan şey, sıvı
-2- [Ar]
m. 014/8, 014/15

maymun : Görünüşü bakımından insanı andıran,
el biçimindeki ayakları kollarına nispetle daha
kısa, bazı türleri oldukça uzun kuyruklu, dört veya
iki ayağı üzerinde yürüyebilen, memeli, zeki bir
hayvan türü, çirkin ve gülünç -1- [Ar]
m. 060/5

mazbut : derli toplu, düzenli, düzgün, sağlam
-2- [Ar]
m. 170/19, 258/15

mazeret : bir kusur veya kabâhatin istenmeden
yapıldığını gösteren ve hoş görülmesini gerektiren
sebepler, özür -3- [Ar]
m. 019/6, 180/21
m.+ i 129/18

mazgal : Eskiden düşmana ok, taş, tüfek, top vb
atmak veya dışarıyı gözetlemek için kale, hisar,
şato duvarlarında ve burçlarda uzunlamasına

açılmış olan dışı dar, içi geniş yarık -1-
[Yun]
m.+ larından 050/9

mazi : Yaşanmış ve bugüne göre geride kalmış
hayat -6- [Ar]
m. 224/7
m.+ den 334/3
m.+ mi 125/18
m.+ si 055/31
m.+ siyle 041/24
m.+ yi 197/27

mazlum : haksızlığa uğrayan ve baskı altında
ezilen, kendisine zulmedilen, zulüm gören -4-
[Ar]
m. 116/18, 118/25, 120/23, 120/29

maznun : Sanık -1- [Ar]
m. 013/22

mazur : Mâzereti olan, özrü bulunan, özürlü
-12- [Ar]
m. 032/25, 033/7, 037/30, 046/23,
080/28, 081/1, 119/16, 183/32,
189/6, 196/3, 302/25, 302/27

mecal : Güç, kuvvet, derman, tâkat -1- [Ar]
m.+ i 303/1

meçbur : bir şeyi yapmak zorunda bulunan, bir
konuda yükümlü olan, zorunlu -75- [Ar]
m. 018/17, 024/29, 029/1, 043/14,
075/32, 077/17, 078/3, 080/30,
083/14, 084/12, 088/31, 095/8, 095/9,
106/7, 122/7, 130/18, 131/1,
134/6, 134/23, 137/29, 153/5, 158/19,
159/12, 168/8, 179/19, 184/34,
187/18, 190/18, 190/28, 190/30, 190/33,
193/12, 194/28, 211/13, 217/12,
217/27, 218/3, 218/31, 228/30, 236/27,
240/4, 251/29, 252/8, 260/11,
275/16, 278/13, 282/4, 282/21, 283/2,
284/4, 284/29, 287/11, 300/18,
303/16, 310/27, 312/19, 317/3, 333/20,
358/14

m.+ du 078/33
m.+ dum 092/25
m. edebileceğim 034/23
m. edebilecek 008/17
m. edecek 133/32
m. ederek 018/8
m. edildiği 073/2
m. ediyorsunuz 195/10
m. etmek 025/28
m.+ um 244/19, 253/15, 270/27, 283/18,
317/4
m.+ uz 066/26, 101/32

mecburiyet : zorunlu olma durumu, zorunluluk
-3- [Ar]
m. 339/14
m.+ inin 034/30
m.+ iyle 025/2

meccanen : Parasız, ücretsiz olarak, bedâva -3-
[Ar]
m. 037/32, 038/2, 064/15

medidiye : Sultan abdülmecid tarafından 1844'te bastırılmış olan yirmi kuruş değerindeki gümüş sikke -1- [Ar]
m.+ ye 058/7

meclis : Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ; dostlar toplantısı -17-
[Ar]
m. 218/33
m.+ i 039/27, 053/7, 055/24
m.+ im 038/26
m.+ in 200/12
m.+ inde 055/20
m.+ ini 113/19
m.+ inin 033/6, 056/2, 060/12
m.+ lerde 311/22
m.+ leri 060/6
m.+ te 158/27, 174/20, 222/2, 312/26

mecmua : Fikir, edebiyat, sanat, aktüalite gibi çeşitli konulara yer veren ve belirli aralıklarla neşredilen yayın, dergi -8- [Ar]
m. 106/18, 107/29
m.+ lar 093/14
m.+ lardan 342/28
m.+ ları 093/20
m.+ sı 059/31
m.+ yı 107/30

mecra : Yatak, Bir işin gidişi, bir olayın doğrultusu -1- [Ar]
m. 019/1

meçhul : bilinmeyen, tanınmayan, belli olmayan -10- [Ar]
m. 017/9, 056/8, 153/23, 166/2, 254/21, 268/4, 346/19, 355/29
m.+ e 075/12
m.+ ün 257/8

medenî : Medeniyetin sağladığı imkânlardan yararlanan, medeniyetle ilgili, uygar, mütemeddin -3- [Ar]
m. 055/13, 129/1, 184/26

medeniyet : uygarlık -9- [Ar]
m. 144/8, 185/5, 210/30, 307/32
m.+ i 062/11
m.+ in 115/21, 129/14

m.+ ine 143/13
m.+ lere 178/13

medih : Övülmeye, methedilmeye lâyık olan, övülen -1- [Ar]
m. 096/12

medlul : Gösterilen, işaret edilen -1- [Ar]
m.+ leri 084/29

medrese : Ders okutulan, İslâm dîninin koyduğu esaslara uygun olarak eğitim öğretim yapılan yer, mektep -1- [Ar]
m.+ leri 113/31

mefhum : bir sözün veya kelimenin taşıdığı, ifade ettiği mânâ, anlam, kavram -5- [Ar]
m.+ culuğu 108/13
m.+ culuk 110/6
m.+ culukla 108/11
m.+ ları 108/13, 110/4

mefluç : Felç olmuş, felçli, inmeli -2- [Ar]
m. 276/14
m.+ tu 275/23

meftun : Tutkun, gönül vermiş, vurgun -1- [Ar]
m.+ u 040/17

meğer : bilinmeyen, farkında olunmayan bir durum için kullanılan bir söz, meğerse, oysa, oysaki -4- [Far]
m. 041/21, 260/23
m.+ se 211/8, 291/9

Mehmet : Özel ad -2- [Ar]
M. 059/30, 286/31

Mehmetpaşa : Bir yer adı -1- [Ar]
M. 018/23

mehtap : ay ışığı, ay aydınlığı -5- [T]
m. 243/22, 264/14, 267/8
m.+ da 240/13
m.+ ta 227/23

mekanik : Fiziğin, kuvvetlerin cisimlere etkilerini ve hareketleri inceleyen kolu -1- [Yun]
m. 353/20

mekanizma : Bir makinenin yapması tasarlanan işi gerçekleştirmesi için birlikte çalışan parçaların meydana getirdiği düzenek -1- [Lat]
m.+ sının 160/11

mektep : Herhangi bir derecede öğrenim görecekt olanların toplu olarak devam ettikleri öğretim kurumu, okul -197- [Ar]

m. 024/7, 035/3, 039/15, 054/10,
 096/10, 096/18, 125/2, 182/26,
 207/13, 263/13, 269/4, 272/19, 315/30
 m.+ deki 061/21
 m.+ e 014/14, 016/7, 024/15, 026/4,
 031/15, 032/13, 032/14, 032/23,
 036/14, 036/16, 036/19, 037/31, 040/1,
 041/8, 041/9, 062/21, 063/4,
 064/15, 065/11, 066/7, 066/9, 082/9,
 088/19, 090/10, 096/11, 126/10,
 126/16, 180/28, 200/26, 206/10, 207/25,
 208/5, 209/1, 236/4, 236/26,
 240/25, 253/15, 263/15, 269/29, 272/10,
 276/30, 276/32, 285/37, 286/13,
 286/22, 299/26
 m.+ i 035/21, 054/17, 061/17, 063/22,
 065/6, 066/23, 074/19, 150/13,
 153/5, 194/25, 207/9, 209/19, 209/21,
 260/10, 270/25, 282/9
 m.+ in 025/5, 038/6, 055/24, 060/23,
 064/4, 065/14, 065/32, 066/8,
 066/12, 071/4, 072/10, 075/13, 094/27,
 180/26, 196/25, 196/29, 200/31,
 207/29, 243/20, 258/2, 264/17, 272/23,
 277/2, 316/10
 m.+ inde 016/11, 033/1, 182/7
 m.+ inin 072/25
 m.+ inizden 068/8
 m.+ inizi 031/5, 034/13
 m.+ inize 068/14
 m.+ isiniz 063/13
 m.+ le 098/27
 m.+ lerde 121/16
 m.+ lerdeki 096/8
 m.+ lerdan 277/1
 m.+ leri 113/30
 m.+ lerinde 063/14, 182/12, 330/21
 m.+ lerine 043/16
 m.+ leriyle 182/10
 m.+ te 030/20, 031/23, 032/4, 034/22,
 037/24, 063/5, 066/24, 071/12,
 073/28, 074/26, 093/22, 095/5, 095/10,
 095/11, 113/3, 114/31, 148/2,
 161/24, 173/4, 188/24, 193/36, 196/27,
 201/7, 206/13, 207/24, 210/22,
 236/30, 253/26, 286/18, 289/28, 300/20,
 319/2
 m.+ teki 052/9, 053/21, 142/30, 161/2,
 240/26
 m.+ ten 004/5, 024/21, 024/28, 025/2,
 027/22, 027/27, 031/4, 033/19,
 054/18, 056/3, 059/34, 061/7, 067/11,
 067/20, 069/19, 071/16, 073/22,
 082/13, 093/30, 126/14, 133/3, 148/5,
 148/7, 161/21, 173/5, 208/16,
 208/25, 208/31, 210/19, 244/20, 260/11,
 273/18, 277/8, 277/14, 277/16,
 287/10, 296/7, 329/10, 330/30
 m.+ teyim 263/27

mektepsiz : Herhangi bir derecede öğrenim
 görecekt olanların toplu olarak devam ettikleri
 öğretim kurumu, okul bulunmayan -1- [Ar]
 m. 093/17

mektup : haberleşmek ereğiyle ve genellikle
 posta aracılığıyla birine gönderilen, zarfa
 konulmuş, yazılı kâğıt -49- [Ar]
 m. 069/21, 071/22, 080/24, 082/7,
 092/8, 095/23, 133/4, 180/21,
 217/1, 238/23, 242/24, 274/27, 275/4,
 275/5, 275/9, 275/30, 276/26,
 284/23, 310/12, 321/30, 325/5, 353/11
 m.+ la 069/21
 m.+ lar 155/14
 m.+ ları 240/27, 316/2, 334/7
 m.+ ta 278/2, 321/32
 m.+ tan 080/25
 m.+ u 180/21, 242/25, 243/7, 274/27,
 274/28, 274/30, 275/4, 275/7,
 275/16, 275/19, 275/24, 276/9, 325/8
 m.+ uma 080/24
 m.+ un 275/11
 m.+ unu 278/27, 281/14
 m.+ onun 279/11
 m.+ unuzu 321/33

melânkoli : Kara sevdâ, mâlihülyâ -3- [Yun]
 m.+ leriniz 284/32
 m.+ nize 284/35
 m.+ si 270/30

melek : Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip
 içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece
 Allah'a itâat etmek ve dâima hayra vâsıta olmak
 üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan
 her biri -1- [Ar]
 m. 175/7

meleke : Bir iş veya davranış üzerinde devamlı
 uğraşma, tekrar ve tecrübe ile kazanılan
 alışkanlık, beceriklilik, yatkınlık -1- [Ar]
 m. 072/16

melodi : Belirli kurallara uyularak meydana
 getirilen ve kulağa hoş gelen âhenkli ses dizisi,
 ezgi, nağme, lahin -2- [Yun]
 m. 262/17
 m.+ ler 262/18

melun : Allah'ın lânetine uğramış, rahmetinden
 mahrum kalmış, lânetlenmiş, lânetli; lânetlenecek
 kadar kötü olan, nefret duyulan, nefretle
 karşılanan -1- [Ar]
 m. 072/1

memba : Bir suyun kaynayıp çıktığı yer, pınar,
 kaynak -2- [Ar]

m. 189/33
m.+ ı 232/4

memleket : bir kimsenin doğup büyüdüğü, aile
bağıyla da bağlı olduğu yer -30- [Ar]

m. 061/33, 062/3, 062/7, 122/18,
265/21, 282/1
m.+ i 101/15, 115/6
m.+ imiz 059/13
m.+ imizde 193/13
m.+ in 062/9, 113/29, 185/16, 231/21
m.+ inden 208/31
m.+ inizi 216/13
m.+ leri 111/29, 111/30, 117/3
m.+ lerini 111/13, 114/17
m.+ lerinin 111/32, 193/3
m.+ miş 114/13
m.+ te 065/30, 142/22, 185/10, 188/6,
188/11, 219/26

memnun : Sevinen, sevinç duyan kimse, mutlu,
mesrur -39- [Ar]
m. 037/26, 058/29, 059/32, 059/33,
096/13, 100/9, 104/13, 124/14,
132/10, 157/7, 177/15, 186/28, 207/10,
208/10, 220/9, 224/3, 224/4,
224/5, 224/6, 238/8, 257/26, 258/11,
259/6, 260/2, 269/28, 277/3,
285/22, 291/3, 297/5, 298/13, 300/29,
309/20, 343/29
m. edeceğini 126/29
m. eder 070/27
m. edersiniz 261/30
m.+ um 105/14, 277/5

memnuniyet : memnun olma durumu, sevinç
-5- [Ar]
m. 130/29, 315/30
m.+ ini 317/1
m.+ le 089/31, 297/27

memnuniyetsizlik : Memnun olmama durumu
-2- [Ar]
m.+ i 027/24, 171/24

memur : devlet hizmetinde, devletin süreklilik
isteyen işlerinde aylıkla çalışan, yasalara göre
sorumluluğu ve yetkisi olan kimse -52- [Ar]
m. 063/15, 134/24, 134/27, 135/3,
136/9, 136/14, 136/17, 136/30,
136/31, 137/18, 138/12, 138/14, 138/21,
138/26, 138/30, 140/6, 143/5
m.+ a 135/7, 138/11
m.+ dur 201/14
m.+ la 136/8
m.+ lar 123/7
m.+ ları 062/15, 141/13
m.+ larımız 137/15, 241/21

m.+ u 046/1, 133/32, 137/3, 137/24,
137/30, 138/16, 138/20, 138/27,
139/1, 139/12, 139/32, 140/12, 142/22,
143/1, 204/4
m.+ um 134/16
m.+ una 140/7, 141/22
m.+ unu 139/8
m.+ onun 136/32, 139/17, 140/5, 143/28
m.+ unuz 139/29
m.+ unuzu 140/10
m.+ uydu 141/7

memuriyet : Memur olma durumu, memurluk
-1- [Ar]
m.+ inden 142/17

men : Yasaklanmak, önüne geçilmek,
engellenmek -4- [Ar]
m. 093/17
m. edebilecek 328/20
m. etmek 166/25, 178/20

menâbi : Kaynaklar, membalar -1- [Ar]
m.+ ni 114/20

menafi : Yararlar, faydalar, kârlar, menfaatler
-1- [Ar]
m. 059/4

mendebur : sövgü, hakaret sözü olarak kullanılır
iğrenç, sünepe, pis, aksi, ters, sümsük -1-
[Far]
m. 064/19

mendil : burun ve ter silmekte, kimi vakit el ve
yüz kurulamakta kullanılan, küçük, kare
biçiminde bez ya da kâğıt -3- [Ar]
m.+ ini 043/14, 261/25, 289/13

menenjit : Beyin, omurilik zarlarının
iltihaplanması sonucunda ortaya çıkan ve şiddetli
baş ağrısı, kusma, sayıklama, ense sertliği gibi
belirtileri olan ateşli tehlikeli hastalık, beyin
humması -10- [Yun]
m. 003/26, 003/27, 010/7, 013/26,
014/5, 021/23, 348/33
m.+ e 019/7
m.+ i 349/12
m.+ lerde 016/26

menfaat : çıkar, yarar -27- [Ar]
m. 036/1, 063/7, 064/1, 100/12, 116/13,
155/24
m.+ e 129/30
m.+ i 102/4, 120/10, 280/16
m.+ imiz 122/20
m.+ inden 120/17, 120/18
m.+ ine 117/10
m.+ ini 063/8

m.+ inize 063/19
 m.+ ler 156/5
 m.+ lere 120/5, 129/31
 m.+ leri 111/23
 m.+ lerim 195/30
 m.+ lerin 152/17
 m.+ lerini 105/19
 m.+ lerinin 100/2
 m.+ leriyle 139/24
 m.+ ten 128/18, 129/28

menfi : Olumsuz -3- [Ar]
 m. 092/9, 186/29, 234/12

mensup : bir kuruluşla, toplulukla ya da bir kimseyle bağlantısı, ilişkisi olan, den olan kimse -5- [Ar]
 m. 026/31, 058/32, 105/18, 114/3
 m.+ muş 139/15

menşe : Başlangıç, bir şeyin çıktığı yer, köken, kaynak, sebep -1- [Ar]
 m.+ lerini 093/13

merak : bir şeyi anlamak, öğrenmek, görmek vb için duyulan, içten gelen istek -52- [Far]
 m. 033/23, 040/6, 065/18, 123/24, 124/13, 145/9, 145/17, 149/6, 151/7, 151/8, 153/12, 153/27, 184/1, 209/24, 211/14, 244/14, 249/30, 279/23, 316/8, 357/33, 357/34
 m.+ a 145/14
 m. edilecek 296/14, 299/19
 m. ediyor 339/17
 m. ediyordu 151/7
 m. ediyorduk 133/2
 m. ediyordum 286/17
 m. ediyorum 098/11, 145/11, 152/30, 258/11, 261/31, 307/20, 353/33
 m.+ ı 130/8, 284/9
 m.+ ım 123/30, 196/32
 m.+ ın 153/13
 m.+ ına 183/7, 274/9
 m.+ ını 002/23, 196/21
 m.+ la 186/15
 m.+ larından 019/9
 m.+ tan 150/32, 245/31, 346/10, 346/13
 m.+ tı 179/7

meraklan - : Kaygılanmak, endişelenmek, telâşa kapılmak -1- [Ar]
 m.- ma 293/29

meraklı : Her şeyi bilmek ve anlamak isteyen, başkalarının sırlarını araştıran, mütecessis -2- [Ar]
 m.+ sı 278/21
 m.+ yım 222/22

merâtip : Mertebeler, rütbeler, dereceler -1- [Ar]
 m. 061/31

mercan : Ilık denizlerde yaşayan, ağaç gibi kök salarak büyüyen, kırmızı renkli, kalker iskeletli hayvan -1- [İbr]
 m.+ a 093/21

merdiven : ahşaptan, taştan, betondan, metalden vb yapılabilen ve bir yere çıkıp inmeye yarayan basamaklar dizisi -52- [Far]
 m. 014/19, 015/19, 021/21, 028/27, 029/19, 030/14, 042/7, 04602/, 077/16, 080/11, 157/2, 171/27, 221/9, 221/19, 242/1, 244/24
 m.+ de 273/7, 302/13, 308/3, 328/2, 346/4
 m.+ den 001/13, 017/13, 229/29, 345/27
 m.+ dir 120/9
 m.+ e 017/3, 017/25, 251/12, 358/17
 m.+ i 002/11, 014/28, 352/17
 m.+ in 001/5, 001/16, 157/5, 171/33, 241/30, 250/25, 338/9, 358/21
 m.+ inde 004/10
 m.+ lerden 253/19
 m.+ leri 085/6, 171/29, 221/16, 287/9, 308/31
 m.+ lerinden 054/24, 079/17
 m.+ lerini 027/33, 149/30

merhale : Değeri ve önemi bakımından kademe kademe yükselen mevki ve derecelerden her biri, aşama, mertebe, basamak, pâyeye -12- [Ar]
 m. 054/19, 101/23, 120/26, 120/27, 122/16
 m.+ de 119/28
 m.+ dir 101/21
 m.+ ler 210/22
 m.+ lere 166/27
 m.+ leri 024/24
 m.+ lerini 134/23

merhamet : Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma -19- [Ar]
 m. 069/30, 070/7, 070/10, 070/12, 073/20
 m.+ e 050/3, 069/29, 069/33, 073/21, 088/3, 358/1
 m.+ i 036/5
 m.+ im 095/3
 m.+ imizin 050/2, 283/11
 m.+ le 357/31
 m.+ lerden 049/26
 m.+ lere 073/17, 183/31

merhametli : Merhameti bol olan -3- [Ar]

m. 174/27, 321/17
m.+ dir 226/31

merhametsiz : Merhameti olmayan, katı yürekli, acımasız-1- [Ar]
m. 070/15

merhem : vücudun dış yüzeyinde, deriye sürülerek kullanılan, birçok etkili maddenin karıştırılmasıyla yapılmış, yumuşak ya da koyu kıvamda, yağlı ya da yağsız ilaç -2- [Ar]
m. 104/19
m.+ lerinden 229/18

merhum : Ölmüş bir müslüman erkekten bahsedilirken ismin başına veya sonuna getirilerek Allah ın rahmetine kavuşmuş, rahmetli anlamında kullanılır -3- [Ar]
m. 275/23
m.+ un 276/3, 276/5

merkez : belirli bir yerin ortası -25- [Ar]
m. 136/32, 137/3, 137/24, 137/30, 138/16, 138/20, 138/26, 139/1, 139/8, 139/12, 139/17, 140/5, 140/7, 140/12, 141/7, 141/22, 143/1, 143/28
m.+ de 136/31, 137/5
m.+ i 151/4, 178/32
m.+ leri 112/6, 113/15, 137/10

mersi : Fransızca teşekkür sözü olan kelime dilimizde de “teşekkür ederim” anlamında kullanılır -3- [Lat]
m. 163/25, 216/5, 331/12

mertebe : Kademe, derece, basamak, sıra -2- [Ar]
m. 109/22
m.+ leri 063/29

mes’uliyet : Mesul olma durumu, sorumluluk -1- [Ar]
m.+ lerimin 061/7

mesafe : ara, aralık, uzaklık -10- [Ar]
m. 052/12, 106/14, 134/7, 158/1, 238/17, 303/6, 330/28
m.+ lerin 270/29
m.+ sini 235/12
m.+ ye 251/30

mesai : Çalışmalar, emekler, gayretler -1- [Ar]
m.+ sinin 128/3

meselâ : Misal olarak, örnek olarak, söz gelişi -32- [Ar]

m. 065/31, 066/6, 094/14, 101/10, 119/13, 119/18, 142/15, 168/21, 192/5, 194/32, 195/12, 195/29, 217/17, 226/5, 240/9, 267/23, 284/14, 290/29, 293/6, 294/31, 304/1, 304/2, 304/6, 304/9, 311/14, 314/18, 340/10, 342/19, 343/17, 349/3, 356/15
m.+ && 220/7

mesele : Çözümüne kavuşturulması, bir sonuca bağlanması gereken durum, sorun -88- [Ar]
m. 009/21, 040/27, 065/31, 094/17, 124/5, 126/7, 126/15, 150/14, 161/2, 161/13, 161/18, 167/29, 168/6, 172/7, 201/15, 203/20, 204/8, 211/2, 253/23, 254/32, 269/21, 276/4, 355/32

m.+ de 208/11
m.+ dir 016/3, 031/31, 161/28
m.+ ler 254/19, 355/28
m.+ lerde 092/30
m.+ lerden 013/18
m.+ lere 123/29
m.+ leri 071/32, 102/20, 178/6, 199/1, 308/22, 355/27

m.+ lerin 119/5
m.+ lerinden 062/1
m.+ lerine 234/7
m.+ lerini 196/29, 277/18
m.+ nin 110/23, 130/15, 153/7, 229/34, 258/21, 349/30

m.+ si 141/9, 141/26, 156/24, 161/4, 162/2, 173/7, 182/26, 208/18, 214/13, 216/7, 222/17, 260/11, 327/1, 343/34

m.+ sidir 266/2, 277/3
m.+ sinde 118/21, 149/27, 159/6, 174/27, 207/3, 220/16
m.+ sinden 326/21
m.+ sine 150/11, 198/30
m.+ sini 112/3
m.+ ye 185/5
m.+ yi 007/12, 040/5, 041/20, 056/6, 063/6, 102/15, 126/5, 149/10, 191/7, 192/23, 194/1, 296/13

meskûn : İçinde oturulan, ikâmet edilen -1- [Ar]
m. 113/14

meslek : Bir kimsenin geçimini sağlamak maksadıyla seçtiği sürekli iş veya iş dalı -12- [Ar]
m. 151/27, 175/30, 196/32, 272/23, 313/4

m.+ im 313/18
m.+ inden 006/27, 287/27
m.+ ine 231/20
m.+ lerini 219/20

m.+ te 141/31, 193/2

mesul : Yaptığı veya üstüne aldığı işlerden ve davranışlardan hesap vermeye mecbur olan, sorumluluk yüklenen kimse, sorumlu -6- [Ar]

m. 033/3, 095/14, 303/11

m.+ dü 230/21

m.+ üm 016/4

m.+ üz 060/23

mesuliyet : Mesul olma durumu, sorumluluk -13- [Ar]

m. 038/27, 042/33, 054/32, 102/11, 139/19, 179/2, 230/15

m.+ i 107/3

m.+ imi 032/20

m.+ inden 067/5

m.+ ine 200/12

m.+ ini 061/20

m.+ lerini 283/12

mesut : Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu, bahtlı, bahtiyar -9- [Ar]

m. 169/12, 169/13, 190/20, 263/27, 311/1, 329/6, 341/15

m.+ tu 197/28

m.+ um 318/17

meşakkat : Güçlük, zorluk, sıkıntı, eziyet, zahmet -1- [Ar]

m.+ lerini 325/6

meşgale : Uğraşılan, meşgul olunan şey, iş güç, uğraşı -2- [Ar]

m.+ ler 188/28

m.+ sidir 189/13

meşgul : bir işle uğraşmakta, bir iş görmekte olan kimse -12- [Ar]

m. 061/18, 072/7, 122/2, 144/13, 178/7, 178/11, 240/32, 255/29,

262/17, 357/21

m.+ dü 035/9

m.+ sün 096/33

meşguliyet : bir iş görme, bir şeyle uğraşma, çalışma durumu -1- [Ar]

m.+ iniz 186/16

meşihat : Bir tekkeye şeyh olma durumu, şeyhlik, mürşitlik -1- [Ar]

m.+ te 092/30

meşum : Uğursuz, şom, meymenetsiz, şeâmetli, menhus -9- [Ar]

m. 046/12, 253/3, 253/4, 254/9, 254/24, 254/26, 254/27, 259/17

metafizik : Doğaötesi -1- [Fr]
m. 124/4

metanet : Dayanma, sağlam, güçlü ve metin olma, sağlamlık, dayanıklılık -1- [Ar]
m.+ i 192/8

meth : övmek -5- [Ar]
m. eden 164/29
m. ediyor 307/27
m. ediyorlardı 343/4
m. etmek 182/11
m. etmiş 163/10

methal : Bir yapının giriş yeri, giriş, antre -1- [Ar]
m.+ indeki 205/9

metin : Sağlam, dayanıklı, kuvvetli, güçlü -1- [Ar]
m.+ di 231/1

Metin : Özel ad -1- [Ar]
M. 230/31

metod : yöntem -7- [Fr]
m. 100/22, 115/17
m.+ dan 100/23
m.+ u 102/6, 108/11, 119/15

metre : Yer meridyen dâiresinin kırk milyonda birine eşit olduğu kabul edilen ve kısaltması m. olan uzunluk ölçüsü birimi -2- [Fr]
m.+ sidir 162/14
m.+ sin 322/11

metropol : Bir ülkede diğerlerine göre nüfus, ekonomi, kültür vb bakımından daha gelişmiş olan ve merkez olarak kabul edilen şehir -1- [Yun]
m. 117/20

mevkî : Yüksek memûriyet, makam, rütbe, mansıp -3- [Ar]
m.+ deyiz 201/15
m.+ nde 013/22
m.+ ne 114/8

mevsim : bir takvim yılının iklim şartları bakımından farklılıklar gösteren ve ilkbahar, yaz, sonbahar, kış diye adlandırılan dört bölümünden her biri -3- [Ar]
m. 235/11, 309/10
m.+ ler 183/32

mevzî : Bir yere âit ve mahsus olan, yaygın olmayan, yöresel -1- [Ar]
m. 206/11

mevzu : Ele alınan, incelenen, üzerinde durulan mesele, konu -3- [Ar]
m. 168/7, 234/23, 303/19

mevzubahis : söz konusu -1- [Ar]
m. 155/25

mevzun : Biçimli, düzgün, oranlı, uyumlu -1- [Ar]
m. 316/13

mevzuu : Ele alınan, incelenen, üzerinde durulan mesele, konu -26- [Ar]
m. 058/22, 061/31, 096/21, 121/21, 151/15
m.+ a 057/14, 124/2, 151/31, 154/8, 239/35
m.+ da 102/23, 103/25, 123/28, 176/7, 198/17
m.+ dur 156/30
m.+ ları 151/23
m.+ larında 240/9
m.+ n 061/33
m.+ na 007/11, 060/33
m.+ nda 176/1
m.+ nu 050/4, 109/31, 156/1
m.+ un 234/15

meyan : Ara, mâbeyn -1- [Far]
m.+ da 062/15

meydan : Üzerinde binâ şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sâha; imkân, fırsat, uygun zaman -11- [Ar]
m. 077/9, 122/12, 127/12, 355/18
m.+ a 078/23, 221/26, 252/4, 272/26, 321/13
m.+ ı 221/28
m.+ ına 054/15

meyil : gönül vermek, eğilim göstermek, sevmek -3- [Ar]
m. ettiğini 018/1
m.+ i 255/3
m.+ le 013/32

meylettir - : Meyletme işini yaptırmak -1- [Ar]
m.- irken 020/21

meyus : Ümidi kalmamış, ümitsizliğe düşmüş, ümitsiz, karamsar, üzgün -7- [Ar]
m. 192/5, 230/11, 230/22, 231/2, 347/21
m. eden 231/19
m.+ tu 232/27

meyyal : Çok eğik olan, eğilmiş şey veya kimse; istekli, arzulu, hevesli kimse -1- [Ar]
m.+ di 282/24

mezar : insan ölüsünün gömülü bulunduğu yer -3- [Ar]
m.+ ın 017/1
m.+ ına 035/18
m.+ ını 317/4

mezat : Alıcıların toplu olarak bulunduğu bir yerde arttırma yoluyla yapılan satış -1- [Ar]
m.+ ta 045/13

mezbaha : Et kesilip satılan yer, kasaphâne, kanara -2- [Ar]
m. 112/20, 113/5

meze : içki içerken yanında yenilen her türlü ve genellikle hafif yiyecek -1- [Far]
m.+ ler 212/13

mezhep : bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollarından her biri; gidilen, benimsenen yol -2- [Ar]
m. 107/9, 257/18

meziyet : bir kimse veya bir nesneyi benzerlerinden üstün kılan vasıf, üstünlük -2- [Ar]
m.+ leri 176/13, 193/17

mezun : Bir eğitim ve öğretim kurumunu, bir okulu bitirmiş, diploma almış kimse -2- [Ar]
m. 230/26
m.+ muşsunuz 297/8

mı : sonuna getirildiği tümceye ya da sözcüğe, söyleyiş biçimine, tonlamaya göre soru, şaşma ya da yadsıma anlamı katar -246- [T]
m. 003/4, 007/30, 010/29, 010/31, 012/2, 012/27, 012/33, 013/26, 015/26, 015/32, 016/9, 022/5, 027/22, 030/18, 030/19, 032/16, 032/30, 038/11, 041/11, 052/10, 052/28, 055/24, 057/20, 058/1, 059/15, 065/8, 067/2, 069/31, 073/23, 074/6, 081/31, 082/12, 087/6, 088/27, 093/33, 097/2, 097/6, 097/9, 103/26, 104/22, 106/24, 108/20, 110/11, 120/16, 125/31, 126/12, 128/17, 132/30, 134/27, 135/2, 136/1, 137/31, 138/4, 138/17, 143/6, 143/8, 143/9, 143/11, 146/19, 150/32, 151/8, 151/15, 153/2, 154/1, 159/30, 160/7, 160/8, 162/30, 165/25, 168/28, 169/2, 177/25, 178/23, 178/32, 181/32, 183/13, 188/29, 191/14, 199/24, 203/18, 209/12, 213/24, 216/17, 217/2, 219/2, 220/2, 225/22, 225/25, 231/4,

231/7, 231/26, 232/13, 240/20, 242/19,
246/3, 247/21, 249/1, 257/5,
262/20, 262/24, 264/27, 265/20, 266/6,
267/23, 269/32, 270/13, 272/16,
273/1, 276/31, 277/17, 277/18, 277/19,
278/28, 280/19, 285/28, 287/1,
289/24, 289/29, 291/15, 291/21, 292/11,
293/2, 293/16, 293/20, 293/29,
294/2, 294/18, 294/25, 294/28, 294/34,
299/23, 300/23, 301/25, 301/26,
301/33, 302/8, 315/15, 317/3, 318/24,
320/4, 321/8, 321/21, 321/31,
322/24, 322/25, 324/20, 325/31, 326/15,
327/18, 331/30, 333/23, 333/28,
334/3, 334/14, 336/27, 339/18, 340/9,
340/19, 340/26, 341/19, 342/25,
344/18, 344/19, 346/8, 347/36, 350/22,
358/30
m.+ dır 103/23, 106/30, 120/18, 121/11,
127/29, 151/9, 166/11, 175/10,
199/32, 273/2, 274/13, 280/16, 284/33,
306/1, 308/15
m. ediyordu 269/33
m. ediyorsun 340/14
m. ettiniz 025/31
m.+ sın 002/29, 011/30, 091/6, 091/7,
100/7, 134/10, 134/19, 136/21,
323/27, 331/30
m.+ sınıf 133/20, 135/1, 163/22, 168/17,
169/22, 179/19, 181/5, 203/10,
212/17, 221/33, 222/10, 229/32, 245/7,
249/27, 250/7, 271/9, 273/13,
284/23, 299/30, 318/4, 348/6
m.+ ydı 012/6, 070/10, 070/12, 074/3,
079/18, 080/33, 151/17, 152/19,
204/5, 225/19, 232/16, 240/11, 292/8,
295/30, 295/32, 295/33, 302/3,
339/7
m.+ ydım 128/16
m.+ yım 184/20, 324/30, 330/19
m.+ yız 128/19

mıhlı : Çiviyle tutturulmuş, mıhlanmış, çivilenmiş
-1- [Far]
m. 083/24

mıntıka : İklim, bitki örtüsü, idâre tarzı
hususlardaki farklılıkları dikkate alınarak
bilirlenmiş toprak parçası, bölge -1- [Ar]
m.+ lara 114/18

mırıldan - : alçak sesle kendi kendine bir şeyler
söylemek -60- [T]
m.- arak 030/2
m.- dı 009/7, 038/16, 057/7, 088/4,
088/12, 091/30, 099/12, 101/27,
104/12, 105/12, 105/27, 112/24, 115/3,
131/27, 132/6, 136/5, 137/14,

140/15, 140/30, 141/1, 150/7, 153/24,
153/32, 163/34, 169/30, 177/12,
185/34, 187/5, 191/18, 200/21, 211/11,
216/20, 224/20, 227/4, 232/11,
235/23, 259/8, 263/18, 264/6, 269/24,
288/9, 292/21, 300/5, 304/11,
305/17, 307/3, 310/32, 314/6, 316/18,
317/12, 318/16, 337/11, 348/8,
350/29
m.- dım 242/6, 343/31
m.- ır 174/25
m.- ıyordu 092/2
m.- sa 223/23

mırıldı : mırıldanırken çıkan ses -3- [T]
m. 073/29
m.+ lardan 071/1
m.+ larla 213/3

Mısır : cumhuriyetle yönetilen bir arap ülkesidir
-8- [Ar]
M. 114/29, 116/31
M.+ da 114/26, 119/24
M.+ ı 044/28, 059/21, 114/33
M.+ lı 112/2

Mısırlı : Mısır halkından olan kimse -1-
[T]
M. 116/5

mi : sonuna getirildiği tümceye ya da sözcüğe,
söyleyiş biçimine, tonlamaya göre soru, şaşma ya
da yadsıma anlamı katar -429- [T]
m. 002/4, 003/19, 007/20, 011/29,
012/1, 012/3, 012/7, 012/32,
015/26, 021/3, 026/1, 026/3, 027/22,
030/18, 031/18, 031/26, 031/27,
032/12, 032/16, 033/20, 034/20, 035/21,
035/25, 038/14, 040/13, 042/30,
046/17, 046/19, 052/11, 053/11, 053/31,
056/15, 056/22, 056/27, 058/18,
059/31, 060/18, 066/27, 067/1, 068/7,
070/15, 073/6, 073/22, 073/23,
074/20, 075/26, 080/24, 081/32, 082/6,
087/6, 094/1, 094/6, 094/9,
094/10, 095/1, 095/2, 095/4, 096/31,
097/5, 097/7, 097/14, 097/16,
097/26, 097/28, 100/4, 101/16, 103/21,
103/22, 104/19, 104/22, 104/23,
105/9, 107/17, 108/19, 109/9, 110/6,
110/19, 110/21, 112/23, 118/29,
119/1, 121/18, 122/32, 123/3, 123/6,
125/30, 128/12, 128/18, 128/26,
132/29, 141/2, 141/20, 141/26, 141/30,
142/11, 142/13, 144/29, 151/15,
152/10, 152/31, 153/8, 153/13, 154/28,
155/25, 159/20, 160/9, 161/4,
161/9, 163/30, 164/9, 164/15, 165/33,
167/21, 169/2, 169/29, 171/5,

171/12, 175/1, 176/11, 176/16, 176/26,
 177/14, 184/16, 184/32, 186/12,
 188/6, 189/1, 189/32, 190/14, 190/20,
 192/3, 192/24, 192/34, 193/14,
 193/20, 193/27, 194/15, 195/18, 198/20,
 198/27, 201/6, 201/32, 206/27,
 208/2, 213/10, 213/19, 213/25, 213/35,
 216/5, 216/13, 217/1, 217/7,
 219/13, 219/17, 220/14, 223/1, 223/2,
 223/29, 224/4, 225/14, 225/16,
 226/31, 230/23, 231/16, 231/22, 232/1,
 232/19, 233/7, 235/24, 239/12,
 239/29, 243/19, 244/29, 245/25, 245/28,
 245/31, 246/2, 247/17, 248/15,
 248/21, 248/29, 248/33, 249/2, 250/13,
 250/16, 253/1, 253/15, 254/32,
 255/15, 255/16, 256/12, 256/19, 256/24,
 256/28, 257/25, 261/23, 263/1,
 263/24, 265/21, 266/2, 266/19, 266/24,
 267/25, 268/5, 268/7, 268/11,
 268/12, 268/28, 268/34, 269/2, 269/16,
 271/5, 272/16, 272/17, 272/31,
 273/23, 276/22, 278/4, 278/29, 279/11,
 279/29, 280/10, 281/19, 284/22,
 285/14, 285/28, 286/13, 287/3, 288/6,
 290/13, 290/28, 291/4, 292/5,
 292/13, 293/14, 294/34, 295/7, 295/9,
 295/20, 296/12, 296/28, 296/30,
 298/34, 299/22, 299/27, 300/10, 301/1,
 301/12, 301/22, 301/24, 301/29,
 301/31, 302/27, 303/30, 305/19, 306/11,
 306/23, 307/17, 308/14, 309/32,
 310/3, 310/9, 310/24, 311/7, 311/9,
 312/17, 315/1, 315/11, 315/14,
 315/16, 315/17, 316/3, 318/11, 318/24,
 318/29, 320/6, 321/4, 321/24,
 321/25, 322/28, 323/19, 324/1, 324/3,
 324/16, 325/1, 325/15, 325/30,
 326/5, 326/26, 326/28, 330/5, 330/17,
 331/22, 332/9, 333/29, 336/21,
 337/19, 338/3, 339/15, 339/21, 339/31,
 341/6, 341/28, 343/21, 344/19,
 344/23, 347/26, 348/31, 348/32, 349/4,
 351/10, 359/7
 m.+ dir 035/21, 070/13, 106/31, 112/22,
 121/11, 123/33, 126/2, 128/11,
 142/6, 156/3, 189/22, 194/22, 283/12,
 297/17, 310/8, 327/20, 331/25
 m.+ dirler 272/30
 m. edeyim 110/13
 m. edilirdi 142/18
 m.+ sin 002/3, 012/8, 027/4, 119/6,
 123/14, 138/13, 170/8, 207/8,
 280/27, 281/32, 291/17, 301/16, 340/10,
 346/31
 m.+ siniz 015/31, 109/22, 110/28, 150/3,
 157/16, 219/27, 221/2, 224/25,
 226/1, 235/29, 245/13, 247/13, 257/22,
 261/21, 264/5, 267/30, 273/8,

273/29, 286/20, 305/31, 306/5, 307/7,
 309/24, 313/25, 314/2
 m.+ ydi 036/10, 070/7, 070/12, 082/9,
 088/21, 088/22, 089/3, 089/19,
 094/5, 106/22, 142/1, 152/11, 177/9,
 184/19, 189/19, 210/11, 287/20
 m.+ ydik 246/5
 m.+ ydim 082/1, 224/7
 m.+ ydin 098/10, 165/29
 m.+ ydiniz 196/20
 m.+ yim 075/26, 123/19, 145/7, 151/12,
 153/14, 272/18, 280/30, 282/16,
 312/5, 352/26, 353/13
 m.+ yiz 059/30, 156/23, 180/21, 268/15,
 308/1

mi : Soru sözcüğü -1- [T]
 m.+ sin 209/6

mide : omurgalılarda, sindirim sisteminin, yemek borusuyla onikiparmakbağırsığı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği bölgesi, omurgasız hayvanlardaysa sindirim kanalının bu bölgeye benzer işlev gören yeri

-8- [Ar]
 m. 098/26, 129/8, 152/7
 m.+ m 095/34
 m.+ n 099/2
 m.+ sinde 095/30
 m.+ sinin 089/17
 m.+ ye 046/4

mihver : Tekerlek, çark gibi yuvarlak bir cismin etrafında döndüğü, cisme göre sâbit olduğu farzedilen gerçek veya var sayılan doğru, mil, eksen

-3- [Ar]
 m. 354/23
 m.+ inde 005/24
 m.+ inden 122/1

miktar : bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen ya da azalıp çoğalabilen durumu-2- [Ar]
 m. 038/3, 074/10

mikyas : Bir şeyi ölçmeye yarayan âlet, ölçü âleti
 -1- [Ar]
 m.+ ta 111/27

millet : bir yerde bulunan kimselerin tümü, herkes
 -74- [Ar]
 m. 058/15, 060/21, 063/4, 101/5, 101/6,
 101/23, 101/24, 107/18,
 113/19, 114/14, 117/24, 121/1, 122/20,
 143/2
 m.+ e 104/22, 143/6, 292/32
 m.+ i 101/9, 107/18, 117/24, 120/23
 m.+ ime 203/16
 m.+ imin 203/3
 m.+ in 118/16, 120/29, 139/23, 293/20

m.+ ine 056/13, 119/22
 m.+ ini 114/11
 m.+ inin 120/32, 293/4
 m.+ le 101/5
 m.+ ler 117/16, 117/19
 m.+ leri 100/11, 107/11, 111/14, 111/18,
 111/26, 111/28, 111/29, 112/17,
 113/12, 114/5, 114/16, 115/20, 116/18,
 116/25, 116/28, 116/30, 117/7,
 117/32, 118/2, 119/30, 119/31
 m.+ lerimizi 117/4
 m.+ lerin 101/21, 107/11, 116/14, 118/25
 m.+ lerine 111/11
 m.+ lerini 116/21
 m.+ lerinin 111/19, 111/33, 112/16,
 115/30, 116/14, 117/15, 117/28, 118/3,
 118/9
 m.+ ten 058/14

millî : Milleti ilgilendiren, milletle ilgili olan,
 ulusal; millete âit ve mahsus olan -24- [Ar]
 m. 036/5, 041/32, 052/27, 052/28,
 055/16, 061/33, 063/11, 063/17,
 063/20, 101/24, 107/8, 107/12, 107/20,
 120/1, 120/25, 120/26, 120/27,
 142/24, 204/25
 M. 056/11, 059/2
 M.+ ye 058/5
 m.+ yeden 052/34

milliyet : Millî vasıf ve nitelikleri taşıma, millî
 olma durumu -13- [Ar]
 m. 120/14, 125/31, 126/4, 139/20,
 210/30
 m.+ e 026/32
 m.+ i 056/12
 m.+ imi 167/15
 m.+ imize 038/21, 053/1
 m.+ ine 038/21
 m.+ ini 069/17
 m.+ inizi 033/4

milliyetçi : Milliyetçiliği benimseyen,
 milliyetçilikten yana olan kimse, milliyetperver,
 ulusçu -4- [Ar]
 m. 101/11, 101/19
 m.+ lerisiniz 118/24
 m.+ sizin 101/11

milliyetçilik : Milletini sevmek, millete bağlı
 olma ve milletin menfaatlerini kendi
 çıkarlarının üstünde tutma, milliyetperverlik,
 ulusçuluk -1- [Ar]
 m. 101/21

milyon : bin tâne bine eşit sayı -20- [İt]
 m. 111/12, 111/24, 115/7, 115/32,
 116/1, 116/2, 116/3, 116/7,
 116/8, 116/10, 116/22, 130/4, 322/26

m.+ larca 112/19, 112/32, 112/33,
 115/24, 156/9
 m.+ u 115/33, 115/34

milyoner : para olarak bir ya da daha çok
 milyonu olan kimse -1- [Fr]
 m.+ e 350/10

milyonlar : Sayısı milyonları bulan,
 sayılamayacak kadar çok, sayısız -1- [İt]
 m.+ ca 117/30

minder : içi pamuk, yün ve benzeri yumuşak bir
 maddeyle doldurularak dikilen, üzerine oturmaya
 ya da yaslanmaya yarayan, küçük şilte -5-
 [Ar]
 m.+ i 077/18
 m.+ ine 084/2
 m.+ ini 083/29, 083/32
 m.+ inin 034/26

minnet : Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında
 ezilme, iyilik yapana karşı kendini dâima borçlu
 hissetme-19- [Ar]
 m. 070/1, 127/13, 127/17, 127/20,
 127/21, 127/24, 127/28, 128/3,
 128/14, 128/21, 130/9
 m. ediyordu 127/21
 m.+ i 128/11
 m.+ in 127/28
 m.+ inden 128/24
 m.+ le 128/4
 m.+ tarım 127/25
 m.+ ten 128/8

minnettar : bir kimseden gördüğü iyiliğe karşı
 teşekkür borcu bulunan, gönül borçlusu -7-
 [ArFar]
 m. 127/27, 128/24
 m.+ ım 127/24
 m.+ ınızım 127/19, 127/25
 m.+ ınızın 128/9

minyatür : bir şeyin küçük ölçekte kopyası ya da
 benzeri -1- [Fr]
 m.+ üdür 062/8

miras : Ölen bir kimseden yakınlarına kalan mal,
 mülk, para -11- [Ar]
 m. 073/2, 275/32, 278/9, 278/29, 329/17
 m.+ a 252/29, 280/2, 281/15, 339/18
 m.+ ın 277/20
 m.+ ına 277/19

mirasyedi : Kendisine kalan büyük bir mirasla
 çalışıp çabalamadan mal, mülk sâhibi olan, mîrâsa
 konan kimse -1- [Ar]
 m.+ dir 322/22

miri : Devlete âit olan, devlet malı olan, beylik
-1- [Far]
m.+ m 211/6

misafir : konuk -6- [Ar]
m. 154/17
m.+ imizsiniz 088/29
m.+ ine 122/7
m.+ ler 157/29, 290/30
m.+ lerime 157/16

misâl : Örnek, numune -7- [Ar]
m. 044/28, 066/3, 101/16, 114/33, 216/1
m.+ di 211/1
m.+ i 125/28

misil : Kat -2- [Ar]
m.+ i 350/2

misk : Asya dağlarında yaşayan bir ceylân
cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan
kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel
kokulu siyah madde -1- [Sans]
m. 129/9

miskin : çok uyuşuk kimse -2- [Ar]
m. 073/18, 074/6

miskinlik : aşırı derecede tembel, uyuşuk,
mıymıntı kimse -1- [Ar]
m.+ i 075/28

mister : İngilizce’de erkekler için kullanılan
unvan sözü, bay -1- [İng]
m.+ in 248/27

mistik : Akıl erdirilemeyen, gizli, sırlı bir yönü
olan, gizli bir anlam taşıyan -1- [Yun]
m.+ ine 101/23

misyoner : Ülkesi içinde veya dışında
Hristiyanlığı yaymaya çalışan ve kendini bu işe
adayan rahip, papaz gibi din adamı -1- [Fr]
m.+ ler 103/27

miyop : Uzağı iyi göremeyen göz -1- [Yun]
m.+ tur 194/10

miyopluk : Uzağı iyi görememe durumu -1-
[Yun]
m. 201/19

mizaç : insanda içsel eğilimlerin, niteliklerin
tümü, doğa, huy, yaradılış -9- [Ar]
m. 040/14, 141/16, 141/26, 156/24,
216/7, 266/7
m.+ ina 176/1, 223/8
m.+ ının 008/16

moda : İnsanların yeniye olan meraklarından,
başkalarından farklı olma, güzel görünme
isteklerinden kaynaklanıp hemen her alanda,
özellikle giyim kuşamda toplum hayatına giren
geçici yenilik ve değişikliklerden her biri -1-
[Lat]
m. 131/24

model : giyside biçim -3- [Fr]
m. 218/10
m.+ ini 018/16
m.+ leriyle 308/9

modern : İçinde bulunulan zamâna, yaşanılan
çağa uygun, yeni, asrî -1- [Fr]
m. 257/15

monşer : Dostum, azizim -8- [Fr]
m. 165/5, 166/30, 218/10, 219/26,
296/21, 296/22, 341/33, 342/25

Mornier : Özel ad -2- [İng]
M. 162/26, 212/21

morso : Özel ad -1- [?]
m. 302/26

mosmor : her yeri, her yanı mor ya da çok koyu
mor -1- [T]
m. 202/24

motor : herhangi bir enerji türünü makine
enerjisine dönüştüren aygıt -1- [Fr]
m. 075/17

mösyö : Fransız erkek isimlerinin başına getirilen
“bay” anlamında unvan ve saygı sözü -6-
[Fr]
m. 213/34, 214/26, 216/3, 216/5,
216/15, 217/1

mu : sonuna getirildiği tümceye ya da sözcüğe,
söyleyiş biçimine, tonlamaya göre soru, şaşma ya
da yadsıma anlamı katar -113- [T]
m. 025/19, 039/32, 070/17, 074/8,
087/3, 096/33, 098/2, 104/18,
105/3, 107/4, 119/27, 126/16, 145/14,
155/31, 161/11, 163/6, 164/24,
167/1, 171/31, 171/32, 172/15, 179/7,
188/21, 207/13, 262/24, 265/23,
267/11, 267/21, 268/21, 270/13, 272/17,
279/20, 284/8, 301/25, 302/9,
306/7, 307/13, 311/6, 311/31, 317/30,
317/34, 320/20, 322/8, 322/31,
323/22, 327/25, 334/10, 338/3, 339/25,
341/20, 344/5, 353/11, 357/13
m.+ dur 120/17, 151/7, 174/14, 200/4,
220/19
m.+ lar 334/3

m.+ sun 002/8, 040/5, 058/29, 091/6,
093/28, 121/7, 142/1, 153/15,
214/6, 255/29, 275/2, 313/2, 327/3,
337/5
m.+ sunlar 334/2
m.+ sunuz 069/16, 105/18, 110/5,
149/29, 160/4, 161/5, 183/1, 183/4,
191/27, 202/10, 203/3, 203/30, 222/15,
223/9, 225/23, 233/2, 235/18,
238/30, 248/6, 249/23, 249/30, 252/23,
267/14, 271/18, 274/10, 303/17,
317/3, 354/12, 357/28
m.+ ydu 204/5, 207/31, 312/19
m.+ ydum 224/6
m.+ ydun 090/10
m.+ yum 314/27, 322/23, 339/6

muadil : Denk, eşit, müsâvî -1- [Ar]
m. 157/11

muahede : Bir işin yapılması için karşılıklı söz
verme, ant içme, ahitleşme -1- [Ar]
m. 114/10

muallim : Erkek öğretmen -71- [Ar]
m. 015/31, 030/18, 035/22, 044/25,
049/13, 054/25, 055/14, 068/10,
069/20, 070/31, 182/11, 191/24, 196/20,
196/24, 208/12, 219/18, 219/22,
240/32, 243/17, 243/20, 264/19, 266/26,
293/32, 313/19, 321/5, 321/6,
321/23, 325/31
m.+ den 055/29
m.+ di 097/19
m.+ dir 172/26
m.+ e 121/15
m.+ i 016/4, 032/20, 055/3, 055/21,
055/30, 056/7, 056/28, 057/1,
057/18, 057/21, 058/2, 058/19, 058/20,
058/26, 060/1, 142/30, 208/12,
243/17, 243/31
m.+ inden 058/26
m.+ ine 055/18, 055/19, 057/28, 200/31
m.+ inin 060/27
m.+ iydi 023/3
m.+ iyle 076/3
m.+ ler 044/20, 066/19, 121/13, 123/7
m.+ lerden 054/28, 121/14
m.+ lere 208/28
m.+ leri 044/27, 066/15
m.+ lerin 066/13
m.+ lerinin 039/10
m.+ sin 096/31

muallimlik : Muallim olma durumu -1- [Ar]
m.+ te 196/33

muamele : davranma, davranış -24- [Ar]

m. 137/13, 139/3, 140/1, 140/9, 140/26,
208/29, 289/4
m. eder 175/17
m. edilmesi 114/4
m.+ li 010/21
m.+ mizi 176/14
m.+ si 114/15, 119/23, 137/11, 290/16,
290/26
m.+ sinde 226/7
m.+ sini 331/1
m.+ sinin 107/24
m.+ ye 134/6, 163/4, 174/29, 175/30
m.+ yi 139/21

muamma : bilmece; anlaşılmaz, halledilmez
şekilde güç, halli müşkül iş veya şey -6- [Ar]
m. 179/10, 248/22, 322/20
m.+ sı 151/26
m.+ sın 346/19
m.+ yı 248/26

muannid : İnat eden kimse, inatçı, muânid -1- [Ar]
m. 156/26

muarefe : Karşılıklı olarak birbirini tanıma,
bilme, bilişme, tanışma, ülfet -1- [Ar]
m.+ nin 313/13

muarız : birine veya bir fikre karşı olan, karşı
çıkan, muhâlefet eden kimse, muhâlif -1- [Ar]
m.+ ınıza 110/5

muavin : Yardım eden, yardımda bulunan,
yardımcı; bir yöneticiye, bir memura yardımcı
olmak, yokluğunda ona vekâlet etmek üzere tâyin
edilmiş kimse, yardımcı -17- [Ar]
m. 035/3, 036/9, 038/15, 044/19,
053/14, 059/33, 060/19
m.+ e 038/24, 114/33
m.+ i 044/22
m.+ in 038/22, 051/5, 053/24, 054/8,
056/1, 060/17
m.+ le 041/15

muayene : gözden geçirme, inceleme, denetleme,
yoklama -14- [Ar]
m. 011/11, 020/25, 080/21, 106/4,
274/7, 274/11, 346/3
m. ediyor 008/2
m.+ si 014/9, 014/15, 241/22
m.+ ye 345/9, 345/12, 346/15

muayyen : kesin olarak belirlenmiş, belirli, belli
-3- [Ar]
m. 257/9, 299/3, 315/21

mubassır : Okullarda öğrencilerin durumu ile ilgilenen ve düzeni sağlamakla görevli kimse
-2- [Ar]
m. 015/31, 030/18

mucize : Peygamberlerin Allah'ın izniyle peygamberliklerini ispat için yaptıkları, akılla açıklanması mümkün olmayan olağanüstü iş, halkı hayrette bırakan ve ancak ilâhî müdâhaleyle açıklanan hârikulâde hal ve davranış -1-
[Ar]
m.+ ye 349/32

mugalâta : Yanıltacak şekilde söz söyleme -3-
[Ar]
m. 119/7, 119/17
m.+ lar 119/11

muhabbet : sevgi -8- [Ar]
m.+ i 163/8, 172/31, 173/3
m.+ ini 172/35
m.+ iyle 306/4
m.+ le 172/28
m.+ ler 225/16
m.+ leri 226/5

muhadderat : Nâmuslu, iffetli kadınlar -3-
[Ar]
m.- ı islâmiye 144/13
m.- ı İslâmiyeye 135/1
m.+ ı 133/29

muhafaza : koruma, saklama -7- [Ar]
m. 007/23, 112/11, 255/22, 271/15
m. edecek 280/32
m.+ lı 080/13
m.+ sına 178/26

muhakeme : birbirine karşı savları olan iki yanı dinleyerek bir yargıya varma, yargılama -11-
[Ar]
m. 036/21, 103/23, 126/5, 189/24,
230/17
m.+ ler 041/4, 272/15
m.+ sine 036/11, 067/6
m.+ sini 092/21
m.+ sinin 190/27

muhakkak : kesin olarak, kesinlikle -8-
[Ar]
m. 068/20, 075/32, 193/3, 287/13,
297/26, 305/11, 319/8, 347/22

muhakkak : Hor, hakir görülmüş, hakârete uğramış, horlanmış, aşağılanmış -1- [Ar]
m.+ ü 105/16

muharebe : İki devlet veya devletler arasında yapılan savaş, harp -1- [Ar]

m.+ ye 058/17

muharrrik : Hareket ettiren, harekete geçiren, kımıldatan, oynatan -1- [Ar]
m. 189/21

muharrir : Yazıya geçiren kimse, yazan, yazıcı, kâtip -3- [Ar]
m. 193/4
m.+ imiz 241/24
m.+ leri 254/25

muhasebe : karşılıklı olarak oturup hesap görme, hesaplaşma -1- [Ar]
m.+ sinde 201/14

muhatab : kendisine söz söylenilen, kendisiyle konuşulan kimse -6- [Ar]
m. 031/11, 032/18, 058/27
m.+ ı 062/26
m.+ ina 051/19
m.+ lara 062/28

muhatap : kendisine söz söylenilen, kendisiyle konuşulan kimse -2- [Ar]
m. 061/28
m.+ larını 106/22

muhayyile : Hayal kurma gücü ve yeteneği; hayal gücü, zihinde önceden yer etmiş olan tasavvurları muhâfaza eden veya hiç idrak edilmemiş şeyleri ve bunlar arasındaki ilişkileri tasavvur eden meleke -11- [Ar]
m. 155/29, 155/30, 156/1, 190/3, 262/1
m.+ miz 261/7
m.+ mizle 151/32
m.+ ne 347/24
m.+ nize 261/10
m.+ si 155/33

muhit : Çepeçevre kuşatan, etrâfını çeviren, çevreleyen ihâta eden şey -17- [Ar]
m. 145/21, 254/20, 256/13, 256/27
m.+ e 256/12
m.+ i 256/10, 256/27
m.+ in 144/19, 255/8
m.+ indeki 217/31
m.+ inden 255/20, 256/13
m.+ ini 153/2
m.+ inizde 197/9, 304/1
m.+ ten 093/13

muhlis : Katkısız, halis -2- [T]
m. 110/6, 121/17

muhtaç : bir şeye veya kimseye ihtiyâcı olan, ihtiyaç duyan -16- [Ar]
m. 060/14, 092/18, 112/31, 127/30,
127/32, 128/17, 128/19, 128/23,

176/12, 198/16, 232/7, 300/1, 358/1
m.+ tılar 152/19
m.+ tır 128/21

muhtar : köy ya da mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek üzere, o köyde ya da mahallede oturanlarca seçim yoluyla göreve getirilmiş kimse -1- [Ar]
m. 037/32

muhtelif : çeşit çeşit, çeşitli, türlü -1- [Ar]
m. 156/20

muhterem : saygıdeğer, sayın -1- [Ar]
m. 139/15

muhteva : İçerik -3- [Ar]
m.+ ların 152/4
m.+ larını 257/17, 328/12

muid : Eskiden medreselerde okutulan dersleri ders saatlerinin dışında talebeye tekrarlamakla görevli olan müderris yardımcısı, müzâkereci, asistan -18- [Ar]
M. 039/21, 042/1, 044/30, 053/13, 054/9, 180/26, 211/5, 211/13, 244/6, 274/23, 274/29, 286/28, 296/1
M.+ e 296/6
m.+ in 046/16, 053/16, 054/1
m.+ lerden 024/9

Muide : Özel ad -1- [Ar]
M. 024/15

mukabele : Bir işin, davranışın gerektirdiği karşı davranış veya iş, karşılık -4- [Ar]
m. 184/3, 189/4
m.+ den 007/26
m. ederiz 344/6

mukabil : bir şeyin karşılığı olarak yapılan -3- [Ar]
m. 021/26, 156/16, 278/23

mukadder : Allah tarafından ezelde belirlenip takdir edilen, alın yazısında bulunan şey -3- [Ar]
M.+ atımızı 059/2
m.+ atımızla 059/1
m.+ mış 256/31

mukadderat : Ezelde Allah tarafından belirlenip takdir edildiği için meydana gelmesi kaçınılmaz ve karşı konulmaz olan şeyler, başa gelecekler, alın yazısı, yazgı, kader -5- [Ar]
m.+ ı 058/22
m.+ ima 064/3
m.+ ımı 125/19
m.+ ımız 195/11

m.+ ını 178/13

mukaddes : Her türlü ayıp ve noksanlıktan arındırılmış, yüce ve kutsal bilinmiş, kutsal, kutsî -11- [Ar]
m. 113/18, 116/27, 117/4, 117/8, 117/15, 117/19, 117/22, 117/26, 117/30, 117/32, 118/3

mukavemet : karşı koyma, karşı durma, direnme, direniş -28- [Ar]
m. 079/3, 118/31, 181/24, 188/9, 228/16
m. edemedim 095/13
m. edemedimse 095/24
m. edememişti 284/3
m. edilir 348/33
m. ediyorum 315/20
m.+ i 085/24, 143/27, 145/2, 279/7
m.+ im 198/31, 348/27
m.+ imiz 349/6
m.+ imizin 199/2
m.+ ine 064/1, 223/6
m.+ lere 256/30
m.+ leri 095/24, 335/2
m.+ lerimin 092/14
m.+ lerinden 082/7
m.+ li 090/29, 222/19
m.+ siz 021/13

mukavva : Kalın, sert ve sağlam kâğıt, karton -1- [Ar]
m. 194/26

mukayese : Nesne veya kişilerin benzer yâhut farklı yönlerini karşılaştırarak değerlendirme, karşılaştırma, kıyaslama -2- [Ar]
m.+ den 312/12
m.+ ler 320/19

muktedir : bir şeyi başarmaya, yapmaya, gerçekleştirmeye gücü yeten -7- [Ar]
m. 075/29, 087/28, 088/18, 112/2, 205/32, 259/30
m.+ dir 161/16

mum : bal mumu, erimiş iç yağı, parafin, stearik asit gibi maddelerden daha çok çubuk şeklinde dondurularak yapılan ve ışığından faydalanmak için ortasına yerleştirilmiş bir fitili üst kısmından yakmak sûretiyle kullanılan basit bir aydınlatma aracı, şem -2- [Fr]
m.+ a 209/21
m.+ ları 212/1

munip : Sevgi duyan, sevgi besleyen, seven kimse -1- [Ar]
m.+ ler 143/19

muntazam : Düzgün -6- [Ar]

m. 075/11, 097/13, 172/20, 242/21,
251/34, 320/14

murakabe : Bakıp gözetme, göz altında
bulundurma, denetleme, denetim, kontrol -3-
[Ar]
m.+ i 063/33, 092/17
m.+ si 230/14

musallat : Bir kimsenin sıkıntı verecek,
bıktırarak şekilde üzerine düşen -1- [Ar]
m. 020/14

musibet : uğursuz -1- [Ar]
m.+ in 285/27

musiki : müzik -1- [Ar]
m.+ yle 262/17

musluk : Su, gaz vb akıcı bir maddeyi istenildiği
zaman akıtmak veya durdurmak amacıyla bir boru
veya depoya takılan açılır kapanır âlet -9-
[Ar]
m. 225/26
m.+ a 043/8, 169/25, 225/23
m.+ lardan 043/3
m.+ ların 042/14
m.+ tan 225/25
m.+ u 225/26
m.+ una 225/24

Mustafa : Özel ad -92- [Ar]
M. 034/10, 040/9, 040/10, 040/31,
064/17, 118/15, 125/33, 126/3,
143/20, 161/4, 161/8, 161/13, 172/28,
172/31, 210/29, 285/24, 286/32,
287/1, 287/22, 287/25, 287/26, 288/4,
288/7, 288/14, 288/22, 288/30,
289/13, 289/17, 289/25, 289/31, 290/3,
290/7, 290/27, 292/15, 292/21,
293/13, 293/30, 294/3, 294/19, 294/26,
294/29, 296/18, 332/11, 332/13,
333/5, 333/8, 333/21, 334/9, 335/11
M.+ dan 162/29, 172/10
M.+ lardan 333/30
M.+ nın 017/18, 031/23, 040/29, 041/5,
069/22, 125/29, 125/32, 161/21,
172/22, 172/26, 172/34, 174/28, 288/11,
288/20, 292/23, 292/26, 294/1
M.+ sına 332/18, 332/31
M.+ sının 334/8
M.+ ya 040/30, 163/5, 172/18, 172/25,
178/23, 297/3
M.+ yı 041/2, 161/16, 172/7, 172/15,
177/26, 178/19, 286/17, 286/22,
296/5, 296/12, 299/16, 302/14, 332/11,
332/21

Musul : Irak'ın en büyük şehirlerden birisi -1-
[Ar]
M.+ un 114/19

muşamba : bir yüzüne kauçuk ya da yağlıboya
sürülerek su geçirmeyecek duruma getirilmiş bez
-4- [Ar]
m. 011/7, 025/9, 146/1
m.+ larını 358/20

mutaassıp : Benimsediği fikir ve inanışa aşırı
derecede bağlı olup başka düşünce ve inanca hak
tanımayan, yenilikleri kabul etmeyen, taassup
sâhibi kimse, bağnaz, fanatik -3- [Ar]
m. 092/30, 093/1, 185/13

mutad : alışkanlık hâline gelmiş, âdet edinilmiş,
alışılmış, her zamanki -1- [Ar]
m.+ dan 236/20

mutedil : Orta halde, orta kararda olan, îtidalli,
orta, vasat -2- [Ar]
m. 058/27, 142/14

mutfak : yemek hazırlanan ve pişirilen yer -4-
[Ar]
m. 076/6
m.+ a 028/2
m.+ ta 154/17, 334/7

mutlaka : ne olursa olsun, kaçınılmaz olarak,
herhalde -14- [Ar]
m. 025/30, 026/3, 032/27, 105/8,
107/11, 135/30, 190/10, 191/9,
193/4, 246/16, 275/8, 310/12, 337/25,
356/2

muvaaffak : başarılı -11- [Ar]
m. 009/22, 030/28, 078/2, 078/29,
083/20, 094/18, 242/11, 250/2,
255/22, 338/2, 338/4

muvaaffakiyet : başarı kazanmış, başarmış,
başarılı -3- [Ar]
m. 340/27
m.+ inize 121/30
m.+ lerimiz 196/16

muvaaffakiyetsizlik : Başarısız olma durumu
-1- [Ar]
m.+ in 240/5

muvaafık : uygun -2- [Ar]
m. 066/30, 093/6

muvaqqat : geçici olarak, kısa bir zaman için
-10- [Ar]
m. 006/10, 008/25, 093/23, 103/9,
156/5, 273/5, 284/6, 348/19,

356/21

m.+ en 004/22

muvaazene : denge -12- [Ar]
 m. 004/2, 015/8, 151/6, 348/19
 m.+ mi 009/16
 m.+ ni 255/22
 m.+ si 254/29
 m.+ sinden 142/20
 m.+ sini 087/23, 188/18, 255/7, 265/29

muvazenesizlik : Fevkalâde olma durumu, değişik durum, görülmedik hal, olağanüstülük
 -7- [Ar]
 m. 170/1, 256/12
 m.+ i 081/2
 m.+ inde 142/8
 m.+ ini 080/28, 081/1
 m.+ le 256/9

muvazi : Aynı nitelik ve özelliklere sâhip olan, benzer, denk, eş, mümâsil -1- [Ar]
 m. 028/6

muvazi : Paralel -1- [Ar]
 m. 074/28

muzaffer : üstünlük sağlamış, yenmiş, utku kazanmış -3- [Ar]
 m. 112/7, 229/6
 m.+ dir 091/17

mü : sonuna getirildiği tümceye ya da sözcüğe, söyleyiş biçimine, tonlamaya göre soru, şaşma ya da yadsıma anlamı katar -22- [T]
 m. 027/16, 027/23, 032/2, 038/8, 060/5, 203/30, 220/34, 255/13, 262/5, 283/21, 298/22, 298/23, 299/16, 330/26, 345/20, 346/9
 m.+ sün 336/29
 m.+ sünüz 133/20, 202/6, 302/14
 m.+ ydü 039/12

mübah : Dini bakımdan yapılmasında sakınca olmayan, yapılması günah veya sevap olmayan -1- [Ar]
 m. 108/19

mübalâğa : Olduğundan fazla gösterilmiş, mübâlâğa edilmiş, abartılmış, abartılı -10- [Ar]
 m. 119/21
 m. ediyorsun 006/9
 m. ediyorsunuz 220/7
 m. ediyorum 007/9
 m. etmeden 155/20
 m.+ lar 119/11, 119/17, 119/26
 m.+ larını 223/20
 m.+ sına 301/10

mücadele : uğraşma, çabalamak -31- [Ar]
 m. 008/31, 049/30, 056/9, 090/29, 100/13, 107/8, 118/23, 122/14, 130/11, 151/20, 257/1, 257/19, 265/9, 356/1

m.+ den 107/12
 m. eden 122/16
 m. ediyor 128/5
 m.+ lerden 078/6
 m.+ lerinde 081/4
 m.+ lerini 039/1
 m.+ lerinin 170/32
 m.+ nin 034/23, 055/17
 m.+ si 266/5
 m.+ sine 297/23
 m.+ sinin 062/8
 m.+ ye 069/28, 130/10, 151/3, 257/18
 m.+ yi 264/21

mücadelesiz : uğraşması, çabalaması olmayan -1- [Ar]
 m. 062/12

mücehhez : Yapacağı iş için gerekli her türlü malzeme ile donanmış, hazır duruma getirilmiş, donatılmış, techiz edilmiş -1- [Ar]
 m.+ miş 013/17

mücerred : Madde ve cisim hâlinde olmayan; düşüncede var olan, zihinde soyutlama, tecrit yoluyla elde edilen, soyut -3- [Ar]
 m. 110/4, 151/15
 m.+ tir 128/26

mücessem : cisim durumunda olan -1- [Ar]
 m. 118/20

müdafaa : savunma -48- [Ar]
 m. 002/19, 012/25, 025/8, 025/28, 034/22, 035/8, 043/11, 064/22, 066/18, 069/17, 069/18, 085/3, 139/27, 140/11, 144/4, 159/6, 165/7, 166/25, 185/30, 192/13, 200/13, 205/8, 217/24, 261/8, 304/25
 m. edeceği 105/19
 m. edeceğim 324/29
 m. eden 056/12, 121/15, 161/22
 m. eder 322/6
 m. ederlerken 059/7
 m. edileceklerim 072/19
 m. edilmiş 128/10
 m. edişinizi 068/17, 163/8
 m. ediyor 063/9
 m.+ mızı 063/17
 m.+ sı 105/3, 120/20, 120/30, 123/2
 m.+ sındır 120/31
 m.+ sından 052/29
 m.+ sını 100/2

m.+ ya 056/24, 139/25, 322/7

müdahale : bir işin gidişine el atma, karışma
-8- [Ar]
m. 047/29, 138/2
m.+ den 081/16
m.+ leri 008/24
m.+ lerini 074/25
m.+ lerle 071/31
m.+ sini 262/2
m.+ siyle 140/3

müddet : Bir şeyin, bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman bölümü, süre -25-
[Ar]
m. 008/14, 018/2, 030/7, 067/4, 070/22, 077/5, 086/30, 094/24,
099/23, 146/15, 160/22, 179/24, 180/5, 224/17, 248/8, 258/23, 262/26,
274/5, 282/8, 316/26, 335/4, 347/13, 348/21, 353/26
m.+ ini 161/10

müdür : bir yeri yöneten kimse, yönetmen -75-
[Ar]
m. 035/17, 035/20, 036/1, 036/16, 036/28, 037/16, 038/22, 038/33,
041/14, 045/7, 045/10, 054/7, 054/22, 060/12, 061/24, 061/29, 064/6,
064/27, 065/21, 075/6, 095/5, 180/28, 196/31, 200/26, 200/28, 206/19,
207/15, 207/18, 207/27, 208/10, 209/28, 276/25
m.+ den 051/4, 067/20, 237/9
m.+ e 035/8, 035/13, 044/30, 068/16, 068/18, 068/20, 072/6, 161/23,
207/30, 287/13
m.+ le 036/20, 054/21, 096/15, 209/27
m.+ ü 035/3, 196/26
m.+ ün 036/4, 036/14, 036/23, 037/9, 037/13, 044/20, 044/29, 045/2,
046/12, 046/23, 055/33, 060/29, 060/32, 072/29, 074/20, 081/34, 093/9,
095/13, 206/13, 207/23, 208/1, 276/18
m.+ ünün 024/7

müdüriyet : müdürlük -14- [Ar]
m. 014/23, 014/27, 016/14, 016/21, 016/23, 017/3, 017/12, 019/2,
140/19, 346/4, 347/31
m.+ e 140/27
m.+ inden 241/7
m.+ ine 292/3

müdürlük : Müdür olma durumu -1- [Ar]
m.+ ü 065/27

müellefat : Yazılmış, telif edilmiş eserler, kitaplar -1- [Ar]

m.+ ı 092/31

müessese : İktisat, kültür, siyâset, din vb alanlarda topluma hizmet veren resmî, mahallî veya özerk kuruluş, kurum, işletme -1- [Ar]
m.+ nize 063/23

müessir : Tesir eden, tesirli, etkili, etkileyici -4- [Ar]
m. 033/6, 177/13, 177/14, 206/9

müfettiş : Bir işin usûlüne göre yapılp yapılmadığını yerinde denetleyip sonucu bir raporla bağlı olduğu kuruma bildirmekle görevli kimse -1- [Ar]
m. 066/17

müfli : Selâmete çıkan, kurtulan, felâh bulan -1- [Ar]
m.+ si 105/16

müfrit : Bir şeyi haddinden, gereğinden fazla yapan, aşırıya, ifrâta kaçan -1- [Ar]
m. 281/4

mühendis : üniversitede belirli alanlarda öğrenim görerek diploma alanlara verilen san; örneğin kimya mühendisi, makine mühendisi gibi -3- [Ar]
m. 072/24, 100/32, 324/1

mühim : önemli -6- [Ar]
m. 006/25, 129/25, 165/26, 264/4, 276/4, 298/33

mühlet : Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için verilen belirli süre, vâde, mehil -2- [Ar]
m. 067/15
m.+ ini 058/14

mühür : Üzerine bir kimse, makam veya kuruluşun ismi kazanmış olan ve basıldığı kâğıt vb yerde bıraktığı iz imzâ yerine geçen mâden, plastik vb den yapılmış damga, kaşe -2- [Far]
m. 316/23
m.+ leri 240/31

müjde : birine sevindirici bir haber verileceği zaman söylenir -2- [Far]
m.+ sini 206/25
m.+ yi 211/7

mükâfat : ödül -3- [Ar]
m. 292/31
m.+ ını 284/24
m.+ larından 197/3

mükemmel : Olabileceği en üstün, en kusursuz şekilde olan, eksiksiz, kusursuz, tam -2-
[Ar]
m. 340/16
m.+ ini 072/21

mükemmeliyet : Olabileceği en üstün, en kusursuz şekilde olan, eksiksiz, kusursuz, tam -2- [Ar]
m. 307/32
m.+ ini 008/19

mülâhaza : Düşünce -7- [Ar]
m. 063/7, 103/24
m.+ lar 065/1
m.+ ları 036/1
m.+ larını 328/20
m.+ sı 007/10, 120/17

mülâzemet : Bir kimseye, bir şey veya yere hiç ayrılmak istemeyecek şekilde bağlanma -1- [Ar]
m. 103/3

mülk : ev, dükkân, arsa, arazi gibi taşınmaz mal -8- [Ar]
m. 278/20, 278/22, 278/24, 278/25
m.+ lerinden 105/20
m.+ ü 105/14, 105/15

mülkiyet : Mülk sâhibi olma, mülk sâhipliği -1- [Ar]
m. 105/23

mümessil : Bir kimse veya topluluk adına konuşma, karar verme yetkisine sâhip kimse, temsilci -5- [Ar]
m.+ leri 116/28, 118/2, 118/17
m.+ lerinden 118/9
m.+ leri 116/30

mümkün : olabilir, olanaklı -18- [Ar]
m. 007/13, 013/16, 050/14, 078/20, 081/33, 085/26, 125/31, 174/26, 255/13, 257/25, 275/18, 275/29, 282/6, 342/30, 346/9
m.+ dü 196/34
m.+ dür 172/10, 255/14

Mümtaz : Özel ad -2- [T]
M. 013/30, 019/22

münakaşa : tartışma -67- [Ar]
m. 009/17, 044/28, 061/6, 065/17, 073/8, 080/31, 103/12, 103/13, 103/22, 103/33, 118/27, 121/18, 123/31, 124/1, 125/27, 167/20, 189/3, 213/13
m.+ da 044/25, 122/27

m.+ dan 034/29, 106/23, 165/18, 174/22, 184/8, 218/2, 323/24
m. edebilirler 217/26
m. edelim 103/5
m. eder 103/14
m. ederiz 162/4
m. ederlerken 130/13
m. edilmiyordu 218/6
m. ediyordu 208/19
m. ediyorduk 093/25
m. ediyorsunuz 104/1
m.+ lar 060/13, 111/7, 217/13, 217/28
m.+ lara 174/27
m.+ lardan 122/10
m.+ larımız 008/9
m.+ larımızdan 093/29
m.+ ların 093/25
m.+ larında 050/2
m.+ larından 129/19, 130/17
m.+ nın 080/26, 110/20, 217/8
m.+ nızı 123/27
m.+ sı 121/13
m.+ sını 079/25, 176/26
m.+ siz 062/12, 064/28
m.+ ya 061/22, 071/29, 120/2, 121/8, 186/13, 217/29, 352/11
m.+ yı 108/21, 114/32, 217/10

münakkıs : tenkıs eden, eksilten -1- [Ar]
m.+ ler 261/9

münasebet : iki şey arasındaki benzerlik, uygunluk -20- [Ar]
m. 132/7, 177/25, 256/18
m.+ i 037/18, 041/25, 107/15, 107/23, 120/10
m.+ idir 107/24
m.+ in 017/10, 030/9, 311/19
m.+ ine 004/15
m.+ ini 115/12
m.+ inin 254/22, 265/28
m.+ ler 199/25
m.+ leri 120/14
m.+ lerini 210/28
m.+ lerinin 006/5

münasebetsiz : Uygunsuz, yakışık almayan, yakışsız, yersiz -3- [T]
m. 066/1, 318/25, 338/17

münasebetsizlik : Münâsebetsiz olma durumu, münâsebetsizce davranış, saygısızlık -2- [T]
m. 064/18, 206/32

münasip : uygun, yerinde -1- [Ar]
m. 233/26

münbit : Bol ürün veren, verimli, bereketli -1-
[Ar]
m. 114/18

münevver : aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu
-15- [Ar]
m. 100/1, 193/13, 218/15, 265/31,
280/32, 307/32
m.+ i 099/29, 101/14, 101/23, 278/1
m.+ inin 103/12, 103/32
m.+ leri 119/19
m.+ lerini 113/19
m.+ lerisiniz 102/1

münferit : Başka kimse veya şeylerden ayrı olan,
tek, yalnız, müstakil -2- [Ar]
m. 062/29, 062/30

münhasır : Yalnız bir kimseye, bir şeye mahsus
olan, başkasıyla ilgisi bulunmayan -1- [Ar]
m.+ dı 108/29

müntehir : Kendini öldüren, intihar eden kimse
-3- [Ar]
m.+ i 241/18
m.+ in 241/14, 241/23

müphem : açık seçik olmayan, belirsiz -17-
[Ar]
m. 102/15, 122/6, 145/14, 145/18,
150/20, 150/29, 159/23, 187/12,
236/25, 265/27, 304/19, 313/24, 315/29,
316/17, 348/25, 355/5
m.+ dir 021/24

müracaat : Bir istek için bir kimse veya makāma
başvurma; başvuru -4- [Ar]
m. 038/1, 135/18, 315/21
m. ediyordu 152/23

mürahik : On iki yaşını bitirip de bâliğ olmamış
erkek çocuk -1- [Ar]
m.+ ın 075/29

mürebbi : Eğiten, terbiye eden kimse, eğitici
-1- [Ar]
m.+ si 200/4

müreffeh : Geçim sıkıntısı olmayan, bolluk ve
refah içinde yaşayan, varlıklı -1- [Ar]
m. 210/31

mürekkap : yazı yazmak, desen çizmek ya da
mekanik olarak basmak için kullanılan, türlü
renklerde, sıvı bileşik -6- [Ar]
m. 118/9, 149/5
m.+ i 052/4
m.+ le 352/19
m.+ ti 116/8

m.+ tir 116/1

müsaade : izin -17- [Ar]
m. 067/15, 074/29, 093/1, 112/25,
145/19, 146/10, 171/4, 171/18,
197/33, 240/24, 299/13
m. eder 235/29, 309/24
m. ederseniz 207/25
m. ediniz 236/16, 298/21
m.+ sini 242/21

müsait : elverişli, uygun -17- [Ar]
m. 010/13, 010/15, 024/3, 045/4,
053/17, 074/18, 075/5, 078/9,
080/19, 105/24, 183/34, 265/6, 297/3,
313/18, 349/13, 350/27, 356/8

müsamaha : görmezlikten gelme, hoş görme, göz
yumma -5- [Ar]
m. 026/11, 183/27, 256/5
m.+ mızın 283/11
m.+ sız 092/30

müsavat : Aynı seviyede olma, eşitlik, denklik
-1- [Ar]
m. 128/26

müsavatsızlık : Eşitsizlik -2- [Ar]
m. 349/31
m.+ ta 349/30

müsavi : Birbirinden ne fazla ne eksik olan, eşit
-6- [Ar]
m. 013/32, 063/29, 128/16, 128/23,
128/26, 277/26

müslimin : Müslümanlar -1- [Ar]
m. 092/32

Müslüman : İslâm dîninden olan kimse, müslim,
Muhammedî -2- [Ar]
M. 133/20
M.+ ların 113/18

müslümanlık : Müslüman olma durumu -1-
[Ar]
m.+ a 092/25

müspet : Doğruluğu ispatlanmış, doğru, sağlam
-4- [Ar]
m. 092/8, 102/19, 221/3, 234/11

müstağni : İhtiyaç ve eksiklik duymayan, elinde
olanla yetinen kimse tok, doyun -1- [Ar]
m. 103/7

müstahsil : Mahsul yetiştiren kimse, üretici -5-
[Ar]
m. 100/19, 123/9

m.+ i 100/29
m.+ in 101/22
m.+ lerinin 118/3

müstait : Bir işi veya şeyi yapabilme yeteneğine
sâhip olan, yetenekli, kabiliyetli -2- [Ar]
m. 137/27, 255/16

müstakil : bağımsız -8- [Ar]
m. 103/16, 114/14, 114/17, 117/20,
210/29, 223/18, 265/22
m.+ dir 176/30

müstebid : Hükmü altındakilere zor ve baskı
uygulayan, tahakküm eden kimse, zorba, despot,
diktatör -2- [Ar]
m. 093/3
m.+ tir 306/5

müstehtlik : Üretici -1- [Ar]
m. 100/13

müstehti : alay etmekten hoşlanan kimse, alaycı
-2- [Ar]
m. 159/29, 304/4

müstemleke : Sömürge -14- [Ar]
m. 101/14, 113/27, 117/20, 119/30,
144/1, 185/9
m.+ lerde 100/22, 101/3, 119/14
m.+ leri 114/17
m.+ lerinin 100/16, 112/13
m.+ si 115/7

müstesna : Genel kurallara uymayan, kural dışı,
kâide hârici -2- [Ar]
m. 204/23
m.+ dır 189/1

müşahede : Gözle görme; gözlem -3- [Ar]
m. 047/29, 145/8
m.+ si 041/24

müşahhas : Elle tutulur, gözle görülür durumda
olan, somut -4- [Ar]
m. 108/24, 108/27, 109/4, 118/21

müşkül : Zor, güç, çetin; halledilmesi, çözüme
kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük
-1- [Ar]
m. 080/26

müşterek : Birden çok kimse veya şeyi
ilgilendiren, onlara has olan, onların katılmasıyla
meydana gelen ortak -12- [Ar]
m. 013/21, 109/15, 118/25, 123/14,
141/16, 152/18, 155/28, 168/7,
239/13, 244/13, 297/21, 306/6

müşteri : alıcı -1- [Ar]
m.+ ler 088/22

mütaassıb : Benimsediği fikir ve inanışa aşırı
derecede bağlı olup başka düşünce ve inanca hak
tanımayan, yenilikleri kabul etmeyen, taassup
sâhibi kimse, bağnaz, fanatik -1- [Ar]
m. 162/1

mütalâa : ders çalışma, okuma -2- [Ar]
m. 099/16
m. eder 036/1

mütareke : Ateşkes -3- [Ar]
m. 143/25
m.+ den 162/8
m.+ nin 023/1

müteahhid : üstenci, yüklenici -1- [Ar]
m.+ lerin 291/2

müteessir : Üzüntülü, kederli, üzgün -7-
[Ar]
m. 133/3, 149/22, 163/4, 276/27, 333/16
m. ediyordu 310/1
m.+ im 260/21

mütefekkir : Düşünen, tefekkür eden, tefekküre
dalmış -2- [Ar]
m.+ ler 151/11
m.+ lerin 123/5

mütehassis : Uzman -4- [Ar]
m. 011/4
m.+ a 274/13, 274/22, 318/24

müteheyyiç : heyecanlanmış, coşmuş, heyecanlı,
coşkulu -1- [Ar]
m. 223/11

mütemadi : Sürekli, aralıksız -1- [Ar]
m. 145/4

mütercim : Bir metni bir dilden başka bir dile
çeviren, tercüme eden kimse, çevirici, çevirmen
-2- [Ar]
m. 163/33
m.+ in 107/3

müthiş : çok rahatsızlık veren, dayanılmaz -5-
[T]
m. 005/13, 063/26, 071/24, 131/32,
246/10

müttefik : bağlaşıklık -3- [Ar]
m. 060/1, 146/31
m.+ imizdi 162/5

müvezzi : Mektup, telgraf, havâle vb şeyleri ev ev dolaşarak dağıtan kimse, dağıtıcı -2- [Ar]
m. 275/3
m.+ ni 036/18

müzakere : Bir konu üzerinde karşılıklı görüşme, fikir alış verişinde bulunma -6- [Ar]
m. 036/29, 037/27
m. ediniz 038/26
m.+ leri 278/18
m.+ ye 036/12, 039/6

müzik : duygu, düşünce ve imgeleri tek sesli ya da çoksesli olarak anlatma sanatı -1- [Fr]
m.+ te 311/34

müzişyen : müzikçi -1- [Fr]
m.+ lerin 339/8

nabız : Kalbin dakikadaki atış sayısı -7- [Ar]
n. 020/11, 021/24
n.+ ıma 346/5
n.+ ma 020/12, 273/21
n.+ mı 358/31
n.+ mın 017/32

Naciye : kurtulan, selamete kavuşan 2 cehennemden kurtulmuş, cennetlik anlamlarında bir kadın simi -1- [T]
N. 276/8

nadir : az bulunur, az görülür, seyrek, ender -10- [Ar]
n. 190/14, 197/9, 239/15, 308/12
n.+ di 055/12
n.+ dir 169/9, 190/11, 239/14
n.+ i 190/11, 190/12

nadiren : Nâdir olarak, çok seyrek -1- [Ar]
n. 173/25

nafile : boşa giden, işe yaramayan, yararsız -6- [Ar]
n. 178/17, 205/32, 327/28, 331/20, 356/33

Nafiz : Özel ad -1- [Ar]
N. 324/1

nah : bakışı bir şey üzerine çevirmek, işte -4- [T]
n. 011/3, 039/28, 136/11

nâhoş : Hoşa gitmeyen, hoş olmayan -6- [Far]
n. 021/26, 053/17, 080/27, 157/20, 165/18, 217/13

nahvet : Kendini büyük görme, ululanma, kibir, gurur, tekebbür -1- [Ar]
n. 129/30

nakil : Götmek, taşımak, aktarmak, geçirmek; bir yerde anlatmak, hikâye etmek -4- [Ar]
n. 005/10, 096/29, 129/8
n. edildi 358/25

nakliye : Taşıma işi, Taşıma işleri, taşımacılık -1- [Ar]
n. 005/5

nal : at, eşek, öküz vb yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan ayağın şekline uygun demir parçası -1- [Ar]
n.+ larını 201/21

nam : ün, şan -22- [Far]
n. 081/12, 101/7
n.+ ma 048/9, 092/23, 118/11, 118/12, 118/13, 118/14, 118/25, 119/16, 120/25, 120/26, 134/3, 153/6, 171/32
n.+ mıza 274/27

namlu : Tüfek, tabanca, bıçak, kılıç, kasatura vb silâhların mermi atma veya kesme işini gören uzun demir kısmı -3- [Yun]
n.+ sundan 206/7
n.+ sunu 052/27
n.+ sunun 311/11

namus : toplum içinde onur ve ahlak kurallarına sıkı sıkıya bağlılık -6- [Ar]
n.+ u 040/17, 124/15
n.+ una 056/11
n.+ unu 268/26
n.+ unun 311/6
n.+ unuz 102/1

namuslu : ahlak kurallarına uygun davranan, doğru, dürüst, erdemli, iffetli kimse -2- [Ar]
n. 098/16, 098/28

namussuzluk : Nâmussuz olma durumu -1- [Ar]
n.+ a 056/19

namütenahi : Sonsuz, sonu sınırı olmayan -2- [Far]
n. 255/15

namzet : aday -5- [Far]
n. 199/4, 280/28
n.+ ler 306/18, 321/6
n.+ ten 315/28

nane : ballıbabagillerden, nemli yerlerde yetişen, değerli bir bitki olması dolayısıyla bahçelerde de yetiştirilen, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz ya da menekşerenginde, yemeklere çeşni vermek için kullanılan, esansı çıkarılan, ıtırılı, küçük, otsu bir bitki -6- [Ar]

n. 051/23, 052/2, 052/8, 052/20, 133/6
n.+ ye 216/26

nankör : kendisine yapılan iyiliğin değerini bilmeyen -2- [Far]

n. 286/7
n.+ ü 081/12

nankörlük : Nankör olma durumu -1- [Far]
n. 292/30

Napolyon : Fransız asker, devlet adamı -1- [Fr]
N. 200/34

nargile : Dumanını sudan geçirip temizlemek sûretiyle tömbeki içmeye yarayan, lüle, gövde ve marpuçtan ibâret düzenek -3- [Far]
n. 037/14, 206/14
n.+ sinden 206/22

narın : İnce yapısıyla insanda hoş bir etki uyandıran, ince, nâzik, zarif -1- [Moğ]
n. 020/27

nasıl : Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz -109- [TAr]
n. 006/20, 007/14, 007/25, 010/5, 011/13, 026/28, 046/14, 047/18, 056/5, 060/8, 072/19, 074/7, 074/10, 074/15, 074/16, 079/1, 080/13, 086/8, 087/28, 088/20, 092/16, 092/22, 101/11, 105/13, 108/1, 109/21, 109/29, 112/19, 132/29, 144/20, 144/21, 144/22, 151/3, 151/4, 151/5, 151/30, 151/31, 152/1, 152/2, 152/3, 152/4, 152/5, 154/2, 155/24, 158/27, 161/9, 164/15, 169/7, 172/33, 175/20, 184/16, 186/5, 191/32, 192/1, 194/33, 206/6, 208/9, 208/21, 210/17, 212/17, 225/13, 225/14, 225/23, 226/3, 226/19, 231/8, 234/4, 237/21, 238/1, 238/14, 239/3, 247/7, 247/20, 249/1, 252/25, 253/9, 255/11, 256/28, 268/14, 280/27, 289/30, 289/31, 295/14, 308/18, 314/16, 315/3, 320/12, 321/7, 324/19, 328/17, 330/22, 335/25, 338/27, 342/2, 344/6, 346/10, 355/26
n.+ dı 081/28, 106/8
n.+ dır 193/9, 262/14
n. edelim 110/13

n.+ mış 031/16
n.+ sın 210/8
n.+ sınız 132/28, 350/22, 359/7

nasihat : bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend -1- [Ar]
n.+ ın 183/17

nasip : Bir kimsenin payına düşen şey, hisse -1- [Ar]
n. 287/21

nasyonalist : Milliyetçi -1- [Fr]
n.+ i 101/11

nasyonalizm : Milliyetçilik -5- [Lat]
n. 101/15
n.+ den 101/9
n.+ e 101/9
n.+ i 101/8
n.+ inden 101/19

nâş : İçinde ölü bulunan tabut, cenaze, kefene sarılıp tabuta konmuş ölü -1- [Ar]
n.+ ı 252/28

natura : İnsanın yaratılıştan gelen yapısı -1- [Lat]
n. 173/26

naz : isteksizmiş gibi görünerek karşısındakini yalvarmak ereğini güden davranış -2- [Far]
n. 352/29
n.+ la 041/15

nazar : bakış, bakma, göz atma -11- [Ar]
n. 081/16
n.+ dan 268/24
n.+ ı 102/30, 120/8
n.+ ında 074/24
n.+ ında 113/4, 114/3, 128/32, 218/10, 281/17
n.+ ından 072/12

nazaran : Göre, bakılırsa -2- [Ar]
n. 113/13, 314/13

nazarî : Bilgi hâlinde, nazariye niteliğinde olan, iş hâline geçmemiş, uygulama alanına çıkmamış olan, teorik -4- [Ar]
n. 008/19, 110/23, 121/8
n.+ ye 064/10

nazariye : Uygulamaya bağlı olmayan, düşünce alanında kalan soyut bilgi -16- [Ar]
n. 073/6, 073/22, 128/8
n.+ ci 062/4

n.+ cisin 065/27
n.+ ler 072/31, 073/23, 118/20
n.+ lerden 118/26
n.+ lerimiz 278/6
n.+ n 120/18
n.+ nin 348/28
n.+ nle 349/12
n.+ si 073/12
n.+ yi 110/22, 207/16

nazariyeci : Kuramcı -1- [Ar]
n.+ yim 072/29

nazır : Bakan, nazar eden -2- [Ar]
n.+ lara 031/4, 034/13

nazik : Hareketleri karşısındakinde hoşnutluk uyandıracak şekilde ince, zarif, ölçülü, yumuşak ve terbiyeli olan kimse ve bu tarzda yapılan hareket -3- [Far]
n. 061/22, 090/23, 219/8

nazikâne : Nâzik bir şekilde, nezâketle -1- [Far]
n. 209/12

Nazmiye : Özel ad -1- [Ar]
N.+ yi 242/30

ne : hangi şey -545- [T]
n. 002/6, 003/33, 005/7, 005/17, 007/23, 011/12, 013/9, 013/10,
015/30, 015/32, 020/3, 021/30, 026/13, 026/20, 027/3, 027/16, 027/22,
030/18, 030/20, 031/2, 035/23, 035/31, 036/5, 038/6, 038/7, 040/5,
041/18, 042/30, 043/18, 043/27, 043/28, 044/4, 045/16, 046/16, 046/22,
047/2, 057/12, 057/16, 057/30, 058/6, 058/12, 058/16, 060/5, 060/16,
061/5, 063/7, 063/12, 063/25, 065/12, 065/18, 065/27, 066/20, 066/21,
070/8, 071/16, 073/1, 073/6, 073/32, 074/4, 074/5, 074/6, 074/8,
074/10, 074/12, 074/23, 075/1, 076/8, 080/19, 080/33, 081/8, 081/24,
082/12, 085/9, 088/9, 089/14, 089/15, 090/31, 093/27, 094/10, 094/12,
094/14, 095/2, 096/19, 096/24, 097/3, 098/12, 098/24, 099/18, 100/3,
102/23, 102/24, 103/23, 104/21, 104/22, 104/30, 105/14, 105/15, 105/21,
105/24, 107/15, 109/17, 110/18, 110/24, 110/25, 111/26, 111/27, 112/18,
113/12, 114/5, 114/16, 114/21, 114/26, 115/5, 115/10, 116/9, 116/10,
117/17, 118/8, 118/26, 121/6, 121/9, 122/31, 123/8, 123/9, 123/11,

125/25, 126/10, 129/31, 130/8, 131/22, 131/31, 132/7, 133/23, 133/34,
136/18, 138/3, 139/20, 139/21, 139/25, 140/10, 140/21, 140/26, 141/22,
141/25, 142/10, 142/11, 142/15, 142/21, 143/6, 144/10, 145/3, 148/23,
149/6, 149/12, 149/20, 151/15, 151/28, 151/29, 152/9, 156/1, 156/10,
156/29, 158/10, 160/32, 161/20, 162/1, 162/5, 164/27, 165/1, 165/22,
166/22, 166/30, 167/22, 168/13, 168/27, 168/32, 171/1, 171/5, 172/30,
173/31, 174/5, 175/29, 176/12, 176/31, 177/2, 177/3, 177/25, 178/10,
178/23, 178/27, 179/6, 179/7, 179/9, 182/32, 183/17, 187/19, 188/25,
189/14, 190/22, 191/12, 191/27, 191/31, 193/15, 194/29, 195/23, 196/16,
196/27, 197/31, 198/19, 199/9, 200/10, 201/4, 201/25, 201/32, 202/9,
202/12, 202/16, 202/25, 203/2, 203/10, 203/15, 206/21, 207/5, 207/9,
207/17, 208/8, 208/11, 208/15, 209/8, 211/8, 212/10, 214/17, 217/3,
217/6, 218/15, 219/9, 219/26, 222/10, 222/25, 222/32, 224/15, 224/23,
225/13, 227/5, 229/15, 229/18, 229/20, 232/28, 232/32, 233/25, 233/28,
233/35, 234/1, 234/28, 235/18, 235/27, 235/32, 239/12, 240/8, 241/33,
242/14, 244/14, 245/3, 245/23, 246/2, 246/6, 246/28, 246/31, 247/7,
247/16, 247/17, 247/18, 247/20, 247/24, 247/25, 248/31, 249/6, 249/22,
252/27, 253/23, 254/6, 255/23, 255/26, 255/27, 256/28, 258/12, 259/19,
260/19, 260/32, 261/33, 262/8, 262/23, 262/27, 263/1, 263/13, 264/11,
264/27, 266/16, 267/1, 268/10, 268/13, 268/24, 269/3, 270/12, 272/15,
272/17, 273/2, 273/17, 274/1, 275/17, 275/25, 277/5, 278/6, 281/7,
282/3, 282/32, 283/23, 283/28, 284/8, 284/17, 286/2, 286/6, 286/10,
286/30, 287/13, 288/14, 289/3, 291/33, 292/18, 292/20, 292/29, 293/7,
293/9, 293/19, 294/31, 295/20, 295/22, 296/12, 296/17, 297/4, 298/4,
299/10, 299/23, 300/19, 303/25, 306/16, 310/11, 311/33, 312/14, 312/31,
313/1, 313/3, 313/6, 313/7, 313/14, 313/25, 314/2, 314/22, 315/11,
315/16, 315/22, 317/7, 317/34, 318/25, 320/6, 320/19, 320/21, 321/22,
321/24, 321/31, 322/18, 322/30, 322/31, 323/19, 323/23, 324/7, 324/14,
324/27, 324/29, 325/30, 326/1, 326/18, 327/10, 327/22, 327/29, 329/20,

330/7, 331/8, 331/11, 331/21, 331/29,
332/18, 332/19, 332/26, 333/11,
333/14, 333/18, 333/31, 334/12, 334/13,
335/26, 335/27, 336/2, 336/31,
337/21, 338/6, 338/7, 338/22, 338/32,
339/9, 340/5, 340/7, 340/21,
341/5, 341/6, 341/14, 341/30, 342/2,
342/19, 342/20, 342/23, 344/5,
344/15, 345/18, 346/14, 348/30, 349/14,
349/15, 349/22, 350/2, 352/23,
353/31, 355/24, 355/34, 356/16, 356/30,
357/3, 357/11
n.+ dir 005/14, 059/29, 065/14, 072/11,
097/24, 100/7, 106/31, 107/16,
119/5, 122/26, 124/30, 125/30, 134/28,
134/29, 142/9, 142/25, 142/26,
143/9, 156/6, 156/9, 223/1, 226/1,
231/27, 232/1, 238/25, 255/24,
261/21, 269/31, 276/23, 276/31, 281/28,
300/29, 305/28, 322/19, 350/17
n.+ ler 144/5, 185/18, 208/7, 285/34,
295/18, 332/1, 346/11
n.+ m 318/24
n.+ n 002/28, 170/4, 276/22
n.+ ne 052/26
n.+ niz 019/21, 181/8, 317/26
n.+ si 003/19, 191/4, 343/30
n.+ sin 123/13
n.+ sinden 153/16
n.+ sine 209/16, 285/27
n.+ ydi 011/29, 046/17, 056/14, 102/6,
141/2, 163/30, 275/6
n.+ ye 091/6, 143/5, 201/27, 313/24
n.+ yle 066/22
n.+ yleyim 294/9
n.+ ymiş 184/24

Necati : Özel ad -273- [Ar]

N. 002/21, 002/27, 003/8, 004/3, 004/8,
005/25, 006/1, 006/6,
008/16, 008/29, 009/17, 009/30, 014/12,
014/14, 055/30, 056/6, 057/9,
057/18, 057/28, 060/17, 060/27, 073/6,
073/15, 089/19, 089/25, 089/26,
089/27, 089/29, 090/5, 090/14, 090/17,
091/23, 091/29, 095/32, 096/5,
098/8, 098/19, 098/34, 099/5, 099/16,
100/6, 101/27, 102/13, 102/28,
103/6, 103/20, 104/7, 104/24, 105/7,
105/25, 106/5, 106/27, 108/17,
110/12, 111/1, 111/9, 112/21, 119/2,
122/1, 122/6, 123/26, 124/21,
124/28, 125/1, 125/14, 125/21, 126/19,
126/27, 127/31, 130/24, 130/32,
131/11, 131/21, 131/27, 132/3, 132/16,
133/9, 134/25, 135/23, 135/32,
135/34, 136/14, 137/7, 137/14, 137/24,
137/29, 138/21, 139/17, 140/29,

141/1, 141/20, 141/23, 142/2, 144/30,
145/12, 145/25, 146/13, 146/15,
146/31, 152/23, 152/28, 153/29, 154/9,
158/27, 193/36, 200/1, 200/11,
200/22, 200/27, 201/7, 204/17, 206/1,
206/18, 207/6, 207/31, 209/26,
253/28, 254/15, 255/25, 258/10, 259/7,
259/12, 260/1, 260/3, 261/17,
262/19, 262/32, 263/6, 264/22, 265/15,
266/21, 266/23, 266/26, 274/26,
277/28, 277/30, 280/3, 280/5, 280/12,
281/6, 336/20, 346/22, 346/29,
347/18, 347/34, 351/7, 351/28, 352/1,
352/6, 352/16
N.+ de 123/23
N.+ den 104/11, 118/18, 118/30, 177/23,
277/9, 282/29
N.+ m 154/19, 154/28
n.+ nin 263/3
N.+ nin 002/11, 003/5, 056/31, 058/28,
073/8, 082/25, 088/17, 091/27,
094/19, 096/1, 096/3, 098/5, 099/7,
100/9, 102/23, 104/15, 105/10,
105/28, 106/1, 106/12, 106/17, 118/6,
126/24, 127/24, 127/32, 130/17,
132/19, 136/9, 137/21, 140/14, 144/16,
150/31, 153/33, 200/25, 204/10,
207/22, 207/30, 211/2, 253/26, 258/13,
259/27, 267/9, 269/13, 269/23,
274/29, 274/30, 282/9, 282/22, 282/23,
284/3, 345/33, 347/2, 347/12,
351/13
N.+ ye 002/15, 006/20, 008/15, 009/6,
010/11, 082/22, 091/14, 099/11,
122/23, 123/16, 125/9, 127/12, 135/3,
135/5, 137/1, 137/28, 137/32,
138/5, 139/4, 139/13, 146/30, 198/13,
199/7, 199/13, 199/30, 200/8,
206/3, 206/26, 258/1, 259/23, 260/20,
261/14, 278/30, 279/19, 280/23,
282/8, 350/27
N.+ yi 089/13, 118/24, 124/24, 136/13,
138/14, 138/16, 194/4, 259/1,
264/19, 264/29, 277/13, 277/17, 345/28
N.+ yle 124/1, 129/19, 130/13, 130/23,
148/2, 178/28, 206/13, 210/20

neden : bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılan bir söz; niçin -25- [T]

n. 069/33, 108/1, 143/9, 156/16, 172/26,
178/30, 184/18, 190/2,
197/18, 197/20, 200/12, 202/19, 220/1,
268/18, 275/16, 287/20, 308/7,
324/11, 327/12, 330/4, 330/10, 333/29,
341/18
n.+ se 173/3, 173/4

nedir : bunun anlamı nedir? -1- [T]
n. 226/32

nefer : rütbesiz asker, er -3- [Ar]
 n. 025/4
 n.+ i 143/30
 n.+ lerinin 147/5

nefes : Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk -77- [Ar]
 n. 003/21, 008/12, 008/29, 009/3,
 009/11, 015/22, 017/29, 018/20,
 020/19, 029/26, 032/9, 039/3, 044/10,
 071/11, 072/30, 083/9, 085/26,
 113/24, 132/31, 149/4, 160/16, 170/10,
 173/12, 185/33, 193/19, 195/6,
 204/12, 206/22, 218/31, 227/4, 228/2,
 230/9, 231/13, 237/1, 243/5,
 245/8, 245/11, 253/20, 257/33, 259/21,
 263/11, 269/26, 273/9, 290/3,
 303/10, 303/22, 309/28, 313/32, 316/13,
 316/26, 316/29, 317/24, 346/26,
 347/13, 352/8, 358/13, 359/3
 n.+ i 087/22, 148/17, 223/19, 227/21
 n.+ im 005/7, 346/20
 n.+ in 355/32
 n.+ inde 059/16
 n.+ ini 015/22, 029/26, 126/18, 128/15,
 148/22, 263/14
 n.+ ler 008/32, 048/2, 303/14
 n.+ lerinden 049/18
 n.+ lerle 356/16
 n.+ te 087/22

nefis : Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği -24- [Ar]
 n. 059/29, 059/30, 063/33
 n.+ e 046/15, 092/18
 n.+ i 007/10
 n.+ ime 199/17
 n.+ imizin 050/5
 n.+ inde 070/3
 n.+ ine 008/24, 036/5, 058/24, 059/23,
 059/29, 170/18, 178/9
 n.+ ini 230/16, 277/20, 277/25, 304/24
 n.+ inin 143/1, 303/21
 n.+ le 170/32
 n.+ n 024/14

nefret : bir kimseye, bir şeye karşı duyulan çok olumsuz duygu -25- [Ar]
 n. 063/24, 080/6, 094/5, 127/22, 133/16,
 167/9, 208/19, 218/2,
 225/4, 225/6, 225/8, 225/18, 225/25,
 226/22, 272/17
 n. ederim 321/12
 n. ediyordu 127/18
 n. ediyorum 299/11, 343/24
 n.+ i 252/8
 n.+ imin 094/4
 n.+ in 225/29

n.+ inin 054/12, 129/5
 n.+ ten 015/26

nefy : sürme, sürgün etme -1- [Ar]
 n.+ ine 356/1

nehari : Gündüzle ilgili -1- [Ar]
 n.+ ler 071/4

nehir : Akarsu, büyük ırmak -1- [Ar]
 n.+ leri 073/14

nekre : Eğlendirici, tuhaf ve nükteli sözler söyleyen, beklenmedik hoş cevaplar veren, fıkralar anlatan kimse -1- [Ar]
 n. 164/1

neler : çok çeşitli şeyler -3- [T]
 n. 040/26, 224/24

nem : Havadaki su buharı -2- [Far]
 n. 244/27
 n.+ i 235/9

nemli : az ıslak durumda olan, nemi bulunan -2- [Far]
 n. 003/14
 n.+ ydi 211/10

nen : hangi şey -1- [T]
 n. 185/26

nere : hangi yer? -61- [T]
 n. 040/12
 n.+ de 010/9, 097/18, 135/14, 144/21,
 165/28, 176/16, 176/32, 184/7,
 184/10, 229/32, 230/2, 268/14, 338/10,
 346/10, 353/33, 359/19
 n.+ dedir 349/17
 n.+ den 034/17, 040/20, 058/4, 067/21,
 074/10, 077/6, 093/12, 139/9,
 172/13, 173/2, 200/21, 236/11, 282/26,
 318/23, 326/2, 337/35, 341/4,
 341/33, 342/2
 n.+ leri 354/2
 n.+ ye 021/10, 040/20, 041/14, 049/21,
 058/4, 071/18, 075/8, 084/24,
 089/14, 158/23, 173/2, 200/21, 207/28,
 211/4, 211/15, 233/9, 247/23,
 262/14, 277/8, 353/5, 357/4

nerede : hangi yerde? -5- [T]
 n. 039/20, 104/4, 182/6
 n.+ sin 206/16, 206/17

nereden : ne gibi, nasıl bir ilişkiyle -1- [T]
 n. 041/13

nerede : hemen hemen-1- [T]
n. 099/21

neşe : sağlıklı ve mutlu olmaktan doğan, dışa
vuran sevinç -12- [Ar]
n. 006/11, 181/28, 218/6, 271/10
n.+ liydi 209/29
n.+ liydım 341/14
n.+ m 154/16
n.+ si 148/4, 342/11
n.+ sine 189/18
n.+ sini 182/4
n.+ yle 197/15

neşelen - : Neşeli duruma gelmek, keyiflenmek
-1- [Ar]
n.- diğimizi 268/14

neşelendir - : Neşeli duruma getirmek, neşe
vermek, keyiflendirmek -1- [Ar]
n.- dim 341/21

neşeli : Neşesi hâlimden belli olan, şen, keyifli
-11- [Ar]
n. 163/19, 181/11, 182/3, 187/27,
213/21, 244/22, 263/26, 311/34,
342/9
n.+ ydi 309/5
n.+ yim 309/15

neşesiz : Keyifsiz, durgun, üzgün -2- [Ar]
n. 155/15
n.+ sin 154/28

neşir : Yayma, dağıtma, saçma -1- [Ar]
n.+ ine 093/1

neşir : dağıtmak, saçmak, yaymak -4- [Ar]
n. edecek 184/7, 184/11
n. edildi 164/19
n. ediyordu 183/27

net : bütün çizgileri belirgin olan, gözün bütün
ayrıntılarıyla algılanan, iyi görünen -3-
[Fr]
n. 206/23, 227/24, 266/4

netice : Bir olay veya durumun sonunda meydana
çıkan olay veya durum, sonuç -21- [Ar]
n. 248/15
n.+ de 110/2, 114/24, 278/12
n.+ ler 316/33
n.+ lerim 303/21
n.+ lerine 008/23, 265/18
n.+ nin 253/25
n.+ si 074/20, 094/5, 210/27
n.+ sidir 279/4
n.+ sine 315/29

n.+ ye 002/23, 038/27, 115/17, 190/22,
204/3
n.+ yi 195/8, 312/13

neticelen - : sonuçlanmak -1- [Ar]
n.- di 112/10

neticesiz : Sona ulaşmayan, bir sonuç vermeyen,
sonuçsuz -1- [Ar]
n. 120/21

nev : tür, çeşit -27- [Ar]
n.+ i 020/23, 052/13, 055/9, 092/18,
121/1, 145/9, 262/28, 264/30,
297/17, 313/2, 314/11
n.+ iden 031/7, 074/26, 122/28, 130/7,
145/18, 149/18
n.+ ilerine 013/16
n.+ inden 025/8, 127/8, 152/19, 271/10,
314/17, 356/5
n.+ ine 017/10, 056/30
n.+ ini 045/25

neyse : konuyu kapatalım, uzatmayalım, her ne
ise anlamında kullanılan bir söz -5- [T]
n. 064/20, 064/25, 065/17, 091/3, 278/24

nez : Çekip çıkarma, koparma, sökme; çekip
çıkartılma, kopartılma -1- [Ar]
n.+ i 059/17

nezaket : başkalarına karşı incelikli ve saygılı
davranma, incelik, naziklik -5- [Ar]
n.+ i 053/22, 172/1
n.+ inden 152/21
n.+ le 136/28, 137/1

nezaret : Bakma, bakış, etrâfi görme,
seyir;Denetim, gözetim, kontrol, murâkabe -8-
[Ar]
n. 042/2, 317/6
n.+ i 066/13, 066/19
n.+ in 045/29
n.+ inden 258/18
n.+ ine 006/30
n.+ lerde 258/20

nice : ne kadar, kaç -1- [T]
n. 311/13

niçin : ne ve için sözcüklerinden bileşmiştir,
neden ve amaçla ilgili soru sormakta kullanılır
-73- [T]
n. 007/12, 025/25, 035/21, 047/8,
047/22, 097/1, 097/22, 104/18,
107/10, 107/22, 107/27, 123/14, 132/6,
132/9, 141/18, 142/22, 150/8,
156/1, 156/14, 160/7, 171/30, 174/9,
178/29, 179/8, 179/11, 179/27,

184/26, 212/7, 222/14, 225/32, 231/7,
232/12, 256/14, 256/17, 268/14,
269/7, 269/28, 270/2, 284/34, 289/30,
290/18, 291/31, 296/17, 300/2,
300/6, 300/10, 300/14, 300/22, 301/27,
309/31, 310/15, 310/32, 311/3,
322/21, 324/24, 325/26, 326/14, 326/20,
327/11, 327/12, 329/24, 330/17,
330/24, 338/24, 340/5, 340/20, 344/22,
344/23, 344/26, 345/12, 353/34,
354/14, 355/21

Nietzsche : Alman filolog, filozof, kültür
eleştirmeni, şair ve besteci-5- [Ing]
N. 070/7, 070/15, 073/18
N.+ yi 073/16, 073/17

Nihal : Özel ad -1- [Far]
N. 048/28

nihayet : Sonunda, en sonunda -17- [Ar]
n. 041/8, 045/29, 068/18, 079/13, 096/7,
107/13, 162/7, 210/23,
225/21, 247/4, 265/33, 268/5, 278/9,
284/11, 321/5
n.+ lerine 303/5
n.+ tendi 112/4

nimet : Lutuf eseri iyilik olan iyilik, ihsan, bağış
-3- [Ar]
n. 046/7
n.+ i 130/5
n.+ lerinden 116/6

nine : büyükanne, anneanne veya babaanne -1-
[T]
n.+ m 154/17

nisbet : bağıntı, ilgi, ilinti -6- [Ar]
n.+ inde 028/18, 094/20, 212/16
n.+ lerinin 077/9
n.+ lerini 187/15
n.+ te 061/9

nisbetsizlik : Nispetsiz olma durumu, ölçü
bakımından güzel ve âhenkli bir nispete sâhip
bulunmama -1- [Ar]
n. 160/27

nisbî : Karşılaştırmaya, kıyaslamaya dayanan,
mutlak olmayan, bağıntılı, görelî, izâfî, rölatif
-1- [Ar]
n. 111/19

nişan : nişanlanma sırasında yapılan tören -2-
[Far]
n. 066/8, 303/12

nişanlan - : bir kadınla bir erkek bir süre sonra
evlenmeye söz verme belirtisi olarak yüzük
takmak -2- [Far]
n.- ıyor 300/31, 303/17

nişanlı : birine evlenme sözü verip bunun belirtisi
olarak yüzük takmış olan kimse -1- [Far]
n. 322/12

nitekim : nasıl ki, gerçekten, sonunda, sonuç
olarak -4- [T]
n. 063/30, 095/15, 102/26, 165/30

niyet : bir şeyi yapmayı zihninde tasarlama,
önceden isteyip düşünme, kendi kendine karar
verme, kişinin içindeki bir amaca yönelme istek
ve düşüncesi -8- [Ar]
n. 082/33
n.+ e 169/16
n.+ i 172/22, 217/2
n.+ im 226/15
n.+ inde 044/24
n.+ iyle 081/18
n.+ le 270/20

nizam : Kâinata ve her türlü kuruluştaki, o şeyin
varlığının gerektirdiği şekilde mevcut olan ve
devâmını sağlayan yasa ve kural, düzen, usûl
-3- [Ar]
n. 128/12, 312/23
n.+ ı 128/11

nobki : ? -1- [?]
n. 105/29

noksan : Eksiklik, kusur -6- [Ar]
n. 140/10, 238/25
n.+ dır 166/9
n.+ ı 137/17, 142/4
n.+ ıyla 142/6

nokta : çok küçük boyutlarda işaret, benek, Bir
konuda önemli taraf, husus -48- [Ar]
n. 144/7, 151/23, 265/30, 306/2, 316/21
n.+ da 025/17, 120/22, 141/1, 354/30
n.+ daki 039/1
n.+ dan 002/21, 015/17, 035/13
n.+ i 072/12, 268/24
n.+ lar 019/9, 064/10, 082/17, 144/28,
255/19

n.+ larda 080/14
n.+ lardan 149/5
n.+ ları 110/19
n.+ larından 015/7
n.+ sı 009/15
n.+ sina 087/13
n.+ sinda 044/11, 082/8, 227/20
n.+ sından 077/14, 107/10
n.+ sıydı 235/7

n.+ sıyl 085/3
n.+ ya 016/28, 077/2, 110/3, 130/25,
131/3, 227/3, 285/7, 296/10,
310/30
n.+ yı 007/16, 106/29, 155/20, 158/14,
214/8, 312/19

normal : Kurala, alışılmışıya uygun, doğal, tabî
-1- [Fr]
n. 247/1

nostalji : Memleket hasreti, yurdunu özleme, sıla
hastalığı, dâüssıla -1- [Yun]
n.+ nızden 216/14

not : bir şeyi anımsamak ya da birine anımsatmak
için yazılan kısa yazı -3- [Fr]
n. 243/4, 243/12, 342/30

nota : Mûsikî seslerini belirtmek için kullanılan
işâretler ve bu işâretlerden meydana gelen mûsikî
yazısı -1- [İt]
n.+ ları 341/12

nöbet : Sıra, nevbet, zaman zaman kendini
gösteren aynı türden fizyolojik bozuklukların
ortak adı-3- [Ar]
n. 003/13, 277/25

nöbetçi : Nöbet bekleyen, nöbet sırası kendisinde
olan kimse -4- [T]
n. 004/22, 358/22, 358/26, 358/31

numara : Bir şeyin bir dizi teşkil eden benzerleri
arasındaki yerini gösteren sayı -5- [Fr]
n. 170/12
n.+ nı 009/29
n.+ nın 012/32
n.+ nıza 268/10
n.+ sı 011/11

nutuk : söylev -3- [Ar]
n. 035/8, 035/13
n.+ na 035/27

nüans : Aynı cinsten olan şeyler arasındaki ince
fark, ayırtı -1- [Fr]
n.+ larda 255/17

nücum : Yıldızlar -1- [Ar]
n. 053/10

nüfus : birey, kişi -2- [Ar]
n.+ u 115/32
n.+ unun 112/6

nümayiş : gösteriş -1- [Far]
n. 068/9

nüşa : Bir yazıdan çıkarılan sûret, yazılı bir
şeyin benzeri, eşi, tıpkısı -1- [Ar]
n.+ sını 355/10

nüvaiş : Okşama, gönül alma, iltifat etme -1-
[Az]
n.+ lere 312/9

nüzul : Yukarıdan aşağıya inme -3- [Ar]
n. 018/10, 049/28
n.+ lü 007/24

o : teklik üçüncü kişiyi gösteren bir söz, uzakta
olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirten
bir söz -1075- [T]

o. 002/14, 002/27, 003/5, 005/15,
007/12, 007/15, 007/25, 009/19,
015/14, 015/15, 015/19, 017/6, 017/7,
017/17, 017/22, 018/7, 018/31,
020/22, 023/3, 026/18, 026/21, 027/14,
028/6, 028/21, 030/19, 031/3,
031/6, 031/15, 031/23, 031/24, 031/26,
032/4, 032/14, 032/21, 033/18,
034/4, 034/9, 035/4, 036/12, 037/17,
040/8, 040/9, 040/12, 040/13,
040/15, 041/9, 041/17, 041/21, 043/25,
044/18, 044/29, 045/5, 045/11,
045/16, 045/19, 045/20, 046/17, 046/22,
046/25, 046/27, 047/12, 052/29,
053/4, 053/9, 053/18, 054/3, 054/4,
054/12, 054/22, 056/2, 056/29,
057/22, 058/6, 058/17, 060/5, 060/21,
062/25, 063/8, 063/16, 064/2,
064/14, 064/17, 064/18, 065/7, 065/11,
065/18, 065/25, 066/6, 068/22,
069/5, 069/33, 070/2, 070/10, 070/19,
071/24, 071/25, 071/27, 071/30,
072/31, 073/9, 073/17, 077/16, 078/1,
078/12, 078/27, 080/29, 080/32,
081/2, 081/24, 081/25, 082/12, 083/31,
086/1, 086/30, 089/14, 089/28,
091/17, 091/20, 092/31, 092/33, 093/18,
093/20, 093/24, 093/25, 094/2,
094/6, 094/8, 094/27, 095/5, 095/9,
095/10, 096/16, 097/19, 098/15,
098/20, 098/23, 099/27, 102/14, 105/1,
105/13, 106/1, 106/14, 108/8,
112/28, 112/30, 115/32, 117/25, 119/9,
119/12, 122/9, 123/22, 124/1,
126/3, 126/4, 126/10, 128/31, 129/32,
130/4, 131/15, 133/9, 136/15,
137/31, 138/2, 139/15, 139/21, 139/26,
139/30, 140/16, 140/22, 142/15,
142/16, 143/8, 143/11, 143/13, 144/11,
144/15, 144/22, 145/6, 145/21,
145/22, 145/23, 146/28, 147/3, 147/4,
148/1, 149/6, 149/23, 150/11,
151/29, 151/31, 152/10, 154/20, 155/6,
159/6, 161/14, 161/23, 162/3,

162/4, 162/14, 163/3, 163/5, 163/28,
 163/31, 164/29, 164/32, 167/6,
 167/10, 167/23, 168/23, 169/23, 171/19,
 172/11, 172/15, 172/25, 172/31,
 173/5, 173/15, 173/20, 174/9, 174/27,
 174/30, 175/14, 175/17, 175/21,
 175/25, 175/32, 176/21, 177/4, 177/16,
 177/22, 178/11, 180/24, 181/21,
 182/26, 184/8, 184/14, 185/35, 186/3,
 186/16, 186/22, 186/28, 187/30,
 189/22, 191/29, 192/6, 192/33, 193/17,
 193/32, 194/1, 194/4, 194/22,
 194/25, 197/22, 198/15, 199/2, 199/19,
 199/23, 200/12, 201/31, 202/11,
 203/31, 204/33, 205/19, 208/9, 208/11,
 208/17, 209/19, 209/30, 210/17,
 210/24, 211/14, 216/1, 218/18, 218/35,
 219/15, 219/33, 222/2, 223/10,
 225/22, 225/28, 226/16, 226/22, 226/23,
 226/33, 230/25, 232/8, 232/25,
 236/4, 238/3, 243/26, 244/28, 247/18,
 248/22, 249/21, 249/29, 252/7,
 254/24, 256/21, 260/33, 262/7, 262/26,
 264/30, 266/14, 267/6, 268/3,
 268/16, 269/7, 269/21, 270/11, 271/29,
 273/9, 273/11, 275/25, 278/1,
 279/2, 284/26, 285/7, 285/28, 285/35,
 286/7, 287/1, 287/30, 291/1,
 291/9, 291/28, 292/1, 292/17, 292/30,
 292/32, 293/6, 293/8, 293/9,
 293/10, 293/11, 293/16, 293/20, 293/21,
 295/20, 296/5, 296/17, 298/35,
 300/26, 301/23, 302/1, 307/25, 310/11,
 310/22, 310/23, 311/27, 311/34,
 311/35, 312/2, 312/3, 312/15, 312/18,
 313/7, 314/14, 315/25, 321/13,
 321/19, 321/26, 322/11, 322/23, 322/31,
 324/1, 325/14, 325/30, 326/11,
 326/13, 326/14, 326/18, 326/26, 327/6,
 327/7, 329/12, 330/12, 332/10,
 333/9, 333/12, 333/14, 333/15, 333/16,
 333/17, 333/28, 334/5, 334/11,
 335/12, 335/15, 336/1, 336/15, 336/26,
 338/21, 339/1, 341/11, 341/14,
 341/20, 342/8, 342/12, 342/14, 342/16,
 342/23, 343/34, 344/12, 344/19,
 344/30, 346/18, 346/21, 347/22, 348/15,
 348/29, 349/4, 349/10, 350/1,
 353/14, 355/4, 355/25, 357/6, 357/11,
 359/18
 o.+ dur 121/25, 121/26, 152/6, 163/6,
 203/19, 223/31, 267/25
 o.+ na 002/2, 003/31, 005/17, 006/4,
 006/5, 007/20, 010/3, 010/20,
 012/20, 015/13, 015/22, 016/3, 018/28,
 019/6, 019/19, 021/9, 026/1,
 026/10, 026/26, 027/2, 027/20, 029/21,
 030/17, 031/22, 031/31, 037/5,

038/32, 039/11, 043/9, 043/13, 043/22,
 044/30, 046/14, 047/14, 047/17,
 048/21, 048/24, 053/27, 055/3, 056/1,
 060/3, 060/5, 062/11, 065/9,
 065/21, 067/7, 069/14, 069/29, 069/30,
 070/13, 071/14, 079/32, 080/6,
 080/12, 080/25, 081/4, 085/17, 085/24,
 087/2, 088/2, 089/10, 090/22,
 096/23, 098/16, 098/31, 105/25, 106/27,
 108/17, 111/27, 113/13, 121/23,
 123/24, 124/9, 126/24, 127/23, 128/28,
 129/27, 132/12, 132/26, 134/22,
 135/27, 138/27, 139/3, 139/10, 146/32,
 148/15, 148/22, 149/24, 151/20,
 151/28, 152/7, 152/9, 152/26, 153/30,
 154/14, 154/23, 154/26, 155/14,
 156/21, 157/8, 158/23, 158/29, 159/2,
 159/31, 160/5, 160/21, 162/7,
 162/17, 164/11, 165/4, 165/21, 165/32,
 172/21, 172/27, 174/6, 174/7,
 174/8, 174/11, 175/16, 178/1, 178/11,
 178/28, 181/11, 181/22, 181/25,
 182/2, 183/33, 188/27, 188/28, 189/8,
 190/27, 192/7, 192/14, 199/8,
 206/5, 210/25, 212/7, 216/2, 219/8,
 223/2, 223/14, 228/32, 228/34,
 232/1, 232/18, 232/23, 233/21, 234/1,
 235/4, 235/13, 236/12, 236/18,
 238/20, 239/25, 243/18, 243/20, 243/31,
 244/8, 244/17, 244/27, 245/6,
 249/29, 251/22, 252/2, 252/9, 253/14,
 257/3, 257/14, 261/6, 261/13,
 261/21, 264/15, 265/31, 267/6, 269/30,
 270/6, 272/19, 275/2, 277/28,
 279/19, 281/18, 281/21, 282/17, 282/18,
 283/13, 287/24, 288/5, 288/13,
 289/12, 289/15, 290/1, 290/7, 292/27,
 294/3, 294/17, 294/27, 295/4,
 295/6, 295/25, 297/5, 297/12, 298/17,
 299/25, 300/13, 301/16, 302/5,
 305/7, 307/25, 312/23, 313/10, 313/20,
 313/31, 318/10, 318/25, 319/6,
 320/20, 321/7, 323/24, 325/26, 325/31,
 328/15, 328/29, 330/12, 330/27,
 331/32, 332/12, 334/29, 336/2, 337/12,
 339/21, 344/8, 345/29, 349/2,
 349/9, 350/11, 351/23, 353/26, 355/10,
 355/17, 355/27, 356/13, 357/3,
 359/16
 o.+ nasi 032/1
 o.+ nda 019/8, 073/4, 130/11, 207/2,
 228/6, 244/24, 260/6, 326/31
 o.+ ndan 003/30, 004/29, 005/12, 012/12,
 057/11, 065/7, 066/27, 067/26,
 069/32, 070/20, 074/9, 087/12, 098/11,
 099/16, 102/3, 111/6, 122/5,
 127/15, 132/23, 153/15, 155/11, 159/12,
 174/21, 202/26, 218/3, 222/4,

231/22, 269/9, 280/10, 289/10, 291/6,
 294/16, 296/18, 303/2, 304/32,
 310/4, 310/19, 313/6, 321/12, 324/11,
 328/24, 341/19, 353/26
 o.+ ndandır 265/31
 o.+ nlar 059/21, 094/29, 118/10, 131/19,
 135/32, 153/5, 174/5, 174/15,
 192/3, 204/15, 333/5, 334/15, 335/9,
 335/10, 339/5, 342/5, 346/7
 o.+ nlara 059/8, 094/16, 104/12, 105/19,
 111/4, 116/11, 117/6, 135/9,
 137/18, 138/22, 146/12, 159/26, 161/32,
 163/15, 164/3, 176/27, 194/31,
 204/26, 206/19, 219/31, 220/28, 236/10,
 276/16, 337/28
 o.+ nlarda 141/15, 311/6
 o.+ nlardan 290/5
 o.+ nları 074/4, 080/21, 094/3, 094/15,
 106/15, 113/10, 120/21, 131/1,
 131/9, 137/23, 141/4, 146/5, 160/17,
 178/2, 181/1, 181/6, 193/7,
 193/10, 263/7, 295/8, 296/9, 308/30,
 338/23, 339/4, 346/14, 350/20
 o.+ nların 074/5, 079/25, 100/27, 102/10,
 113/23, 116/19, 133/6, 137/25,
 146/10, 166/33, 180/32, 182/9, 185/8,
 188/13, 204/5, 236/8, 239/16,
 244/9, 249/8, 295/14, 297/27, 311/5
 o.+ nları 333/10, 334/22
 o.+ nlarla 093/7, 293/8, 345/5
 o.+ nu 002/21, 004/22, 004/31, 005/22,
 008/8, 008/16, 009/17, 011/15,
 014/17, 015/14, 017/13, 021/20, 023/7,
 024/21, 025/28, 031/4, 036/6,
 036/27, 037/4, 038/10, 042/11, 042/21,
 043/3, 043/25, 044/11, 044/15,
 046/6, 046/11, 048/11, 048/31, 049/3,
 051/5, 052/18, 053/14, 053/17,
 054/19, 054/26, 055/31, 056/24, 058/15,
 059/15, 060/9, 060/29, 061/6,
 063/9, 063/18, 064/22, 068/18, 069/12,
 069/13, 069/20, 069/26, 071/28,
 071/31, 072/2, 072/21, 073/3, 073/22,
 074/13, 075/10, 076/4, 076/7,
 078/15, 078/17, 082/24, 083/16, 085/8,
 086/3, 086/12, 086/23, 088/16,
 088/18, 088/21, 089/19, 089/26, 090/14,
 092/27, 097/6, 097/9, 097/24,
 097/26, 098/10, 098/25, 100/7, 103/6,
 106/6, 108/11, 114/9, 121/22,
 123/8, 124/29, 128/30, 130/15, 134/21,
 136/14, 137/28, 138/17, 140/10,
 144/12, 144/17, 145/17, 148/7, 151/26,
 155/17, 155/18, 155/20, 157/1,
 158/3, 158/18, 159/1, 161/11, 164/24,
 166/20, 167/13, 169/24, 171/3,
 173/30, 174/19, 175/13, 175/32, 177/26,
 178/8, 180/1, 184/34, 186/3,

190/32, 191/23, 192/10, 194/27, 195/1,
 197/24, 197/26, 197/29, 198/6,
 198/28, 199/19, 201/29, 202/29, 203/21,
 205/1, 206/1, 209/18, 210/11,
 213/23, 217/18, 220/14, 220/31, 223/29,
 224/24, 226/9, 228/13, 228/26,
 229/11, 230/22, 231/11, 231/19, 233/11,
 233/25, 233/28, 234/28, 235/16,
 237/10, 242/18, 244/15, 244/21, 247/9,
 247/33, 248/1, 248/5, 248/24,
 250/10, 252/6, 253/3, 253/28, 254/11,
 254/14, 255/12, 261/4, 262/22,
 267/24, 272/9, 272/28, 275/2, 276/19,
 278/29, 286/2, 287/6, 287/7,
 288/29, 291/22, 291/33, 303/8, 304/18,
 305/25, 305/29, 306/3, 306/11,
 313/2, 316/20, 321/4, 321/8, 322/14,
 322/28, 325/22, 326/9, 326/23,
 327/6, 327/19, 329/4, 329/8, 329/16,
 332/6, 332/12, 332/14, 334/8,
 334/9, 335/6, 336/29, 337/7, 338/24,
 342/8, 345/2, 346/21, 346/24,
 350/7, 351/35, 353/6, 353/13, 353/19,
 353/23, 358/9, 358/21
 o.+ nun 004/11
 o.+ nunla 004/4, 065/10

obje : Nesne -9- [Lat]
 o. 109/2, 109/6, 109/13, 110/1, 312/5
 o.+ lere 156/20
 o.+ yi 108/27, 110/1, 110/3

objektif : Nesnel, âfâkî -1- [Lat]
 o. 084/29

ocak : içinde ateş yakılan, ısınma, yemek pişirme,
 ısıtma gibi amaçlarla kullanılan yer -1-
 [T]
 o.+ a 140/18

oda : evin veya herhangi bir yapının oturma,
 çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon,
 giriş vb dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı
 olan bölmesi, göz -158- [T]
 o. 004/22, 011/26, 014/12, 034/25,
 043/31, 044/3, 084/15, 085/3,
 126/26, 240/12, 242/21, 358/16
 o.+ da 019/5, 031/11, 125/14, 243/17,
 327/31
 o.+ dakiler 139/8
 o.+ dakilere 013/32
 o.+ dan 013/7, 015/25, 029/10, 031/19,
 038/31, 042/15, 053/13, 055/29,
 059/33, 060/1, 065/21, 093/26, 106/24,
 126/31, 127/13, 137/18, 140/32,
 167/6, 244/4, 244/30, 246/11, 250/33,
 251/3, 251/15, 253/18, 263/7,
 263/20, 296/1, 296/4, 328/2, 328/31,
 345/4, 352/16, 358/10

o.+ lardan 168/2, 352/4
o.+ larından 029/6
o.+ m 338/15
o.+ ma 273/8, 287/7, 330/5, 337/34,
344/21
o.+ mın 321/28, 338/2, 338/10
o.+ mıza 357/32
o.+ n 126/28
o.+ nı 207/20
o.+ nın 015/19, 020/3, 056/11, 082/27,
083/24, 085/7, 090/18, 119/2,
122/22, 258/9, 287/26, 355/12
o.+ sı 014/23, 207/21
o.+ sina 004/22, 009/30, 014/22, 016/21,
017/12, 017/25, 019/2, 049/24,
051/6, 053/24, 054/25, 060/29, 090/15,
090/17, 106/1, 127/24, 136/32,
154/17, 154/23, 157/11, 206/13, 209/27,
240/32, 241/9, 241/14, 243/27,
250/23, 264/19, 273/10, 276/18, 287/14,
346/4, 351/15, 358/25
o.+ sında 005/11, 044/25, 240/26,
240/30, 241/3, 241/16, 243/21, 347/31,
354/19
o.+ sındaki 346/6
o.+ sından 017/3, 237/26, 254/3
o.+ sının 014/27, 016/14, 016/23, 017/5,
032/3, 037/27, 077/15, 079/29,
090/14, 266/26
o.+ ya 013/31, 015/28, 019/22, 028/28,
037/10, 083/11, 126/22, 237/11,
237/18, 243/15, 244/22, 244/25, 251/6,
264/3, 352/17, 357/20
o.+ yı 054/9, 209/25, 242/20

odun : Yakılmak üzere kesilmiş ağaç -3-
[T]
o. 096/5, 221/17
o.+ ların 291/27

oğlan : erkek çocuk -13- [T]
o. 038/7, 039/32, 041/18, 209/1, 246/16,
288/24, 289/9, 357/2
o.+ a 208/21
o.+ ı 037/31, 039/25, 041/14
o.+ ın 038/4

oğul : erkek evlat-35- [T]
o.+ a 041/30
o.+ na 046/20
o.+ u 017/18, 031/3, 031/23, 032/4,
034/18, 041/9, 046/19, 069/22,
161/21, 172/27, 205/17, 290/21
o.+ um 006/19, 011/13, 053/10, 241/13,
275/13
o.+ una 062/25, 174/28, 296/4
o.+ undan 287/1
o.+ unla 293/27, 294/16

o.+ unu 031/15, 285/37, 286/13, 289/21,
289/28
o.+ onun 241/11, 242/20, 242/32
o.+ uyormuş 084/1

oh : kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre
beğenme, hayranlık, rahatlık, sevinç, kıskançlık,
alay gibi pek çok değişik duygu belirtir -8-
[T]
o. 041/13, 214/3, 295/31, 306/2, 308/16,
310/6, 310/23, 344/29

ok : Yay denilen âletle fırlatılan ve ucunda sivri
bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim,
nâvek -4- [T]
o. 104/20, 205/27
o.+ u 124/11
o.+ undan 104/20

okşa - : elini, sevgi ya da sevecenlik belirtisi
olarak, bir şeyin üzerinden yavaş yavaş gezdirmek
ya da ona hafifçe vurmak -6- [T]
o.- dı 049/13, 210/7, 283/23
o.- dığı 091/13
o.- yarak 043/3
o.- yordu 190/17

okşan - : Okşama işine konu olmak -2-
[T]
o.- ması 156/7
o.- masına 156/10

oku - : Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle
veya aynı zamanda seslendirerek çözmek -76-
[T]
o.- du 241/6, 275/12, 329/3, 335/24
o.- duğu 278/27, 328/29
o.- duğum 118/16, 124/13
o.- duğun 112/22, 119/9, 120/29
o.- duktan 276/9, 281/14
o.- dum 121/19, 196/23, 219/25, 240/2,
279/21
o.- dunuz 164/24, 279/20
o.- madı 072/22
o.- madıkça 328/26
o.- madım 184/6
o.- mağa 111/10, 112/27, 115/19, 182/15,
328/24, 346/7, 357/16
o.- mak 196/27, 196/28, 285/12, 328/13,
346/9, 346/20, 352/10
o.- maktan 158/20
o.- mamıştı 102/21
o.- man 280/11
o.- masına 328/16
o.- masını 289/10
o.- maya 204/32
o.- nurken 115/2
o.- r 158/20, 312/2, 340/26
o.- rken 114/31, 243/15, 247/3

o.- rsan 349/7
o.- sam 110/28
o.- yabilmesine 106/15
o.- yamadım 267/5
o.- yamam 247/8
o.- yayım 052/32
o.- yor 031/18, 339/8
o.- yordu 246/25, 292/13, 328/1
o.- yordum 346/14
o.- yorlar 063/14
o.- yormuş 131/29, 246/33
o.- yorum 285/10
o.- yoruz 184/31
o.- yunuz 073/16, 279/22
o.- yup 018/26, 111/6, 118/5, 205/5,
292/9, 329/1

okun - : bir yazının ne olduğu gözle çözülmek
veya yüksek sesle söylenmek ; seslendirilmek,
yüksek sesle kırâat edilmek -1- [T]
o.- uyor 279/30

okur : Okuyucu, okuyan, kârî -1- [T]
o. 100/2

ol - : meydana gelmek varlık kazanmak vuku
bulmak -1264- [T]
o. 065/20, 090/30, 098/27, 153/28,
198/24, 301/16, 340/15, 340/18
o.- a 012/31, 014/3, 207/28, 243/33,
276/22
o.- abildik 329/18
o.- abileceğine 196/4, 355/26
o.- abileceğini 067/21, 081/34, 165/20,
315/1
o.- abilecek 045/28, 156/30, 256/6,
267/24
o.- abilir 035/31, 070/15, 079/12, 098/12,
126/3, 127/32, 128/12, 142/29,
144/28, 151/15, 229/15, 255/19, 299/11,
350/9
o.- abilirdi 089/12, 170/22, 229/20, 232/9
o.- abilirler 059/24, 128/26, 244/10
o.- abilirsin 059/23, 102/31
o.- abilirsiniz 063/9, 264/11
o.- abiliyorsunuz 109/21
o.- abilmesi 356/8
o.- acağı 067/5, 072/7, 344/13
o.- acağım 275/18
o.- acağımı 248/31
o.- acağımız 217/3
o.- acağına 061/10, 177/31
o.- acağını 014/23, 054/16, 060/13,
085/29, 111/32, 126/25, 177/13, 249/26,
282/4, 306/19, 337/30
o.- acak 009/15, 012/2, 021/7, 051/11,
052/31, 055/7, 057/16, 124/13,
132/10, 133/23, 133/34, 149/3, 193/15,
197/3, 207/17, 235/17, 246/31,

247/25, 248/2, 255/7, 255/23, 258/12,
289/31, 314/7, 315/13, 321/21,
326/21, 328/25, 330/14, 353/10
o.- acaklar 128/24
o.- acaklardır 355/23
o.- acaklarımı 185/16
o.- acaksa 009/21
o.- acaksın 091/2
o.- acaktı 017/23, 080/16, 095/15,
151/21, 204/22, 296/10, 312/14
o.- acaktım 006/26
o.- acaktır 021/28, 033/6, 118/1, 121/30
o.- alım 143/16
o.- amadan 242/11
o.- amadı 078/30, 083/20, 250/2
o.- amadığı 334/16
o.- amadım 338/3, 338/4
o.- amamasından 334/21
o.- amamıştır 275/30
o.- amayacağını 088/18, 282/7, 313/16
o.- amayanlar 214/31
o.- amayarak 030/28, 078/2
o.- amaz 120/13, 153/2, 164/17, 177/14,
203/25, 265/11, 284/11, 284/20
o.- amazdı 109/2
o.- amıyordum 094/18
o.- amıyorum 009/22
o.- an 015/18, 017/19, 019/13, 020/15,
030/7, 039/8, 052/10, 056/4,
056/24, 077/19, 079/23, 084/16, 108/26,
112/7, 113/18, 114/14, 115/5,
115/16, 125/23, 127/32, 130/7, 142/27,
167/10, 168/2, 172/35, 173/4,
183/6, 189/22, 198/3, 200/4, 202/2,
210/27, 211/13, 214/2, 281/3,
281/4, 297/24, 303/7, 315/8, 318/12,
355/31, 357/15
o.- ana 141/16
o.- anca 202/27, 205/11
o.- andan 013/13
o.- anlar 037/8, 164/32, 187/4, 311/1
o.- anlara 165/1
o.- anları 183/1
o.- arak 028/6, 060/23, 061/29, 065/26,
070/14, 078/22, 098/28, 100/1,
100/18, 101/13, 109/1, 109/4, 111/19,
118/11, 122/16, 122/20, 122/29,
125/33, 136/23, 143/20, 143/26, 150/28,
154/5, 154/18, 158/25, 161/7,
163/33, 190/18, 218/24, 218/31, 241/2,
242/30, 274/34, 279/4, 304/20,
311/32, 318/10, 328/5
o.- ası 142/13
o.- du 015/30, 016/14, 027/16, 027/22,
030/18, 042/30, 043/14, 045/5,
058/12, 067/10, 067/29, 072/11, 073/28,
074/12, 075/32, 076/16, 078/3,
082/12, 084/2, 084/9, 085/22, 086/3,
090/8, 092/16, 092/22, 093/24,

094/10, 095/16, 096/13, 096/17, 097/32,
114/19, 121/13, 125/18, 130/12,
130/29, 133/4, 133/17, 135/11, 139/7,
148/7, 149/6, 150/12, 150/18,
155/9, 158/19, 159/24, 160/10, 161/12,
161/22, 162/8, 168/8, 169/27,
170/26, 174/27, 175/20, 175/28, 179/35,
180/1, 182/26, 187/31, 190/9,
190/29, 190/30, 191/9, 193/12, 207/13,
208/2, 208/11, 208/19, 208/21,
226/30, 237/5, 240/32, 245/9, 246/28,
247/24, 252/8, 252/17, 253/21,
262/30, 267/11, 267/20, 273/28, 277/2,
283/2, 283/12, 289/30, 290/11,
303/16, 304/33, 307/33, 310/12, 317/34,
318/9, 323/2, 325/30, 330/14,
333/20, 337/34, 341/18, 342/2, 347/18,
348/23, 349/30, 357/7, 359/18
o.- duğu 157/31
o.- duğu 010/23, 014/24, 019/1, 019/9,
020/17, 023/5, 026/31, 028/23,
036/7, 040/11, 043/11, 051/19, 054/31,
063/21, 065/2, 074/21, 077/16,
077/18, 078/20, 078/22, 082/14, 083/14,
094/21, 095/30, 101/2, 105/18,
109/4, 109/8, 109/19, 112/2, 112/31,
115/2, 115/32, 120/19, 120/31,
122/6, 122/7, 127/3, 130/18, 131/13,
134/23, 146/23, 150/29, 162/16,
162/19, 174/15, 190/1, 190/14, 191/19,
197/27, 199/2, 200/26, 218/3,
236/31, 244/7, 244/11, 245/10, 260/28,
264/31, 265/6, 267/17, 272/10,
275/30, 277/24, 278/21, 282/9, 283/20,
287/27, 307/10, 308/13, 309/10,
312/19, 318/21, 321/6, 331/24, 336/15,
337/15, 340/3, 349/5, 351/19,
353/29, 356/3
o.- duğum 058/32, 068/9, 153/6, 198/26,
260/11
o.- duğuma 061/15
o.- duğumdan 199/14
o.- duğumu 003/33, 062/5, 242/9, 280/2,
282/21
o.- duğumuzu 200/30
o.- duğun 064/10
o.- duğuna 020/19, 031/10, 054/22,
075/29, 230/20, 259/13, 349/30
o.- duğundan 102/25, 181/12, 332/9
o.- duğunu 005/7, 013/9, 015/29, 017/23,
029/1, 035/30, 039/20, 045/12,
045/16, 047/12, 054/19, 063/12, 063/26,
064/11, 069/12, 070/7, 074/4,
078/30, 081/15, 082/10, 084/12, 086/12,
087/9, 087/28, 090/32, 091/28,
095/18, 099/31, 118/8, 128/16, 129/13,
129/33, 136/18, 139/3, 142/10,
144/19, 154/14, 158/26, 166/27, 171/2,
172/21, 177/7, 179/13, 182/6,

182/7, 183/29, 195/12, 199/31, 202/10,
202/25, 207/14, 212/10, 217/30,
227/14, 236/24, 239/22, 240/6, 241/33,
242/4, 243/21, 245/4, 258/19,
264/5, 265/5, 284/29, 300/1, 300/12,
302/23, 309/17, 323/14, 324/7,
324/12, 327/29, 329/6, 338/10, 338/22,
339/29, 340/16, 352/21, 354/32,
357/21
o.- duğunun 203/10
o.- duğunuz 061/20
o.- duğunuza 197/9
o.- duğunuzu 285/15, 285/21
o.- duk 058/6, 060/25, 139/31, 163/4,
292/7
o.- dukça 273/30, 277/19, 281/20,
314/23, 328/5
o.- dukları 037/8, 144/20, 166/9, 212/24,
217/28
o.- duklarını 151/21, 262/8, 277/26,
328/27
o.- duklarının 257/6
o.- duktan 024/30, 080/30, 342/19
o.- dular 005/13, 155/6, 264/2
o.- dum 092/6, 092/8, 104/13, 124/14,
157/7, 163/4, 177/15, 209/3,
238/8, 249/3, 258/11, 259/6, 259/32,
260/2, 262/31, 285/22, 338/8,
349/9, 349/27
o.- dun 290/23
o.- dunuz 296/26
o.- duydu 066/4, 088/6
o.- duysa 208/11
o.- madan 063/17, 068/16, 085/10,
085/13, 093/4, 095/8, 095/9, 101/12,
101/16, 131/1, 249/35, 250/15, 297/25,
348/26
o.- madı 033/27, 093/6, 169/9, 171/10,
172/9, 226/33, 242/15, 306/28,
343/29
o.- madığı 014/26, 039/13, 043/32,
048/9, 055/32, 062/26, 074/8, 078/31,
083/23, 106/15, 127/5, 129/11, 151/20,
151/23, 168/7, 203/20, 224/5,
254/23, 274/9, 276/32, 317/5
o.- madığım 262/17
o.- madığımı 254/9
o.- madığınızı 107/19, 126/8
o.- madığına 085/26
o.- madığından 081/12, 275/17
o.- madığını 004/21, 029/19, 042/6,
044/28, 045/31, 047/30, 050/5, 054/32,
057/10, 082/4, 114/32, 187/24, 218/20,
218/26, 220/9, 244/21, 256/3,
305/20, 309/20, 324/12, 342/21, 346/16,
358/1
o.- madığınızı 062/29
o.- madık 292/6
o.- madıkları 062/32, 103/25

o.- madıklarını 008/2
o.- madım 201/25, 203/2, 297/5, 309/33
o.- madın 092/7
o.- mağa 131/25, 177/27, 195/26, 298/16,
314/26, 327/28, 350/10
o.- mak 008/4, 008/30, 039/11, 043/28,
050/10, 092/15, 094/16, 102/22,
114/3, 114/4, 114/25, 116/2, 153/1,
158/31, 170/30, 185/7, 188/1,
188/2, 188/7, 188/11, 188/12, 190/28,
196/24, 216/5, 219/10, 232/31,
232/33, 239/12, 256/21, 257/9, 265/23,
269/6, 269/14, 269/19, 282/17,
328/12, 340/29, 350/11, 354/15
o.- makla 259/14, 303/15
o.- maktā 129/12
o.- maktan 005/19, 049/30, 148/4, 189/5,
213/6
o.- maktansa 170/13
o.- maktır 185/12
o.- maları 112/34
o.- malı 176/23, 239/15, 250/15, 256/23,
308/21, 315/15, 321/19, 324/10
o.- malıdır 310/26
o.- malısınız 118/26
o.- malıydı 141/3
o.- mam 095/20, 142/12, 314/28
o.- mama 095/6
o.- mamak 287/18, 331/19, 349/11
o.- mamaktı 196/25
o.- mamalı 308/21
o.- mamasından 193/14
o.- mamasını 074/9
o.- mamı 255/29, 313/23, 344/18
o.- mamış 044/9, 060/33, 247/16
o.- mamışsınızdır 175/3
o.- mamıştım 276/27
o.- mamızı 336/22
o.- manın 058/27, 178/7, 178/12, 218/29,
272/31
o.- manız 246/9
o.- masa 016/9, 030/25, 032/30, 131/34,
159/18, 225/30, 334/13, 338/26
o.- masaydı 044/3, 126/3, 142/17,
182/26, 225/10, 280/5, 302/9
o.- masaydım 033/3, 080/26
o.- masaydın 288/24
o.- ması 013/15, 032/25, 036/13, 071/29,
089/22, 097/21, 099/26, 102/4,
171/31, 188/20, 190/20, 250/10, 253/3,
275/6, 283/19, 287/20
o.- masıdır 062/1, 143/16
o.- masın 088/9, 098/4, 105/23, 107/13,
151/13, 182/11, 186/16, 287/21,
295/3, 352/31
o.- masına 050/7, 307/23
o.- masından 004/9, 141/6, 265/33,
272/24, 301/9, 314/25
o.- masını 091/32, 155/8, 335/26, 335/29

o.- masıyla 280/6
o.- maya 009/1, 013/20, 121/26, 199/4,
269/31
o.- mayacağı 355/14
o.- mayacak 061/12, 080/33, 116/16,
116/20, 128/17, 128/19, 132/5, 224/20,
331/30, 357/33
o.- mayacaktım 194/28
o.- mayalım 140/3
o.- mayan 021/10, 036/30, 037/18,
046/20, 049/19, 049/20, 063/13, 103/18,
110/21, 112/15, 138/25, 212/20, 248/24,
327/5, 327/32, 334/10, 352/11,
355/19
o.- mayanlar 311/1
o.- mayanların 205/32
o.- mayarak 076/8, 100/20
o.- mayı 196/33, 218/12, 218/28, 269/16,
281/17, 318/31
o.- maz 012/25, 036/2, 041/11, 048/18,
097/8, 100/5, 104/3, 106/18,
122/32, 136/4, 165/6, 166/8, 167/20,
176/19, 180/23, 192/34, 220/3,
232/13, 232/15, 240/16, 242/19, 248/28,
255/28, 286/10, 289/29, 293/21,
293/29, 311/10, 317/3, 345/24
o.- mazdın 331/31
o.- mazsa 056/22, 076/1, 188/22, 206/24,
240/22, 282/13, 286/14, 302/12,
353/11
o.- muş 016/6, 016/28, 032/22, 055/11,
121/19, 122/22, 125/32, 161/25,
170/25, 174/9, 191/13, 201/32, 247/7,
278/13, 291/1, 350/2, 356/22
o.- muşa 198/18
o.- muşlardır 352/30
o.- muşsun 010/31
o.- muştı 007/22, 009/6, 018/18, 029/1,
039/19, 058/9, 071/18, 074/15,
077/17, 080/2, 087/8, 088/31, 132/24,
132/31, 133/9, 137/30, 144/20,
154/19, 154/23, 166/24, 170/1, 179/17,
179/19, 181/26, 187/18, 191/25,
205/1, 205/4, 218/31, 228/30, 236/27,
249/15, 251/19, 251/29, 271/26,
349/22
o.- muştım 155/16
o.- muştur 115/22
o.- muyor 006/29, 007/13, 315/6, 339/6
o.- muyordu 078/10
o.- muyorsunuz 061/19
o.- sa 007/16, 010/13, 035/25, 036/5,
046/13, 064/30, 090/2, 105/2,
130/6, 138/32, 139/20, 142/15, 149/12,
162/1, 167/16, 175/30, 178/9,
193/15, 195/15, 198/10, 206/32, 225/28,
233/8, 247/17, 255/20, 260/19,
260/32, 261/30, 297/4, 297/26, 303/13,
310/11, 322/30, 335/30

o.- sak 193/6
 o.- salar 128/23, 137/15
 o.- sam 081/13, 222/33, 231/32
 o.- saydı 070/8, 126/4, 141/31, 142/17,
 158/27, 248/20, 324/11, 341/26,
 342/30
 o.- saydım 197/4, 261/22, 282/20, 325/27
 o.- saydın 098/9
 o.- saydınız 106/20, 203/13
 o.- sun 008/27, 041/13, 044/31, 048/18,
 055/24, 060/20, 065/32, 069/33,
 074/23, 081/24, 082/14, 088/5, 092/9,
 105/22, 107/12, 108/1, 117/17,
 129/32, 134/26, 151/15, 175/1, 184/26,
 186/5, 196/27, 200/13, 218/16,
 231/7, 242/29, 264/28, 285/35, 289/4,
 289/8, 298/23, 305/18, 306/16,
 326/15, 333/22, 355/21, 355/25
 o.- sunlar 079/13, 193/2
 o.- un 176/25
 o.- unca 016/23, 019/14, 095/16, 121/21,
 275/29, 306/25, 310/20
 o.- unmayan 240/11
 o.- unur 275/32
 o.- unuz 061/11, 185/12, 198/2, 232/18,
 232/23, 260/14, 304/30, 305/5
 o.- up 008/2, 029/19, 047/30, 057/10,
 082/3, 088/18, 126/8, 218/20,
 254/9, 254/23, 267/24, 274/9, 275/16,
 276/1, 282/6
 o.- ur 026/6, 030/20, 034/19, 051/24,
 053/3, 059/14, 063/2, 063/3,
 067/1, 067/2, 090/11, 091/12, 092/16,
 101/16, 105/4, 105/5, 106/29,
 107/4, 110/11, 119/33, 122/32, 123/1,
 127/30, 130/2, 136/7, 137/6,
 142/11, 142/30, 151/30, 169/17, 169/21,
 173/19, 174/30, 178/25, 178/33,
 196/9, 207/31, 238/19, 240/17, 255/27,
 260/24, 267/13, 267/18, 280/11,
 286/10, 293/19, 293/20, 306/25, 310/23,
 322/8, 323/22, 327/11, 327/12,
 327/25, 333/23, 334/10, 334/14, 344/5
 o.- urdu 045/20, 079/26, 248/22, 342/30
 o.- urduk 182/22
 o.- urlar 093/7, 293/5, 293/13, 311/9
 o.- ursa 022/1, 074/2, 074/23, 081/24,
 089/17, 111/6, 117/17, 129/32,
 151/15, 175/1, 193/2, 196/27, 218/15,
 240/22, 264/28, 306/16, 310/14,
 326/15, 348/4, 355/21, 355/25, 357/33
 o.- ursam 300/18, 310/27
 o.- urşan 012/24
 o.- urşun 200/14, 255/22, 344/19
 o.- urum 186/28, 247/8, 300/29
 o.- uruz 257/26
 o.- uş 317/22
 o.- uşlarına 236/9
 o.- uşu 006/13, 015/27, 142/20, 255/16

o.- uşun 265/31
 o.- uşundan 007/30
 o.- uşunun 081/6
 o.- uverdi 243/21
 o.- uyor 019/21, 027/4, 040/31, 059/5,
 062/27, 096/10, 161/9, 173/25,
 206/31, 209/4, 225/23, 235/18, 270/26,
 273/16, 281/26, 285/19, 293/12,
 321/1, 321/20, 331/8
 o.- uyordu 015/11, 034/15, 163/28,
 196/30, 216/11, 229/13, 236/29, 251/14,
 284/5, 305/11, 335/21, 342/16, 358/14
 o.- uyordum 201/8
 o.- uyorlar 161/30, 311/4
 o.- uyorlardı 240/4
 o.- uyorsun 335/12
 o.- uyorum 149/22, 246/31, 247/26,
 275/17, 298/13

ol - : Bir işi yapmak -1- [T]
 o.- unacak 293/23

olağan : Olması tabii olan, alışılmışın dışında
 olmayan, tabii, normal -1- [T]
 o. 013/15

olanca : elde bulunanın hepsi, bütün, tüm -2- [T]
 o. 338/14, 358/15

olay : Olan, ortaya çıkan, meydana gelen her türlü
 hal ve keyfiyet, vak'a, hâdise -2- [T]
 o.+ ım 011/14, 313/25

oldukça : Epey, bir hayli -1- [T]
 o. 197/3

olgun : Olgun duruma gelmek, olmak; gelişmek,
 kıvâmını bulmak -1- [T]
 o. 112/6

olgunluk : Olgun olma durumu -1- [T]
 o.+ u 314/10

oluş : Varlık kazanmak, ortaya çıkmak, meydana
 gelmek, teşekkül etmek, tekevvün etmek -1- [T]
 o.+ udur 348/32

omuz : boynun iki yanında, kolların gövdeye
 bağlandığı bölüm -79- [T]
 o.+ ları 032/10, 042/23, 043/20, 048/20,
 057/3, 078/1, 078/3, 078/16,
 079/6, 083/11, 132/18, 186/1, 226/13,
 251/25, 252/5, 261/1, 297/11,
 348/22
 o.+ larına 011/8, 077/3, 136/9, 146/4,
 149/28, 214/7, 309/4
 o.+ larında 035/1, 272/11

o.+ larından 049/26, 083/32, 291/22,
292/1, 292/33
o.+ larını 026/16, 042/19, 060/19, 077/8,
077/12, 123/16, 150/25, 157/13,
166/32, 195/5, 214/12, 230/17, 261/18,
263/10, 273/14, 283/5, 348/17
o.+ larının 048/12, 069/23
o.+ larınızda 273/26
o.+ u 048/10, 078/18, 345/8
o.+ una 003/15, 011/28, 012/5, 026/7,
124/28, 134/12, 288/20, 289/19,
293/21, 294/1, 300/21, 352/6
o.+ unda 001/22
o.+ undan 246/26
o.+ unu 001/3, 002/9, 092/5, 133/24,
210/7, 290/4, 294/11
o.+ unun 053/29, 289/33, 353/19

on : dokuzdan bir fazla olan -50- [T]
o. 023/12, 023/18, 026/31, 036/16,
041/7, 044/8, 045/12, 045/13,
045/14, 048/28, 054/30, 058/30, 064/15,
082/20, 103/13, 125/24, 126/13,
144/1, 154/22, 155/19, 175/12, 192/35,
203/23, 203/33, 206/31, 231/1,
260/26, 271/9, 275/2, 277/13, 289/11,
294/16, 315/3, 325/9, 330/8,
330/9, 330/16, 330/19, 330/23, 334/14,
335/12, 336/32, 351/26
o.+ da 240/21
o.+ ların 198/16

onbaşı : Orduda erle çavuş arasındaki rütbe -1-
[T]
o.+ ları 184/27

onlar : o adının çoğulu -10- [T]
o. 016/23, 094/30, 185/18
o.+ a 055/30, 095/22
o.+ ı 048/4, 054/15
o.+ ın 050/4, 066/19
o.+ la 008/3

onun : uzakta olan hakkında konuşulan kimse
veya şeyi belirten bir söz -308- [T]
o. 003/6, 004/16, 005/10, 005/25,
005/30, 006/30, 008/5, 008/27,
010/8, 011/10, 011/33, 012/4, 012/11,
012/29, 013/25, 014/2, 014/20,
017/20, 019/11, 020/13, 020/21, 021/6,
023/19, 024/1, 026/11, 026/15,
030/6, 031/1, 035/29, 039/19, 042/28,
044/23, 044/26, 045/25, 046/20,
048/22, 049/12, 052/23, 053/28, 055/9,
056/15, 056/21, 056/24, 057/27,
060/2, 060/19, 061/24, 061/26, 062/18,
067/31, 069/12, 069/16, 069/17,
069/18, 070/8, 070/18, 074/9, 076/9,
080/2, 081/9, 081/13, 084/20,

086/11, 088/15, 089/19, 089/29, 090/1,
092/28, 095/26, 097/6, 097/31,
102/25, 106/29, 109/24, 111/2, 112/11,
112/12, 118/31, 119/8, 120/7,
122/1, 122/3, 125/8, 125/22, 125/25,
127/13, 128/24, 128/32, 134/1,
134/4, 134/25, 138/28, 141/25, 141/29,
142/18, 142/19, 142/22, 142/23,
143/5, 143/9, 143/10, 149/9, 150/29,
151/1, 152/1, 153/9, 154/21,
155/17, 158/30, 159/7, 160/29, 162/18,
162/19, 171/30, 173/1, 174/1,
174/18, 174/19, 174/26, 175/33, 176/10,
176/17, 176/26, 177/6, 177/29,
181/12, 182/6, 183/7, 183/17, 183/25,
183/27, 184/2, 184/21, 186/14,
186/19, 188/18, 189/15, 189/34, 191/10,
191/19, 191/24, 196/21, 197/23,
197/24, 198/1, 198/29, 202/24, 205/2,
208/26, 210/5, 210/7, 210/30,
212/16, 213/1, 213/8, 217/22, 219/10,
223/19, 223/31, 224/22, 227/14,
227/20, 227/22, 228/8, 228/17, 228/29,
230/30, 231/29, 232/6, 232/9,
233/5, 234/5, 235/30, 237/26, 238/16,
239/21, 242/17, 245/30, 246/25,
248/2, 248/11, 248/22, 249/17, 249/28,
250/6, 250/19, 251/25, 253/5,
256/3, 256/22, 259/12, 259/18, 260/1,
261/3, 263/3, 265/4, 269/7,
270/9, 270/11, 271/19, 271/24, 271/30,
273/21, 280/26, 281/9, 281/13,
283/22, 285/1, 285/10, 288/16, 288/19,
293/1, 294/1, 296/29, 297/11,
297/15, 297/29, 298/28, 299/33, 300/11,
303/10, 303/19, 305/30, 306/5,
306/16, 306/21, 307/5, 307/14, 307/27,
309/6, 310/8, 311/25, 313/22,
315/18, 316/28, 317/25, 318/3, 320/21,
322/13, 324/16, 325/6, 325/16,
327/31, 329/11, 330/10, 330/11, 330/17,
330/25, 331/28, 332/8, 332/14,
333/15, 334/10, 334/26, 337/21, 339/9,
339/28, 339/30, 339/31, 344/10,
345/10, 346/22, 350/10, 350/11, 351/5,
351/10, 351/15, 351/19, 351/29,
352/17, 354/31, 354/32, 355/3, 357/21,
357/25
o.+ ki 066/2
o.+ kine 321/26
o.+ kiyle 348/27
o.+ la 008/5, 012/26, 017/25, 045/3,
052/15, 054/21, 071/19, 113/2,
125/7, 132/21, 134/8, 152/24, 178/9,
182/4, 183/1, 191/6, 233/34,
266/30, 277/17, 297/20, 312/12, 312/17,
320/6, 321/14, 335/27, 346/18

onur : Haysiyet, öz saygı, şeref, izzetinefis -1-
[Ar]
o.+ una 191/15

oo : söyleyişte uzatılır, yazıda birkaç tanesi yan yana olabilir söyleyişe göre söze beğenme, şaşma, sevinme, darılma, küçümseme gibi türlü duygu değerleri katar -1- [T]
o. 231/7

oportünist : Oportünizm anlayışına göre hareket eden, duruma göre davranan kimse -2- [Fr]
o. 064/29, 095/6

ora : o yer -73- [T]
o.+ da 004/23, 005/1, 007/18, 092/33, 093/8, 096/13, 096/25, 099/6, 114/26, 119/29, 128/9, 142/23, 142/24, 146/20, 148/14, 175/20, 176/20, 177/1, 187/8, 201/15, 203/34, 205/23, 210/15, 219/16, 252/15, 255/15, 283/28, 285/7, 285/11, 290/10, 292/3, 292/30, 293/22, 311/26, 321/23, 347/33
o.+ daki 071/5, 115/1, 229/27, 313/5, 317/6
o.+ dakilerin 033/8
o.+ dan 005/4, 011/15, 018/25, 096/14, 134/17, 158/19, 284/23
o.+ larda 100/18, 115/17, 354/1
o.+ sı 042/15, 119/27, 219/13
o.+ sıdır 265/30
o.+ sina 035/28
o.+ ya 005/3, 010/13, 024/16, 039/30, 070/11, 090/18, 125/33, 130/16, 163/23, 179/26, 188/23, 196/28, 200/9, 230/19, 288/4, 356/32

ordu : bir devletin silâhlı kuvvetlerinin bütünü -9- [Moğ]
o. 224/15
o.+ ları 200/34
o.+ larının 113/28
o.+ muz 204/29
o.+ sunun 113/26
o.+ ya 093/17
o.+ yu 224/12
o.+ yum 224/12

Orhan : Romadaki erkek karakterlerden biri; müsteşar -1188- [T]
o. 023/21, 302/15
O. 002/3, 002/7, 002/9, 002/24, 003/1, 003/20, 003/23, 004/16, 005/28, 006/11, 008/18, 008/29, 009/30, 010/2, 010/4, 010/6, 013/20, 014/12, 014/18, 014/23, 015/3, 015/13, 015/32, 017/6, 017/22, 017/26,

018/7, 018/12, 019/5, 019/10, 020/13, 020/23, 021/9, 021/16, 021/19, 021/29, 023/1, 023/11, 024/5, 024/25, 025/1, 025/17, 025/23, 025/27, 026/2, 026/10, 026/27, 027/2, 027/11, 027/24, 027/32, 028/6, 028/16, 028/29, 029/7, 029/18, 030/6, 030/26, 031/6, 031/19, 031/28, 032/18, 033/2, 033/14, 033/22, 033/27, 034/14, 034/22, 035/7, 035/27, 036/4, 036/11, 036/17, 036/29, 037/4, 037/7, 037/10, 038/9, 038/18, 038/32, 039/5, 039/16, 039/19, 040/4, 041/19, 042/1, 042/3, 042/13, 042/17, 042/20, 042/27, 043/3, 043/8, 043/13, 043/15, 043/25, 044/31, 045/7, 045/10, 045/11, 046/25, 046/28, 047/1, 047/5, 047/7, 047/13, 047/24, 047/29, 048/4, 048/6, 048/11, 048/25, 048/31, 049/7, 049/18, 049/24, 051/3, 052/7, 052/12, 052/21, 052/23, 052/26, 053/15, 053/21, 053/27, 054/1, 054/5, 054/8, 054/31, 055/9, 055/28, 055/31, 056/30, 060/27, 060/29, 061/24, 061/29, 064/9, 066/2, 067/3, 067/4, 068/4, 069/1, 069/15, 069/25, 070/21, 070/24, 070/25, 070/32, 071/4, 071/7, 071/9, 071/19, 073/9, 073/16, 074/9, 075/24, 076/10, 077/1, 080/12, 081/3, 081/11, 082/13, 082/19, 082/33, 083/26, 086/13, 086/16, 086/25, 087/21, 088/11, 088/17, 089/27, 090/1, 090/13, 091/9, 091/24, 092/5, 094/19, 095/28, 096/1, 098/1, 098/4, 098/14, 099/1, 099/5, 102/8, 102/9, 102/13, 102/14, 102/32, 103/2, 105/1, 105/10, 106/19, 110/30, 111/2, 111/9, 114/31, 115/1, 118/23, 122/4, 123/20, 123/24, 125/3, 125/14, 126/23, 127/1, 127/10, 127/16, 128/5, 128/15, 128/27, 129/11, 130/13, 131/8, 131/13, 132/1, 132/6, 132/12, 132/16, 132/22, 132/24, 133/7, 133/21, 133/32, 134/7, 134/18, 134/20, 135/16, 135/24, 136/5, 136/19, 137/7, 140/7, 140/30, 141/4, 141/12, 143/23, 144/16, 144/21, 145/15, 148/1, 148/12, 148/21, 148/24, 149/8, 149/10, 149/18, 149/28, 149/30, 150/4, 150/23, 150/28, 151/25, 152/11, 152/24, 153/19, 153/31, 154/1, 155/26, 156/17, 156/32, 157/4, 157/8, 157/18, 157/26, 157/32, 158/11, 158/29, 159/1, 159/7, 159/10, 159/11, 159/12, 160/3, 160/9, 160/32, 162/19, 163/1, 163/11, 163/18, 163/19, 163/29, 163/33, 164/8, 164/13,

164/18, 164/25, 166/4, 168/4, 169/30,
 170/14, 170/33, 171/21, 171/26,
 171/29, 172/11, 173/10, 173/15, 173/27,
 173/30, 174/2, 175/18, 175/28,
 176/5, 176/8, 177/6, 177/12, 179/31,
 180/3, 180/6, 180/20, 180/28,
 181/11, 181/31, 182/5, 182/10, 182/20,
 182/23, 182/29, 183/2, 183/27,
 183/33, 184/1, 184/21, 185/1, 185/29,
 186/10, 186/13, 186/24, 186/29,
 187/2, 187/5, 187/11, 187/15, 187/23,
 187/25, 188/3, 188/8, 188/17,
 188/33, 189/3, 189/14, 189/16, 189/29,
 189/34, 190/9, 190/22, 190/29,
 191/20, 193/11, 193/21, 193/34, 194/3,
 194/12, 194/19, 195/3, 195/8,
 196/13, 196/21, 197/33, 198/13, 199/6,
 199/11, 199/29, 200/8, 206/1,
 206/8, 206/13, 206/25, 207/14, 207/22,
 207/23, 207/30, 208/9, 209/27,
 209/32, 210/7, 210/11, 210/26, 211/12,
 212/8, 212/19, 212/25, 213/4,
 213/23, 214/19, 216/8, 216/28, 217/8,
 217/19, 217/29, 218/12, 218/19,
 218/33, 219/1, 219/7, 219/10, 219/21,
 220/13, 220/26, 220/34, 221/5,
 221/10, 221/14, 221/20, 221/31, 222/1,
 222/8, 222/17, 222/19, 222/29,
 223/4, 223/14, 223/19, 224/4, 224/26,
 224/32, 225/12, 226/13, 226/17,
 226/24, 226/30, 227/14, 227/22, 228/3,
 228/8, 228/13, 228/21, 228/25,
 228/29, 229/11, 229/20, 229/26, 229/33,
 230/3, 230/10, 230/16, 231/3,
 231/19, 231/25, 231/31, 232/5, 232/21,
 233/5, 233/17, 233/21, 233/31,
 234/7, 234/26, 235/20, 235/25, 235/27,
 235/28, 236/12, 236/14, 236/22,
 237/3, 237/9, 237/11, 237/25, 238/5,
 238/15, 238/20, 239/21, 239/24,
 239/28, 240/4, 240/24, 241/5, 243/15,
 243/20, 243/34, 244/4, 245/4,
 245/8, 245/21, 245/26, 245/29, 245/33,
 246/4, 246/8, 246/13, 246/20,
 247/9, 247/14, 247/33, 248/11, 248/14,
 249/10, 249/17, 249/33, 250/19,
 250/24, 251/1, 251/6, 251/14, 251/16,
 251/19, 251/22, 251/25, 251/27,
 251/29, 252/8, 252/13, 253/1, 253/7,
 253/9, 253/28, 254/1, 256/16,
 257/20, 258/7, 258/13, 258/25, 258/30,
 259/18, 260/8, 260/13, 260/22,
 261/4, 261/16, 261/24, 262/2, 262/9,
 262/23, 263/2, 263/8, 263/20,
 263/23, 264/3, 264/8, 264/17, 264/29,
 265/2, 266/22, 266/29, 266/32,
 267/9, 267/19, 267/26, 267/29, 268/2,
 268/9, 269/13, 269/23, 269/25,

270/3, 270/6, 270/9, 270/15, 270/19,
 270/24, 270/28, 271/3, 271/17,
 271/22, 271/23, 271/27, 271/30, 272/9,
 272/29, 273/14, 273/18, 274/8,
 274/25, 275/1, 275/9, 275/13, 275/20,
 276/7, 276/9, 276/24, 277/8,
 277/28, 278/9, 278/16, 278/26, 279/8,
 279/15, 279/18, 280/1, 280/5,
 280/8, 280/24, 280/29, 281/9, 282/3,
 282/11, 282/15, 282/22, 282/25,
 282/27, 282/31, 283/2, 283/8, 283/17,
 283/32, 284/19, 284/27, 285/1,
 285/6, 286/12, 286/14, 286/15, 286/22,
 286/30, 287/9, 287/24, 288/2,
 288/5, 288/11, 288/13, 288/18, 288/28,
 289/15, 289/20, 290/1, 290/7,
 292/23, 294/15, 294/24, 294/27, 295/35,
 296/4, 296/5, 296/18, 297/7,
 297/10, 297/11, 297/15, 297/30, 298/3,
 298/19, 298/25, 298/32, 299/6,
 299/9, 299/18, 300/1, 300/9, 300/12,
 300/20, 300/25, 301/1, 301/11,
 301/26, 301/30, 302/2, 302/6, 302/9,
 302/18, 302/32, 303/4, 303/11,
 303/16, 303/30, 303/31, 304/5, 304/10,
 304/15, 304/33, 305/7, 305/15,
 305/26, 305/27, 306/15, 306/21, 306/30,
 307/12, 307/14, 307/16, 307/19,
 308/3, 308/22, 309/15, 309/24, 309/30,
 310/6, 310/11, 310/16, 310/25,
 310/29, 310/33, 311/19, 311/24, 311/27,
 312/8, 312/13, 312/17, 313/9,
 314/3, 314/32, 315/24, 315/26, 315/31,
 316/16, 316/31, 317/14, 317/18,
 317/28, 317/31, 318/5, 318/8, 318/11,
 318/12, 318/16, 318/19, 318/31,
 320/2, 320/3, 321/29, 321/31, 321/32,
 322/18, 322/20, 324/14, 326/11,
 326/27, 327/30, 328/9, 328/11, 328/22,
 328/26, 329/4, 329/10, 329/19,
 330/16, 330/23, 332/5, 334/24, 334/26,
 335/3, 335/5, 335/22, 335/28,
 337/3, 337/11, 337/14, 337/19, 338/32,
 339/12, 340/20, 341/22, 342/3,
 342/17, 342/27, 342/29, 343/5, 343/26,
 345/5, 345/10, 345/15, 345/28,
 345/33, 346/28, 347/35, 348/8, 348/12,
 349/16, 350/7, 350/29, 351/2,
 351/5, 351/9, 351/13, 351/19, 351/22,
 351/28, 351/35, 352/8, 352/16,
 352/17, 352/21, 353/4, 353/11, 353/14,
 353/18, 353/23, 353/28, 354/8,
 354/19, 354/30, 357/26, 357/29, 358/1,
 358/9, 358/11, 359/19
 O.+ a 014/1, 017/5, 017/12, 022/4,
 027/20, 027/21, 027/30, 030/5,
 030/22, 031/17, 031/25, 032/15, 033/17,
 037/22, 038/22, 044/24, 044/29,

055/13, 090/26, 091/29, 099/15, 118/31,
 124/18, 124/21, 124/25, 127/32,
 133/24, 134/14, 145/12, 150/19, 150/21,
 157/12, 157/14, 157/21, 159/31,
 160/7, 160/28, 161/7, 164/11, 165/8,
 165/31, 165/34, 167/28, 168/15,
 170/28, 170/29, 171/8, 171/14, 171/33,
 176/2, 179/23, 181/6, 181/20,
 186/33, 187/8, 188/30, 191/1, 198/3,
 200/24, 209/28, 214/16, 218/9,
 218/24, 218/26, 219/32, 220/10, 226/11,
 227/6, 229/2, 232/17, 233/1,
 233/24, 237/16, 245/2, 246/19, 247/4,
 247/12, 247/30, 248/8, 250/28,
 259/27, 262/32, 271/10, 272/23, 273/12,
 274/20, 274/29, 279/27, 285/20,
 285/31, 286/5, 296/20, 296/22, 296/24,
 296/29, 297/19, 298/16, 301/6,
 301/14, 308/32, 309/13, 315/28, 320/3,
 323/13, 326/1, 327/1, 339/4,
 341/32, 344/22, 345/1, 350/21, 353/9
 O.+ da 055/16, 200/19, 252/29, 322/17,
 324/24
 O.+ dan 014/14, 102/31, 103/6, 104/11,
 171/25, 181/16, 206/29, 299/12,
 320/2, 321/5, 325/5, 338/24, 350/27
 o.+ ı 157/1
 O.+ ı 015/21, 021/15, 023/17, 028/27,
 029/21, 042/25, 049/11, 051/18,
 061/26, 086/10, 089/29, 125/11, 130/27,
 141/7, 148/16, 151/6, 171/22,
 180/8, 180/27, 191/23, 198/7, 198/11,
 200/26, 206/14, 216/25, 225/10,
 229/31, 234/2, 235/4, 240/13, 252/4,
 269/28, 286/28, 293/32, 296/11,
 297/1, 309/27, 312/11, 321/2, 324/28,
 324/29, 326/30, 327/3, 330/8,
 330/9, 331/3, 338/29, 340/19, 344/30
 O.+ ın 003/9, 004/3, 004/9, 013/30,
 015/27, 016/20, 016/23, 017/10,
 019/23, 020/17, 021/12, 021/22, 021/33,
 022/7, 025/12, 029/22, 029/30,
 030/15, 032/28, 033/11, 037/20, 038/31,
 039/7, 041/23, 042/32, 043/21,
 048/23, 051/22, 054/12, 055/5, 056/6,
 058/20, 064/8, 065/24, 072/6,
 072/9, 076/16, 081/20, 081/30, 086/29,
 087/12, 088/8, 088/30, 089/21,
 090/21, 099/7, 106/2, 118/18, 125/21,
 126/18, 127/13, 130/8, 130/25,
 130/31, 132/20, 135/23, 145/27, 149/2,
 149/15, 150/6, 158/5, 159/19,
 159/23, 160/23, 164/6, 164/12, 166/1,
 167/31, 169/18, 177/7, 177/10,
 177/22, 181/2, 181/23, 181/26, 181/34,
 182/14, 182/25, 184/33, 186/26,
 187/22, 189/33, 207/18, 208/14, 210/14,
 210/18, 211/9, 212/3, 212/15,

213/2, 213/16, 214/18, 216/31, 217/23,
 218/8, 220/28, 220/32, 223/8,
 227/34, 228/1, 228/16, 228/18, 228/27,
 230/8, 230/25, 235/31, 236/19,
 237/5, 237/20, 239/1, 249/25, 249/35,
 252/10, 254/15, 259/10, 263/4,
 264/22, 273/10, 280/3, 280/13, 281/8,
 282/34, 283/6, 283/22, 284/9,
 288/7, 288/16, 288/17, 288/22, 295/29,
 297/23, 299/14, 299/32, 301/8,
 302/21, 304/3, 304/19, 304/29, 304/31,
 305/12, 309/3, 310/5, 310/21,
 313/31, 316/9, 316/27, 320/2, 324/12,
 328/19, 336/5, 336/14, 337/18,
 337/27, 337/29, 337/31, 339/3, 339/16,
 341/24, 342/1, 342/12, 342/18,
 342/21, 344/7, 344/19, 345/22, 346/22,
 346/24, 348/5, 352/6, 353/6,
 353/20, 357/14
 O.+ ını 343/13
 O.+ ını 339/9
 O.+ ı 004/14, 020/1, 036/9, 105/28,
 106/28, 118/5, 135/5, 135/32,
 136/9, 136/13, 137/1, 137/21, 137/24,
 137/32, 138/21, 139/4, 139/12,
 140/14, 140/29, 145/25, 146/13, 146/15,
 146/30, 177/19, 204/10, 206/18,
 235/12, 253/27, 266/26, 312/15, 329/15,
 329/28, 330/29, 339/12, 341/18
 O.+ lar 299/7
 O.+ sızım 352/26
 O.+ sızlığın 353/7

orijinal : özgün -1- [Fr]

o. 339/30

orman : ağaçlarla kaplı geniş alan -1- [T]

o.+ ın 354/28

orta : bir şeyin kenarlarından merkeze doğru
 yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer -44-
 [T]

o. 017/31, 121/10, 130/30, 242/1,
 245/21, 287/27, 358/21
 o.+ da 221/27, 231/9, 332/21, 344/13
 o.+ daki 163/26, 243/21
 o.+ dan 029/14, 039/19, 108/27, 128/11,

168/1

o.+ larda 203/8
 o.+ sı 041/12
 o.+ sına 122/22, 210/17
 o.+ sında 006/1, 008/5, 014/28, 023/12,
 024/30, 045/17, 070/18, 167/12,
 277/21, 287/26, 332/21, 354/21, 358/12
 o.+ sındaki 044/5, 158/13, 250/26
 o.+ ya 004/13, 055/33, 130/14, 327/1,
 338/27, 338/32

ortalık : Bulunulan yer, çevre, etraf -3-
[T]
o. 233/18
o.+ a 013/29
o.+ ta 028/13

Osmanlı : Osman Gâzi tarafından 1299 yılında Anadolu'da kurulup 1 Dünya Savaşından sonra yıkılan ve birçok devleti hükmü altına alarak asya, avrupa, afrika kıtalarında çok geniş bir alanda altı yüz yirmi üç yıl hüküm süren büyük Türk devleti -1- [T]
O. 143/4

ot : bir iki mevsim veya bir yıl, pek azı da daha fazla yaşadıktan sonra kuruyan, toprak üstündeki kısımları odunlaşmayıp yumuşak kalan küçük bitkilerin ortak adı -4- [T]
o. 077/18, 083/29, 083/31, 084/2

otikskleroz : Dokunun patolojik olarak sertleşmesi -1- [Rus]
o. 011/19

otlak : Hayvan otlatılan yer, yaylın, mera, çayır, Başkalarının sırtından geçinme durumu, bedavacılık -1- [T]
o.+ tır 105/24

otomatik : Mekanik, elektrik, elektronik veya kimyevî yollarla kendi kendine işlemesi, hareket etmesi veya kendi kendini yönetmesi düzenlenmiş olan cihaz, âlet, makine, Düşünmeden, irâde dışı yapılan davranış -2- [Fr]
o. 018/7, 283/32

otomobil : patlamalı, içten yanmalı, elektrikli bir motor ya da gaz türbiniyle devinen taşıt -11- [Fr]
o. 129/2
o.+ de 006/6
o.+ e 005/3
o.+ i 005/6, 005/30
o.+ in 006/2, 006/10, 006/22, 008/12, 009/27
o.+ iyle 014/17

otorite : Yaptırma, emretme yahut yaptırmama hakkı veya gücü, sulta -4- [Lat]
o. 357/8
o.+ li 164/30
o.+ sine 008/22
o.+ sini 074/25

otorpobil : Otomobil -1- [Rus]
o. 006/14

otur : bir yerde sürekli olarak kalmak, ikamet etmek -142- [T]

o. 011/31, 052/1, 076/11, 090/20, 288/3
o.- alım 230/4, 237/23, 346/26
o.- amadı 258/8
o.- amaz 113/3
o.- amazdı 078/32
o.- an 036/31, 068/31, 071/20, 096/5, 132/26, 182/3, 213/32, 296/24
o.- anlar 070/24, 185/21
o.- anlara 010/12
o.- anların 342/3
o.- arak 012/11, 019/7, 057/5, 247/10
o.- du 010/6, 010/16, 013/7, 044/2, 048/21, 048/26, 060/31, 106/25, 122/12, 127/11, 140/12, 154/17, 159/8, 167/32, 189/31, 206/22, 212/8, 213/1, 230/8, 245/15, 247/5, 247/33, 248/11, 258/16, 259/10, 276/10, 284/2, 286/4, 287/16, 288/4, 297/29, 302/20, 305/8, 306/14, 306/21, 319/6, 323/30, 339/16, 339/27
o.- duğu 158/13, 217/6, 218/35
o.- duk 342/15
o.- dukları 144/15, 172/5
o.- duklarını 206/18
o.- duktan 348/12
o.- dular 187/9, 249/16, 283/1, 309/12, 348/11
o.- dum 342/9
o.- dunuz 159/5
o.- madı 029/7
o.- mağa 037/6, 088/31
o.- mak 002/12, 113/2, 154/15, 229/27, 251/19
o.- maktansa 320/6
o.- mamı 290/16
o.- mamış 037/7
o.- mayan 191/22
o.- mayayım 052/8
o.- mayı 017/28, 123/22
o.- maz 067/19, 089/9, 221/31
o.- muş 021/17, 241/16
o.- muşlardı 131/20
o.- muştı 048/6, 049/24, 084/3, 090/21, 099/8, 111/2, 181/26
o.- muyor 330/31
o.- sa 321/12
o.- sun 217/6
o.- ulur 161/33
o.- unca 006/6
o.- unuz 070/28, 348/10
o.- up 089/19, 089/26, 133/30
o.- ur 067/19, 089/9, 221/31
o.- urdu 295/27
o.- urken 059/28, 239/20
o.- uruz 191/3, 228/5, 228/9, 240/22
o.- uşu 321/10
o.- uyor 009/31, 201/18, 213/20, 333/15
o.- uyordu 069/24, 175/13, 213/8, 237/25
o.- uyordum 291/28

o.- uyorlardı 130/24
o.- uyorsunuz 219/9
o.- uyorum 219/16

oturt - : Oturmasına izin vermek, oturmasını sağlamak veya oturmaya zorlamak -8- [T]

o.- acak 130/15
o.- arak 335/6
o.- muşlardı 086/23
o.- tu 011/32, 024/6, 086/13, 154/24,
288/29

otuz : yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı
-9- [T]
o. 011/9, 020/10, 111/12, 115/33, 116/3,
169/3, 169/11, 212/1,
277/23

ovala - : ellerini bir şeye ya da birbirine sürtmek
-4- [T]
o.- dı 272/1
o.- dıktan 103/30
o.- dılar 086/29
o.- yarak 250/19

ovmak - : Elini bir şeyin üzerinde bastıra bastıra gezdirmek -2- [T]
o.- ar 006/11
o.- uyordu 086/18

ovuşturmak - : eli bir şeyin üzerinden ileri geri bastıra bastıra geçirmek -5- [T]
o.- arak 159/26
o.- du 089/1, 089/24
o.- urken 077/22
o.- uyor 123/21

oy - : Yontmak, kazmak veya delmek süretiyle bir şey üzerinde çukur oluşturmak -1- [T]
o.- mazsam 285/35

oyala - : bir kimsenin ilgisini ve dikkatini belirli bir süre konudan uzaklaştırıp başka şey üzerine çekmek -1- [T]
o.- r 256/1

oyalan - : Kendi kendini meşgul etmek, avunmak
-6- [T]
o.- abilirdi 079/31
o.- abilse 082/20
o.- ın 227/15
o.- ıyor 280/15
o.- mak 073/3, 156/2

oyma : Oymak işi -1- [T]
o.+ ları 251/34

oyna - : müziğin gerektirdiği uyumlu hareketleri yapmak -16- [T]

o.- dığını 024/26
o.- madan 220/13, 243/25
o.- mağa 018/19, 041/20
o.- mak 305/25
o.- maktadır 100/20
o.- maktan 290/31
o.- masın 301/21
o.- rdı 214/24
o.- rken 016/2, 031/29
o.- yan 023/6, 073/24
o.- yor 322/11
o.- yordu 110/10

oynat - : aklını yitirmek -3- [T]
o.- amıyor 086/27
o.- madan 159/32
o.- sa 079/10

oyun : insanın vaktini hoş geçirmesine, oyalanmasına yarayan, genellikle belli kuralları olan eğlence, Kumar, Hile, dolap, düzen, entrika
-11- [T]
o. 322/19, 324/29, 339/14
o.+ da 214/31
o.+ dan 339/7
o.+ dur 219/29, 219/33
o.+ u 155/30, 339/15
o.+ umun 339/11
o.+ unu 304/3

oyuncak : Çocukların oynayıp eğlenmelerine ve oyalanmalarına yarayan çeşitli nesneler ve bu maksatla yapılmış âlet, bebek şeyler; başkalarının amacına araçlık eden, başkalarının yönetilen, güçsüz kimse -1- [T]
o.+ tı 298/26

öbür : öteki, diğer -2- [T]
ö. 010/17, 146/32

öç : Kötü bir davranış veya sözü cezalandırmak için kötülükle karşılık verme isteği ve işi, intikam
-1- [Ar]
ö. 293/3

öd : karaciğerin salgıladığı, sarı renkli ve acı sıvı
-3- [T]
ö.+ ü 160/29
ö.+ üm 039/25
ö.+ ümü 164/23

öde - : bir alışveriş ilişkisinde, alınan şeyin bedelini satıcıya vermek -7- [T]
ö.- dikten 075/13
ö.- mek 338/25
ö.- mezsiz 069/32
ö.- yebilirdi 127/27
ö.- yiniz 069/31
ö.- yorsun 092/4

öfke : engellenme, incinme, gözdağı vb gibi bir durum karşısında gösterilen saldırganlık tepkisi, kızgınlık -17- [T]

ö. 074/15, 183/23, 285/30, 344/14
ö.+ ler 033/31
ö.+ lerimiz 334/20
ö.+ lerin 031/7
ö.+ lerinden 157/24
ö.+ lerinin 030/24
ö.+ lerle 015/29
ö.+ li 032/11
ö.+ m 352/31
ö.+ nin 041/27
ö.+ si 041/32, 072/2
ö.+ siyle 125/30
ö.+ ye 060/32

öfkelen - : aşırı ölçüde kızmak -1- [T]
ö.- miş 150/2

öfkeli : Öfke dolu, kızgın, hiddetli -2- [T]
ö. 146/30
ö.+ ydi 291/10

öğle : sabahla ikindi arasındaki vakit, gün ortası -15- [T]
ö. 039/26, 056/2, 060/29, 253/26,
257/28, 279/17
ö.+ den 071/9, 236/15, 240/30, 261/2,
282/13
ö.+ ye 003/32
ö.+ yin 004/4, 055/26, 068/11

öğren - : Yetenek, beceri kazanmak -37- [T]
ö. 139/3
ö.- di 016/10, 032/31, 182/7, 182/28
ö.- diği 016/3, 024/22, 031/31, 177/2
ö.- dik 133/3
ö.- dim 032/13, 072/12, 196/31, 206/29,
297/8, 322/26
ö.- eceğim 321/24
ö.- ecek 016/10
ö.- elim 321/22
ö.- emedim 097/32, 326/29
ö.- en 076/16
ö.- ince 150/13
ö.- ip 177/3
ö.- irim 026/5
ö.- iyordum 155/14
ö.- iyorum 101/28
ö.- me 328/30
ö.- meğe 051/5
ö.- mek 072/23, 130/9, 286/26, 314/31,
346/19
ö.- mesi 190/21
ö.- mişti 341/4
ö.- miştir 032/27

öğret - : birine istenilen herhangi bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak -4- [T]

ö.- medi 072/19
ö.- mek 104/19
ö.- mekten 104/21
ö.- ti 196/29

öğretmen : İlim, sanat veya teknik dallarında bildiğini öğretmeyi meslek edinmiş kimse, muallim, muallime -2- [T]
ö.+ in 030/16
ö.+ ler 052/15

öğretmenlik : Öğretmen olma durumu, öğretmen olan kimsenin mesleği -1- [T]
ö. 005/19

öhö : Bir kimsenin kendi varlığını belli etmek, söylenen bir şey üzerine dikkat çekmek, birine takılmak vb amaçlarla öksürük gibi yaparak çıkardığı ses -5- [T]
ö. 289/19, 289/25, 290/15, 292/15,
292/19

öksür - : solunum yolları zarlarının rahatsızlığından dolayı ya da isteyerek, akciğerlerdeki havayı birdenbire ve gürültülü bir biçimde dışarı vermek -4- [T]
ö.- dü 052/19, 067/24, 067/28
ö.- üyordu 180/4

öksüz : anası ya da hem anası hem babası ölmüş olan çocuk -1- [T]
ö. 174/15

öksüzlük : Öksüz olma durumu -1- [T]
ö.+ üne 297/4

öl - : canlılar için herhangi bir nedenle yaşamı sona ermek, artık yaşamaz olmak, can vermek -61- [T]
ö.- dü 004/27, 094/11, 175/14, 175/15,
180/1, 299/28
ö.- düğü 247/22, 276/12
ö.- düğünü 241/23, 293/18
ö.- dükten 071/21, 262/30
ö.- dürdüm 321/4
ö.- düyse 129/10
ö.- ebilir 348/26
ö.- eceğim 245/32, 250/11, 335/16
ö.- eceğime 354/15
ö.- eceğimi 353/33
ö.- ecek 349/3
ö.- ecekti 349/4, 354/19
ö.- ecektim 091/16, 091/17
ö.- eli 027/28, 029/18
ö.- en 094/14, 094/15, 276/14, 283/10
ö.- meğe 013/20

354/7
 ö.- meği 250/13
 ö.- mek 250/16, 354/1, 354/3, 354/5,
 ö.- mesinden 250/9
 ö.- müş 041/6, 125/33, 278/13, 285/18
 ö.- müştü 205/16, 249/29, 260/29
 ö.- müşüm 224/7
 ö.- sem 203/6
 ö.- ünceye 265/1, 334/6
 ö.- ür 112/33, 267/7, 279/6
 ö.- ürse 283/13
 ö.- ürsem 250/15, 328/15
 ö.- ürüz 349/5, 349/6, 356/10
 ö.- üyor 117/11, 278/25

ölç - : bir şeyi ölçmek için birim kabul edilen ölçü
 -1- [T]
 ö.- er 072/30

ölçü : aşırılıktan uzak olma durumu, ılımlılık
 -4- [T]
 ö.+ lü 012/5
 ö.+ sü 253/5, 307/31, 307/33

öldür - : bir canlının yaşamına son vermek,
 ölmesini sağlamak ya da ölmesine yol açmak
 -14- [T]
 ö.- düler 204/17
 ö.- dün 293/16
 ö.- ebileceğini 174/3
 ö.- ebilirdi 149/20
 ö.- en 111/12, 254/5, 255/1
 ö.- müş 205/18, 246/31, 339/6
 ö.- sen 293/18
 ö.- üp 178/23
 ö.- ür 311/11
 ö.- üyormuş 205/30

ölesiye : Ölecek kadar, ölecek derecede -1-
 [T]
 ö. 112/34

ölü : Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez
 -3- [T]
 ö. 012/33
 ö.+ nün 253/5
 ö.+ sü 016/30

ölüm : Bir canlıda hayâtî fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, mevt, irtihal, vefat -43- [T]
 ö. 085/29, 128/20, 188/22, 210/20,
 250/12, 250/14, 254/2, 279/1,
 279/5, 279/6, 346/17, 348/28, 348/31,
 349/18, 349/31, 353/31, 354/10,
 355/34, 356/5
 ö.+ den 089/22, 250/7, 355/27, 355/34
 ö.+ dür 084/22
 ö.+ e 111/24, 112/5, 250/9, 349/21

ö.+ le 279/5
 ö.+ lerin 279/2
 ö.+ ü 007/28, 046/6, 250/16, 329/11
 ö.+ ün 250/8, 250/14, 283/14, 346/1,
 348/30, 348/32, 356/9
 ö.+ ünü 080/31

ömür : doğumla ölüm ya da var oluşla yok oluş arasında geçen süre, yaşama ya da var olma süresi
 -19- [Ar]
 ö. 276/29, 277/5
 ö.+ ler 011/30
 ö.+ ü 350/9
 ö.+ ümde 335/11, 338/1
 ö.+ ümü 199/17
 ö.+ ümün 345/34
 ö.+ ün 013/10
 ö.+ ünde 127/18, 149/18, 151/17, 158/25,
 178/24, 252/16, 272/29
 ö.+ ünün 057/13, 129/6, 178/16

ön : bir kimsenin, bir şeyin ilerisi -250- [T]
 ö. 071/4, 146/5, 146/10, 221/36, 224/9
 ö.+ de 017/4, 072/8, 221/23, 235/4
 ö.+ den 136/30, 233/17, 308/31, 343/22
 ö.+ e 002/21, 007/1, 057/9, 059/9,
 061/25, 125/6, 157/26, 287/27,
 304/21, 305/8, 348/14, 351/33
 ö.+ ü 009/23, 049/27, 244/23
 ö.+ ümde 202/4, 325/8, 332/17
 ö.+ üme 093/19, 196/25, 327/4
 ö.+ ümüzde 204/23
 ö.+ ünde 003/1, 006/17, 006/30, 011/27,
 012/14, 012/19, 014/2, 017/5,
 021/21, 023/11, 026/18, 027/6, 028/3,
 029/3, 031/8, 033/12, 034/11,
 034/27, 035/10, 036/23, 037/9, 037/17,
 039/7, 042/11, 043/11, 047/17,
 072/9, 074/20, 075/14, 076/7, 082/18,
 083/13, 093/11, 099/11, 106/12,
 114/2, 119/3, 125/15, 130/24, 137/19,
 139/22, 141/25, 143/30, 144/2,
 157/30, 164/6, 179/14, 204/4, 222/14,
 237/1, 251/7, 254/9, 263/22,
 286/27, 287/4, 292/12, 292/27, 304/19,
 308/27, 322/26, 327/32, 332/24,
 333/2, 345/28, 357/14
 ö.+ ündeki 023/8, 132/3, 277/28, 316/10,
 333/7

ö.+ ünden 001/12, 015/27, 037/27,
 043/21, 045/22, 045/26, 046/9, 068/27,
 084/30, 106/9, 133/8, 145/29, 180/26,
 194/6, 207/29, 235/5, 258/3,
 282/6, 290/20, 302/24, 303/3, 355/2
 ö.+ üne 002/15, 003/18, 007/25, 008/30,
 012/9, 014/7, 016/24, 018/4,
 018/16, 024/14, 026/9, 027/1, 027/33,
 028/10, 028/30, 030/1, 030/10,

031/9, 034/5, 035/4, 035/5, 037/10,
038/15, 040/8, 049/25, 051/16,
053/30, 054/5, 054/15, 055/12, 067/25,
069/23, 071/24, 080/32, 081/15,
086/9, 092/10, 098/6, 099/15, 102/16,
109/29, 110/7, 110/10, 118/32,
128/2, 131/27, 133/1, 139/4, 140/6,
140/25, 149/32, 150/7, 150/34,
153/21, 157/33, 161/1, 164/25, 166/6,
174/13, 174/23, 181/25, 182/16,
182/29, 185/27, 187/11, 187/16, 188/32,
189/34, 192/29, 193/34, 194/12,
209/2, 210/9, 210/15, 212/12, 218/12,
223/24, 227/11, 227/35, 230/29,
232/10, 232/26, 241/27, 244/30, 245/16,
245/26, 247/12, 248/14, 252/9,
256/14, 260/8, 266/32, 267/2, 271/6,
271/16, 274/3, 276/24, 283/7,
284/15, 287/23, 288/4, 288/8, 288/22,
289/31, 290/4, 293/30, 297/10,
298/3, 299/4, 299/14, 299/32, 300/3,
302/4, 305/2, 313/9, 320/13,
332/32, 345/13, 348/18, 351/2, 354/22
ö.+ ünü 025/24, 264/22

önce : ilk olarak, başlangıçta, ilkin -29- [T]
ö. 004/30, 020/12, 033/23, 036/9,
036/29, 060/27, 067/25, 068/12,
068/15, 068/17, 077/1, 093/5, 107/21,
108/32, 109/13, 110/1, 127/15,
144/12, 157/32, 171/28, 193/1, 201/24,
202/30, 242/4, 260/22, 297/12,
309/13, 314/2, 323/31

önle - : bir şeyin olmasını ya da yapılmasını
önleyici bir neden durumunda ortaya çıkmak,
gerçekleşmesine engel olmak -1- [T]
ö.- meçe 067/29

önlük : Herhangi bir iş genellikle de yemek
yaparken giysi kirlenmesin diye giyilen,
boyundan askılı ve bele bağlanan örtü, iş önlüğü
-1- [T]
ö.+ ünün 012/19

öp - : sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek
ereğiyle dudakları bir kimseye ya da şeye
değdirmek -16- [T]
ö.- en 285/27
ö.- eyim 301/15
ö.- medi 155/4, 307/1
ö.- mek 212/11, 353/23
ö.- mekten 269/26
ö.- meleri 141/19
ö.- tü 076/13, 154/19, 252/6, 271/23,
312/8, 318/22, 332/24
ö.- üyorlardı 210/4

örme : örülerek yapılan -1- [T]

ö. 010/24

örnek : Yapılacak bir şeyin kendisine
benzetilmek istendiği şey, model -1- [T]
ö.+ i 062/8

ört - : görünmez duruma getirmek, gizlemek ya
da korumak amacıyla üstüne bir şey koymak
-13- [T]
ö.- ebilmek 077/8
ö.- en 283/31
ö.- erek 047/15, 231/6
ö.- mek 233/20, 302/29
ö.- mesini 048/4
ö.- tü 048/12
ö.- ündükçe 078/18
ö.- üyordu 221/29, 350/4
ö.- üyormuş 303/8

örtbas : “Bir kabahati, bir suçu herkesin
duymasına engel olup gizlemek, başkaları
tarafından duyulup yayılmasını önlemek”
anlamına gelir -1- [T]
ö. 052/14

örtü : bir şeyi örtmeye yarayan şey -3- [T]
ö.+ lü 029/3
ö.+ nün 020/26
ö.+ sü 010/25

örtülü : üstünde örtü bulunan, örtüsü olan -1-
[T]
ö.+ ydü 029/11

örtün - : Kendi üzerine bir şey örtmek; erkekten
kaçmak için başını ve yüzünü örtmek -1-
[T]
ö.- meçe 078/4

örümcek : karnındaki bezlerden salgıladığı iplikle
ağını ören, bu ipliğe asılarak boşlukta inip
çıkabilen eklemli bir hayvan -1- [T]
ö. 045/21

öte : Daha uzaktaki yer, iki uzaklıktan daha uzak
olanı; öbür taraf, öbür yan, uzakça olan yer -8-
[T]
ö. 140/19
ö.+ de 158/16, 316/11
ö.+ mizdedir 062/17
ö.+ si 356/25
ö.+ sinde 077/18
ö.+ ye 071/17, 293/22

öteberi : çeşitli ve önemsiz, ufak tefek şeyler
-3- [T]
ö. 042/3, 172/20, 209/2

öteki : bilinenden, sözü edilmekte olandan ayrı olan, öbür, öbür -51- [T]
 ö. 018/3, 018/13, 040/27, 041/7, 067/26, 068/11, 068/12, 070/22, 081/20, 085/10, 089/6, 117/24, 137/8, 138/15, 141/2, 146/18, 168/3, 168/23, 171/26, 198/24, 242/2, 246/30, 270/3, 298/27, 298/29, 304/20, 306/25, 308/17, 334/6
 ö.+ ler 060/28
 ö.+ lere 328/27
 ö.+ leri 256/15
 ö.+ lerin 162/27
 ö.+ lerine 315/11
 ö.+ nde 349/15
 ö.+ nden 350/18
 ö.+ ne 005/17, 013/12, 013/13, 037/19, 047/20, 060/4, 060/15, 065/2, 079/7, 206/5, 272/13, 317/21
 ö.+ ni 312/6

öttür - : Ötmesini sağlamak -1- [T]
 ö.- en 303/3

öyle : o denli, o kadar, o derece -91- [T]
 ö. 006/8, 006/25, 014/8, 038/17, 045/20, 052/29, 054/13, 056/22, 056/27, 057/22, 059/5, 064/19, 064/30, 073/5, 085/17, 092/19, 095/16, 100/18, 105/17, 109/29, 113/13, 114/28, 123/13, 123/27, 126/21, 128/8, 131/24, 143/21, 144/26, 152/30, 153/8, 153/11, 161/9, 165/5, 167/23, 172/28, 176/31, 189/6, 190/20, 192/22, 192/25, 194/32, 196/27, 198/27, 216/5, 226/3, 226/22, 226/28, 226/29, 235/7, 239/13, 239/15, 252/26, 257/1, 260/24, 261/34, 267/19, 268/12, 268/34, 272/25, 280/30, 281/26, 283/12, 284/26, 299/3, 308/14, 311/13, 314/20, 315/10, 324/20, 327/20, 333/20, 343/17, 343/20, 347/13
 ö.+ ce 335/4
 ö.+ dir 156/8, 165/9, 173/15, 187/29, 226/5, 226/8, 301/19, 336/16
 ö.+ leri 143/19
 ö.+ lerini 166/11
 ö.+ sizin 101/12
 ö.+ ydi 192/6
 ö.+ yim 260/25

özür : bir kusurun, bir eksikliğin, bir suçun elde olmadan yapıldığını öne sürme ya da bunun hoş görülmesini gerektiren neden -6- [Ar]
 ö. 024/27, 032/22, 171/25, 191/2, 221/7, 279/18

paça : Pantolon, şalvar, don, çakşır gibi belden aşağı giyeceklerin, giyilirken ayağın geçmesi için açık bırakılan aşağı kısmı -1- [Far]
 p.+ ları 043/23

padişah : büyük hükümdar -1- [Far]
 p.+ a 143/6

paket : kağıda sarılarak veya bir kutuya konularak satışa hazır duruma getirilmiş, belli bir miktarda olan yiyecek, ilaç vb -12- [Fr]
 p. 003/29, 080/1, 103/13
 p.+ i 034/27
 p.+ ine 283/25, 286/15
 p.+ ini 146/32, 239/24, 289/15
 p.+ le 146/24
 p.+ ten 096/4, 274/2

Palikarya : Yunan askeri, Yunan delikanlısı -1- [Yun]
 P.+ ları 143/29

palto : Soğuk havalarda elbise üstüne giyilen, kalın kumaştan erkek giyeceği -8- [İng]
 p. 045/14
 p.+ larının 025/3
 p.+ suna 034/27
 p.+ sunu 024/29, 046/28, 050/10
 p.+ sunun 025/23, 245/33

pamuk : bu bitkinin kozası içinde bulunan, tohumları çevresinde oluşmuş ince, yumuşak tellerin adı -9- [Yun]
 p. 024/8, 024/19
 p.+ la 024/12
 p.+ ları 077/13, 127/2
 p.+ u 024/14, 064/13, 077/18
 p.+ un 025/20

pandantif : İnce bir zincirin ucuna takılarak boyna asılan kıymetli taş -1- [Lat]
 p. 012/19

pansuman : Yaraya yapılan temizlik ve bakım -3- [Fr]
 p. 273/11
 p.+ ı 024/16
 p.+ ını 032/23

pantolon : Belden ayak bileklerine kadar inen ve bacaklara geçirilmek sûretiyle giyilen giyecek -10- [Fr]
 p. 321/11
 p.+ un 014/7
 p.+ undan 312/26
 p.+ unu 083/11
 p.+ unun 011/7, 043/23, 158/22, 201/1, 201/10, 204/11

papağan : Papağangillerden, tırmanıcı, eğri gagalı, pek, çok türü bulunan, insan sesini taklit edebilen kuşların genel adı, dudu -1- [Ar]
p.+ ı 166/15

papağanlık : Duyduklarını düşünmeden, anlamını bilmeden tekrarlama durumu -1- [Ar]
p.+ tır 166/16

papatya : Birleşikgillerden, baharda taç yaprakları sarı, ortası beyaz çiçekler açan, ateş düşürücü, spazm çözücü, sinirleri yatıştırıcı, rahatlık verici, bağırsak gazlarını giderici hassalara sâhip bir yıllık otsu bitki -1- [Yun]
p. 322/25

par : den,dan; de, da; ile; tarafından; başına, her biri için -1- [Fr]
p. 340/15

para : devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kağıt veya metalden ödeme aracı, nakit -31- [Far]
p. 065/13, 082/23, 089/13, 115/26, 116/11, 116/12, 121/17, 143/8, 147/2, 172/18, 183/18, 279/12, 281/16, 293/25, 308/22, 322/27, 324/8, 324/10, 349/28
p.+ da 176/22
p.+ larını 113/22
p.+ lı 097/7, 324/10
p.+ mı 350/12
p.+ sı 058/13, 321/23, 324/12
p.+ sina 080/2
p.+ sını 039/30
p.+ yı 322/23

paradoksal : Aykırı düşünce niteliğinde olan -1- [Fr]
p. 340/12

parala - : yıpratıp eskitmek -1- [Far]
p.- mışlar 031/2

paralık : değer -5- [Far]
p. 134/27, 136/17, 138/12, 138/25, 140/20

paramparça : Birçok parçaya ayrılmış, parça parça olmuş -1- [T]
p. eden 019/10

parasız : parası olmayan, maddî varlığı bulunmayan -6- [Far]
p. 031/15, 031/18, 032/14, 040/1, 097/8, 324/11

parça : bir bütünden ayrılan, artakalan ya da ayrı sayılan şey -22- [Far]

p. 020/16, 073/30, 320/13
p.+ lara 314/24
p.+ lardan 314/26
p.+ ları 269/8, 329/2
p.+ larının 082/17, 328/27
p.+ sı 057/2, 083/8, 086/30, 113/25, 194/26, 199/15, 221/30, 229/23
p.+ sını 042/17, 078/7
p.+ yı 302/23

parçala - : Parçalara ayırmak, parça parça etmek -6- [T]
p.- dı 015/31, 030/19
p.- mışlardır 063/4
p.- yan 227/21
p.- yarak 120/28, 336/4

parçalan - : Parçalamak işi yapılmak -3- [T]
p.- maya 349/11
p.- mayı 334/6
p.- maz 061/1

parçalanmaz : Parçalara ayrılmayan, parça parça olmayan -1- [Far]
p. 117/3

pardon : Affedersiniz anlamında özür dileme sözü -6- [Fr]
p. 112/22, 160/2, 216/3, 219/19, 326/29
p.+ a 030/2

pardösü : Elbise üstüne giyilen, manto ve paltodan ince üstlük, mevsimlik ince ve hafif palto -1- [Fr]
p. 272/10

pare : Parça -1- [Far]
p.+ sine 104/21

parıltı : Parıldayan bir şeyde görülen parlaklık, parıldama -13- [T]
p. 081/31, 212/4, 212/5, 229/25, 316/15
p.+ lar 001/21, 083/24
p.+ lara 190/17
p.+ larını 251/33
p.+ larıyla 354/28
p.+ nın 322/27
p.+ sı 129/3, 221/4

Paris : Paris, Fransa'nın başkenti ve Île de France bölgesinin merkezidir -1- [Fr]
P. 217/7

park : Bir yerleşme merkezinde halkın gezip hava alması için düzenlenmiş ağaçlı ve çiçekli büyük bahçe -1- [Fr]
p.+ nın 144/2

parke : Binâ zeminlerine döşenmek üzere hazırlanmış, aynı boydaki düzenli küçük tahta parçalarından her biri -3- [Fr]

p.+ lerden 054/11
p.+ leri 287/9
p.+ lerin 054/26

parla - : bir ışık kaynağından gelen ışınları yansıtmak -12- [T]
p.- dı 189/29, 209/6
p.- mağa 087/27
p.- yan 002/4, 044/10, 049/12, 258/29,
298/24

p.- yıp 016/20
p.- yışım 240/29
p.- yışlarına 094/22
p.- yordu 146/1

parlak : parıltısı olan, ışıldayan, parıldayan -8- [T]
p. 012/17, 051/12, 064/13, 094/12,
121/5, 212/14, 214/8, 354/27

parlaklık : Parlak olma durumu -1- [T]
p. 329/5

parlat - : Parlamasını sağlamak, parlamasına sebep olmak -2- [T]
p.- ıp 309/18
p.- iyorsun 064/10

parmak : insanlarda ve kimi hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, uzunca, boğumlu, oynak ve genellikle tırnaklı organların her biri -52- [T]
p. 016/12, 024/13, 238/17
p.+ ı 017/2, 142/8, 206/8
p.+ ım 338/19
p.+ ıma 243/9
p.+ ımı 292/10
p.+ ımla 338/19
p.+ ın 142/9, 229/19
p.+ ına 243/28
p.+ ında 017/31, 018/25
p.+ ımı 010/17, 049/3, 161/26, 164/21,
170/10, 202/23, 226/17, 292/26
p.+ ının 245/22, 357/7
p.+ ıyla 140/25
p.+ iyle 025/21
p.+ la 047/6
p.+ ları 024/2, 034/4, 086/25, 202/22,
219/5, 224/10, 255/18
p.+ ların 255/21
p.+ larını 014/6, 018/14, 030/21, 086/27,
149/2, 166/13, 348/20
p.+ larının 003/14, 015/25, 023/15,
024/4, 206/2, 219/6
p.+ larıyla 237/20, 336/5
p.+ larla 007/2

parmaklık : bir yeri bölmek, geçişi engellemek, düşme tehlikesini vb önlemek gibi işler için kullanılan, dikine ve biraz aralıklı biçimde yan yana dizilerek tutturulmuş tahta, demir vb çubuklarla yapılmış bölme ya da korkuluk -9-

[T]
p.+ ı 071/12, 303/10
p.+ ın 076/4
p.+ ından 072/4
p.+ ları 045/20
p.+ larına 331/18
p.+ larından 350/13
p.+ lı 272/26, 350/3

parti : bir yere bölümler durumunda gönderilmekte olan bir malın ya da bir bütünün bir parçası -2- [İng]
p. 310/9
p.+ ye 168/4

parya : Hindistan'da kast dışı olan kimse -2- [Port]
p. 113/4, 114/4

pasaj : İki yanında dükkânlar bulunan, yalnız yayaların geçtiği üstü örtülü çarşı -2- [Fr]
p.+ a 205/10
p.+ ın 205/15

pasaport : Yurt dışına gidenlere, gittikleri yabancı ülkelerde kimliklerini ispat edebilmeleri için yetkili kuruluşlarca verilen kimlik belgesi -1- [İt]
p.+ larımızı 052/30

pastacı : pasta yapan ya da satan kimse -5- [İt]
p.+ da 163/8, 194/4
p.+ daki 259/24
p.+ larından 130/23
p.+ ya 144/12

pasyon : Tutkunluk, aşırı özlem, ihtiras -4- [Yun]
p. 220/12, 248/27
p.+ ları 220/1
p.+ u 280/14

paşa : Osmanlı Devletinde mirlivâ tuğgenerallara ve daha yüksek rütbedeki askerlerle yüksek rütbeli sivil memurlara verilen resmî unvan; ağırbaşlı, uslu -1- [Far]
p.+ larda 160/27

patakla - : rasgele vurarak dövmek, dayak atmak -1- [T]
p.- yacağıma 204/14

patla - : nesneler için iç basınç nedeniyle ve genellikle büyük bir gürültü çıkararak dağılmak

-10- [T]
p.- dı 205/12
p.- dığını 205/20
p.- madan 311/11
p.- miş 012/10, 034/3
p.- r 037/29
p.- rken 243/30
p.- yışlar 223/17
p.- yor 039/26
p.- yormuş 160/30

patlak : patlayarak açılmış olan, yarık, yırtık, patlamış -1- [T]
p. 123/10

patlat - : Patlamak işine sebep olmak, patlamasına yol açmak -3- [T]
p.- ırız 056/21
p.- ırlar 066/8
p.- tınız 164/23

patriarkal : Ataerkil -1- [Fr]
p. 075/28

pay : birden çok kişi arasında bölüşülmesi gereken bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm -3- [T]
p. 266/16
p.- mını 100/19, 128/4

payitaht : Başkent, başşehir, merkez-i hükûmet -1- [Far]
p.- mını 113/18

payla - : Hatâsını söyleyerek çıkışmak, azarlamak -3- [T]
p.- dı 088/16, 290/23, 291/5

paylaş - : bölüşmek, pay etmek -4- [T]
p.- amayan 078/16
p.- mak 119/30, 119/32, 244/12

pazar : Birçok satıcının bir arada bulunduğu alışveriş yeri -3- [Far]
p. 186/12, 200/9
p.- a 082/5

pazarlıkçı : Pazarlık yapmayı seven, çok pazarlık eden kimse -1- [Far]
p.- nın 106/22

pazartesi : haftanın günlerinden biri, pazar gününden sonra gelen gün -4- [Far]
p. 004/17, 171/25
P. 201/7, 201/13

peçe : Kadınların sokakta yüzlerini gizlemek için örttükleri yüz örtüsü -1- [İt]
p.+ si 280/22

pedagog : Eğitimci -1- [Yun]
p. 072/17

pedagoji : Eğitimci -3- [Yun]
p. 072/12, 072/26

peder : Baba -4- [Far]
p. 209/18
p.- in 276/26
p.- ini 027/27
p.- iniz 275/23

pek : gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok -88- [T]
p. 014/8, 019/11, 034/5, 041/23, 055/12, 055/32, 063/20, 064/19, 071/27, 091/18, 093/13, 093/16, 096/19, 107/7, 111/27, 112/26, 119/15, 121/14, 123/26, 125/12, 139/26, 154/7, 156/33, 158/17, 161/15, 163/9, 168/21, 169/9, 169/20, 172/3, 172/27, 172/28, 174/29, 175/19, 175/27, 178/17, 180/25, 181/22, 182/13, 185/27, 187/11, 191/15, 192/33, 195/17, 197/6, 197/10, 199/25, 199/31, 217/12, 217/25, 217/28, 219/14, 222/11, 222/13, 225/4, 233/13, 240/2, 242/14, 242/16, 243/33, 244/21, 248/9, 248/18, 256/4, 258/22, 262/6, 266/27, 267/22, 274/18, 284/11, 289/7, 293/11, 298/35, 307/17, 308/11, 308/14, 308/25, 309/33, 314/11, 314/29, 315/14, 315/27, 325/12, 327/8, 329/13, 329/18, 340/30

pekâlâ : öyle olsun, dediğini kabul ediyorum, peki gibi bir anlamda kullanılır -7- [TAr]
p. 035/26, 057/30, 064/25, 098/29, 099/4, 104/2, 293/15

peki : bir isteğin ya da verilen bir buyruğun kabul edildiğini, yerine getirileceğini anlatır, olur bildirir -13- [T]
p. 026/20, 026/23, 069/7, 105/27, 110/13, 156/16, 169/6, 292/8, 300/22, 314/32, 337/13, 351/12, 352/14

pelerin : Omuzlar üzerine konarak kullanılan geniş kolsuz üstlük -2- [Fr]
p.- in 230/13
p.- ini 233/20

peltek : V, s, z gibi bâzı sesleri çıkaklarını değiştirerek dil ucuyla basık olarak söyleyen,

gerektiği gibi telaffuz edemeyen kimse -1-
[T]
p. 058/10

pembe : açık al renk, açık kırmızı gülün rengi, kırmızıya biraz beyaz karıştırılmasıyla elde edilen ren -8- [Far]
p. 029/25, 032/9, 057/16, 057/20, 159/17, 159/19, 259/12, 332/4

pembeleş - : Pembe bir renk almak -1- [Far]
p.- mişti 154/25

pembelik : Pembe olma durumu -3- [Far]
p. 180/14, 359/2
p.+ ten 020/16

pencere : yapıları veya tren, vapur vb ulaşım araçlarını aydınlatmak havalandırmak amacıyla yapılan çerçeve cam panjur perde gibi eklentilerle daha kullanışlı bir duruma getirilen açıklık -51- [Far]

p. 080/8, 163/27, 245/15, 263/28, 284/37, 355/17
p.+ den 083/12, 083/15, 252/14
p.+ ler 157/30, 337/35
p.+ lerden 338/14
p.+ lere 008/1, 044/4
p.+ leri 028/7, 028/14
p.+ lerinden 028/8
p.+ lerine 003/11, 028/18, 033/16
p.+ min 322/26
p.+ mizi 356/4
p.+ nin 016/25, 047/7, 082/16, 082/17, 083/22, 106/9, 111/3, 263/21, 274/17, 276/9
p.+ si 014/25, 023/11
p.+ sinden 029/9, 085/7
p.+ sine 079/29
p.+ sinin 029/3, 210/15
p.+ ye 030/2, 030/15, 049/3, 081/31, 081/33, 106/3, 202/32, 241/5, 253/1, 297/14
p.+ yi 018/24, 084/28

penceresiz : Binâ duvarlarında, taşıtların belli yerlerinde, hava ve ışığın içeriye girmesi ve içeridekilerin dışarıyı görmesi için bırakılan açıklık olmayan -1- [Far]
p. 034/25

pençe : Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının, parmak uçlarında sivri ve aşağıya doğru kıvrık tırnaklar bulunan iç kısmı, İnsanı kendini kurtaramayacağı şekilde hükmü altına alan zorlu güç, aman vermeyen hükmedici kuvvet -3- [Far]
p.+ lerini 116/13
p.+ sinden 121/20, 126/25

perakende : malların toplu olarak değil de tek tek ya da birkaç parça durumunda satılmasına dayanan satış biçimi -2- [Far]
p. 074/17
p.+ den 156/15

perde : görüşü ışığı engellemek bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü; seste pes perde -11- [Far]
p. 083/22, 148/6, 148/10, 237/4
p.+ den 017/16, 185/1
p.+ ler 028/28
p.+ leri 016/27, 020/3
p.+ nin 044/4
p.+ yi 029/2

perişan : insan için acınacak durumda olan, zavalı -3- [Far]
p. 053/3, 070/12
p. edenler 058/17

perspektif : Tabiatın ve eşyânın insan gözüyle görüldüğü gibi bir resim düzleminde belirtilmesi -1- [Lat]
p. 252/2

perşembe : haftanın günlerinden biri, çarşambadan sonra gelen gün -3- [Far]
p. 275/7, 275/20, 336/18

perva : çekinme, korkma, sakınma, korku -3- [Far]
p.+ sı 112/15
p.+ sız 006/31, 063/33

pes : hafif, yavaş sesle söylenen, pest, ince karışıt -1- [Far]
p. 017/16

pest : Aşağı, alçak -1- [Far]
p.+ ü 105/16

peş : birinin ardına düşmek, arkası sıra gitmek, ardına takılmak, birini izleyip durmak -9- [Far]
p.+ i 084/29
p.+ inde 275/28, 281/4
p.+ inden 054/27, 075/3
p.+ ine 009/27, 045/19, 074/26, 269/3

peşin : bir alışverişte, alışverişin yapıldığı anda, alınan şeyin teslimiyle birlikte ya da tesliminden önce ödenen -1- [Far]
p.+ deyim 058/14

peşisıra : Ardınca -1- [Far]
p. 018/22

peşkeş : armağan-1- [Ar]
p. 050/5

peşkir : genellikle pamuk ipliğiyle dokunmuş
havlu -1- [Far]
p.+ iyle 214/29

petrol : Bâzı arâzilerde yer altında kayaların
içindeki oyuklarda birikmiş, çeşitli
hidrokarbonların karışımından ibâret, sarımsı
yeşil veya siyah renkli, koyu yağ kıvâmında
madde -2- [Lat]
p. 114/19, 129/6

peyda : Açıkta ve meydanda olan, âşıkâr, zâhir
-20- [Far]
p. 015/11, 074/15, 077/19, 079/23,
084/2, 084/9, 087/8, 092/16,
125/22, 133/8, 133/16, 144/20, 156/13,
170/1, 205/1, 208/19, 260/6,
271/26, 300/20, 318/12

peygamber : İslam dinine göre, Tanrı'ca özel
olarak görevlendirilen, insanlara Tanrı'nın
buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine
çağırان kimse -1- [Far]
p.+ in 117/8

peyke : Dar ve alçak tahta sedir, bilhassa
kahvehânelerde duvara bitişik tahtadan kanepe
-1- [Far]
p.+ nin 086/13

peynir : Sütün, bu işe mahsus bir maya ile
mayalanıp katılaştırılması sûretiyle elde edilen ve
birçok çeşidi bulunan meşhur yiyecek -1-
[Far]
p. 045/27

pırlıltı : Pırıldayan bir şeyde görülen parlaklık,
ışılta -3- [T]
p.+ lar 197/28
p.+ larla 129/24
p.+ sı 239/24

pırlanta : birkaç yüzü olacak biçimde yontulmuş
ve foyasız parlak elmas -3- [İt]
p. 212/14, 218/16
p.+ dır 294/22

piç : Terbiyesiz, arsız çocuk -2- [Far]
p. 056/23
p.+ i 056/14

pierre : çekirdek, taş -1- [Fr]
p. 034/10

PierreLoti : İstanbul'da bir yer adı-1- [Fr]
P.+ nin 143/16

pir : Yaşlı, ihtiyar kimse -1- [Far]
p. 214/20

pirinç : Buğdaygillerden, sıcak bölgelerde kökleri
bol su içinde kalarak yetişen bir yıllık bitki -2-
[Far]
p. 029/4
p.+ i 112/32

pis : Üzerinde leke, toz veya kir bulunan, kirle
kaplı olan, kirli; kötülenmek istenen,
beğenilmeyen, kıymet verilmeyen kimse veya
şeyler için küçümseme sözü olarak kullanılır
-1- [T]
p. 134/27

pişir - : Isıda tutarak yenecek duruma getirmek
-2- [T]
p.- iyor 334/8
p.- medi 334/12

pişkin : arsızca, saygısızca davranarak işini
yürüten, yüzüstü kimse -5- [T]
p. 064/28, 073/9, 103/26, 103/33, 277/3

pişkinlik : pişkin olma durumu -1- [T]
p.+ i 049/31

pişman : yaptığı bir davranışın, söylediği bir
sözün iyi olmayan sonucunu görerek üzülen
kimse -8- [Fr]
p. 067/5, 170/25, 198/18, 203/2, 293/5,
293/9, 293/11
p.+ ım 175/29

pişmanlık : Yaptığı iş veya davranışın sonucunu
beğenmeyip hayıflanma, pişman olma, nedâmet
-3- [Fr]
p.+ ı 142/19
p.+ ında 141/27
p.+ tan 283/15

piyango : bir kuruluşta çalışanlara, iyi çalıştıkları
için verilen ya da kazançtan dağıtılan, aylık dışı
para -6- [Ar]
p. 045/28, 268/4, 268/9, 268/13
p.+ da 268/5
p.+ dan 268/4

piyano : Tam sesler için beyaz, yarım sesler için
siyah olarak ayrılmış tuşlara parmakla basılınca
bunlara bağlı bir çekicinin harekete gelerek âit
olduğu tele vurması sûretiyle ses veren, birçok
sesi bir anda işittirebildiği için batı müziğinin en
önemli âleti olan klavyeli, çok sesli çalgı -39-
[Fr]
p. 197/14, 282/30, 282/32, 285/1, 285/2,
285/6, 302/19, 310/28,

330/19, 341/24, 341/25, 341/26, 341/28,
342/1, 342/7, 343/2, 343/5,
343/6, 343/34, 344/4
p.+ da 262/21
p.+ dan 282/34, 285/4
p.+ lar 344/12
p.+ nun 285/11, 302/24, 320/10, 339/23,

343/30

p.+ su 342/3, 344/19
p.+ ya 341/12, 342/9
p.+ yu 339/27, 341/31, 342/4, 343/27,

344/8

plân : geleceğe dönük tasarı, düşünce -1-
[Fr]
p.+ larını 255/27

poker : İskambille ve genelde dört kişi tarafından
oynanan bir kumar oyunu -4- [Fr]
p. 176/33, 219/27
p.+ den 177/2, 213/31

poliklinik : Hastalıkların ön tanılarının ve
hastaların ayakta tedavilerinin yapıldığı özel
klinik -1- [Fr]
p.+ e 011/23

polis : kentte kamu düzenini, huzur ve güvenliği
sağlamakla görevli örgüt -31- [Fr]
p. 066/9, 066/17, 066/21, 135/4, 136/8,
137/2, 241/7, 292/3
p.+ e 066/11, 066/12, 072/19, 137/22,
138/18, 184/14
p.+ i 040/26, 144/13, 145/26, 146/14
p.+ imiz 185/7
p.+ imizin 149/13
p.+ ini 135/17
p.+ ler 004/31, 041/1, 136/13, 136/30,
291/25, 291/28
p.+ lerden 136/28, 137/7
p.+ lere 136/22
p.+ leri 205/16

politika : Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve
içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme
esaslarının bütünü, siyaset, siyasa -19- [İt]
p. 096/20, 099/31, 100/5, 124/13,
143/18, 144/8, 144/14, 219/25
p.+ dan 098/18
p.+ larla 142/31
p.+ m 100/11, 101/6
p.+ n 100/7
p.+ sma 100/1, 107/14
p.+ sını 055/17
p.+ ya 099/18
p.+ yı 099/30, 100/3

politikasız : Devletin etkinliklerini amaç, yöntem
ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme
esaslarının bütünü olmayan -1- [İt]
p. 100/5

porselen : Kaliteli ince kil çamurundan yapıp
üzeri sırlanmış kap kacak, biblo cinsinden yarı
saydam eşyâ, fağfur, çini -1- [İt]
p. 352/4

portre : İnsan resmi -2- [Fr]
p.+ si 223/15
p.+ sini 334/31

pos : Uzun ve gür bıyığı tasvir eden Posbıyık ve
Posbıyıklı sözlerinde geçer -3- [Far]
p. 058/9, 287/32, 288/27

posta : Bir yerden bir yere gönderilen mektup,
telgraf, paket vb'nin bütünü -2- [Lat]
p. 011/12, 081/2

postahane : posta ile gönderilen maddelerin
kabul edildiği postaya verilmiş maddelerin ayırım
ve dağıtımının yapıldığı bina -2-
[İtFar]
p.+ nin 144/15
p.+ ye 279/15

pour : için -1- [Fr]
p. 268/7

poz : fotoğraf çekerken objektifin açık kaldığı
süre, ışık girme süresi -4- [Fr]
p. 003/17, 304/21
p.+ ların 065/3
p.+ u 157/6

praksi : Uygulama -2- [Slov]
p. 109/32
p.+ terden 110/18

pratik : bir şeyi yapma yöntemi ya da biçimi
-5- [Fr]
p. 012/5, 066/3, 109/34, 110/23
p.+ tir 066/2

prens : Bir prensliğin başında bulunan kimse
-1- [Lat]
p.+ in 321/15

prensip : Esas olarak alınan temel düşünce, temel
inanç, temel unsur, ilke, umde -3- [Far]
p. 050/7
p.+ i 092/25
p.+ ini 069/27

program : Yapılması tasarlanan bir işin yürütülme düzenini zamâna bağlı olarak gösteren maddelerin bütünü -4- [Yun]

p.+ da 104/14
p.+ ı 199/24, 209/28
p.+ in 051/2

proje : Yapılması düşünülen şeyin zihinde tasarlanan şekli, tasarısı -2- [Fr]
p.+ ler 309/16
p.+ sini 055/17

proletarya : Emekçi sınıfı -1- [Fr]
p.+ nın 123/1

proleter : Geçim kaynağı emek gücü olan, başka gelir kaynağı bulunmayan kimse, emekçi -2- [Lat]
p. 122/30
p.+ in 122/31

propaganda : Bir fikir veya harekete taraftar kazandırmak, düşünce, kanâat ve değer hükümlerini değiştirmek, davranış tarzlarını istenen yönde etkilemek amacıyla söz, yazı vb yollarla yapılan çalışma -2- [Lat]
p. 098/32, 106/30

propagandacılık : Propaganda yapma işi -1- [İt]
p.+ ta 280/15

prova : Bir şeye son biçimini verebilmek, onu tamamlanmış hâliyle ortaya çıkarabilmek için önceden yapılan deneme -2- [Lat]
p.+ sı 056/9
p.+ sını 061/27

pudriyer : pudralık -2- [Fr]
p. 312/4
p.+ ler 312/6

pul : Posta parasına ve damga resmine karşılık mektuplara ve evrâka yapıştırılmak üzere devletçe bastırılan ve belli bir ücret ödenerek alınan arkası yapışkan küçük kâğıt parçası -4- [Far]
p. 350/16, 350/18
p.+ u 011/12
p.+ unu 011/22

püskül : ipekten, sırmadan ya da herhangi bir iplikten yapılan, süs olarak bir ucundan bir şeye bağlanan, öteki ucu serbest saçak durumundaki iplik demeti -2- [T]
p.+ süz 018/10
p.+ ünü 073/3

püskür : : Ağızdaki sıvı veya toz halindeki bir şeyi hızla ve sesle dışarı atmak -3- [T]

p.- dü 037/21
p.- en 009/2, 032/17

püskürt : : Savurarak dışarı atmak -1- [T]
p.- ülecek 355/33

Quelch : Özel ad -1- [İng]
Q. 118/12

qul : saldırıya uğrayan -1- [Fr]
q. 034/10

Rab : Tanrı -1- [Ar]
R.+ dan 053/3

rabıta : İki şeyi birbirine bağlayan nesne, bağ; münâsebet, âlâka, bağ -1- [T]
r.+ lı 175/8

radde : Derece, mertebe, kerte -1- [Ar]
r.+ ye 009/19

Radek : Sovyet siyaset adamı ve gazeteci -1- [Rus]
R. 118/11

raf : tahtadan ya da metalden yapılmış, bir duvara ya da bir dolabın içine birbirine koşut bir biçimde tutturularak üst üste katlar oluşturan, üstüne öteberi koymaya yarayan, genellikle enlice levhaların her biri -2- [T]
r. 106/13
r.+ ları 106/12

rağmen : bir şeyin olması lâzım gelenin aksine geliştiğini, o şeyin gerektirdiği hâlin aksine davranıldığını ifâde eder e karşı, e karşın -17- [Ar]
r. 070/16, 089/23, 092/15, 094/22, 095/4, 095/5, 120/29, 162/20, 176/1, 198/15, 208/10, 267/17, 272/28, 278/28, 297/24, 298/15, 315/29

rahat : insanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu -29- [Ar]
r. 063/28, 105/8, 106/20, 148/11, 161/26, 166/12, 170/16, 174/26, 177/16, 198/17, 204/12, 205/7, 213/23, 224/31, 239/19, 266/4, 279/30, 289/29, 303/10, 303/22, 320/12, 330/12, 334/18, 342/19, 342/23
r.+ ça 064/2
r. edemedi 319/5
r.+ mı 152/7

rahatla : : Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur -2- [Ar]
r.- dınız 350/22
r.- yorlar 188/15

rahatlık : Rahat olma durumu, üzüntüsü ve sıkıntısı olmama -6- [T]

r. 130/19, 266/8, 327/17
r.+ ı 065/3, 320/22

rahatsız : rahat olmayan, sıkıntılı, kaygılı, tedirgin, huzursuz kimse -14- [Ar]
r. 059/10, 079/12, 170/13, 171/24, 221/33, 260/1, 273/9, 273/13, 348/6

r. edecek 254/13
r. eder 220/3, 220/17
r.+ san 346/30
r.+ sınır 317/30

rahatsızlık : Rahatsız olma durumu, tedirginlik, huzursuzluk -3- [Ar]
r. 236/23, 274/21
r.+ ı 220/20

rahman : Herkese, her canlıya merhamet eden Tanrı -1- [Ar]
r.+ a 275/21

rahmet : Birinin suçunu bağışlama, yarlıgama, merhamet etme -2- [Ar]
r. 062/16
r.+ i 275/21

rakip : Aynı şeyi elde etmek isteyenlerden, aynı amaca varmak için uğraşanlardan her biri; aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri -6- [Ar]
r. 065/25, 080/2, 265/19
r.+ ine 081/7
r.+ inin 045/1
r.+ tir 265/14

rakipsiz : Daha üstünü, daha iyisi bulunamayan kimse veya şey -1- [Ar]
r. 210/22

rakkas : Rakseden erkek, köçek -1- [Ar]
r. 254/30

Ramiz : Özel ad -3- [T]
R. 175/8, 175/11, 247/22

rapor : İncelenmesi gereken bir husus hakkında o işi inceleyen kimse veya kurul tarafından hazırlanan, gözlem, düşünce ve tespitleri bildiren yazılı açıklama -5- [Yun]
r. 011/11
r.+ a 011/18
r.+ da 072/6
r.+ ları 061/19
r.+ un 011/22

rasgele : gelişigüzel, herhangi bir -2- [Far]
r. 329/2, 335/22

Rasih : Özel ad -1- [Ar]
R. 096/12

rastgel - : Herhangi bir, lalettayin -2- [Far]
r.- di 174/31
r.- medim 222/10

rastgele : gelişigüzel, herhangi bir -4- [Far]
r. 002/16, 029/5, 244/5, 258/17

rastla - : hiç ummadığı, düşünmediği halde karşılaşmak -17- [Far]
r.- dı 076/7
r.- dığı 334/16
r.- dıkça 125/26
r.- dılar 279/18
r.- dim 201/14
r.- madığım 314/10
r.- madım 192/31
r.- mak 034/28, 045/25
r.- mamıştım 193/35
r.- rım 096/20
r.- sa 082/9
r.- saydım 226/33
r.- yınca 273/7
r.- yordu 149/19
r.- yorum 193/29, 193/33

rayiha : Koku, güzel koku -1- [Ar]
r.+ lı 080/4

razi : kabul eden, yeterli sayan, uygun bulan, benimseyen, isteyen -17- [Ar]
r. 005/13, 036/2, 093/6, 096/13, 141/6, 289/4, 289/8, 314/26, 328/16, 352/11
r.+ dır 350/11
r.+ yım 223/1, 223/2, 232/1, 350/11, 350/12

reaksiyon : Herhangi bir etkiye gösterilen karşı tesir, tepki, aksülamel -3- [Fr]
r.+ ları 261/9
r.+ larının 008/21
r.+ undan 354/31

realite : Gerçek, gerçeklik, şe'niyet -4- [Lat]
r. 108/30
r.+ si 108/26
r.+ sine 178/30
r.+ yi 108/7

Reed : Özel ad -1- [İng]
R. 118/13

reel : Gerçek, hakîkî -2- [Lat]
r. 108/24, 109/1

refah : Varlık ve bolluk içinde rahat ve kolay yaşama, geçim rahatlığı ve bolluğu -2- [Ar]
r. 287/16
r.+ lı 041/32

refleks : dıştan gelen bir uyarıma karşı oluşuveren, devinim, salgı gibi tepkiler biçiminde kendini gösteren, istençdışı sinir etkinliği -4- [Fr]
r.+ le 042/26
r.+ lerine 157/4
r.+ lerini 170/20
r.+ lerle 009/12

rehavet : Gevşeklik, kendini koyuverme, ağırlık, tembellik -4- [Ar]
r.+ i 099/22
r.+ in 017/27
r.+ ine 357/23
r.+ ini 085/29

rehberlik : Rehber olma durumu, yol gösterme, kılavuzluk -1- [Far]
r. 157/26

reis : başkan -1- [Ar]
r.+ inin 350/17

rekabet : aynı işi yapan, aynı amacı güden kimseler arasındaki yarışma, çekişme -3- [Ar]
r. 078/17, 256/23
r.+ e 256/26

renk : cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum -49- [Far]
r. 020/6, 028/15, 052/2, 083/16, 157/2, 354/24
r.+ i 009/24, 010/24, 025/13, 044/30, 068/2, 117/17, 131/26, 133/21, 170/1, 170/26, 173/21, 180/15, 191/16, 216/11, 227/23, 241/26, 313/30, 332/27, 332/28, 332/29, 351/21, 353/16
r.+ im 330/33
r.+ inde 181/21
r.+ ine 218/16, 234/18, 359/2
r.+ ini 007/22, 091/2
r.+ inin 272/1, 297/15
r.+ iyie 259/12
r.+ iyle 259/11
r.+ ler 236/25, 262/15
r.+ lere 084/14
r.+ leri 083/23, 261/7, 332/4
r.+ li 238/2, 354/21
r.+ te 133/10

renkli : beyaz dışında rengi ya da renkleri olan -7- [Far]
r. 029/25, 073/10, 197/27, 212/12, 251/8, 252/1, 259/15

reprocher : Kusurunu yüzüne vurmak, yüzlemek; sitem etmek, paylamak; başa kakmak -1- [Fr]
r. 322/15

re'sen : Kimseye bağlı olmadan, kendi başına -1- [Ar]
r. 060/13

resim : Bir nesne, bir canlı yahut tabiatın kara kalemle, sulu veya yağlı boya ile kâğıt, bez bir yüzey üzerine yapılan benzeri, tasvir, timsal; fotoğraf -8- [Ar]
r. 335/21, 355/1
r.+ i 029/15, 253/30, 342/25
r.+ in 029/16
r.+ leri 037/1
r.+ lerle 342/28

resmen : Devlet adına, resmî olarak; kesin olarak, açıkça -4- [Ar]
r. 114/14, 301/28, 325/16, 337/28

resmî : devletin olan, devletle ilgili bulunan -7- [Ar]
r. 003/32, 009/23, 060/10, 171/19
r.+ lerdekini 096/9
r.+ lerin 281/32
r.+ lerinde 054/29

ressam : resim yapan sanatçı -1- [Ar]
r.+ lar 195/17

ret : kendisine verilen ya da kendisi için yapılmak istenen bir şeyi kabul etmemek -10- [Ar]
r. 042/33, 183/19, 228/7, 315/24, 339/9
r. eden 109/22
r. ederseniz 304/28
r. edildi 176/17
r. edilen 315/28
r. edilmiş 218/29

reva : Lâyık, uygun, yerinde, münasip -1- [Far]
r. 081/13

revolüsyoner : Devrimci -1- [Fr]
r. 281/3

rey : düşünce, görüş, fikir -6- [Ar]
r. 060/7
r.+ i 053/7
r.+ ini 056/14, 056/20
r.+ inizi 238/28

r.+ lerinizi 066/10

rezalet : toplumda büyük yankı uyandıran, toplumca hoş görülme, toplumun duygularını inciten, küçük düşürücü, utanç verici olay ya da durum -6- [Ar]

r. 016/10, 030/20, 031/2, 033/1
r.+ leri 143/25
r.+ tir 015/32

reze : Kapılara asma kilit takmaya yarayan, biri kapı kasasına, diğeri kapıya vidalanan, iki parçadan ibâret demir menteşe -1- [Ar]
r.+ sini 085/8

rihtım : bir deniz veya akarsu kıyısında deniz taşıtlarının yanaşması, yükleme, boşaltma, indirme, bindirme işlerinin yapılabilmesi için düzenlenmiş yer -13- [Far]

r. 072/4
r.+ a 072/8, 229/27, 264/20
r.+ da 180/26, 180/30, 356/16
r.+ daki 249/16
r.+ dan 273/18
r.+ ı 071/13
r.+ ın 303/3
r.+ ında 094/27, 161/32

rıza : olur bildirme, razı olma, isteme, istek -1- [Ar]
r. 348/31

riayet : Saygı, sayma, itibar -3- [Ar]
r.+ i 274/18
r.+ in 122/7
r.+ ini 170/18

rica : dilek, dileme, dileyiş -37- [Ar]
r. 063/18, 242/25, 275/31, 282/33, 302/19

r. edecek 172/8
r. edecektim 182/18, 183/10, 221/13
r. eden 004/5
r. ederek 063/18
r. ederim 019/21, 052/33, 053/6, 061/11, 090/12, 090/20, 135/29, 213/18, 228/15, 228/24, 231/15, 246/6, 246/20, 257/31, 257/32, 273/8, 276/2, 285/5, 354/18
r. ediyordu 025/4, 198/1
r. ediyorum 140/3
r. etti 024/17
r.+ m 053/8, 124/6
r.+ sı 037/31

rical : Erkekler -1- [Ar]
r. 062/14

ricat : bozguna uğrayarak geri kaçma, geri çekilme -1- [Ar]
r.+ e 082/8

ricî : Ricatla, geri dönmeyle ilgili daha çok bir fıkıh terimi olan “geriye dönülebilir boşama” mânâsındadır -1- [Ar]
r. 100/17

rikkat : İncelik, naziklik -1- [Ar]
r.+ in 039/12

risale : Genellikle belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür -2- [Ar]
r. 168/12
r.+ ler 102/9

ritim : Düzen -1- [Fr]
r.+ ini 005/23

rivâyet : Bir haberi, söz veya olayı nakletme, anlatma -2- [Ar]
r.+ e 038/5
r. edilen 055/10

riyaset : başkanlık -2- [Ar]
r. 118/10
r. eden 013/23

riyazî : Matematikle ilgili, riâyîyeye âit; delillere dayanan -1- [Ar]
r. 128/26

rol : bir işte bir kimsenin ya da şeyin üstüne düşen görev -8- [Fr]
r. 024/26, 177/27, 188/18
r.+ ü 100/20, 264/5, 272/23
r.+ üm 249/6
r.+ ünün 061/28

Roma : İtalya'nın, Lazio bölgesinin ve aynı zamanda Roma ilinin başkentidir -1- [Lat]
R. 059/3

roman : İnsan veya toplumu konu edinen, gerçek veya hayâlî kişiler etrâfında geçen olaylar dizisinin nesirle anlatıldığı uzun eser, büyük hikâye -5- [Lat]
r. 240/2, 254/25
r.+ lar 240/1, 312/2
r.+ larımın 093/4

romansız : İnsan veya toplumu konu edinen, gerçek veya hayâlî kişiler etrâfında geçen olaylar dizisinin nesirle anlatıldığı uzun eser olmayan -1- [Fr]
r. 335/10

romantik : Duygu ve hayâle aşırı derecede yer veren -3- [Fr]
r. 075/26, 261/7, 349/24

romantizm : XVIII yüzyıl sonu ve XIX yüzyıl başında Avrupa'da ortaya çıkan, o zamana kadar alışılmış kalıpları reddederek ferdin yaratıcı gücünü ön plana çıkaran, duygu ve hayâle aşırı derecede yer veren sanat akımı -2- [Fr]
r.+ i 152/10
r.+ in 152/11

rop : Kadın elbisesi -2- [Fr]
r. 010/24
r.+ u 181/21

Rosmer : Amerikalı bir Fransız siyasi aktivisti ve tarihçisi -1- [Ing]
R. 118/12

ruh : İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can -104- [Ar]
r. 007/3, 013/19, 050/12, 090/23, 153/27, 225/12, 254/27, 254/28, 255/12, 255/14, 256/3, 272/32, 297/22, 313/2, 320/10, 320/11, 321/13, 349/13, 355/24, 356/7
r.+ a 046/5
r.+ dadır 349/14
r.+ en 340/16
r.+ lar 200/4, 200/6, 200/7, 254/29
r.+ larımızı 222/26
r.+ ların 151/24, 151/25, 206/7, 222/24
r.+ larındaki 252/26
r.+ larının 254/13
r.+ tu 248/25
r.+ u 049/27, 070/11, 145/4, 170/17, 189/17, 200/3, 247/19, 263/19, 281/30, 331/26, 332/8
r.+ udur 056/17
r.+ um 335/9, 335/12, 339/2
r.+ umu 335/31
r.+ umun 335/29
r.+ umuz 189/12, 222/28
r.+ umuzu 234/17, 318/28
r.+ umuzun 189/12, 199/3, 234/21, 234/27, 265/2, 312/21
r.+ un 108/33, 156/3, 156/6, 192/1, 208/24, 234/19, 255/14, 255/16, 257/9, 265/5, 331/17
r.+ una 108/29, 297/20
r.+ unda 183/28, 188/27, 317/21
r.+ undaki 226/2
r.+ undan 141/29, 339/3
r.+ unu 057/22, 072/13, 092/20, 170/22, 292/25, 330/12, 335/7
r.+ unun 009/10, 049/25, 050/9, 073/31, 074/2, 141/29, 188/27, 196/28,

265/33, 283/30, 320/21
r.+ unuz 314/20, 314/24
r.+ unuzla 238/21
r.+ uydu 235/22
r.+ uyla 298/26

ruhî : ruhla ilgili, ruhsal -4- [Ar]
r. 081/5
r.+ ye 277/3
r.+ yedir 058/21
r.+ yesini 277/29

Rum : Müslüman ülkelerde oturan Yunan asıllı kimselere verilen ad -5- [Ar]
R. 143/29, 204/4, 204/19
R.+ dur 163/7
R.+ muş 205/18

Rus : Rusya ve Ruslara ilgili -9- [Fr]
R. 130/26, 131/1, 131/12, 131/15, 131/22, 144/11, 144/12
R.+ a 131/22
R.+ lar 259/13

Rusya : Rusya Federasyonu dünyanın en büyük ülkelerinden biri -4- [T]
R. 118/11
R.+ da 118/8
R.+ daki 143/3
R.+ dan 107/29

rutubet : ıslaklık, yaşlılık, nem -1- [Ar]
r.+ li 128/30

rücu : Dönme, geri dönme -2- [Ar]
r. eden 310/18
r. ederdiniz 139/22

rüştiye : Eskiden orta okul derecesindeki mektep -1- [Ar]
r.+ sinden 093/15

Rüştü : Özel ad -164- [Ar]
R. 158/9, 159/20, 163/30, 176/17, 176/20, 176/27, 176/29, 176/32, 178/25, 212/22, 213/20, 213/29, 214/7, 214/14, 214/18, 217/17, 217/18, 217/19, 217/25, 218/35, 219/4, 219/7, 219/32, 220/6, 220/29, 239/8, 240/9, 254/22, 256/14, 256/17, 256/19, 256/21, 265/33, 266/2, 266/3, 266/6, 266/11, 295/5, 295/7, 295/9, 295/10, 295/18, 295/25, 295/26, 301/1, 301/4, 301/20, 301/24, 301/28, 304/9, 304/16, 305/21, 305/28, 306/7, 307/29, 308/1, 310/1, 311/16, 311/17, 311/19, 311/26, 312/4, 312/12, 313/28, 315/21, 322/10, 322/19, 323/19, 325/12, 325/20, 325/24,

326/3, 326/17, 326/21, 327/1, 329/29,
330/1, 337/25, 337/28, 338/32,
339/7, 339/12, 339/16, 340/25, 341/12,
341/18, 341/31, 342/16, 342/18,
342/25, 343/10, 343/11, 343/14, 343/19,
344/27, 344/30, 346/11, 346/19
R.+ cüğüm 309/18, 309/19
R.+ de 176/32, 342/16
R.+ den 221/7, 226/10, 266/11, 320/4,
323/13, 326/15, 327/8
R.+ dür 218/11
R.+ ler 299/5
R.+ nun 325/15
R.+ nün 177/6, 213/27, 213/32, 220/26,
220/33, 226/8, 239/4, 305/11,
305/14, 306/10, 320/24, 322/16, 323/10,
324/11, 325/27, 339/4, 340/1,
342/11, 343/23, 357/12
R.+ ye 214/5, 217/23, 256/22, 265/9,
265/31, 321/1, 323/23, 339/3,
342/31, 357/1
R.+ yle 176/26, 176/30, 216/12, 337/31,
339/12, 342/10, 355/29, 357/4
R.+ yü 238/30, 255/1, 265/13, 281/18,
320/18, 325/17, 331/3, 336/1,
336/27, 337/1, 337/17, 338/29, 352/26

rüşvet : Bir görevliye, kânûnen yapması veya yapmaması gereken bir işte yasa dışı bir kolaylık sağlaması için verilen para yâhut sağlanan menfaat -2- [Ar]
r. 209/9, 209/11

rütbe : Derece, sıra, basamak -2- [Ar]
r.+ lerden 212/21
r.+ li 144/3

rüya : Uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünü, görülen hayaller dizisi, düş -15- [Ar]
r. 103/18, 228/28, 237/4, 262/5, 262/10, 262/13
r.+ lara 168/19
r.+ ları 262/7
r.+ mda 155/18, 169/22, 169/24, 237/31, 238/1
r.+ sı 263/16
r.+ sını 238/5

rüzgâr : havanın yer değiştirmesinden oluşan esinti -40- [Far]
r. 025/10, 025/12, 025/22, 049/22, 075/18, 085/8, 089/5, 194/32, 195/1, 195/33, 196/7, 199/29, 221/21, 221/26, 224/17, 229/23, 231/5, 233/20, 235/8, 267/27, 309/9, 338/1
r.+ a 085/27, 271/15
r.+ da 145/1, 227/22
r.+ dan 002/16, 020/29, 035/27

r.+ ı 035/7
r.+ ın 025/17, 028/12, 196/1, 196/3
r.+ ıyla 149/16
r.+ la 035/1, 085/11, 199/3, 226/13
r.+ lara 183/28

saadet : Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık -9- [Ar]
s.+ i 117/28, 269/21, 349/27
s.+ idir 130/5
s.+ im 310/8
s.+ imi 306/28
s.+ in 152/17
s.+ inden 333/18
s.+ iyle 120/32

saat : altmış dakikadan oluşan ve bir günlük sürenin yirmi dörtte birine eşit olan zaman parçası -69- [Ar]
s. 004/17, 004/25, 009/14, 014/16, 019/24, 020/10, 029/13, 040/7, 044/8, 078/33, 079/8, 082/19, 082/20, 084/22, 097/30, 135/30, 177/23, 229/25, 237/17, 240/20, 264/15, 272/18, 277/13, 285/25, 289/21, 291/25, 295/31, 296/9, 321/29, 328/1, 341/27, 358/26
s.+ i 334/11
s.+ idir 044/17
s.+ im 082/1, 096/14
s.+ in 045/11, 078/30
s.+ inde 322/1
s.+ ine 019/22, 028/19, 036/16, 058/6, 070/21, 172/2, 197/33, 257/29, 289/20, 294/15, 312/18
s.+ ini 044/8, 337/24
s.+ lerce 125/17, 143/32, 147/3, 260/31, 328/32
s.+ lere 046/1
s.+ lerle 291/11
s.+ te 054/22, 056/15, 088/9, 233/9, 234/32, 245/23, 342/7
s.+ ten 044/29, 082/29
s.+ tir 003/28

saatlerce : Uzun süre -1- [Ar]
s. 303/18

sabah : güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman -64- [Ar]
s. 010/7, 035/20, 061/6, 067/11, 081/31, 082/28, 091/15, 097/29, 210/20, 236/5, 236/18, 237/9, 238/8, 241/23, 253/29, 273/9, 274/25, 274/27, 291/29, 323/1, 329/32, 330/8, 330/29, 332/16, 344/23, 344/27, 356/16
s.+ a 007/31, 078/31, 078/33, 123/18, 173/17, 241/3, 260/17, 270/27,

294/32, 314/30, 343/11, 358/20
 s.+ ı 018/29, 293/27
 s.+ ın 044/5, 079/30, 089/20
 s.+ ını 091/24
 s.+ ki 020/14, 261/28
 s.+ lara 262/6
 s.+ ları 045/27
 s.+ leyin 004/3, 168/21, 177/22, 236/2,
 238/23, 261/12, 282/12, 283/3,
 322/26, 344/7, 355/15
 s.+ tan 051/3, 079/27, 285/10, 325/25

sabır : Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme -9- [Ar]
 s. 242/28, 293/23
 s. edebilseniz 225/28
 s. et 216/27, 347/19
 s. etmeğe 303/27
 s.+ i 275/22
 s.+ lar 276/5
 s.+ lı 068/1

sabırlı : Sabreden, sabır gösteren, telâşlı ve aceleci olmayan -2- [Ar]
 s. 044/31, 253/28

sabırsızlan - : Sabırsızca davranmak, sabırsızlık göstermek -1- [Ar]
 s.- ıyordu 343/10

sabırsızlık : Sabır göstermeme, sabırlı davranmamak, sabır göstermemek -5- [Ar]
 s. 027/8, 146/7, 150/18
 s.+ la 216/16
 s.+ tan 044/12

sabit : yer değiştirmeyen, hep aynı yerde duran, durağan -19- [Ar]
 s. 005/9, 008/16, 011/17, 030/24,
 061/26, 075/7, 083/3, 157/24,
 227/26, 228/28, 248/8, 255/11, 255/12,
 304/32, 314/18, 314/20, 314/23,
 315/2
 s.+ tir 314/22

Sabri : Özel ad -11- [Ar]
 S. 035/4, 035/5, 036/9, 044/19, 051/7,
 052/21, 052/24, 053/6,
 065/8, 066/26
 S.+ yi 208/27

saç : Baş derisini kaplayan kıllar -35- [T]
 s. 019/28, 053/14, 251/9
 s.+ lar 029/25, 320/16
 s.+ ları 009/25, 021/6, 083/18, 133/11,
 153/20, 159/19, 159/22, 160/28,

242/1, 259/15, 287/29, 304/22, 304/23
 s.+ larına 055/11, 099/26, 227/23, 242/2,
 242/7
 s.+ larından 040/32, 307/5, 316/21
 s.+ larını 029/14, 039/23, 316/28
 s.+ larının 051/11, 131/26, 228/10,
 334/28, 354/27
 s.+ tan 002/17

saç - : bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek, serpmek -2- [T]
 s.- ık 161/32
 s.- ılmaz 070/12

saçma : bir değeri olmayan, yersiz, tutarsız, mantıksız söz -4- [T]
 s. 072/31, 074/24, 326/5
 s.+ dır 103/18

saçmala - : anlamsız, yersiz, tutarsız, gereksiz, saçma sapan sözler söylemek ya da böyle davranışlarda bulunmak -2- [T]
 s.- yorsun 079/20, 079/22

sade : süsü püsü olmayan, süsten ve gösterişten uzak olan, süssüz, gösterişsiz, yalın -16- [Far]
 s. 008/20, 119/30, 128/18, 162/2,
 175/21, 188/11, 222/16, 222/17,
 242/21, 254/26, 266/7, 300/11, 308/17,
 308/21, 355/33

sadece : başka bir şey bulunmaksızın, yalnızca, ancak, yalnız olarak -12- [Far]
 s. 053/2, 062/24, 072/29, 108/12,
 108/25, 120/31, 124/3, 141/30,
 153/28, 213/24, 272/23, 304/20

sadeleştir - : Sâde ve süssüz duruma getirmek -1- [Far]
 s. 153/15

sadık : Dostluğunda samimî ve vefâlı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefâyı gösteren, sadâkatli -1- [Ar]
 s. 188/1

sadme : Sabreden, sabır gösteren, telâşlı ve aceleci olmayan -1- [Ar]
 s. 086/3

saf : İçine temizliğini bozacak bir şey karışmamış olan, temiz, duru, arı, berrak, hâlis -1- [Ar]
 s.+ pur 109/5

safa : Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik -4- [Ar]
 s. 010/4, 210/3, 285/21, 329/9

safha : evre -9- [Ar]
 s. 004/12, 021/34
 s.+ da 315/28
 s.+ ları 254/21
 s.+ sı 047/29
 s.+ sına 227/33, 311/20
 s.+ sındayız 102/5
 s.+ sını 103/23

sâfi : Katıksız, duru, temiz -1- [Ar]
 s. 034/4

Safiye : Özel ad -47- [Ar]
 S. 158/9, 167/17, 212/23, 213/32, 214/5,
 214/12, 214/18, 217/18,
 220/30, 256/14, 256/17, 256/18, 256/19,
 256/23, 256/25, 325/13, 325/20,
 325/21, 325/26, 326/1, 326/4, 326/11,
 326/22, 327/2, 327/14, 327/28,
 329/31, 336/20, 337/21, 337/28, 341/10,
 341/30, 342/10, 342/14, 343/11,
 343/12, 343/16, 344/8, 357/7
 S.+ nin 327/21
 S.+ ye 214/9, 214/14, 220/24, 329/29,
 343/14, 356/28
 S.+ yi 325/29

safsata : boş, asılsız, temelsiz söz, gerçek gibi
 görüldüğü halde aslında esassız olan kıyas,
 gerçek süsü verilmiş yalan -1- [T]
 s.+ larıdır 266/14

sağ : sağlıklı, esen olmak -27- [T]
 s. 018/13, 028/1, 028/5, 029/7, 051/14,
 083/14, 100/17, 113/9,
 133/8, 202/22, 214/5, 334/28, 347/9
 s.+ a 086/7, 131/5, 147/2, 312/26,
 338/10, 348/14
 s.+ daki 028/14
 s.+ dan 169/1, 169/5, 169/11
 s.+ ken 174/16, 176/15
 s.+ mış 040/13

sağlam : bozulmadan, değişmeden uzun süre
 varlığını koruyabilen, dayanıklı; sakatlığı ve
 hastalığı olmayan, sağlıklı, sıhhatli -3- [T]
 s. 025/12, 129/3, 257/9

sağlamlık : Sağlam olma durumu -2- [T]
 s. 191/32
 s.+ ı 192/1

sağlık : birini ya da bir şeyi işe yarar, elverişli,
 iyi, uygun diye bildirmek -2- [T]
 s. 013/23
 s.+ ında 261/21

saha : alan -4- [Ar]
 s. 008/11

s.+ sında 255/14
 s.+ sından 303/19
 s.+ sını 035/25

sahanlık : kimi taşıtlarda iniş ve binış kapıları
 önlerinde yapılmış, ayakta durulan yer -6- [Ar]
 s. 146/10
 s.+ a 250/26
 s.+ ın 001/7, 148/12
 s.+ ına 358/21
 s.+ tan 146/4

sahi : gerçekten, gerçek olarak -8- [Ar]
 s. 153/32, 154/2, 186/16, 308/7, 318/4,
 342/27, 358/6
 s.+ den 327/3

sahiden : gerçek olarak, gerçekten -1- [Ar]
 s. 172/22

sahife : bir defter veya kitap yaprağının iki
 yüzünden her biri; olayların zaman içinde yer alan
 safhalarından her biri -17- [Ar]

s. 267/5
 s.+ ler 328/25, 328/28
 s.+ lerde 352/18
 s.+ leri 328/22, 328/23, 336/6, 353/4
 s.+ lerin 125/4
 s.+ lerine 280/3
 s.+ lerini 267/5, 335/23
 s.+ sına 055/5
 s.+ sine 240/34, 246/27
 s.+ yı 054/30
 s.+ yi 243/3

sahil : Deniz, nehir veya göl kenarı, kıyı, yalı
 -6- [Ar]
 s.+ de 320/17, 321/20
 s.+ e 295/27, 295/32, 316/10, 317/28

sahip : bir şeyin kendisinin olduğunu öne sürmek
 -29- [Ar]
 s. 009/1, 043/11, 056/11, 061/20,
 115/29, 214/31, 268/27, 268/28
 s.+ i 005/1, 029/26, 061/15, 103/25,
 121/25, 136/3, 142/15, 177/27,
 192/10, 196/33, 328/11
 s.+ ine 083/13, 170/19
 s.+ inin 052/29, 071/6, 078/19
 s.+ iydi 191/30
 s.+ lerini 114/18
 s.+ ti 108/25, 109/5
 s.+ tiler 235/11

sahne : Oyun, konser gösterilerde seyircilerin
 kolayca görebilecekleri şekilde zeminden yüksek
 yer; bir olayın, bir husûsun görüldüğü, cereyan
 ettiği yer -7- [Ar]

s. 333/33
s.+ deki 204/25
s.+ den 204/27
s.+ leri 329/2
s.+ leriyle 046/8
s.+ nin 272/12
s.+ yi 204/21

sahte : içten gelmeyen, yapmacık, yapay -6-
[Far]
s. 101/19, 190/3, 234/20, 322/24
s.+ leştiği 018/17

sahtekârlık : Sahtekâr olma durumu, sahtecilik, sahtekârca davranış, sahtecilik -2-
[Far]
s.+ ı 224/33
s.+ tır 224/33

saik : Sevkeden, gönderen, götüren -2-
[Ar]
s.+ i 095/2
s.+ lere 195/30

saika : Yıldırım -1- [Ar]
s.+ sıyla 151/8

saje : Usluluk, uysallık, ağırbaşlılık, bilgelik -1-
[?]
s.+ sine 065/1

sakal : yetişkin erkeklerde yanaklarda ve çenede çıkan kılların tümü -5- [T]
s.+ ı 007/21, 133/11
s.+ ını 051/15, 129/9
s.+ iyle 051/16

sakat : Vücûdunda bir eksikliği veya bir organında arızası bulunan canlı, engelli, özürlü, alil -1- [Ar]
s. 188/18

sakatlık : Sakat olma durumu, mâlûliyet -1-
[Ar]
s. 255/6

sakın - : bir şeyi yapmaktan, herhangi bir korku, çekinme ya da düşünceyle uzak durmak -3-
[T]
s.- ırım 175/32
s.- mayanlardan 175/26
s.- maz 174/12

sakız : kimi ağaçların, özellikle de sakızağacının kabuğundan sızan, çiğnendiğinde yumuşayan, hoş kokulu, sarımtırak beyaz renkli reçine -1-
[T]
s.+ ı 073/3

sakin : gürültü patırtı olmayan, sessiz -13-
[T]
s. 008/14, 031/28, 058/26, 075/19, 122/12, 140/7, 216/9, 246/9, 260/29, 320/9
s.+ di 246/33, 247/14

sakinleş - : Durgun, hareketsiz, sessiz duruma gelmek -2- [Ar]
s.- miş 357/34
s.- ti 131/33

sakla - : Kaybolmaması, zarar görmemesi için belli ve emin bir yere koymak, kaldırmak; değer verip elden çıkarmamak, elinde bulundurmaya devam etmek -10- [T]
s.- dığı 123/23, 328/29
s.- mağa 091/1, 289/18, 296/15, 296/19
s.- mayan 325/27
s.- mayı 080/22
s.- miyormuş 184/9
s.- yabilmek 030/12

saklan - : kendi kendini saklamak -5- [T]
s.- an 252/19, 304/24
s.- arak 249/22
s.- dığını 250/20
s.- maya 039/18

saklı : başkalarından gizlenen, gizli tutulan -3-
[Ar]
s. 265/33, 274/9, 318/27

saksı : genellikle pişmiş topraktan yapılan, içine toprak konularak çiçek yetiştirmekte kullanılan, türlü büyüklükte olabilen kap -3- [T]
s.+ lardan 158/16
s.+ nın 162/12, 332/3

sal - : tutukluluğuna, bağına ya da baskı altındaki durumuna son vererek özgür bırakmak, salıvermek, koyuvermek -1- [T]
s.- ıverdi 095/28

salâhiyet : Yetki -3- [Ar]
s. 070/3, 207/9, 296/6

salamandra : İçinde antrasit kömürü yakılan seyyar bir soba çeşidi -1- [Yun]
s.+ nın 158/15

saldır - : bir kimseye ya da bir şeye karşı kırıcı, yıkıcı, sert eleştiriler yapmak -5- [T]
s.- ır 286/2
s.- ışları 074/18, 349/26
s.- mıştır 143/10
s.- ttı 114/23

salı : Pazartesi ile çarşamba arasındaki günün adı,
haftanın üçüncü günü -2- [Ar]
s. 126/11, 126/14

salık : Haber, bilgi -1- [T]
s. 290/31

salıncak : küçük çocukları uyutmak için beşik
yerine kullanılan ve karşılıklı iki yere iple bağlı
bulunan asılı, kolayca sallanan yatak -1-
[T]
s. 302/32

salıver - : Serbest bırakmak, gitmesine izin
vermek; bırakmak, koyuvermek -9- [T]
s.- di 121/4, 166/13, 169/19
s.- diler 291/26
s.- en 037/16
s.- erek 166/5
s.- meye 048/2
s.- mişti 009/4, 015/4

salla - : düzenli bir biçimde ve hep aynı
doğrultuda hareket ettirmek -38- [T]
s.- dı 010/18, 012/15, 033/22, 092/5,
135/6, 191/20, 202/22, 204/10,
209/16, 231/5, 292/15, 294/19, 294/29
s.- dıgım 028/22
s.- dıktan 023/22, 059/27
s.- na 135/10
s.- r 326/3
s.- yacağımızı 140/18
s.- yarak 006/4, 018/18, 042/32, 058/19,
061/13, 069/1, 088/4, 088/15,
108/15, 110/7, 146/8, 187/28, 188/4,
216/20
s.- yor 183/24, 318/28
s.- yordu 030/22, 137/19

sallan - : güçlü bir biçimde sarsılmak, titremek
-28- [T]
s.- an 012/19, 034/4, 145/1, 151/5,
156/32, 254/31
s.- arak 020/30, 029/31, 085/4
s.- dı 081/29, 110/9, 187/21, 261/1,
348/14
s.- dıkça 282/1
s.- dıktan 009/13
s.- ır 181/26, 226/3, 252/25
s.- ışına 007/28
s.- iyor 015/8, 255/10
s.- iyordu 010/22, 180/34, 237/4
s.- ma 136/15
s.- mağa 080/11
s.- maya 017/15

sallantı : Sallanmak işi, sallanış -2- [T]
s. 229/29
s.+ ya 349/9

salon : toplantıların, kutlamaların, gösterilerin
yapıldığı geniş yer -41- [Fr]
s. 157/28, 157/31, 167/3, 168/1, 220/26,
221/7, 266/14, 307/10
s.+ a 190/34, 236/8, 239/18, 320/8,
329/8, 338/9
s.+ da 181/6, 187/8, 197/30, 296/8,
308/23, 320/6
s.+ dakileri 236/17
s.+ dan 171/19, 171/27
s.+ un 157/11, 158/12, 163/28, 167/12,
168/4, 220/23, 341/27
s.+ una 016/16, 030/4, 036/29, 150/28
s.+ unda 042/34
s.+ undan 014/24, 187/7
s.+ onun 028/9, 029/9, 212/2, 237/10

saltanat : Hükümdarlık, sultanlık; gösterişli
yaşayış, bolluk ve zenginlik -2- [Ar]
s. 113/22
s.+ ı 143/4

saman : Tahılların taneleri alındıktan sonra kalan
sapları -2- [T]
s. 065/18, 087/15

samimî : açıkyürekli, candan -14- [Ar]
s. 013/24, 089/30, 090/5, 098/23, 195/9,
259/5, 263/3, 264/27,
282/17, 282/23, 298/34, 318/10
s.+ ydi 141/28
s.+ yim 321/22

samimiyet : biriyle senlibenli, içli dışlı olma
durumu -5- [Ar]
s. 145/15, 151/2, 175/22, 264/28
s.+ le 019/20

Samiye : Özel ad -117- [Ar]
S. 015/30, 016/18, 017/6, 017/7, 017/9,
157/19, 157/21, 158/9,
159/13, 161/15, 161/18, 162/3, 162/10,
162/21, 162/28, 163/3, 163/9,
164/30, 165/2, 165/3, 165/27, 166/25,
166/28, 167/7, 167/13, 167/16,
167/30, 167/33, 169/22, 171/14, 171/23,
172/5, 172/16, 172/24, 174/12,
175/15, 175/17, 176/29, 176/31, 177/19,
177/25, 178/19, 178/21, 179/9,
181/10, 181/12, 181/15, 181/34, 182/8,
182/16, 182/25, 182/31, 183/7,
183/14, 183/23, 183/26, 183/35, 184/8,
184/21, 184/33, 185/25, 185/30,
186/1, 186/14, 186/26, 187/7, 187/27,
190/34, 191/6, 191/17, 191/22,
197/11, 197/17, 197/31, 197/33, 198/15,
200/8, 212/8, 213/5, 213/28,

214/23, 216/33, 226/7, 236/13, 236/14,
240/12, 246/11, 246/15, 246/25,
246/29, 247/6, 247/14, 258/4, 285/20,
285/30, 286/23, 289/30, 290/14,
293/6, 293/9, 296/8, 296/11, 296/15,
296/19, 296/23, 297/2, 297/10,
301/7, 307/33, 309/5, 309/12, 309/20,
326/16, 326/24, 341/8
S.+ ye 172/30
S.+ yi 162/14

san - : karşıtının da olasılığını düşünmekle
birlikte, bir şeyin şöyle ya da böyle olduğunu
düşünmek, olabileceğine daha çok inanmak -30-

[T]
s.- dı 133/9, 178/17, 217/24
s.- dığı 050/8
s.- dığımız 199/31
s.- dılar 201/32
s.- dım 006/20, 144/12, 202/31, 321/20,
325/7
s.- ırım 011/4, 061/23, 219/16, 232/9,
238/26, 283/15, 299/31
s.- ırsın 295/1
s.- ırsınız 099/30, 226/9
s.- iyordu 303/13
s.- iyordum 161/12, 349/24, 349/28
s.- iyorlar 336/12
s.- iyorsun 123/19
s.- iyoruz 234/16
s.- miş 004/27
s.- mişti 053/22

sana : sen adının yönelme durumu -77-
[T]
s. 011/30, 012/24, 012/27, 025/25,
027/16, 037/23, 042/30, 052/31,
064/12, 064/21, 064/24, 064/26, 065/4,
065/9, 065/19, 065/27, 065/32,
066/3, 066/9, 066/24, 067/2, 081/9,
091/3, 091/4, 092/32, 096/15,
096/17, 097/11, 098/7, 104/19, 108/23,
122/30, 123/1, 123/2, 124/10,
124/12, 126/13, 126/21, 127/24, 131/16,
132/10, 134/19, 135/2, 139/25,
145/3, 154/30, 155/20, 168/10, 198/20,
199/19, 207/8, 207/20, 209/11,
242/28, 247/24, 255/11, 256/19, 265/27,
275/7, 276/29, 277/5, 277/7,
280/10, 280/11, 289/3, 292/32, 293/14,
293/24, 293/25, 321/17, 323/19,
326/18, 326/19, 331/8, 339/25, 352/14,
352/21

sanat : Duygu, tasavvur ve fikirleri etkili bir
biçimde ve göze gönle hitap edecek şekilde söz,
yazı, resim, heykel ile ifade etme husûsundaki
yaratıcılık -2- [Ar]
s. 240/6

s.+ ina 314/14

sanatkâr : Güzel sanatların bir dalında sanat
niteliği taşıyan eserler veren kimse, sanatçı -1-
[Ar]
s.+ ların 123/5

sanayi : hammaddeleri işlenmiş duruma sokup
değerlendirmeye, kullanılacak ürünler durumuna
getirmeye yarayan bilgilerin, araçların ve
yöntemlerin tüm -3- [Ar]
s. 112/6, 113/14
s.+ yi 100/30

sanayici : Yatırım yapmak sûretiyle bir sanâyi
dalında faaliyet gösteren kimse -1- [Ar]
s.+ lerinden 116/8

sancak : Bir devletin, bir askerî birliğin şeref ve
gurûrunu temsil eden, kenarları saçaklı, üzerinde
çeşitli şekiller ve işlenmiş yazılar bulunan, yere
dikilecek şekilde yapılmış gönderli bayrak -1-
[T]
s.+ ı 117/8

sancı : iç organlarda batar ya da saplanır gibi
duyumsanan, zaman zaman azalıp çoğalabilen
ağrı -8- [T]
s. 236/28, 245/9, 245/16, 273/16, 273/22
s.+ lar 273/4
s.+ lı 295/29
s.+ sı 007/2

sandal : Kürekle yürütülen kısa, genişçe deniz
teknesi -7- [Yun]
s. 168/23, 168/24, 168/26, 169/8, 169/9
s.+ ı 294/32
s.+ lar 161/33

sandalye : arkılığı olan, dört ayaklı, kol koyacak
yerleri bulunmayan, tek kişilik oturma eşyası
-20- [Ar]
s. 029/1, 040/8, 060/31, 090/21, 111/1,
163/21, 237/26
s.+ de 333/15
s.+ nin 122/9
s.+ si 213/1
s.+ sini 038/22
s.+ sinin 239/20
s.+ ye 011/32, 012/11, 024/6, 158/13,
159/8, 167/32, 247/10
s.+ yi 288/2

saniye : bir dakikanın ya da bir derecenin altmışta
biri -7- [T]
s. 070/32, 086/24, 152/14, 332/12,
332/14, 355/30

sanki : farz edelim ki güya -22- [Far]

s. 015/6, 044/16, 173/22, 177/4, 194/30,
194/33, 205/23, 205/25,
221/21, 224/8, 235/10, 235/19, 247/16,
262/7, 272/20, 303/8, 331/15,
338/4, 339/3, 344/9, 348/26
s.+ m 289/2

sap - : Gitmekte olduğu yolu veya yönü değiştirip
başka yola veya yöne dönmek, yolunu, yönünü
değiştirmek -1- [T]
s.- arsa 119/12

sapasıgılam : Çok sağlam, pek sağlam -3-
[T]
s. 004/8, 321/19, 350/8

saplan - : sivri bir şey hızla batmak -4-
[T]
s.- an 077/2, 205/28
s.- dığı 285/6
s.- ışı 093/32

sapsarı : Çok sarı; çok solgun, çok sararmış -7-
[T]
s. 010/20, 010/27, 048/13, 192/6,
214/28, 244/27
s.+ ydı 083/17

sar - : çevresini çevirmek, çevresine dolanmak
-9- [T]
s.- alı 272/15
s.- amam 093/12
s.- an 220/11
s.- arak 271/22
s.- dı 151/7
s.- ılır 143/2
s.- ıyor 144/11
s.- mıştı 205/11
s.- sar 260/33

sara : Hâlis, katıksız -1- [Far]
s.+ sı 281/12

sarahat : Tam ve kesin biçimde belirli olma
durumu, açıklık -6- [Ar]
s. 094/28, 234/24
s.+ le 024/25, 070/14, 102/16, 227/22

sarar - : korku, coşku gibi bir nedenle yüzünün
rengi solmak -5- [T]
s.- dı 192/12
s.- miş 245/4, 347/20
s.- mişti 095/29, 346/22

sarart - : Rengini sarıya çevirmek, sararmasına
yol açmak -1- [T]
s.- an 049/25

sarf : bir şeyi harcama, kullanma, tüketme -5-
[Ar]
s. 081/26, 082/23, 084/12, 086/2
s. edeceği 178/4

sargı : bir şeyin sarılması, sağlamlaştırılması vb
için kullanılan, esnek bir maddeden yapılmış
uzun, dar ve ince şerit -6- [T]
s. 018/4
s.+ lı 018/6
s.+ nın 024/31, 025/26, 026/10, 027/10

sarhoş : bir şeyden kendini kaptıracak derecede
mutluluk duyan kimse, mest -2- [Far]
s. 204/20, 209/1

sarhoşluk : Sarhoş olma durumu -2- [Far]
s. 271/10
s.+ un 223/20

sarı : güneş ışığının ayrışma tayfında yeşille
portakalrengi arasında olan renk, limon
kabuğunun ya da altının rengi -16- [T]
s. 007/21, 019/28, 029/25, 049/21,
051/13, 073/10, 082/30, 084/10,
159/19, 227/12, 247/11, 251/32, 259/15,
285/30, 354/27
s.+ ya 140/13

sarık : Fes, külâh, kavuk gibi başa giyilen şeyler
üzerine sarılan tülbent, şal vb, amâme, imâme,
destar -4- [T]
s.+ ımı 093/11
s.+ ını 073/1
s.+ larını 093/9, 196/26

sarıklı : başına sarık sarmış olan -2- [T]
s. 093/9
s.+ ydım 093/10

sarıl - : bir şeyin üzerine bir ya da birkaç kez
dolanmak -13- [T]
s.- acağım 172/29
s.- an 285/27
s.- arak 124/16, 241/20
s.- dı 054/29
s.- incaya 024/22
s.- mak 141/15, 143/14
s.- mamışlardır 119/32
s.- masına 093/33
s.- miş 270/31
s.- mişti 128/32
s.- mıyorum 209/14

sarılı : Sarılmış -4- [T]
s. 004/24, 004/29, 018/3, 025/11

sarılık : Sarı olma durumu, Derin,dokularınve organizmadaki sıvıların sarı bir renk almasıyla beliren hastalık -4- [T]
s. 010/31, 011/3

sarışın : sarı saçlı ve ak tenli kimse -4- [T]
s. 011/9, 130/26, 153/20, 247/24

sarih : Açık, belirgin, vâzıh, âşikâr -16- [Ar]
s. 082/16, 089/16, 094/26, 144/23, 157/32, 240/25, 252/17, 257/9, 272/11, 298/1, 313/16, 313/22, 315/30, 350/18, 357/30
s.+ ti 345/15

sark - : Aşağıya doğru uzanmış, yere doğru eğilmiş, sarkmış; sıkı ve gergin olmayan, gevşek, sölpük -18- [T]
s.- an 058/9, 125/4, 227/25, 292/23, 322/27, 332/4
s.- arak 145/13
s.- ık 059/10, 241/16
s.- ıyordu 020/30, 083/24
s.- miş 029/16, 057/4, 353/15, 355/4
s.- mişti 002/21, 351/17
s.- ti 271/29

sarkık : aşağıya doğru uzanmış durumda olan, sarkmış -2- [T]
s. 272/3, 320/5

sarkıt - : Yukarıdan aşağıya doğru eğilmek, uzan
Yukarıdan aşağı doğru sarkmasını sağlamamak -9- [T]
s.- an 057/9
s.- arak 272/1
s.- ıp 247/29
s.- ti 012/9, 018/18, 049/25, 224/11, 289/31
s.- tığı 001/10

sars - : birdenbire ve çok güçlü bir biçimde kımıldatmak, oynatmak, titretmek, sallamak -14- [T]
s.- abilir 248/1
s.- acak 198/30
s.- ar 249/20
s.- arak 061/14
s.- arsin 266/10
s.- ıyor 249/22, 318/29
s.- maya 049/22
s.- mişti 195/5
s.- ti 124/2, 138/16
s.- tım 202/25

sarsıl - : beklenmedik kötü bir olaydan çok etkilenmek -5- [T]
s.- a 276/12

s.- dı 080/8
s.- dım 003/31
s.- mak 168/29

sarsılmaz : beklenmedik kötü bir olaydan çok etkilenmeyen -2- [T]
s. 008/20
s.+ dı 076/3

sarsıntı : Ansızın ve düzensiz bir şekilde öne arkaya, sağa sola gidip gelme, sallanma -8- [T]
s. 271/26
s.+ dan 353/20
s.+ larından 251/10
s.+ larıyla 180/33
s.+ sızdır 152/8
s.+ sından 143/4
s.+ siyle 006/22
s.+ ya 092/17

sat - : bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek -5- [T]
s.- mağa 082/2
s.- mak 034/30
s.- masının 042/6
s.- maya 024/29
s.- miş 101/16

sath : bir şeyin dış yüzüne âit, dış yüzüyle ilgili -4- [Ar]
s. 127/9
s.+ ı 051/12
s.+ larını 190/17
s.+ ta 240/4

sâti : Satış, satım -1- [T]
s. 072/17

satılık : Satılmasına karar verilen, satışa çıkarılan -1- [T]
s.+ ti 342/4

satım : Satmak işi, satış -2- [T]
s. 325/30, 327/6

satın : Parası ödenerek alınmak, bedel karşılığında o şeye sâhip olunmak, mübâyaa edilmek -6- [T]
s. 111/20, 111/22, 114/10, 115/10, 322/23, 342/4

satır : bir sayfa üzerine enine yazılan veya dizilen kelimelerin meydana getirdiği yazı sıralarından her biri -25- [Ar]
s. 279/11, 356/12
s.+ a 243/16
s.+ ını 353/4

s.+ lar 080/25, 115/2, 241/2, 274/32,
352/19, 356/15, 357/14
s.+ larda 119/9
s.+ lardan 125/5
s.+ ları 081/18, 114/31, 241/5, 243/2,
243/4, 243/12, 247/3, 275/12,
322/1, 327/30
s.+ ların 246/23
s.+ larla 335/12

Sâti : Özel ad -1- [Ar]
S. 196/31

Satiye : Özel ad -1- [Ar]
S. 167/32

sav - : Yanından uzaklaştırmak, gitmesi
gerektiğini hissettirmek, göndermek, yol vermek;
geçirmek, atlatmak -2- [T]
s.- arak 044/23
s.- ma 064/27

savoir : ? -1- [Fr]
s. 184/27

savruk : kendini, dikkatini işine vermeyen,
özensiz, dikkatsiz kimse -1- [T]
s. 005/25

savrul - : Savurmak işi yapılmak, dağıtılmak;
yayılmak, saçılmak, dağılmak -1- [T]
s.- an 083/12

savur - : yalan, küfür vb söylemek -2- [T]
s.- ması 026/32
s.- urlar 234/29

savuş - : Bulunduğu yerden aceleyle, gizlice veya
dikkati çekmeden ayrılmak -2- [T]
s.- müş 136/11
s.- tum 291/25

say - : arka arkaya söylemek, sıralamak -13- [T]
s.- acağım 168/22
s.- arsız 121/22
s.- dı 075/13, 089/12, 336/19
s.- dığım 120/7, 169/11
s.- incaya 169/8
s.- iyor 306/10
s.- maktan 129/24
s.- mayan 032/18
s.- mıştım 169/3
s.- mıyorum 157/15

saygılı : Bir şeye, bir kimseye değer vermekten
ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile
karışık bir sevginin verdiği dikkat ve îtinâ
gösterme duygusu, hürmet -1- [T]

s. 122/10

saygısızlık : Saygısız olma durumu -1- [T]
s.+ a 089/21

sayıkla - : Uykuda veya ateşli bir hastalıktan ileri
gelen dalgınlık hâlinde belirli bir anlam
taşımayan, tutarsız, abuk sabuk sözler söylemek;
çok istediği, çok arzu ettiği bir şeyi dilinden
düşürmemek, sürekli olarak ondan söz etmek

-4- [T]
s.- malar 005/10, 005/14
s.- rken 328/7
s.- yordu 048/27

sayıl - : Saymak sûretiyle kaç tâne olduğu
belirlenmek, tâdat edilmek; kabul edilmek,
addedilmek, farzedilmek -7- [T]

s.- abilecek 030/25
s.- ır 062/23, 123/12, 335/27
s.- ırım 092/9
s.- ırken 119/26
s.- maz 190/10

sayılı : Kaç tâne olduğu sayılarak belirlenmiş,
sayılmış -1- [T]
s.+ ydı 078/8

saz : Sepet, iskemle, hasır şeyler yapmakta
kullanılan ince kâmiş, hasır otu; her çeşit mûsikî
âletine verilen isim, çalgı -1- [Far]
s. 229/23

sebatkâr : Sebat eden, sebatlı -1- [ArFar]
s. 208/24

sebeb : neden -53- [Ar]
s. 025/31, 055/27, 056/4, 071/29,
081/15, 095/19, 126/8, 128/1,
133/4, 136/14, 153/2, 194/15, 194/22,
211/3, 211/4, 211/15, 211/16,
242/13, 249/7, 255/6, 277/24, 284/35,
300/23, 300/29, 302/28
s.+ e 002/22
s.+ i 061/32, 095/25, 126/7, 132/32,
143/15, 302/27
s.+ ini 068/13, 068/15, 071/23, 089/23,
194/14, 240/5, 242/10, 282/22,
284/27, 309/7
s.+ iyet 041/26
s.+ iyle 017/9
s.+ le 030/8, 177/11
s.+ ler 126/6, 126/7, 249/8
s.+ leri 063/23
s.+ lerin 211/2
s.+ lerine 241/24
s.+ lerle 210/27

sebebsiz : Sebebi olmayan, belli bir sebebe dayanmayan -9- [Ar]
s. 019/5, 025/30, 044/1, 173/31, 189/30, 258/25, 284/32, 290/28, 302/32

Sebilürreşad : Edib tarafından İstanbul'da yayımlanmış, siyasi, ilmi,dini,edebi bir dergi
-1- [Ar]
S.+ da 093/2

seciye : Yaratılış, tabiat, tıynet, karakter, ıra -7- [Ar]
s. 050/7, 141/11, 222/29, 223/3, 232/2
s.+ lerin 222/24
s.+ nize 111/7

seç - : benzerleri arasından hoş a gideni, iyi olanı, üstün bulunanı almak ya da yararlanmak üzere bir yana ayırmak -2- [T]
s.- me 123/6
s.- tiğinin 158/14

seçil - : benzerleri içinde en iyisi, en elverişlisi kabul edilip ayrılmak, intihap edilmek; ne ve nasıl olduğu anlaşılmaq, ayırt edilmek, teşhis edilmek, farkedilmek -1- [T]
s.- iyordu 272/3

sed : Toprak kaymasını, suyun akıp yayılmasını önlemek için yapılan kalın duvar -3- [Ar]
s. 303/9
s.+ ler 221/18, 252/15

sedd : Kapama, tıkama; set, tümsek -1- [Ar]
s.+ in 027/33

sefalet : Aşırı geçim sıkıntısı, yokluklar ve çok güç maddî şartlar içinde yaşama, had safhada yoksulluk, fakirlik -13- [Ar]
s. 088/12, 115/11, 277/24, 312/18, 349/29, 350/9
s.+ e 024/28, 111/14
s.+ i 115/30
s.+ in 046/6
s.+ ten 117/11, 282/18
s.+ tir 116/15

sefer : kez, yol, kere, defa -36- [Ar]
s. 009/10, 032/9, 047/27, 049/10, 051/20, 065/9, 067/19, 067/28, 070/20, 078/5, 078/24, 079/26, 084/10, 087/8, 087/18, 087/26, 109/23, 130/31, 132/24, 149/31, 166/12, 184/33, 189/26, 203/34, 218/34, 231/31, 260/10, 276/30, 281/8, 318/9, 325/21
s.+ inde 049/15

s.+ ki 063/31, 276/30, 318/8
s.+ kinden 216/9

seferberlik : Bir ülkede devlet emriyle askerî, ekonomik vb alanlarda yapılan savaş hazırlıklarının tamâmı, ülke çapında girişilen savaş hazırlığı -1- [ArFar]
s. 074/16

sefil : yoksulluk içinde bulunan, yoksulluk çeken, yoksul kimse -5- [Ar]
s. 112/31, 116/5, 142/31, 244/13
s.+ dir 120/16

sekiz : yediden sonra gelen sayının adı -14- [T]
s. 003/28, 020/10, 116/2, 116/8, 116/10, 130/4, 154/11, 181/13, 192/35, 325/11, 329/15, 332/3, 337/33
s.+ i 063/15

seksen : Yetmiş dokuzdan sonra, seksen birden önce gelen sayının adı -6- [T]
s. 063/15, 065/10, 114/26, 169/5
s.+ i 123/4
s.+ ini 063/21

Selâhaddin : Özel ad -4- [Ar]
S. 061/30, 082/9, 206/14, 276/19

selâm : insanlar arasında bir karşılaşmada karşılıklı kullanılan bir esenleme sözü ya da baş eğme, eli yukarıya kaldırma ya da başa götürme, şapka çıkarma, belden yukarısını hafifçe öne eğme ya da eli göğsün üzerine koyma biçimlerinden biriyle yapılan bir esenleme davranış -18- [Ar]
s. 060/30, 089/6, 132/26, 140/32, 148/21, 171/27, 171/34, 181/2, 194/7, 194/11, 229/9, 280/23
s.+ ı 012/28, 033/8, 212/9, 293/27
s.+ ını 014/1
s.+ ladı 213/1

selâmet : her türlü korku, kaygı, tasa ve tehlikeden uzak ve güvenlik içinde olma -3- [Ar]
s. 096/27
s.+ ini 143/1
s.+ le 140/28

selâmla - : Selâm sözlerinden birini söylemek yahut aynı anlamda bir hareket veya işârette bulunmak, selâm vermek -5- [T]
s.- dı 236/17
s.- dım 204/3
s.- mıştı 017/13
s.- yarak 358/10
s.- yordu 130/28

selâmlaş - : birbirine selam vermek, karşılıklı olarak selam gösterisinde bulunmak -1-
[Ar]
s.- madan 014/10

sema : Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü -1-
[Ar]
s.+ da 073/13

sembol : Bir fikir, düşünce, his vbni akla getiren, onu düşündüren işaret, resim, ses, harf, kısaltma vb remiz, amblem, simge -1- [Yun]
s.+ üydü 312/23

sembolik : Sembolle ilgili, sembol niteliğinde olan -1- [Fr]
s. 073/7

semir - : Besili ve semiz duruma gelmek, yağ bağlamak -1- [T]
s.- miş 210/6

sen : ikinci teklik şahıs zamiri -292- [T]
s. 002/3, 010/30, 026/1, 026/3, 026/5, 026/20, 027/4, 027/22, 033/23, 039/4, 039/30, 039/31, 040/5, 040/26, 041/9, 041/17, 044/21, 053/4, 053/9, 058/29, 059/23, 059/30, 060/4, 060/5, 064/22, 065/8, 065/20, 065/33, 066/10, 066/24, 066/28, 090/4, 090/28, 091/16, 096/16, 096/31, 097/6, 097/9, 098/9, 099/1, 099/18, 100/3, 103/21, 104/13, 106/8, 106/19, 107/9, 110/13, 110/14, 112/23, 120/3, 120/26, 121/1, 121/15, 122/24, 122/27, 122/29, 123/1, 123/13, 126/10, 126/20, 134/2, 134/10, 142/9, 144/25, 154/28, 155/23, 165/29, 166/33, 167/17, 167/24, 169/34, 171/12, 199/19, 206/4, 206/27, 207/3, 208/15, 208/16, 208/21, 208/25, 208/27, 208/30, 209/6, 209/8, 238/3, 247/20, 247/22, 254/24, 255/21, 255/31, 257/1, 266/2, 266/3, 266/9, 277/31, 278/3, 280/5, 281/2, 287/6, 287/7, 289/29, 290/23, 291/4, 291/31, 292/13, 292/30, 293/1, 293/14, 293/15, 293/18, 293/23, 293/28, 293/29, 294/7, 294/17, 295/14, 309/21, 309/26, 324/28, 327/6, 330/26, 331/31, 334/5, 335/12, 335/13, 336/21, 336/29, 339/30, 340/10, 341/6, 343/15, 348/30, 349/1 s.+ ce 120/8 s.+ de 052/33, 064/29, 065/17, 124/15, 132/11, 134/27, 207/2, 265/32 s.+ den 012/6, 012/22, 044/26, 058/4, 065/26, 106/28, 119/28, 119/29,

122/24, 125/10, 126/15, 132/4, 209/30, 277/4, 280/21, 313/7, 340/4, 346/2 s.+ i 013/9, 036/28, 044/30, 047/21, 048/28, 065/25, 076/14, 090/7, 090/30, 090/31, 096/12, 097/10, 104/14, 125/13, 136/15, 152/22, 153/3, 180/28, 207/28, 211/8, 242/30, 247/18, 261/19, 277/32, 286/31, 287/1, 289/28, 290/25, 291/17, 293/7, 293/26, 295/32, 313/3, 325/16, 343/17, 347/24, 352/25, 355/22 s.+ in 011/29, 012/2, 012/26, 041/15, 041/17, 043/5, 049/9, 051/24, 052/26, 052/30, 064/11, 065/13, 066/27, 080/27, 080/33, 081/26, 081/28, 091/2, 091/11, 097/31, 099/29, 099/31, 100/7, 101/28, 102/3, 103/25, 104/4, 105/22, 107/27, 108/18, 108/21, 108/22, 108/32, 119/9, 120/18, 120/32, 126/28, 154/28, 155/28, 156/30, 168/14, 186/22, 198/23, 199/27, 200/1, 202/21, 207/5, 208/7, 208/23, 208/25, 209/24, 220/5, 255/12, 255/21, 255/26, 257/2, 257/13, 265/10, 265/12, 265/13, 265/31, 266/11, 274/34, 277/2, 281/25, 282/20, 288/26, 292/33, 293/9, 294/4, 294/6, 322/3, 324/9, 331/17, 343/30, 348/28, 349/12 s.+ inim 334/4 s.+ inki 347/5 s.+ inle 067/3, 090/12, 093/29, 119/10, 120/22, 122/14, 124/27, 200/30, 293/27, 351/11 s.+ sin 199/19

sence : senin düşüncene göre, sana göre -1- [T]
s. 122/28

sendele - : adım atarken dengesi bozularak düşecek gibi olmak -9- [T]
s.- di 158/2, 291/23, 351/14 s.- mişti 235/28 s.- yerek 007/31, 085/6, 089/2, 245/1, 250/32

sene : yıl -48- [Ar]
s. 018/5, 036/7, 041/5, 044/18, 054/10, 058/12, 093/17, 107/27, 111/15, 112/3, 112/32, 112/33, 125/25, 155/22, 168/31, 169/10, 175/14, 284/14, 322/12, 327/30, 334/8, 334/9 s.+ de 327/22 s.+ den 015/15, 114/27, 328/9, 349/24 s.+ dir 040/10, 104/1, 104/29, 315/3, 335/13, 346/12, 349/8

s.+ lerce 005/18, 008/10, 072/2, 126/28,
290/10, 345/3

s.+ llerden 074/1, 184/25

s.+ me 169/14

s.+ min 169/12

s.+ sinde 023/1

s.+ ye 161/11

senedat : Senetler -1- [Ar]
s. 278/20

senelik : Üzerinden sene geçmiş olan, bir seneye
mahsus olan, bir yıl için yapılan -2- [Ar]
s. 004/14, 040/9

Seniye : Özel ad -4- [Ar]
S. 158/9, 323/6, 323/34
S.+ nin 323/3

senlibenli : Çok samîmî ve teklifsiz bir şekilde
-1- [T]
s. 330/25

sentez : Birkaç şeyi bir bütün meydana gelecek
şekilde birleştirme, terkip -2- [Yun]
s. 109/25
s.+ i 109/15

septik : Mikroplu, kirli olan -1- [Fr]
s. 232/21

septisemi : Kana, bo miktarda mikrop veya
mikroplar tarafından oluşturulan toksik
maddelerin karışması ile ortaya çıkan yüksek ateş,
titreme ve şuur bulanıklığı ile şekillenen hastalık
durumu, kan zehirlenmesi -1- [Fr]
s.+ den 019/15

ser - : bir şeyi başka bir şeyin etkisi altında
kalacak şekilde yaymak, asmak; hırpalayıp boylu
boyunca yere yatırmak -2- [T]
s.- erek 078/11
s.- meğe 077/17

Seranad : Sesli olarak söylenen veya müzik
aracılığıyla çalınan serbest biçimli müzik parçası
-1- [Fr]
S.+ ı 343/2

serbest : Herhangi bir kısıtlamaya, şarta ve
zorlamaya bağlı olmadan davranabilen, istediği
gibi karar verip istediği gibi hareket edebilen
-24- [Far]
s. 017/15, 018/9, 036/21, 051/3, 054/31,
074/22, 140/4, 155/33,
162/7, 163/19, 203/21, 203/24, 205/19,
235/8, 240/21, 264/11, 266/1,
298/30, 299/10
s.+ ti 244/8

sergüzeşt : Mâcerâ, serüven -1- [Far]
s.+ i 091/25

seri : Hızlı, çabuk, süratli -6- [Ar]
s. 140/13
s.+ den 065/2
s.+ si 151/29, 151/31, 210/32
s.+ sinden 356/6

seril - : Yayılmak, döşenmek -1- [T]
s.- miş 356/21

serin : Soğuğa yakın, soğukça -2- [T]
s. 014/25
s.+ ce 237/22

serinlik : Havanın serin olması durumu -3- [T]
s. 094/1, 264/20
s.+ i 348/23

serkeş : Kafa tutan, başkaldıran -1- [Far]
s. 008/21

serlevha : Bir yazının başlığı, başlık -4- [FarAr]
s. 241/2
s.+ sı 241/1
s.+ sıyla 092/32
s.+ yı 246/21

sermaye : bir ticaret girişiminin gerçekleştirilmesi
ve yürütülmesi için gerekli olan, bu işte kullanılan
para ve paraya çevrilebilecek malların tümü -4- [Far]
s. 121/20, 123/12
s.+ nin 101/4, 121/12

sermuît : Eskiden sultânîlerde düzeni sağlamakla
görevli olan öğretmen yardımcılarının başı -1- [ArFar]
s. 041/15

serp - : Saçmak, atmak, dökmek; belli bir yere
dağılacak şekilde atmak, azar azar saçmak -2- [T]
s.- iyordu 028/12, 041/26

serpanti : Eğlencelerde kullanılmak üzere
tekerlek şeklinde sıkıca sarılan ve bir ucundan
tutulup savrulunca çözülüp uzayan, renkli
kâğıttan ince uzun şerit -1- [Lat]
s.+ ler 205/3

sersemle - : Sersem duruma gelmek -1- [T]
s.- di 202/26

sersemlik : Sersem olma durumu -2- [Far]
s. 046/5
s.+ iyle 078/8

serseri : belli bir işi ve yeri olmayan, durup dururken ona buna sataşan, başıboş kimse, kabadayı -2- [Far]
s. 179/13, 293/19

sert : Zorlukla kırılabilen, kesilmesi, çizilmesi, işlenmesi güç olan, katı; sinirli, öfkeli, hiddetli -15- [T]
s. 006/11, 015/8, 025/10, 025/14, 033/2, 033/26, 035/28, 075/30, 076/5, 132/8, 138/27, 143/26, 267/27, 271/16, 351/31

sertabib : Baş hekim -6- [FarAr]
s. 004/19, 010/3, 011/17
s.+ e 010/2
s.+ in 009/30
s.+ ine 005/2

sertleştir - : Sert duruma getirmek, sertleşmesini sağlamak, sertleşmesine sebep olmak -1- [Far]
s.- diği 145/15

sertlik : Sert olma durumu; sert olan kimseye yakışır davranış -2- [T]
s. 079/6, 326/28

servet : Zenginlik, varlık, para, mal mülk -8- [Ar]
s. 277/19, 282/27, 350/1
s.+ imi 349/32
s.+ in 312/30
s.+ ini 339/17
s.+ lerini 114/12
s.+ ten 311/5

ses : kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün -214- [T]
s. 020/20, 028/11, 034/9, 034/13, 047/15, 057/11, 070/25, 075/10, 081/8, 081/20, 086/21, 095/15, 147/7, 159/12, 171/31, 237/5, 251/3, 251/14, 289/19, 291/10, 320/10, 321/28, 333/1, 333/6, 351/33, 355/24, 358/14
s.+ i 002/5, 016/13, 071/25, 074/2, 075/19, 095/15, 129/2, 144/30, 148/17, 211/5, 213/28, 217/5, 227/20, 229/28, 237/2, 247/14, 284/26, 310/30, 316/13, 332/21
s.+ im 162/28
s.+ imde 339/20
s.+ imden 352/31

s.+ imi 237/27, 323/13, 323/17, 330/2, 344/3

s.+ imin 341/16
s.+ in 047/9, 223/22
s.+ inde 056/6, 067/28, 090/5, 180/3, 217/5, 223/4, 223/21, 263/2, 284/19, 307/11, 310/18
s.+ indeki 228/13, 302/29
s.+ inden 175/33
s.+ ine 026/11, 237/5, 316/17, 316/25
s.+ ini 019/17, 021/31, 031/13, 038/18, 046/26, 054/5, 054/8, 060/24, 071/25, 088/17, 121/3, 134/1, 138/26, 157/26, 167/7, 171/29, 183/20, 187/23, 193/24, 204/9, 209/7, 213/17, 216/22, 241/12, 245/21, 245/29, 268/30, 297/2, 298/10, 309/18, 317/29, 337/24, 357/20

s.+ inin 034/6, 094/21, 316/7
s.+ iniz 314/14
s.+ iyle 133/1, 138/1, 183/15, 313/10
s.+ le 005/18, 007/3, 026/25, 030/29, 031/25, 031/28, 048/16, 055/33, 057/15, 058/20, 060/11, 068/5, 068/10, 075/24, 080/8, 084/24, 091/10, 093/26, 099/12, 111/9, 122/13, 129/28, 131/17, 132/27, 137/2, 138/22, 139/5, 140/8, 140/15, 149/5, 153/19, 156/32, 161/1, 167/19, 169/28, 171/28, 180/11, 185/2, 185/23, 185/28, 189/26, 190/24, 193/22, 202/9, 204/29, 204/32, 206/23, 213/14, 213/21, 213/33, 224/20, 226/27, 229/7, 233/3, 237/27, 248/16, 270/32, 271/8, 272/7, 278/22, 288/9, 294/21, 298/24, 300/15, 300/30, 301/17, 302/16, 306/19, 311/15, 316/5, 317/1, 318/1, 343/7, 348/25
s.+ ler 001/22, 023/15, 025/15, 116/20, 202/31, 218/19, 288/18, 352/5
s.+ lardan 001/17
s.+ lere 263/11
s.+ leri 027/8, 205/28, 251/13, 302/13,

308/3
s.+ lerini 066/9, 137/7, 191/1, 353/30
s.+ lerinin 001/17
s.+ leriyle 001/14
s.+ lerle 048/2
s.+ ten 009/11

seslen - : uzaktan bağırarak çağırmak, ünlemek -4- [T]
s.- di 086/14, 165/21
s.- irim 228/20
s.- iyordu 243/18

sessiz : sesi çıkmayan, sesi olmayan -24- [T]

s. 014/10, 030/27, 036/17, 039/1, 043/7,
068/2, 070/27, 070/28,
071/8, 090/29, 176/1, 193/30, 201/15,
208/23, 223/17, 240/18, 252/18,
267/8, 334/6, 334/9, 335/10, 352/16,
352/28

s.+ ce 053/15

sessizlik : Sessiz olma durumu, sükût -14-
[T]

s. 013/29, 067/30, 187/23, 213/3,
250/24, 263/9, 342/13

s.+ i 068/9, 099/17, 187/17, 230/10

s.+ in 067/18, 230/20

s.+ iyle 309/19

setre : çuhadan dikilmiş, düz yakalı, önü ilikli bir
tür ceket-1- [Ar]

s.+ lerini 290/15

sev - : birine gönül vermek, sevgiyle bağlanmak,
âşık olmak -172- [T]

s. 264/24

s.- di 247/18

s.- diği 086/33, 173/19

s.- diğim 154/11, 155/23, 239/32

s.- diğimi 155/7

s.- diğimiz 283/13

s.- diğin 257/14

s.- diğini 156/31, 307/22

s.- diklerimiz 193/16

s.- dim 154/10, 225/17, 278/1, 338/29

s.- diniz 225/14, 239/29

s.- dirmişsin 207/4

s.- ebileceğimi 156/25

s.- ebileceğine 214/20

s.- ebilir 151/11, 153/14, 155/33

s.- ebilirler 213/34

s.- ebilsem 235/16

s.- eceğinizden 069/26

s.- ecek 321/24

s.- eceklerini 214/4

s.- emediniz 248/24

s.- emez 266/12, 266/13

s.- emezler 214/31

s.- emiyorum 218/25

s.- en 214/20, 232/34

s.- enler 213/34, 220/13, 272/30

s.- enlere 068/7

s.- enlerin 214/3

s.- er 104/28, 172/15, 174/19, 224/24,

231/24, 242/14, 305/29, 311/35

s.- erdi 175/14, 179/34, 187/31, 262/21

s.- erdim 317/4

s.- erim 192/27, 218/28, 220/1, 240/18,

260/18, 312/1

s.- eriz 182/1

s.- ermişiz 211/8

s.- erse 105/4, 220/16, 225/21, 225/22,
281/27, 321/24

s.- ersen 059/26, 060/4, 340/21

s.- erseniz 069/12, 184/20

s.- gi 211/9

s.- ilmek 232/9

s.- ilmemek 338/26

s.- ip 262/24

s.- iyor 161/21, 176/25, 198/20, 267/14,
306/11, 311/27, 313/2, 322/23,

322/31, 334/2

s.- iyordu 226/30, 242/19

s.- iyordum 093/22, 341/21

s.- iyorlar 190/7

s.- iyormuşsunuz 261/11

s.- iyoruşum 346/21

s.- iyorsun 266/20

s.- iyorum 261/19, 306/4, 319/9, 327/21,
349/25, 353/7, 353/8

s.- iyorumlarla 152/22

s.- iyoruz 234/11

s.- medi 226/24, 226/28

s.- mediği 052/13

s.- mediğim 357/8

s.- mediğini 262/24

s.- medim 155/23, 255/2

s.- mediniz 225/16

s.- meğe 007/6, 248/28, 254/11, 266/15,
273/1, 340/18

s.- mek 151/15, 156/28, 189/32, 190/2,
222/16, 234/8, 256/31, 281/29,

327/24, 331/25, 331/26

s.- mekle 182/9

s.- meli 189/23

s.- melidir 190/33

s.- mem 175/27, 217/12, 248/26, 267/17,
341/20

s.- memiş 272/31

s.- memişti 151/17

s.- mesini 190/20, 248/28, 332/7, 332/10,
334/1, 334/2, 334/13

s.- meyenlerdir 189/11

s.- mez 232/8, 323/7

s.- mezdi 093/16

s.- mezse 104/27

s.- miş 074/4, 105/4, 105/5, 178/8,
197/26

s.- miştir 255/2

s.- miyor 198/21

s.- miyordun 247/17

s.- miyorlar 190/4, 190/6

s.- miyorsunuz 217/10

s.- miyorum 217/11, 298/28, 322/4

sevda : güçlü sevgi, aşk -3- [Ar]

s. 274/15, 295/16

s.+ sındadır 257/11

sevdalı : Sevdâya tutulmuş kimse, âşık -4-
[T]
s. 172/21, 295/1, 295/3, 325/30

sevdîr - : Sevmesini sağlamak, sevmesine yol açmak -1- [T]
s.- di 170/29

sevgi : insanı bir kimseye ya da şeye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten içsel duygu, sevmeye duygusu -24- [T]
s. 127/16, 151/13, 225/27, 231/25, 248/26, 256/29, 262/26, 262/27, 321/26, 332/15, 334/16, 353/23
s.+ de 225/30
s.+ leri 235/14
s.+ lerinde 151/18
s.+ lerine 257/13
s.+ nin 189/17
s.+ nızden 068/8
s.+ nızın 225/18
s.+ si 188/27, 188/28, 276/14
s.+ sinden 332/14
s.+ siydi 127/12

sevgili : Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen -7- [T]
s. 234/23, 239/31
s.+ ler 234/27
s.+ leri 272/31
s.+ m 335/16
s.+ me 353/10
s.+ si 321/3

sevil - : Hakkında sevgi beslenmek, sevgi duyulmak -9- [T]
s.- diğimizi 248/28
s.- diğini 232/26, 262/26
s.- ebildirdi 183/33
s.- ecek 232/13
s.- en 234/9
s.- meğe 176/12, 335/15
s.- mek 156/7

sevimli : sevilecek, hoş gidecek yönü, özelliği bulunan -6- [T]
s. 028/15, 099/27, 127/15, 130/7, 237/15, 334/31

sevimlilik : sevimli olma durumu -1- [T]
s.+ i 129/16

sevin - : sevinçli bir ruh durumuna girmek, sevinç duyumsamak -6- [T]
s.- di 037/12
s.- diğini 296/5
s.- dim 186/11
s.- irdim 154/14
s.- iyordu 277/19

s.- mekte 277/23

sevinç : çok istenen ya da hoş giden bir şeyin olmasıyla duyumsanan coşku -18- [T]
s. 089/24, 210/6, 240/25, 243/10, 277/16, 277/31, 287/19, 287/20
s.+ imden 211/7
s.+ in 318/12
s.+ ini 296/15, 296/19, 316/33
s.+ inin 277/25
s.+ le 168/15
s.+ lere 309/3
s.+ lerimizin 234/23
s.+ ten 210/1

seviş - : birbirini sevmek -1- [T]
s.- eceğiz 335/9

seviye : düzey -2- [Ar]
s.+ ler 239/13
s.+ sine 045/1

sevk : gönderme, yollama -4- [Ar]
s. 156/27
s. eden 313/3
s. edilen 111/24
s. ediyor 074/29

Sevr : 1 Dünya Savaşı sonrasında İtilaf Devletleri ile Osmanlı İmparatorluğu hükümeti arasında yapılan antlaşmanın adı -1- [Ar]
S.+ de 062/10

seyahat : Şhirden şehire, ülkeden ülkeye yapılan yolculuk, uzak yerlere yapılan gezi -17- [Ar]
s. 284/17, 284/22, 312/2, 329/4, 329/7
s.+ e 297/8, 299/25, 299/27, 324/14
s. edemez 113/3
s.+ i 315/31, 317/3
s.+ inden 284/28
s.+ ini 342/29
s.+ inin 282/5
s.+ lerinden 309/6
s.+ te 326/10

seyir : bir olaya tepki göstermeden, karışmadan bakmak -8- [Ar]
s. 110/13, 351/29
s. eden 060/32, 197/27
s. eder 253/2
s. ederek 350/7
s. ediyormuş 166/18
s.+ ine 006/31

seyirci : Tiyatro, film, spor karşılaşmaları gibi oyun ve gösterileri seyreden kimse, izleyici -1- [Ar]
s. 166/27

seyrek : Parçaları veya benzerleri arasında fazla mesâfe bulunan, aralıklı -4- [T]
s. 002/17, 051/10, 251/33
s.+ leşmiş 077/13

seyrekleş - : Seyrek duruma gelmek, seyrelmek
-1- [T]
s.- tiği 141/1

sez - : açık bir belirti olmadığı halde, olmuş ya da olacak bir şeyi içgüdüsel olarak kestirmek, duyumsamak -17- [T]
s.- diği 056/8
s.- dim 095/18, 256/22
s.- en 076/17, 093/26, 300/1
s.- er 183/33, 191/25
s.- erek 039/11
s.- ince 071/15
s.- iyor 072/29
s.- meğe 053/17
s.- mez 183/33
s.- miş 188/9, 217/9, 243/26
s.- mişlerdi 068/1

sezdir - : Sezmesini, hissetmesini sağlamak, hissettirmek -5- [T]
s.- ebilirsiniz 174/8
s.- en 004/7
s.- iyordu 187/15
s.- meden 228/32
s.- mek 217/20

sezil - : Bir durum bâzı belirtilerine bakılarak hissedilmek, anlaşılmaq, farkedilmek -1- [T]
s.- meyen 185/23

sıcak : çok ısınmış olan, ısısı yüksek -17- [T]
s. 003/15, 010/22, 028/15, 043/32, 079/28, 080/1, 080/4, 085/3, 085/16, 087/3, 149/1, 151/12, 183/29, 187/12, 197/27, 265/2, 309/4

sıcaklık : sıcak olan şeyin durumu, niteliği ya da etkisi -6- [T]
s. 264/20
s.+ ı 086/1, 090/18, 316/31
s.+ ın 085/29
s.+ lar 080/15

sıçan : Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan -2- [T]
s. 138/17, 138/24

sıçra - : ayaklarla birdenbire ve kuvvetle yeri teperek hızla yukarıya veya ileriye atılmak -27- [T]

s.- dı 005/28, 202/14, 232/17, 298/32, 348/14, 351/24
s.- ma 043/31
s.- mak 300/32, 356/25
s.- miş 055/1
s.- mişti 006/22, 132/18, 229/1, 247/4, 257/21
s.- yarak 006/2, 012/18, 016/29, 046/25, 048/5, 191/11, 224/30, 259/31
s.- yış 008/13
S.- yışıyle 017/19
s.- yısta 030/6
s.- yor 334/17

sıçrat - : sıçramak eylemine yaptırmak -2- [T]
s.- acak 195/4
s.- an 042/26

sıçrayış : Sıçrama işi -2- [T]
s.+ larla 246/26
s.+ tan 272/4

sıfat : bir kimsenin görev, ödev bakımından, toplumsal ya da hukuksal yönden yeri ve özelliği
-1- [Ar]
s.+ ıyla 100/3

sıfır : Hiçbir değer ifade etmeyen şey -1- [Ar]
s. 072/12

sığ - : bir yere, bir kaba tümüyle girebilmek ya da bir şeyin içinden geçebilmek -2- [T]
s.- mayan 268/3
s.- mıyordu 077/18

sığdır - : Bir şeyi diğer bir şeyin içine bütünüyle yerleştirmek, girmesini sağlamak -2- [T]
s.- abileceği 348/15
s.- abilecek 078/9

sığın - : Tehlikeden korunmak için emin ve güvenilir bir yere sokulmak -5- [T]
s.- an 002/17
s.- arak 056/13, 202/26
s.- ıyorum 337/1
s.- mayı 089/15

sıhhat : Sağlık, esenlik, âfiyet -3- [Ar]
s.+ imden 279/9
s.+ li 003/12, 218/28

sık - : çevresine bir şey sararak ya da sarılarak basınç altına almak -30- [T]
s.- amayız 059/19
s.- an 181/23
s.- ar 007/2, 158/5, 241/22

s.- arak 134/14, 168/30, 191/5, 230/18,
241/3, 270/9, 338/20

s.- arken 177/6

s.- iyor 345/2

s.- iyordu 148/24, 219/5

s.- mağa 347/10

s.- mak 241/9

s.- maz 158/5, 241/22

s.- miş 247/29

s.- sa 149/2

s.- tı 125/8, 170/6, 175/1, 237/20, 244/1

s.- tıgını 174/19

s.- tıkça 003/13

s.- tıktan 106/2

sık : çok kısa aralıklarla, birbiri ardı sıra -60-
[T]

s. 008/3, 015/14, 019/15, 020/19, 045/3,
050/14, 069/20, 070/4,
077/20, 082/2, 149/4, 149/9, 155/18,
165/31, 170/24, 173/21, 182/22,
186/19, 196/11, 197/29, 221/25, 222/30,
224/17, 230/9, 233/17, 251/24,
258/9, 287/29, 310/1, 320/16, 330/32,
342/11, 353/21

sıkı : güçlü, etkili, zorlu, sert -8- [T]
s. 233/20, 270/31, 278/11
s.+ ya 095/19, 095/20, 170/17, 170/20,
270/31

sıkıcı : Can sıkı, içe sıkıntı veren -1- [T]
s. 068/7

sıkıl - : sıkılamak eylemine konu olmak -13-
[T]
s.- an 317/1
s.- anlar 189/11
s.- dı 310/2, 341/12
s.- dığı 173/20
s.- dım 259/22
s.- dınız 216/17
s.- ır 174/24
s.- iyor 330/33
s.- masın 163/18
s.- mayınız 163/24
s.- miş 174/29
s.- mıyorsunuz 197/14

sıkılganlık : Sıkılğan olma durumu, mahcupluk
-2- [T]
s. 170/24
s.+ ina 213/8

sıkıntı : bir karışıklığın, bozukluğun yol açtığı
güç durum ya da etkili ve sürekli ruhsal ve
fiziksel yorgunluk -33- [T]
s. 018/20, 018/32, 028/18, 043/27,
131/32, 170/26, 175/21, 240/11,

245/16, 258/5, 260/31, 273/16, 273/22,
278/28, 303/4, 321/6, 351/21,
353/16

s.+ da 097/20, 097/21, 275/26

s.+ m 221/12

s.+ n 051/24

s.+ nın 303/11

s.+ sı 179/28, 236/25, 240/7, 240/8

s.+ sından 141/5, 156/2

s.+ sını 039/11, 189/18

s.+ sının 054/12

sıkıntılı : sıkıntısı olan -2- [T]
s. 026/16, 303/14

sıkış - : birbirine basınç yapacak denli yaklaşmak
-3- [T]
s.- an 023/14
s.- arak 234/13
s.- mıştı 338/4

sıkışık : Sıkışmış durumda olan -1- [T]
s. 185/28

sıkıştır - : bir şeyi dar bir yere zorla teperek
sıdırmak, tıkarak yerleştirmek -3- [T]
s.- arak 348/19
s.- ılarak 056/16
s.- iyor 074/7

sıklaştı - : Sık duruma getirmek -5- [T]
s.- dı 027/6, 036/17, 163/16, 251/4
s.- mıştı 229/31

sıklet : ağırlık, yük; sıkıntı -1- [Ar]
s.+ ini 151/4

sımsıkı : Çok sıkı, olabildiğince sıkı -3-
[T]
s. 048/14, 231/6, 288/17

sınıf : okullarda, yıllık öğrenime göre öğrencilerin
ayrıldıkları bölümlerden her biri -70- [Ar]
s. 058/1, 061/33, 067/22, 101/5, 101/24,
101/25, 120/28, 121/1,
121/5, 121/7, 121/10, 122/19, 143/13,
154/1, 210/14, 210/31, 240/30,
277/1
s.+ a 023/5, 024/6, 037/7, 041/32, 054/4,
067/12, 067/25, 067/29,
069/1, 104/30
s.+ ı 070/8, 121/24, 123/6, 123/13
s.+ ımıza 123/14
s.+ ın 023/8, 023/11, 039/6, 063/13,
070/6, 120/31, 125/30
s.+ ina 100/14, 123/9
s.+ ının 105/19
s.+ ınız 068/19
s.+ ıydı 067/27

s.+ lar 101/7, 107/11
s.+ lara 068/11, 068/13, 070/22
s.+ ları 023/3, 116/18
s.+ ların 016/4, 032/20, 061/13, 210/1
s.+ larından 196/29
s.+ larının 053/20
s.+ larla 107/15
s.+ ta 016/5, 018/7, 032/21, 070/10
s.+ tadır 123/8
s.+ taki 073/19
s.+ tan 041/10, 064/24, 070/25, 070/32,
073/20

sır : bilinmesi, duyulması, açığa vurulması
istenmeyen, gizli tutulan şey -4- [Ar]
s. 181/22
s.+ rı 066/29, 181/14
s.+ rını 129/11

sıra : bir şeye ayrılan, rastlayan ya da uygun
görülen zaman -20- [T]
s. 042/14, 063/4, 084/29
s.+ da 016/6, 032/22, 035/26, 068/30,
204/33, 250/10, 278/14
s.+ lardan 036/30
s.+ ların 036/32, 037/2, 067/13, 072/25
s.+ sı 323/4
s.+ sını 146/21
s.+ ya 120/12, 146/9
s.+ yı 108/1

sırala - : Art arda dizmek, sıraya koymak, sıra
hâline getirmek -1- [T]
s.- rken 036/12

sırf : Yalnız, ancak, sâdece -2- [Ar]
s. 110/16, 193/11

sırık : değnekten daha uzun ve daha kalın ağaç
-1- [T]
s. 016/11

sırma : Haddeden geçirilmiş, altın yaldızlı veya
yaldızsız ince gümüş tel -2- [Yun]
s. 029/15
s.+ lar 238/2

sırt : insanlarda, boyundan bele değin uzanan
arka bölüm -19- [T]
s. 081/6
s.+ ı 002/20, 015/5, 047/13, 077/22,
078/15, 078/19, 083/11
s.+ ına 083/30
s.+ ında 035/1, 272/10
s.+ ındaki 106/14
s.+ ını 001/8, 043/3, 043/17, 077/7,
078/21

s.+ ınızda 273/27
s.+ ıyla 079/4

sırtla - : Bir şeyi veya bir kimseyi sırtına almak,
yüklenmek -1- [T]
s.- dı 083/29

sıtma : Anofel türü sivrisineğinsokmasıyla
insandaninsana bulaşan, titreme, ateşve ter
nöbetleriyle kendini gösterenbir hastalık, malarya
-1- [T]
s. 010/30

sıva : yapılarda duvar yüzeylerini
düzgünleştirmekte kullanılan, yarı akışkan, kum,
kireç, çimento karışımı ya da toprak harç -1-
[T]
s.+ ları 078/22

sıva - : Sıva ile kaplamak, örtmek; kol veya paça
için yukarıya doğru çekmek veya kıvrımak
sûretiyle toplamak -3- [T]
s.- narak 149/3
s.- ndı 082/16
s.- yıp 209/20

sıvazla - : elini bir şeyin üstünde yavaş yavaş
gezdirme -2- [T]
s.- dı 043/17
s.- yarak 053/14

sıyga : Kip -1- [Ar]
s.+ siyle 224/7

sıyır - : Bir şey Kendisine hızla ve şiddetle
sürtünen, dokunup geçen başka bir şeyin
üzerindeki deri, kabuk, zar vbni soyamak veya
hafifçe yırtmak -2- [T]
s.- ip 159/24, 202/23

sıyrıl - : Sıyırmak işine konu olmak; kendini
sıyırmak, içinde bulunduğu durumdan kurtulmak
-1- [T]
s.- arak 316/28

sız - : sıvılar için ince aralıklardan, çok ince
deliklerden, gözeneklerden az miktarda ve belli
olmaksızın, yavaş yavaş akmak, çıkmak -12-
[T]
s.- an 001/21, 023/16, 227/11
s.- arak 042/16
s.- dığı 015/10
s.- dığını 228/31, 258/14
s.- dırıyormuş 209/2
s.- ının 077/2
s.- ıyordu 233/19
s.- ıyormuş 309/12
s.- mışsa 051/5

sızla - : Hafiften ve derinden ağrımak, sancımak
-3- [T]

s.- dıgını 077/15
s.- yordu 077/21, 087/7

sızlat - : Sızlamasına sebep olmak -1- [T]
s.- an 043/29

sigara : Sigara fabrikalarında kısa, uzun, filitreli, filitresiz olarak özel kâğıtlara sarılıp paketlenen veya elle sarılan, bir ucundan yakılarak dumanı ağızdan içe çekilmek sūretiyle içilen kıyılmış tütün -62- [İt]
s. 003/29, 008/31, 018/2, 038/24, 044/9, 050/18, 061/24, 079/28, 080/1, 087/21, 090/22, 095/34, 096/2, 103/7, 103/13, 104/7, 111/3, 125/21, 127/11, 158/29, 159/2, 164/12, 166/5, 181/6, 187/9, 196/13, 221/31, 236/22, 239/24, 258/13, 262/2, 273/29, 283/24, 284/2, 286/4, 286/15, 288/5, 289/14, 306/15, 317/34, 318/2, 322/18, 347/18, 355/32
s.+ lar 094/20, 095/29
s.+ nın 004/6
s.+ sından 039/3, 128/15
s.+ sını 009/2, 159/1, 219/4, 219/5, 284/4
s.+ sının 037/15, 037/20
s.+ ya 156/22
s.+ yı 011/33, 106/17, 274/14, 274/21, 288/7

sigarasız : Sigarası olmayan -1- [İsp]
s. 156/22

sil - : bir şeyin yüzeyindeki ıslaklığı bir kurulama bezi vb ile gidermek -8- [T]
s.- di 140/25
s.- en 020/17, 272/25, 358/20
s.- erek 214/29
s.- iyor 242/5
s.- mek 039/21, 157/20

silâh : Düşmanı öldürmek, imhâ etmek veya kendini savunmak maksadıyla kullanılan her türlü âlet -21- [Ar]
s. 057/23, 066/9, 072/18, 204/15, 205/12, 241/12, 243/30, 311/11
s.+ a 119/32
s.+ ı 066/21, 075/30, 243/28, 311/8
s.+ ıdır 056/17
s.+ ımda 243/8
s.+ ın 205/20, 254/5
s.+ lar 205/29
s.+ lardan 205/30
s.+ larımı 335/31

silâhlı : Silâhı olan, silâh taşıyan -1- [Ar]
s. 101/31

silgi : Kalem veya daktiloyla yazı lmı şveya çizilmişşeyleri silmeye yarayan, birleşiminde kauçuk olanmadde -1- [T]
s.+ yi 037/2

silik : açık ve parlak olmayan, güçlkle seçilebilen, belli belirsiz -4- [T]
s. 046/8, 087/14, 272/13
s.+ ti 173/28

silin - : Üzerindeki yaşlık alınarak kuru hâle getirilmek, Kendi kendini silmek -3- [T]
s.- di 287/22
s.- iyor 263/16
s.- mesinden 316/23

silinmez : Silinmeyen, kalıcı -1- [T]
s. 154/20

silik - : üstünde bulunan şeyleri düşürmek ya da üstünü temizlemek ereğıyle bir şeyi kuvvetle sallamak ya da sarsmak -4- [T]
s.- erek 214/12
s.- indi 166/19, 314/3
s.- ip 254/14

silkele - : üstünde bulunan şeyleri kaydırmak, düşürmek için bir şeyi üst üste silmek -2- [T]
s.- meğ 190/18
s.- yen 157/13

silkin - : korku vb ile vücudu ani bir hareket yapacak biçimde sarsılmak, silkelenmek -6- [T]
s.- di 087/27, 228/7, 262/2, 289/1
s.- erek 026/21, 049/10

sille : Tokat, şamar -1- [Far]
s.+ sini 058/23

silsile : Birbirine bağlı yâhut birbiriyle ilgili şeylerin art arda veya yan yana dizilerek meydana getirdiği sıra, dizi -1- [Ar]
s.+ i 061/31

siluet : Bir şeyin yalnız kenar çizgileriyle beliren görüntüsü -1- [Fr]
s.+ inin 163/27

simsiyah : Çok siyah, tamâmen siyah -5- [T]
s. 016/18, 075/17, 083/23, 221/28, 224/18

sine : Göğüs, bağır, sadr -1- [Far]
s.+ ne 052/28

sinek : çiftkanatlılardan, pek çokTürü bulunan
birtakım uçucu böceklerin ortak adı -1-
[T]
s. 007/26

sinema : herhangi bir hareketi düzenli aralıklarla
parçalara bölerek bunların resimlerini belirleme
ve sonra bunları gösterici yardımıyla karanlık bir
yerde, bir ekran veya perde üzerinde yansıtarak
hareketi yeniden oluşturma işi -3- [Fr]
s.+ cılar 195/17
s.+ ya 093/3, 094/32

sinik : Sinmiş, yılmış, pusmuş -1- [T]
s. 057/14

sinir : herhangi bir olay, bir durum karşısında
tepki gösterme duyarlılığı ve kişinin ruhsal niteliği
-8- [T]
s. 152/8
s.+ den 034/4
s.+ ime 208/26, 278/24
s.+ lerim 006/20, 325/9
s.+ lerinde 173/24
s.+ lerinin 183/29

sinirlen - : duygularını ve davranışlarını
denetleyemeyecek duruma gelmek, öfkelenmek,
kızmak -2- [T]
s.- iyordu 161/34
s.- iyorum 184/17

sinirli : kolayca ve çabuk sinirlenen, asabi -12-
[T]
s. 015/29, 030/21, 137/5, 137/27, 172/9,
173/23, 175/15, 216/25
s.+ dir 174/12
s.+ leri 293/5
s.+ si 137/16
s.+ yken 323/24

sinsi : açık ve görüldüğü gibi olmayıp zihninde
kendine göre hesaplar yapan, düşündüğünü belli
etmeyen, içten pazarlıklı -4- [T]
s. 046/22, 064/3, 098/17
s.+ dir 098/17

sipariş : Yapılmasını veya gönderilmesini isteme,
ısmarlama -1- [Far]
s.+ leri 131/19

siper : korunulacak, arkasına, altına, içine
saklanılacak yer -1- [Far]
s. ederek 003/1

sipsivri : çok sivri -1- [T]
s. 024/30

sirayet : dağılma, geçme, yayılma -2- [Ar]

s. 003/34
s.+ e 046/19

Sirkeci : İstanbul'da bulunan bir ilçenin adı -1-
[T]
S. 202/32

sis : Çok küçük su veya buhar taneçiklerinden
oluşan bulutların alçalarak yeryüzüne inmesi
sonucu etrâfa yayılan beyaz duman -3- [T]
s. 071/17, 148/10, 270/5

sislendir - : Sislenmesine sebep olmak, sisli
duruma getirmek -1- [T]
s.- en 148/10

sisli : Sisle kaplanmış, sislenmiş, bulanık -1-
[T]
s. 229/25

sistem : düzen,yol,yöntem-5- [Fr]
s.+ i 070/3, 100/28
s.+ ini 100/25
s.+ inizden 108/13
s.+ le 100/13

sitem : bir kimseye herhangi bir davranışından
dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını
öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma -4-
[Far]
s.+ e 283/1
s. edecek 174/9
s.+ le 087/1
s.+ ler 334/7

sivil : Askerliğe âit olmayan, mülkî -17-
[Lat]
s. 133/13, 136/8, 136/9, 136/14, 136/26,
136/30, 136/31, 137/18,
138/11, 138/21, 138/26, 138/30, 140/5,
212/24
s.+ e 137/30, 139/1
s.+ in 136/19

sivilizasyon : medeniyet -1- [Fr]
s.+ una 184/18

sivri : Ucu keskin ve iğne gibi batıcı olan;
kenarları arasındaki mesâfe uca doğru daralarak
incelen -3- [T]
s. 029/27, 158/7, 159/25

sivril - : Sivri duruma gelmek, sivrileşmek; kendi
cinsi ve benzerleri arasında göze çarpar, üstün,
seçkin bir duruma gelmek, yükselmek, temâyüz
etmek -3- [T]
s.- diği 077/2
s.- en 336/26, 355/8

sivri - : Sivri duruma getirmek -1- [T]
s.- miş 029/14

siyah : bütün ışınları emen, hiçbir ışını yansıtmayan en koyu renk, ışısız, karanlık gece rengi, kömür rengi -18- [Far]
s. 010/25, 017/18, 018/9, 031/20, 034/8, 036/33, 082/17, 099/25, 214/8, 243/10, 287/29, 287/30, 320/16, 328/5, 332/10, 338/1
s.+ a 133/10
s.+ lar 157/24

siyasî : Siyâsetle ilgili, politik -7- [Ar]
s. 096/29, 107/20, 119/33, 120/1, 122/15, 185/5, 185/20

siz : çoğul ikinci kişi adılı -321- [T]
s. 015/31, 030/18, 032/13, 055/20, 058/15, 060/22, 062/3, 062/20, 062/21, 062/28, 063/9, 063/12, 069/7, 069/32, 088/29, 101/10, 101/12, 101/32, 103/31, 108/8, 108/11, 109/22, 109/23, 110/1, 110/3, 110/4, 112/17, 118/23, 121/19, 125/27, 133/20, 133/23, 136/27, 139/23, 150/1, 150/11, 150/12, 160/17, 161/15, 163/22, 163/23, 164/24, 168/18, 171/5, 173/5, 173/21, 186/19, 194/4, 196/20, 202/6, 203/13, 213/19, 217/10, 219/17, 219/24, 220/34, 223/9, 223/31, 224/21, 224/24, 226/1, 233/26, 233/34, 238/1, 240/22, 252/23, 257/22, 262/11, 264/11, 267/16, 269/1, 270/12, 279/22, 285/14, 286/9, 298/4, 298/21, 299/27, 312/3, 313/29, 314/2, 314/32, 315/1, 333/27, 345/24, 351/24
s.+ de 061/20, 138/31, 139/19, 245/20, 262/13, 314/9
s.+ den 004/20, 061/4, 068/12, 124/6, 140/3, 172/7, 172/27, 182/12, 182/17, 183/10, 192/25, 222/9, 224/23, 253/15, 276/3, 276/28, 284/6, 298/1, 309/1, 314/17, 315/22, 328/16, 333/22, 354/15
s.+ e 021/27, 022/5, 026/13, 032/12, 033/3, 035/17, 038/10, 053/31, 061/12, 062/22, 063/18, 063/21, 063/28, 064/1, 068/12, 068/15, 068/19, 069/13, 110/27, 118/1, 118/27, 124/7, 135/7, 135/25, 135/28, 139/16, 139/26, 140/26, 150/24, 157/9, 163/4, 165/22, 169/21, 172/30, 172/34, 173/3, 174/29, 175/19, 180/17, 182/32, 183/21, 192/25, 194/7, 194/8, 194/11, 195/18, 201/6, 221/10, 222/3, 222/6, 222/13, 223/25, 226/4,

226/9, 226/16, 226/32, 227/7, 229/8, 230/23, 231/22, 234/5, 238/26, 239/4, 248/15, 249/3, 249/7, 249/20, 249/30, 249/33, 252/22, 252/28, 257/25, 260/22, 274/25, 275/17, 282/32, 285/12, 298/25, 301/27, 302/21, 304/15, 304/26, 306/22, 310/16, 313/26, 322/1, 328/17, 332/22, 333/22, 348/10, 350/24, 350/25, 351/8
s.+ i 019/24, 069/18, 117/7, 117/13, 133/2, 135/30, 139/32, 140/2, 149/6, 149/26, 150/16, 157/16, 159/6, 161/21, 161/22, 163/9, 182/22, 192/25, 194/14, 194/23, 203/24, 212/17, 220/3, 220/11, 222/8, 253/17, 260/1, 260/14, 264/13, 264/16, 275/14, 275/29, 297/7, 298/11, 307/22, 313/12, 314/17, 314/31
s.+ in 019/21, 033/3, 057/30, 061/5, 063/14, 063/17, 063/26, 064/2, 115/21, 116/23, 121/7, 121/27, 123/31, 135/18, 137/15, 139/29, 149/11, 163/8, 165/25, 182/11, 185/14, 195/13, 195/19, 197/8, 197/9, 198/9, 203/25, 223/11, 226/6, 231/17, 233/33, 238/9, 249/4, 274/26, 275/1, 275/23, 296/14, 306/1, 307/29, 310/7, 312/7, 313/14, 314/21, 314/24, 314/27, 315/4, 315/13, 315/26, 343/9, 345/25, 351/1, 354/11
s.+ inle 061/3, 117/33, 161/18, 163/3, 171/9, 196/5, 198/2, 233/32, 235/32, 240/20, 263/29, 270/27, 310/26, 313/22, 314/18, 315/6, 317/17, 318/26
s.+ siniz 108/6, 222/3

size : Size göre, sizin düşüncenizce -6- [T]
s. 109/5, 109/7, 109/11, 109/33, 109/34, 308/14

snob : Züppe -2- [Fr]
s. 321/17, 321/18

soba : İçinde odun, kömür, gaz vb yakılan ve pek çok çeşidi bulunan, borulu veya borusuz ısıtma aracı -7- [Mac]
s.+ da 086/29
s.+ nın 090/19, 090/26, 092/1
s.+ sı 086/19
s.+ sından 090/18
s.+ ya 096/5

sofa : evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer -12- [Ar]
s.+ da 002/12, 078/21, 085/6, 093/27, 287/9
s.+ larda 073/29

s.+ nın 014/25, 014/28, 358/20
s.+ ya 042/8, 236/18
s.+ yı 085/5

Sofi : Özel ad -25- [Yun]
S. 031/23, 032/1, 135/12, 135/22,
149/23, 158/10, 162/8, 162/15,
163/6, 168/2, 169/23, 176/29, 176/31,
212/23, 259/32, 290/20, 305/29,
326/23
S.+ den 158/11
S.+ lere 343/11
S.+ nin 141/4, 306/9, 342/14
S.+ ye 132/26, 158/7

sofra : masa, sini, yaygı gibi şeylerin, yemek
yemek üzere hazırlanmış durumu -20- [Ar]
s. 212/2, 218/5, 354/22
s.+ da 113/2, 212/22, 282/3, 354/24
s.+ daki 212/7
s.+ dan 186/9, 282/11, 323/9, 330/5
s.+ ların 042/2
s.+ mızı 333/18
s.+ nın 332/20, 333/2, 354/26, 355/9
s.+ sını 332/17
s.+ yı 332/23

softa : Medrese öğrencisi -6- [Far]
s.+ dır 092/33
s.+ lar 071/26
s.+ ları 144/8
s.+ larıyla 143/18, 144/8
s.+ larla 185/9

soğu - : ısınıyı yavaş yavaş ya da hızlı bir biçimde
yitirerek soğuk duruma gelmek -3- [T]
s.- du 327/22
s.- madan 252/29
s.- yan 086/31

soğuk : ısısı çok düşük olan -30- [T]
s. 023/15, 025/9, 028/28, 035/1, 071/9,
079/6, 080/9, 081/30,
085/8, 089/5, 176/21, 183/29, 240/22,
271/15, 272/6, 272/11, 272/17,
319/7
s.+ a 085/16
s.+ larda 04602/
s.+ tan 018/29, 077/2, 079/22, 083/16,
088/6
s.+ tu 078/14, 083/2
s.+ u 235/9
s.+ un 085/22, 126/25

Soğukçeşme : İstanbul'da bir yer adı -1- [TFar]
S. 093/15

soğukkanlı : beklenmedik olaylar ve tehlikeler
karşısında şaşkınlık, telâs ve heyecâna
kapılmayan, duygularında ölçüyü kaçırmayan
-2- [T]
s.+ sını 247/17
s.+ ydı 254/6

soğukkanlılık : soğukkanlı olma durumu -1- [T]
s.+ ını 248/3

soğukluk : Soğuk olma durumu, soğuk olan şeyin
etkisi -3- [T]
s.+ u 079/7
s.+ una 083/8
s.+ uyla 146/1

sohbet : İki veya daha çok kimse arasında
karşılıklı olarak dostça, arkadaşça yapılan
konuşma, hasbihal, müsâhabe -1- [Ar]
s.+ lerine 239/16

sok - : Bir yere girmesini sağlamak, içeri almak
-25- [T]
s.- acak 054/4
s.- acaklardı 069/6
s.- an 041/26
s.- arak 014/2, 014/7, 164/21, 166/13,
170/11, 170/22, 245/22
s.- mak 255/12, 323/16
s.- makta 144/26
s.- maktaki 064/5
s.- maz 155/6
s.- müş 306/19
s.- tu 086/12, 146/5
s.- tuğu 046/7
s.- tular 040/2, 203/34
s.- ulmuş 076/9, 210/5
s.- up 058/17
s.- uyorlardı 016/21

sokak : il, ilçe vb yerleşim bölgelerinde, iki
yanında evler olan, caddeye oranla daha dar veya
kısa olabilen yol -29- [T]
s. 084/27, 085/8, 264/17
s.+ a 084/25, 085/13, 086/14, 089/28,
106/4, 134/29, 135/3, 135/9,
135/23, 178/18, 179/4, 198/12, 221/23,
253/19, 278/8, 309/27, 345/26
s.+ ı 085/20, 085/23
s.+ lara 288/24
s.+ larda 314/12
s.+ lardan 045/18
s.+ larında 114/1
s.+ ta 018/30, 354/5
s.+ tan 085/11

sokul - : yaklaşmak, yanaşmak -10- [T]
s.- an 355/10

s.- arak 074/1, 152/12, 313/10
 s.- du 002/15, 271/20
 s.- mağa 078/3
 s.- muştı 297/13
 s.- uşla 073/32
 s.- uyordu 235/5

sol : yüreğin bulunduğu yanda olan-4- [T]
 s. 011/7, 016/14, 021/12, 023/13, 024/1,
 025/6, 028/1, 040/31,
 048/10, 053/28, 078/25, 089/10, 133/24,
 134/12, 195/13, 202/23, 213/8,
 213/32, 229/28, 236/27, 236/28, 237/14,
 243/30, 244/25, 250/32, 273/4,
 273/26, 289/18, 296/24, 300/3, 324/16,
 334/27, 347/9, 347/10
 s.+ a 001/2, 027/18, 054/24, 131/5,
 147/2, 312/26, 313/33, 338/10,
 348/14
 s.+ dan 169/4, 195/18

sol - : diriliğini, tazeliğini ya da parlaklığını
 yitirmek-4- [T]
 s.- an 229/24
 s.- ar 174/8
 s.- maya 174/17
 s.- uyormuş 323/11

solgun : Rengi uçmuş, rengini, parlaklığını, dirilik
 ve tazeliliğini kaybetmiş, solmuş, soluk -3-
 [T]
 s. 179/18, 331/13
 s.+ du 273/9

soluk : akciğerlere çekilen ve akciğerlerden dışarı
 verilen hava, ciğerlere hava alıp verme -6-
 [T]
 s. 083/20, 221/18, 224/14, 227/23,
 351/17
 s.+ tu 180/16

somnambul : Uyurgezerlik -1- [Fr]
 s. 229/16

son : şimdiki zamana en yakın zamandan beri
 olan veya bu zamanda yapılmış olmuş olan ilk
 karşıtı -94- [T]
 s. 007/21, 007/30, 012/27, 034/23,
 034/30, 037/21, 040/7, 046/13,
 054/18, 055/17, 056/17, 059/16, 067/12,
 067/22, 067/29, 071/12, 072/5,
 072/10, 075/10, 075/16, 079/2, 080/2,
 085/3, 085/30, 090/13, 091/3,
 094/27, 095/13, 114/31, 117/25, 125/1,
 126/10, 128/15, 128/24, 137/9,
 157/5, 166/17, 173/27, 192/6, 207/18,
 219/7, 227/21, 237/9, 242/30,
 243/3, 243/8, 243/16, 243/29, 244/8,
 248/22, 252/16, 257/31, 262/2,

264/12, 265/15, 266/27, 275/22, 281/11,
 286/27, 287/12, 289/21, 295/35,
 304/34, 316/16, 319/6, 329/25, 332/17,
 348/27, 352/18, 353/4, 354/11,
 356/13
 s.+ a 356/25
 s.+ da 143/22
 s.+ dan 356/20
 s.+ u 012/7, 110/20, 110/21, 223/26,
 252/23, 313/3, 326/17, 333/9
 s.+ umuz 356/32
 s.+ una 037/14, 091/24, 169/13, 243/27,
 328/26
 s.+ uncusu 095/3
 s.+ unda 042/14, 096/30, 292/31
 s.+ unu 053/21

sonat : Batı müziğinde az sayıda icracı tarafından
 çalınmak üzere bestelenmiş, yavaş veya hızlı
 bölümler ihtivâ eden müzik parçası-1- [İt]
 s. 262/21

sonra : daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce
 karşıtı -379- [T]
 s. 002/4, 003/17, 005/2, 006/20, 007/22,
 008/2, 009/7, 009/13,
 010/11, 010/14, 010/17, 011/14, 011/23,
 011/26, 011/27, 012/12, 012/14,
 012/21, 013/29, 014/1, 014/11, 014/19,
 015/18, 015/21, 015/24, 016/29,
 018/13, 018/20, 019/22, 020/25, 021/1,
 021/19, 021/33, 023/23, 024/10,
 024/12, 024/18, 024/20, 024/30, 024/31,
 025/5, 025/11, 025/24, 027/12,
 027/25, 027/32, 029/24, 030/3, 030/27,
 031/12, 033/16, 033/23, 034/16,
 034/29, 035/3, 037/22, 039/14, 041/4,
 042/6, 043/13, 044/10, 044/29,
 046/26, 047/14, 047/21, 049/16, 051/22,
 053/19, 053/27, 053/30, 054/9,
 057/6, 057/11, 057/29, 059/5, 059/12,
 059/17, 059/27, 065/5, 066/5,
 067/16, 068/12, 068/18, 069/2, 069/27,
 071/4, 071/16, 071/21, 074/1,
 074/29, 075/4, 075/14, 075/24, 076/12,
 079/21, 080/30, 083/6, 083/13,
 084/7, 084/30, 085/23, 086/5, 086/29,
 087/19, 089/29, 090/26, 091/17,
 091/29, 091/31, 092/27, 093/29, 093/31,
 094/27, 096/5, 099/11, 100/10,
 101/29, 103/14, 103/30, 105/22, 105/29,
 106/2, 106/12, 106/28, 111/6,
 114/9, 114/23, 118/5, 119/3, 120/27,
 122/10, 122/18, 124/31, 125/6,
 125/8, 125/33, 126/15, 127/17, 127/22,
 129/20, 130/16, 130/18, 130/28,
 131/21, 132/28, 135/10, 136/22, 137/21,
 137/32, 138/28, 141/10, 142/16,

145/18, 145/28, 146/6, 146/9, 146/14,
147/5, 148/3, 149/6, 149/10,
150/20, 150/21, 154/6, 155/6, 156/24,
159/24, 162/8, 163/23, 166/29,
167/12, 168/3, 169/26, 171/14, 171/23,
173/5, 175/14, 176/23, 177/10,
177/23, 178/22, 179/29, 180/9, 181/7,
181/28, 184/17, 186/27, 187/7,
187/31, 189/16, 192/9, 194/8, 194/13,
195/30, 196/14, 197/23, 199/30,
200/29, 201/25, 202/26, 202/30, 203/23,
203/29, 204/12, 205/12, 206/5,
206/22, 207/3, 208/26, 209/28, 209/29,
210/23, 210/25, 211/12, 213/5,
213/26, 214/16, 216/24, 218/24, 218/33,
220/29, 221/7, 221/35, 224/14,
224/28, 226/27, 227/2, 227/6, 227/16,
227/30, 228/32, 229/2, 230/5,
230/10, 231/14, 232/10, 232/29, 233/15,
234/21, 235/8, 235/31, 236/14,
237/6, 237/11, 237/18, 237/30, 237/32,
239/6, 239/7, 240/13, 240/30,
242/9, 243/5, 243/8, 243/12, 247/4,
248/8, 248/31, 250/29, 250/31,
251/2, 251/14, 251/23, 251/31, 252/26,
254/4, 254/16, 254/21, 256/17,
257/23, 257/27, 259/20, 259/23, 260/30,
262/16, 262/30, 263/14, 264/12,
264/15, 265/15, 266/27, 266/29, 268/10,
269/27, 270/21, 271/8, 271/19,
272/4, 272/5, 273/21, 274/6, 274/23,
275/16, 276/9, 279/28, 280/12,
281/15, 282/8, 282/13, 283/7, 284/16,
284/30, 285/1, 286/20, 287/12,
289/21, 291/6, 291/25, 292/3, 292/4,
292/30, 293/5, 293/10, 294/9,
294/14, 294/16, 295/23, 297/6, 297/13,
297/33, 299/14, 299/32, 301/33,
302/18, 303/24, 305/2, 308/5, 308/22,
309/9, 312/24, 313/5, 314/5,
316/7, 316/28, 317/18, 321/17, 321/19,
322/12, 327/30, 328/2, 331/24,
332/9, 333/29, 335/5, 337/15, 338/18,
340/19, 342/1, 342/20, 344/3,
346/2, 347/13, 348/12, 348/13, 348/21,
350/5, 351/3, 351/24, 352/3,
354/20, 355/28, 358/11, 358/26, 358/33
s.+ dan 067/5, 141/26, 205/18, 228/7,
250/27
s.+ ki 106/6
s.+ ları 093/14, 094/27, 154/21
s.+ sı 169/13
s.+ sını 086/16
s.+ ya 038/4

sonsuz : ölçülemeyecek denli büyük ya da çok
olan -1- [T]
s. 297/19

sopa : Değneğin kalını, kalınca değnek -1-
[Yun]
s. 114/2

Sophie : Özel ad -1- [İng]
S. 034/10

sor - : birine soru yöneltmek herhangi bir konuda
bilgi istemek, sual etmek -242- [T]
s. 123/18, 265/25, 265/27, 269/14,
313/7, 350/10

s.- abilmıştı 002/27
s.- acağım 069/21, 076/14
s.- acak 086/10
s.- acaksın 012/1
s.- acaktı 098/4, 149/29, 181/9, 301/1
s.- acaktım 325/1
s.- alım 347/30
s.- an 008/15, 044/12, 189/15, 313/19
s.- ar 096/21, 202/4
s.- arak 212/7, 218/20
s.- ardım 123/15
s.- arken 039/20
s.- arsa 357/6
s.- arsan 065/17, 143/14
s.- arsin 255/1
s.- ayım 065/32, 104/19, 265/26
s.- du 010/29, 019/8, 022/5, 025/18,
025/24, 031/17, 032/15, 038/13,
042/8, 047/10, 047/17, 053/31, 055/23,
057/11, 057/20, 057/29, 058/28,
080/23, 096/33, 097/14, 098/1, 100/6,
106/7, 108/18, 110/12, 112/21,
131/11, 132/28, 133/19, 133/22, 133/33,
135/34, 136/14, 136/20, 137/30,
138/11, 141/21, 145/13, 146/18, 150/2,
160/3, 160/32, 163/29, 164/7,
165/32, 168/17, 168/25, 170/8, 172/13,
173/10, 176/5, 178/19, 181/31,
182/6, 183/12, 185/25, 188/21, 191/11,
193/19, 194/8, 196/19, 197/17,
199/32, 202/18, 203/11, 203/29, 206/26,
210/8, 214/5, 216/12, 219/9,
219/23, 220/4, 220/18, 221/32, 225/12,
230/1, 233/6, 237/21, 239/28,
240/15, 248/6, 262/4, 262/19, 262/34,
266/23, 266/33, 267/11, 267/15,
267/29, 269/15, 270/1, 271/4, 271/9,
273/13, 273/24, 274/9, 280/24,
281/6, 282/17, 283/21, 284/21, 286/12,
288/6, 289/23, 291/30, 294/2,
294/24, 295/30, 296/27, 297/16, 298/3,
299/9, 300/14, 300/28, 301/11,
302/14, 303/23, 305/27, 307/7, 307/12,
307/16, 308/28, 309/30, 314/1,
316/1, 317/2, 317/9, 323/20, 324/14,
326/26, 330/23, 336/18, 337/5,
339/18, 339/24, 345/12, 346/29, 347/34,
348/5, 350/21, 357/27, 359/6

s.- duğu 082/1, 303/26, 303/31, 328/10
 s.- duğum 346/13
 s.- dum 066/10, 097/2, 097/3, 097/7,
 242/10, 341/5, 357/10
 s.- dun 097/1, 104/18, 265/23
 s.- dunuz 284/34
 s.- ma 088/13
 s.- madı 181/26, 230/9
 s.- madım 324/24, 325/23, 357/6
 s.- mağa 082/15, 179/19, 190/30, 196/21
 s.- mak 088/9, 190/26, 194/31, 267/10,
 357/4
 s.- maktan 096/21
 s.- mam 325/23
 s.- mama 298/21
 s.- masına 004/16, 037/13, 345/33
 s.- maya 170/3
 s.- mayınız 068/14
 s.- muştı 019/20, 214/18, 353/32
 s.- muyorum 329/12
 s.- sa 152/10, 312/14
 s.- salar 039/27
 s.- sam 325/23
 s.- ulmuştı 107/28
 s.- un 226/6
 s.- uş 027/24
 s.- uşunu 231/26
 s.- uyor 004/19, 200/9
 s.- uyordu 012/5, 042/29, 088/27, 216/33
 s.- uyorlardı 087/3
 s.- uyorsun 300/2
 s.- uyorum 134/3, 233/28, 314/22

soru : bir şey öğrenmek için birine yöneltilen ve
 yanıt gerektiren söz ya da yazı -1- [T]
 s.+ lu 021/29

sorul - : bilgi almak için soru yöneltilmek, sual
 edilmek -1- [T]
 s.- madan 047/8

sosyal : Toplumla, cemiyetle ilgili, içtimâi -2-
 [Lat]
 s. 130/11, 350/17

sosyalist : Sosyalizmi benimseyen, sosyalizm
 taraftarı olan kimse -2- [Fr]
 s. 122/17
 s.+ ler 096/25

sosyete : bir toplumdaki gelir düzeyi çok yüksek
 ve yaşama biçimleri çok farklı ve kendilerine
 özgü olan insanlardan oluşan sınıf -3- [Fr]
 s. 193/14, 320/7
 s.+ mizi 186/31

soy - : birinin giysilerini çıkarmak -2- [T]
 s.- arak 328/13
 s.- madığını 171/8

soyguncu : Soygun yapan kimse, hırsız, eşkıya
 -1- [T]
 s. 147/2

soysuz : Soyunun özelliklerini yitirmiş olan
 kimse, bitki vb dejenere -1- [T]
 s. 056/14

soyun - : giyinmiş durumdayken, üstündeki
 giysilerin birkaçını ya da tümünü çıkarmak -2-
 [T]
 s.- arak 127/1
 s.- muş 170/23

sök - : bir şeyi, bulunduğu, tutunduğu yerden
 gevşeterek ya da güç kullanarak çıkarmak,
 çekerek ayırmak -3- [T]
 s.- ecekmiş 076/5
 s.- mez 065/31, 138/8

sön - : yanmaz, aydınlatmaz ya da parlamaz
 olmak -6- [T]
 s.- dü 016/20, 338/1
 s.- memeli 047/3
 s.- mesinden 080/12
 s.- mesine 080/17
 s.- müştü 289/14

söndür - : Kapatmak, örtmek, artık yanmaz ve
 parlamaz duruma getirmek -1- [T]
 s.- üyordu 309/18

sönmez : Parlaklığını, ışığını hiç yitirmez, her
 zaman canlı -1- [T]
 s. 118/4

sönük : Gücü, etkisi zayıflamış, parlaklık ve
 canlılığını kaybetmiş, donuk -1- [T]
 s. 045/21

söyle - : düşündüğünü, bildiğini, duyumsadığını,
 duyduğunu sözle, konuşmayla anlatmak -383-
 [T]
 s. 060/4, 091/7, 097/6, 097/9, 110/25,
 167/18, 208/2, 209/15,
 288/14, 288/30, 322/6, 336/23
 s.- di 003/26, 013/26, 014/23, 042/31,
 053/31, 056/4, 062/22, 093/8,
 104/7, 118/7, 134/15, 138/15, 145/31,
 152/25, 153/7, 170/27, 174/29,
 198/8, 207/14, 213/30, 214/22, 230/23,
 244/23, 250/23, 264/26, 288/23,
 294/23, 297/4, 299/12, 323/19, 324/7,
 329/6, 333/7, 336/26, 346/16,
 347/27, 352/24, 356/28
 s.- diği 041/21, 132/19, 154/15, 158/8,
 159/14, 162/19, 199/30, 217/19,
 239/6, 266/14, 278/2, 285/17, 290/6

s.- diğim 156/18, 239/5
s.- diğime 059/13
s.- diğın 108/21
s.- diğine 293/11
s.- diğini 105/10, 324/24
s.- diğinin 247/32
s.- diğiniz 298/35
s.- dik 060/25, 172/9, 204/33
s.- dikleri 073/24, 073/31
s.- diklerim 294/5, 314/13
s.- diklerimi 294/2
s.- diklerinden 019/11
s.- diklerini 135/23, 299/17
s.- diklerinizi 138/9
s.- dikleriyle 301/5
s.- dikten 317/18
s.- diler 023/20, 031/14, 038/4
s.- dim 037/23, 096/12, 098/25, 107/28,
118/27, 126/14, 144/7, 223/28,
241/34, 249/7, 302/5, 304/26, 320/21,
326/16
s.- din 026/1, 026/4, 292/13
s.- dindi 341/6
s.- diniz 250/9, 298/33, 305/5
s.- me 199/10
s.- meden 002/26, 039/5, 088/2, 181/7,
198/9, 204/1, 266/19, 343/32,
356/30
s.- medi 099/23, 160/22, 182/30, 271/2,
283/7, 324/12, 337/23, 352/3
s.- mediği 067/21, 187/22
s.- mediler 276/23
s.- medim 057/26, 292/10, 341/7, 353/9
s.- medin 026/3
s.- medinizse 197/2
s.- meğе 025/28, 072/20, 080/30, 131/29,
165/14, 193/12, 204/26, 204/29,
283/2, 359/15
s.- mek 014/12, 039/2, 053/16, 069/28,
132/10, 168/5, 207/31, 214/21,
223/27, 224/6, 299/33, 325/28, 355/25
s.- mekten 007/6, 082/10, 195/31, 313/26
s.- meli 175/16
s.- memiş 036/10, 174/10
s.- memiştі 071/30, 159/24, 178/29,
221/25
s.- mese 223/22
s.- mesi 230/21, 296/30, 333/29
s.- mesini 054/9, 184/17
s.- meyecek 124/6
s.- meyeceksin 098/9
s.- meyeyim 330/7
s.- meyi 274/25, 298/25
s.- meyiniz 149/22, 245/28
s.- mez 285/34
s.- mezdi 323/17
s.- mezler 219/20
s.- miş 016/9, 031/30, 032/31, 038/12,
044/21, 062/23, 068/22, 255/8,

261/21, 290/21, 329/31
s.- mişsindir 206/27
s.- miştі 081/25, 090/13, 096/3, 150/17,
172/3, 274/19, 307/4, 328/8,
354/9
s.- miştim 183/21, 238/26, 239/3
s.- miştin 145/20
s.- miştiniz 285/16
s.- miyor 005/7, 191/10, 191/15, 210/5,
301/23, 329/20, 330/14, 335/28
s.- miyordu 149/30
s.- miyorlar 005/15
s.- miyorsun 300/22, 343/20
s.- miyorum 040/17, 107/27, 306/8
s.- nebilir 255/26
s.- necek 066/12, 140/21, 214/13
s.- nen 174/23
s.- r 053/10, 066/2, 157/16, 166/15,
295/15, 311/22, 314/2, 337/21
s.- rdi 197/22, 295/15, 295/18, 295/23
s.- rdim 282/21
s.- rim 091/20, 149/7, 227/28, 294/8
s.- rken 103/6, 118/30, 122/1, 169/18,
190/16, 205/2, 260/3, 261/1,
280/1, 283/19, 285/36
s.- rler 192/25, 193/6
s.- rlerdi 197/24, 290/19
s.- rsek 106/29
s.- rsem 320/22
s.- rsen 026/5, 292/29, 300/29
s.- rsin 066/1
s.- sene 027/3, 097/24
s.- senize 031/26, 138/23
s.- sin 324/30
s.- yebilirdi 303/17
s.- yebilirim 222/6, 314/30
s.- yebilmem 063/28
s.- yeceği 060/33, 305/23
s.- yeceğim 081/9
s.- yeceğime 091/22
s.- yeceğimi 314/15
s.- yeceğimiz 336/10
s.- yeceğini 331/11, 341/31
s.- yecek 045/31, 061/21, 062/5, 133/7,
353/2
s.- yecекti 012/29, 188/32, 217/30
s.- yemeceğim 224/32
s.- yememiş 174/10
s.- yemeyeceğim 352/22
s.- yemez 174/12
s.- yemiyordum 155/9
s.- yen 020/24, 038/10, 151/21, 313/19
s.- yenin 146/22
s.- yerek 014/17, 205/4, 263/6
s.- yeyim 021/28, 039/26, 064/22,
068/15, 081/9, 091/3, 122/15, 123/30,
194/33, 207/11, 239/3, 276/30, 314/16,
350/24
s.- yin 011/24, 019/21, 138/31

s.- yiniz 111/7, 164/23, 213/18, 231/16,
232/28, 245/23, 245/24, 245/31,
304/9, 313/29
s.- yor 004/21, 005/9, 038/19, 107/8,
107/26, 184/29, 185/29, 187/24,
291/9, 305/20, 330/25
s.- yordu 008/4, 008/7, 015/32, 035/6,
035/9, 046/30, 048/16, 064/29,
094/19, 169/28, 171/8, 272/18, 296/5
s.- yorlar 173/25, 336/8
s.- yormuş 191/18
s.- yorsun 064/14, 098/18, 208/7, 256/8,
256/31, 291/12, 293/14, 300/10
s.- yorsunuz 189/9, 189/11, 246/6
s.- yorum 064/2, 197/4, 227/29, 234/5,
294/10, 298/27, 310/16, 351/1

söylen - : kendi kendine konuşmak, kendi kendine
bir şeyler söylemek -5- [T]

s.- di 013/8
s.- erek 229/22
s.- ir 266/15
s.- irken 040/30
s.- irse 026/14

söylet - : Söylemek işini başkasına yaptırmak;
söylemeye zorlamak, söylemek zorunda bırakmak

-5- [T]
s.- irim 031/5, 034/13
s.- medi 326/21
s.- mek 248/5, 262/4

söz : bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime
dizisi, lakırtı, kelim, laf, kavi -141- [T]

s. 031/30, 035/19, 056/6, 057/25,
064/10, 081/26, 091/22, 092/23,
133/7, 139/7, 149/19, 166/17, 172/25,
174/11, 180/17, 193/7, 223/22,
225/10, 260/3, 290/24, 293/29, 296/19,
307/28, 311/20, 313/22, 333/11
s.+ deki 234/7
s.+ den 253/22, 313/15, 333/11
s.+ e 032/26, 061/2, 096/24, 138/30,
159/11, 164/30, 311/24
s.+ iyle 026/33
s.+ le 313/20, 316/32
s.+ ler 290/6, 312/17
s.+ lerden 013/29
s.+ leri 016/20, 037/20, 038/11, 063/28,
146/22, 159/20, 214/26, 237/7,
239/6, 252/20, 264/29
s.+ lerimi 344/16
s.+ lerin 227/20, 328/18
s.+ lerinde 008/11
s.+ lerindeki 232/3, 302/9
s.+ lerinden 003/9, 005/22, 081/27,
091/11, 223/19
s.+ lerine 061/26

s.+ lerini 019/17, 020/24, 056/22,
144/17, 211/2, 213/25, 231/31, 288/28
s.+ lerinin 005/26, 265/3
s.+ leriyle 034/16
s.+ ü 016/2, 032/31, 035/15, 038/31,
051/19, 068/22, 080/30, 127/30,
128/1, 179/22, 190/23, 197/2, 202/14,
218/12, 234/2, 253/20, 261/21,
261/34, 303/1, 324/24, 340/1, 353/8,
356/30, 359/18
s.+ ümden 293/28
s.+ ümü 063/31
s.+ ün 140/21, 174/2, 188/3, 198/11,
305/15
s.+ ünden 054/18, 301/20, 306/5, 310/7,
310/17
s.+ üne 032/19, 057/9, 061/30, 164/18,
260/20
s.+ ünü 031/1, 052/21, 052/23, 057/26,
059/34, 060/17, 064/8, 098/8,
150/31, 174/12, 175/26, 182/20, 209/11,
220/33, 226/25, 347/2
s.+ ünün 031/6, 064/29, 125/1, 171/31,
228/6
s.+ ünüz 238/11
s.+ üyle 306/18

sözleş - : belli bir yerde ve belli bir saatte
buluşmayı birlikte kararlaştırmak -1- [T]
s.- tikten 125/8

sözlü : evlenmek üzere birbirine söz vermiş olan
kimselerden her biri -3- [T]
s.+ yüm 333/8, 333/10, 334/5

Spartakos : Roma Cumhuriyet'nde Trakyalı bir
gladyatördür -1- [Yun]
S.+ lar 099/13

spiritüalizm : Allah'ın varlığına ve insanda
bedenden bağımsız olarak bir ruhun var olduğuna
inanana, ahlâkî ve mânevî değerleri kabul edip
savunan düşünce ekolü, ruhçuluk, tinselcilik
-1- [Lat]
s. 257/5

spor : belli kurallara ve tekniklere uyularak
yapılan, bedensel gelişmeye yararlı, eğlenmek ve
yarışmak amacı da bulunan beden hareketlerinin
tümünün ortak adı -2- [İng]
s. 038/1, 041/6

Steinhard : Amerika'da bir yer adı -1- [İng]
S. 118/13

stil : biçem, üslup, tarz -1- [Fr]
s.+ i 308/18

su : canlıların içtiği, kullandığı sıvı -19- [T]

s. 065/18, 170/8, 245/13, 323/10,
334/17, 352/4
s.+ cu 290/20
s.+ da 064/20, 208/20
s.+ lar 303/8
s.+ ların 075/16
s.+ yu 080/5, 084/3, 087/14, 317/28,
328/3
s.+ yun 210/17, 316/12
s.+ yuyla 321/20

sual : Sorulan şey, soru; sorma, soruşturma -19-
[Ar]
s. 019/7, 082/1, 165/34, 176/7, 231/5
s.+ e 032/17, 145/15, 318/1
s.+ i 151/13, 189/15, 216/18
s.+ ime 298/20
s.+ in 107/27
s.+ inden 100/9, 305/12
s.+ ini 133/26, 301/1
s.+ lerin 328/10, 346/13

subjektif : Öznel -1- [Fr]
s. 094/7

suizan : Kötü zan besleme, kötü zan. Karşıtı
-1- [Ar]
s.+ la 098/5

sukut : Susma, konuşmama, sessizlik -1-
[Ar]
s.+ u 092/18

sulh : Savaştan sonra barışma, barış -3-
[Ar]
s. 113/13
s.+ a 122/18
s.+ ü 113/17

sultan : hükümdar, padişah -1- [Ar]
s.+ ım 012/27

sunî : İnsan eliyle tabii örneklerine benzetilerek
yapılan, doğal olmayan, yapma, yapay -7-
[Ar]
s. 059/16, 090/5, 100/17, 121/4, 223/21,
234/20, 264/27

Suphi : Özel ad -1- [Ar]
S. 118/15

surat : yüz, asık yüzölçüm, somurtkanlık -9-
[Ar]
s. 138/32
s.+ ı 040/23, 202/28
s.+ ına 202/27
s.+ ını 017/22, 201/31
s.+ ının 041/12
s.+ ları 147/4

s.+ larını 146/29

suret : biçim, yol, tarz -10- [Ar]
s.+ iyle 241/9
s.+ te 055/19, 092/22, 108/3, 128/25,
154/10, 155/7, 156/31, 281/10,
282/18

surî : Görünürde olan, hakikîve içten olmayan
-1- [Ar]
s. 108/25

Suriye : Suriye ya da resmî adıyla Suriye arap
Cumhuriyeti, Ortadoğu'da Lübnan, İsrail, Ürdün,
Irak ve Türkiye ile komşu bir ülkedir -1-
[Ar]
S. 117/2

sus - : konuşmasını kesmek, konuşmaktan
kaçınmak ya da hiç konuşmamak -79- [T]
s. 139/2, 186/8
s.- ar 103/15, 326/3, 334/2
s.- arak 027/25, 334/2
s.- ardı 295/17
s.- ardım 197/22
s.- mak 249/19
s.- maları 008/26
s.- manın 031/10
s.- ması 138/27, 166/28
s.- maya 168/8, 217/21
s.- muşlardı 037/8, 210/26
s.- muştı 217/19
s.- tu 098/4, 147/8, 160/19, 163/13,
176/2, 180/3, 181/9, 186/29,
188/4, 188/32, 192/12, 194/12, 210/10,
214/9, 218/13, 218/32, 224/17,
232/21, 264/9, 282/8, 284/15, 289/32,
299/33, 300/8, 310/29, 333/20
s.- tuğu 187/25
s.- tuklarını 079/26
s.- tular 023/17, 098/34, 189/29, 194/19,
206/7, 218/5, 230/13, 249/12,
269/13
s.- tum 323/30, 340/27, 344/21, 353/1
s.- tunuz 270/2
s.- turmak 108/20
s.- unuz 204/31
s.- uşla 232/21
s.- uyor 334/11, 337/3
s.- uyordu 182/29, 189/3, 191/6, 267/26,
283/17, 303/3, 305/26
s.- uyordum 096/28
s.- uyorlardı 099/16, 218/7
s.- uyorsun 026/3
s.- uyorum 324/19, 324/21

sus : konuşmasını kesmesi için söylenen emir
-2- [T]
s.+ tu 229/34

s.+ unuz 245/28

sustur - : Susmasını, ses çıkarmamasını sağlamak, susmasına sebep olmak -3- [T]

s.- an 129/29

s.- duktan 069/2

s.- madı 165/15

susuzluk : Susuz olma, susuz kalma durumu

-1- [T]

s.+ larını 116/13

süje : Konu -6- [Lat]

s. 109/2, 109/5, 109/6, 109/13, 110/1, 110/3

sükûn : Gürültü ve patırtıdan uzak olma, sessizlik

-2- [Ar]

s. 023/21, 242/28

sükûnet : dinginlik, durgunluk, hareketsizlik, sakinlik -16- [Ar]

s. 006/5, 031/9, 119/4, 248/1, 248/18, 253/9

s.+ ini 298/16

s.+ iniz 249/4

s.+ le 015/33, 134/18, 150/26, 186/30, 203/26, 220/6, 247/9, 283/26

sükût : söz söylememe, konuşmama, susma, sessizlik -8- [Ar]

s. 019/18, 030/27, 166/1

s.+ ta 188/9

s.+ u 254/15, 254/23, 260/6

s.+ un 190/29

sülâle : Soy sop -1- [Ar]

s.+ si 057/31

süleyman : Özel ad -84- [T]

s. 012/31

S. 096/18, 096/28, 099/20, 100/8, 101/29, 103/8, 103/29, 104/7,

104/26, 105/11, 105/27, 106/1, 106/9,

108/15, 110/7, 110/26, 111/4,

111/9, 112/22, 112/24, 112/27, 114/31,

115/4, 115/14, 118/5, 118/18,

118/30, 119/9, 121/3, 122/3, 122/21,

122/26, 123/16, 123/30, 124/9,

124/17, 124/24, 125/1, 125/7, 128/2,

143/3, 143/12, 152/9, 152/23,

178/11, 189/15, 279/19, 279/27, 280/1,

280/4, 280/8

S.+ a 098/10, 102/14, 102/19, 102/27,

123/25, 141/19, 279/17, 349/26

S.+ da 123/23

S.+ dan 178/5

S.+ dı 189/15

S.+ ı 098/27, 099/6, 142/1

S.+ ın 111/1, 119/3, 122/5, 124/21, 124/28, 125/17, 125/24, 130/4, 130/11, 130/14, 143/12, 178/1, 188/17, 210/33, 280/12, 287/20

S.+ la 130/17, 210/21

sümükür - : Kuvvetli bir nefes verip burunda biriken sümüğü dışarı atmak -1- [Far]
s.- ür 288/18

sümme : Sonra -1- [Ar]
s. 291/33

süpür - : bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak vb şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla toplamak, temizlemek -1- [T]
s.- üyordu 043/24

süpürge : süpürme işinde kullanılan araç -1- [T]
s. 025/14

sür - : değdirmek, dokundurmak, yönetip yürütmek, sevk etmek -27- [T]
s.- dü 024/18, 044/29, 059/18, 208/18
s.- düler 113/21, 185/17
s.- ebilirdi 282/5
s.- ecek 101/22
s.- elim 086/28
s.- en 039/9, 112/3, 148/3, 187/17, 242/11, 273/22
s.- er 118/28, 248/18, 315/27
s.- erek 012/23
s.- eriz 058/23
s.- medi 254/7
s.- mediği 007/11, 173/19
s.- müş 118/28, 173/6
s.- üyorlar 113/22
s.- üyorsun 122/29

sürat : çabukluk, hızlılık, hız -15- [Ar]
s.+ i 129/2
s.+ le 015/27, 047/16, 089/30, 090/14, 127/13, 135/31, 139/22, 221/16, 229/10, 248/7
s.+ li 003/16, 018/22, 021/24
s.+ lidir 020/11

sürekli : Uzun zaman devam eden, çok süren, aralıksız, kesintisiz, devamlı -2- [T]
s. 076/18, 271/25

sürpriz : hiç beklenmediği için insanı şaşırtarak sevindiren ya da insanın üzüntüsüne yol açan olay -2- [Fr]
s. 343/26
s.+ lardan 077/20

sürt - : bir şeyi bir başka şeyin üzerinden
bastırarak geçirmek -5- [T]

s.- en 006/11
s.- erek 043/21, 350/5
s.- tü 079/15
s.- üyordu 134/9

sürü : Evcil hayvanlar ve özellikle koyun, keçi
topluluğu; kalabalık, küme, yığın -10- [T]
s. 064/9, 072/27, 113/7, 119/19, 122/19,
179/15, 202/32, 278/7

sürükle - : bir şeyi yerden kaldırmadan çekerek
ya da iterek yürütmek, götürmek -5- [T]
s.- di 074/13
s.- sinler 315/19
s.- yebilir 119/13
s.- yeceğim 321/8
s.- yen 353/28

sürüklen - : Sürüklemek işine konu olmak,
itilerek götürülmek -2- [T]
s.- diğine 058/25
s.- iyordu 052/16

sürül - : Uzun zaman devam eden, çok süren,
aralıksız, kesintisiz, devamlı -1- [T]
s.- ürken 229/19

sürün - : yoksulluk içinde ve perişan bir durumda
yaşamak -8- [T]
s.- eceğim 061/11, 291/20
s.- ecek 255/7
s.- seydim 140/23
s.- üp 111/17
s.- ür 293/19, 294/9
s.- üyoruz 058/7

süründür - : Sürünmesine sebep olmak -1-
[T]
s.- ecekti 184/15

süs : Süsleyen veya süslenmekte kullanılan şey,
bezek, ziynet, Gerçekte öyle olmadığı halde
kendisini öyle göstermek, üstün bir niteliğe
sâhipmiş gibi gösterme -1- [T]
s. 305/21

süz - : göz, bakış için baygın ve anlamlı bir
biçimde bakmak -5- [T]
s.- dü 203/9
s.- ülmüş 134/13
s.- üyor 007/16, 051/18
s.- üyordu 191/24

süzük : Süzölmüş, zayıf, halsiz, güçsüz,
süzgün; süzgün, baygın, mahmur göz, bakış, nazar
-1- [Rus]
s. 009/5

süzül - : sessiz gizlice ve kayıyormuş gibi gitmek
-4- [T]
s.- dü 149/17, 192/18
s.- en 015/22, 029/26

Şablin : Özel ad -1- [?]
Ş. 118/14

şafak : Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık
-1- [Ar]
ş.+ lar 057/17

şah : Pâdişah, hükümdar -4- [Far]
ş. 114/10
ş.+ a 114/5
ş.+ ı 114/7, 226/20

şahadet : tanıklık, şahitlik -1- [Ar]
ş. 338/19

şaheser : çok üstün nitelikli, değeri çok üstün
olan -1- [Far]
ş. 226/21

şahıs : kişi, kimse -10- [Ar]
ş. 063/8
ş.+ ımıza 058/22
ş.+ ına 141/11, 144/17, 217/24
ş.+ ında 234/10
ş.+ ından 177/7
ş.+ ımıza 061/7
ş.+ lara 299/3
ş.+ na 038/20

şahit : tanık olmak -4- [Ar]
ş. 151/20, 292/8, 349/9
ş.+ tirlar 169/23

şahsen : Şahıs olarak, şahıs itibâriyle, şahısça
-2- [Ar]
ş. 058/23, 143/31

şahsî : Kişinin kendisiyle ilgili, şahsına âit, kişisel
-5- [Ar]
ş. 059/1, 063/6, 070/3, 103/1, 141/26

şahsiyet : kişilik -8- [Ar]
ş. 008/18, 050/1, 254/18
ş.+ i 254/20
ş.+ ının 005/24, 006/29, 006/30
ş.+ lerini 059/4

şâir : Şiir söyleyen veya şiir yazan kimse -3-
[Ar]
ş.+ i 157/9
ş.+ lerinin 157/10
ş.+ lerle 073/15

şaka : güldürmek, eğlendirmek amacıyla karşısındakini kırmadan yapılan hareket veya söylenen söz, latife -1- [T]
ş. 052/16

şakak : başın her iki yanında, göz, alın, kulak ve yanak arasında bulunan çukurumsu bölge -4- [T]
ş.+ ına 241/9
ş.+ ında 140/5
ş.+ ından 241/16
ş.+ ının 140/25

Şakir : Özel ad -1- [T]
Ş. 023/1

şakulî : Yer çekimi doğrultusunda olan, düşey -1- [Ar]
ş. 120/11

şamarlık : açık elle yüze vurulan tokat olma durumu -1- [T]
ş. 202/2

Şamil : Özel ad -2- [T]
Ş. 026/32, 269/17

şangırtı : tabak, bardak, şişe vb'nin birbirine ya da bir yere çarparken ya da çarpıp kırılırken çıkardığı ses -1- [T]
ş. 001/20

şans : baht, talih, fırsat, olanak -6- [Fr]
ş. 268/5
ş.+ ımızı 199/27
ş.+ ımızla 199/32
ş.+ ın 198/24, 265/13, 266/11

şapırdat - : Şapırdamasına yol açmak, şapır şapır ses çıkartmak -1- [T]
ş.- ıyordu 052/19

şapka : başı doğal etkilerden korumak için giyilen, keçe, hasır, fôtr vbden türlü biçimlerde yapılan başlık -3- [Rus]
ş.+ sını 009/4, 010/9, 014/10

şarap : Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli usûllerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki -6- [Ar]
ş. 212/12, 213/2, 214/16, 309/17
ş.+ ıdır 213/10
ş.+ ın 214/28

şark : Dört ana yönden güneşin doğduğu yön, doğu -34- [Ar]
ş. 105/23, 110/27, 111/11, 111/18, 111/26, 111/29, 111/33, 112/16,

112/17, 113/12, 114/5, 114/16, 115/20, 115/30, 116/8, 116/13, 116/21, 116/25, 116/28, 116/30, 117/7, 117/15, 117/28, 117/32, 118/1, 118/3, 118/9, 118/21, 265/33
ş.+ ın 111/31, 116/18, 116/22
ş.+ ta 100/24
ş.+ taki 100/15

şarkı : tonlama değişiklikleriyle çeşitli duygular uyandıran uyumlu, ezgili insan sesleri -8- [Ar]
ş. 073/25, 075/30, 116/2, 119/31, 174/25
ş.+ ları 075/20, 263/9
ş.+ nın 073/31

şarklı : Doğulu -2- [Ar]
ş.+ dır 266/1
ş.+ nın 130/4

şart : koşul -25- [Ar]
ş. 045/15, 066/28, 078/21, 165/25, 207/16, 207/17, 255/20, 308/15, 308/16, 333/29
ş.+ ıyla 165/20, 183/32, 185/15, 225/11, 342/5, 350/11
ş.+ ıyla 082/21
ş.+ ıyla 081/2
ş.+ la 066/25
ş.+ lar 142/23, 142/24
ş.+ ları 207/14
ş.+ ların 349/27
ş.+ mış 336/9

şaş - : olağanüstü bir olay, bir olgu ya da beklenmedik, umulmadık bir durum karşısında şaşkın duruma gelmek -8- [T]
ş.- ardım 332/10
ş.- ılacak 247/21
ş.- ıyordu 355/26
ş.- ma 256/7
ş.- madım 260/28
ş.- mış 064/16
ş.- tı 272/29
ş.- tım 349/28

şası : gözlerini çarpıtarak -1- [T]
ş. 324/18

şasır - : bir işe nasıl başlayacağını, başladığı işi nasıl sürdüreceğini ve nasıl sonuçlandıracağını bilemeyecek duruma gelmek, işin içinden çıkamamak -22- [T]
ş.- arak 015/21, 029/21, 150/4
ş.- dı 084/12, 086/10, 190/29
ş.- dığı 265/30
ş.- dık 140/19
ş.- dım 002/28, 292/12, 338/7
ş.- ıyor 269/22, 304/5

ş.- ıyordu 158/23
 ş.- ıyordum 292/14
 ş.- ıyorum 299/1, 314/15
 ş.- ıyoruz 176/14
 ş.- madan 013/13
 ş.- madım 241/28
 ş.- mamak 190/30
 ş.- mıştım 338/10

şaşırt - : Şaşırtmasına sebep olmak, şaşkın duruma getirmek, hayrete düşürmek -3- [T]
 ş.- ıyor 252/4
 ş.- mıştı 297/1
 ş.- tı 083/16

şaşkın : düşünceleri karışmış, dağılmış, ne yapacağını bilemez duruma gelmiş kimse -3- [T]
 ş. 011/17, 044/15, 212/15

şaşkınlık : Şaşkın olma durumu -4- [T]
 ş. 131/2, 198/12
 ş.+ ına 158/31
 ş.+ ları 273/2

şayan : bir şeye değer, uygun, yaraşır, layık -9- [Far]
 ş.+ ı 016/1, 030/30, 031/2, 031/29,
 032/22, 159/15, 160/1, 262/33,
 310/15

şayet : Şart bildirir, eğer -3- [Far]
 ş. 006/25, 225/22, 354/17

şayğa : Herkesin duyduğu söylenti, her tarafa yayılmış olan söz, yaygın haber -1- [Ar]
 ş. 278/20

şebeke : ağ, balık ağı; bir ağ gibi birbirine bağlı olan şeylerin bütünü -1- [Ar]
 ş.+ si 199/25

şef : bir yerde birkaç görevlinin başı durumunda bulunan, yetki ve sorumluluğu olan, yöneten kimse -1- [Fr]
 ş.+ lerini 113/20

şeffaf : Işığı içinden geçirdiği için arkasındaki cisimlerin net olarak görülmesine engel olmayan, saydam -1- [Ar]
 ş. 355/1

şefkat : sevecenlik -7- [Ar]
 ş. 183/30, 232/23, 232/24
 ş.+ e 183/14
 ş.+ le 181/17, 185/25, 299/18

şehbender : Konsolos -1- [Far]
 ş.+ i 040/12

şehir : İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yerlerinden, idârî ve mülkî bakımdan köy ve kasabadan sonra en büyük olanı; halkının büyük kısmı ticâret, sanâyi ve idâre işleriyle uğraşan, tarım alanı olmayan kalabalık yerleşim merkezi, kent -6- [Far]
 ş. 071/17
 ş.+ e 222/25
 ş.+ i 111/12, 113/18, 142/12
 ş.+ lerine 114/12

şehrayın : Bayramlarda ve diğer önemli günlerde bir şehrin bayraklar ve ışıklarla süslenmesi şeklindeki şenlik, gösterişli şenlik, donanma -1- [Far]
 ş. 205/24

Şehzadebaşı : İstanbul'un avrupa Yakası'nda bulunan Fatih ilçesinde bir semttir -3- [FarT]
 Ş.+ na 082/23
 Ş.+ nda 104/5, 219/12

şeker : şeker katılarak yapılan lokum, akide, çikolata gibi tatlı yiyeceklerin genel adı; cana yakın, güzel ve sevimli -10- [Far]
 ş. 087/18, 209/13
 ş.+ i 051/23, 052/3, 052/8, 052/20, 131/8
 ş.+ im 343/20
 ş.+ ini 323/8
 ş.+ li 080/4

şekil : bir olayın, kavramın ya da düşüncenin vb değişik oluş biçimi -31- [Ar]
 ş. 272/27, 281/17, 312/29, 354/24
 ş.+ de 119/23, 354/30
 ş.+ e 020/27, 312/30
 ş.+ i 094/23, 265/29, 266/1, 315/5, 356/7
 ş.+ in 078/9, 315/2
 ş.+ inde 301/9
 ş.+ inden 339/4
 ş.+ ini 061/5, 074/30
 ş.+ ler 151/29, 151/31, 255/15, 313/13,
 314/23
 ş.+ lere 152/4, 314/20
 ş.+ lerin 312/16
 ş.+ lerine 265/30
 ş.+ lerini 316/16
 ş.+ nde 042/16
 ş.+ ni 046/13

şekva : Şikayet -1- [Ar]
 ş. ederse 053/3

şema : Bir şeyi ana çizgileriyle gösteren basit çizim -2- [Ar]
 ş.+ ları 033/30, 266/8

Şems : Özel ad -2- [Ar]
Ş.+ i 052/22, 052/24

şen : Hâlinde ve davranışlarında yaşamaktan aldığı zevkin canlılığı görülen, neşesi durumundan belli olan, hayat dolu, canlı ve güler yüzlü, neşeli -2- [Erm]
ş. 327/28
ş.+ iyetin 108/5

şenlik : Şen olma durumu, şetâret; sevinç, neşe -1- [T]
ş. 205/24

şer : Kötülük, fenalık -3- [Ar]
ş.+ de 254/29
ş.+ i 092/29
ş.+ iye 092/31

şerait : Şartlar, koşullar -4- [Ar]
ş. 144/21, 145/22, 216/19
ş.+ i 082/10

şeref : bir kimseye gösterilen saygının dayandığı mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet -9- [Ar]
ş. 141/8
ş.+ i 128/10
ş.+ im 080/29, 140/1
ş.+ ini 092/28, 268/26
ş.+ inin 311/6
ş.+ lere 156/8
ş.+ leri 100/31

şerik : Ortak -1- [Ar]
ş.+ i 115/5

şerit : dar ve uzun kumaş parçası, kurdele -2- [Ar]
ş.+ i 081/30, 241/17

şevk : şiddetli arzu, istek, aşırı heves -7- [Ar]
ş.+ i 014/9, 014/15, 076/8, 120/5, 120/9
ş.+ iyle 094/6, 283/11

Şevket : Özel ad -2- [T]
Ş. 014/4, 019/3

şevki : Dikene âit, dikenle ilgili -1- [Ar]
ş. 109/24

şey : belli bir anlam içermeksizin eşya, nesne, durum, eylem, olay, söz vb nin adı yerine kullanılır -464- [Ar]
ş. 002/22, 005/15, 005/16, 006/11, 007/13, 007/20, 008/5, 012/29, 014/12, 017/8, 018/4, 018/21, 019/11, 021/34, 022/1, 025/28, 025/30,

026/1, 026/3, 026/4, 026/22, 028/11, 034/18, 037/15, 037/17, 038/27, 039/2, 040/15, 040/17, 042/30, 043/26, 044/11, 048/9, 053/17, 053/23, 054/8, 054/30, 057/10, 057/24, 060/30, 066/13, 072/12, 072/27, 076/16, 079/5, 079/27, 079/28, 080/1, 086/10, 088/2, 091/20, 091/21, 091/30, 092/29, 095/8, 095/9, 095/33, 095/34, 097/6, 098/12, 098/16, 099/23, 100/19, 102/9, 102/10, 102/29, 103/13, 106/16, 106/19, 109/5, 110/28, 112/22, 113/5, 115/26, 115/27, 117/12, 119/9, 123/28, 124/8, 127/5, 129/2, 129/3, 129/4, 132/10, 135/4, 138/5, 140/27, 140/33, 141/7, 142/26, 147/3, 149/30, 150/9, 150/22, 151/9, 151/27, 151/29, 152/20, 152/21, 153/8, 153/9, 154/7, 154/12, 155/8, 157/32, 158/17, 159/24, 160/8, 160/22, 165/14, 165/17, 168/5, 169/9, 169/17, 172/10, 173/23, 173/24, 174/10, 180/25, 181/26, 182/18, 183/10, 185/19, 187/21, 188/32, 190/3, 191/9, 191/10, 191/13, 191/22, 192/10, 192/15, 192/25, 192/27, 192/30, 192/31, 192/33, 193/5, 193/12, 194/26, 194/30, 195/1, 196/2, 196/3, 196/8, 196/9, 196/24, 198/8, 210/5, 213/19, 222/16, 222/20, 222/21, 222/29, 222/33, 224/21, 224/32, 226/19, 226/33, 229/15, 230/5, 230/7, 230/9, 230/21, 230/23, 231/16, 231/17, 231/19, 231/32, 233/27, 234/13, 235/18, 235/20, 235/32, 239/32, 240/10, 242/15, 245/13, 245/20, 246/16, 247/16, 247/21, 248/17, 249/10, 249/34, 250/3, 252/21, 253/9, 254/18, 255/10, 255/14, 256/6, 256/23, 256/26, 256/27, 260/32, 260/33, 262/24, 266/15, 268/4, 269/3, 269/6, 270/13, 271/2, 272/11, 274/10, 274/11, 276/23, 283/1, 283/7, 284/17, 285/15, 289/8, 294/23, 296/14, 298/20, 298/33, 299/12, 299/19, 299/20, 299/33, 300/12, 301/23, 302/7, 305/5, 305/18, 306/8, 307/27, 310/12, 310/25, 311/35, 314/6, 314/23, 315/12, 315/17, 319/8, 321/25, 322/6, 322/28, 323/19, 323/33, 327/7, 329/20, 330/12, 330/14, 331/21, 333/29, 337/23, 337/31, 337/33, 338/21, 338/25, 338/27, 341/24, 343/24, 343/32, 344/13, 344/29, 349/14, 350/24, 351/3, 352/3, 353/2, 356/24, 356/28, 357/7, 357/18, 357/22, 357/32, 359/14
ş.+ ciğiniz 213/11
ş.+ cikler 333/22

ş.+ de 182/28, 195/27, 311/34
 ş.+ den 043/15, 100/5, 128/6, 142/26,
 142/29, 173/19, 184/2, 312/1,
 338/21, 349/3
 ş.+ di 026/34, 084/18
 ş.+ dir 066/14, 151/29, 282/1, 314/13
 ş.+ e 070/16, 075/29, 115/29, 129/34,
 174/23, 205/32, 211/17, 231/19,
 234/14, 242/13, 248/10, 262/3, 293/4,
 305/10, 305/23, 313/10, 322/4
 ş.+ i 007/25, 056/17, 069/3, 069/7,
 088/14, 091/27, 092/10, 096/3,
 096/15, 108/20, 120/14, 148/9, 150/12,
 174/6, 174/7, 189/10, 192/1,
 192/14, 203/13, 214/3, 234/13, 267/17,
 269/1, 298/21, 304/31, 315/12,
 331/32, 335/13, 342/22, 343/15, 357/3,
 357/6, 357/12
 ş.+ im 338/26, 341/17
 ş.+ imi 350/12
 ş.+ imiz 199/4
 ş.+ imizdir 149/24
 ş.+ in 060/33, 099/30, 129/33, 151/26,
 234/9, 268/2, 268/20, 296/9,
 298/35, 303/26, 303/31, 311/27, 312/15,
 315/5, 328/12
 ş.+ ini 069/16
 ş.+ ler 005/8, 007/19, 015/32, 019/3,
 021/24, 035/6, 041/4, 041/22,
 042/5, 048/16, 066/4, 066/27, 080/10,
 081/25, 093/8, 097/8, 098/12,
 099/1, 102/15, 106/30, 106/31, 130/3,
 130/4, 137/4, 145/31, 153/13,
 156/18, 169/28, 174/1, 181/22, 195/28,
 198/3, 230/32, 236/31, 246/10,
 256/22, 258/22, 261/9, 267/4, 272/18,
 273/16, 273/28, 284/9, 285/17,
 285/18, 286/25, 288/23, 292/6, 297/3,
 321/19, 322/2, 323/17, 325/20,
 355/31, 356/8, 356/24, 356/26
 ş.+ lerde 284/28
 ş.+ lardan 001/21, 175/19, 250/5, 262/15,
 274/15, 315/8
 ş.+ lardi 355/34
 ş.+ lardir 218/2, 224/27
 ş.+ lere 162/19, 168/17, 266/14
 ş.+ leri 094/7, 098/29, 130/18, 196/22,
 199/30, 217/20, 218/25, 224/5,
 290/29, 293/24, 311/1, 323/2
 ş.+ lerin 013/16, 269/2, 303/7
 ş.+ lerle 052/13, 350/15

Şeyhülislâm : Osmanlı Devletinde dînî kurumların, şeriat mahkemelerinin ve ilmiye sınıfının başı durumunda olup bunlara nezâret eden en yüksek rütbeli din adamına verilen unvan

-2- [Ar]

Ş. 093/1

Ş.+ lardan 185/13

şeytan : Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan âsî varlık, iblis; çok kurnaz, çok uyanık kimse -1- [Ar]

Ş. 209/17

şezlong : üzerine uzanılabilir biçimde ayarlama düzeneği bulunan, döşeme yerine bez gerili, bir tür taşınabilir koltuk -6- [Fr]
 ş.+ a 328/1, 328/5, 335/22, 346/6, 352/18, 356/11

şık : modaaya uygun, güzel, zarif şey -1- [Fr]
 Ş. 312/5

şırıltı : Dökülen veya akan suyun çıkardığı şakırtıdan daha hafif ses, şırıldama sesi -1- [T]
 ş.+ ları 352/4

şırr : Yansıma sözcük -3- [T]
 Ş. 048/30

şiddet : duygu ya da davranış için aşırılık, yeğinlik -22- [Ar]
 Ş. 041/29, 071/27
 ş.+ inden 041/31
 ş.+ ini 276/16
 ş.+ le 055/22, 064/6, 071/23, 086/2, 133/32, 218/1, 236/29, 244/7, 252/7, 303/6, 356/13
 ş.+ lerine 013/16
 ş.+ li 018/32, 076/18, 083/31, 244/26, 250/1
 ş.+ te 149/18

şiddetlendir - : Şiddetini giderek arttırmak -1- [Ar]
 Ş.- iyor 101/6

şiddetli : Zorlu, sert; aşırı derecede olan, haddinden fazla, çok fazla -11- [Ar]
 Ş. 024/14, 085/25, 137/9, 166/19, 271/25, 273/19, 273/22, 273/25, 273/28, 302/11
 ş.+ dir 114/30

şifa : hastalıktan kurtulma, iyileşme -1- [Ar]
 ş.+ mı 243/8

şifasız : Devâsı olmayan, iyileşmez -1- [Ar]
 Ş. 356/5

şiiir : duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser -5- [Ar]

ş. 154/5, 312/3
ş.+ den 312/2
ş.+ ler 312/7
ş.+ lerinden 157/10

şikâyet : hoşnutsuzluk belirten söz ya da yazı, sızlanma -12- [Ar]
ş. 058/32, 059/35, 135/17, 140/2, 140/22
ş.+ çi 012/22, 065/7
ş. eden 165/29
ş. ederim 031/4
ş. edersin 058/30
ş. etmiyorsunuz 021/7
ş.+ i 071/6

şikâyetçi : Şikâyet eden kimse -2- [Ar]
ş. 136/23, 193/15

şilte : üstünde yatılmak, oturulmak için yapılmış, içi yün, pamuk, tüy ya da benzeri bir maddeyle doldurulmuş döşek -4- [T]
ş. 127/2
ş.+ nin 047/27
ş.+ ye 079/5, 080/14

şimdi : içinde bulunduğumuz şu anda -197- [T]
ş. 003/30, 003/31, 004/18, 005/7,
017/19, 018/31, 020/15, 030/8,
039/19, 041/14, 041/20, 045/10, 052/33,
059/24, 062/13, 064/13, 064/20,
065/25, 066/4, 066/23, 070/7, 071/27,
072/25, 073/5, 074/4, 074/19,
075/3, 077/20, 080/20, 082/12, 084/16,
084/21, 090/8, 090/32, 091/4,
091/18, 091/20, 095/26, 096/6, 096/9,
096/19, 097/19, 107/6, 107/7,
109/13, 110/23, 113/21, 115/22, 115/23,
117/13, 118/23, 119/9, 124/4,
124/10, 126/21, 127/20, 127/21, 127/23,
129/13, 129/14, 130/8, 131/24,
131/32, 135/7, 138/17, 139/21, 145/23,
149/7, 153/30, 156/18, 158/27,
161/18, 162/13, 162/30, 170/6, 174/30,
175/15, 175/31, 176/17, 178/25,
178/29, 180/14, 191/29, 194/14, 194/31,
195/13, 195/26, 195/31, 195/33,
207/5, 207/20, 208/5, 208/20, 209/22,
211/7, 219/15, 220/7, 222/16,
226/19, 231/17, 232/3, 233/8, 233/28,
238/12, 243/26, 245/9, 247/19,
248/19, 248/20, 248/32, 249/4, 249/22,
250/4, 254/19, 258/2, 258/6,
261/13, 261/31, 261/34, 262/7, 262/20,
266/19, 268/1, 269/31, 270/11,

270/25, 272/24, 272/31, 274/28, 276/27,
277/22, 278/28, 281/16, 285/25,
285/36, 286/2, 286/6, 286/18, 287/11,
289/21, 289/29, 293/9, 293/15,
294/17, 295/36, 298/26, 299/24, 301/26,
312/13, 313/23, 314/22, 314/27,
314/29, 318/13, 320/2, 321/1, 321/3,
327/28, 330/13, 332/16, 339/1,
346/14, 346/18, 346/21, 347/25, 349/17,
349/19, 350/1, 350/9, 353/2,
354/19
ş.+ den 107/3, 207/11, 223/12, 254/13,
255/26, 256/4, 287/17, 297/27,
356/21
ş.+ ki 140/23, 291/2
ş.+ ye 074/12, 117/7, 125/19, 128/10,
179/27, 306/27, 310/29, 313/15,
314/9, 322/15, 323/7

şimdilik : Şimdiki halde, şimdiki durum gereği olarak, bu an için -16- [T]
ş. 045/30, 054/7, 054/18, 065/7, 065/15,
098/27, 102/5, 102/10,
163/13, 207/6, 219/26, 236/16, 253/17,
274/14, 289/6, 348/3

şimendifer : bu yolda işleyen katar, tren -1- [Fr]
ş.+ lerini 113/23

şiraze : Klasik tarzdaki şark ciltlerinde formların dikildiği ipliklerin uzun bırakılan uçlarının, formlar tamamlandıktan sonra usûlüne göre birleştirilip örülmesinden meydana gelen ve sayfaları düzgün tutmaya, dağılmasını önlemeye yarayan ibrişim şerit -1- [Far]
ş.+ m 175/30

şirket : bir iş için birden fazla kimsenin meydana getirdiği ticarî ortaklık -2- [Ar]
ş. 303/4
ş.+ te 096/19

şiş - : içi havayla ya da herhangi bir gazla dolarak gerilmek, şişkin duruma gelmek -5- [T]
ş.- erek 044/12
ş.- iyor 017/2
ş.- miş 223/16, 252/18
ş.- tikçe 044/12

şiş : demirden ya da ağaçtan yapılmış, kimi zaman bir silah gibi de kullanılabilen, ince ve uzun, bir ucu sivri çubuk -2- [T]
ş. 058/8
ş.+ ler 245/5

şişe : içerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap -2- [Far]
ş.+ siyle 052/4

ş.+ ye 001/21

şişir - : içine hava vb doldurarak şişkin duruma getirmek -2- [T]
ş.- erek 037/16, 037/20

şişkin : şişirilmiş, şişmiş -2- [T]
ş. 082/30, 084/31

şişkinlik : şişkin olma durumu -1- [T]
ş.+ in 317/19

Şişli : İstanbul ilinin Avrupa Yakası'nda yer alan bir ilçesidir -1- [T]
Ş.+ ye 329/16

şişlik : Şişmiş olan yer, şiş -1- [T]
ş.+ lere 125/23

şişman : deri altında çok yağ birikmesi yüzünden vücudunun her yanı şişkin görünen kimse -3- [T]
ş. 137/26, 256/20
ş.+ ca 031/21

şive : bir dilin bir bölge halkına, yabancı bir millete veya etnik gruba has söyleniş biçimi, konuşma tarzı, aksan -2- [Far]
ş.+ si 223/22
ş.+ sinden 146/22

şoför : otobüs, kamyon, otomobil gibi herhangi bir motorlu kara taşıtını kullanan kimse -3- [Fr]
ş. 006/19, 009/29
ş.+ e 006/15

şöyle : şu biçimde, şu yolda -21- [T]
ş. 007/16, 036/22, 047/19, 052/1, 066/18, 069/28, 072/23, 093/28, 093/31, 109/18, 164/23, 170/28, 196/33, 201/16, 218/1, 241/25, 291/1, 296/25, 331/16, 346/15, 349/22

şu : işaret sıfat ve zamiri -77- [T]
ş. 009/6, 011/10, 011/11, 011/22, 039/28, 040/27, 052/9, 052/24, 056/11, 058/12, 066/10, 068/28, 070/11, 071/12, 071/13, 080/28, 081/18, 084/18, 095/3, 098/10, 105/29, 119/23, 120/22, 121/8, 123/1, 124/6, 136/11, 143/28, 162/12, 168/22, 179/8, 194/32, 198/30, 199/14, 209/25, 213/11, 213/15, 216/26, 222/17, 222/27, 231/31, 241/2, 243/2, 243/4, 250/5, 253/20, 263/27, 272/25, 272/26, 274/32, 275/12, 288/22, 304/28, 312/11, 332/8, 333/15, 350/8, 356/15, 356/18, 359/18

ş.+ dur 121/23, 169/10, 269/5, 269/6
ş.+ na 015/33, 155/22
ş.+ nlar 136/11
ş.+ nları 134/15, 354/9, 356/23
ş.+ nu 091/3, 293/3
ş.+ nu bahşeder 057/25
ş.+ radan 228/19

şubat : Senenin ocak ve mart ayları arasındaki 28, dört yılda bir 29 gün çeken ikinci ayı, kış aylarının üçüncüsü -2- [Ar]
ş.+ ın 275/20
ş.+ ta 168/13

şube : bölüm, takım, kol; okullarda sınıfların bölünmüş olduğu kısımların her biri -1- [Ar]
ş. 139/14

şuh : Serbest ve neşeli tavırlı, işveli, cilveli kadın -1- [Far]
ş. 256/21

şūrā : anlatana, konuşana göre biraz uzakta olan bir yeri belirtmek için kullanılır şu yer -9- [T]
ş.+ da 062/16, 119/24, 125/25, 137/12, 263/28
ş.+ ma 245/9
ş.+ sında 316/14
ş.+ ya 011/31, 288/3

şūrā : Bir konuyu görüşmek için yapılan toplantı -1- [Ar]
ş. 108/30

şurup : Çok kaynatılarak koyulaştırılmış şerbet -1- [Ar]
ş.+ u 331/12

şuur : bilinç -25- [Ar]
ş. 006/28, 018/16, 020/18, 104/30, 272/13, 277/15, 345/19, 345/20, 356/22
ş.+ a 109/23
ş.+ suz 355/8
ş.+ u 199/24, 346/16
ş.+ un 054/15, 074/10, 108/26, 109/24, 257/10
ş.+ una 253/23
ş.+ unda 043/27
ş.+ unu 085/28, 123/8, 189/17
ş.+ onun 085/3, 108/23

şuursuz : Duygu, düşünce ve davranışları gerçeklerle bağdaşmayan, kendini bilmeyen, bilinçsiz -3- [Ar]
ş. 170/20, 206/2, 279/5

Şükrü : iyilik bilen anlamında bir erkek ismi
-3- [Ar]
Ş. 011/29
Ş.+ nün 289/5

şükür : Verdiği nîmetler için Allah'a karşı
duyulan minneti dile getirme -3- [Ar]
ş. 101/2, 211/6

şüphe : kuşku -49- [Ar]
ş. 005/25, 019/15, 061/16, 070/13,
093/28, 093/29, 093/31, 094/2,
094/26, 098/20, 102/26, 156/32, 181/12,
189/28, 214/20, 223/5, 270/13,
326/14, 332/9, 332/14, 338/29, 356/3
ş. edecek 344/11
ş. edecekti 044/3
ş. eder 280/21
ş. ediyorum 199/14
ş.+ ler 176/2, 334/4
ş.+ lerimi 325/19
ş.+ lerimiz 334/18
ş.+ lerinden 070/5, 270/16
ş.+ lerini 280/21
ş.+ m 094/26
ş.+ nin 072/30
ş.+ si 003/16, 098/32, 150/25, 319/3,
326/5
ş.+ sine 075/26, 189/33
ş.+ sini 015/26, 090/5, 304/3
ş.+ sinin 094/16
ş.+ siz 302/30
ş.+ ye 189/21
ş.+ yi 302/29

şüphelen - : Şüphe duymak, içine şüphe gelmek,
kuşku içinde bulunmak, kuşkulanmak -3-
[T]
ş.- diği 213/6
ş.- erek 189/5
ş.- mişti 244/29

şüpheli : Şüphe uyandıran, kuşku veren; kesin
olmayan, olmama ihtimâli olma ihtimâlinde
daha çok olan -2- [Ar]
ş. 345/35

şüphesiz : Hakkında şüpheyi düşülemeyecek
olan, şüphe götürmeyecek derecede kesin olan,
kesinlikle bilinen -11- [T]
ş. 062/24, 128/5, 175/12, 189/20,
189/25, 189/27, 254/27, 255/30,
257/13, 284/13, 316/6

şüyu : Herkesçe duyulma, yayılma -2- [Ar]
ş. 063/23
ş.+ un 063/25

tâ : beri, değin, dek, kadar gibi ilgeçlerle birlikte
kullanılarak, bir eylemin, bir devinimin, bir yerin,
bir şeyin başladığı ya da sona erdiği noktayı,
zaman ve uzaklık yönünden abartılı bir biçimde
anlatır -9- [Far]
t. 085/25, 117/16, 117/19, 117/22,
123/29, 152/11, 213/20, 246/22,
261/8

taallûk : ilgisi bulunma, ilgisi olma, bağıntı,
ilinti, ilgi -3- [Ar]
t. 356/2
t. eden 185/3
t.+ u 038/6

taarruz : Sataşma, ilişme, takılma, tecâvüz etme
-1- [Ar]
t.+ u 257/16

taassub : Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı
tarafdarlık gösterme, aşırı derecede tutma -5-
[Ar]
t. 162/2
t.+ iyle 071/28
t.+ larını 074/24
t.+ u 280/27
t.+ una 094/4

tab : huy, mizaç, karakter, yaratılış -1- [Ar]
t.+ ını 154/6

tabak : yemek için kullanılan, içine yemek
konulan, derinliği az, yayvan kap -4- [Ar]
t. 223/15
t.+ a 001/21
t.+ ın 218/18
t.+ ını 182/25

tabaka : Bir yüzeyin üzerindeki düzgün olarak
yayılmış kısım, böyle kısımlardan her biri, kat,
katman -16- [Ar]
t. 280/32
t.+ da 307/32
t.+ dan 340/3, 340/5
t.+ ları 054/13
t.+ larını 064/8, 120/20
t.+ nın 160/23
t.+ sı 024/19, 080/10
t.+ sından 011/32
t.+ sını 024/12, 219/32, 274/20, 318/5
t.+ sının 219/4

taban : ayakkabının altı -3- [T]
t. 301/8
t.+ a 301/8
t.+ ında 017/30

tabanca : Cepte veya belde taşınan, kısa ve hafif
ateşli silâh -2- [Far]

t. 066/6, 066/7

tabiat : İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkların hepsi, doğa; yaradılış, alışkanlık, huy -30- [Ar]

t. 056/18, 057/24, 057/25, 109/3, 109/8, 120/6, 195/34, 247/22
t.+ a 109/29
t.+ ı 109/29, 109/30, 109/34, 282/23
t.+ ım 175/19, 254/12, 260/31, 313/18
t.+ ın 057/23, 109/11
t.+ ını 183/31
t.+ la 109/6, 109/21
t.+ ladır 107/23
t.+ ları 170/14, 224/24
t.+ sın 255/31
t.+ ta 107/13
t.+ tan 110/17

tabî : Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan, beklenildiği gibi -57- [Ar]
t. 021/3, 076/8, 096/13, 097/8, 097/10, 109/27, 109/28, 109/33,
126/1, 137/16, 151/18, 161/33, 168/31, 169/3, 172/31, 176/11, 176/17,
190/2, 193/8, 193/16, 199/25, 199/31, 202/3, 217/28, 219/10, 220/16,
225/17, 231/7, 231/29, 233/33, 236/3, 239/2, 248/32, 249/33, 250/15,
260/25, 263/25, 268/3, 271/25, 280/30, 282/26, 284/25, 286/21, 293/2,
308/17, 308/25, 310/15, 311/32, 326/7, 335/28, 339/30, 344/9
t.+ dir 261/6
t.+ lere 120/5
t.+ si 120/9
t.+ ye 093/5
t.+ yi 109/24

tabîye : Tabiat bilgisi -1- [Ar]
t.+ yi 093/22

tabip : hekim, doktor -1- [Ar]
t.+ inin 241/21

tâbir : İfade, anlatım -10- [Ar]
t. 008/7, 226/17
t.+ den 121/7
t.+ i 072/6
t.+ ini 312/24
t.+ iyle 168/6
t.+ le 061/11
t.+ ler 121/5
t.+ leri 122/29

tabiye : hazırlama, yerleştirme -1- [Ar]
t. 044/31

tabla : içine sigara külü silkelenen, izmarit atılan, içinde sigara söndürülen camdan, seramikten, metalden vb yapılmış kap, küllük -2- [Ar]
t.+ da 289/13
t.+ sın 164/12

tablo : Düz bir levha üzerine yapılmış resim -2- [Fr]
t. 021/27, 119/26

tabu : Kutsal sayılan ve bu sebeple dokunulması yasaklanan canlı veya nesne -1- [Frİng]
t. 164/32

tabur : Dört bölükten kurulan, bir binbaşının komutasındaki asker birliği, Düzgün sıralar hâlinde dizilmiş insan topluluğu -2- [T]
t. 039/8
t.+ un 039/18

tabut : Ölünün içine konulduğu sandık biçiminde araç, sal -1- [Ar]
t.+ una 012/33

tâdil : Değiştirme, değişiklik -3- [Ar]
t. 125/2, 269/17, 300/32

tadilât : Değişiklikler -2- [Ar]
t. 036/8, 044/20

tafsilât : bir şey hakkındaki etraflı bilgi, uzun uzun açıklamalar, ayrıntılar -2- [Ar]
t. 253/29
t.+ ını 060/5

tahammül : insan için olumsuz, zor, kötü, güç durumlara dayanabilme gücü, dayanç, dayanma, kaldırma, katlanma -5- [Ar]
t.+ dür 350/19
t. edemedim 074/27
t. edemezdim 203/17
t. edilmez 061/10
t.+ üm 356/25

tahavvül : Değişme, bir halden başka bir hâle geçme -1- [Ar]
t.+ dür 095/27

tahayyül : Daha önce duyu organları ile idrak edilmiş bir şeyi, o şey karşımızda mevcut olmadığı bir an veya mekânda zihinde şekillendirme, hayalde canlandırma -4- [T]
t. 036/22, 080/6, 087/24
t.+ ünden 287/19

tahkik : bir şeyin ne olduğunu, doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma -1- [Ar]
t. 066/9

tahkikat : Belli bir maksatla yapılan araştırma, soruşturma -6- [Ar]
t. 038/25, 040/6, 040/26, 066/17
t.+ ın 141/5
t.+ ını 241/25

tahkim : Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma -1- [Ar]
t. eden 092/28

tahlil : birleşik bir maddenin birleşimindeki yalnız cisimlerin niteliğini veya niceliğini anlamak için yapılan iş, analiz -6- [Ar]
t. 072/14
t.+ den 179/14
t.+ e 153/13
t. edemediğim 094/8
t.+ ini 153/15
t.+ lere 156/26

tahliye : Boşaltma, boşaltılma, boş bırakma, bırakılma -2- [Ar]
t. 203/4
t. edilmesini 203/21

tahmin : yaklaşık olarak değerlendirme, oranlama -28- [Ar]
t. 071/14, 081/34, 149/26, 176/8, 260/13, 277/14, 285/14, 296/14
t.+ den 024/23
t.+ e 268/3, 282/4, 283/6
t. edebilirim 179/10
t. edemediği 045/25, 056/8
t. edersin 003/33
t. ediyordu 144/19
t. ediyordum 090/32, 261/34
t. ediyorsunuz 223/29
t.+ i 004/12, 127/10
t.+ in 281/21
t.+ ine 208/10
t.+ inin 037/11
t.+ iniz 310/10
t.+ lere 017/11
t.+ leriyle 301/7

tahminen : Yaklaşık olarak, aşağı yukarı -1- [Ar]
t. 284/8

tahrik : Kımıldatma, oynatma, harekete getirme -2- [Ar]
t. 071/29
t. ederek 009/17

tahsil : öğrenim -4- [Ar]
t. 113/3, 140/17, 177/1
t.+ ine 038/2

Tahsin : Özel ad -101- [T]
T. 017/21, 023/9, 025/25, 030/19, 031/27, 031/32, 037/31, 038/10, 038/12, 038/14, 038/20, 039/32, 041/12, 042/10, 042/19, 047/11, 047/13, 048/4, 048/31, 049/15, 056/15, 062/26, 063/15, 064/26, 069/33, 076/17, 082/12, 094/27, 095/3, 125/28, 133/31, 137/10, 210/5, 210/11, 210/16, 263/24, 263/28, 263/30, 291/21, 293/19, 294/9, 295/36
T.+ den 036/31, 068/19
T.+ di 210/17
T.+ e 017/23, 036/5, 041/21, 062/22, 063/9, 064/21, 069/22, 070/8, 076/7, 126/12, 210/27, 293/25
T.+ i 018/9, 023/19, 033/20, 039/17, 041/10, 042/1, 042/8, 043/8, 046/11, 049/7, 053/4, 053/9, 056/3, 063/20, 063/27, 064/14, 068/16, 076/13, 095/10, 173/4, 263/23, 288/6, 296/1
T.+ im 294/13
T.+ in 034/16, 034/19, 041/29, 045/5, 047/14, 047/25, 048/26, 049/13, 067/27, 068/21, 068/22, 125/29, 194/22, 194/26, 264/4, 286/31, 287/23, 289/1
T.+ le 041/17
T.+ leri 063/2

tahsisat : Bir iş için ayrılmış belli bir para -1- [Ar]
t.+ ları 280/17

tahta : Düz, enlice, uzun ve az kalın biçilmiş ağaç -9- [Far]
t. 027/7
t.+ lar 077/19
t.+ ları 028/13
t.+ ların 082/30
t.+ sı 079/5
t.+ sına 041/1, 077/14
t.+ sınıfın 027/9
t.+ ya 036/33

tak - : İliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak -9- [T]
t.- arak 070/9, 161/27
t.- ıyorum 201/21
t.- mak 262/3
t.- mamıştı 099/22
t.- mışlar 059/6
t.- tı 226/16
t.- tığımız 269/3

t.- tım 201/22

takallûs : kasılma, büzüşme -6- [Ar]
t. 250/1
t.+ a 230/16
t. eden 007/2, 206/1
t.+ la 260/5
t.+ leriyle 105/12

takat : dayanma, güç, katlanma, derman -5- [Ar]
t. 150/19, 162/1, 169/14, 264/8, 272/2

takatsızlık : Tâkatsız olma durumu, güçsüzlük, dermansızlık -1- [Ar]
t. 317/34

takdim : bir şeyi kendinden büyük ve üstün bir kimseye verme, sunma -4- [Ar]
t. ederken 219/20
t. edeyim 157/16, 212/17
t. edilmişti 158/4

takdir : beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme -7- [Ar]
t. 102/16
t.+ de 036/6, 275/30, 276/1
t. eden 193/32
t.+ in 102/26, 156/12

takıl - : bir yere ilişerek ya da dokunarak oradan kurtulamamak -9- [T]
t.- an 190/18, 235/28
t.- arak 006/3
t.- dım 074/26, 098/31
t.- ı 029/15
t.- ip 087/13
t.- ıyordu 158/18, 227/3

takım : bir işte ya da bir yerde kullanılan aygıtların, araçların ya da eşyanın tümü -9- [T]
t. 016/13, 087/14, 106/30, 107/5, 257/18, 261/8, 262/15
t.+ ı 147/2, 286/6

takın - : bir nitelik ya da durum almak -3- [T]
t.- acak 134/10, 134/19, 136/21

takip : yetişmek, yakalamak ya da bulmak ereğiyle birinin ya da bir şeyin arkasından gitme, izleme -13- [Ar]
t. 020/2, 100/3, 106/5, 167/14, 221/8
t. edecek 355/5
t. eden 005/23, 191/23
t. ederler 193/3
t. ediyordu 013/24, 138/28, 158/3
t. etti 021/20

takke : Yarım bir yuvarlak şeklinde ince kumaştan yapılmış başlık, takye -1- [Far]
t.+ si 051/11

taklit : Belli birine veya bir şeye benzemeye veya benzetmeye çalışma -13- [Ar]
t. 018/15, 062/25, 171/26, 197/25, 220/25, 353/28
t. eden 229/6
t. ederek 171/3
t. ediyordu 061/26
t.+ i 018/17
t.+ idir 224/29
t.+ ler 164/2, 167/25

taksi : genellikle kent içinde yolcu taşıyan ve ücreti taksimetreye belirlenen Ticari otomobil -1- [Fr]
t.+ leri 010/13

Taksim : istanbul'da bir yer -2- [T]
T. ediyormuş 182/4
T.+ i 111/31

taksit : bir borcun belli zamanlarda ödenmesi gereken bölümlerinden her biri -2- [Ar]
t.+ le 177/8, 312/25

takvim : Zamânı yıl, ay ve günlere ayıran sistem -3- [Ar]
t. 168/12
t.+ e 037/2
t.+ in 045/28

talebe : öğrenci -37- [Ar]
t. 036/2, 036/7, 038/2, 041/15, 044/19, 065/16, 066/21, 072/7, 094/8, 208/12, 208/18, 240/13, 266/29, 276/32, 277/3, 286/27
t.+ den 209/2
t.+ ler 076/17
t.+ lerden 068/25
t.+ lerdir 277/2
t.+ lere 067/24, 071/7, 208/28
t.+ leri 210/1
t.+ lerimizden 060/15
t.+ lerin 208/17
t.+ lerinizin 063/14
t.+ mizin 038/7
t.+ nin 066/21, 196/26
t.+ nizin 063/21
t.+ ye 060/22, 093/9
t.+ yi 066/11, 093/22, 208/13, 264/15

talep : İsteme, dileme, arzu etme -3- [Ar]
t.+ i 113/7
t.+ lerine 092/21, 095/4

talih : İnsanın başına gelmesi takdir edilen iyi veya kötü durumlar, baht, şans, tâli -3- [Ar]
 t.+ imi 194/31
 t.+ in 204/6
 t.+ iniz 343/5

talihsiz : Tâlihi kötü olan, şansı yolunda olmayan -1- [Ar]
 t. 175/12

talihsizlik : Tâlihi iyi olmama durumu; insana hoş gelmeyen üzücü olay -2- [Ar]
 t. 231/10, 232/11

talik : Asma, asılma -1- [Ar]
 t. 103/4

talim : öğretim -2- [Ar]
 t.+ den 037/25
 t.+ leri 066/13

talimat : yönerge -1- [Ar]
 t. 244/20

tâlip : istekli, isteyen -1- [Ar]
 t. 198/26

tam : eksiksiz, kesintisiz -28- [Ar]
 t. 028/7, 039/8, 050/7, 053/18, 054/25, 057/3, 067/29, 076/8, 078/21, 089/27, 109/25, 119/22, 128/25, 139/29, 155/24, 160/29, 166/8, 188/3, 193/21, 205/26, 207/10, 247/1, 263/21, 334/16, 334/21, 335/29, 346/18, 349/18

tamam : Bütünlüğünü bozacak bir eksiği olmayan şey, bütün; olması gerektiği gibi, doğru -27- [Ar]
 t. 005/29, 012/22, 053/8, 109/10
 t.+ ıyla 280/2, 329/1, 347/5, 349/26
 t.+ ıyle 039/19
 t.+ iyle 009/1, 041/25, 050/8, 106/23, 107/20, 108/8, 126/2, 153/21, 185/4, 209/24, 227/12, 233/18, 234/30, 244/5, 251/14, 261/7, 261/33, 272/24

tamamla - : eksiğini gidererek bütün duruma getirmek, bütünlemek, tümlemek -9- [Ar]
 t.- dı 304/8
 t.- mağa 078/2
 t.- malı 315/15
 t.- nma 225/11
 t.- nmadı 164/20
 t.- nmamış 226/18, 226/20
 t.- r 103/17
 t.- yamadı 084/26

tâmin : Umûma yayma, genel duruma getirme -3- [Ar]
 t. 258/20, 258/22
 t.+ le 258/21

tâmir : yapılan bir yanlış, işlenen bir kusuru düzeltmeye çalışma -2- [Ar]
 t. 258/18
 t. edemiyorum 175/28

tampon : Delik tıkmak için kullanılan büyük tıkaç, Aralarında anlaşmazlık bulunan iki devlet arasındaki tarafsız bölge -1- [Fr]
 t. 024/18

tamtakır : bomboş, içinde gerekli hiçbir şey bulunmayan -1- [T]
 t. 177/4

tane : Başlı başına bir varlık teşkil eden şeylerin her biri için kullanılan sayı birimi, adet -32- [Far]
 t. 039/28, 090/22, 134/26, 169/5, 177/4, 202/28, 204/21, 213/10, 213/13, 258/21, 288/30, 290/7
 t.+ leri 018/14, 070/11
 t.+ lerini 070/14, 206/3
 t.+ leriyle 018/19, 041/20
 t.+ li 018/10
 t.+ si 036/32, 045/19, 048/3, 088/14, 146/16, 289/33, 352/29
 t.+ sinde 253/30
 t.+ sine 024/9
 t.+ sini 145/10, 159/2

tanı - : daha önce görülen, bilinen bir kimseyle ya da bir şeyle karşılaşıldığı zaman, bunun kim ya da ne olduğunu anımsamak -62- [T]
 t.- dı 023/2, 086/10
 t.- diğa 034/28
 t.- diği 015/13, 015/14, 041/23, 089/20, 144/17, 253/6
 t.- diğim 081/11, 222/2, 277/33, 313/12, 336/7, 353/8
 t.- diğima 260/2
 t.- diğimizi 139/27
 t.- diğin 208/2
 t.- diğimi 199/9, 310/33
 t.- dıkları 295/5
 t.- dıklarım 325/14
 t.- dıktan 340/19
 t.- dım 125/24, 179/7
 t.- dınız 194/4
 t.- madan 025/8
 t.- madığı 177/30, 328/22
 t.- madığım 199/16
 t.- madığımı 004/19
 t.- madım 193/1
 t.- mak 144/23, 179/16, 234/19

t.- mam 167/16
t.- ması 210/19
t.- mayacaktım 194/23
t.- mıya 049/11
t.- mıyorduk 205/1
t.- mıyorsunuz 150/1
t.- mıyorum 265/13, 277/32, 315/7,
341/15
t.- rım 098/28, 118/24, 214/30
t.- rız 166/11
t.- rsın 208/30
t.- yınca 017/13
t.- yıp 004/19
t.- yışımın 194/14
t.- yorlar 034/18
t.- yormuş 325/22
t.- yorsunuz 263/24
t.- yorum 102/2, 244/18, 277/33, 308/14,
343/17
t.- yoruz 139/26

tanıdık : öteden beri tanışılıp konuşulan kimse, bildik, tanık -1- [T]
t.+ larımız 193/16

tanın - : Kim ve ne olduğu bilinmek, mâruf olmak; şöyle veya böyle bilinmek -1- [T]
t.- mayacak 181/10

tanınmaz : Tanınmayan -1- [T]
t. 005/22

tanış - : daha önce birbirini tanımayan kimseler birbirini tanır duruma gelmek -8- [T]
t.- anların 197/20
t.- ıyorlarmış 005/2
t.- malarının 055/31
t.- manın 157/20
t.- ması 210/21
t.- mayacaktık 194/28
t.- tığım 293/10
t.- tık 222/11

tanıştır - : Karşılıklı birbirlerini tanımalarını sağlamak -4- [T]
t.- an 263/29
t.- dı 171/22, 264/8
t.- ıldığı 212/21

tanıt - : Kim ve ne olduğunu anlatmak, hakkında bilgi vermek -1- [T]
t.- ırdım 257/25

tansiyon : kanın damarlar içindeki basıncı, kan basıncı -2- [Fr]
t.+ u 021/1
t.+ unu 020/25

tanzim : Sıraya koyma, sıralama -1- [Ar]

t. 005/19

taptaze : Çok tâze -1- [T]
t. 253/5

tapu : bir taşınmazın sahibinin kim olduğunu gösteren resmi belge -1- [T]
t. 278/19

tara - : Tarakla tellerini birbirinden ayırmak, karışıklığını gidermek -1- [T]
t.- rsan 126/2

taraça : Teras -1- [İt]
t.+ da 080/10

taraf : Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön; düşünce, görüş ve istekleri birbiriyle çatışan iki kişi veya topluluktan her biri -167- [Ar]
t. 222/29, 334/5, 337/34
t.+ a 002/14, 012/18, 021/12, 027/13, 028/6, 028/21, 036/6, 079/11, 114/23, 118/20, 119/12, 123/15, 131/3, 132/17, 133/9, 140/18, 159/5, 163/29, 167/33, 168/3, 171/19, 178/14, 197/29, 226/3, 226/4, 234/26, 238/27, 252/25, 254/31, 285/7, 300/3, 334/27, 338/6, 338/11
t.+ ı 015/7, 098/21, 098/23, 098/26, 121/29, 221/26, 223/21, 248/23, 258/18, 297/23, 333/9, 333/17
t.+ ımdan 124/5
t.+ ımı 061/16
t.+ ımızdan 205/13
t.+ ın 122/10, 291/7
t.+ ına 002/24, 006/15, 015/20, 016/25, 019/26, 019/29, 022/6, 023/13, 028/1, 029/8, 038/23, 056/26, 071/17, 078/28, 083/5, 102/32, 122/11, 134/1, 150/33, 157/28, 214/5, 269/28, 284/37, 285/1, 315/30, 347/9
t.+ ında 029/11, 071/4, 078/25, 110/24, 121/24, 133/8, 133/24, 213/8, 229/28, 236/27, 273/4
t.+ ındaki 028/1, 030/14, 036/26, 042/7, 048/10, 144/15, 213/32, 221/28, 296/24
t.+ ından 017/24, 024/8, 043/15, 043/22, 073/7, 111/18, 111/20, 111/21, 111/22, 113/7, 117/29, 118/10, 123/4, 143/32, 156/9, 156/10, 164/19, 164/28, 177/30, 183/31, 205/19, 218/29, 244/25, 304/2
t.+ ını 096/6, 101/28, 102/30, 125/24, 193/25, 256/1, 288/11
t.+ ının 029/19, 071/20
t.+ ınıza 275/29
t.+ ıyla 280/20

t.+ lara 104/11
t.+ ları 082/30, 115/17, 226/22, 226/23,
268/3

t.+ larınızı 315/7
t.+ larıyla 239/8
t.+ lı 353/24
t.+ ta 113/29, 162/11, 162/22, 205/29,
219/9, 250/32, 313/25
t.+ taki 016/14, 025/6, 083/14
t.+ tan 036/12, 077/11, 126/9, 140/19,
140/20, 146/6, 168/23, 195/13,
346/17
t.+ tanız 176/29

tarafından : aracılığıyla, eliyle -1- [T]
t. 248/29

taftar : birbirine karşıt yanlardan herhangi
birini destekleyen, tutan ya da herhangi bir şeyden
yana olan kimse, yandaş -10- [ArFar]
t. 098/23, 118/26, 174/24, 176/28,
187/4, 269/31, 323/13
t.+ dır 307/23
t.+ ım 122/17
t.+ ıyım 100/13

tarak : Saç, sakal ve tüylü şeylerin kıllarını
birbirinden ayırmaya ve karışıklığını gidermeye
yarayan, kadınların süs olarak veya saçlarını
tutturmak için de kullandıkları dişli âlet -1- [T]
t.+ ta 065/11

taravet : dirilik, diçlik, körpelik, tazelik -1- [Ar]
t.+ in 183/28

tard : Sürme,uzaklaştırma-1- [Ar]
t.+ ı 093/23

tarih : bir olayın gününü, ayını ve yılını bildiren
söz ya da rakam -33- [Ar]
t. 055/3, 055/18, 055/21, 056/28,
058/20, 060/27, 062/3, 062/7,
108/19, 222/23, 243/17, 243/31, 352/18
t.+ e 103/33, 222/22
t.+ i 041/22, 168/14, 210/34, 254/22
t.+ î 058/14
t.+ imize 035/18
t.+ in 143/21
t.+ inde 058/5, 127/28
t.+ ine 053/10, 119/33
t.+ ini 107/28, 142/25, 337/16
t.+ inin 109/12
t.+ leri 120/26
t.+ ten 093/24, 327/30

tarihî : Târihle ilgili -7- [Ar]

t. 101/26, 102/22, 102/29, 107/24,
108/18, 108/32, 128/4

tarik : Yol -1- [Ar]
t.+ i 125/11

tarikât : Yollar -1- [Ar]
t. 035/11

tariz : Dokunaklı söz söyleme, dokundurma
-1- [Ar]
t.+ i 043/16

tart - : Terâzi, kantar vb ölçme âletleriyle Bir
şeyin ağırlığını bulmak -1- [T]
t.- arak 225/5

tartıl - : Tartmak işi yapılmak -1- [T]
t.- dım 331/5

tarz : ediş, oluş, yapış, davranış biçimi, özelliği
-21- [Ar]
t.+ da 069/23, 102/20, 120/11, 121/15,
121/18, 124/20, 126/5, 127/9,
235/9, 251/21, 261/5, 297/21, 316/32
t.+ ı 065/32, 101/3, 256/11
t.+ ına 027/24, 102/22
t.+ ında 065/1, 066/14
t.+ ını 123/31

tarziye : Yapılan bir hatâ için karşısındakinin
gönlünü hoşnut ederek özür dileme-2- [Ar]
t. 203/24
t.+ yi 080/30

tasarruf : Bir şeye sâhip olma ve sâhip olduğu
şeyi istediği gibi kullanma yetkisi -7- [Ar]
t. 036/8, 045/7, 066/26, 080/15, 151/9,
328/14
t. eden 008/19

tasasız : Üzüntüsü, tasası olmayan -1- [Far]
t. 213/23

tasavvur : zihinde göz önüne getirme, zihinde
canlandırma -8- [Ar]
t. 189/18, 355/14
t.+ dan 354/31
t. edebileceğinizden 222/1
t. edemiyorum 322/28
t.+ u 301/9, 353/23
t.+ un 355/4

tasdik : Gerçek olduğunu söyleme, doğru
olduğunu bildirme, doğrulama -14- [Ar]
t. 098/19, 146/27, 147/7, 165/3, 186/13,
190/1, 190/23, 194/19,
216/18, 216/28, 220/21, 280/29
t. ederek 283/16

t. ediyordu 058/19

tasfiye : katışıksız bir duruma getirme, arıtma, temizleme -1- [Ar]
t.+ yi 256/29

tashih : yanlışın yerine doğrusunu koyma, düzeltme, düzelti -10- [Ar]
t. 029/29, 201/19, 234/3, 265/15, 278/21
t.+ e 297/33, 303/26, 311/24
t. edebileceğini 312/31
t. edilebilirdi 184/1

tasnif : Sınıflara ayırma, sınıflandırma, sıralama -1- [Ar]
t.+ i 307/33

tasrih : Açık açık anlatma, şüpheyi yer bırakmayacak şekilde açıklama, apaçık belirtme -1- [Ar]
t. 306/26

tasvip : Doğru bulma, doğru olduğunu belirtme, onama -4- [Ar]
t. 250/24
t. ederek 261/16
t.+ im 184/21
t.+ in 271/3

tasvir : betim, betimleme -1- [Ar]
t. 314/13

taş : kimyasal bileşimi ve fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden tuzlarından ve oksitlerinden alan, katı, sert ve sağlam madde -63- [T]
t. 016/3, 023/9, 025/25, 028/1, 028/3, 028/10, 028/14, 031/31, 032/25, 034/19, 042/15, 044/26, 045/8, 055/28, 056/14, 056/15, 057/22, 060/5, 060/7, 062/2, 063/1, 063/16, 068/21, 074/7, 125/29, 194/22, 194/24, 194/25, 200/21, 210/15, 210/17, 210/24, 210/29, 221/19, 228/28, 252/14, 254/2, 264/8, 323/6
t.+ a 017/22, 026/15, 056/21, 235/28
t.+ ı 017/21, 023/19, 031/23, 033/7, 041/12, 045/6, 210/27, 263/29
t.+ ın 024/12, 264/4
t.+ lar 284/17
t.+ lara 249/23, 334/17
t.+ ları 350/4
t.+ larıyla 028/5
t.+ ta 041/30
t.+ tır 194/15

taş - : bulunduğu yüzeyden geniş gelerek kenarları aşmak -2- [T]
t.- an 039/23

t.- arak 095/1

taşı - : bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek -10- [T]
t.- dı 024/6, 083/31
t.- dığı 077/17
t.- mak 268/26, 305/25
t.- mayı 077/24
t.- yan 200/7
t.- yarak 004/31
t.- yor 332/5
t.- yordu 210/6

taşın - : başka bir yere gitmek, göçmek -4- [T]
t.- dılar 337/6
t.- ması 342/5
t.- mıştı 342/22
t.- sa 079/11

taşla - : Üzerine taş atmak, taşa tutmak -2- [T]
t.- dılar 068/28
t.- rlar 040/26

taşlık : evlerde, taşla döşenmiş avlu, sofa, merdiven altı gibi yer -4- [T]
t.+ ta 039/15, 241/32, 277/28
t.+ tan 128/30

taşra : bir ülkede başşehir veya diğer önemli şehirler dışında kalan yerler, dışarlık -1- [T]
t. 278/1

tat : ruhsal ya da estetik yönden hoş giden durum -3- [T]
t.+ ı 087/18
t.+ ını 087/10, 244/13

Tataristan : Rusya'ya bağlı ve Volga Federal Bölgesi'nin coğrafi sınırları içinde bulunan federal bir yapıda olan devlet -1- [T]
T. 117/3

tatbik : uygulama, kılğı, pratik -5- [Ar]
t. 100/25
t. ederek 234/7
t. edeyim 100/15
t. edildiği 299/3
t.+ ine 070/3

tatbikat : uygulama -1- [Ar]
t.+ a 110/24

tatlı : insanı çeken göze kulağa hoş gelen rahatlatan dinlendiren sevindiren -3- [T]
t. 017/31, 085/28, 251/27

tatmin : çok istenilen bir şeyin gerçekleşmesiyle gönül doygunluğuna ulaşma, doyum -4-
[Ar]
t. 114/22, 240/10, 293/32
t. edebilecek 019/9

tavan : bir yapının, kapalı bir yerin üst bölümünü oluşturan düz ve yatay yüzey -4- [T]
t.+ a 354/20
t.+ ı 077/15
t.+ ın 008/5
t.+ lara 035/20

tavır : Durum, hal, vaziyet, davranış -8-
[Ar]
t. 298/15
t.+ ı 217/24, 348/15
t.+ la 285/9
t.+ larına 170/24
t.+ larının 160/26, 312/28
t.+ m 018/15

tavsiye : bir kimsenin, bir şeyin iyi, işe yarar olduğunu belirterek onu birine salık verme -17-
[Ar]
t. 006/5, 200/23, 274/18, 309/1, 313/24
t. edeceğim 097/12
t. eder 101/15, 307/7
t. ediyor 105/21, 255/29
t. ediyorsunuz 308/28
t. ettikten 024/20
t.+ m 256/1
t.+ sini 267/9, 269/13, 282/22, 283/25

tavşan : Tavşangillerden, uzunluğu 70 santim kadar olan, kulakları başından uzun, ön bacakları arka bacaklarından kısa, çok hızlı koşan, dudakları kalın ve çok hareketli, kuyruğu kısa, postundan yararlanan kemirgen memeli hayvan -1-
[T]
t.+ ın 255/30

tavuk : sülüngillerden, yeryüzünün her yerinde yetiştirilen, yumurtasından ve etinden yararlanan bir kümes hayvanı -1- [T]
t.+ u 147/1

tavus : Tavus kuşu -1- [Ar]
t. 239/23

Tayfur : Özel ad -4- [Ar]
T. 137/5, 137/10, 139/2, 141/13

tâyin : ne olduğunu belirtme, gösterme, kararlaştırma, anlama -18- [Ar]
t. 111/33, 126/7, 146/9, 189/33, 313/1, 315/29
t. edelim 171/17
t. edemediği 236/23

t. edemedikçe 152/6
t. edemeyeceğini 328/27
t. edemiyordum 093/13
t. edemiyorum 074/31, 313/29
t. eden 052/12
t. edilebilecek 265/18
t. edilmiş 122/28
t. ediniz 038/27
t. ediyor 235/12

tayy : Dürüp bükme -1- [Ar]
t. 223/20

taze : genç, dinç, körpe -4- [T]
t. 029/25, 242/2, 263/19, 312/7

tazelik : Tâze olma durumu -2- [Far]
t.+ inde 159/18
t.+ iyle 309/10

taziyet : Taziye -1- [Ar]
t. 242/9

tazyik : manevi baskı, zorlama -12- [Ar]
t. 021/25, 115/11, 115/33, 117/32
t.+ a 075/28
t.+ e 074/27
t. edilen 117/29
t. ediyordu 240/13
t.+ i 272/25
t.+ ini 316/24
t.+ iyle 034/3
t.+ ten 117/23

teaffün : Çürüme sonucu kokma, bozulma -2-
[Ar]
t. 129/9
t.+ ün 054/14

tebarüz : Bâriz olarak, göze çarpmak şeklinde görünme, belirme -1- [Ar]
t. 351/3

tebessüm : gülümseme -9- [Ar]
t. 145/12, 157/25, 163/17, 307/11
t.+ den 333/13
t.+ le 289/18
t.+ ü 214/27, 252/11
t.+ üyle 214/2

tebeşir : Çizdiği yerde iz bırakan beyaz veya açık renkli, gevrek, kolay parçalanın, içinde biraz kil bulunan kireçten ibâret madde -1- [Far]
t. 028/14

tebliğ : Eriştirme, ulaştırma, nakletme -4-
[Ar]
t. eden 053/21
t.+ i 054/29, 081/18, 281/32

tebrik : Uğurlu ve hayırlı olmasını dileme,
duyulan memnûniyeti ve takdiri yazı veya sözle
bildirme, kutlama -2- [Ar]
t. ederim 068/18, 068/19

Tebriz : Özel ad -2- [Ar]
T.+ i 052/22
T.+ iyi 052/24

tebyiz : Beyazlatma, ağartma -1- [Ar]
t. 097/4

tecavüz : Saldırma, hücum etme -3- [Ar]
t. 136/24
t. edecek 044/32
t. eden 071/1

tecavüzcü : Tecâvüz eden, saldıran -1- [Ar]
t. 107/17

tecavüzî : Saldırmayla ilgili -1- [Ar]
t. 101/15

teceddüt : Yenilenme -1- [Ar]
t. 073/9

tecelli : Görünme, belirme, görünür olma, zuhur
etme -2- [Ar]
t.+ leriyle 178/10
t.+ sine 081/16

tecessüm : Cisim ve vücut peydâ etme, hacimli ve
vücutlu olarak aslı gibi görünme -1- [Ar]
t.+ le 351/31

tecessüs : bir şeyi ille de görme, anlama merakı
-10- [Ar]
t. 092/24, 144/23, 181/8
t.+ e 151/10
t.+ le 286/25, 328/10, 357/16
t.+ lerden 312/11
t.+ lerle 255/31
t.+ ü 208/1

tecrit : Soyma, soyulma; ayrı tutma, ayırma -4- [Ar]
t. 073/7, 255/20, 256/13, 256/28

tecrübe : görmüş geçirmişlik, görgü -24- [T]
t. 013/17, 044/13, 072/11, 089/4,
238/23, 255/28, 255/31, 256/4,
325/20, 337/8
t.+ den 076/2
t. edeyim 321/31
t.+ lere 313/27
t.+ leri 129/27

t.+ lerinden 129/20, 297/17
t.+ lerini 239/34
t.+ lerle 253/25
t.+ si 313/2, 327/21
t.+ sinden 273/1
t.+ sini 225/12
t.+ ye 184/2
t.+ yi 078/17

tecrübelik : Deneyimlenecek, tecrübe edilecek
-1- [T]
t. 013/10

tedarik : Edinme, sağlama, hazır etme, hazır
bulundurma, araştırıp elde etme -1- [Ar]
t.+ ten 112/32

tedavi : İyileştirmek için ilâç vererek, tıbbî
bakımdan gerekeni yaparak bakma -2- [Ar]
t.+ ye 119/27, 345/25

tedbir : bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak
için yapılan hazırlık, baş vurulan çâre, önlem
-3- [Ar]
t. 279/1
t.+ in 278/32
t.+ lerimiz 349/5

tedkik : İnceleme -4- [Ar]
t. 057/31, 106/15, 106/20, 209/28

tedris : Ders verme, öğretme, öğretim -3- [Ar]
t. 035/16, 035/22
t.+ ten 037/25

tedrisat : Öğretim -1- [Ar]
t.+ ı 113/32

teessüf : Üzülme, esef etme -9- [Ar]
t. 016/1, 030/30, 031/2, 031/29, 033/4,
159/15, 160/1, 310/15
t.+ tür 032/22

teessür : Üzülme, kederlenme, üzüntü, keder
-7- [Ar]
t. 248/19, 249/21
t.+ ü 046/21
t.+ ün 067/23, 284/19
t.+ ünün 283/6
t.+ ünüz 227/15

teessüs : Kurulma -1- [Ar]
t. eden 065/3

tefek : küçük, önemsiz anlamındaki ufak tefek
sözünde geçer -3- [T]
t. 012/20, 178/6, 204/13

tefekkr : Düşünme -2- [Ar]
t. 103/23
t.+ e 108/7

teferruat : Bir şeyin ikinci derecedeki tamamlayıcı unsurları, ayrıntılar -16- [Ar]
t. 017/1, 160/17, 160/33
t.+ ı 091/28, 160/4, 254/22, 346/11
t.+ ın 252/3
t.+ ına 155/21, 328/23
t.+ ını 155/14, 172/32, 282/5, 355/5
t.+ iyle 243/27
t.+ la 038/25

tefrika : Sürekli anlaşmazlık, ayrılık, nifak, ihtilâf -2- [Ar]
t. 064/4, 164/19

tefsir : Yorumlama, yorum; Kurânı Kerîmin âyet veya sûrelerini açıklama -8- [Ar]
t. 248/3
t.+ den 092/23, 304/24
t.+ e 313/21
t. edemediği 148/20
t. ederek 217/23
t. edersin 155/24
t.+ lerine 094/32

tehdit : göz korkutma, gözdağı -9- [Ar]
t. 141/8
t.+ e 145/30
t. eden 077/4, 303/15
t.+ i 279/7
t.+ ler 043/11, 334/7
t.+ lerine 031/6
t.+ tir 172/24

tehevvür : Çok kızma, öfkelenme, hiddetlenme, köpürme -2- [Ar]
t. 274/15
t.+ lere 137/26

teheyyüç : heyecanlanma, coşma -5- [Ar]
t. 019/11, 145/4, 149/20, 261/2
t.+ lerini 006/1

tehir : Erteleme, sonraya bırakma -3- [Ar]
t. 100/17
t. ederdim 075/5
t. edilmiş 074/18

tehkikat : Belli bir maksatla yapılan araştırma, soruşturma -1- [Ar]
t. 066/18

tehlike : büyük zarara ya da yok olmaya yol açabilecek durum ya da şey -16- [Ar]
t. 102/5, 166/18, 192/8, 265/18, 307/13, 313/25, 345/20, 346/17

t.+ den 086/5
t.+ ler 242/15, 314/28
t.+ si 210/20, 354/10
t.+ ye 075/8
t.+ yi 223/25, 252/22

tehlikeli : zarara, sıkıntıya yol açma olasılığı bulunan, tehlikesi olan -4- [Ar]
t. 003/19, 199/11
T. 008/13
t.+ dir 216/6

tehlikesiz : Tehlikesi olmayan, tehdit edici, zarar verici bir tarafı bulunmayan -2- [Ar]
t. 265/14, 265/17

tek : Biricik, yegâne, eşi olmayan; birbirini tamamlayan veya aynı türden olan nesnelerden her biri -48- [T]
t. 028/1, 029/3, 033/8, 043/10, 045/22, 055/21, 056/12, 056/16, 071/7, 071/11, 072/16, 073/5, 102/21, 108/13, 112/9, 116/7, 120/31, 129/19, 140/2, 143/16, 149/19, 151/23, 152/5, 152/6, 156/10, 156/12, 174/2, 204/2, 223/2, 232/2, 232/9, 234/8, 234/15, 234/23, 252/14, 259/3, 267/11, 303/16, 303/19, 304/26, 313/21, 342/8, 349/21, 353/24, 355/32
t.+ er 046/9
t.+ ini 151/32

tek : birer birer, tek tek -6- [T]
t.+ er 073/29, 130/6, 346/13

tekâmül : Olgunlaşma, olgunluk -11- [Ar]
t. 073/12, 103/32, 129/34, 281/5
t.+ e 104/31
t.+ ü 210/21
t.+ ün 107/31, 178/14
t.+ ünü 109/12
t.+ ünün 044/11
t.+ üyle 127/13

tekâüd : emekli -2- [Ar]
t.+ e 058/13
t. edilmiş 057/2

tekemmül : Kemâle erme, olgunlaşma, mükemmel duruma gelme -2- [Ar]
t. 102/21, 312/19

tekerrür : Bir daha olma, tekrarlanma -3- [Ar]
t. 088/20
t. ederse 012/28
t.+ ünden 260/12

tekit : Sağlamlaştırma, berkitme -1- [Ar]
t. 171/32

teklif : bir hususta yapılması veya yapılmaması
düşünülen şeyler hakkında başkalarına görüş
sunma, öneride bulunma -14- [Ar]
t. 113/13, 186/14, 271/10, 302/31,
303/24, 315/31
t.+ e 303/30
t.+ i 204/28
t.+ ini 081/34, 228/1, 305/11, 322/10,
339/9
t.+ inin 239/21

tekme : insan için bir şeye tek ayakla vuruş -2-
[T]
t. 046/5, 141/14

tekmele - : tekme vurmak -1- [T]
t.- yen 356/4

teknik : bu uygulamaya dayanan, bu uygulamayla
ilgili -1- [Fr]
t.+ in 129/15

tekrar : aynı olayın işin hareketin yeniden ortaya
çıkışı tekrarlanması -115- [Ar]
t. 003/23, 006/18, 006/23, 008/16,
011/18, 023/5, 024/18, 024/21,
024/28, 026/9, 042/13, 042/27, 043/17,
046/30, 047/26, 053/30, 059/28,
062/26, 073/31, 077/23, 078/2, 079/11,
082/9, 083/30, 084/9, 087/18,
089/1, 089/14, 114/8, 114/9, 121/8,
125/6, 125/7, 134/18, 137/20,
138/9, 138/30, 139/13, 145/27, 146/3,
146/5, 149/30, 150/6, 154/1,
160/21, 167/30, 169/14, 170/10, 178/23,
189/31, 190/13, 195/9, 200/25,
203/28, 203/29, 203/33, 207/8, 208/9,
208/12, 213/3, 230/1, 231/6,
234/1, 234/2, 236/4, 239/20, 247/33,
248/14, 253/7, 258/16, 258/25,
263/6, 264/3, 267/2, 271/6, 282/13,
283/30, 284/2, 284/30, 287/13,
288/8, 288/29, 289/15, 289/25, 290/4,
297/3, 297/29, 299/32, 301/14,
302/14, 304/12, 305/7, 307/16, 308/30,
311/25, 314/1, 318/20, 328/4,
335/17, 335/22, 337/16, 346/3, 347/31,
348/11, 348/21, 356/11
T. 009/3
t.+ a 171/30
t. ederdi 278/23
t. edilmedikçe 212/19
t. ediyorum 062/6
t.+ la 046/20, 283/32

tekrarla - : bir kez daha yapmak ya da söylemek
-46- [Ar]
t.- dı 011/2, 013/5, 028/26, 056/26,
069/15, 078/18, 110/30, 118/32,
132/9, 133/26, 134/5, 135/23, 151/13,
153/19, 180/11, 182/23, 199/30,
214/26, 219/21, 225/5, 226/11, 228/12,
233/22, 235/25, 261/26, 269/18,
286/5, 289/16, 294/27, 300/9, 305/4,
310/19, 317/14, 352/12
t.- dıktan 014/1
t.- mayı 253/22
t.- nıyor 035/19
t.- rlar 193/8
t.- yarak 039/24, 062/4, 201/2
t.- yışımın 061/32
t.- yordu 038/11, 049/8, 103/10, 229/20

teksif : Yoğunlaştırma, yoğunlaştırılma, bir yere
toplama, bir yerde toplanma -3- [Ar]
t. eden 151/24
t. edilmiş 056/16
t. ediyormuş 057/22

teksir : Çoğaltma, çoğaltılma -3- [Ar]
t. 097/4, 097/5, 098/30

tekzip : Yalanlama, doğru olmadığını açıklama
-4- [Ar]
t. 179/22, 349/23
t.+ e 070/4, 109/13

tel : Çeşitli mâdenlerden yapılan ve çeşitli işlerde
kullanılan, kopmaya karşı dayanıklı çok ince ve
uzun nesne; insan saç veya sakalının bir tek ipçigi
-3- [T]
t. 007/22
t.+ in 307/5
t.+ leri 334/28

telâffuz : söyleyiş -4- [Ar]
t. 058/10, 189/25
t. ediyordu 009/10
t.+ la 289/1

telâfi : kötü, olumsuz bir etkiyi ya da sonucu,
herhangi bir zararı iyi, olumlu bir etkiyle, sonuçla
vb karşılayıp giderme -3- [Ar]
t. 007/7
t. eden 091/26
t.+ ye 141/18

telâkki : belli bir bakış açısına göre görme,
bakma, kendine göre bir fikir sâhibi olma, görüş,
anlayış -10- [Ar]
t. 054/20, 062/2, 108/27, 255/10
t. edeceğiz 139/32
t. edilebilir 234/24
t. ediyordu 108/24, 151/24

t. ediyorsun 120/26
t.+ sinde 152/7

telâş : herhangi bir kaygıdan doğan heyecanla
karışık sıkıntılı ivcecnlik -17- [Ar]
t. 202/29, 275/27, 346/21
t.+ a 084/12, 271/3, 286/9, 296/17
t.+ ı 001/17
t.+ ını 021/29
t.+ ıyla 083/29
t.+ la 011/26
t.+ landım 088/7
t.+ lı 001/13, 005/26, 006/4, 233/17
t.+ ta 161/15

telâşlı : Telâşa düşmüş, telâşla davranan -1-
[Far]
t. 301/17

telâşsız : Telâşa düşmeyen, telâş göstermeyen,
soğukkanlı, sâkin-1- [Far]
t. 195/8

telefon : birbirinden uzak yerlerdeki kimselerin
konuşmalarını sağlayan elektrik düzeneğinin
tümü -34- [Fr]
t. 004/17, 024/16, 129/2, 135/14,
138/20, 139/31, 140/9, 141/2,
141/5, 149/11, 149/25, 178/19, 180/28,
180/31, 257/20, 258/4, 274/26
t.+ a 139/10
t. eden 004/18, 149/22
t. eder 005/2
t. ederim 352/14
t. edersiniz 022/2
t. edeyim 139/30
t. ediyor 139/14
t.+ la 069/21, 082/14, 138/26, 141/9,
347/27
t.+ u 138/28, 139/12, 258/1

telgraf : uzak iki yer arasında, elektrikle işleyen,
mors alfabesiyle haberleşmeyi sağlayan bir
iletişim düzeneği -10- [Fr]
t. 275/2, 275/6, 275/15, 279/12, 279/14,
279/16, 317/8
t.+ la 017/7, 275/14, 275/29

telkin : bir duyguyu, bir düşüncüyü birinin
belleğine sokma, ona aşılama -12- [Ar]
t. 102/5, 157/3, 199/11, 200/14
t.+ e 073/20
t. etmek 023/21
t.+ i 061/24, 134/21
t.+ in 030/28
t.+ ini 103/25, 265/4
t.+ le 050/12

tellâl : Bir malın satışının yapılacağını veya
herhangi bir şeyi halka bildirmek için çarşı pazar
gibi kalabalık yerlerde yüksek sesle bağlamakla
görevli kimse -2- [Ar]
t.+ ı 325/31
t.+ ına 327/6

telmih : Kastedilen bir şeyi açık olarak değil söz
arasında îmâ yoluyla söyleme -1- [Ar]
t. 297/1

tema : Asıl konu, temel motif, ana konu -2-
[İt]
t.+ sı 004/4
t.+ sından 045/3

temarüz : Sayımsama -1- [Ar]
t. ediyormuşsun 012/22

temas : birbirine dokunma, değme -5- [Ar]
t. 080/14, 239/26
t. ederek 054/21
t.+ larımı 339/12, 339/13

temayül : Bir tarafa doğru eğilme, bir tarafa
meyletme -8- [Ar]
t. 072/13, 072/15
t.+ leri 226/4
t.+ lerle 072/28
t.+ ü 178/8, 269/28
t.+ ünde 297/25
t.+ ünü 283/1

tembel : Çalışmaktan hoşlanmayan, çaba
göstermeyen, gayretsiz, iş yapmak hususunda ağır
davranan kimse -1- [Far]
t. 151/24

tembellik : Tembel olma durumu -1- [Far]
t. 090/31

tembih : bir şeyin belli bir biçimde ve yolda
yapılmasını söyleme, bunu üstelleyerek
anımsatma, uyarı -1- [Ar]
t.+ i 015/18

temel : Bir binânın üzerine oturduğu toprak
altında kalan duvarları, Bir şeyin üzerine
kurulduğu ilk ve en önemli unsur, asıl, kök -1-
[Yun]
t. 190/22

temellük : Sâhip olma, mâlik olma -1- [Ar]
t. edilmesi 178/31

temenni : İstek, dilek, talep -1- [Ar]
t.+ m 243/9

temerküz : Toplanma, bir yerde birikme -1-
[Ar]
t.+ leri 120/28

temessül : Belli bir şekil ve sûrete girme -1-
[Ar]
t. ederek 297/20

temeyyü : Sıvı durumuna geçme, sıvılaşma -1-
[Ar]
t. 254/13

temin : inanç verme, güven verme, korkusunu giderme -11- [Ar]
t. 111/9, 152/17
t.+ e 050/1
t. edecek 061/15
t. edemezdi 080/1
t. eden 118/1
t. eder 038/5
t. ederim 140/1
t. edilemez 123/11
t. edinceye 101/22
t.+ ine 038/3

teminat : Güvence, garanti -2- [Ar]
t. 259/7, 304/31

temiz : Kirli, lekeli, pis ve bulaşık olmayan, pâk, tâhir; sabıkasız -2- [Ar]
t. 102/1, 342/24

temizle - : kirden, lekeden, bulaşıktan kurtarmak, temiz duruma getirmek, arıtmak -1- [Ar]
t.- mek 104/9

temkinli : Ölçülü, ağır başlı, tedbirli, ihtiyatlı -1- [Ar]
t. 258/15

Temmuz : yılın yedinci ayı; haziranla ağustos arasında yer alır ve otuz bir gün süre -15- [Ar]
t. 329/10, 329/15, 329/22, 330/8, 330/9, 330/16, 330/19, 330/23, 330/29, 330/33, 331/5, 331/14, 332/3, 332/7
T.+ un 010/22

temsil : bir şeyi belirgin özellikleriyle yansıtmak, simgeleme -8- [Ar]
t. 129/21, 256/5
t. eden 074/25
t. eder 123/6
t. ederler 254/28
t. ediyor 063/16
t. ediyorsunuz 266/3
t. ediyorum 224/12

ten : İnsan vücûdunun dış yüzü, cilt -9- [Ar]
t. 320/15
t.+ i 003/12, 131/26, 153/20, 159/19, 160/28, 307/1
t.+ inden 251/26
t.+ inin 259/12

tenasül : Birbirinden doğarak üreme -1- [Ar]
t. 156/23

tenbih : bir şeyin belli bir biçimde ve yolda yapılmasını söyleme, bunu üstelleyerek anımsatma, uyarı -1- [Ar]
t.+ ini 054/1

teneffüs : Nefes alıp verme, solunum -23- [Ar]
t. 024/9, 026/16, 026/18, 039/6, 054/30, 067/14, 240/32
t.+ lerde 042/4, 053/19
t.+ lerini 072/23
t.+ te 053/4, 209/32, 273/8, 273/10
t.+ ten 054/3
t.+ ü 307/2
t.+ ünçe 169/35
t.+ ünde 039/26, 056/2, 060/29, 253/26
t.+ ünde yiz 257/28
t.+ ünün 005/23

teneffüşhane : Okullarda öğrencilerin teneffüs zamânında çıktıkları bahçe veya salon -3- [Yun]
t.+ lerde 208/18
t.+ leri 039/13
t.+ sine 042/13

teneşir : Üzerinde ölü yıkanan kerevet, salacak, ölü salı -1- [Far]
t. 358/24

tenezzül : İnme, nüzul etme -3- [Ar]
t. 214/11, 214/13, 342/31

tenezzülsüz : Kendi durumundan daha aşağıdaki bir işi, bir durumu kabul etmeme -1- [Ar]
t.+ lükten 045/1

tenha : Issız, içinde az insan bulunan yer -2- [Far]
t. 240/18, 334/14

tenkid : Gerçeği ortaya koymak maksadıyla yapılan tartışma veya inceleme -6- [Ar]
t. 108/31, 110/19, 175/26
t. eden 092/27
t.+ ine 126/9, 258/23

tentürdiyd : mikrop kapmasını önlemek için bir sıyrığa, bir kesiğe sürülen iyot tentürü -3-
[Fr]

t. 001/12, 024/8, 024/18

teori : Nazariye, kuram -1- [Yun]
t. 124/19

tepe : Etrâfındaki arâziden daha yüksek olan, genellikle yüksekliği birkaç yüz metreyi geçmeyen yeryüzü biçimi, küçük dağ -9-
[T]

t.+ den 003/21, 057/2, 134/22, 150/17, 183/27, 203/8

t.+ ler 075/17

t.+ sinden 034/15, 042/22

Tepebaşı : İstanbul Beyoğlu'nda, İstiklal Caddesi'ne paralel giden Meşrutiyet Caddesi ile Tarlabası Bulvarı'nın devamı olan Refik Saydam Caddesi arasında kalan semt -1- [T]
T.+ nı 008/12

tepsi : fincan, bardak, tabak gibi şeylerin birkaçını birlikte taşımakta kullanılan, yuvarlak ya da dikdörtgen biçimli, türlü büyüklükte, derinliği olmayan düz kap -5- [T]

t. 001/20

t.+ si 090/15

t.+ sini 001/24, 090/19

t.+ yi 091/23

ter : Deriden sızan, kendine has kokulu, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı -8- [T]
t. 048/15, 140/5, 141/28, 260/30, 319/7, 338/8

t.+ den 334/28

t.+ ini 140/25

terakki : İleri gitme, ilerleme, gelişme -5- [Ar]
t. 044/27, 114/32, 281/10
t.+ ye 162/3, 185/12

terbiye : İstenilen şekilde yetişmesini sağlamak için bir kimseye gerekli bilgi ve nitelikleri kazandırma, eğitme -23- [Ar]

t. 033/5, 035/22, 070/3, 135/1, 141/9, 141/26, 142/3, 142/6,

142/7, 154/1, 216/26

t.+ den 037/25

t.+ i 066/15, 076/3, 200/31

t.+ ni 134/10, 134/19, 136/21

t.+ si 137/17, 140/10, 312/18, 342/28

t.+ ye 046/19

terbiyeli : İyi terbiye almış olan, toplum kurallarına uygun davranan, davranışları ince ve ölçülü olan -2- [Ar]

t.+ dir 176/21

t.+ ydiler 147/4

terbiyesiz : terbiyesi olmayan -1- [Ar]
t.+ ler 166/23

terbiyesizlik : Terbiyesiz olma durumu -2- [Ar]
t.+ i 139/2, 139/33

tercih : Üstün tutmak, uygun görüp seçmek -24- [Ar]
t. 017/28, 123/22, 154/6, 157/9, 170/17, 250/14, 336/10

t. edebileceğim 091/20

t. edebileceğini 080/3

t. ederdik 149/14

t. ederek 106/7, 218/12

t. ederim 237/24, 318/31

t. ederlerdi 059/5

t. edersiniz 250/13

t. ediyor 085/13

t. ediyordu 080/22, 219/1, 329/3

t. ediyorum 320/7, 330/8, 330/9, 345/1

tercüman : Bir dilde söylenen bir şeyi sözlü olarak başka bir dile çeviren kimse, dilmaç -3- [Ar]

t. 062/27, 291/30

t.+ ı 204/5

tercüme : bir metin veya sözü bir dilden başka bir dile çevirme, çeviri -30- [Ar]

t. 097/4, 097/15, 098/29, 102/9, 112/23, 124/8, 124/11, 124/12,

164/24, 166/8

t. edeceği 106/29

t. eder 184/10

t. edildi 164/9

t. edilebilecek 059/27, 279/26

t. edilir 165/30

t. edilmediğinden 165/28

t. edilmiştir 165/26

t. ediyor 107/5

t.+ ler 124/14, 178/2

t.+ leri 163/32, 279/18, 279/22

t.+ lerini 184/6

t.+ lerle 176/24

t.+ si 166/3

t.+ sinde 102/11

t.+ sini 184/7, 269/29

tereddüt : duraksama, kararsızlık, ikircim -31- [Ar]

t. 005/11, 017/26, 026/10, 074/20, 090/2, 148/15, 152/29, 195/26,

200/24, 214/21, 227/14, 239/30, 254/16

t.+ e 190/23

T. eden 006/15

t. eder 135/22
 t. ediyor 217/3, 306/7
 t. ediyordu 244/12, 277/11
 t. ediyorum 150/5
 t.+ le 258/29
 t.+ lerimiz 334/18
 t.+ lerine 089/23
 t.+ ten 027/11
 t.+ ü 073/19, 073/21, 095/14, 200/19
 t.+ ün 084/31
 t.+ ünü 207/18

tereddütsüz : Hiç tereddüt etmeden, hemen karar vererek -1- [Ar]
 t. 119/11

tereke : Ölen bir kimseden kalan eşyâ, mal mülk vb şeyler -1- [Ar]
 t. 275/32

terfi : Bir üst rütbeye yükseltme, rütbesini bir derece arttırma -1- [Ar]
 t. 320/4

terk : Bırakmak -8- [Ar]
 t. 054/9, 063/22, 074/19, 150/13, 153/5, 194/25, 260/10, 279/6

terk : ayrılıp gitme, bırakma -2- [Ar]
 t. 122/8
 t.+ i 081/14

terkip : birkaç şey birleşip yeni bir şey meydana getirme -1- [Ar]
 t.+ i 254/28

terle - : Vücûdun gözeneklerinden ter çıkmak -2- [T]
 t.- mesi 018/28
 t.- miş 334/30

terlet - : Terlemesine yol açmak -1- [T]
 t.- meyin 140/28

terli : Terlemiş olan, üzerinde ter bulunan -1- [T]
 t.+ ydi 338/3

terlik : Genellikle ev içinde giyilen, deri, naylon vb şeylerden yapılan, arkası açık, hafif ve türlü biçimlerde ayak giysisi -2- [T]
 t.+ lerini 046/28
 t.+ ti 027/30

ters : gerekli olan duruma karşıt olarak -9- [T]
 t. 201/26
 t.+ i 039/9
 t.+ ine 108/8, 109/24, 247/22, 322/22

t.+ ini 055/21, 138/29

tertemiz : Çok temiz, tamâmiyle temiz, pak -2- [Ar]
 t. 159/17, 242/21

terzi : mesleği giysi biçip dikmek olan kimse -3- [Far]
 t. 213/24
 t.+ lerinden 177/8
 t.+ ye 312/25

tesadüf : Kesin bir açıklaması olmayan, ihtimallere bağlı olayların, kişilere göre değişen sebebi -11- [Ar]
 t. 096/17, 096/23, 148/23, 200/31, 229/8, 232/14, 258/2, 286/30
 t. edilmeyen 314/12
 t.+ ümde 096/20
 t.+ ünü 152/24

tesadüfen : bir rastlantı sonucu olarak, rastlantıyla -1- [Ar]
 t. 328/28

teselli : Sıkıntısını ve acısını unutturmaya çalışma, avutma -20- [Ar]
 t. 080/7, 127/29, 206/12, 217/9, 226/31, 242/9, 302/9
 t.+ dir 260/19
 t. edebilecek 244/15
 t.+ leri 188/13, 232/8
 t.+ lerin 229/17
 t.+ lerine 128/19
 t.+ miz 242/29
 t.+ si 188/16, 232/9
 t.+ sini 235/15
 t.+ ye 128/21, 232/7
 t.+ yi 128/21

tesettür : kadın için erkekten kaçma, erkeğe açık görünmeme, örtünme -1- [Ar]
 t.+ üdür 143/15

tesir : Bir nesnenin, bir hâlin başka bir kimse veya nesne üzerinde kendini hissettiren gücü, etki; bir kimse veya durumun bir kimse veya şey üzerinde bıraktığı iz, izlenim, intibâ, etki -70- [Ar]
 t. 007/29, 034/5, 036/4, 043/27, 061/15, 116/11, 122/1, 128/1, 143/28, 174/1, 184/8, 210/18, 211/3, 265/2, 272/17, 305/30, 311/9, 324/29, 356/30
 t.+ den 141/30
 t.+ e 145/2
 t. edeceğini 249/3
 t. ediyor 153/9

t.+ i 013/12, 080/27, 125/1, 125/18,
130/11, 161/25, 221/19, 229/20,
258/12, 270/11, 272/24, 277/2, 280/6,
306/1, 356/5

t.+ in 003/10, 139/8, 177/31
t.+ indir 208/23
t.+ ine 302/11
t.+ iniz 195/19
t.+ inle 208/25
t.+ le 130/17
t.+ ler 093/14, 120/9, 120/11, 120/12,
269/32, 297/32
t.+ lere 006/13, 235/11, 255/15, 298/1
t.+ leri 069/25, 120/7, 142/21, 195/14,
195/16, 254/23, 285/19
t.+ lerin 069/24
t.+ lerinden 306/9
t.+ lerine 033/31
t.+ leriyle 200/2
t.+ lerle 044/15, 125/5, 313/17

tesire : Bir nesnenin, bir hâlin başka bir kimse
veya nesne üzerinde kendini hissettiren gücü, etki;
bir kimse veya durumun bir kimse veya şey
üzerinde bıraktığı iz, izlenim, intibâ, etki -1-
[Ar]
t. 265/5

tesirli : etkili -1- [Ar]
t. 103/27

tesirsiz : Tesiri olmayan, etkisiz -1- [Ar]
t. 006/30

tesis : Kurma, esâsını koyma, temelini atma -3-
[Ar]
t. 142/5, 314/18
t. edildiği 054/10

teslim : bırakma, devretme, terk etme -15-
[Ar]
t. 006/13, 008/30, 062/18, 065/6, 065/9,
066/11, 074/22, 092/15,
298/15, 335/29, 342/7, 348/31, 349/11,
356/22
t. ederim 066/23

teslimiyet : kendini verme, boyun eğme, karşı
koymama, teslim olma -3- [Ar]
t. 050/16, 057/3
t.+ le 062/12

tespit : Sağlam şekilde yerleştirme, yerinden
oynamaz, kıpırdamaz duruma getirme -2-
[Ar]
t. 241/23
t. edememektir 255/5

teşbih : benzeti, benzetme -15- [Ar]

t.+ i 018/12, 018/18
t.+ im 041/19
t.+ imi 016/5, 032/21
t.+ in 070/11, 070/14, 073/2
t.+ ini 018/10, 018/28, 023/4, 023/22,
035/22, 069/1
t.+ inin 206/2

teşebbüs : girişim, girişme -3- [Ar]
t. 084/25
t.+ ü 359/10
t.+ ünü 303/2

teşekkül : belli bir şekle girme, belli bir şekil
alma, şekillenme, oluşum -2- [Ar]
t. eden 070/10
t.+ lerini 113/33

teşekkür : yapılan bir iyiliğe karşı duyulan gönül
borcunu ve hoşnutluğu sözle ya da davranışla
anlatma -23- [Ar]
t. 019/18, 127/12, 133/7, 211/12, 244/4,
305/7
t. edecek 304/33
t. edelim 344/17
t. ederim 067/10, 087/30, 133/2, 135/28,
149/11, 150/24, 222/12, 229/5,
257/34, 259/26, 260/16, 294/5, 358/5,
358/7
t. edeyim 259/25

teşennüc : Kasılma, gerilme, buruşma -1-
[Ar]
t.+ leri 020/14

teşerrüf : Şeref bulma, şereflenme -1- [Ar]
t. 099/10

teşevvüş : karışıklık -2- [Ar]
t. 092/15
t.+ e 020/4

teşhir : Herkese gösterme -1- [Ar]
t. 219/6

teşhis : Kim veya ne olduğunu anlama, tanıma
-6- [Ar]
t. 014/15
t.+ e 119/27
t.+ i 014/8, 062/4, 358/30
t.+ ini 269/23

teşkil : Vücûda getirme, meydana getirme, ortaya
çıkarma, oluşturma -5- [Ar]
t. eden 121/25, 124/7
t. eder 109/32
t. ederler 176/28
t. ediyorlar 256/18

teşrif : bir yeri onurlandırma -3- [Ar]
 t. 236/11
 t. edin 140/28
 t. ediyormuşsun 012/23

teşrinievvel : Ekim ayı, birinci teşrin, ilk teşrin
 -7- [Ar]
 t. 335/25, 336/1, 336/7, 337/16, 337/17,
 337/33
 T. 337/27

teşrinisani : Kasım ayı, ikinci teşrin, son teşrin
 -9- [Ar]
 t. 341/14, 343/26, 343/33, 344/23,
 344/25, 344/26, 344/27, 344/28,
 344/30

teşvik : isteklendirme, özendirme -16- [Ar]
 t. 072/21, 093/23, 100/24, 118/6,
 132/23, 132/24, 196/31, 197/2,
 305/16
 t. edecek 261/4
 t. eden 026/11, 075/18, 227/34, 229/12
 t. eder 266/5
 t. ederler 286/2

teşyi : uğurlamak, geçirmek -1- [Ar]
 t. 264/17

tetik : Tüfek ateşli silâhlarda, çekildiğinde
 ateşleme işini yapmak üzere zembereği harekete
 geçiren mâdenî dil -3- [T]
 t.+ e 206/8
 t.+ i 243/29
 t.+ ini 254/5

tetkik : İnceleme -1- [Ar]
 t.+ i 092/31

tevarüs : Mîrâsa konma -1- [Ar]
 t. edilmiş 312/28

tevcih : Belli bir yöne çevirme, yöneltme -3-
 [Ar]
 t. edilmesi 311/12
 t. edilmiş 035/18
 t. etti 039/3

tevdi : Teslim etme, emânet etme, verme -4-
 [Ar]
 t. 190/27, 328/17
 t. edildiği 285/12
 t. edilen 061/12

teveccüh : Bir tarafa doğru yönelme, doğrulma
 -2- [Ar]
 t.+ ü 306/22
 t.+ ünü 306/16

tevekkül : Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan
 sonra kadere râzı olup sonucu Allah'tan bekleme,
 işlerini Allaha bırakma, yeis ve kederden
 kurtulma, Allaha güvenme -4- [Ar]
 t. 050/15, 313/32, 348/23
 t.+ e 297/28

Tevfik : Özel ad -1- [Ar]
 T. 073/13

tevil : söylediği bir sözü ya da yaptığı bir
 davranışı, görünür anlamından çekinip, başka bir
 anlamdaymış gibi göstermeye çalışma -2-
 [Ar]
 t. 195/25
 t.+ iniz 195/24

tevkif : bir suç dolayısıyla birini tutuklama -1-
 [Ar]
 t. edildim 143/32

teyze : bir kimseye göre annesinin kız kardeşi
 -13- [T]
 t. 158/10, 162/11, 167/5, 305/30
 t.+ den 166/17
 t.+ nin 162/15, 166/14
 t.+ sinden 071/22
 t.+ sinin 342/14
 t.+ ye 166/28
 t.+ yi 162/21, 165/14, 166/19

tez : çabuk olan, hızlı -5- [Far]
 t. 275/26, 275/30
 t.+ i 209/21
 t.+ imizdir 107/9
 t.+ ini 109/24

tezahür : Ortaya çıkma, görünme -1- [Ar]
 t.+ ü 039/12

tezat : Nitelik ve durumları birbirine tam aykırı
 olma, birbirinin aksine olma, zıtlık, karşıtlık -4-
 [Ar]
 t. 354/32
 t.+ ı 051/17, 356/13
 t.+ lar 254/31

tezgâh : genellikle dükkânlarda, satıcıların
 önünde bulunan, malları üzerine koyarak alıcıya
 gösterdikleri uzun masa -2- [Far]
 t.+ a 131/7
 t.+ tan 088/26

tezyif : Değersiz göstermeye çalışma, aşağılama,
 küçültme -1- [Ar]
 t. 026/33

tıbbiye : Üniversitenin hekim yetiştiren fakültesi
 -1- [Ar]

t.+ ye 093/5

tık - : iterek, aceleyle, zorla sokmak -1-
[T]
t.- tılar 203/1

tıka - : bir şeyin ağzını, deliğini içine konulan ya da dışarıdan uygulanan bir nesneyle, tıkaçla kapamak -5- [T]
t. 128/31
t.- dılar 113/24
t.- mış 303/20
t.- yan 084/31
t.- yıcı 042/5

tıkali : Tıkanmış -1- [T]
t. 045/21

tıkan - : soluk alamaz gibi olmak, soluğu kesilmek -1- [T]
t.- ıyorum 321/1

tıkanıklık : Tıkanık olma durumu, iyi işleyememe, nefes alıp verme güçlüğü, soluğun kesilir gibi olması -1- [T]
t. 358/13

tıkırtı : tıkırdayan bir şeyin çıkardığı ses, hafif ve kuru bir sesle çıkan gürültü -2- [T]
t. 334/7
t.+ lar 067/29

tık naz : kısa ve kalın yapılı, dolgunca, topluca, şişmanca, tombulca -3- [T]
t. 146/25, 146/30
t.+ ca 130/30

tık nazca : kısa ve kalın yapılı, dolgunca, topluca, şişmanca, tombulca -1- [T]
t. 029/14

tıpatıp : Tastamam, tamâmı tamâmına -1- [Ar]
t. 128/22

tıpkı : bir şeyin eşi, benzeri, aynı -9- [Ar]
t. 018/30, 022/4, 109/19, 131/22,
169/26, 174/17, 226/6, 315/2
t.+ sına 315/2

tırabzan : Merdiven parmaklığı -5- [Far]
t.+ ı 358/18
t.+ ın 082/29
t.+ ına 085/5, 241/30
t.+ lar 080/9

tıraş : sakal, bıyık, kıl için dibinden kesme, kazıma -3- [Far]
t. 055/11, 134/28, 289/17

tıraşsız : Saçı veya sakalı uzamış, tıraşı gelmiş -1- [Far]
t. 133/12

tırmala - : Tırnakları ile çizmek, Rahatsız etmek, tedirgin etmek -1- [T]
t.- yor 025/12

tırman - : el ve ayaklarıyla tutunarak veya tırnaklarını ilâştirerek dik bir yere çıkmak -5- [T]
t.- dılar 221/25
t.- ıyordu 086/8
t.- mak 249/23
t.- maya 003/21
t.- mış 149/3

tırnak : insanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka -10- [T]
t.+ a 057/2, 150/17, 183/27, 203/8
t.+ ı 018/24
t.+ ına 101/30
t.+ ını 018/26
t.+ larını 085/22, 249/35, 285/36

tırtıl : kelebek kurtçuğunun yumurtadan çıktıktan sonra krizalit oluncaya değin ki durumu -1- [T]
t. 009/4

tırtıl : Kelebek kurtçuğunun, yumurtadan çıktıktan sonraki solucanımsı yumuşak bir kurtçuk şeklindeki ilk hâli -1- [Erm]
t. 151/28

ticaret : kazanç ereğiyle yürütülen her türlü alım satım etkinliği -1- [Ar]
t.+ ler 278/10

tifüs : Vücutta pembe lekeler şeklinde beliren, bitele geçen, ateşli, bulaşıcı ve tehlikeli salgın hastalık, lekeli hummâ -1- [Fr]
t.+ e 230/32

tik : Kas kasılması sonucu irâde dışı meydana gelen seyrime hareketi -2- [Fr]
t. 103/9, 260/7

tip : aynı cinsten bütün varlıkların veya nesnelerin temel özelliklerini büyük ölçüde kendinde toplayan örnek -10- [Yun]
t. 254/24
t.+ i 254/9
t.+ in 304/19, 304/26
t.+ ini 181/34
t.+ inizde 197/8
t.+ lerden 304/16

t.+ lerini 055/14
t.+ sin 339/30
t.+ ten 304/15

tipi : Kar fırtınası -4- [T]
t. 085/25, 106/11, 176/19
t.+ li 018/29

tirtir : çok üşümek ya da çok korkmak
anlamındaki tir tir titremek deyiminde geçer-1-
[T]
t. 139/22

titre - : küçük küçük ve hızlı salınım devinimleri
yapmak -55- [T]
t.- di 226/14
t.- diği 238/19
t.- diğini 122/9, 264/25, 297/15
t.- me 049/26, 089/9, 149/28, 175/2,
260/30, 317/23
t.- meden 246/23
t.- medim 260/28
t.- meğе 079/4, 084/4, 132/32, 175/4,
182/31, 218/18, 249/17, 251/25
t.- mesi 084/8, 251/26
t.- r 173/22, 238/18
t.- ye 193/30, 193/31
t.- yen 043/9, 135/27, 243/3, 244/27,
271/8, 286/4, 336/5
t.- yerek 094/19, 133/17, 139/22, 271/20
t.- yor 048/9, 238/14, 284/26, 332/21
t.- yordu 031/11, 079/15, 149/16, 216/30,
245/22, 250/1, 272/4, 347/2
t.- yorum 206/6, 233/4, 338/18, 343/33,
344/21

titrek : titreyen -4- [T]
t. 185/23, 223/4, 259/9, 317/1

tiyatro : içinde her türlü oyunun
sahnelenebildiği, sahnesi ve seyirci için oturma
yerleri vb bulunan, özel olarak bu iş için yapılmış
yapı -2- [İt]
t.+ lar 219/13
t.+ larından 220/30

tiz : Keskin; ince ve keskin -1- [Far]
t. 017/16

Todori : Özel ad -1- [?]
T. 205/17

tohum : bitkilerde döllenme sonunda
yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını
sağlayabilen tane-2- [Far]
t. 151/28
t.+ ları 114/24

tok : bir şeyler yiyerek açlığını gidermiş, doymuş
olan, aç olmayan -2- [T]
t. 005/18, 313/10

tokat : El açıkken vurulan sille, şamar -4-
[T]
t. 042/25, 202/27
t.+ ı 203/19
t.+ la 203/18

tokluk : Tok olma durumu -1- [T]
t.+ una 290/10

tombul : etine dolgun, şişmanca kimse -2-
[T]
t. 037/20, 082/31

ton : bir rengin koyuluk ya da açıklık derecesi
-9- [Fr]
t. 028/13, 142/16, 233/19, 263/3
t.+ la 145/16
t.+ ları 320/10
t.+ ların 090/5
t.+ larını 223/22
t.+ u 093/25

top : boyutları kullanıldığı spor dalına göre
değişen, genellikle kauçuktan bir küre şeklindeki
oyun aleti; yuvarlak biçimde olan, toparlak -1-
[T]
t.+ larının 052/27

topal : bacak ve ayaklarındaki bir ârıza sebebiyle
düzgün yürüyemeyen, bir o yana, bir bu yana
eğilerek yürüten -1- [T]
t. 075/2

topalla - : Aksak aksak yürümek, aksamak -4-
[T]
t.- dı 089/8
t.- ya 009/26
t.- yarak 358/15

toparla - : Bir araya getirmek, toplu bir duruma
sokmak -2- [T]
t.- mağa 044/16
t.- yarak 351/14

topla - : tek tek durumdaki şeyleri bir araya
getirmek -11- [T]
t.- dı 006/12, 006/22, 021/16
t.- maktan 129/25
t.- yabilmesine 009/18
t.- yarak 190/9, 312/23, 358/15
t.- yınız 038/26
t.- yordu 206/3
t.- yoruz 167/21

toplan - : Toplamak işi yapılmak, bir araya getirilmek, derilmek; kilo almak, toplamak -18- [T]

t.- acağını 056/3
t.- acağız 055/26
t.- acakmış 039/27, 060/6
t.- acaktır 355/22
t.- amaz 315/9
t.- an 037/1, 103/8
t.- dı 065/4, 205/5
t.- dık 055/25
t.- ır 285/33
t.- ıyordı 049/6
t.- madık 055/25
t.- masına 060/12
t.- mıştı 162/23, 359/2
t.- mıştır 116/19

toplantı : Çeşitli amaçlarla bir araya gelme, toplanma, içtimâ -1- [T]
t.+ sı 043/29

toplu : vücutta dolgun -1- [T]
t. 160/14

toprak : yerkabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü doğal kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü -14- [T]
t. 028/14, 221/17
t.+ a 356/20
t.+ ı 100/27
t.+ ın 100/24, 100/26
t.+ ını 114/9
t.+ la 107/24, 120/10
t.+ ları 114/22, 115/21, 115/24, 115/26
t.+ tan 309/11

toptan : Toplu olarak, bütünüyle -3- [T]
t. 056/22, 072/22, 108/4

topuk : ayağın toparlakça olan alt arka bölümü -2- [T]
t.+ larının 229/9
t.+ unu 026/15

toputopu : Hepsi, olup olacağı -1- [T]
t. 115/32

topuz : topuz biçiminde olan -7- [T]
t. 338/3, 338/13
t.+ ları 199/3
t.+ lu 236/33
t.+ u 030/4, 338/2, 338/5

topyekûn : Toptan olarak, eksiksiz, hepsi birden -1- [TAr]
t. 123/13

torba : genellikle iplik, kıl vbden dokunmuş, türlü boyutta olabilen küçük çuval -1- [T]
t.+ sı 019/28

torpör : Cansızlık, hissizlik, hareket yeteneğinde kayıp -1- [Ing]
t. 021/26

tortu : Bir şeyden kalıp birikmiş olan şey, birikinti -2- [Far]
t.+ ların 122/11
t.+ lu 020/4

tortulan - : Sıvı bir maddenin dibinde tortu oluşmak, tortulaşmak -1- [Far]
t.- ıyordu 270/5

total : Tamamı, hepsi, toplam olarak, cem'an, cem'an yekun, yekun, anlamında kullanılmaya başlanılan kelime -1- [Fr]
t. 108/4

toules : ? -1- [Fr]
t. 268/7

toz : Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak -2- [T]
t.+ dan 045/20
t.+ lu 028/14

tozlu : Üzerinde toz olan, tozlanmış -1- [T]
t. 033/26

tövbe : işlediği bir günahı ya da suçtan pişmanlık duyarak bir daha yapmamaya karar verme -1- [Ar]
t. 040/24

Trabzonlu : Trabzon ilinden olan kimse -1- [T]
T. 208/30

trait : Belirti -1- [Fr]
t.+ si 320/21

trampa : Değişim -1- [Yun]
t. 139/24

tramvay : kent içi yolcu taşımasında kullanılan, yol üzerinde çıkıntı yapmayacak biçimde döşenmiş özel raylar üzerinde hareket eden, elektrik gücüyle işleyen yolcu taşıtı -27- [Ing]
t. 088/22, 129/7, 144/15, 146/3, 146/12, 146/14, 148/1, 148/12, 152/12, 179/1, 179/3
t.+ a 089/3, 135/25, 135/32, 145/25, 145/28, 146/5, 146/10, 179/4,

277/14
t.+ da 089/9
t.+ dan 148/14
t.+ ı 089/8
t.+ la 148/5, 260/26
t.+ lar 082/22
t.+ ların 088/17

Traven : Özel ad-5- [İng]
T. 213/34, 216/3, 216/20
T.+ e 214/26, 216/33

tren : demiryolunda yolcu ve yük taşımakta kullanılan, bir ya da birkaç lokomotif tarafından çekilen, ardı ardına bağlanmış vagonlar dizisinden oluşan taşıt -3- [Fr]
t. 202/31
t.+ de 201/13, 354/5

tufeyli : Dalkavuk, çanak yalayıcı, başkasının sırtından geçinen kimse -1- [Ar]
t. 148/4

tuğyan : Akarsuyun taşması, kabarması -1- [Ar]
t.+ lariyle 070/4

tuhaf : alışılmamış ya da alışılmamış biçimde olan -18- [Ar]
t. 121/18, 145/3, 145/4, 154/19, 173/16, 173/20, 173/31, 262/23, 263/1, 294/23, 294/25, 294/28, 309/6, 324/16
t.+ tır 143/17, 197/23, 226/4

tuhaflık : Tuhaf olma durumu -1- [Ar]
t. 075/25

tulumbacı : Eskiden yangın tulumbasını yangın yerine götüren ve yangını söndürmeye çalışan kimse -3- [İt]
t. 138/25, 139/29
t.+ lar 286/7

tunç : bakır, kalay ve çinkonun birlikte eritilmesiyle elde edilen alaşım, bronz -2- [T]
t. 237/1, 237/4

Turhan : Özel ad -2- [T]
T. 326/26, 326/27

tuş : Piyano ve orglarda ses çıkaran mekanizmayı harekete geçiren, mâdeni ucun üzerindeki parmakla vurulan kısım -1- [Fr]
t.+ lardan 339/23

tut - : herhangi bir durumda bulundurmak -71- [T]

t. 209/17
t.- abilmek 086/25
t.- acağını 131/4
t.- amamışsın 292/33
t.- amaz 040/31
t.- an 104/15, 246/23
t.- arak 002/9, 021/22, 042/21, 042/27, 043/8, 047/14, 134/11, 136/14, 158/20, 199/13, 230/6, 246/26, 248/8, 263/8, 263/20, 305/7, 358/18
T.- arken 010/17
t.- arsam 169/16
t.- madı 088/30
t.- mağa 249/17
t.- mak 233/5
t.- mayan 045/17
t.- muş 021/10, 049/8
t.- muyor 268/2
t.- tu 025/11, 031/8, 048/26, 076/10, 106/26, 122/9, 138/15, 175/23, 195/7, 223/8, 249/25, 269/25, 270/3, 288/17, 310/5, 317/25, 318/3, 318/14, 333/3, 346/22, 347/2
t.- tuğu 017/15, 110/9
t.- tuğum 138/7
t.- tular 086/30
t.- tum 291/22
t.- tun 147/1
t.- unabileceğim 082/8
t.- up 018/12, 040/32, 061/14, 292/2
t.- uşudur 349/11
t.- uyor 064/15, 338/5
t.- uyordu 152/16, 238/17

tutam : avuç içiyle ya da parmak uçlarıyla tutulabilen miktar -2- [T]
t. 007/22, 019/28

tutkun : Gönül vermiş, meftun, meclup -1- [T]
t. 325/31

tuttur - : hedefe vardırarak, vurdurmak, değdirmek, rastlatmak -1- [T]
t.- duğu 051/14

tutuk : Akıcı, rahat konuşamayan -1- [T]
t.+ tu 079/6

tutul - : birine tutkun olmak, âşık olmak, sevdalanmak -9- [T]
t.- an 083/32, 335/20, 358/1
t.- ma 273/27
t.- muş 077/2, 223/3, 232/2
t.- muştı 078/1
t.- up 185/22

tutun - : Tutup yapışmak, asılmak, sarılmak -2- [T]

t.- amaz 200/34

t.- arak 085/5

tutuştur - : karşısındakinin isteyip istemediğine
aldırmaksızın bir şeyi onun eline verivermek

-1- [T]

t.- du 274/35

tuvalet : kadınların gece toplantılarında giydikleri
gösterişli giysi -1- [Fr]

t.+ ini 005/26

tüberküloz : Verem -6- [Fr]

t. 014/8

t.+ den 010/8, 014/5, 021/23

t.+ e 003/27

t.+ müş 013/27

tüccar : büyük ölçüde alım satım işleri yapan,
ticaretle uğraşan kimse -2- [Ar]

t. 322/21

t.+ mın 162/14

tüfeyli : Dalkavuk, çanak yalayıcı, başkasının
sırtından geçinen kimse -1- [Ar]

t. 116/7

tüh : Yazıklar olsun anlamında esef bildiren

ünlem -1- [T]

t. 140/21

tüken - : artık hiç kalmamak, sona ermek, bitmek

-1- [T]

t.- irmiş 100/26

tükür - : tükürüğü ağız içinden dışarıya atmak

-2- [T]

t.- dü 052/20

t.- üyor 103/9

tükürük : Tükürük bezlerinden ağıza akan ve
yutmayı kolaylaştıran salgı -1- [T]

t. 052/3

tünel : İstanbul şehrinde semt Beyoğlu'nda yer

alır -2- [T]

t.+ e 014/17

T.+ e 154/4

tür : Çeşit -1- [T]

t.+ lü 097/32

Türk : Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşı olan,
onun sınırları içinde yaşayan halk ve bu halktan
olan kimse -97- [T]

T. 016/2, 016/8, 016/9, 016/10, 016/11,
016/20, 026/26, 027/3,

027/4, 031/30, 032/25, 032/26, 032/30,
033/1, 034/6, 035/15, 035/21,

038/8, 038/14, 040/28, 040/30, 041/11,
041/24, 043/16, 046/20, 056/22,

057/31, 058/24, 060/5, 060/8, 060/20,

062/19, 062/20, 062/21, 062/28,

062/29, 068/28, 069/9, 101/7, 111/20,

111/21, 112/1, 113/32, 113/34,

114/3, 116/5, 118/24, 119/22, 120/22,

120/32, 131/15, 131/24, 133/20,

135/17, 139/32, 143/10, 143/30, 144/1,

149/12, 178/21, 185/3, 202/6,

205/1, 205/8, 205/14, 205/16, 205/18,

205/22, 290/31, 291/15, 291/16,

291/17

T.+ e 062/32

T.+ ler 058/16, 058/18, 062/14, 113/17,

113/28

T.+ lere 040/18, 161/31, 163/7

T.+ lerin 056/16, 113/18, 113/22

T.+ lerle 113/14

T.+ ü 060/18, 205/30

T.+ ün 142/29

T.+ üz 137/12

Türkçe : Türkiye Cumhuriyeti'nde kullanılan,
konuşulan, yazılan Türk dili -14- [T]

T. 113/32, 119/20, 166/15, 208/4,

214/10, 214/22

T.+ de 182/12

T.+ si 208/5, 308/18, 340/24

T.+ sine 186/10

T.+ sini 182/17

T.+ ye 164/28, 165/25

Türkistan : Rusya'ya bağlı ve Volga Federal
Bölgesi'nin coğrafi sınırları içinde bulunan
federal bir yapıda olan devlet -2- [T]

T. 117/2

T.+ a 115/15

Türkiye : Türkiye Cumhuriyeti'nin yer aldığı
ülke -11- [T]

T. 116/31, 118/21, 222/18

T.+ de 110/24, 113/12, 113/24, 123/11

T.+ den 118/15

T.+ nin 122/16, 142/28

T.+ ye 164/27

Türklük : Türk olma durumu -1- [T]

T.+ ünü 056/25

türkü : Çoğunlukla dörder mısralı bentlerden
oluşan, 11'li hece vezniyle düzenlenen ve kendine
mahsus bir beste ile okunan halk edebiyâtı nazım
şekli; halk müzikisinin, güftesi halk şiiri olan ve
halk ezgileriyle bestelenmiş çok yaygın bir formu

-2- [T]

t. 291/9, 291/11

türlü : çok ve değişik, çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, çeşitli -33- [T]
 t. 008/24, 013/14, 015/27, 033/4, 052/5, 065/31, 073/9, 092/19,
 109/22, 116/15, 128/8, 142/29, 144/14, 145/23, 154/22, 173/25, 247/19,
 255/2, 297/24, 298/27, 299/11, 308/2, 313/21, 320/12, 343/18, 355/2
 t.+ sü 299/11, 348/30
 t.+ südür 143/12
 t.+ sünü 250/14

tütün : Patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan otsu bitki bu bitkinin kıyılıp kurutulduktan sonra sigara veya puro şeklinde içilen yaprağı -5- [T]
 t. 039/29, 080/2, 080/5, 103/8, 104/9

tüy : insanların ve kimi hayvanların derisi üzerinde bulunan ince kıl -3- [T]
 t.+ lerim 254/8
 t.+ lerin 251/32
 t.+ ü 239/24

ucuz : Fiyatı düşük olan, pahası yüksek olmayan -1- [T]
 u. 203/25

uç : uzun bir şeyin baş ya da son noktası -44- [T]
 u.+ larına 359/2
 u.+ u 007/17, 029/16, 029/27, 087/10, 210/29, 210/30, 210/31
 u.+ una 027/9, 048/23, 063/34, 103/8, 357/3
 u.+ unda 020/28, 047/9, 049/15, 083/10, 145/12, 185/33
 u.+ undaki 020/16
 u.+ undan 003/15, 111/17, 134/11
 u.+ unu 025/20, 027/9, 029/14, 035/6, 104/10, 133/25, 134/5, 136/9,
 145/27, 181/8, 202/23, 258/7, 260/5, 357/7
 u.+ uyla 015/25, 036/24, 131/11, 134/15, 146/9, 216/25, 251/7

uç - : kuş, kanatlı böcek vb için kanatlarını hareket ettirerek havada düşmeden durmak ve yol almak -17- [T]
 u.- acağını 075/1
 u.- an 133/21, 214/28
 u.- arak 009/26, 030/6
 u.- mak 331/18, 331/19
 u.- muş 227/23
 u.- muştı 332/27, 332/28, 332/29
 u.- tu 163/17, 170/1, 170/26
 u.- tuğunu 297/15
 u.- tum 075/8
 u.- uyordu 304/23

uçuk : solmuş, uçmuş, soluk -5- [T]
 u. 003/16, 068/2, 084/14, 241/26
 u.+ tu 216/11

uçurum : Özellikle engebeli arâzide çok dik olarak derinlemesine inen yer, arâzinin birdenbire çok derinleşen kısmı -6- [T]
 u. 151/3, 335/25, 335/28, 336/3, 352/22
 u.+ larından 257/10

uf : Acı, sızı duyulduğunda veya sıkıntılı bir durumda söylenen bir söz -1- [T]
 u. 321/24

ufacık : Çok ufak, çok küçük, küçücük, minicik -2- [T]
 u. 011/8, 287/33

ufak : boyutları olağandan küçük olan, küçük -9- [T]
 u. 012/19, 029/28, 099/6, 174/1, 178/6, 180/33, 204/13, 290/29, 293/4

ufal - : büyük iken daha ufak duruma gelmek, küçülmek -2- [T]
 u.- an 016/12
 u.- dı 348/29

ufarak : Biraz ufak, ufakça, küçükçe -2- [T]
 u. 010/27, 332/10

ufkî : Ufka paralel olan, yatay -2- [Ar]
 u. 120/12, 134/11

ufuk : Gökyüzünün yerle birleşmiş gibi görüldüğü yer -5- [Ar]
 u.+ a 303/9
 u.+ lar 057/17
 u.+ lardan 057/20
 u.+ u 221/29
 u.+ un 332/4

uğra - : yola devam etmek üzere, bir yerde kısa bir süre kalmak -35- [T]
 u. 011/3
 u.- dı 085/24, 092/17, 359/11
 u.- dığı 272/29
 u.- dım 203/12, 274/35
 u.- dıydım 291/1
 u.- madan 010/9, 064/1, 223/6
 u.- madı 329/29
 u.- malıydım 282/12
 u.- masını 004/5
 u.- mayı 090/8
 u.- maz 275/3

191/14 u.- mış 038/5, 084/26, 087/1, 092/18,

u.- mıştı 077/21
u.- r 275/4
u.- rım 097/29
u.- rsa 336/30
u.- tan 020/4
u.- yabilirdi 076/1
u.- yabilirsin 256/30
u.- yacağım 068/13
u.- yacağımı 049/29, 315/32
u.- yacamış 258/3
u.- yan 070/5
u.- yarak 264/19
u.- yordum 290/24

uğraş - : bir işi kendine iş edinerek başarmaya çalışmak -7- [T]

u.- an 052/13
u.- ıyorlar 350/16
u.- mak 254/13
u.- malıyım 065/10
u.- ması 176/24
u.- tı 050/8
u.- tım 338/5

uğraştır - : Uğraşmasına yol açmak -1- [T]
u.- mayınız 038/25

uğulda - : Uğultu şeklinde duyulmak -1- [T]
u.- yan 001/17

uğultu : Boğuk, karışık ve gürültülü ses -2- [T]
u.+ larla 016/13
u.+ su 321/28

uğur : İnsana iyilik ve saadet getirdiğine inanılan durum, yümn -1- [T]
u.+ na 178/16

uğurlu : İnsana iyilik ve saadet getiren, kutlu, meymenetli -1- [T]
u. 276/31

uğursuz : kendinde uğur bulunmayan -3- [T]
u. 319/3
u.+ a 285/26
u.+ un 216/26

ukalâ : kendini akıllı ve bilgili sanan, bilgiçlik taslayan kimse -3- [Ar]
u. 136/17, 202/12
u.+ lar 137/31

ukalâlık : Ukalâ olma durumu, bilgiçlik taslama -2- [Ar]
u. 138/8
u. edebilirdin 124/16

Ukrayna : Doğu Avrupa'da bir ülke -1- [Rus]
U. 101/17

ulaş - : Belli bir noktaya erişecek uzunlukta veya yükseklikte olmak, yetişmek -1- [T]
u.- incaya 008/26

ulu - : Köpek, kurt, çakal vb hayvanlar uzun, iniltili, ağlar, gibi ses çıkarmak -1- [T]
u.- maya 023/15

ulûm : İlimler -6- [Ar]
u.+ u 055/19, 057/18, 057/28, 058/19, 093/5, 093/21

ulvî : yüce -3- [Ar]
u. 129/29, 177/27, 244/13

um - : bir şeyin olabileceğini sanmak -15- [T]
u.- arak 228/14
u.- duğu 082/27, 312/30
u.- madığı 090/1, 212/3
u.- mam 098/12, 176/18, 233/13
u.- ulmadık 013/14
u.- ulmayacak 027/31
u.- uyor 172/10, 331/23
u.- uyordu 085/14, 086/5, 089/2

umul - : Umma durumu yaratılmak veya umma durumu konu olmak -2- [T]
u.- madık 070/4, 168/15

umumî : Bir şeyin bütünü yaygın olarak içine alan -21- [Ar]
u. 021/27, 023/21, 102/30, 133/30, 142/27, 156/12, 162/5, 166/1, 168/8, 179/24, 208/19, 304/19, 311/32
u.+ de 084/19, 242/14, 242/17
u.+ den 161/29
u.+ leştirmekle 062/30
u.+ ye 095/12, 208/16
u.+ yi 190/12

umumîyet : Umûma âit oluş, umûmîlik, genellik -1- [Ar]
u.+ le 173/26

umur : aldırış etme, önem verme, önemseme -1- [Ar]
u.+ unda 064/31

umut : Bir şeyin gerçekleşmesi ihtimâlinin verdiği ferahlatıcı duygu, ummaktan doğan ferahlık, ümit -2- [Fr]
u. 232/18
u. ediyorduk 059/20

uncertain : adında biri -1- [Fr]
u. 326/11

une : bir-1- [Fr]
u. 268/7

unsur : Birleşik bir cisim meydana getiren basit cisimlerden her biri, eleman, öge -3- [Ar]
u. 071/11
u.+ dan 151/14
u.+ larının 232/3

unut - : aklında kalmamak, hatırlamamak -46- [T]
u.- abilirse 188/26
u.- acak 182/17
u.- acaksınız 157/23
u.- amayacağım 259/19
u.- amayacağımı 264/29
u.- amaz 071/25
u.- amazsa 188/27
u.- arak 046/15
u.- ma 180/31
u.- madım 155/20
u.- mak 188/16
u.- masa 152/9
u.- ması 243/21
u.- mayacağım 069/20, 259/24, 335/11
u.- mayınız 033/5, 203/25
u.- maz 045/19, 175/29
u.- mazsın 053/11, 067/2
u.- muştı 074/5, 244/5
u.- muştum 016/5, 032/21
u.- tu 341/23
u.- tuğu 018/8, 023/4
u.- tuğum 189/10
u.- tuğumu 336/2
u.- tuğunuz 220/12
u.- tuk 289/2
u.- tum 201/29, 274/25, 298/25
u.- tun 290/32, 313/4
u.- tunuz 166/31
u.- turan 272/25
u.- ur 069/13
u.- uvermiştim 338/6
u.- uyor 202/10, 323/15
u.- uyordum 168/11
u.- uyorsunuz 060/18

unuttur - : Unutmasına, unutulmasına sebep olmak veya unutmasını, unutulmasını sağlamak -2- [T]
u.- du 279/10

u.- uyordu 319/6

unutulmaz : Akılda kalmak, daimi olmak -2- [T]
u. 046/7, 046/21

unvan : Bir kimsenin pâyesini gösteren veya durumunu, memûriyet rütbesini, görevini belirten söz, lakap -1- [Ar]
u.+ ı 279/26

upuzun : Çok uzun -1- [T]
u. 303/7

usta : bir zanaatı gerektiği gibi öğrenmiş olup kendi başına yapabilen kimse -2- [Far]
u. 101/1
u.+ sı 226/23

uşak : erkek hizmetçi -7- [T]
u. 028/2, 139/24
u.+ ı 040/7
u.+ ıdır 107/32
u.+ ma 143/10, 202/4
u.+ mı 040/27

utan - : onursuz sayılacak ya da gülünç olacak bir duruma düşme nedeniyle bundan üzüntü duymak, utanç duyumsamak -10- [T]
u.- arak 277/22
u.- dı 102/23
u.- ınız 069/33
u.- ır 069/32
u.- ıyordu 091/14
u.- ıyormuş 353/28
u.- ıyorum 162/13, 278/5
u.- masam 140/20
u.- maz 135/1

utanç : utanma duygusu -12- [T]
u. 148/9, 198/11
u.+ a 131/2
u.+ ı 158/1, 158/15, 170/30
u.+ m 158/20, 212/5
u.+ ından 015/26
u.+ mı 034/31, 128/25
u.+ lar 042/33

uy - : ölçüleri birbirine uygun gelmek -5- [T]
u.- mayan 223/8
u.- maz 187/29, 293/13, 301/19
u.- saydık 184/18

uyan - : uyku durumundan çıkmak -28- [T]
u. 335/8, 335/9, 335/16
u.- an 048/1, 060/27, 179/4, 241/15, 305/15
u.- dı 048/20, 049/6, 077/1, 358/12

u.- dığı 005/6, 035/7
 u.- dım 238/12, 259/31
 u.- ınca 035/28
 u.- ışını 091/24
 u.- ıyor 116/27, 273/4
 u.- ıyordu 087/17
 u.- mağa 044/16
 u.- ması 015/18
 u.- masını 100/14
 u.- mış 265/28
 u.- mıştı 043/31, 155/12

uyandır - : Uyku durumundan çıkarmak, uyanmasını sağlamak veya uyanmasına sebep olmak -22- [T]

u.- an 043/26, 044/11, 044/17
 u.- arak 008/5
 u.- dı 277/32, 297/32, 358/23
 u.- dığı 054/32, 217/9
 u.- dım 047/21
 u.- ıyor 008/3
 u.- ıyordu 004/15, 244/24
 u.- madan 223/5
 u.- mak 130/12, 240/8, 335/6
 u.- makta 122/20
 u.- maktan 048/11
 u.- masından 353/24
 u.- mıştı 055/18, 123/24

uyanık : Uyanmış veya uyumamış olan, uyku durumunda olmayan, uyumayan -4- [T]
 u. 045/4, 125/17, 184/4
 u.+ mış 241/12

uydur - : Uymasını sağlamak, uygun düşürmek, ayarlayıp denk getirmek; aslı olmayan bir şeyi icat edip söylemek, kafasından düzmek -1- [T]
 u.- muşlar 342/6

uygun : Yakışır, yaraşır, uyar, mutâbık; elverişli, yarar, münâsip, muvâfık -4- [T]
 u. 037/11, 041/25, 160/8, 199/25

uygunsuz : Uygun olmayan, yakışık almayan, münâsebetsiz -1- [T]
 u.+ luk 256/12

uyku : dış uyarılara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yitdiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu -21- [T]
 u. 049/15, 078/8, 084/19, 084/22, 167/22, 247/25
 u.+ da 328/13
 u.+ larım 240/16
 u.+ m 125/16, 237/32, 321/29, 322/10, 337/26
 u.+ nun 085/29

u.+ su 079/14, 084/21
 u.+ sunu 043/30
 u.+ ya 014/21, 015/5, 050/13, 085/28

uykusuz : Uyumamış veya uykusunu alamamış -4- [T]
 u. 091/6, 091/18
 u.+ um 003/29, 180/18

uyu - : uyku durumunda olmak -36- [T]
 u.- du 130/22, 358/11
 u.- duğunu 084/22
 u.- madan 078/34
 u.- madım 009/14
 u.- mağa 078/29, 127/7, 130/19, 236/31
 u.- mak 050/17, 099/21
 u.- masan 126/20
 u.- ması 350/28
 u.- masını 228/29
 u.- mayacak 167/22
 u.- muş 334/30
 u.- muşsunuz 021/4
 u.- muştı 049/17
 u.- r 036/31, 067/17, 181/27
 u.- rken 270/26, 316/12
 u.- rsun 126/20
 u.- yabilecek 272/18
 u.- yamadım 237/31
 u.- yamam 350/30
 u.- yamıyor 007/31
 u.- yamıyordu 127/10
 u.- yor 004/23, 357/28
 u.- yordu 040/2, 334/25
 u.- yunuz 357/32, 357/35
 u.- yup 044/3

uyuş - : her konuda, her yönden birbirine uymak -2- [T]
 u.- tuğunu 050/8
 u.- up 083/4

uyuştur - : Uyuşmasını sağlamak, hissedemez duruma getirmek -1- [T]
 u.- arak 035/29

uyuşuk : Duymaz ve hareket edemez duruma gelmiş, uyuşmuş -2- [T]
 u.+ luk 084/9, 084/30

uyuşukluk : Uyuşuk olma durumu -2- [T]
 u. 084/16
 u.+ u 227/34

uyut - : Uyumasını sağlamak -1- [T]
 u.- arak 115/8

uza - : boy olarak uzun duruma gelmek, boy atmak, boyu büyümek -3- [T]
 u.- dı 166/3

u.- dığı 049/21
u.- masından 230/20

uzak : çok ötelerde bulunan, gidilmesi çok süren, ulaşılması çok yol almayı gerektiren, ırak -31- [T]

u. 111/27, 129/21, 158/14, 159/5,
162/12, 174/1, 199/31, 274/15
u.+ ken 192/8
u.+ lara 201/20
u.+ larda 075/17
u.+ ları 099/9
u.+ larına 267/2
u.+ ta 023/18, 046/29, 131/19, 157/31,
216/21, 221/18
u.+ tan 008/27, 051/12, 102/14, 151/29,
163/26, 163/31, 212/9, 212/17,
236/17, 252/3, 263/9, 287/31

uzaklaş - : ayrılıp uzağa, uzak bir yere gitmek
-25- [T]
u.- an 105/28, 302/15
u.- arak 021/15
u.- ır 295/32
u.- ırken 011/6, 159/8
u.- iyordu 016/13, 160/32, 205/7
u.- maya 211/13
u.- miş 003/6
u.- mişti 137/8, 159/1, 160/2, 191/23
u.- tı 030/6, 167/27, 236/21, 250/32,
282/34, 300/28, 351/4, 356/11
u.- tığımız 220/12
u.- tırdı 271/31

uzaklaştır - : Uzaklaşmasına sebep olmak veya uzağa gitmesini sağlamak; ilgisinin azalmasına, aradaki bağın kuvvetini kaybetmesine sebep olmak -8- [T]
u.- acak 347/12
u.- an 008/10, 072/2
u.- arak 216/11
u.- ır 063/25, 185/11
u.- mağa 054/19
u.- masını 049/13

uzaklık : Uzak olma durumu -1- [Yun]
u.+ larını 052/14

uzan - : Boylu boyunca yatmak -29- [T]
u.- acaktı 271/28
u.- an 016/12, 181/25, 187/13, 335/1
u.- arak 243/28
u.- ayım 247/26
u.- dı 079/30, 087/7, 087/18, 125/21,
210/15, 335/22, 352/18, 356/11
u.- dılar 302/32
u.- dım 346/6
u.- ıp 009/5
u.- ırsınız 350/31

u.- ıyor 211/4, 211/15, 334/29
u.- iyordu 157/29
u.- mak 084/8, 317/33
u.- miş 003/17
u.- mişti 082/29, 328/1
u.- miştım 336/15

uzat - : Uzamasına yol açmak, uzamasını sağlamak; ileriye doğru yöneltmek -76- [T]

u.- an 199/19
u.- anın 199/14
u.- arak 015/4, 033/17, 049/4, 069/15,
133/26, 134/5, 138/1, 148/22,
206/5, 219/32, 221/35, 238/15, 243/34,
246/19, 276/21, 279/27, 288/5,
288/13, 289/15, 290/1, 296/20, 348/12
u.- ırım 203/32
u.- ırken 236/18
u.- ırsa 203/31
u.- ıyor 002/2
u.- iyordu 081/7, 158/29
u.- iyordum 338/13
u.- mağa 233/6
u.- mak 012/25, 087/5, 150/19
u.- maktan 328/19
u.- malarına 067/15
u.- maya 030/28
u.- mayalım 066/24, 104/2
u.- miş 181/7
u.- mişti 244/26, 346/28, 348/22
u.- tı 006/14, 010/21, 011/10, 031/8,
032/6, 067/9, 086/25, 087/26,
105/25, 124/9, 130/20, 135/27, 138/5,
157/6, 189/8, 199/13, 204/2,
216/2, 229/6, 238/13, 242/33, 246/21,
259/5, 274/29, 292/28, 352/16
u.- tığı 106/17, 160/23
u.- tıktan 230/10, 247/4
u.- tım 204/2
u.- tıran 199/19

uzlaş - : Aradaki uyumsuzlukları kaldırarak anlaşmak, uyuşmak -1- [T]
u.- ma 064/28

uzun : iki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı -91- [T]
u. 002/20, 003/15, 007/10, 008/9,
008/14, 011/30, 015/28, 028/27,
030/14, 030/22, 030/23, 034/2, 034/8,
040/27, 042/13, 043/23, 055/11,
059/18, 060/14, 066/18, 072/30, 073/8,
077/8, 078/8, 083/14, 094/23,
100/10, 103/4, 116/25, 122/27, 128/20,
137/25, 154/12, 154/18, 155/3,
158/4, 160/22, 163/20, 164/10, 165/2,
165/8, 167/32, 169/27, 173/6,
176/20, 180/5, 188/28, 196/6, 197/21,
205/28, 212/2, 219/4, 224/17,

225/28, 248/8, 254/7, 254/15, 273/22,
273/25, 273/28, 274/5, 277/5,
282/8, 283/9, 284/8, 284/11, 284/13,
284/14, 290/9, 313/31, 315/27,
320/4, 320/9, 321/14, 325/13, 330/29,
339/27, 348/21, 353/26
u.+ ca 240/20, 279/16

uzuv : bir vücûdu meydana getiren ve belli görevleri olan parçalardan her biri, organ -1- [Ar]
u.+ larından 223/18

uzviyet : Canlı bir varlığı meydana getiren organların bütünü, organizma -1- [Ar]
u.+ te 349/14

üç : ikiden sonra gelen sayı -76- [T]
ü. 004/3, 004/8, 004/14, 009/14, 010/17,
014/16, 015/14, 018/5,
040/10, 041/8, 044/10, 046/29, 049/10,
055/29, 058/12, 065/21, 066/29,
068/27, 082/24, 085/20, 087/11, 089/10,
090/29, 096/11, 111/24, 121/17,
133/12, 134/28, 146/11, 147/2, 165/25,
169/8, 169/23, 170/2, 174/16,
176/10, 176/16, 178/28, 179/33, 181/11,
202/25, 218/5, 229/11, 236/26,
241/26, 253/10, 256/21, 260/9, 260/26,
264/31, 268/5, 279/11, 289/17,
315/28, 327/30, 328/9, 335/25, 336/20,
343/26, 343/33, 346/12, 349/8,
349/24
ü.+ e 169/5
ü.+ te 169/12, 169/13
ü.+ ü 113/14, 206/7, 206/11
ü.+ ümüzün 332/29
ü.+ üncü 038/6, 079/25, 337/9, 355/32
ü.+ üncüdeki 040/6

üçer : Üç sayısının her birine üç veya her defasında üç tâne anlamına gelen üleştirme şekli -1- [T]
ü. 073/30

üçgen : Üç kenarlı, üç açılı kapalı şekil, müselles -1- [T]
ü. 042/16

üçüncü : sırada ikinciden sonra gelen -6- [T]
ü. 009/9, 064/24, 067/12, 087/22,
253/13, 320/17

üfle - : Bir şey üzerine dudakları büzerek hızla nefes vermek -3- [T]
ü.- mek 018/26
ü.- r 037/15, 169/29

ülmatom : Bir devletin başka bir devlete verdiği ve hiçbir tartışma veya karşı koymaya yer bırakmaksızın, tanıdığı sürede isteklerinin yerine getirilmesini istediği nota -2- [Fr]
ü. 352/23

ümit : Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimâlinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut -66- [Far]
ü. 003/27, 009/1, 059/19, 059/20, 086/6,
089/24, 129/16, 156/33,
173/13, 231/28, 233/16, 233/23, 234/4,
265/32, 278/3, 321/7, 331/21,
345/23
ü.+ e 130/18, 232/15
ü. eder 232/34
ü. ederim 124/26, 157/22, 316/3
ü. ediyor 323/23
ü. ediyordu 080/19
ü. ediyorum 179/6
ü.+ i 166/26, 176/25, 198/25, 234/1,
286/26, 297/25
ü.+ im 125/10
ü.+ inden 228/16, 243/29, 308/24
ü.+ ine 030/12
ü.+ ini 222/18, 230/28, 280/2, 313/17,
347/21
ü.+ inin 282/27, 316/33
ü.+ iyle 017/27, 045/26, 275/19
ü.+ le 276/4
ü.+ ler 145/14, 236/24, 298/2
ü.+ lerden 240/26
ü.+ lere 128/32
ü.+ leri 075/18, 153/22, 278/29, 354/23
ü.+ lerim 242/27
ü.+ lerimiz 234/14
ü.+ lerimizi 234/11
ü.+ lerin 045/19, 316/16
ü.+ lerini 232/33
ü.+ lerinin 080/21
ü.+ ten 233/36

ümitsiz : Ümîdi olmayan, ümîdini kesmiş, umutsuz -5- [Far]
ü. 227/26
ü.+ in 056/18, 233/36
ü.+ lerin 243/29
ü.+ se 234/4

ümitsizlik : Ümitsiz olma durumu, umutsuzluk, meyûsiyet -5- [T]
ü. 229/16
ü.+ e 078/17, 113/6
ü.+ i 345/15
ü.+ le 059/27

üniforma : Aynı işi gören veya aynı yere mensup olanların giydikleri, rengi ve biçimi tüzükle belirlenmiş bir örnek elbise -1- [Lat]
ü.+ sı 159/16

ürk - : şaşkınlık ve korku duyumsamak -5- [T]
ü.- ebileceğimiz 356/8
ü.- er 173/18
ü.- meçe 199/12
ü.- tü 037/12, 333/13

ürküt - : Ürkmesine sebep olmak -2- [T]
ü.- ecek 353/17
ü.- memek 300/27

ürper - : üşüme, korku, tikslenme gibi herhangi bir nedenle tüyler diken diken olup derinin nokta nokta kabarmasıyla birlikte ansızın titremek -16- [T]
ü.- di 084/6, 188/30, 223/4
ü.- diği 150/18
ü.- ir 190/29
ü.- işle 130/27
ü.- iyor 254/8
ü.- me 003/15, 035/2, 046/4, 175/33, 272/11
ü.- meler 272/5
ü.- melere 271/25
ü.- melerine 316/25
ü.- tti 075/10

Üsküdar : istanbul iline bağlı ilçelerden biri -1- [T]
Ü.+ dan 293/21

Üsküdarlı : İstanbul iline bağlı ilçelerden birinden olan -1- [T]
Ü. 307/34

üslup : Oluş, yapış veya yapılış biçimi, tutulan yol, tarz, usûl -5- [Ar]
ü.+ u 308/19, 308/20, 308/25, 312/24

üslûp : Oluş, yapış veya yapılış biçimi, tutulan yol, tarz, usûl -3- [Ar]
ü.+ iyle 064/27
ü.+ un 312/29
ü.+ una 052/16

üst : birkaç şeyden birbirine göre yukarıda olan -312- [T]
ü. 003/10, 029/11, 040/6, 058/9, 128/30, 165/10, 333/9, 333/17
ü.+ başına 001/5
ü. edebilir 257/12
ü.+ lerine 020/5
ü.+ ü 011/6, 029/4, 046/1, 081/4, 081/6, 083/9, 196/12, 201/21,

336/14
ü.+ ümde 125/17, 201/30, 280/6, 356/30
ü.+ ümdeki 195/19
ü.+ ümden 061/8
ü.+ üme 048/29, 154/26, 169/28, 230/7, 286/2, 289/11, 290/14, 291/18, 315/19
ü.+ ümüzdeki 200/2, 285/18
ü.+ ümüze 312/21
ü.+ ünde 001/24, 004/10, 017/30, 022/6, 024/5, 025/32, 026/16, 027/10, 028/17, 029/13, 029/23, 030/23, 032/21, 032/28, 033/6, 033/11, 034/3, 037/19, 039/16, 048/9, 048/18, 050/18, 051/9, 051/12, 061/15, 075/16, 077/19, 078/1, 082/16, 085/21, 086/24, 087/8, 087/14, 087/17, 090/15, 102/15, 103/24, 106/2, 106/26, 110/9, 115/24, 115/26, 120/12, 124/3, 124/5, 125/1, 126/23, 130/26, 131/6, 131/29, 133/12, 148/13, 148/18, 151/4, 151/24, 153/9, 156/29, 158/18, 159/21, 159/28, 160/14, 160/23, 168/30, 174/1, 177/13, 178/14, 187/9, 193/25, 194/31, 195/16, 195/29, 201/1, 201/23, 202/15, 205/25, 207/1, 209/24, 211/2, 213/27, 214/8, 217/20, 218/19, 220/29, 227/24, 229/9, 230/18, 230/29, 234/24, 237/18, 238/2, 238/7, 240/33, 242/33, 243/23, 255/18, 263/21, 264/21, 265/29, 271/27, 274/29, 285/6, 285/11, 288/1, 289/27, 291/27, 292/24, 294/29, 298/14, 298/29, 298/31, 299/24, 302/20, 303/18, 305/30, 313/13, 314/25, 316/22, 320/5, 328/24, 328/28, 331/23, 335/20, 338/15, 348/17
ü.+ ündeki 007/10, 028/8, 030/3, 053/13, 071/5, 087/13, 128/1, 157/30, 158/17, 162/22, 163/27, 165/19, 173/27, 205/15, 229/28, 275/10
ü.+ ündekileri 324/9
ü.+ ünden 036/32, 044/8, 047/26, 051/14, 051/21, 053/29, 055/10, 080/9, 088/24, 132/21, 154/18, 183/29, 214/29, 228/11, 236/28, 246/23, 252/5, 271/31, 307/1
ü.+ üne 003/12, 003/23, 007/24, 007/25, 010/24, 021/1, 024/2, 024/14, 024/19, 024/20, 025/1, 025/12, 025/26, 026/10, 028/3, 029/7, 029/15, 030/15, 034/26, 037/2, 037/21, 038/23, 038/30, 040/32, 041/11, 041/17, 042/20, 047/14, 047/28, 048/7, 048/12, 049/8, 050/11, 052/6, 054/28, 060/10, 060/31, 066/30, 069/24, 078/28, 082/3, 083/5, 085/21, 086/13, 086/18, 090/23, 090/26, 095/29, 099/21, 108/6, 114/23, 116/4, 121/22,

125/4, 133/11, 134/12, 137/25, 141/29,
145/28, 149/8, 151/4, 151/26,
154/20, 155/29, 204/28, 219/4, 223/15,
224/22, 229/19, 229/24, 230/13,
233/6, 238/6, 240/31, 241/18, 245/27,
245/30, 252/5, 265/4, 268/18,
270/10, 271/24, 275/9, 276/10, 287/18,
288/12, 292/27, 294/12, 297/12,
298/14, 304/22, 307/14, 312/21, 331/29,
334/27, 334/29, 335/4, 341/30,
342/1, 345/7, 347/9, 348/13, 351/32,
353/19, 355/1, 355/2, 355/7,
358/21, 359/8
ü.+ ünü 233/19, 289/10, 357/16
ü.+ ünüze 138/2
ü.+ üste 094/20

üstat : Herhangi bir ilimde veya sanat alanında
bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukûfu
bulunan kimse -1- [Far]
ü. 013/26

üstelik : bundan başka, bunun yanında, ilâve
olarak, bundan başka, bir de, ayrıca -3-
[T]
ü. 038/7, 093/4, 265/22

üstün : benzerlerine göre daha yüksek bir
düzeyde, nitelikte olan, onları her bakımdan
geride bırakan -2- [T]
ü. 103/31, 120/13

üstüste : birbiri ardı sıra, birbirini izleyerek -4-
[T]
ü. 008/31, 158/24, 260/6, 339/28

üşü - : ısı yokluğundan, ısı azlığından ya da ısı
yitiminden etkilenmek, soğuşun etkisini
duyumsamak -12- [T]
ü.- meşe 226/13
ü.- mekten 230/14
ü.- mez 089/3
ü.- müyorum 235/2
ü.- rsün 049/2
ü.- rsünüz 235/1
ü.- yor 084/1, 149/29, 271/18
ü.- yordu 079/4, 084/2
ü.- yormuş 149/16

üşüş - : çok sayıda ve her yandan gelip
toplanmak, bir araya gelmek, üst üste yığılmak,
birikmek -1- [T]
ü.- tü 202/33

ütü : dökme demir ya da çelikten yapılmış,
genellikle elektrikle ısıtılarak giysilerin, buruşuk
kumaşların buruşukluklarını ortadan kaldırmak,
düz duruma getirmek için bunların üzerinden
geçirilen araç -1- [T]

ü. 312/25

üz - : canını sıkmak, üzüntü vermek, üzülmeye
yol açmak -3- [T]

ü.- me 209/30
ü.- üyor 345/2
ü.- üyorsun 356/33

üzere : amaç, niyet bildirir -15- [T]
ü. 027/11, 089/27, 089/28, 125/8,
130/24, 161/10, 183/6, 205/7,
229/27, 280/2, 283/20, 318/21, 356/20
ü.+ ydim 346/19
ü.+ ymiş 010/22

üzeri : kimi deyimlerde yükümlülük, sorumluluk
anlatır -23- [T]
ü. 320/11
ü.+ leri 045/22
ü.+ lerinde 025/14
ü.+ lerine 139/29
ü.+ nde 041/23, 101/4, 306/1, 311/20
ü.+ ndeki 119/34
ü.+ ne 010/23, 036/4, 037/31, 052/28,
071/6, 140/1, 142/5, 143/27,
159/20, 202/12, 204/28, 241/15, 241/22,
349/9

üzül - : canı sıkılmak, üzüntü duyumsamak,
kaygılanarak neşesi kaçmak -8- [T]
ü.- meni 238/4
ü.- meyniz 245/18
ü.- müşsünüz 259/26
ü.- üyor 082/13, 231/20, 231/22
ü.- üyordu 242/13

üzüntü : Acıklı, hoş gitmeyen veya olması
istenmeyen bir şeyin insanda bıraktığı can sıkıcı
duygu, rûhî tedirginlik, teessür -1- [T]
ü.+ den 296/21

vaadet - : Bir şeyi yapacağına dâir söz vermek
-1- [Ar]
v.- miyor 327/7

vaat : bir işi yapmak için verilen söz ya da
yapılacağına söz verilen şey -3- [Ar]
v. ediyor 130/4
v.+ i 130/29
v.+ ini 053/11

vaat : Bir şeyi yapacağına dâir söz vermek -1-
[Ar]
v. 186/10

vaadet - : Bir şeyi yapacağına dâir söz vermek
-4- [Ar]
v.- iyor 354/12
v.- iyordu 128/29

v.- meyen 153/22
v.- miştiniz 316/3

vagon : Demir yolu üzerinde bir lokomotif tarafından çekilen yolcu ve yük arabası -2-
[İng]
v.+ a 202/33
v.+ da 113/3

vahamet : Güç ve tehlikeli olma durumu, tehlike -2- [Ar]
v.+ e 021/27
v.+ ini 229/34

vahdet : Birlik, bütünlük, yekparelik -5-
[Ar]
v. 044/14, 158/21, 234/20
v.+ e 234/19
v.+ leri 120/27

vahi : Boş, mânâsız, abes -1- [Ar]
v. 052/13

Vahidettin : VI Mehmed, Sultan Vahideddin ya da Sultan Vahdettin, Osmanlı İmparatorluğu'nun 36 ve son sultanı ve 115 İslam halifesidir -1-
[Ar]
V. 143/20

vahşet : Vahşi olma durumu, vahşilik, yabanilik -1- [Ar]
v. 129/23

vahşi : İnsandan kaçan, insana alışkın olmayan, yabânî; gaddar, kıyıcı, merhametsiz -8-
[Ar]
v. 040/30, 112/9, 143/10, 178/20, 184/15, 277/23, 291/15
v.+ yim 320/17

vaid : İyiliğe yöneltmek ve kötü şeylerden sakındırmak için bir kimseyi cehennem azâbı ile korkutma -2- [Ar]
v.+ dir 313/24
v.+ lerin 130/6

Vaide : Özel ad -1- [Ar]
V. 012/6

vak'a : olay -23- [Ar]
v. 031/7, 072/19, 144/5, 201/8
v.+ dan 161/2
v.+ lar 095/2, 247/1, 247/2
v.+ lardı 143/26
v.+ ların 210/34
v.+ larının 090/23
v.+ nın 007/29
v.+ sı 066/6, 066/12, 341/24
v.+ sına 141/12

v.+ sından 094/27
v.+ sını 149/8, 208/9
v.+ sıyla 254/7
v.+ siyle 076/17
v.+ yı 055/33, 203/20

vak'a : olay -7- [Ar]
v. 013/14, 062/30
v.+ larını 015/15
v.+ sızdır 062/3, 062/7
v.+ yı 024/22, 062/30

vâkıa : Olmuş olan şey, geri çevrilmesi mümkün olmayan olay, olgu -5- [Ar]
v. 062/22, 074/23, 175/16
v.+ larında 074/13
v.+ sı 062/2

vakıf : Mâliki bulunduğu malı tüzel kişiliğe sâhip olmak üzere hayırlı bir iş için belirli bir gâyeye tahsis etme -2- [Ar]
v. 314/14
v. edemem 065/11

vaki : Olan, vukû bulan -1- [Ar]
v. 275/29

vakit : zaman -34- [Ar]
v. 025/3, 026/13, 036/18, 039/16, 051/4, 128/29, 181/33, 205/6, 225/8, 227/9, 241/8, 254/14, 264/11, 291/26, 323/19, 324/14, 336/31, 346/10, 351/15
v.+ aki 094/10, 094/13
v.+ im 097/11, 219/30
v.+ in 097/2, 097/6, 097/9, 314/16
v.+ inde 089/20
v.+ inden 221/16
v.+ iniz 225/28
v.+ iyle 115/21, 218/29, 278/10
v.+ lerin 151/25

vakitsiz : Uygun zamanda olmayan, yapılmayan, gelmeyen -1- [Ar]
v. 118/6

vakur : ağırbaşlı, şerefli, onurlu, temkinli -1- [Ar]
v. 142/17

vali : Bir ilde devleti temsil eden en büyük mülkî âmir -1- [Ar]
v.+ lerimizden 205/17

valide : anne -5- [Ar]
v. 097/30, 099/5, 125/7, 242/10
v.+ si 242/6

vallahi : söylenen sözün doğruluğunu belirtmek için Tanrı hakkı için, Tanrı tanıktır, Tanrı'yı tanım tutarım ki, Tanrı tanık olsun anlamında bir ant sözü olarak kullanılır -5- [Ar]
v. 048/17, 098/3, 247/21, 286/3, 358/8

vapur : buhar gücüyle işleyen gemi -33- [Fr]
v. 004/25, 004/26, 075/14, 075/17, 096/29, 150/20, 169/15, 169/16, 169/17, 177/18, 189/29, 206/10, 342/8
v.+ a 048/28, 061/9, 172/2, 260/30, 277/12
v.+ da 004/20, 005/16, 007/12, 096/22, 179/24, 180/24, 200/31, 277/20, 349/9, 354/5
v.+ du 172/5
v.+ la 004/24
v.+ un 017/8
v.+ una 303/4, 329/19

var : mevcut evrende veya düşüncede yer alan yok karşıtı -460- [T]
v. 002/28, 003/19, 005/4, 007/2, 007/9, 007/19, 011/30, 012/2, 012/6, 017/8, 021/24, 036/10, 036/16, 039/29, 040/20, 040/29, 041/4, 046/27, 051/24, 052/10, 055/8, 055/24, 058/1, 059/15, 060/16, 060/21, 063/33, 064/10, 065/11, 066/19, 072/29, 074/8, 074/9, 091/6, 092/3, 092/20, 096/14, 097/2, 097/6, 097/9, 098/3, 098/30, 101/10, 101/24, 103/23, 104/1, 107/15, 116/10, 118/11, 119/10, 119/12, 119/17, 121/10, 121/16, 123/30, 124/6, 124/11, 124/15, 125/25, 126/12, 127/29, 128/6, 128/20, 129/29, 131/31, 132/11, 133/31, 134/4, 134/27, 135/30, 137/9, 137/11, 137/16, 137/17, 138/4, 142/13, 142/27, 143/9, 144/31, 145/4, 150/8, 151/17, 152/19, 156/11, 159/30, 160/10, 160/17, 161/3, 161/13, 164/17, 165/1, 166/10, 166/15, 167/10, 168/14, 170/4, 170/29, 172/31, 173/3, 173/31, 176/25, 181/9, 182/10, 182/27, 183/17, 185/26, 186/22, 187/4, 188/13, 191/4, 191/10, 191/21, 192/1, 193/17, 198/24, 198/28, 199/24, 207/1, 207/12, 208/24, 208/30, 209/9, 209/19, 217/2, 217/3, 221/12, 222/3, 222/9, 222/23, 225/26, 231/1, 231/10, 231/22, 231/26, 233/33, 238/9, 244/18, 244/27, 244/29, 245/3, 245/20, 245/23, 249/6, 249/7, 254/12, 254/19, 254/27, 255/31, 256/1, 256/21, 257/30, 258/20, 262/20, 262/28, 263/28, 264/14, 265/13, 265/22, 269/3, 269/21, 270/10,

270/13, 270/17, 273/20, 276/22, 276/32, 279/12, 280/14, 280/16, 281/5, 281/10, 281/12, 282/17, 284/32, 285/34, 289/24, 292/8, 292/16, 292/29, 293/3, 293/28, 294/13, 294/16, 298/9, 298/27, 299/1, 300/23, 301/25, 302/3, 302/8, 302/27, 305/6, 306/1, 307/34, 307/35, 308/2, 310/6, 311/13, 314/11, 314/12, 314/20, 314/27, 315/5, 315/12, 315/14, 317/26, 318/24, 318/28, 320/8, 321/10, 322/5, 325/14, 325/20, 325/31, 327/21, 329/20, 330/13, 331/6, 332/26, 334/10, 336/32, 337/26, 338/20, 338/23, 338/25, 340/9, 340/10, 341/1, 342/23, 344/15, 345/26, 349/8, 349/21, 350/8, 350/26, 351/6, 352/21, 354/1, 354/16
v.+ dı 003/22, 005/25, 008/11, 028/4, 041/33, 044/6, 049/31, 055/31, 059/10, 061/28, 068/12, 070/22, 075/25, 084/26, 086/19, 087/6, 087/31, 088/12, 089/10, 093/26, 094/2, 094/9, 094/16, 094/20, 095/22, 099/10, 100/26, 104/14, 106/11, 106/21, 123/22, 126/1, 126/23, 128/28, 130/30, 134/7, 151/16, 152/13, 159/17, 159/22, 159/28, 160/11, 160/15, 164/6, 172/1, 176/20, 178/10, 178/15, 178/31, 179/34, 180/3, 180/15, 181/21, 181/24, 183/1, 185/21, 200/32, 204/15, 205/24, 207/5, 210/4, 211/14, 212/24, 216/9, 217/5, 221/4, 221/18, 221/27, 227/34, 228/17, 228/28, 229/29, 237/19, 238/2, 239/27, 240/25, 241/2, 243/17, 244/14, 245/16, 247/19, 250/1, 253/9, 253/23, 253/26, 253/30, 267/27, 274/30, 274/32, 275/1, 277/16, 278/23, 279/26, 283/2, 284/19, 287/30, 288/1, 290/30, 291/30, 302/13, 302/24, 307/11, 309/12, 310/18, 312/10, 316/15, 317/22, 319/3, 319/7, 324/22, 325/23, 326/28, 328/11, 329/5, 330/10, 341/17, 343/30, 347/33, 348/24, 351/30
v.+ dım 291/8
v.+ dır 011/14, 025/31, 036/3, 059/19, 059/25, 061/22, 062/11, 082/19, 096/19, 100/29, 102/2, 107/2, 111/20, 118/27, 120/2, 121/8, 123/13, 139/25, 142/9, 143/20, 144/28, 154/21, 162/11, 163/8, 163/32, 165/13, 166/7, 166/23, 168/20, 169/20, 173/7, 173/16, 173/23, 176/6, 176/13, 184/10, 192/5, 192/22, 193/5, 194/31, 195/16, 201/13, 217/13, 217/28, 219/19, 226/4, 239/4, 255/18, 261/9, 262/13, 262/17, 265/29, 268/3,

268/5, 279/1, 280/17, 280/26, 293/6,
294/30, 295/2, 295/5, 295/6,
307/28, 326/31, 337/22
v.+ ım 249/8
v.+ ken 043/6
v.+ mış 041/22, 191/3, 201/1, 207/1,
207/3, 219/13, 274/27, 303/8
v.+ sa 045/11, 053/17, 063/8, 065/19,
078/33, 098/26, 120/17, 140/1,
161/31, 172/25, 176/33, 177/30, 234/28,
256/23, 269/4, 322/27, 347/28,
348/29, 350/33

var - : iyelik bildiren olumlu ad tümceleri kurar
-38- [T]
v. 250/3
v.- acağını 056/4
v.- arak 018/15
v.- dı 033/11, 088/3, 093/18, 150/18,
197/11, 200/25, 202/16, 204/1,
205/3, 333/14, 339/20, 358/13, 358/27
v.- dığı 006/28, 086/9, 297/2
v.- dırmak 170/19
v.- incaya 069/8, 162/10, 261/34, 312/22,
312/28
v.- ır 356/32
v.- ıyorum 281/23
v.- madan 051/10
v.- mamış 011/13
v.- mış 004/25, 204/6, 205/16, 293/14,
343/5
v.- mışım 070/28
v.- mıştı 158/14
v.- sa 355/34
v.- sın 324/30

vardır - : Varmasına yol açmak, ulaştırmak,
götürmek -2- [T]
v.- arak 210/23
v.- maktan 304/34

vâris : birinin mirasçısı durumundaki kimse,
kendisine miras düşen kimse, mirasçı -3-
[Ar]
v. 126/3
v.+ i 276/3, 317/5

varlık : Var olma durumu, var edilmiş olma;
bulunma, mevcûdiyet, vücut -3- [T]
v.+ ın 189/18
v.+ la 109/2
v.+ ları 120/25

vâsıl : Ulaşma, birleşme -1- [Ar]
v. 275/30

vasıta : aracı -2- [Ar]
v. 139/9
v.+ sı 129/8

vâsi : Geniş -1- [Ar]
v. 207/8

vasiyet : bir kimsenin, kendisinin ölümünden
sonra yapılmasını istediği ve yerine getirilmesi
gereken şey ya da şeyler -3- [Ar]
v. 354/8
v.+ e 328/18
v. ederim 243/11

vatan : yurt -6- [Ar]
v. 059/6, 226/5, 243/12
v.+ ın 242/16
v.+ iye 058/6
v.+ larında 115/28

vatandaş : Bir vatanda yaşayanlardan her biri,
yurttaş -7- [Ar]
v. 061/3, 061/31, 061/32, 063/29, 143/7
v.+ lara 069/10
v.+ ların 136/24

vatanperver : Vatanını seven kimse, yurt sever
-1- [ArFar]
v.+ leriyle 113/34

vatman : Elektrikli tramvay sürücüsü -2-
[Ing]
v. 146/27
v.+ ın 146/24

vaveylâ : Çığlık, feryat, yaygara -2- [Ar]
v.+ ları 241/27
v.+ larını 205/22

vay : Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı,
sevgi çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir
-5- [T]
v. 209/6, 209/16, 211/6

vaz : artık istemez olmak, terketmek, bırakmak;
artık yapmaz olmak -1- [T]
v. 183/13

vazgeç - : karardan, niyetten ya da verdiği sözden
dönmek -13- [Far]
v. 256/3
v.- eceğim 096/11
v.- erek 286/16
v.- iniz 227/15
v.- melerini 105/20
v.- mesinden 337/7
v.- meyi 179/1
v.- mişti 150/20
v.- sin 339/8
v.- ti 036/19, 283/25, 339/8
v.- tim 179/33

vazıh : Şüphe bırakmayacak şekilde açık olan,
açık seçik, apaçık, âşikâr -1- [Ar]
v. 048/16

vazife : Bir kimsenin yapmak zorunda bulunduğu
iş, görev, ödev -31- [Ar]
v. 045/3, 060/26, 134/29, 135/7, 138/3,
139/19, 223/26, 252/22,
272/24, 302/23, 304/20, 332/19, 334/11
v.+ leri 331/30
v.+ lerin 331/30
v.+ lerini 066/14
v.+ m 178/27
v.+ me 134/16
v.+ mi 242/9
v.+ miz 107/18
v.+ ne 037/23
v.+ si 060/23, 272/21
v.+ sinden 054/33
v.+ sini 055/14, 139/32, 146/20, 242/13
v.+ sinin 053/21
v.+ ye 263/6
v.+ yi 153/33

vaziyet : Durum, tavır, hâl -65- [Ar]
v. 021/24, 061/5, 339/28
v.+ e 114/24, 306/12
v.+ i 033/28, 035/31, 044/18, 052/17,
056/2, 064/25, 065/19, 090/1,
155/11, 162/30, 189/1, 232/6, 255/5,
277/28, 330/14
v.+ ime 061/21, 091/18
v.+ imi 313/28
v.+ imize 100/15
v.+ inde 025/28, 189/4
v.+ inden 082/26, 091/5
v.+ ine 202/3
v.+ ini 008/14, 018/17, 037/14, 046/14,
080/13, 087/28, 088/11, 131/10,
198/20, 239/20, 239/21, 268/7, 278/9,
300/7, 313/1
v.+ le 241/17
v.+ ler 078/8, 089/22
v.+ lerde 253/22
v.+ lerin 008/28, 075/6
v.+ te 033/3, 037/8, 045/4, 079/8,
080/26, 086/11, 088/23, 131/4,
134/12, 134/29, 149/24, 200/33, 310/22,
348/21, 353/14

ve : iki kelime veya iki cümle arasına girerek
aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz -
1668- [Ar]
v. 001/3, 001/7, 001/11, 001/12, 001/13,
001/14, 001/15, 001/20,
001/22, 002/14, 002/17, 002/20, 002/24,
003/13, 003/14, 003/15, 003/25,
003/29, 004/21, 005/24, 005/25, 005/28,
005/30, 006/2, 006/12, 006/14,

006/20, 006/22, 006/28, 007/1, 007/26,
008/4, 008/11, 008/15, 008/17,
008/24, 008/28, 008/29, 008/30, 008/31,
009/2, 009/5, 009/7, 009/12,
009/30, 010/20, 010/23, 010/24, 010/25,
011/1, 011/8, 011/17, 011/18,
011/20, 011/27, 011/32, 012/9, 012/14,
012/17, 013/7, 013/16, 013/17,
013/20, 013/21, 014/6, 014/12, 014/16,
014/22, 014/26, 014/27, 015/1,
015/3, 015/5, 015/9, 015/10, 015/14,
015/22, 015/24, 015/26, 015/29,
015/33, 016/7, 016/15, 016/17, 016/18,
016/19, 016/26, 016/27, 016/29,
017/1, 017/6, 017/15, 017/17, 017/20,
017/29, 017/30, 018/2, 018/13,
018/16, 018/18, 018/25, 018/29, 018/33,
019/4, 019/11, 019/14, 019/15,
019/18, 020/3, 020/4, 020/6, 020/12,
020/14, 020/17, 020/22, 020/27,
021/1, 021/12, 021/13, 021/27, 022/4,
023/16, 023/18, 024/1, 024/6,
024/8, 024/11, 024/13, 024/16, 024/19,
024/25, 025/1, 025/6, 025/7,
025/8, 025/14, 025/23, 026/11, 026/24,
026/29, 027/10, 027/11, 027/12,
027/18, 027/21, 027/25, 028/10, 028/13,
028/14, 028/15, 028/17, 028/27,
028/28, 029/4, 029/5, 029/10, 029/11,
029/13, 029/14, 029/20, 029/22,
029/25, 029/26, 029/27, 029/28, 029/29,
030/1, 030/2, 030/5, 030/10,
030/22, 030/23, 030/24, 030/29, 031/9,
031/21, 032/1, 032/9, 032/23,
03208/, 033/8, 033/11, 033/23, 033/26,
033/31, 034/4, 034/7, 034/11,
034/12, 034/18, 034/25, 034/30, 035/1,
035/3, 035/4, 035/12, 035/13,
035/16, 035/17, 035/18, 035/19, 035/22,
035/30, 036/8, 036/14, 036/23,
037/10, 037/12, 038/5, 038/15, 038/23,
038/26, 038/29, 039/3, 039/14,
039/17, 041/19, 042/1, 042/5, 042/19,
042/21, 042/34, 043/8, 043/11,
043/15, 043/20, 043/21, 043/22, 043/26,
043/29, 043/30, 044/1, 044/9,
044/12, 044/14, 044/15, 044/16, 044/21,
044/24, 044/28, 045/2, 045/4,
045/25, 046/1, 046/5, 046/7, 046/8,
046/9, 046/21, 046/22, 046/28,
046/30, 047/2, 047/3, 047/6, 047/11,
047/13, 047/15, 047/16, 047/25,
047/28, 048/9, 048/13, 048/15, 048/20,
048/24, 048/26, 049/4, 049/7,
049/14, 049/19, 050/4, 050/10, 050/15,
051/15, 051/18, 052/2, 052/20,
053/1, 053/16, 054/4, 054/8, 054/12,
054/16, 054/17, 054/24, 054/29,

055/1, 055/10, 055/12, 055/14, 055/18,
 055/22, 055/28, 056/1, 056/4,
 056/6, 056/30, 057/9, 057/14, 057/29,
 058/2, 058/25, 058/26, 059/4,
 059/10, 059/34, 060/3, 060/17, 060/27,
 061/18, 062/3, 062/7, 062/9,
 062/12, 062/13, 062/20, 062/24, 063/12,
 063/15, 063/17, 063/31, 064/4,
 064/7, 065/2, 065/3, 065/4, 065/24,
 067/4, 067/23, 067/29, 068/4,
 068/9, 068/18, 068/22, 068/28, 070/21,
 070/28, 070/29, 070/32, 071/4,
 071/8, 071/10, 071/16, 072/4, 072/8,
 072/9, 072/10, 072/13, 073/8,
 073/11, 073/12, 073/13, 074/5, 074/7,
 074/10, 074/11, 074/15, 074/17,
 074/22, 074/24, 074/30, 075/2, 075/7,
 075/12, 075/15, 075/17, 075/18,
 075/19, 075/23, 075/30, 076/16, 076/18,
 077/7, 077/18, 078/3, 078/8,
 078/12, 078/15, 078/24, 078/29, 079/9,
 079/15, 079/28, 080/4, 080/8,
 080/12, 080/21, 080/25, 081/7, 081/11,
 081/14, 081/17, 081/22, 081/29,
 082/13, 082/19, 082/30, 082/31, 083/1,
 083/2, 083/6, 083/7, 083/9,
 083/10, 083/11, 083/15, 083/18, 083/19,
 083/22, 083/25, 083/26, 083/27,
 083/30, 083/5, 084/2, 084/4, 084/5,
 084/8, 084/9, 084/12, 085/4,
 085/6, 085/18, 085/23, 085/25, 085/27,
 085/30, 086/2, 086/5, 086/10,
 086/14, 086/18, 086/19, 087/1, 087/4,
 087/7, 087/10, 087/11, 087/14,
 087/15, 087/16, 087/18, 087/22, 087/25,
 088/3, 088/23, 088/24, 089/1,
 089/4, 089/5, 089/6, 089/10, 089/11,
 089/13, 089/24, 089/30, 090/5,
 090/26, 090/29, 091/15, 091/23, 091/24,
 091/26, 092/4, 092/10, 092/20,
 092/23, 092/24, 092/27, 092/29, 092/30,
 093/14, 093/15, 093/20, 094/5,
 094/8, 094/9, 094/11, 094/17, 094/19,
 094/21, 094/22, 094/32, 095/16,
 095/30, 096/9, 096/13, 096/28, 099/5,
 099/9, 099/11, 099/25, 099/28,
 099/31, 100/2, 100/8, 100/13, 100/16,
 100/17, 100/19, 100/22, 100/27,
 100/31, 101/1, 101/5, 101/6, 101/7,
 101/8, 101/20, 101/32, 102/10,
 102/13, 102/15, 102/16, 102/18, 102/22,
 102/24, 102/25, 102/26, 103/1,
 103/4, 103/5, 103/9, 103/13, 103/15,
 103/17, 103/18, 103/19, 103/23,
 103/24, 103/26, 103/29, 103/33, 104/7,
 104/15, 105/2, 105/24, 106/3,
 106/6, 106/9, 106/13, 106/21, 106/25,
 106/27, 107/17, 107/19, 107/21,

107/23, 107/31, 108/5, 108/11, 108/25,
 108/30, 108/31, 109/5, 109/6,
 109/8, 109/14, 109/22, 110/25, 111/2,
 111/3, 111/9, 111/12, 111/13,
 111/22, 111/23, 111/25, 111/29, 111/32,
 112/1, 112/2, 112/4, 112/6,
 112/7, 112/9, 112/12, 112/15, 112/16,
 112/17, 112/19, 113/6, 113/14,
 113/15, 113/20, 113/23, 113/28, 113/29,
 113/31, 113/34, 114/5, 114/7,
 114/11, 114/14, 114/16, 114/18, 114/19,
 114/21, 114/24, 115/7, 115/8,
 115/11, 115/16, 115/27, 115/30, 115/31,
 115/33, 115/34, 116/2, 116/5,
 116/8, 116/13, 116/18, 116/20, 116/22,
 116/24, 116/27, 117/2, 117/9,
 117/11, 117/12, 117/16, 117/17, 117/19,
 117/20, 117/23, 117/25, 117/28,
 117/29, 117/30, 118/3, 118/15, 118/18,
 118/20, 118/21, 118/27, 118/28,
 119/7, 119/8, 119/11, 119/16, 119/21,
 119/25, 119/27, 120/13, 120/14,
 120/19, 120/20, 120/21, 120/23, 120/26,
 120/27, 121/3, 122/3, 122/4,
 122/10, 122/12, 122/21, 122/22, 122/23,
 122/29, 123/3, 123/5, 123/8,
 123/16, 123/22, 123/24, 124/8, 124/9,
 124/11, 124/12, 124/17, 124/25,
 125/3, 125/13, 125/18, 125/21, 125/23,
 125/29, 126/18, 126/23, 126/29,
 127/5, 127/11, 127/15, 128/7, 128/18,
 128/21, 128/23, 128/26, 128/30,
 129/4, 129/5, 129/7, 129/9, 129/14,
 129/17, 129/19, 129/22, 129/25,
 129/26, 129/32, 130/1, 130/5, 130/10,
 130/16, 130/19, 130/22, 130/25,
 130/30, 131/6, 131/9, 131/26, 132/18,
 132/22, 132/25, 132/26, 132/27,
 132/32, 133/13, 133/16, 133/18, 133/25,
 134/11, 134/13, 134/14, 134/21,
 134/25, 135/5, 135/9, 135/10, 135/12,
 135/31, 136/19, 136/30, 136/32,
 137/7, 137/19, 137/20, 137/26, 137/27,
 137/32, 138/5, 139/13, 139/18,
 139/33, 140/4, 140/25, 141/6, 141/13,
 141/15, 141/24, 141/25, 141/28,
 141/32, 142/15, 142/17, 142/18, 142/19,
 142/29, 143/5, 143/10, 143/13,
 143/18, 143/20, 143/25, 143/32, 144/3,
 144/14, 144/22, 145/32, 146/3,
 146/5, 146/6, 146/11, 146/14, 146/22,
 146/30, 147/8, 148/4, 148/14,
 148/17, 148/21, 149/5, 149/9, 149/15,
 149/16, 149/17, 149/18, 149/28,
 150/6, 150/8, 150/21, 150/27, 150/28,
 150/33, 151/13, 151/24, 151/30,
 151/32, 152/4, 152/14, 152/17, 152/19,
 152/25, 152/29, 153/2, 153/8,

153/19, 153/20, 153/21, 153/26, 153/30,
 154/1, 154/4, 154/11, 154/14,
 154/15, 154/18, 154/19, 155/3, 155/12,
 155/15, 155/17, 155/33, 156/5,
 156/17, 156/23, 156/28, 157/4, 157/6,
 157/11, 157/13, 157/24, 157/26,
 157/32, 158/5, 158/6, 158/7, 158/16,
 158/24, 159/4, 159/7, 159/13,
 159/18, 159/19, 159/23, 159/25, 159/29,
 160/12, 160/13, 160/14, 160/16,
 160/19, 160/21, 160/28, 160/31, 161/26,
 161/34, 162/21, 162/29, 163/8,
 163/14, 163/16, 163/19, 163/26, 163/33,
 164/2, 164/6, 164/7, 164/18,
 164/22, 165/10, 165/32, 165/35, 166/5,
 166/6, 166/19, 166/23, 166/26,
 166/32, 167/4, 167/9, 167/13, 167/26,
 167/30, 167/31, 167/32, 167/33,
 168/5, 168/7, 168/15, 169/18, 169/27,
 169/28, 170/20, 170/24, 170/25,
 170/26, 171/3, 171/21, 171/26, 171/28,
 172/4, 172/19, 173/8, 173/13,
 174/13, 174/27, 175/23, 176/1, 176/12,
 176/18, 177/2, 177/16, 178/6,
 178/9, 179/2, 179/3, 179/8, 179/13,
 179/16, 180/8, 180/14, 180/15,
 180/20, 180/24, 181/9, 181/10, 181/14,
 181/16, 181/20, 181/21, 181/24,
 181/27, 181/35, 182/2, 182/5, 182/6,
 182/30, 183/23, 183/30, 184/1,
 185/11, 185/21, 185/28, 187/9, 187/11,
 187/15, 187/20, 187/21, 188/15,
 188/20, 188/30, 189/15, 189/17, 189/23,
 189/24, 189/26, 189/30, 189/34,
 190/1, 190/6, 190/11, 190/12, 190/16,
 190/29, 191/28, 192/12, 192/18,
 192/25, 192/30, 193/19, 193/22, 193/28,
 194/8, 194/12, 194/16, 194/19,
 195/6, 195/9, 195/14, 195/17, 195/32,
 196/12, 196/21, 196/23, 197/13,
 197/27, 197/29, 197/31, 197/33, 198/7,
 198/15, 198/21, 198/26, 199/4,
 199/6, 199/13, 199/17, 199/24, 199/27,
 199/29, 201/10, 202/1, 202/13,
 202/22, 203/12, 203/21, 203/28, 204/3,
 204/11, 204/19, 204/28, 205/16,
 205/18, 205/24, 205/32, 205/33, 206/3,
 206/15, 206/23, 208/9, 208/24,
 210/6, 210/10, 210/16, 210/19, 210/23,
 210/30, 212/2, 212/3, 212/5,
 212/8, 212/10, 212/12, 212/13, 212/15,
 213/1, 213/3, 213/23, 214/5,
 214/7, 214/8, 216/30, 217/9, 217/21,
 217/24, 217/27, 217/30, 218/1,
 218/2, 218/5, 218/6, 218/13, 218/31,
 219/8, 219/31, 220/6, 220/9,
 220/16, 220/26, 221/17, 221/23, 221/25,
 221/32, 222/18, 222/19, 223/5,

223/14, 223/18, 224/3, 224/10, 224/19,
 224/26, 225/2, 225/5, 225/29,
 226/14, 226/28, 227/6, 227/24, 227/26,
 228/7, 228/17, 228/25, 228/28,
 228/29, 228/33, 229/6, 229/9, 229/11,
 229/13, 229/14, 229/30, 230/8,
 230/28, 230/29, 231/28, 232/3, 232/24,
 233/17, 233/24, 234/11, 234/12,
 234/14, 234/17, 234/20, 234/21, 234/23,
 235/5, 235/9, 235/30, 236/17,
 236/21, 236/24, 236/30, 236/32, 237/5,
 237/6, 237/12, 237/15, 237/23,
 238/2, 238/6, 238/20, 239/13, 239/25,
 240/11, 240/33, 241/18, 241/24,
 241/28, 241/30, 242/1, 242/7, 242/9,
 242/23, 242/28, 243/4, 243/13,
 243/16, 244/4, 244/5, 244/13, 244/20,
 244/23, 245/1, 245/19, 245/22,
 246/11, 246/26, 246/32, 247/2, 247/4,
 247/12, 247/15, 248/11, 248/12,
 248/16, 249/17, 250/20, 250/24, 251/6,
 251/7, 251/12, 251/19, 251/22,
 251/24, 251/27, 251/32, 251/33, 252/2,
 252/5, 252/6, 252/11, 252/13,
 252/14, 252/16, 252/18, 252/27, 253/2,
 253/9, 253/13, 253/20, 253/28,
 254/2, 254/12, 254/22, 254/23, 254/25,
 254/29, 254/32, 255/17, 256/3,
 256/9, 256/11, 256/14, 256/17, 256/20,
 256/24, 257/5, 257/9, 257/17,
 258/1, 258/5, 258/8, 258/14, 258/15,
 258/16, 258/19, 259/5, 259/9,
 259/10, 259/11, 259/14, 259/15, 259/16,
 260/5, 261/1, 261/3, 261/4,
 261/14, 262/2, 262/4, 262/9, 262/28,
 263/7, 263/8, 263/9, 263/11,
 263/20, 263/30, 264/22, 264/26, 265/3,
 266/1, 266/2, 266/5, 266/8,
 266/9, 266/11, 266/22, 267/8, 267/15,
 267/27, 267/28, 268/2, 268/14,
 268/26, 269/5, 269/10, 269/25, 269/32,
 270/1, 270/24, 270/35, 271/20,
 271/22, 271/24, 271/25, 271/26, 272/3,
 272/5, 272/9, 272/13, 272/19,
 272/20, 272/21, 272/23, 272/24, 272/25,
 272/30, 273/5, 273/11, 273/22,
 273/25, 273/28, 274/5, 275/6, 275/12,
 275/27, 275/32, 276/3, 276/10,
 276/14, 276/17, 276/20, 277/12, 277/14,
 277/17, 277/28, 277/29, 278/9,
 278/11, 278/12, 278/13, 278/15, 278/22,
 279/1, 279/4, 279/5, 279/7,
 279/8, 279/14, 279/25, 280/14, 280/21,
 280/22, 280/23, 280/27, 280/31,
 281/3, 281/11, 281/18, 282/8, 282/11,
 282/14, 282/20, 282/23, 282/34,
 283/5, 283/7, 283/11, 283/16, 283/20,
 283/25, 283/30, 284/26, 284/30,

284/37, 285/1, 285/20, 285/30, 285/31,
 286/4, 286/22, 286/23, 286/28,
 287/16, 287/18, 287/22, 287/29, 287/32,
 288/1, 288/8, 288/22, 289/1,
 289/25, 289/31, 292/15, 292/21, 292/27,
 292/31, 294/1, 294/27, 296/2,
 296/6, 296/13, 296/18, 296/29, 297/1,
 297/3, 297/10, 297/12, 297/13,
 297/15, 297/16, 297/25, 297/27, 298/2,
 298/14, 298/17, 298/31, 299/1,
 299/12, 299/14, 300/7, 300/13, 300/28,
 300/30, 301/11, 301/14, 301/17,
 302/20, 302/32, 303/1, 303/8, 303/17,
 303/22, 303/29, 304/6, 304/12,
 304/15, 304/19, 304/21, 304/23, 305/7,
 305/8, 305/25, 305/30, 306/4,
 306/6, 306/9, 306/21, 306/26, 306/28,
 307/32, 308/1, 308/9, 308/11,
 308/24, 308/30, 309/4, 309/5, 309/7,
 310/5, 311/6, 312/8, 312/18,
 312/26, 312/27, 312/32, 313/2, 313/5,
 313/10, 313/18, 313/19, 313/22,
 313/30, 313/33, 314/8, 314/10, 314/16,
 314/22, 314/25, 315/10, 315/22,
 315/23, 316/9, 316/15, 316/16, 316/20,
 316/21, 316/27, 316/29, 317/9,
 317/12, 317/16, 317/23, 317/25, 317/28,
 318/1, 318/5, 318/14, 318/20,
 318/22, 318/28, 318/29, 319/1, 319/3,
 319/4, 319/8, 320/7, 320/9,
 320/10, 320/14, 320/15, 320/16, 321/10,
 321/14, 321/17, 322/4, 322/16,
 322/19, 322/20, 322/22, 325/3, 326/3,
 327/17, 327/22, 327/31, 328/4,
 328/12, 328/14, 328/24, 328/30, 328/31,
 329/5, 329/7, 329/8, 329/11,
 329/14, 329/16, 331/26, 332/6, 332/24,
 333/3, 333/7, 333/13, 333/30,
 334/3, 334/7, 334/14, 334/24, 334/27,
 334/30, 334/31, 335/4, 335/7,
 335/10, 335/17, 335/22, 336/2, 336/3,
 336/8, 336/16, 336/19, 337/12,
 337/14, 337/15, 337/17, 337/24, 337/28,
 338/9, 338/11, 338/12, 338/16,
 338/18, 339/16, 339/27, 340/25, 340/29,
 341/12, 341/13, 341/21, 342/4,
 342/13, 343/11, 343/12, 343/22, 345/4,
 345/7, 345/16, 345/26, 346/24,
 346/27, 347/9, 347/31, 348/9, 348/11,
 348/14, 348/17, 348/18, 348/22,
 348/24, 348/25, 349/2, 349/16, 350/4,
 350/9, 350/14, 350/19, 350/21,
 351/2, 351/14, 351/17, 351/18, 351/20,
 351/27, 351/33, 351/35, 352/3,
 352/4, 352/16, 352/18, 353/4, 353/16,
 353/18, 353/21, 353/25, 353/30,
 354/21, 354/24, 354/25, 354/30, 355/7,
 355/9, 355/10, 355/12, 355/31,

355/33, 356/3, 356/4, 356/5, 356/9,
 356/11, 356/16, 356/18, 356/19,
 356/20, 357/17, 357/21, 357/22, 358/9,
 358/13, 358/14, 358/15, 358/17,
 358/19, 358/22, 358/27, 359/4, 359/8,
 359/14, 359/18

vebal : günah -1- [Ar]
 v.+ i 040/17

veçh : tarz, biçim, yol -2- [Ar]
 v.+ e 178/13, 195/21

veçhile : Yol ile, vasıta ile, araç ile -1- [Ar]
 v. 275/17

veda : ayrılırken birbirine esenlik dileme,
 esenleşme -6- [Ar]
 v. 067/25, 243/7
 v. edebilirdi 070/22
 v. ederek 171/21
 v. edişimin 068/15
 v. ediyorum 068/12

Vedia : Özel ad -535- [Ar]
 V. 003/3, 003/4, 004/19, 004/28, 014/21,
 019/26, 021/11, 032/4,
 034/12, 131/18, 132/23, 135/20, 135/23,
 135/27, 141/2, 148/16, 148/21,
 149/9, 149/15, 149/21, 149/30, 149/32,
 150/17, 150/25, 157/1, 157/5,
 157/13, 157/19, 158/29, 159/4, 159/8,
 162/25, 162/27, 163/15, 164/11,
 165/18, 165/35, 166/17, 166/24, 167/4,
 167/12, 167/30, 167/31, 168/15,
 168/29, 169/30, 170/7, 171/8, 171/14,
 171/22, 171/27, 173/11, 174/2,
 174/9, 174/11, 174/14, 174/16, 175/10,
 175/28, 175/33, 176/6, 176/16,
 176/22, 176/24, 176/29, 176/30, 176/31,
 176/32, 177/13, 178/32, 181/20,
 182/3, 184/16, 186/9, 187/7, 187/8,
 187/25, 187/28, 188/4, 188/9,
 188/30, 189/3, 189/8, 190/5, 191/11,
 191/23, 191/25, 192/12, 193/30,
 194/16, 195/25, 196/19, 197/14, 198/3,
 198/15, 198/23, 212/7, 212/16,
 213/16, 217/8, 217/22, 218/8, 218/13,
 218/18, 218/22, 218/29, 218/34,
 219/31, 220/18, 220/26, 225/21, 225/31,
 229/30, 230/5, 230/13, 230/22,
 230/25, 231/11, 231/13, 232/10, 232/12,
 232/17, 232/22, 233/15, 233/22,
 234/3, 234/22, 234/30, 235/12, 235/21,
 235/22, 235/28, 235/30, 236/1,
 236/12, 236/17, 236/20, 237/18, 237/22,
 237/25, 238/4, 238/6, 238/13,
 238/16, 239/1, 239/17, 239/30, 240/2,
 240/13, 244/30, 245/6, 245/21,

245/27, 245/30, 246/9, 246/19, 246/23,
 246/33, 247/11, 247/29, 248/12,
 248/16, 249/16, 250/17, 250/20, 250/23,
 250/28, 251/5, 251/16, 251/20,
 252/3, 252/7, 252/10, 253/10, 253/13,
 253/16, 254/5, 255/11, 256/23,
 256/25, 257/22, 258/5, 258/28, 259/4,
 259/9, 259/21, 261/18, 262/29,
 262/31, 262/34, 263/10, 264/10, 266/10,
 267/15, 267/26, 268/30, 268/34,
 269/10, 269/20, 270/1, 270/7, 270/20,
 270/31, 271/2, 271/6, 271/11,
 271/19, 277/17, 281/11, 282/5, 282/34,
 283/16, 283/20, 284/32, 284/37,
 285/4, 285/9, 290/20, 294/17, 295/21,
 295/22, 296/8, 297/1, 297/9,
 297/11, 297/29, 298/3, 298/10, 298/17,
 298/24, 299/8, 300/31, 301/22,
 301/29, 302/14, 302/31, 303/2, 303/14,
 303/28, 304/7, 304/12, 304/24,
 304/29, 305/4, 305/12, 305/23, 306/14,
 306/19, 306/24, 307/8, 307/14,
 308/5, 308/10, 308/31, 309/19, 309/21,
 309/27, 311/3, 311/19, 311/21,
 311/24, 311/29, 313/9, 313/12, 313/30,
 315/23, 316/5, 316/19, 316/26,
 317/1, 317/9, 318/3, 318/10, 322/3,
 326/16, 327/3, 328/15, 329/30,
 330/24, 331/25, 331/28, 331/32, 332/7,
 334/14, 334/25, 335/8, 335/12,
 335/13, 341/16, 342/4, 342/7, 346/8,
 352/25, 353/20, 353/27, 353/32,
 353/34, 354/8, 354/19, 354/24, 354/26,
 355/14, 357/21, 358/26, 359/1,
 359/18
 V.+ cıgım 329/23, 334/1
 V.+ da 240/10, 271/23, 297/18, 317/25,
 335/19
 V.+ dan 163/11, 171/4, 174/20, 262/25,
 269/32, 281/7, 297/7, 303/1,
 351/28
 V.+ dır 167/11
 V.+ nın 003/8, 003/16, 004/13, 004/24,
 005/6, 007/29, 014/19, 016/24,
 017/6, 017/24, 020/13, 020/25, 021/17,
 046/21, 132/17, 132/19, 132/31,
 135/12, 141/6, 144/16, 144/18, 149/2,
 150/33, 157/27, 158/2, 158/8,
 167/21, 169/32, 171/23, 173/27, 175/31,
 176/19, 176/30, 179/9, 182/30,
 183/24, 186/13, 187/16, 187/21, 190/34,
 191/16, 193/11, 194/19, 196/21,
 199/29, 213/1, 213/20, 217/19, 217/31,
 218/10, 236/19, 239/22, 240/28,
 244/14, 245/4, 246/11, 249/10, 251/3,
 251/13, 251/26, 251/30, 253/3,
 254/3, 254/20, 255/5, 255/9, 256/22,
 256/27, 260/3, 261/25, 262/9,

263/2, 265/17, 269/25, 269/27, 270/3,
 271/24, 272/12, 281/15, 281/17,
 284/9, 284/26, 286/25, 296/24, 296/30,
 297/20, 299/12, 301/5, 304/3,
 305/9, 305/10, 306/30, 308/27, 309/13,
 310/18, 310/30, 312/8, 315/31,
 316/20, 317/29, 327/31, 328/5, 334/27,
 335/3, 345/7, 345/35, 346/6,
 346/11, 349/1, 349/7, 349/10, 351/15,
 352/10, 355/10, 355/28, 356/12,
 359/8, 359/14
 V.+ sız 355/13
 V.+ ya 017/8, 133/14, 135/16, 152/24,
 168/5, 168/9, 170/27, 174/13,
 175/2, 178/8, 179/2, 189/19, 189/28,
 190/26, 191/5, 213/5, 216/30,
 226/5, 230/3, 240/26, 243/11, 245/17,
 246/4, 247/15, 252/30, 253/7,
 255/1, 259/1, 263/8, 265/12, 265/22,
 267/9, 269/13, 282/12, 282/16,
 285/23, 285/31, 296/27, 302/10, 302/18,
 303/11, 307/4, 312/11, 312/13,
 319/6, 325/30, 344/12, 346/15, 353/14,
 353/31, 355/3
 V.+ yı 004/4, 005/3, 007/5, 015/13,
 018/3, 023/1, 144/22, 144/25,
 145/11, 148/13, 159/19, 160/28, 162/21,
 163/8, 175/25, 176/16, 184/14,
 195/4, 210/19, 222/16, 230/19, 231/5,
 233/21, 244/23, 250/21, 254/10,
 264/3, 264/17, 266/29, 270/19, 272/26,
 277/10, 282/30, 305/16, 309/30,
 318/20, 328/22, 346/2, 349/31

Vefa : İstanbul'daki bir lisenin adı -1- [Ar]
 V.+ nın 096/9

vefasızlık : Vefasız olma durumu, hakikatsizlik,
 bivefahlık -1- [Ar]
 v.+ na 087/1

vefat : Ölüm, ölme -9- [Ar]
 v. 040/19, 276/25, 283/4
 v. edip 275/21
 v. etti 012/7
 v.+ ı 277/17
 v.+ na 276/26
 v.+ ndan 301/33
 v.+ ını 282/20

vefaten : Ölüm sebebiyle -1- [Ar]
 v. 278/19

vehim : Gerçekte var olmayan, fakat var olduğu
 sanılan, varmış gibi tasarlanan düşünce ve zan
 -7- [T]
 v. 119/6, 152/5, 347/25
 v.+ i 318/21
 v.+ indir 265/10

v.+ ine 221/21
v.+ ini 199/29

vekâlet : Vekil olma, vekillik -2- [Ar]
v. eden 065/7
v.+ ini 050/5

vekâletname : Bir kimsenin birine vekâlet verdiği dâir noterce düzenlenmiş belge -1- [ArFar]
v. 276/1

velâdet : Doğum, doğma, doğuş -1- [Ar]
v. 053/10

velâkin : ne var ki -4- [Ar]
v. 274/11, 290/15, 290/22, 295/1

velev : Olsa da, isterse, ise de, ise bile -1- [Ar]
v. 064/30

velhasıl : sözü uzatmadan söylemek gerekirse, sözün kısası, kısacası, özetle -3- [Ar]
v. 152/4, 193/9, 314/27

veli : Cenâb-ı Hakk’a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah’ın dostu ve sevgili kulu -3- [Ar]
v.+ ler 161/23
v.+ lerinden 038/3
v.+ lerine 240/27

Veli : Özel ad -2- [Ar]
V.+ nin 065/29
V.+ ye 065/29

ver - : üzerinde bulunan ya da yakınında olan bir şeyi birisine erişirmek, iletmek, uzatmak -451- [T]
v. 010/19, 012/13, 052/10, 065/20, 104/6, 293/29, 309/21, 331/32
v.- di 009/6, 024/27, 025/21, 028/20, 031/28, 047/30, 048/28, 054/22, 060/11, 071/14, 080/6, 089/6, 090/22, 101/29, 103/11, 105/1, 114/23, 124/18, 130/19, 131/14, 132/25, 132/26, 133/1, 135/24, 142/2, 145/16, 146/32, 150/4, 155/26, 161/1, 162/11, 165/24, 173/14, 182/20, 184/9, 185/28, 186/2, 187/30, 189/19, 193/22, 196/22, 201/20, 214/2, 218/22, 229/9, 244/16, 244/20, 253/16, 261/5, 263/11, 269/20, 277/12, 279/15, 280/23, 283/26, 286/9, 289/32, 295/4, 295/7, 296/6, 297/20, 298/6, 299/18, 302/16, 315/23, 318/1, 332/12, 348/2

v.- diği 007/7, 017/7, 017/27, 019/8, 020/4, 039/10, 046/15, 051/2, 055/16, 060/34, 072/6, 073/4, 090/24, 094/23, 109/23, 124/21, 128/32, 150/32, 151/2, 162/20, 174/28, 177/29, 178/1, 188/17, 188/18, 189/4, 198/11, 210/33, 230/15, 248/27, 264/9, 268/20, 272/13, 282/27, 308/23, 310/31, 316/17, 349/4, 354/21
v.- diğim 207/11, 279/20, 279/29
v.- diğiniz 033/5, 275/15, 304/1
v.- dik 097/31
v.- dikleri 328/3, 356/1
v.- diklerini 295/14
v.- diler 023/9, 059/22, 140/27, 177/21, 292/4, 295/6
v.- dim 005/5, 058/12, 061/4, 179/33, 202/20, 203/13, 209/22, 222/13, 313/23, 321/7, 337/18, 337/24, 339/4, 353/6
v.- din 066/11
v.- diniz 197/6
v.- direcek 279/33
v.- dirmek 128/4
v.- ebileceği 316/33
v.- ebilecek 003/7, 094/1, 163/12
v.- ebilirdi 265/1
v.- ebilirim 234/1, 234/4, 330/20
v.- eceği 166/1, 209/28, 230/3, 267/15, 281/32, 287/13
v.- eceğim 037/30, 046/23, 068/8, 124/12, 124/14, 208/5, 332/22
v.- eceğin 352/25
v.- eceğiz 058/7
v.- ecek 056/20, 060/14, 127/9, 195/21, 251/21
v.- ecekler 185/9
v.- eceksin 208/21
v.- ecektir 265/27
v.- emem 203/27, 207/12
v.- ememişti 133/21
v.- ememiştir 255/3
v.- emeyecek 086/11
v.- emiyorum 281/13, 281/14
v.- en 015/10, 017/23, 022/7, 028/11, 044/5, 098/20, 113/1, 128/7, 137/2, 150/23, 150/25, 152/5, 153/27, 165/14, 178/14, 221/19, 239/26, 253/29, 303/9, 304/4, 312/23, 355/16
v.- ene 128/21
v.- enler 060/8
v.- erek 001/9, 020/9, 026/12, 03208/, 033/8, 048/25, 051/5, 080/31, 090/6, 140/32, 148/21, 171/27, 171/34, 184/5, 195/8, 303/27
v.- eyim 027/29, 124/11, 207/9, 228/22, 346/30, 347/7
v.- ici 005/4, 024/4
v.- ildi 301/12, 301/13

v.- ilcek 034/27
v.- ilen 064/16, 107/4
v.- ilir 203/18
v.- ilmiş 074/19
v.- iniz 060/23, 124/7, 246/6, 246/20
v.- ir 041/7, 062/6, 080/24, 112/29,
123/19, 140/14, 225/4, 226/22,
265/32, 266/8, 288/25, 292/19, 293/29,
301/16, 305/31
v.- irdi 192/7, 250/10
v.- irim 009/29, 091/22, 280/11, 294/4,
297/4
v.- iriz 123/2
v.- irken 157/8
v.- irsem 065/9
v.- irseniz 203/24
v.- irsiniz 238/28, 262/11
v.- iyor 066/16, 098/32, 100/32, 194/25,
222/32, 226/9, 238/11, 243/10,
252/21, 261/7, 318/30, 320/12, 320/22,
321/18
v.- iyordu 006/31, 053/15, 079/13,
083/19, 106/16, 160/28, 170/33, 180/30,
227/14, 237/16, 328/30, 334/31, 347/13
v.- iyorlar 096/10, 261/29
v.- iyormuş 061/27, 304/32
v.- iyorsun 291/15
v.- iyorum 309/21
v.- iyoruz 257/18
v.- me 141/20, 322/8
v.- meden 060/30, 064/25, 074/28,
247/14
v.- medi 002/7, 003/20, 008/15, 025/26,
026/2, 031/19, 087/4, 097/25,
133/25, 141/4, 159/31, 161/31, 184/21,
187/2, 188/8, 214/9, 232/18,
246/4, 248/15, 259/17, 278/31, 294/26,
307/14, 357/29
v.- mediği 004/7
v.- medim 305/6, 339/26
v.- mediniz 150/12, 298/20
v.- meğe 013/18, 043/14, 068/14, 133/32,
144/29, 153/12, 195/23, 273/6,
335/29, 335/30, 342/31, 345/23, 350/1,
350/12
v.- meği 166/4, 229/33
v.- mek 009/18, 012/7, 065/27, 102/20,
123/31, 130/10, 135/2, 158/21,
193/11, 195/1, 206/25, 223/26, 225/1,
252/22, 254/10, 259/7, 265/14,
275/18, 297/25, 300/12, 310/28, 335/32,
359/16
v.- mekle 212/9
v.- mekte 005/11, 214/21, 283/23, 286/4
v.- mekten 165/4, 166/20
v.- meli 282/16
v.- meliymişiz 064/12
v.- memeğe 080/17
v.- memek 122/12

v.- memişler 267/7
v.- memiz 306/6
v.- meseydim 180/17
v.- mesi 160/12
v.- mesidir 243/9
v.- mesinden 173/13
v.- mesini 024/17
v.- meye 184/34
v.- meyeceği 123/11
v.- meyecek 077/9
v.- meyerek 027/5
v.- meyiniz 005/9, 193/9
v.- mez 266/4
v.- mezler 311/14
v.- mezsen 200/17
v.- miş 075/7, 092/22, 172/23, 181/2,
253/5, 292/30, 296/17, 310/3,
313/10
v.- mişim 202/14
v.- mişti 016/1, 042/12, 132/2, 148/2,
159/3, 176/2, 178/12, 228/3,
271/10, 283/20, 295/25, 298/17, 315/30
v.- miştim 194/7, 194/11
v.- miştir 104/30
v.- miyor 248/9
v.- miyordu 173/12, 342/27
v.- miyorum 183/11
v.- se 105/14
v.- seler 311/14
v.- sin 011/30, 056/14, 146/26, 147/8,
276/29, 277/5

verem : Vücutta herhangi bir organa, özellikle de akciğerlere yerleşen Koch basilinin yol açtığı bulaşıcı, ateşli hastalık, tüberküloz -9- [Ar]
v. 040/11, 125/32, 223/1, 231/28, 232/1, 290/9, 290/11
v.+ ine 223/3, 232/2

verici : Veren, verme yanlısı olan kimse -1- [T]
v. 297/18

veril - : İletmek, eriştirmek; Kesilmek -7- [T]
v.- di 290/15
v.- ecek 102/17
v.- en 020/27, 043/22, 059/16
v.- mesini 243/11
v.- mez 349/5

vesika : belge -2- [Ar]
v. 134/26
v.+ sını 062/9

vesile : neden, sebep, bahane -4- [Ar]
v. 096/22, 132/12, 184/3
v.+ lerdir 257/16

veya : iki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz -26- [Far]

v. 028/2, 043/26, 051/4, 062/5, 067/8, 073/30, 074/17, 119/23, 126/8, 130/1, 141/11, 151/31, 152/2, 183/29, 183/30, 185/12, 192/7, 195/18, 200/9, 200/13, 217/29, 223/23, 272/26, 278/25, 303/15

vezin : ölçü -2- [Ar]
v.+ de 074/10
v.+ i 197/12

Vezneci : İstanbul'da bir yer -1- [Ar]
V.+ lerde 279/17

vivre : ? -1- [Fr]
v. 184/27

vızgel - : Umurunda olmamak, hiç aldırış etmemek -1- [T]
v.- ir 064/30

vicdan : kişiyi kendi davranışlarıyla ilgili olarak bir yargıda bulunmaya yönelten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerinde dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan, kişiye doğruyu ve iyiyi yapma yükümünü de yükleyen içsel güç -7- [Ar]
v. 073/17, 103/1, 230/14
v.+ ı 053/3
v.+ ın 041/32
v.+ ları 116/10
v.+ larını 063/16

viens : Sadece -1- [Fr]
v. 034/10

vilâyet : il -1- [Ar]
v.+ ini 113/26

viran : Yıkık, yıkılmış, harap -2- [Far]
v. 052/31, 142/12

vitrin : Bir mağaza ve dükkânın cephesinde yer alan ve mal teşhîrine yarayan camlı kısım, camekân -2- [Lat]
v.+ leri 342/22
v.+ lerinde 325/24

vukuat : Polisi ilgilendiren olay veya olaylar -1- [Ar]
v. 013/15

vukubul - : Olmak, meydana gelmek -2- [Ar]
v.- maları 199/26
v.- ması 210/33

vur - : elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpmak -39- [T]

v.- a 331/19
v.- acağım 161/14
v.- acaktım 201/9
v.- an 046/6, 233/20, 241/27, 277/16, 316/14
v.- arak 133/18, 139/1, 219/4, 246/15, 246/30
v.- du 026/19, 079/16, 085/16, 104/16, 187/21, 209/7
v.- duğunu 017/32, 317/21
v.- dum 241/31
v.- mağa 028/19, 202/30
v.- mak 257/3
v.- masına 352/5
v.- muş 305/11
v.- ur 041/1, 293/21
v.- urdum 204/14, 204/15
v.- urlar 146/19, 146/20
v.- uyor 027/9, 035/20
v.- uyordu 028/29, 050/9
v.- uyorlardı 037/28

vurul - : Hızla indirilmek, hızla çarpılma -3- [T]
v.- du 046/24, 258/24
v.- muştı 205/14

vuzuh : Açık ve belli olma, açıklık, vâzih olma -1- [Ar]
v.+ uyla 133/16

vücut : insan ya da hayvan gövdesi, beden, gövde -96- [Ar]
v. 079/10, 153/21, 153/23, 153/27, 320/5, 356/21
v.+ a 025/9, 190/11, 190/12, 199/28, 208/16
v.+ ları 212/14
v.+ ların 230/15
v.+ larını 056/7
v.+ lu 011/6
v.+ ta 321/19
v.+ u 002/21, 007/1, 009/12, 047/28, 048/8, 075/33, 077/8, 083/2, 083/27, 085/16, 094/22, 110/8, 127/8, 144/31, 153/24, 157/3, 187/21, 251/8, 271/27
v.+ umda 222/33, 231/32, 331/6
v.+ umdan 318/24
v.+ umu 335/29
v.+ umun 006/24, 199/15
v.+ umuzu 318/29
v.+ un 129/28, 187/15, 316/24
v.+ una 017/27, 130/19, 132/2, 316/31, 328/14, 331/20

v.+ unda 015/8, 079/3, 084/8, 087/5,
087/26, 123/21, 150/18, 228/16,
236/23, 271/25, 317/33
v.+ undaki 086/1, 183/28
v.+ undan 153/17, 153/18, 153/19,
353/21
v.+ unu 001/11, 043/30, 051/18, 078/27,
082/34, 089/9, 099/20, 160/30,
170/21, 191/5, 297/12, 319/6
v.+ unun 064/6, 077/3, 077/11, 078/7,
080/14, 092/21, 165/10, 168/29,
181/21, 277/2, 331/18, 348/18
v.+ unuz 314/14
v.+ unuza 276/1
v.+ uyla 317/21

ya : bazı çekimli zamanlardan sonra gelerek
anlamı pekiştiren, kuvvetlendiren bir söz -68-
[Far]

y. 016/9, 016/10, 032/30, 034/6, 036/1,
036/3, 040/23, 041/5,
055/25, 057/22, 066/23, 067/8, 079/1,
092/31, 098/25, 098/31, 107/28,
142/29, 142/30, 144/7, 147/3, 152/23,
165/6, 168/26, 169/12, 169/15,
173/11, 174/24, 174/25, 185/35, 186/16,
189/22, 190/26, 190/31, 193/1,
195/16, 197/14, 199/1, 206/21, 209/15,
209/18, 220/5, 222/28, 222/30,
244/3, 254/28, 265/21, 268/5, 268/6,
293/1, 293/19, 296/17, 298/29,
299/26, 300/14, 321/4, 327/12, 341/24,
346/7, 349/5, 351/8, 357/6

yaban : boşa harcanmak -1- [Far]
y.+ a 311/7

yabancı : Başka bir milletten olan, başka devlet
uyruğunda olan kimse, bigane, ecnebi; Başka bir
milletle ilgili olan -21- [Far]

y. 005/21, 020/15, 026/32, 071/28,
108/22, 127/23, 133/10, 140/2,
145/21, 173/9, 239/35, 248/9, 253/12,
272/20, 302/22, 322/5
y.+ dan 229/17
y.+ lara 200/13
y.+ lardan 149/12
y.+ ların 069/9
y.+ nın 091/25

yabancılaş - : Yabancı duruma gelmek -1-
[Far]
y.- an 086/33

yabancılık : Yabancı olma durumu -1-
[Far]
y. 183/34

yadırğa - : kendine yabancı gelen bir kimseye,
duruma ya da şeye alışmamak -1- [T]
y.- yor 153/3

yadigâr : Bir kimseyi, bir olayı, hatırlatan nesne
veya kişi, andaç -1- [Far]
y. 069/27

yağ - : yağmur, kar, dolu için gökten düşmek
-9- [T]
y.- an 018/23, 069/24, 077/23, 081/32,
084/6, 195/20
y.- ıyor 081/31
y.- ıyordu 083/12, 212/20

yağ : süttten ya da bitkilerden elde edilen ve
yiyeceklerde kullanılan madde -4- [T]
y. 086/32, 208/31, 209/13
y.+ lar 082/34

yağış : Yağmak işi -1- [T]
y. 055/7

yağışlı : Yağış içeren -1- [T]
y. 077/15

yağlı : içinde ya da üzerinde yağ olan -3-
[T]
y. 051/12, 055/11, 316/15

yağlıboya : İncecik toz hâline getirilmiş renkli
maddelerin yağla karıştırılmasından elde edilen ve
bir yüzeyi renklendirmek veya korumak için
kullanılan madde -1- [T]
y.+ sı 034/11

yağma : Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri
alıp kaçma, çapul, talan -1- [Far]
y. ederek 141/17

yağmur : havayuvvarında bulunan su buharının
soğuk tabakalarda yoğunlaşmasıyla oluşan ve
yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumunda olanı -1-
[T]
y. 028/12

yahu : hey, bana bak, baksan a! Anlamında -11-
[Ar]
y. 002/28, 064/31, 066/29, 140/22,
166/16, 203/2, 207/5, 209/1,
211/8, 211/11, 286/30

Yahudi : Hazreti Musanın dinine bağlı olan
kimse, Musevi -4- [T]
Y. 101/18, 114/21
Y.+ lere 114/22
Y.+ lerin 114/23

yahut : veya, ya da -41- [Far]

y. 007/18, 036/2, 036/4, 039/10, 043/32,
053/9, 056/20, 073/30,
079/2, 085/16, 094/5, 101/14, 122/31,
143/2, 151/3, 152/1, 152/2,
152/5, 155/24, 174/25, 178/24, 186/12,
188/22, 189/23, 200/6, 226/23,
226/29, 231/8, 262/26, 287/7, 298/26,
298/30, 302/12, 305/24, 315/27,
322/21, 330/14, 341/10, 348/6, 349/14,
352/23

yak - : yanmasını sağlamak veya yanmasına yol
açmak, tutuşturmak -30- [T]

y.- an 103/7
y.- arak 038/24, 044/9
y.- ılacak 078/30
y.- ıyordu 036/27, 181/8
y.- mak 283/24, 284/2, 286/15
y.- miş 093/4
y.- mişti 306/15
y.- ti 008/31, 011/33, 018/2, 061/24,
090/22, 111/3, 125/21, 127/11,
159/1, 166/5, 196/13, 221/31, 236/23,
258/13, 262/3, 286/4, 335/22
y.- tıktan 338/18
y.- tım 338/16

yaka : giyeceklerin boyna gelen ve boynu
çevreleyen bölümü -34- [T]

y. 034/8
y.+ lardan 061/14
y.+ ları 170/14
y.+ lı 009/23, 031/20, 159/16, 160/31
y.+ m 170/6, 175/21, 222/31, 252/20
y.+ sı 055/10
y.+ sina 173/12, 176/3, 224/10
y.+ sından 138/16, 162/24, 202/24
y.+ sını 025/23, 045/18, 089/4, 091/13,
170/5, 170/23, 170/25, 171/20,
221/31, 221/34, 227/2, 346/27
y.+ sının 159/21, 160/8, 161/27, 227/25

yakala - : kaçan kimseyi ya da hayvanı ele
geçirmek, tutmak -4- [T]

y.- dı 083/6
y.- dılar 113/20
y.- mak 179/16
y.- yamadım 311/23

yakalan - : birinin, kendisini güç duruma
düşürecek bir şeyi, bir suçu ortaya çıkarmak -5-
[T]

y.- an 191/26
y.- dı 205/18, 230/32
y.- masaydı 349/3
y.- maz 128/6

yakalık : Erkek gömleklerinin yaka kısmına
takılan eğreti yaka -6- [T]

y.+ ı 170/15
y.+ mın 164/21, 166/13, 170/11, 258/7
y.+ lı 158/6

yakalıklı : Yakalığı olan -1- [T]
y. 159/25

yakın : Az bir ara ile ayrılmış olan zaman veya
yer, uzak karşıtı -39- [T]

y. 005/14, 019/7, 022/5, 024/5, 030/22,
095/30, 099/26, 102/3,
118/16, 133/10, 154/14, 171/3, 176/14,
304/16, 306/3, 307/24, 325/14
y.+ da 048/22, 158/31, 160/19, 161/8,
183/4, 210/13, 263/26, 289/11,
301/33
y.+ dan 021/17, 090/32, 145/10, 252/4,
325/22, 334/26
y.+ dı 287/30, 342/15
y.+ ımızdaki 016/6, 032/23
y.+ ında 111/2, 158/13
y.+ ları 183/31

yakınlaş - : Yakın duruma gelmek, aradaki zaman
veya mesâfe azalacak şekilde ilerlemek -1-
[T]
y.- tıgımı 326/1

yakınlaştır - : Yakın bir duruma getirmek,
yaklaştırmak -1- [T]
y.- an 080/32

yakınlık : Yakın olma durumu -1- [T]
y. 239/26

yakış - : uygun düşmek, yerinde olmak -3-
[T]
y.- maz 137/11
y.- mıyor 321/30, 324/21

yaklaş - : zaman ya da uzaklık için aradaki
uzaklığı azaltmak ya da bütünüyle ortadan
kaldırmak için ileri doğru gitmek, arada az bir
aralık kalacak biçimde ilerlemek -81- [T]

y. 012/16
y.- an 047/11, 145/25, 164/30, 199/6,
287/16
y.- arak 021/9, 124/21, 132/28, 133/22,
138/22, 159/28, 167/14, 235/31,
351/23
y.- ıldığı 020/18, 151/28
y.-ınca 028/24, 146/3, 192/8
y.-ncaya 027/8
y.-ıp 016/13
y.-irken 220/28, 236/26, 240/32
y.-ıyor 075/19
y.-ıyordu 163/15, 164/4
y.-ıyorlardı 270/23
y.-mış 019/19, 204/30

y.- mıştı 055/30, 106/3, 159/26
 y.- tı 002/5, 020/12, 027/2, 027/21,
 033/12, 039/22, 047/14, 048/22,
 055/18, 071/10, 132/23, 137/28, 157/14,
 159/4, 166/1, 167/31, 181/11,
 186/33, 191/1, 204/4, 219/8, 228/34,
 229/30, 236/14, 248/5, 251/19,
 253/14, 263/8, 287/26, 288/16, 300/13,
 334/27, 345/5, 350/20
 y.- tığı 178/31
 y.- tığını 044/5, 228/27
 y.- tığınız 220/11
 y.- tıkça 251/13, 252/2
 y.- tıkları 053/24
 y.- tıktan 053/27
 y.- tılar 219/31
 y.- tırarak 226/11
 y.- tırmıştı 076/9

yaklaştır - : zaman ya da uzaklık için aradaki
 uzaklığı azaltmak ya da bütünüyle ortadan
 kaldırmak için ileri doğru gitmek, arada az bir
 aralık kalacak biçimde ilerlemek -9- [T]
 y.- acak 099/9
 y.- arak 012/20, 026/27, 345/17
 y.- dı 137/20, 305/10, 307/5
 y.- ırken 048/6
 y.- miş 238/16

yala - : dilini bir şeyin üzerinden sürüp geçirmek
 -2- [T]
 y.- dı 087/11
 y.- mak 322/12

yalan : aldatmak ereğiyle ve gerçeğe aykırı olarak
 söylenen söz -25- [T]
 y. 032/16, 065/6, 066/20, 072/20, 119/7,
 119/21, 130/6, 209/12,
 226/30, 229/18, 333/9, 333/10, 334/10,
 336/25, 337/1, 337/9, 347/25
 y.+ dı 117/9
 y.+ ı 130/8, 336/10
 y.+ ım 065/19
 y.+ ımı 311/23
 y.+ lar 119/8
 y.+ larım 338/25
 y.+ larında 106/6

yalan : aldatmak ereğiyle ve gerçeğe aykırı olarak
 söylenen söz -1- [T]
 y. 333/17

yalancı : yalan söylemeyi huy edinmiş olan, her
 zaman yalan söyleyen kimse -2- [T]
 y. 234/24, 339/20

yalansız : İçinde yalan olmayan -1- [T]
 y. 336/8

yalat - : Yalamak işini yaptırmak -1- [T]
 y.- ırlar 113/11

yaldız : eşyaya altın ya da gümüş görünüşü
 vermek için kullanılan, sıvı ya da yaprak
 durumundaki altın, gümüş ya da bunların taklidi
 olan madde -6- [T]
 y.+ ılı 029/11, 051/20, 058/6, 087/13,
 212/12, 251/34

yalı : Deniz, göl ve nehir kenarlarındaki düz ve
 açık arâzi -144- [Yun]
 y. 028/2, 028/13, 235/10, 267/28,
 271/14, 290/19, 320/1, 323/1,
 325/4, 329/4, 329/10, 329/15, 329/22,
 330/8, 330/9, 330/16, 330/19,
 330/23, 330/29, 330/33, 331/5, 331/14,
 332/3, 335/25, 336/1, 336/7,
 337/17, 337/27, 337/33, 341/14, 343/26,
 343/33, 344/23, 344/25, 344/26,
 344/27, 344/28, 344/30
 y.+ da 015/13, 040/28, 125/32, 144/17,
 150/29, 157/1, 182/5, 212/23,
 236/3, 244/21, 258/5, 259/22, 259/31,
 277/10, 291/21, 354/3
 y.+ daki 015/19, 143/8, 173/27, 286/25
 y.+ dan 033/31, 034/17, 178/28, 236/6,
 236/22, 266/30, 286/22, 302/11,
 328/7
 y.+ lar 025/16, 236/1
 y.+ nın 028/5, 028/7, 028/17, 028/19,
 033/16, 033/24, 033/27, 040/25,
 041/1, 063/3, 068/27, 157/28, 161/32,
 173/6, 178/30, 188/25, 198/11,
 227/9, 227/17, 229/23, 229/26, 235/5,
 250/25, 270/23, 272/9, 318/19
 y.+ sı 144/9
 y.+ sına 068/26
 y.+ sında 040/9, 291/2
 y.+ sındaki 131/16
 y.+ sından 144/11
 y.+ ya 005/9, 030/8, 040/11, 040/19,
 040/20, 069/5, 135/29, 144/22,
 145/6, 145/23, 159/13, 161/29, 177/23,
 180/21, 180/25, 181/1, 200/19,
 200/22, 208/9, 222/27, 223/31, 224/3,
 228/4, 229/11, 235/21, 237/10,
 237/11, 244/8, 244/16, 260/31, 266/29,
 282/9, 282/30, 292/29, 296/8,
 318/7, 329/19, 330/31, 336/30, 339/16,
 343/27
 y.+ yı 198/13, 222/17

yallah : Haydi, yürü, kalk, git -1- [Ar]
 y. 050/14

yalnız : yanında başkaları bulunmayan, tek başına
 olan -149- [T]

y. 005/8, 005/15, 008/22, 014/18,
014/26, 018/13, 033/4, 035/15,
038/15, 040/18, 042/16, 045/2, 060/18,
060/29, 061/1, 062/26, 062/27,
062/29, 063/1, 063/4, 063/26, 065/4,
065/23, 068/10, 070/27, 072/12,
072/20, 080/6, 080/28, 084/15, 086/11,
087/21, 090/18, 091/3, 095/19,
108/26, 108/28, 108/29, 109/7, 109/23,
109/27, 111/4, 111/20, 112/10,
115/22, 119/31, 120/1, 120/20, 122/32,
127/1, 128/22, 128/33, 129/22,
134/14, 142/6, 142/13, 142/20, 142/31,
150/24, 151/9, 151/10, 154/22,
155/1, 155/7, 159/31, 161/2, 162/25,
166/22, 172/11, 174/22, 181/6,
186/19, 187/10, 188/14, 190/6, 191/27,
191/28, 193/36, 196/3, 196/24,
197/2, 197/21, 198/15, 203/16, 205/1,
206/32, 217/23, 218/6, 220/15,
220/26, 221/29, 222/8, 223/16, 223/22,
227/34, 229/32, 233/34, 233/35,
234/22, 238/26, 244/6, 247/3, 247/23,
249/23, 249/24, 253/27, 256/14,
256/25, 256/28, 258/5, 260/14, 263/7,
267/25, 268/22, 272/12, 277/33,
278/19, 278/22, 282/20, 284/17, 285/12,
287/6, 289/31, 292/32, 294/34,
298/5, 299/28, 300/16, 302/9, 302/25,
303/16, 303/22, 308/16, 309/7,
310/11, 312/2, 312/20, 314/15, 315/26,
325/13, 327/17, 329/13, 334/31,
339/31, 343/20, 345/9, 349/18, 356/3
y.+ dık 154/24

yalnızlık : Yalnız olma, yanında kimse
bulunmama durumu -6- [T]
y. 079/23, 267/18
y.+ ı 261/3, 267/14
y.+ ın 267/20, 270/30

yalvar - : birinden, kendine acındıracak sözlerle,
ısrarla ama saygılı bir biçimde bir dilekte
bulunmak, bir şey istemek-5- [T]
y.- an 033/14, 344/14
y.- dı 282/31
y.- ırlar 041/8
y.- mak 141/15

yama : delik, yırtık ya da eski bir yeri uygun bir
parçayla onarma, kapatma-1- [T]
y.+ ılı 011/7

yamalı : Delik veya eski yerine yama vurulmuş,
yama ile onarılmış -1- [T]
y. 288/1

yaman : güç, beceri ya da etki için alışılmışın
üstünde olan, olağanüstü -2- [T]

y. 096/25, 208/15

yan - : ateş durumuna geçmek, tutuşmak -13-
[T]
y.- acaktır 118/4
y.- an 001/5, 045/22, 080/11
y.- dık 052/29
y.- ında 010/1
y.- ıyor 184/31
y.- ıyordu 086/20, 212/1, 353/20
y.- ıyorum 278/7
y.- mak 074/6
y.- mıyor 047/22

yan : Bir şeyin ön arka alt ve üst dışında kalan
bölümü -153- [T]
y. 001/9, 004/26, 013/1, 013/7, 017/8,
027/13, 030/5, 035/9,
039/22, 053/16, 160/5, 168/2, 216/30,
251/6, 251/16
y.+ a 001/9, 040/29, 046/27, 055/22,
088/15, 221/35, 289/10, 294/19,
348/16
y.+ da 225/26
y.+ daki 048/1
y.+ dan 041/27, 041/29, 291/9
y.+ ı 016/19, 094/11
y.+ ıma 076/11, 202/1, 204/4, 293/26,
339/27
y.+ ında 155/13, 194/5, 204/15, 204/17,
323/17, 343/7
y.+ ındaki 149/23
y.+ ımdan 347/1
y.+ ımızdaki 201/17
y.+ ına 006/6, 019/25, 020/18, 033/12,
039/22, 046/1, 076/9, 106/25,
122/4, 154/15, 155/6, 159/5, 159/8,
175/14, 203/34, 210/5, 212/10,
220/33, 230/8, 246/22, 246/25, 248/5,
288/16, 294/1, 297/29, 306/21,
321/30, 325/12, 325/28, 343/22
y.+ ında 001/22, 047/8, 080/16, 120/7,
130/29, 132/26, 146/24, 147/5,
153/1, 164/10, 164/12, 174/26, 175/13,
175/15, 175/31, 176/11, 197/23,
197/24, 201/18, 204/33, 213/1, 213/32,
228/29, 237/6, 263/3, 263/27,
266/4, 274/17, 278/6, 289/5, 299/23,
305/25, 309/13, 313/5, 316/11,
320/22, 320/24, 321/15, 325/6, 330/17,
343/23, 350/16
y.+ ındaki 010/6, 012/11, 083/22, 111/3,
135/12, 137/21, 139/30, 201/30,
204/7, 213/21, 214/18, 237/10, 245/15,
276/9, 291/27
y.+ ındakilere 164/4
y.+ ındakilerin 008/26
y.+ ından 036/17, 203/28, 220/3, 243/22,
332/5

y.+ mızda 233/34, 238/9, 261/15, 310/7,
314/16, 314/28, 314/29
y.+ lara 015/4
y.+ larına 136/3
y.+ larında 152/13
y.+ larından 009/26, 280/22

yana : e doğru; bakımından, cihetince -1-
[T]
y. 247/29

yanak : yüzün göz, kulak ve burun arasında kalan geniş bölümü, yüzün yan tarafı -23- [T]
y.+ ı 024/1, 024/13, 132/29, 169/24,
335/4
y.+ ına 241/17
y.+ ında 237/14
y.+ ındaki 039/21
y.+ ını 016/3, 016/7
y.+ ının 024/20, 025/11, 334/29
y.+ lara 243/25
y.+ ları 032/9, 154/25
y.+ larını 037/16, 037/20, 048/15, 283/30
y.+ larının 020/16, 292/24, 359/1

yanaş - : istek göstermek, ilgilenmek, karışmak -4- [T]
y.- ınca 004/25, 004/26
y.- iyordu 177/18
y.- mayınca 113/17

yanaştır - : Yanaşmasını sağlamak -1- [T]
y.- dım 047/20

yangın : zarara yol açan büyük ateş -1-
[T]
y. 083/29

yanıbaşı : Hemen yanında, yanına, çok yakınında, yakınına -8- [T]
y.+ mda 260/28
y.+ nda 001/20, 237/26, 245/17, 252/13
y.+ ndaki 048/20, 080/8
y.+ ndan 006/18

yanıl - : aldanmak, hatâ yapmak -7- [T]
y.- dın 331/27
y.- iyorsun 331/27
y.- iyorum 189/7
y.- miş 265/11
y.- miyorsam 223/30
y.- miyorsun 349/7
y.- miyorsunuz 223/31

yâni : demek oluyor ki, şu demek ki, demek anlamında açıklama sözü olarak kullanılır -28-
[Ar]
y. 008/25, 021/25, 050/3, 062/17,
063/10, 068/7, 069/18, 072/31,

075/3, 075/8, 092/28, 093/28, 098/32,
120/4, 156/3, 169/2, 177/24,
178/21, 199/26, 218/3, 231/1, 234/4,
257/4, 268/8, 307/32, 340/6,
356/7
y.+ ya 290/14

yanlış : Doğru olmayan, hatâlı -7- [T]
y. 121/29, 156/29, 278/10, 314/7,
337/21, 358/30
y.+ ını 278/21

yanlışlık : Yanlış söz, iş veya davranış, hatâ-2-
[T]
y. 139/6, 164/17

yanlızlık : yalnız olma durumu -1- [T]
y.+ ım 074/5

yanyana : biri ötekinin yanında ya da solunda olarak, birbirinin yanında, birlikte -5- [T]
y. 026/30, 192/30, 195/20, 238/24,
337/31

yap - : bir isteği, bir düşünceyi, bir davranışı eyleme dönüştürmek, gerçekleştirmek -253-
[T]

y. 087/20, 207/9
y.- abileceğine 177/28
y.- abilirdim 013/10, 232/28
y.- abilirim 161/20, 233/35, 235/27
y.- acağı 097/24, 102/9, 125/1, 244/5
y.- acağım 177/25, 331/11
y.- acağımı 071/16, 356/30
y.- acağız 233/25
y.- acak 074/2, 107/28, 177/3
y.- acaklardır 066/15
y.- acaklarını 236/19
y.- acaksın 292/20
y.- acaktı 095/12
y.- alım 240/20
y.- amadı 001/5, 270/20
y.- amadım 226/23
y.- amam 140/27
y.- amayacağım 266/19
y.- amaz 315/17
y.- amazdım 226/24
y.- amazsan 067/1
y.- an 038/20, 254/30, 335/14
y.- anlar 217/17
y.- anlara 146/7
y.- ar 016/9, 032/30, 036/4, 040/26,
041/18, 096/19, 097/15, 137/4,
164/2, 167/17, 167/23, 173/7, 174/1,
183/9, 183/16, 219/26, 224/5,
256/29, 286/11
y.- arak 037/1, 083/6, 086/3, 086/7,
138/6, 192/16, 192/20, 220/25
y.- ardı 070/8

y.- ardım 209/18
y.- ardınız 139/21, 203/14, 303/25
y.- arsan 207/9
y.- arsin 065/19, 167/25, 201/5, 208/23
y.- ayım 088/27, 140/26, 286/3, 286/6
y.- ılabilir 255/17
y.- ılacağımı 036/8
y.- ılacak 021/34, 103/5, 139/33, 177/31,
229/14, 357/22
y.- ılan 174/29
y.- ıldı 111/18
y.- ılmış 313/27
y.- ılmıştır 111/30, 111/32
y.- ınız 038/25, 140/1, 140/10
y.- ip 300/19
y.- iyor 072/8, 118/23, 272/15, 281/30,
323/2, 323/12, 324/29, 339/25
y.- iyordu 014/28, 226/32, 304/6, 342/21
y.- iyordum 291/9
y.- iyordun 100/4
y.- iyorlar 119/23, 131/24, 240/8
y.- iyormuş 056/9
y.- iyorsun 108/16, 199/11, 207/5
y.- iyorum 055/4, 074/30, 244/3, 309/16
y.- iyoruz 108/18, 193/15
y.- madan 165/24, 306/24
y.- madı 067/4, 078/13, 227/35, 247/11,
357/26
y.- madığı 060/30, 323/2
y.- madılar 185/18, 185/19
y.- madım 026/22
y.- mağa 066/26, 208/29, 250/21, 353/24
y.- mak 044/20, 089/14, 110/24, 185/19,
278/10, 356/24, 356/26
y.- makla 112/10
y.- malı 330/22
y.- malıdır 298/30
y.- malıdırlar 168/13
y.- malıydı 212/10
y.- mam 294/8, 294/10
y.- masanız 317/3
y.- masaydı 331/31
y.- ması 006/4
y.- masını 310/8
y.- maya 097/2
y.- mayacağız 068/6
y.- mayı 240/14, 292/18
y.- maz 025/30, 174/22, 191/15
y.- mazdı 310/12, 343/16
y.- mazsınız 213/19
y.- miş 031/3, 040/5, 131/23, 179/13,
213/6
y.- mişimdir 239/35
y.- mişti 060/30, 083/31, 085/1, 210/18,
273/11, 357/8
y.- miştir 063/17, 203/31
y.- mıyor 110/5
y.- mıyorlar 188/29
y.- sa 079/10, 275/25

y.- sın 188/25, 217/6, 333/14
y.- tı 008/29, 085/31, 112/14, 114/5,
114/16, 114/21, 114/26, 115/5,
115/10, 138/27, 158/22, 246/17, 251/20,
253/2
y.- tığı 008/12, 017/11, 018/28, 023/22,
039/24, 055/17, 061/27, 062/25,
077/20, 078/2, 078/6, 114/32, 129/19,
141/30, 144/18, 163/4, 254/16,
312/12, 353/20
y.- tığım 112/18
y.- tığıma 203/12
y.- tığımız 283/13
y.- tığına 293/11
y.- tığını 098/24, 113/12, 125/25, 293/7
y.- tığının 076/8
y.- tık 142/15
y.- tıkları 044/25, 119/25, 129/25, 277/26
y.- tıklarından 198/18
y.- tıklarını 162/2, 184/27
y.- tıktan 015/17, 024/18, 242/9
y.- tılar 114/14, 114/15, 237/17, 305/30
y.- tım 040/6, 238/3, 351/26
y.- tın 026/20, 168/28
y.- tınız 108/13

yapayalnız : yanında hiç kimse ya da hiçbir şey
bulunmayan bulunmayarak, tek başına -1-
[T]

y.+ dım 259/31

yapı : İskân veya çeşitli maksatlarla kurulan her
türli mimarlık eseri, binâ -2- [T]

y.+ da 003/13

y.+ sı 108/11

yapıl - : Ortaya koymak, gerçekleştirmek,
meydana getirmek -11- [T]

y.- acak 206/9

y.- an 043/16

y.- dığı 066/13

y.- dığını 108/21

y.- iyor 185/8

y.- madan 014/15

y.- mak 024/16

y.- miş 272/27, 355/1

y.- mişta 112/3

y.- miştir 123/4

yapılı : Vücut yapısı gelişmiş olan, cüsseli -1-
[T]

y. 099/6

yapış - : ayrılmayacak bir biçimde bir yere
tutunup kalmak -16- [T]

y.- acak 351/17, 353/15

y.- an 021/6, 025/10, 046/3, 122/11,

132/27

y.- arak 056/21, 355/2

y.- incaya 033/27
 y.- mış 303/9, 334/28
 y.- mıştı 007/2, 019/28
 y.- tı 186/7
 y.- tığı 082/17

yapışık : değen, dokunan, bitişik -3- [T]
 y. 029/28, 351/33
 y.+ tılar 152/15

yapışkan : Yapışma özelliği olan -1- [T]
 y. 051/21

yapıştır - : Yapışmasını sağlamak -10- [T]
 y.- acak 051/15
 y.- arak 055/22, 191/6, 230/19, 321/10
 y.- dı 348/17
 y.- ıp 052/19
 y.- ır 041/13
 y.- iyordu 160/15
 y.- mışsın 011/12

yapmacık : duygu, davranış, tavır için içtenlik taşımayan, içten olmayan, düzme, yapay, yapma -4- [T]
 y. 151/1
 y.+ a 131/34
 y.+ ı 263/4
 y.+ lı 186/15

yaprak : bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme gibi olayların oluştuğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü büyüklük ve biçimdeki bölümler -2- [T]
 y.+ mını 045/28
 y.+ lı 158/16

yapraksız : Yapradı olmayan: Yapraksız ağaç -1- [T]
 y. 103/19

yaptır - : Ortaya konmasını, meydana getirilmesini sağlamak -5- [T]
 y.- dığı 177/8, 178/26, 312/25
 y.- dım 032/23
 y.- mak 097/32

yar - : içinden, ortasından geçmek -9- [T]
 y.- acak 060/16
 y.- arak 205/13
 y.- arken 205/11
 y.- dı 038/7, 285/28
 y.- ıyor 115/31
 y.- madın 293/1
 y.- makta 018/9
 y.- mıştı 023/10

yâr : Sevgili -1- [Far]
 y. 076/1

yara : vücutta, keskin bir şeyle bir vuruşta oluşan derin kesik ya da zedelenme -4- [T]
 y.+ mını 035/11
 y.+ nın 024/14, 229/19
 y.+ ya 024/18

yara - : bir şey yarar sağlamak, yararlı olmak -3- [T]
 y.- cak 144/2
 y.- dı 278/29
 y.- mıştır 104/31

yarabbi : Tanrı'm -1- [FarAr]
 y. 330/7

yarala - : Silâh, bıçak vb bir araçla veya vurmak suretiyle yara açmak -1- [Yun]
 y.- dın 289/30

yarar : Yarayan, elverişli, uygun -1- [T]
 y. 325/25

yararsızlık : Yararı olmayan, faydasız -1- [T]
 y.+ la 044/14

yarış - : yakışık almak, uygun gelmek, uymak, yakışmak -3- [T]
 y.- an 160/26
 y.- maz 201/4
 y.- mıyor 320/8

yarat - : Yoktan var etmek, halketmek ;ortaya koymak, yapmak, ibdâ etmek -5- [T]
 y.- amaz 322/27
 y.- ırdı 315/11
 y.- ıyor 142/24
 y.- mak 315/10
 y.- tığı 213/25

yaratın : Her şeyi yaratan, Allah, Tanrı, hâlık -1- [T]
 y.+ a 202/26

yaratılış : Yaratılmak işi, hilkat, fitrat -1- [T]
 y. 175/6

yardım : elinde bulunan olanakları ve gücü başka bir kimsenin iyiliği, onun gereksinimi için kullanma -18- [T]
 y. 002/10, 038/3, 233/21
 y. edelim 275/26
 y. eden 039/21
 y. ederler 041/6, 240/1
 y.+ ı 085/10
 y.+ ına 045/25, 128/17
 y.+ mını 075/6, 085/14, 347/12

y.+ ıyla 113/26, 113/27, 115/9
y.+ ları 008/24
y.+ larıyla 113/28

yardımcı : yardım eden ya da gerektiğinde
yardım edecek olan kimse -1- [T]
y. 135/4

yâre : Yara sözünün daha çok eski metinlerde
rastlanan bir kullanılışı -1- [Ar]
y.+ sine 104/20

yarı : bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan ya da
bölümden her biri -42- [T]
y. 001/15, 009/5, 016/27, 019/29, 020/3,
029/8, 048/1, 048/16,
063/31, 067/16, 100/16, 132/19, 149/15,
241/28, 252/11, 258/27, 270/4,
272/3, 284/37, 313/30, 351/20, 353/16,
354/23, 359/3
y.+ da 038/32, 085/1, 272/14
y.+ ları 240/17
y.+ sı 008/5, 173/16, 341/33
y.+ sina 010/26, 082/18, 116/1, 254/4
y.+ sından 243/5, 323/11
y.+ sını 025/20, 066/25, 083/15
y.+ ya 289/14

yarık : Yarılarak açılmış veya yarılarak oluşmuş
-1- [T]
y.+ lardan 024/2

yarıl - : Yarmak işi yapılmak -5- [T]
y.- an 040/23
y.- dı 027/22
y.- ır 037/29
y.- ıyor 357/17
y.- mayacaktı 194/27

yarıla - : Yarısını tamamlamak, yarısını bitirmek,
yarısına gelmek -2- [T]
y.- çağım 169/21
y.- dım 164/24

yarım : bir bütünün ayrıldığı iki eşit parçadan her
biri, bütünün yarısı durumunda olan -25-
[T]
y. 019/24, 040/7, 044/29, 053/29,
082/20, 123/16, 134/1, 163/21,
164/10, 165/2, 166/18, 177/10, 206/19,
234/26, 237/20, 285/25, 289/21,
302/20, 307/31, 322/21, 328/1, 341/27,
342/7
y.+ dır 304/27
y.+ dırlar 322/21

yarımyamalak : eksik, kusurlu -2- [T]
y. 046/8, 339/13

yarın : içinde bulunulan günden sonra gelecek
olan ilk gün -18- [T]
y. 011/3, 039/26, 061/6, 066/14, 067/11,
097/28, 097/29, 119/13,
123/10, 150/3, 236/2, 236/5, 236/15,
261/28, 274/27, 329/6, 339/21
y.+ a 345/35

yasak : bir şeyin yapılmasına karşı konulan yasal
ya da yasal olmayan engel -5- [T]
y. 071/7, 113/32
y. ederek 108/20
y.+ tı 092/24
y.+ tır 133/30

yasemin : Zeytingiller familyasından, güzel koku
yapımında kullanılan, beyaz renkli ender olarak
kırmızı veya sarı çok kokulu çiçekler açan,
sarmaşık cinsinden ağaççık -1- [Far]
y. 052/4

yaslan - : kendini dayamak, dayanmak -17-
[T]
y.- arak 285/9, 346/28
y.- dı 001/15, 008/11, 009/3, 015/3,
044/10, 064/7, 181/9, 258/8,
304/12, 339/28
y.- mayı 123/22
y.- miş 348/22
y.- mişken 303/28
y.- mişti 038/23, 348/13

yassı : Yayvanve düz -1- [T]
y. 011/8

yastık : yatarken başın altına koymak, kimi
zaman sırtı dayamak için kullanılan, içi pamuk,
kuştüyü, yün gibi yumuşak şeylerle doldurulmuş
küçük minder -11- [T]

y. 304/13
y.+ a 047/13, 251/5
y.+ ı 251/9
y.+ ın 125/3, 252/7, 335/20
y.+ ını 049/14, 351/15
y.+ taki 043/28
y.+ tan 047/27

yaş : doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen
zaman, sin, ıslak nemli -31- [T]
y. 046/15, 058/30, 181/13, 276/11,
278/2, 323/4
y.+ ça 017/19
y.+ ı 012/10
y.+ ima 155/19, 193/35
y.+ ında 058/13, 154/10
y.+ ın 058/29
y.+ ına 012/27
y.+ ında 008/22, 040/10, 041/28, 144/1,
154/11, 174/16, 175/11, 175/12,

176/6, 350/8
 y.+ lar 012/10, 042/24, 253/8
 y.+ ların 243/25
 y.+ larında 011/9, 026/31, 260/26

yaşa - : canlılığını, yaşamını sürdürmek, yaşamda bulunmak, sağ olmak -38- [T]
 y. 166/14, 349/2, 349/4
 y.- dı 355/15
 y.- dığımız 144/6, 265/2
 y.- dık 058/5
 y.- dıklanm 179/8
 y.- dılar 116/26
 y.- dım 239/32
 y.- mağa 311/26, 312/15
 y.- mak 008/4, 089/23, 242/29, 244/13, 268/16, 268/17, 278/32, 287/19, 297/22, 348/29
 y.- mamız 355/19
 y.- masına 006/29
 y.- masından 314/25
 y.- rdı 197/30
 y.- rsanız 354/17
 y.- yabilmek 024/29
 y.- yacağına 142/28
 y.- yamam 156/23
 y.- yan 045/24
 y.- yanlar 188/29
 y.- yor 175/15, 263/19
 y.- yordu 243/27, 287/12, 355/6
 y.- yorum 345/34

yaşam : Hayat, canlılık, dirilik; yaşama süresi, ömür -4- [T]
 y.+ a 256/11, 279/6, 279/7, 349/8

yaşan - : Yaşamak işi yapılmak -4- [T]
 y.- an 229/17
 y.- mayacağını 336/8
 y.- miş 178/17, 346/11

yaşar - : göz yaşla dolmak -5- [T]
 y.- arak 276/6
 y.- dı 211/8, 333/24
 y.- dığı 243/23
 y.- ıyor 321/25

yaşart - : Yaşarmasına sebep olmak -1- [T]
 y.- abilecek 071/2

yaşat - : Yaşamasını sağlamak, hayatta olmasına imkân vermek -2- [T]
 y.- arak 115/11
 y.- ırsın 266/9

yaşayış : Yaşama işi -2- [T]
 y.+ a 266/5
 y.+ ına 222/5

Yaşıkaro : Özel ad -1- [Kore]
 Y. 118/15

yaşlı : göz için yaşla dolmuş, yaşlanmış, ıslanmış -7- [T]
 y. 016/17, 042/28, 130/30, 242/2, 242/5
 y.+ ca 009/26
 y.+ lar 192/21

yat - : Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek -51- [T]
 y. 049/1
 y.- acağım 289/27
 y.- acak 289/24, 291/27
 y.- alı 044/8
 y.- amıyacağını 079/9
 y.- an 350/10
 y.- ar 173/17, 293/2
 y.- arak 201/21
 y.- arım 207/26
 y.- arken 353/27
 y.- arsam 125/16
 y.- arsin 207/12, 293/19
 y.- arsınız 240/15
 y.- ayım 250/30, 322/9
 y.- ınız 350/25
 y.- ıp 299/24, 335/15
 y.- ışı 081/4
 y.- ıyon 003/9
 y.- ıyor 003/3, 004/27, 008/2, 012/2, 082/12

y.- ıyordu 019/27, 047/11, 047/28, 251/16, 260/27, 345/6, 353/14, 359/1
 y.- mağa 078/3
 y.- mak 250/23
 y.- malısın 126/20
 y.- mana 011/4
 y.- ması 005/4
 y.- miş 007/1
 y.- tı 078/24, 328/5
 y.- tığı 014/19, 046/11, 327/31
 y.- tık 237/32, 292/16
 y.- tıktan 240/13, 266/29

yatak : uyumak, dinlenmek gibi amaçlarla üzerine ya da içine yatırılan ev eşyası -70- [T]
 y. 005/11, 090/14, 090/17, 154/23, 241/15, 254/3
 y.+ a 044/14, 047/7, 126/21, 127/1, 251/7, 319/2, 334/27, 353/18
 y.+ hanede 064/23
 y.+ ı 084/5
 y.+ ımdan 240/17, 267/12
 y.+ ın 021/17, 047/19, 048/25, 126/23, 127/11, 251/5, 251/19, 251/23, 335/6, 335/17, 351/16, 356/20

334/30 y.+ ma 048/22, 050/16, 236/30, 272/16,
y.+ ında 043/25, 241/12, 358/26
y.+ ındaki 016/24
y.+ ından 007/31, 241/13
y.+ ını 077/17, 077/23, 355/15
y.+ ının 046/24, 048/6, 048/21, 049/24,
050/11, 077/14, 077/19, 078/7,
082/28, 083/2, 154/24, 242/32
y.+ la 127/8
y.+ larda 048/1
y.+ ta 043/29, 083/32, 254/7, 356/19
y.+ tan 044/1, 046/28, 049/19, 078/31,
079/30, 127/23, 173/16, 177/23

yatakhane : Okul, fabrika vb yatılı yerlerde
bulunanların yatmaları için ayrılmış yer -6-
[Far]
y.+ de 270/26
y.+ den 047/4, 047/16
y.+ nin 047/5, 049/20
y.+ ye 047/24

yatır - : bir kimsenin bir yere yatmasını, boylu
boyunca uzanmasını sağlamak -7- [T]
y.- arak 113/10
y.- dı 049/7, 300/4
y.- dıktan 264/15
y.- ırm 289/28
y.- ması 296/6
y.- mışlar 004/22

yatış - : aşırılığı, etkisi, hızı, yeğinliği azalmak ya
da geçmek -2- [T]
y.- tı 016/29
y.- tığına 151/20

yatıştır - : öfke, korku, sinir vb için bastırmak,
önlemek, yumuşatmak, sakinleşmesini sağlamak
-1- [T]
y.- mak 039/23

yavaş : hızlı olmayan, ağır -16- [T]
y. 004/14, 006/19, 047/3, 077/12,
153/19, 171/28, 171/31, 244/7,
263/16, 288/30, 294/21
y.+ ça 307/15

yavaşça : oldukça yavaş bir biçimde, usulca-8-
[T]
y. 202/16, 228/14, 235/30, 303/28,
305/13, 306/21, 316/28, 353/25

yavaşlat - : Yavaşlamasına sebep olmak veya
yavaşlamasını sağlamak, hızını kesmek -2-
[T]
y.- mağa 075/32
y.- tı 253/20

yavru : anne babaya göre çocuk, evlat -8-
[T]
y.+ çağım 242/15
y.+ cak 247/18
y.+ m 155/3, 183/16, 185/26, 247/17,
340/10
y.+ su 138/24

yavrula - : Yaşama işi -1- [T]
y.- dığı 148/9

yavrum : genç yaştaki kimselere sevecen bir
seslenme sözü olarak kullanılır -1- [T]
y. 356/32

yay : ok atmaya yarayan, iki ucu arasına kiriş
gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk -3-
[T]
y.+ larını 348/19
y.+ lı 017/15, 017/16

yay - : her yere, başkalarına iletmek, duyurmak
-1- [T]
y.- ıldığı 127/10

yaya : Yürüyerek giden kimse -1- [T]
y. 145/25

yayan : bir şeye binmeden, yürümek sûretiyle
-1- [T]
y. 082/23

yayıl - : Açılıp serilmek -2- [Far]
y.- an 316/31
y.- ma 149/1

yaylan - : Altında yay varmış gibi esnemek -1-
[T]
y. 170/16

yaylı : Yayları olan -2- [T]
y. 001/16, 038/22

yayvan : eni boyundan uzun ve derinliği az olan,
derinliği az ve geniş -3- [T]
y. 009/6, 058/10, 316/13

yaz - : söz ve düşüncüyü özel işaret veya harflerle
anlatmak -43- [T]
y.- acağım 321/31
y.- acak 142/25, 321/30
y.- acaktık 133/5
y.- amam 344/25
y.- ar 066/17, 284/23
y.- ardı 243/1
y.- arım 284/25
y.- ayım 332/2
y.- dı 104/7, 324/31
y.- dığı 004/6, 092/32

y.- dıgını 261/33
 y.- dıgınız 275/23
 y.- dıklarını 335/11
 y.- dıktan 243/8
 y.- dım 081/18, 092/8, 155/15, 325/8
 y.- dım 112/23
 y.- ılmıştır 118/10
 y.- ıyordu 019/3
 y.- ıyorum 322/2
 y.- mak 095/23, 344/24
 y.- mayacağım 344/24, 344/25, 344/28
 y.- mayı 082/7, 238/23
 y.- mayın 242/19
 y.- mış 249/7, 276/23, 346/8, 356/23
 y.- mışlardı 292/6
 y.- mıyor 222/23, 325/7
 y.- sam 353/12

yaz : 21 Haziranda başlayıp 23 Eylülde sona eren, ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak mevsimi-6- [T]

y. 045/17, 055/9, 291/7
 y.+ ın 040/29, 159/30

yazar : Edebiyat, sanat ve bilim alanında kitap yazan, eser veren kimse, müellif -1- [T]
 y. 100/2

yazdır - : Yazmak işini başkasına yaptırmak, yazılmasını sağlamak -2- [T]
 y.- ıyorum 275/19
 y.- mağa 275/16

yazı : bir yazarca herhangi bir konuda fıkra, makale, eleştiri, deneme, inceleme gibi düzyazı olarak yazılmış şeylerin ortak adı -19- [T]
 y. 010/1, 010/6, 019/3, 051/7, 060/31, 090/15, 118/16, 120/29, 124/13, 258/16, 275/10, 288/2, 288/15
 y.+ da 119/15
 y.+ lar 107/1
 y.+ ları 106/30, 107/5, 328/13
 y.+ sı 274/29

yazıhane : avukat, mali danışman gibi kimi serbest meslek insanların işyeri ya da bir kimsenin yazı ve danışma işlerini yürüttüğü yer, çalışma odası -9- [TFar]
 y. 031/8, 237/25
 y.+ nin 029/11, 030/12, 246/32
 y.+ si 029/4
 y.+ sinin 237/13, 273/11, 287/16

yazık : acınma, üzüntü anlatan bir söz -2- [T]
 y. 222/11
 y.+ tır 034/20

yazıl - : Yazmak işi yapılmak; yazıya geçirilmek
 -7- [T]
 y.- an 188/19
 y.- dıkları 327/30
 y.- mış 164/28, 278/2, 285/14
 y.- mişti 352/20
 y.- miştir 124/23

yazılış : Yazılma işi -1- [T]
 y.+ ları 279/30

yazma : Yazmak işi, Üzerine kalıp veya fırça ile desen yapılmış bez -2- [T]
 y. 292/9
 y.+ sı 051/9

ye - : harcamak, tüketmek, bitirmek -26- [T]
 y. 043/18
 y.- di 282/11
 y.- diği 216/26, 218/30
 y.- diğimiz 099/32
 y.- dim 292/1, 294/8
 y.- medi 182/30
 y.- medim 003/29
 y.- mek 001/14, 001/24, 042/34
 y.- melisin 095/33, 099/1
 y.- mem 203/6
 y.- mesinden 162/16
 y.- miş 058/23
 y.- mişti 210/15
 y.- yemek 115/24
 y.- yemeyeceksiniz 116/21
 y.- yen 218/20, 261/20, 286/27
 y.- yenler 063/1
 y.- yerek 035/7

yedi : altıdan sonra gelen sayının adı -16- [T]
 y. 045/14, 058/12, 075/12, 075/14, 144/1, 181/13, 317/13, 317/15, 320/1, 323/6, 328/5, 337/27, 346/8
 y.+ nin 048/17
 y.+ sindemiz 317/11
 y.+ ye 082/21

yedinci : Yedi sayısının sıra sayı sıfatı, sırada yeri altıncıdan sonra, sekizden önce olan -1- [T]
 y. 275/20

yedir - : onur, şan, kibir, namus, nefis gibi kavramlarla birlikte ve olumsuz biçimiyle kullanıldığında yakıştırmak, yaraştırmak -2- [T]
 y.- emediği 008/25
 y.- emiyor 191/9

yegâne : Tek, biricik -3- [Far]

y. 257/25, 356/6

yekûn : Toplama işleminin sonucu, toplam -3- [Ar]

y. 108/4, 277/22
y.+ udur 269/9

yelek : Gömlek üzerine giyilen kolsuz giyecek -5- [T]
y. 011/20, 014/2, 014/6, 075/12
y.+ inin 079/31

yelken : Kayık ve gemileri rüzgâr gücüyle yürütmek için direklerine uygun bir şekilde takılan sert, sağlam ve kalın bez -1- [T]
y.+ liyi 250/5

yem : Hayvan yiyeceği -2- [T]
y. 054/30, 238/15

yemek : yenilmek, karın doyurmak için pişirilip hazırlanmış yiyecek -40- [T]
y. 003/29, 028/9, 029/9, 030/3, 032/3, 042/9, 075/10, 084/4,
157/11, 162/16, 172/6, 177/19, 182/29, 187/7, 212/2, 218/20, 237/10,
237/25, 282/11, 331/12
y.+ e 171/16, 173/19, 308/30, 325/11
y.+ i 279/17
y.+ in 218/30
y.+ ini 043/18
y.+ te 076/11, 182/2, 309/5, 309/17, 323/3, 343/34
y.+ ten 042/4, 079/27, 218/33, 282/8, 309/9, 344/3

yemekhane : Okul, fabrika vb yerlerde yemek yenen yer -8- [Far]
y.+ de 042/2, 042/10
y.+ nin 071/13, 287/4
y.+ ye 076/5, 076/12, 076/15, 273/18

yemin : Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şahit tutarak verilen söz, ant, kasem -2- [Ar]
y. 161/14, 204/29

yemiş : Meyve -1- [Ar]
y.+ ler 286/8

yemişsiz : Meyvesiz -1- [Ar]
y. 103/19

yen - : Karşısındakine üstün gelmek, onu mağlûp etmek -1- [T]
y.- emediğim 092/19

yenge : bir kimsenin kardeşinin, amcasının ya da dayısının karısı -104- [T]

y. 186/10, 191/12, 197/16, 309/24, 324/9, 329/24, 329/26
y.+ ciğim 344/15, 344/18
y.+ m 133/3, 157/19, 169/22, 171/9, 187/29, 188/23, 193/14, 259/28, 259/31, 298/11, 305/30, 306/5, 323/6, 323/14, 323/22, 323/24, 329/8, 329/21, 329/22, 329/32, 331/1, 332/22, 332/25, 332/30, 333/13, 333/20, 335/27, 337/28, 341/22, 341/29, 342/14, 343/10, 343/24
y.+ mde 333/1
y.+ mden 306/2, 329/18
y.+ me 157/16, 309/29, 310/6, 323/2, 324/21, 329/31, 332/16
y.+ mi 299/28, 324/27, 326/30, 344/9
y.+ min 188/1, 279/11, 281/14, 310/16, 310/27, 315/25, 332/24, 333/28, 343/22, 343/28, 353/1
y.+ mle 171/17, 192/32, 306/27, 310/12, 317/5, 325/10, 331/6, 343/33, 352/27
y.+ n 336/20
y.+ niz 267/1, 276/8
y.+ nizin 297/32, 298/21, 305/28, 306/1, 307/20
y.+ si 015/28, 071/30, 157/12, 171/24, 183/24
y.+ sinden 144/27, 275/11, 301/31, 329/13
y.+ sine 144/18, 279/16
y.+ sinin 153/1, 176/11, 230/16, 278/26, 301/20, 309/19
y.+ siyle 071/20, 182/4
y.+ ye 330/6

yengeç : Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kıskaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek -1- [T]
y.+ e 030/21

yeni : En yakında bulunan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan bir söz -65- [T]
y. 006/30, 014/15, 030/24, 046/24, 049/11, 055/32, 057/1, 061/9, 074/17, 078/11, 082/1, 086/9, 087/23, 093/9, 093/16, 101/28, 102/2, 125/24, 129/17, 133/31, 145/32, 148/1, 155/12, 169/14, 178/13, 194/24, 195/10, 195/21, 197/20, 198/3, 204/33, 208/2, 210/22, 213/2, 222/2, 240/7, 240/30, 243/23, 252/2, 252/3, 253/5, 253/29, 269/32, 280/11, 281/2, 281/17, 281/23, 286/27, 290/3, 303/24, 309/9, 329/5, 337/6, 337/10, 338/12, 342/22, 342/24, 351/19, 359/4
y.+ nin 257/16

y.+ sini 017/11, 244/3
y.+ ydi 006/4, 006/13

yeniden : baştan alarak, bir daha, gene, yine,
tekrar -6- [T]
y. 035/31, 086/3, 086/31, 122/19,
125/20, 170/26

Yenikapı : İstanbul'da bir yer adı -1- [T]
Y.+ da 143/29

yenil - : başarısızlığa uğramak, güçsüz, çaresiz
kalmak -3- [T]
y.- diyse 095/25
y.- miş 074/17, 092/9

yenileş - : Yeni bir durum almak, yeniliğe uymak,
yenilik kazanmak -1- [T]
y.- tiğini 272/22

yepyeni : hiç kullanılmamış, çok yeni -1-
[T]
y. 341/16

yer : bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya
kaplayabileceği boşluk, mahal, mekan -214-
[T]
y. 010/11, 010/15, 010/29, 042/17,
078/23, 079/4, 080/13, 103/19,
111/2, 162/9, 204/20, 206/16, 206/19,
207/12, 219/13, 237/26, 277/9,
299/26, 309/13, 354/1, 354/24, 355/18
y.+ de 004/27, 021/16, 030/11, 061/29,
072/7, 094/29, 095/16, 105/19,
121/26, 123/8, 152/22, 164/15, 217/7,
230/3, 260/27, 262/25, 267/15,
334/10, 336/10, 337/15, 353/29
y.+ deki 350/4
y.+ den 032/19, 032/27, 034/24, 041/12,
057/13, 078/25, 171/33, 181/2,
217/7, 263/31
y.+ e 002/17, 003/11, 003/25, 004/28,
009/2, 015/6, 017/29, 018/18,
018/27, 018/30, 023/14, 023/16, 034/12,
037/21, 038/29, 038/32, 045/15,
047/20, 048/23, 056/18, 057/4, 057/6,
057/23, 068/21, 076/4, 077/17,
081/6, 083/29, 084/8, 084/17, 085/11,
085/22, 085/27, 086/2, 088/30,
089/30, 090/1, 099/9, 103/10, 137/19,
158/22, 158/24, 166/5, 178/2,
205/12, 205/14, 205/21, 206/1, 207/25,
209/7, 221/20, 248/11, 250/29,
251/11, 263/30, 271/28, 287/14, 288/17,
299/14, 303/29, 317/9, 317/33,
321/20, 327/28, 331/19, 331/24, 334/18,
336/16, 337/14, 346/1, 352/1
y.+ i 043/24, 054/32, 124/31, 132/29,
160/13, 207/1, 207/8, 237/15,

272/24, 296/24, 341/32
y.+ im 291/27, 335/26
y.+ imde 065/20, 098/9, 203/13
y.+ ime 096/16
y.+ in 140/16, 289/24
y.+ inde 036/32, 063/31, 070/8, 169/27,
237/5, 282/20, 330/13, 349/2,
350/10, 350/11
y.+ inden 038/32, 043/28, 079/10,
174/25, 189/30, 195/4, 212/11, 243/25,
247/32, 288/15, 334/26, 353/18
y.+ ine 005/20, 013/7, 030/26, 059/28,
060/20, 062/19, 067/19, 070/2,
079/11, 083/31, 088/15, 088/22, 096/5,
108/9, 109/24, 110/3, 120/28,
121/1, 121/27, 140/12, 144/16, 169/15,
178/3, 180/14, 186/29, 194/26,
255/20, 263/16, 275/28, 284/2, 290/27,
324/26, 324/28, 342/7
y.+ ini 077/21, 212/7, 236/23, 255/10,
359/5
y.+ lerde 129/27
y.+ lere 113/10, 198/7, 331/23
y.+ leri 087/6
y.+ lerine 037/5, 037/7
y.+ lerini 285/12

yer - : bir nesne veya kimsenin kapladığı yahut
kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal -2-
[T]
y.- de 203/18
y.- den 206/3

yerine : bir kimsenin ya da bir şeyin yerini almak
üzere -2- [T]
y. 089/7, 185/11

yerleş - : yerine iyice, kımıldamaz bir biçimde
oturmak -6- [T]
y.- erek 015/6
y.- meğe 008/17
y.- mesi 067/18
y.- sin 185/13
y.- ti 111/3
y.- tikten 342/1

yerleştire : Yerleşmesini sağlamak, âit olduğu
yere oturtmak, yerine koymak; yerine koymak
-1- [T]
y.- diler 114/13

yerli : başka yere götürülemeyen, yerine bağlı
durumda olan, taşınamayan -5- [T]
y. 100/29, 100/30, 114/26, 255/10,
340/30

yeryüzü : Üzerinde yaşadığımız yer küresinin
kabuğu, arz -3- [T]
y.+ nde 043/10, 123/3, 139/23

yeşil : sarıyla mavinin karışımından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk -5- [T]
y. 057/16, 117/8, 130/26, 251/34, 354/29

yeşilimsi : Sarı ile mâvi arasında yer alan renk, yaprak rengi -2- [T]
y. 015/23, 029/27

yeter : Gereken kadar, ihtiyâcî karşılayacak kadar olan, kâfi -1- [T]
y. 313/1

yetim : Babasıölmüşolançocuk -1- [Ar]
y.+ dir 033/21

yetiş - : erişmek, ermek, ulaşmak, varmak -15- [T]
y.- en 205/10, 241/21
y.- ir 069/7, 196/34, 279/23
y.- me 340/3
y.- mek 013/19, 172/2, 329/19
y.- mez 096/17
y.- mişlerdi 144/21
y.- miyor 005/7, 179/7
y.- miyormuş 116/4
y.- tiği 254/20

yetiştir - : Yetiştirmesini, ulaşmasını sağlamak; bakıp büyütme -3- [T]
y.- ir 281/1
y.- mesi 062/13
y.- miştir 104/31

yetmiş : altmış dokuzdan sonra gelen sayının adı -1- [T]
y. 350/8

yevmiye : Bir günlük çalışma karşılığı olan ücret -1- [Ar]
y. 112/31

yığıl - : bir yerde çok sayıda birikmek, toplanmak -2- [T]
y.- miş 306/4
y.- mişti 029/7

yığılı : Yığılmış olan -1- [T]
y. 085/18

yığın : bir şeyin üst üste birikmesiyle, yığılmasıyla oluşmuş olan küme -3- [T]
y.+ ı 227/23
y.+ ının 251/10
y.+ ları 252/4

yık - : Kurulu bir şeyi parçalayıp dağıtmak; devirmek -6- [T]

y.- an 190/23
y.- ıyordum 169/25
y.- mayın 140/22
y.- mişti 076/4
y.- tı 124/2

yıka - : su ya da başka bir sıvı kullanarak bir şeyi temiz duruma getirmek -4- [T]
y. 043/5
y.- dı 321/20
y.- mağa 177/29
y.- miş 251/18

yıkan - : Yıkamak işi yapılmak, su ile temizlenmek -3- [T]
y.- dıktan 043/13
y.- mamış 335/20
y.- miştılar 147/5

yıkık : Yıkılmış, harap -1- [T]
y. 271/29

yıkıl - : herhangi bir sebeple çökmek, göçmek -12- [T]
y.- acak 226/2, 252/25
y.- an 143/3, 143/28, 205/14
y.- arak 085/11
y.- dı 183/34
y.- dığını 205/21
y.- ıp 346/1
y.- maya 142/28
y.- miş 192/11
y.- mişti 192/11

yıl : miladi takvime göre ocak ayının birinde başlayıp aralık ayının otuz birinde sona eren on iki aylık zaman -2- [T]
y.+ larca 050/8, 188/25

yıl - : bir işten ya da bir kimseden gözü korkmak -4- [T]
y.- dır 343/17
y.- ma 256/30
y.- masın 107/3
y.- mazdı 192/7

yılan : Omurgalı hayvanlardan, bacakları olmayan, üzeri pullarla kaplı, çatal dilli, büyük bir kısmı zehirli olan, uzun sürüngen hayvan -3- [T]
y.+ a 093/33
y.+ ın 163/6
y.+ ları 205/28

yılbaşı : Ocak ayının birinci günü -1- [T]
y. 204/18

yıldırım : bulutlarda toplanan elektriğin kuvvetli bir ışık yayarak gümbürtülü bir şekilde yere boşalması olayı -1- [T]
y. 143/27

yırt - : kâğıt, bez, kumaş gibi şeyleri, kesici araç kullanmaksızın, iki ucundan çekip parçalara ayırmak -3- [T]
y.- ıp 275/11
y.- mak 056/23
y.- mışlardı 143/30

yırtıcı : Etlerini yiyip beslenmek için diğer hayvanları dişleri ve tırnakları ile parçalayan hayvan -2- [T]
y. 112/16, 205/28

yırtıcılık : Yırtıcı olma durumu -1- [T]
y.+ lara 183/30

yırtık : Yırtılmış -3- [T]
y.+ larını 045/17
y.+ ta 044/5
y.+ tan 048/10

yırtıl - : Yırtma işi yapılmak veya yırtma işine konu olmak -1- [T]
y.- mış 316/14

yirmi : on dokuzdan sonra gelen sayının adı -35- [T]
y. 011/30, 044/8, 048/17, 070/22, 096/14, 154/11, 155/22, 176/10, 204/21, 207/12, 212/1, 275/2, 275/20, 320/1, 321/12, 323/1, 323/4, 325/4, 329/4, 330/29, 330/33, 331/5, 331/14, 332/3, 332/7, 334/8, 335/25, 336/1, 336/7, 337/16, 337/17, 337/27, 337/33
y.+ nci 035/10
y.+ ye 118/16

yiyecek : Yenecek şey, azık, mekûlât -2- [T]
y. 089/15, 172/18

yok : var olmayan, bulunmayan şey -228- [T]
y. 003/27, 005/12, 010/29, 011/4, 021/7, 027/28, 033/21, 036/25, 039/26, 039/31, 039/32, 053/8, 053/23, 056/11, 060/14, 061/23, 064/30, 065/7, 066/20, 069/29, 071/17, 072/11, 074/8, 075/18, 079/12, 079/17, 091/1, 097/11, 102/30, 103/15, 105/3, 120/17, 125/16, 137/16, 141/27, 142/21, 143/16, 145/2, 145/5, 154/28, 163/6, 167/1, 167/2, 172/15,

173/24, 174/14, 177/3, 182/12, 182/18, 186/17, 188/24, 193/16, 198/28, 200/4, 200/17, 201/27, 204/20, 206/21, 206/30, 209/11, 209/21, 214/13, 214/15, 219/15, 219/30, 220/19, 222/29, 222/33, 225/3, 225/17, 226/15, 229/15, 231/8, 231/10, 231/29, 231/32, 255/3, 257/24, 257/31, 261/8, 261/17, 263/4, 266/14, 270/13, 279/22, 290/14, 293/11, 295/1, 296/14, 298/28, 299/19, 301/25, 302/9, 306/3, 310/19, 311/6, 311/18, 312/19, 315/6, 320/20, 321/23, 321/29, 322/10, 326/2, 326/17, 333/1, 333/6, 334/3, 334/4, 334/7, 335/26, 335/27, 341/25, 342/21, 344/29, 345/9, 346/10, 346/11, 348/3, 349/20, 350/25, 350/31, 351/1, 356/25, 357/18
y.+ ken 095/1, 344/13
y.+ muş 004/22, 079/5, 136/17
y.+ sa 161/31, 315/16, 322/28
y.+ tu 017/11, 020/15, 021/14, 028/11, 036/11, 042/11, 043/15, 047/15, 054/30, 071/2, 075/30, 080/7, 081/24, 082/27, 083/28, 086/33, 089/5, 089/21, 095/6, 125/10, 154/16, 177/22, 177/28, 187/22, 191/19, 203/8, 204/1, 206/8, 206/12, 206/28, 208/2, 214/22, 221/26, 229/23, 237/12, 237/17, 240/30, 244/9, 245/10, 259/32, 271/23, 277/10, 278/28, 291/27, 292/9, 292/12, 303/1, 335/5, 335/19, 338/3, 349/28, 352/18, 356/5
y.+ tur 021/34, 072/13, 096/21, 096/27, 101/24, 102/12, 104/17, 107/3, 107/5, 110/20, 113/2, 113/6, 113/25, 120/32, 122/20, 129/26, 138/12, 150/9, 153/8, 162/9, 174/15, 174/19, 174/21, 176/22, 176/33, 193/26, 193/28, 196/1, 202/13, 203/27, 206/9, 233/36, 239/11, 254/24, 256/6, 311/26, 312/15

yokla - : Elle dokunup durumunu incelemek, var mı yok mu diye anlamaya çalışmak; gözden geçirmek, bakmak, kontrol etmek -4- [T]
y.- dı 269/31
y.- yanlar 298/22
y.- yınca 277/25
y.- yorum 248/19

yokluk : Yok olma durumu, bulunmama, fıkdan -3- [T]
y.+ a 279/3, 348/31, 349/11

yoksa : aksi takdirde anlamında kullanılan bir söz -23- [T]
y. 012/26, 012/32, 038/2, 045/16, 081/18, 089/19, 089/26, 091/7,

100/4, 101/23, 106/23, 112/23, 124/15,
125/31, 147/3, 160/8, 176/33,
219/33, 269/32, 273/2, 277/18, 335/16,
348/32

yoksul : Maddî imkânı çok az olan, geçinmekte
güçlük çeken kimse, fakir -4- [T]
y.+ dur 033/21, 034/21
y.+ lar 105/18
y.+ luktan 129/5

yoksulluk : Yoksul olma durumu -1- [T]
y.+ ları 079/2

yokuş : aşağıdan yukarıya gittikçe yükselen,
eğimli yer, iniş karşıtı -18- [T]
y. 085/23, 085/24, 228/32, 348/9
y.+ ta 003/21
y.+ tan 027/19, 027/31
y.+ u 033/24, 086/4, 086/8, 149/3, 227/8,
229/22, 233/18
y.+ un 004/1, 005/22, 228/26
y.+ unu 345/31

yol : karada insanların, hayvanların gidip gelmesi
için yapılan ya da kendi kendine oluşmuş,
yürümeye uygun yer -70- [T]
y. 006/1, 006/14, 014/28, 026/25,
027/30, 044/12, 104/17, 137/1,
157/21, 157/25, 206/24, 209/22, 235/7,
267/8, 267/10, 268/32, 269/27,
272/19, 313/25, 325/6, 338/11
y.+ a 082/21, 085/19, 281/29, 313/33
y.+ da 014/14, 032/24, 130/25, 171/13,
174/30, 236/22, 280/11, 282/15,
318/23, 320/8, 343/12
y.+ daki 037/11
y.+ dan 027/32, 028/5, 034/28, 086/14,
272/20
y.+ dasınız 223/9, 223/10, 223/12,
252/23
y.+ iyle 062/25
y.+ larda 240/18, 267/12
y.+ lardan 223/13, 252/24
y.+ ları 252/27
y.+ u 096/27, 189/24, 221/25
y.+ umuzu 194/29
y.+ un 033/27, 035/28, 135/3, 206/11,
221/29, 224/21, 267/2, 271/14,
272/23
y.+ una 035/23
y.+ unu 014/11, 207/23, 334/21

yol - : bitki, tüy, çıban başı gibi şeyleri çekerek
yerinden çıkarmak, çekip koparmak -1- [T]
y.- iyle 064/28

yolcu : Yolculuk eden kimse -1- [T]

y. 004/25

yolla - : yola çıkarmak, göndermek -7- [T]
y. 337/12
y.- dığı 080/25
y.- dıkları 013/9
y.- rım 013/3
y.- yacağım 039/30
y.- yacak 046/12
y.- yın 011/23

yont - : Keskin bir âletle tıraş edip şekil vermek
-1- [T]
y.- tu 072/25

yoo : yok, hayır -1- [T]
y. 165/5

yor - : ne anlama geldiğini, neyin belirtisi
olduğunu kendine göre anlamlandırmak,
yorumlamak -4- [T]
y.- madı 004/10
y.- mayınız 345/25
y.- muş 329/5
y.- uyor 237/28

yorgan : yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk,
yün gibi şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü
-33- [T]
y. 007/27, 077/4, 086/18, 127/9, 351/18
y.+ a 078/9
y.+ da 049/20
y.+ ı 043/32, 047/26, 078/16, 088/24,
251/8, 251/16, 251/24, 319/4
y.+ ın 007/24, 016/28, 049/7, 077/10,
078/3, 078/14, 078/21, 078/25,
078/27, 079/4, 079/7, 083/5, 252/5
y.+ ını 078/11
y.+ ıyla 077/8, 078/5
y.+ la 127/5
y.+ larının 048/3

yorgun : sıkı çalışma yüzünden ya da başka
nedenlerle beden ya da zihin etkinliği yavaşlayan,
yorulmuş olan kimse -22- [T]
y. 051/16, 055/12, 122/4, 125/4, 146/30,
181/19, 206/23, 224/20,
237/19, 238/11, 285/9, 316/12, 331/19,
348/25, 350/26
y.+ du 015/5
y.+ luk 239/23
y.+ um 091/19, 123/26, 125/16, 180/18,
351/6

yorgunluk : çok sıkı çalışma yüzünden ya da
başka nedenlerle, insanın bedensel ve ruhsal
etkinlikler yönünden verimlilik düzeyinin
düşmesi, iyi bir çalışma yapamayacak duruma
gelmesi -7- [T]

y. 302/33
y.+ tan 002/19, 009/14, 017/31, 125/22
y.+ un 039/10
y.+ undan 095/29

yorul - : yorgun duruma gelmek -10- [T]
y.- an 152/6
y.- dum 226/32, 332/1
y.- dunuz 088/1
y.- madan 113/30
y.- madılar 154/8
y.- muşsun 006/8
y.- muştı 193/19
y.- ursun 238/4
y.- uyorsun 346/23

yudum : bir içişte yutulan içecek miktarı -6- [T]
y. 086/31, 087/7, 087/19, 087/23,
139/28, 214/28

yufka : oklavayla açılan ince ve daire biçiminde hamur yaprağı -1- [T]
y. 127/8

yukarı : bir şeyin üst bölümü -64- [T]
y. 002/1, 016/25, 017/15, 019/26,
029/27, 042/19, 042/23, 051/8,
051/13, 051/18, 058/27, 067/16, 070/25,
078/24, 080/10, 083/26, 085/4,
092/11, 119/4, 124/19, 125/5, 132/18,
148/18, 165/9, 180/27, 187/8,
239/18, 245/19, 247/26, 260/5, 263/10,
271/6, 272/6, 283/5, 287/9,
289/33, 290/4, 296/8, 304/12, 323/9,
348/17, 350/10, 359/13
y.+ da 003/3, 003/9, 016/24, 331/22,
351/10
y.+ dan 141/15
y.+ ki 181/6
y.+ sını 187/11
y.+ ya 001/2, 020/26, 029/23, 043/20,
046/25, 050/9, 090/14, 120/11,
125/14, 160/23, 195/6, 259/4

yum - : sıkarak kapalı duruma getirmek, kısarak kapamak -3- [T]
y.- du 081/3
y.- mak 119/33
y.- muşa 048/14

yumruk : parmakların sıkıca kapanmasıyla elin aldığı biçim -8- [T]
y. 084/31, 202/30
y.+ larını 048/7, 247/29
y.+ u 040/31
y.+ un 273/3
y.+ unu 139/1, 246/15

yumrukla - : Yumrukla dövmek -1- [T]
y.- yordu 027/10

yumruklaş - : Karşılıklı yumruk atarak dövüşmek -1- [T]
y.- tığını 205/6

yumurcak : Yaramazküçük çocuk -3- [T]
y.+ ı 030/19, 032/14
y.+ ım 039/29

yumuşa - : Yumuşak duruma getirmek; bir kimsenin inadını, öfkesini geçirmek, hafifletmek -2- [T]
y.- dığı 265/3
y.- r 333/29

yumuşak : Üzerine dokunulduğunda çöken, çukurlaşan, eski biçimini kaybeden -1- [T]
y. 194/26

yumuşaklık : Yumuşak olma durumu -4- [T]
y. 221/20
y.+ ı 026/12
y.+ ını 025/13
y.+ tan 021/13

yumuşat - : Yumuşak duruma getirmek; bir kimsenin inadını, öfkesini geçirmek, hafifletmek -4- [T]
y.- ıyordu 128/25
y.- mak 173/1, 219/6
y.- maktan 183/13

Yunan : Yunanistan halkından olan veya bu halkın soyundan gelen kimse; yunanistan veya Yunanistan halkına âit -3- [Grek]
Y. 054/29, 113/26
Y.+ ı 059/3

Yunanistan : Eskiden Hellas, Balkanlar'da bir ülke -2- [Yun]
Y. 101/18
Y.+ ın 113/15

yut - : ağızda bulunan bir şeyi yutağa geçirmek -4- [T]
y.- amayacaksınız 116/24
y.- arak 288/9
y.- mağa 218/31
y.- tum 357/3

yutkun - : bir şey yutuyormuş gibi gırtlığı hareket ettirmek ya da tükürüğü yutmak -15- [T]
y.- arak 290/8
y.- du 026/21, 027/26, 087/10, 087/25,
160/21, 180/3, 218/31, 289/25,

314/8
 y.- duktan 030/27, 059/11
 y.- ur 185/27
 y.- urken 087/17, 260/4

yuttur - : kandırmak aldatmak -1- [T]
 y.- dular 058/6

yuva : genellikle ailenin oturduğu ev, aile ocağı
 -1- [T]
 y.+ sı 117/26

yuvarlak : top veya küre biçiminde olan, müdevver -6- [T]
 y. 010/23, 320/14
 y.+ la 082/31
 y.+ lar 180/15
 y.+ larını 252/1

yuvarlan - : yerde kendi üzerine döne döne hareket etmek -7- [T]
 y.- an 354/28
 y.- dı 263/30, 358/19
 y.- dığım 205/12
 y.- ışı 141/11
 y.- mak 356/20
 y.- masını 018/30

yük : araba, hayvan vbnin taşıdığı şeylerin hepsi, birinin üzerine almak zorunda kaldığı ağır görev -1- [T]
 y. 039/11

yük : araba, hayvan vbnin taşıdığı şeylerin hepsi, birinin üzerine almak zorunda kaldığı ağır görev, Bir şeyin başka bir şey üzerine binen ağırlığı, kuvveti, sıklet -2- [T]
 y. 267/18
 y.+ ünü 061/8

yükle - : ağır bir görevi yapmak zorunda bırakmak, bir yükümlülük altına sokmak, sorumlu tutmak -1- [T]
 y.- r 283/12

yüklen - : Taşınacak eşyâ taşıta yerleştirilmek; vücudunun ağırlığını başka bir şey üzerine vermek, abanmak -2- [T]
 y.- ecekler 041/16
 y.- mişti 271/28

yüksek : düzeyi, belirli bir yere göre daha yukarıda bulunan -26- [T]
 y. 027/6, 031/28, 034/24, 055/33, 075/24, 084/24, 112/9, 129/28, 140/17, 141/27, 142/3, 144/3, 152/18, 175/16, 184/29, 202/9, 204/29, 204/32, 213/33, 248/16, 271/14, 278/22, 302/16, 315/29, 318/1

y.+ ten 130/5

yüksel - : güçlü bir biçimde duyulmak, güçlenmek, yeğînleşmek -16- [T]
 y.- di 070/25, 081/20, 213/28
 y.- en 002/5, 054/12, 183/33, 185/1, 251/27, 258/27, 264/20, 307/1
 y.- iyor 116/20
 y.- iyordu 205/29, 211/5
 y.- mesine 050/10
 y.- meyen 310/30

yükselt - : düzeyi, belirli bir yere göre daha yukarıda bulunan -13- [T]
 y.- en 019/17
 y.- erek 171/29, 183/20, 187/23
 y.- iyordu 138/26
 y.- mek 237/28
 y.- ti 031/13, 038/18, 060/24, 134/1, 209/7, 216/22, 268/30

yün : koyun tüyü -2- [T]
 y. 010/24, 221/19

yürek : bir kimsenin ruhsal yönü, gönül -10- [T]
 y.+ e 046/4
 y.+ i 075/26, 075/32, 085/19, 173/22, 293/11, 294/22
 y.+ im 348/27
 y.+ inde 043/27
 y.+ ler 039/32

yürek : Kalp -2- [T]
 y. 088/5
 y.+ ler 231/28

yürü - : üzerine doğru gitmek, akın etmek, saldırmak -141- [T]
 y. 136/15
 y.- dü 002/27, 010/2, 019/2, 023/11, 028/17, 030/4, 031/21, 042/4, 047/2, 048/29, 054/25, 071/3, 075/31, 076/6, 084/1, 085/4, 089/7, 124/9, 132/25, 135/10, 135/16, 136/26, 139/30, 141/24, 150/33, 157/27, 165/4, 179/23, 220/29, 229/27, 243/20, 244/5, 247/15, 250/19, 251/12, 253/18, 264/26, 269/27, 285/8, 350/6, 351/14, 358/16
 y.- düğü 272/19
 y.- düğüm 267/13, 343/23
 y.- düğünü 045/18, 317/19
 y.- dük 329/16, 342/1
 y.- dükten 284/30
 y.- düler 025/17, 042/10, 053/15, 130/30, 140/33, 168/1, 172/4, 233/21, 233/30, 267/8, 267/28, 270/23, 316/30, 318/7

y.- düm 338/9, 338/13
 y.- dünüz 117/9
 y.- mediler 234/30
 y.- meçe 043/22, 251/2, 287/23, 313/33
 y.- mek 084/27, 085/26, 249/23
 y.- mesine 229/12
 y.- meyi 260/18
 y.- mez 065/31
 y.- müştü 017/25, 110/1, 167/4, 168/4,
 243/32, 245/30, 299/14, 309/4
 y.- r 041/11, 240/19, 291/18
 y.- rken 011/26, 266/30, 277/8, 308/26,
 321/14
 y.- rüm 240/19
 y.- rüz 235/2, 235/3, 240/22
 y.- yebileceğini 086/4, 089/2
 y.- yebilecek 088/21
 y.- yebiliyor 338/7
 y.- yebilse 082/23
 y.- yelim 073/27, 075/22, 075/24
 y.- yememiş 004/30
 y.- yemeyeceğini 085/19
 y.- yen 020/1, 027/32, 047/3, 221/8,
 244/25, 273/26, 308/31, 316/20,
 343/22
 y.- yerek 003/20, 140/7, 149/21, 163/17,
 221/14, 236/22, 244/6, 250/25,
 273/12
 y.- yor 023/16
 y.- yordu 027/2, 030/13, 221/23, 313/9,
 319/1
 y.- yorlardı 039/9, 315/31, 318/15
 y.- yormuş 003/15
 y.- yünce 070/24, 251/17
 y.- yüp 236/29
 y.- yüş 240/20

yürüt - : Yürümesini sağlamak, yürümesine yardımcı olmak -4- [T]

y.- elim 065/15
 y.- mek 065/30
 y.- ür 065/18
 y.- ürsün 066/28

yürüyüş : Yürümek işi ve tarzı -2- [T]
 y.+ le 086/7
 y.+ ünde 181/15

yüz : başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat, doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı -313- [T]
 y. 034/8, 058/12, 062/12, 062/16,
 104/29, 107/27, 111/21, 115/7,
 116/2, 116/8, 116/10, 121/17, 130/4,
 134/26, 138/32, 290/22, 320/1,
 323/1, 334/4, 349/11, 350/2
 y.+ de 062/12, 063/15, 063/21, 123/4,
 160/9, 243/24

y.+ den 024/27, 133/3, 150/13, 174/30
 y.+ dü 029/25
 y.+ e 020/14, 028/28, 168/22
 y.+ le 033/14, 139/18, 181/11
 y.+ lerce 111/12
 y.+ lerine 099/7, 118/7, 271/17
 y.+ lerini 023/19
 y.+ lü 012/17, 029/15, 030/22, 031/19,
 130/30, 154/12
 y.+ lülüğü 142/18
 y.+ ü 002/18, 004/23, 010/20, 010/27,
 015/28, 019/26, 047/27, 048/13,
 095/28, 132/31, 137/26, 140/12, 149/31,
 153/24, 159/17, 166/32, 169/8,
 174/8, 180/13, 194/27, 197/13, 205/3,
 214/7, 216/30, 238/2, 242/2,
 249/15, 252/3, 257/33, 261/1, 270/4,
 270/21, 271/26, 273/9, 280/22,
 287/33, 288/8, 307/10, 318/27, 320/12,
 346/22, 355/8
 y.+ üm 202/16, 331/13, 338/8
 y.+ ümdeki 333/13
 y.+ ümden 284/20
 y.+ üme 169/28, 202/22, 209/16, 327/2,
 330/3, 333/6, 356/31
 y.+ ünde 030/24, 049/12, 053/28, 058/8,
 060/32, 088/11, 090/24, 105/11,
 125/12, 125/22, 130/27, 133/16, 181/14,
 189/28, 190/8, 216/9, 223/16,
 253/9, 285/30, 292/23, 302/23, 307/5,
 345/10, 351/20, 351/29, 353/16,
 359/1
 y.+ ündeki 025/26, 059/10, 067/23,
 131/33, 163/16, 171/24, 239/23, 251/32,
 252/8, 263/16
 y.+ ünden 020/13, 026/9, 048/8, 079/3,
 149/28, 153/5, 183/23, 184/33,
 194/25, 210/6, 226/1, 280/27, 319/7
 y.+ ündendir 162/18
 y.+ üne 005/21, 010/28, 011/10, 011/16,
 019/23, 021/17, 024/1, 025/17,
 029/24, 035/7, 038/13, 051/22, 053/16,
 058/20, 058/28, 059/35, 060/19,
 065/24, 068/2, 072/17, 080/20, 083/7,
 085/16, 088/8, 089/29, 099/10,
 102/23, 118/19, 122/3, 127/26, 132/23,
 136/20, 140/14, 149/9, 149/15,
 150/6, 158/3, 169/18, 174/6, 175/3,
 181/3, 184/22, 186/26, 189/19,
 190/28, 194/19, 199/7, 204/10, 205/31,
 206/20, 207/22, 207/30, 208/14,
 210/15, 227/13, 227/25, 228/18, 237/15,
 239/1, 246/27, 249/28, 251/22,
 251/25, 252/16, 259/14, 262/9, 264/22,
 266/21, 273/11, 276/19, 283/6,
 283/30, 284/26, 285/36, 288/7, 299/32,
 317/23, 317/28, 320/13, 325/27,
 347/20, 348/5, 348/23, 351/35

y.+ ünü 015/31, 020/17, 021/12, 025/12, 030/16, 030/19, 043/5, 043/13, 047/13, 054/13, 076/9, 080/28, 084/10, 103/29, 104/11, 106/4, 127/30, 131/9, 158/6, 159/23, 169/25, 178/14, 224/14, 229/1, 229/3, 249/28, 250/28, 251/5, 251/18, 252/11, 272/1, 274/8, 280/26, 281/8, 284/15, 297/13, 316/27, 321/20, 325/10, 334/26, 358/2

y.+ ünün 002/4, 023/13, 025/32, 033/26, 034/3, 035/4, 035/30, 042/26, 057/2, 080/9, 083/15, 083/17, 099/26, 145/1, 145/32, 157/24, 160/26, 167/9, 177/17, 179/22, 181/29, 228/11, 245/4, 246/24, 281/1, 335/2, 351/30
y.+ ünüz 314/12, 314/14
y.+ ünüzde 063/32
y.+ ünüze 182/11, 195/13

yüz - : Kol, bacak, yüzgeç organları hareket ettirerek suda ilerlemek ; içinde kelimesiyle bahsedilen şey fazlasıyla bulunmak -3- [T]
y.- en 030/29
y.- üyordu 087/15, 251/27

yüz : başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat,doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı -1- [T]
y.+ ünü 137/29

yüzde : Bir işte aracı olan kimseye yüz üzerinden kararlaştırılan bir miktara göre verilen ücret, yüzdelik-1- [T]
y. 334/4

yüzler : On sayısını taban kabul eden sayı sisteminde bir sayının sağdan sola doğru üçüncü rakamının bulunduğu yerin adı -3- [T]
y.+ ce 113/9, 116/22
y.+ cesini 113/21

yüzlerce : Pek çok, çok sayıda -2- [T]
y. 263/19, 278/18

yüzük : Parmağa takılan, genellikle altın, gümüş vb maddenî halka -1- [T]
y.+ lü 212/14

yüzükoyun : Yüzüstü -3- [T]
y. 113/10, 263/30, 358/19

yüzünden : den dolayı, den ötürü, nedeniyle -5- [T]
y. 188/18, 260/11, 312/18
y.+ di 210/24

y.+ dir 196/17

zaaf : bir şeye karşı dayanamama, düşkünlük -10- [Ar]
z. 128/23, 152/26, 265/30
z.+ a 281/19
z.+ ı 007/7, 256/23
z.+ ın 304/34, 318/23
z.+ ına 299/17
z.+ ının 282/7

zabit : bir şehirde güvenliği sağlamakla görevli teşkilat, zaptiye -7- [Ar]
z. 158/4, 161/26, 172/2, 176/8, 180/4
z.+ a 241/21
z.+ ta 292/6

zabita : bir şehirde güvenliği sağlamakla görevli teşkilat, zaptiye -13- [Ar]
z. 142/22
z.+ nın 138/2
z.+ sı 139/23, 140/19, 144/10, 205/19
z.+ sina 149/12
z.+ sından 139/14
z.+ sının 113/34, 139/22, 139/25, 140/3, 143/27

zabit : Eskiden orduda rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan subay -59- [Ar]
z. 159/16, 159/20, 161/7, 162/19, 163/13, 163/28, 171/4, 176/2, 179/20, 202/18, 203/7, 203/34, 204/1, 204/8, 220/32, 221/24, 223/14, 228/10, 228/25, 241/15
z.+ e 159/8, 159/28, 163/17, 201/29, 221/5
z.+ i 084/20, 159/7, 160/32, 170/29, 201/18, 201/25, 204/21, 204/24, 204/30, 244/18, 291/30
z.+ imiz 241/3
z.+ imizin 241/1
z.+ in 159/11, 163/11, 169/35, 202/28, 202/29, 204/6, 213/26, 216/8, 228/16, 241/22, 242/22
z.+ ini 201/9
z.+ inin 143/31
z.+ iyle 205/2
z.+ le 162/22
z.+ ler 204/27
z.+ leri 113/10, 204/25
z.+ lerimizden 144/3, 241/8
z.+ lerini 162/10

zafer : savaşta kazanılan kesin başarı, yengi, utku -9- [Ar]
z. 216/21
z.+ den 112/7
z.+ e 008/26
z.+ i 122/18

z.+ ini 008/18, 050/1, 216/15
z.+ le 076/2
z.+ lerinin 081/5

zâhir : görünürde olan, görünen, belli, açık -3-
[Ar]
z.+ de 101/24
z.+ i 248/1, 279/4

zahmet : yorgunluk, sıkıntı, güçlük, eziyet -8-
[Ar]
z. 084/23, 228/19, 240/7, 286/14
z.+ le 126/19, 150/17
z.+ li 078/12, 087/31

zaiçe : Yıldızların belli zamanlardaki konumlarını
gösteren çizelge -1- [Ar]
z.+ sine 053/4

zâlim : Zulüm ve haksızlık yapan kimse -1-
[Ar]
z.+ lerin 116/25

zalimâne : Zâlim olana yakışır tarzda, zâlimce
-1- [Far]
z. 119/14

zaman : bir iş ya da oluşun, bir eylemin içinde
geçmekte olduğu, geçtiği ya da geçeceği süre
-190- [Ar]
z. 002/27, 004/3, 007/14, 009/31, 013/9,
014/24, 018/3, 020/4,
020/23, 024/23, 028/21, 035/8, 039/6,
039/23, 040/13, 040/15, 061/6,
069/30, 070/10, 070/19, 071/26, 073/24,
075/1, 081/21, 085/9, 086/9,
086/16, 087/22, 090/1, 091/20, 094/21,
095/16, 099/5, 100/26, 106/25,
120/6, 122/9, 125/14, 129/22, 131/33,
144/18, 147/4, 151/28, 154/15,
154/16, 155/11, 156/19, 158/13, 159/13,
161/22, 167/17, 167/23, 168/22,
169/7, 169/11, 172/5, 173/20, 174/23,
175/3, 177/16, 178/11, 181/1,
182/4, 182/5, 192/27, 197/22, 200/33,
201/31, 209/26, 214/1, 218/3,
218/20, 220/11, 220/12, 220/14, 225/28,
232/25, 236/8, 236/30, 238/18,
238/19, 239/32, 241/27, 244/25, 244/28,
247/22, 250/4, 253/23, 256/25,
262/11, 262/13, 262/26, 267/17, 268/14,
272/4, 272/16, 272/22, 273/5,
276/12, 277/5, 277/13, 282/30, 284/6,
291/2, 293/10, 297/15, 299/4,
299/25, 307/28, 309/28, 312/7, 313/3,
317/7, 318/19, 319/2, 320/18,
321/2, 321/13, 326/11, 330/12, 330/31,
343/20, 348/30, 354/15, 358/21,
359/18

z.+ a 086/31, 089/15, 105/1, 181/21,
237/12
z.+ da 080/30, 107/21, 109/28, 156/29,
205/23, 324/6
z.+ dan 116/26, 269/29, 273/15, 273/17,
282/32, 283/9
z.+ dır 357/3
z.+ ı 078/33, 240/32, 276/31
z.+ ın 108/8, 178/4
z.+ ında 094/8
z.+ ını 074/31
z.+ ki 005/6, 005/18, 005/21, 023/6,
064/27, 071/28, 253/28
z.+ kinden 079/3, 152/25, 181/23,
230/11, 354/27
z.+ lar 023/21, 037/24, 044/14, 154/13,
226/33, 249/29, 336/16, 349/27,
355/26
z.+ lara 339/29
z.+ larda 077/16, 226/29, 230/17, 248/18,
254/16, 257/11, 257/12, 270/29,
329/25
z.+ lardan 074/16
z.+ ları 045/2, 045/19
z.+ larına 037/17
z.+ larında 005/26, 100/25

zammet - : Katmak, eklemek -2- [Ar]
z.- tik 208/28
z.- tirmek 044/23

zan : Gerçeğini bilmeden ihtimal üzerine hüküm
verme, bu yolda verilen hüküm, sanı -46-
[Ar]
z. 018/21, 152/20, 152/26, 156/25,
158/30, 160/31, 177/13, 194/8,
209/8, 214/4, 249/27, 261/11, 281/2,
293/8, 327/22, 336/2, 341/9
z. ederek 059/35, 194/11, 285/2, 321/16
z. ederim 153/4, 239/19, 298/8
z. edilebilirdi 007/3
z. ediyor 235/16
z. ediyordu 232/26
z. ediyordum 326/7
z. ediyorlarmış 152/15
z. ediyorsun 198/27
z. ediyorum 152/30, 156/20, 185/4,
198/29, 268/8, 268/10, 270/34, 270/35,
308/10, 340/16
z.+ ını 042/32
z.+ nını 006/31, 060/2, 106/16, 189/34,
283/20

zan : Gerçeğini bilmeden ihtimal üzerine hüküm
verme, bu yolda verilen hüküm, sanı -20-
[Ar]
z. 075/6, 083/16, 094/7, 108/22, 109/5,
126/17, 129/33, 132/11
z. eden 073/14

z. ederim 091/16, 119/28
 z. ediyor 121/6
 z. ediyorum 103/2, 145/5

zapt : Tutma, kuvvetle tutma -3- [Ar]
 z. edecek 132/2, 142/27, 169/18

zaptol - : güç kullanarak önlemek, bırakmamak, tutmak -1- [Ar]
 z.- unmaz 302/6

zapturapt : Düzen, intizam, disiplin -1- [Ar]
 z. 160/30

zarafet : hoşluk, güzellik, incelik -3- [Ar]
 z. 308/11
 z.+ inden 187/14
 z.+ ini 219/6

zarar : bir şeyin, bir olayın yol açtığı kötü sonuç ya da çıkar yitimi-6- [Ar]
 z.+ ı 143/16, 261/17, 279/22, 350/26, 350/31
 z.+ ına 036/2

zararsız : kötülüğü, zararı dokunmayan, zarar vermeyen -1- [T]
 z. 119/26

zarf : içine mektup ya da başka kâğıtlar konulan, çeşitli boyutlarda, ağız zamlı ya da zamsız olabilen kâğıt kese -10- [Ar]
 z. 274/31, 274/35, 297/21
 z.+ ı 274/29, 275/11
 z.+ ın 275/9
 z.+ ının 157/3
 z.+ la 274/23
 z.+ lar 170/17
 z.+ larıyla 052/2

zarif : biçim, görünüş, durum ve davranışlarıyla hoş giden, beğenilen -3- [Ar]
 z. 129/4, 219/2, 339/2

zarıla : ? -1- [?]
 z. 018/21

zaruret : Mecbûriyet, zorunluluk -11- [Ar]
 z. 107/12, 278/13
 z.+ in 352/11
 z.+ inden 017/28
 z.+ iyle 008/30, 036/8
 z.+ ler 107/13, 199/22, 210/32
 z.+ lerin 141/30, 199/23

zarurî : Olması mecbûrî, kaçınılması imkânsız olan, mecbûrî, zorunlu -3- [Ar]
 z. 054/22, 109/4, 199/26

zat : Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse -2- [Ar]
 z.+ a 164/1
 z.+ ınız 288/10

zaten : doğrusu, doğrusunu isterseniz, esasen, zati -35- [Ar]
 z. 040/14, 041/14, 065/12, 066/19, 090/7, 090/11, 102/3, 107/5, 107/7, 107/17, 108/3, 125/10, 139/28, 142/7, 152/31, 162/18, 162/28, 164/32, 173/6, 174/25, 186/22, 191/3, 192/33, 208/13, 217/25, 222/14, 237/32, 255/21, 281/28, 283/9, 286/7, 286/17, 291/19, 293/22, 296/13

zâtialiniz : "Saygın kişisiniz" anlamında bir hitap sözü -1- [Ar]
 z. 164/8

zavallı : Zor şartlar altında bulunup bu şartları değiştirmeye gücü yetmeyen, acınacak durumda olan kimse, çâresiz, biçâre-22- [Ar]
 z. 041/2, 041/17, 192/14, 217/6, 242/14, 247/18, 254/5, 256/17, 259/28, 261/13, 262/25, 267/6, 277/32, 280/15, 321/4, 321/25, 327/28, 331/22, 333/16, 337/32
 z.+ nın 259/29

zaviye : Köşe -2- [Ar]
 z.+ den 195/10
 z.+ sinden 102/19

zayıf : eti, yağı az olan, sıska, cılız, arık insan veya hayvan -29- [Ar]
 z. 001/6, 010/20, 030/21, 034/5, 048/10, 082/28, 112/8, 114/25, 132/27, 153/21, 153/24, 158/7, 159/25, 160/2, 160/20, 160/32, 163/26, 189/26, 190/24, 202/2, 287/29, 330/18, 345/25, 347/3, 351/17
 z.+ ı 107/13
 z.+ ların 141/17
 z.+ sın 043/18
 z.+ tan 153/25

zayıfla - : Zayıf duruma gelmek -1- [Ar]
 z.- yordum 155/16

zebunküş : güçsüzleri ezen, acımasız kimse-2- [Far]
 z.+ lük 141/29
 z.+ türler 141/14

zebunküşlük : Acımasız olma durumu -1- [Far]
 z.+ ü 143/10

zehir : organizmaya girdiğinde, kimyasal etkisiyle fizyolojik işlevleri bozan ve miktarına göre canlının ölümüne yol açabilen madde -5- [Far]

z. 192/7, 225/24
z.+ i 225/25, 225/29
z.+ leri 260/19

zehirle - : Öldürmek kastıyla birine zehir vermek, zehir içirmek veya yedirmek -1- [Far]
z.- yerek 115/8

zekâ : insanın düşünme, akıl yürütme, nesnel gerçekleri algılama, kavrama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tümü -8- [Ar]
z. 093/20, 239/5
z.+ dan 240/10
Z.+ lardan 103/27
z.+ nın 166/10
z.+ sı 037/11
z.+ sından 044/12
z.+ ya 198/16

zeki : anlama, kavrama yeteneği çok ileri düzeyde olan -4- [Ar]
z. 104/13, 182/1, 320/14
z.+ dir 192/14

zelil : aşağılanan, hor görülen kimse, hakir -2- [Ar]
z. 081/6, 142/23

zelzele : Deprem, yer sarsıntısı -2- [Ar]
z. 255/11
z.+ de 254/31

zemin : taban, yer, döşeme -3- [Far]
z. 010/23, 076/6, 349/14

zemzem : Kâbe yanındaki meşhur kuyudan çıkan kutsal su-1- [Ar]
z.+ le 147/5

zenci : Siyah ırka mensup kimse, siyâhî -2- [Ar]
z. 111/25
z.+ ler 112/13

zengin : parası, malı çok olan, varlıklı, fakir, yoksul karşıtı -15- [Far]
z. 038/2, 080/25, 105/21, 105/24, 112/34, 114/19, 115/20, 115/23, 126/4, 128/20, 129/24, 141/31, 176/34, 330/14, 330/16

zenginleştir - : Zengin duruma getirmek, zenginleşmesini sağlamak -1- [Far]
z.- meğe 115/31

zenginlik : zengin olma durumu -1- [Far]
z.+ iyle 013/17

zerre : çok ufakık parçacık -8- [Ar]
z. 060/34, 063/6, 080/27, 139/19, 139/20, 203/2

zevahir : Dış görünüş, dış yüz, biçim -1- [Ar]
z.+ ine 120/29

zeval : Yok olma, yok edilme -1- [Ar]
z. 107/5

zevce : bir erkeğin nikâhlı eşi, karısı -1- [Ar]
z.+ nızden 217/1

zevk : hoş giden ya da çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duyum ya da duygu -10- [Ar]
z. 151/13, 304/20, 321/2, 356/2
z.+ iyle 145/8
z.+ lerden 129/17, 178/9
z.+ leri 220/19
z.+ ten 342/23

zevksizlik : Zevksiz olma durumu -1- [Ar]
z.+ ine 342/21

zevzeklik : Gevezelik -1- [Far]
z. 102/2

ziddiyet : Zıt olma durumu -1- [Ar]
z.+ i 110/2

zımnî : Kapalı olarak söylenen, dolayısıyla anlatılan-1- [Ar]
z. 091/11

zındık : Allah'a ve âhirete inanmayan kimse -1- [Far]
z. 072/1

zırhlı : Üzerinde zırh olan -4- [Far]
z.+ lar 184/18
z.+ larını 235/19
z.+ sı 040/15
z.+ ya 040/16

zıt : Nitelikleri, özellikleri ve durumları birbirine aykırı olan şey, bir şeyin aksi, tersi, karşıt -6- [Ar]
z. 074/24, 258/22, 349/26
z.+ dına 247/1
z.+ dıydı 160/29
z.+ tı 301/8

zıvana : aklını oynatmak, delirmek -1- [Ar]
z.+ dan 293/7

zibidi : gülünç olacak ölçüde kısa ve dar giysi giymiş olan kimse -1- [T]
z. 312/26

zihin : insanda anlayış, kavrayış, algılama yetisi -17- [Ar]
z. 004/10, 007/20, 239/34, 266/8
z.+ i 007/11, 036/15, 044/18, 084/23, 087/13, 152/6
z.+ inde 035/27, 312/20
z.+ inden 187/17, 252/20
z.+ ini 018/19, 018/21, 303/20

zihniyet : bir toplumdaki ya da topluluktaki bireylerde, görüş ve inanış etmenlerinin etkisiyle oluşan düşünme yolu, düşünüş biçimi -4- [Ar]
z.+ i 105/18
z.+ im 065/29
z.+ ini 185/15
z.+ te 168/4

zikzak : Birbirine ters açılar meydana getirecek şekilde yön değiştire değiştire devam eden kırık çizgi -4- [Fr]
z. 086/7, 281/30
z.+ in 281/31
z.+ tan 282/2

zil : çağırmak, işaret vermek, uyarmak vb için kullanılan ve bir çan ile bu çana vuran bir tokmaktan oluşan, elle, elektrikle ya da başka bir düzenle işletilebilen araç -6- [Far]
z.+ e 011/20
z.+ i 209/26, 266/26, 276/17, 295/35
z.+ ini 211/12

zillet : aşağı olma, hakirlik, horluk -6- [Ar]
z. 151/20
z.+ e 142/16
z.+ i 142/18
z.+ in 082/8, 141/10
z.+ ten 082/3

zincir : birbirine geçmiş bir dizi metal halkadan oluşan nesne -1- [Far]
z.+ inin 219/23

zindan : İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer -2- [Far]
z. 268/31, 269/6

zira : dirsekten orta parmak ucuna kadar olan uzunluk ölçüsü -4- [Ar]
z. 081/25, 115/26, 115/28, 275/32

ziraat : Bitki yetiştirmek amacıyla toprak üzerinde yapılan çalışmaların bütünü, çiftçilik, tarım -1- [Ar]
z. 100/30

zirve : En yüksek nokta, tepe, doruk -1- [Ar]
z.+ sinden 141/10

ziyade : çok, daha çok -31- [Ar]
z. 001/8, 043/1, 063/14, 063/20, 075/33, 079/28, 090/28, 094/4, 095/16, 098/21, 102/18, 106/15, 118/18, 141/6, 141/12, 145/17, 158/20, 166/17, 177/8, 185/14, 196/32, 219/6, 230/14, 250/9, 269/26, 272/21, 277/31, 286/23, 298/35, 314/30, 323/13

ziyafet : Misâfir dâvet edip özenli biçimde ağırlama, yedirip içirme, şölen -4- [Ar]
z.+ e 162/6
z.+ i 354/22
z.+ ler 040/15, 162/10

ziyan : zarar -4- [Far]
z. 141/17
z.+ ı 293/16
z.+ ına 112/13
z.+ larını 091/26

ziyaret : herhangi bir nedenle bir kimseyi görmeye ya da yoklamaya gitme -11- [Ar]
z. 277/10, 317/4
z.+ e 178/3, 178/12
z. eden 241/23
z. edenlere 161/14
z. edişinde 172/27
z.+ imi 180/7
z.+ inden 198/13
z.+ inin 241/33
z.+ inizi 157/15

zor : yüküm, mecburiyet -10- [Far]
z. 017/23, 065/12, 132/27, 188/11
z.+ dur 197/20
z.+ la 217/15
z.+ u 301/18
z.+ una 040/24, 286/1
z.+ unu 326/23

zorla : zor kullanarak, baskıyla -4- [Far]
z. 099/1, 222/27, 232/13, 255/27

zorluk : sıkıntıyla ya da güçlükle yapılma, zor olma durumu, güçlük -1- [Far]
z.+ undan 288/28

zorunluluk : Zorunluluk -1- [Far]
z.+ u 355/20

zuhur : baş gösterme, ortaya çıkma, belirme,
görünme, oluşma, türeme -2- [Ar]
z. 119/31, 155/10

zulüm : Adâlete aykırı davranma, hak edene
hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik -2-
[Ar]

z.+ lerini 115/1
z.+ ü 270/30

zümre : Topluluk, takım, grup, camia -1-
[Ar]
z.+ ye 104/30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEMATİK SÖZLÜK

3.1. Akrabalık Adları ve Akrabalık İle İlgili Sözcükler

abla	dayı	kuzen
ağabey	fils	nine
akraba	hala	peder
amca	irsiyet	sülâle
ana	kardeş	teyze
analık	kardeşlik	valide
anne	karı	yavru
baba	kaynana	yenge
birader	kızkardeş	zevce
dayı	koca	

3.2. Araç ve Eşya Sözcükleri

ağ	çengel	hasır
âlet	çerçeve	havlu
anahtar	çeyiz	hâzine
askı	çingirak	hediye
avize	çivi	hokka
ayar	çizme	hortum
ayna	çorap	iğne
baston	çubuk	ip
battaniye	çul	kafes
beşik	çuval	kağıt

bez	damga	kalem
bilet	defter	kandil
burgu	değnek	kayış
cendere	dolap	kemer
cımbız	dosya	kerpeten
cihaz	fener	kibrit
çakı	gem	kulp
çan	gözlük	kumaş
çanak	gramofon	kurşunkalem
çanta	güğüm	kutu
çatal	halı	lâstik
çekecek	halka	levazım
çember	hallaç	makara
makine	paket	tel
malzeme	parmaklık	tepsi
mangal	peşkir	tereke
manken	pudriyer	tezgâh
maşa	pul	top
mazgal	raf	torba
mekanizma	reze	ütü
mendil	salamandra	yaka
merdiven	salıncak	yakalık
mikyaz	serpanti	yastık
minder	silgi	yorgan
motor	soba	zarf
mukavva	sofra	zil

mum	sopa	zincir
musluk	süpürge	
muşamba	şerit	
mühür	tabla	
mürekkep	tabut	
nal	takım	
ocak	tarak	
oyuncak	tebeşir	

3.3. Argo İfadeler ve Argo ile İlgili Sözcükler

aşifte	istihza
defol	katliâm
dûn	palikarya
eşek	yallah
eşeklik	
Eşek cenneti	

3.3.1. Hapishane Argosu

mahkûm

mahpus

3.3.2. Mafya ve Organize Suç Örgütü Argosu

katliâm

3.4. Askerlik İle İlgili Sözcükler

asayiş

bozgun

levazım

asayişsizlik

cephe

mütareke

askerî

garnizon

ordu

askerlik

general

3.4.1. Askeri Personel

İnzibat

3.4.2. İşkence ve Cezalandırma Aletleri

kapan

kırbaç

3.4.3. Kama Ve Hançerler, Kılıçlar, Mızraklar, Sopa Ve Baltalar

gülle

3.4.4. Savaş, Kargaşa ile İlgili Sözcükler

döv -	muharebe	sille
dövüş -	mücadele	sulh
hakaret	müdafaa	şiddet
harp	seferberlik	zafer

3.4.5. Silahlar

kurşun
mavzer
namlu
silâh
tabanca
tetik

3.5.Beddualar

beddua

3.6. Beslenme Sözcükleri

3.6.1. Yiyecek Adları ve Yemek İle İlgili Sözcükler

çay	lop	yiyecek
çorba	peynir	yufka
dilim	pirinç	lezzet
ekmek	rayiha	yufka
fodla	sakız	
gıda	şeker	
kahvaltı	yağ	
limon	yemek	
lokma	yemiş	

3.6.2.İçecek Adları ve İçecek İle İlgili Diğer Sözcükler

alkol	kahve	su
bardak	likör	şarap
içki	nargile	zembem
izmarit	sigara	

3.6.3.Tatlılar

karamela
komposto
macun

3.6.4. Yemek Takımları

kadeh

kap

kâse

kaşık

şişe

tabak

3.7. Bilim ve Sanat İle İlgili Sözcükler

icat

keşif

unsur

ilim

teknik

üslup

ilmî

tercüme

yazı

3.7.1. Astronomi

dünya

felek

zaiçe

kamer

3.8. Birey

3.8.1. İnsan, Kadın, Erkek

adam	eş	kainat
bakire	evlât	kız
benlik	fail	mürahik
bulûğ	fert	nüfus
çocuk	hanımefendi	oğlan
dul	insan	oğul
erkek	kadın	

3.8.2. Birey, Grup, Arkadaşlık, Komşuluk

dost	fırka	namzet
dostluk	grup	sadık
elâlem	komşu	tabur
elbirliği	küme	
elele	monşer	

3.8.3.Yaşam Evreleri

büyü -	ihtiyar	ölüm
doğ -	izdivaç	ömür
haya	kuluçka	
hayat	ölü	

3.9. Birleşik Adlar

apayrı	içlidişlı	öteki
baştanbaşa	kabasaba	paramparça
başucu	körükörüne	peşisıra
başüstü	örtbas	senlibenli

3.10. Bitki Adları ve Bitki ile İlgili Sözcükler

amber	enfiye	papatya
buket	gül	şevki
çam	hacıyağ	tütün
çiçek	ıskarmoz	yaprak
çöp	kamış	yasemin
dal	lâvanta	
demet	nane	

3.11. Büyü ve Doğaüstü Güçler

esrareniz	kâhin	lânet
fal	kehânet	nazar

3.12. Cinsiyet, İnsan Ömrü ve İlişkileri İle İlgili Sözcükler

cân	hüceyre	vefat
ceset	intihar	velâdet
evlen -	merhum	yaş
evli	müntehir	yaşam
familya	nâş	yavrula -
gebe	pir	yetim
geber -	rical	
genç	sözlü	
hatır	tenasül	

3.13. Coğrafi Yer Adları

3.13.1. Ada, Dağ, Ova, Pınar, Tepe ve Yayla Adları

ada

Balkan

3.13.2. Deniz, Nehir, Geçit, Göl ve Boğaz Adları

kıyı

nehir

3.13.3. Muhit Adları

adres	köşe	ortalık
civar	merkez	saha
havali	meydan	vatan
ikamet	mıntika	yer

kenar

muhit

zaviye

3.14. Coğrafya İle İlgili Sözcükler

3.14.1. Ağaçlar ve Ormanlar

ağaç

kavak

kereste

kestane

odun

orman

sırık

3.14.2. Bahçe ve Peyzaj

bahçe

kazık

koru

park

saksı

3.14.3. Bulutlar

bulut

3.14.4. Denizler ve Okyanuslar

mercan

koy

3.14.5. Depremler

zelzele

3.14.6. Gller, Göletler ve Bataklılar

batak

bataklık

gl

3.14.7. Jeoloji ve Yeryüzü Şekilleri

kıta

kıtaat

pierre

tepe

uçurum

yeryüzü

3.14.8. Kır, Mera, Ova, Çayır ve Bataklıkları

kır

ot

otlak

saz

3.14.9. Kumsal ve Sahiller

kum

sahil

şezlong

3.14.10. Nehirler ve Akarsular

tuğyan

3.14.11. Rüzgâr ve Fırtınalar, Sis

fırtına	rüzgâr	sis
lodos	saika	yıldırım

3.14.12. Topraklar

arazi
arsa
kil
kök
toprak

3.14.13. Yağışlar

tipi
yağışlı
yağmur

3.15. Değer Yargıları

fahrî	hürmet	süs
fazilet	onur	şayan
feda	riayet	tecrübe
haysiyet	saygısızlık	

3.15.1. Değer Yargılarını İçeren Niteleme Sözcükleri

ahlâk	helâl	mânevî
ahlâki	kıymet	maneviye
ayıp	kıymetli	namus
azamet	kinaye	nimet
azim	mahsul	oyun
aziz	mahzur	paralık
değer	malûm	pençe

3.16. Din ve İnançla İlgili Sözcükler

Allah	canavar	cihat
âyin	cehennem	din
bâr	cenab	dinî
batıl	cenaze	şeytan
büyü	cennet	tabu

3.16.1. Allah'ın Sıfatları

hakk	rahman
ilâh	yarabbi
ilâhi	yaratan
Rab	

3.16.2. Din ve İnanç İle İlgili Sözcükler

dua	gâvur	hortlak
ecel	günah	teneşir
estağfurullah	hadis	tevekkül
farz	haram	
fatalite	hazret	

3.16.3. Mezhep Adları ve Mezhep İle İlgili Sözcükler

İslâm	Hristiyan
İslâmiye	müslimin
İslâmiyet	Müslüman
mezhep	Yahudi

3.16.4. Tarikat Adları ve Tarikat ile İlgili Sözcükler

meşihat
 tarik
 tarikat

3.17. Dualar

allahısmarladık	güle güle	maşallah
âmin	lâ ilâhe illâllah muhammedün resulalah	şükür
dile -	maazallah	rahmeti rahmana kavuşmak
allah rahmet eylesin	allah sana uzun ömürler versin	

3.18.Durum Bildiren Sözcükler

abes	alay	bağlılık
abeslik	alçaklık	baki
acayip	alelâde	bambaşka
acayıplik	aleyh	bariz
acele	alışık	basık
acemilik	allakbullak	basit
acı	amelî	basitlik
acılık	amiyane	baskın
açık	âni	başarısızlık
açıkça	anlaşılmaz	başka
açlık	ansızın	başkalık
adaptasyon	antipati	baştan
âdet	arada	baygınlık
âdeta	arıza	beceriksizlik
âdilik	arızasız	bedbahtlık
afi	arsızlık	bedel
ağar -	asılı	belâ
ahenk	asla	belâkun

ahenksiz	âşinâ	belirsiz
ahval	aykırı	belli
akıbet	aynen	benzer
akıllılık	aynı	berbat
aksi	ayrı	bereket
âlâ	ayrıca	bermutat
alâkasızlık	bağlı	berrak
besbelli	boş	çabucak
beter	boşuna	çabuk
beyhude	boyalı	çabukluk
beysiz	boyasız	çapraşık
bezginlik	bozuk	çapraz
biçare	bozukluk	çarçabuk
biçim	budalalık	çarpık
biçimsiz	bulanık	çarpıklık
bihaber	buruşuk	çatlak
bilâhare	buruşukluk	çekik
bilâkis	büklüm	çeşit
bildik	büsbütün	çevik
bilhassa	büyüklik	çeviklik
bilinmez	canlı	çevrili
billur	canlılık	çıkık
birden	câzip	çirkin
birdenbire	cesaretsizlik	çirkinlik
bitaraf	cevapsız	çizgisiz
bitişik	cidden	çürük

boğucu	ciddi	dağınık
boğuk	ciddiyet	dağınıklık
bol	cins	dahil
bolluk	comme il faut	dalgalanış
bombe	coşkun	dalgalı
bomboş	critique	dalgın
dalgınlık	dizi	eksiklik
dar	dizili	emin
darlık	doğru	emniyet
dasdaracık	dolaşık	emniyetli
davetli	dolgun	esaret
dayanıklı	dolgunluk	esaslı
değerli	dolu	eski
değişiklik	donukluk	estetik
dehşet	dosdoğru	etrafı
derbeder	dönük	ezici
derin	dur -	ezik
derinlik	durakla -	eziklik
desizif	durdur -	eziyet
devam	durul -	facia
dik	duruş	faikiyet
dikili	dümdüz	faktör
dikkatli	düşük	fantezi
diklik	düşüklük	farklı
dimdik	düz	farksız
dinç	düzel -	fasılasız

dipdiri	düzel -	fayda
dipsiz	düzensiz	faydalı
dirilik	düzgün	fazla
dişsiz	düzlük	fazlalık
dizginsiz	eksik	fecî
fedakârlık	geçici	habire
felâket	geçimsizlik	hacılık
fena	gençlik	had
fenalık	geniş	hâdis
ferağ	genişlik	hafifçe
ferahlık	gerek	hafiflik
fesahat	gerginlik	hakikat
fevkalâde	geri	hakikaten
fevkalâdelik	gerilik	hakikî
fırsat	gevşeklik	haklı
fuzûli	gıyab	haksız
gaflet	girift	haksızlık
galebe	girinti	hal
garabet	gitgide	halis
garbperestlik	gittikçe	harabi
garip	gizli	harap
gavail	görmemezlik	hararet
gaye	görünmez	hareketli
gayp	gözgöze	hareketsiz
gayrıtabî	güçlük	hareketsizlik
gayri	gülünç	harikulâde

gayrimemnun	günahkarlık	hâs
gayrişahsî	güpegündüz	hasbî
gayritabî	güzellik	hasbîlik
gecelik	güzide	hassas
hassasiyet	hoyratlık	illiyet
haşarılık	hudutsuz	imansızlık
hata	hulâsa	imkân
hayır	hususî	impression
hayret	huysuzluk	ince
hayvanlık	hükümsüz	incecik
hazır	ılık	incelik
hazırlık	ıslak	indelicatesse
hemen	ıslaklık	inik
hepsi	iddiasızlık	inisyasyon
herze	ifraz	inkıraz
heyecanlı	iğrenç	inkıyat
heyecansız	ihmal	inkışaf
hıncahınç	ihsas	insicam
hırçnılık	ihtilâf	intiba
hız	ihtiva	intibak
hızla	ihtiyaç	intizam
hızlı	ihtiyarlık	intizamsız
hiçlik	ikâme	intizamsızlık
hilâf	ikmal	iptidaî
hilesiz	ikram	iradesiz
hissiz	ikrar	iri

hiza	iktifa	isabet
hizmetçilik	iktiza	isli
hocalık	ilân	istekli
isteksiz	kalan	katî
isteksizlik	kalıpsız	katiyyen
istical	kalite	katiyyet
istifade	kalkık	kayıp
istikrar	kamaştırıcı	kayıtsız
istikrarsız	kanatsız	kayıtsızlık
istirahat	kanlı	kaytan
işsizlik	kaos	kaza
iştahsız	kapalı	kazara
itimad	kapkaranlık	kederli
itimatsızlık	kaplı	kemiksiz
itina	karanlık	kendilik
itiyat	kararsız	kesafet
iyice	kararsızlık	kesik
iyilik	karartı	kesiklik
izafe	kargaşalık	keskin
kaba	karışık	keşmekeş
kabalık	karışıklık	keyif
kabalık	karmakarışık	kıdem
kabarık	karşılan -	kırıklık
kabasaba	karşılık	kırışık
kabil	karşılıksız	kırıksız
kabul	karun	kısıık

kadim	kaskatı	kıskançlık
kâfi	katılık	kıskıvrak
kıvırcık	köylü	mahiyet
kıvrak	kritik	mahkûmiyet
kıvrım	kundurasız	mahrem
kızgın	kurşunsuz	mahremiyet
kibarlık	kuru	mahrumiyet
kifayetsiz	kuvve	mahzun
kifayetsizlik	kuvvetli	mail
kilitli	kuytu	maksatsız
kimsesiz	küçüklük	makul
kimsesizlik	küfran	malentendu
kinayeli	küskün	mânalı
kirli	küstahlık	mânâsız
klâsik	lafazanlık	mânâsızlık
klişe	lâkayıt	manzara
kolay	lâyık	mâruz
kolaylık	leh	maskara
komik	leylî	maslahat
komiklik	loş	masumiyet
komplike	lüks	mat
korkunç	lüzumsuz	mavilik
koyu	macerasız	maymun
köhne	mağlûbiyet	mazbut
körpe	mağrurane	mazur
körpelik	mahcup	mecbur

körükörüne	mahdut	mecburiyet
meccanen	milliyetçilik	muvakkat
meçhul	misâl	muvazene
medenî	miskinlik	muvazenesizlik
medlul	mistik	muvazi
mektepsiz	miyopluk	mübalâğa
memnun	modern	mücadelesiz
memnuniyetsizlik	muadil	mücehhez
memuriyet	muamma	mücessem
menfi	muarız	müdürlük
mes'uliyet	muayyen	müfrit
mesele	muhakkak	mühim
mesuliyet	muhlis	mükemmel
mesut	muhtaç	mükemmeliyet
meşakkat	muhtelif	mülkiyet
meşgul	mukabil	mümkün
meşguliyet	muntazam	münasebet
meşum	musallat	münasebetsiz
metanet	musibet	münasebetsizlik
metin	mutaassıp	münasip
mevzun	mutad	münbit
meyus	mutedil	münevver
meyyal	muvaffak	münferit
mıhlı	muvaffakiyet	münhasır
mihver	muvaffakiyetsizlik	müphem
milliyet	muvafık	müreffeh

müsait	nazikâne	öfkeli
müsavat	nefis	öğretmenlik
müsavatsızlık	neşe	öksüzlük
müsavi	neşeli	ölesiye
müslümanlık	neşesiz	örnek
müspet	net	örtülü
müstağni	netice	papağanlık
müstait	neticesiz	paradoksal
müstakil	nihayet	paramparça
müstesna	nisbetsizlik	parasız
müşahhas	nişanlı	parçalanmaz
müşkül	nitekim	parlaklık
müşterek	noksan	patlak
mütemadi	nokta	pek
müthiş	normal	pembelik
müttefik	nümayiş	penceresiz
nadir	objektif	perişan
nadiren	olağan	peşisıra
nafile	olanca	pırıltı
nâhoş	oldukça	pis
nam	olgun	pişkinlik
namussuzluk	olgunluk	pişmanlık
namütenahi	orijinal	politikasız
nankörlük	orta	pos
narin	otomatik	pratik

rahat	sağlam	septik
rahatlık	sağlamlık	serbest
rahatsız	sahte	seri
rahatsızlık	sahtekârlık	serinlik
rakipsiz	sakatlık	sersemlik
rasgele	sakin	sertlik
rastgele	saklı	sessiz
realite	sarahat	sessizlik
reel	sarhoş	sevimsilik
refah	sarhoşluk	sıhhat
rehavet	sarıklı	sık
rehberlik	sarılı	sıkı
renkli	sarih	sıkılganlık
resmen	sarkık	sıkıntılı
reva	sarkıt -	sıkışık
rezalet	sarsılmaz	sımsıkı
romansız	satılık	sıra
rutubet	savruk	sigarasız
saadet	sebep	silâhlı
sabırsızlık	sebepsiz	silik
sabit	sefalet	silinmez
saçma	selâmet	sinik
saf	sembolik	sinirli
sâfi	senlibenli	sipsivri
sağ	sentez	sisli

sivil	şeffaf	tanınmaz
soğuk	şekil	taravet
soğukkanlılık	şenlik	tat
soğukluk	şer	tatlı
solgun	şerait	tazelik
soluk	şerik	teaffün
sönmez	şık	tebarüz
sönük	şiddetli	tecessüm
suizan	şifasız	tecrübelik
sukut	şiş	tefek
sunî	şişkin	tefrika
surî	şişkinlik	tehlike
susuzluk	şişlik	tehlikeli
sükûn	şüpheli	tehlikesiz
sükûnet	şüphesiz	tekâüd
sükût	taallûk	tekerrür
sûrat	tabîî	tekrar
sürekli	takat	telâşlı
sürpriz	takatsizlik	telâşsız
süzük	talih	tembel
şahadet	talihsiz	tembellik
şamarlık	talihsizlik	temiz
şart	tam	temkinli
şaşkın	tamam	temsil
şaşkınlık	tamtakır	tenezzülsüz

tenha	tuhaf	vaki
terbiyesizlik	tuhaflık	vakitsiz
tereddüt	türlü	var
tereddütsüz	uçuk	varlık
terli	uğurlu	vasıta
tesadüf	uğursuz	vazıh
tesadüfen	ukalâlık	vaziyet
tesirli	umumîyet	veçh
tesirsiz	unutulmaz	vefasızlık
teşevvüş	uygun	vefaten
tez	uygunsuz	vekâlet
tezat	uykusuz	vesile
tıkalı	uyuşuk	viran
tıkanıklık	uyuşukluk	vukuat
tıpkı	uzaklık	vuzuh
tıraşsız	ümitsizlik	yaban
tok	üstün	yabancılık
tokluk	üstüste	yağlı
topal	vahamet	yakalıklı
toptan	vahdet	yakın
torpör	vahi	yakınlık
tortu	vahşet	yalansız
tozlu	vahşî	yalnız
trait	vak'a	yalnızlık
trampa	vâkıa	yamalı

yaman	yepyeni	zayıf
yanlış	yerli	zebunküşlük
yanlışlık	yeter	zengin
yanlızlık	yığılı	zenginlik
yanyana	yığın	zeval
yapayalnız	yıkık	zevksizlik
yapılı	yırtıcılık	zevzeklik
yapışık	yırtık	zıddiyet
yapışkan	yok	zımnî
yapmacık	yokluk	zırhlı
yapraksız	yoksulluk	zıt
yarar	yorgun	zillet
yararsızlık	yorgunluk	zirve
yarı	yumuşak	ziyan
yarık	yumuşaklık	zor
yarımyamalak	yuvarlak	zorla
yasak	yüzükoyun	zorluk
yassı	zâhir	zorunluluk
yaşlı	zahmet	zulüm
yavaş	zalimâne	efkâr
yavaşça	zarar	eğreti
yayan	zararsız	ehemmiyet
yaylı	zaruret	ehemmiyetli
yayvan	zarurî	ehemmiyetsiz
yemişsiz	zavallı	ehven

ekseriya	enteresan	hezeyan
ekseriyet	enterprete	janr
ekûl	enva	mâna
elveda	enzar	mefhum
emanet	esas	safsata
emrivâki	esasen	söz
endaht	esprit	
enfin	eyyuhel	

3.19. Duygu İfade Eden Sözcükler

acı -	fevri	iğbirar
aff	gam	ilham
affet -	gıpta	incin -
alâka	gönül	incit -
alâkadar	gurur	istihfaf
alâkasız	hasret	istiskal
arzu	haz	iştiyak
azap	hazin	kahkaha
delik	heves	kıskan -
dert	heyecan	kin
dertlen -	hınç	korku
eğlen -	hırs	lirik
eğlence	hicap	maalmemnuniye
eğlenceli	his	matem

elem	hisset -	memnun
elim	hissiyat	memnuniyet
emel	hüzün	merhamet
endişe	ıztırap	minnet
endişeli	içerle -	minnettar
esirge -	içlen -	muhabbet
evham	iğbirar	munip
mülâzemet	safa	teessür
müteessir	samimî	tehevvür
müteheyyiç	samimiyet	teheyyüç
nefret	sev -	teselli
nostalji	sevda	tutkun
oh	sevgi	utanç
oo	sevinç	ümit
öç	sıcaklık	ümitsiz
öfke	sitem	üzül -
pasyon	şefkat	üzüntü
perva	şen	vay
pişman	şevk	yük
rahmet	tasasız	zaaf
romantik	tebessüm	zevk
romantizm	teessüf	

3.20.Eğitim İle İlgili Sözcükler

ders	idadî	maarif
entelektüel	imtihan	malûmat
ezberle -	irfan	manej
fakülte	lise	medrese
mektep	rüştiye	teneffüs
mezun	softa	teneffüşhane
mütalâa	tahsil	tıbbiye
nazarî	talebe	ulûm
nazariye	talim	üstât
pedagog	tedris	
pedagoji	tedrisat	

3.21. Eskimiş Sözcükler

menşe

uzviyet

yâre

3.22. Ev Eşyaları ve Mobilyalar

eşya

3.22.1. Dekoratif Öğeler

dekoratif

lamba

yaldız

3.22.2. Masalar

masa

kürsü

3.22.3. Sandalye ve Koltuklar

iskemle

kameriye

kanape

kanepe

koltuk

peyke

sandalye

şilte

3.22.4. Yataklar

divan

döşek

karyola

kundak

yatak

3.23. Gelenek ve Görenek Sözcükleri

an'ane

gelenek

nişan

ananevî

gelin

şehrayin

düğün

mevziî

3.24. Genel Yer Adları

çakkal

daire

darülmualimin

çamaşırhane

Darülfünûn

depo

3.24.1. Bina, İş Yeri ve Yapı Adları

apartman

hapishane

mağaza

atölye

hastahane

manav

bar

karakol

pasaj

bina

kayikhane

pazar

bitpazarı

kıraathane

poliklinik

büro

kışla

postahane

döşe -

klinik

temerküz

emlâk	kulüp	yapı
gar	kütüphane	yazıhane
gişe	lâboratuvar	yemekhane
han	lokanta	

3.24.2. Binanın Bölümleri ve Yapı Malzemeleri Adları

ahşap	kapı	pencere
alçı	kaplama	sahanlık
antre	kârgir	salon
avlu	kat	sınıf
bağdadiye	kepenk	sıva
balkon	kerpiç	siper
basamak	kiler	sofa
bodrum	kireç	tahta
boya	koridor	taraça
bölük	lâğım	taşlık
cam	lavabo	tavan
duvar	methal	temel
eşik	misil	tırabzan
harem	mutfak	vitrin
helâ	oda	yatakhane
hol	parke	zemin

3.25. Giyim, Kuşam, Kumaş ve İlgili Diğer Sözcükler

çamaşır	diktir-
çarşaf	iktisa
çarşafı	iktisa
deri	

3.25.1. Ceketler

ceket
kaput
palto
pardösü
setre

3.25.2. Dikim

cep	paça
ilmik	şiraze
ipek	yama
işleme	yün
örtü	

3.25.3. Elbiseler

elbise

esvap

kisvet

rop

tuvalet

üniforma

3.25.4. Etekler

etek

kloş

3.25.5. İç Giyim

don

fanilâ

kombinezon

korsa

3.25.6. Kep ve Şapkalar

fes

külâh

kalpak

sarık

kasket

şapka

kavuk

takke

3.25.7. Mefruşat ve Mefruşat Tasarımları

hare

perde

püskül

3.25.8. Moda Stilleri

başörtü stil

moda şık

model tesettür

peçe

3.25.9. Pantolonlar

Pantolon

3.25.10. Takı ve Aksesuarlar

cüzdan

köstek

saat

yüzük

3.25.11. Üst Giyim

boyunbağı önlük

entari pelerin

manto yelek

3.26. Gök Bilimi ile İlgili Sözcükler

ay gölge sema

aydınlık güneş ufuk

gök	mehtap
gökyüzü	nücum

3.27. Görüş ve Ülkü Sözcükleri

maksat	nasyonalist	spiritüalizm
materyalist	revolüsyoner	tarafdar
milliyetçi	sosyalist	vatanperver

3.28. Halk Ağzındaki Sözcükler

ayol
gayrık
mapus
yuva
Kafdağı

3.29. Hareket Sözcükleri

acık -	anlat -	bağır -
acıt -	ara -	bağla -
aç -	aran -	bağlan -
açıl -	arat -	bahset -
add	art -	bahşet -
ağırlaş -	arttır -	bak -
ağırlaştır -	as -	bakakal -
ağla -	asıl -	bakalım
ak -	astır -	bakın -
akıt -	aş -	ballandır -

akset -	at -	basıl -
aktarma	atfet -	bastır -
al -	atıl -	başla -
alçal -	atla -	bat -
alçalt -	atlat -	batır -
aldan -	attır -	bayıl -
aldat -	ayaklan -	becer -
aldır -	aydınlan -	bekle -
alikon -	aydınlat -	beklet -
alıkoy -	ayıl -	belir -
alın -	ayır -	belirt -
amel	az -	belle -
ameliye	azal -	benimse -
andır -	azalt -	benze -
benzet -	bul -	daral -
besle -	bulandır -	davran -
beyan	buldur -	daya -
bık -	bulun -	dayan -
bırak -	bulundur -	de -
biç -	buyur -	def
bildir -	bük -	değ -
bin -	bürün -	değdir -
bindir -	büyüle -	değiş -
birik -	büyüt -	değiştir -
biriktir -	büz -	del -
bit -	büzül -	den -

bitir -	canlan -	denil -
bocala -	cilala -	dik -
boğ -	ciltle -	din -
boğazla -	çalıştır -	dinle -
boğul -	çarp -	dinlen -
boşal -	çarpıl -	dinlendir -
boşalt -	çatla -	diril -
boya -	çek -	dirilt -
boyla -	çürü -	diz -
bozul -	dağıl -	dizdir -
böl -	dalış	dizil -
bölün -	damla -	doğrul -
doğur -	farket -	getiril -
dokun -	ferahla -	getirtil -
dokundur -	fırçala -	gevşe -
dol -	fırla -	gez -
dolandır -	fırlat -	gezdir -
dolaştır -	fırlat -	gezin -
doldur -	fiilî	gıcırda -
don -	fiskele -	gir -
doy -	fitle -	git -
doyur -	gammazla -	giy -
düğümle -	gecik -	giydir -
düğümlen -	geciktir -	giyin -
dürt -	geç -	gizle -
düş -	geçin -	gizlen -

düşür -	geçir -	gömül -
eğ -	geğir -	gönder -
eğil -	gel -	gör -
ekle -	geliver -	görül -
ele -	genişle -	görün -
em -	ger -	göster -
er -	geril -	götür -
et-	gerile -	gözet -
ez -	getir -	gücendir -
ezil -	getiril -	gül -
gülümse -	hortla -	güldür -
hafifle -	hoşlan -	inle -
hallet -	huylan -	islen -
hallol -	hüngür	işit -
haml	ıslın -	işle -
işlen -		

hararetlen -	ısır -	it -
harca -	ısıt -	itiver -
hareket	ıslan -	ittihaz
haricileş -	ıslat -	kabar -
hastalan -	iç -	kabart -
haşla -	içir -	kaç -
hatırla -	ifa	kaçın -
hatırlan -	ihtiyarla -	kaçır -
hatırlat -	ilâve	kahrol -
haykır -	ilerle -	kal -
hayranlık	ilikle -	kaldır -
hazırla -	ilmiklen -	kalıver -
hazırlan -	imren -	kalk -
hazırlat -	imzala -	kana -
hesapla -	in -	kanlan -
hıçkır -	inan -	kap -
hissettir -	incel -	kapa -
hohla -	indir -	kapan -
homurdan -	inhiraf	kapat -
kapıl -	kes -	kok -
kapla -	kesil -	kokla -
karala -	kestir -	kon -
karar -	keşfet -	kondur -
karart -	kıl -	konus -
karşıla -	kımıl da -	kop -
kasıl -	kımıldan -	kopar -
kastet -	kımıldat -	kork -

kaşı -	kıpırda -	korkut -
kat -	kıpırdat -	koş -
katıl -	kır -	koştur -
katla -	kırıl -	kov -
kay -	kırp -	kovala -
kaybet -	kıs -	kovul -
kaybol -	kısal -	koy -
kaydır -	kısıl -	köpür -
kayıt	kıvrın -	kucakla -
kaynat -	kıvrıl -	kudur -
kaz -	kıy -	kudurt -
kazan -	kız -	kullan -
kazandır -	kızır -	kur -
kazı -	kızart -	kurcala -
kekele -	kızdır -	kurtar -
kemir -	kilitle -	kurtul -

kuru -	okun -	parala -
kurul -	ol -	parçala -
kurula -	otur -	parçalan -
kuvvetlen -	oturt -	parla -
küçül -	ovala -	patakla -
manevra	ovmak -	patla -
men	ovuşturmak -	pişir -
meraklan -	oy -	püskür -
meth	oyala -	rahatla -
meyil	oyna -	rastgel -
meylettir -	oynat -	rastla -
mırıldan -	öde -	reddet -
muayene	öğren -	sabırsızlan -
muhakeme	öğret -	sakinleş -
müjde	öksür -	sakla -
müracaat	öl -	saklan -
müşamaha	ölç -	sal -
neşelen -	öldür -	salıver -
neşir	önle -	salla -
neticelen -	öp -	sallan -
nüzul	ört -	san -
okşa -	örtbas	sap -
okşan -	örtün -	saplan -
oku -	öttür -	sarart -
sarıl -	sık -	sök -
sark -	sıkıl -	sön -
sars -	sırala -	söndür -

savrul -	sırtla -	söyle -
savur -	sıva -	söylen -
say -	sıyır -	söylet -
sayıkla -	sıyrıl -	sus -
sayıl -	sız -	süpür -
seç -	sızla -	sür -
seçil -	sızlat -	sürt -
semir -	sil -	sürükle -
sendele -	silin -	sürüklen -
ser -	silk -	sürül -
seril -	silkele -	sürün -
serp -	silkin -	süründür -
sevdır -	sislendir -	süz -
sevin -	sivrıl -	şaşı -
sevk	soğu -	şış -
sezil -	sok -	şışır -
sıçra -	sokul -	şüphelen -
sıçrat -	sol -	tak -
sığ -	sor -	takıl -
sığdır -	sorul -	tamamla -
sığın -	soy -	tanı -
tanın -	tekzip	toparla -
tanıt -	telâfi	topla -
tara -	telmih	toplana -
tart -	tembih	tortulan -
tartıl -	teminat	tut -

tasnif	temizle -	tuttur -
tasrih	tenezzül	tutul -
tasvip	terakki	tutun -
tasvir	terk	tüken -
taş -	terket -	tükür -
taşı -	terle -	uç -
taşın -	terlet -	ufal -
taşla -	teslim	uğra -
tavsiye	teşhir	uğulda -
tâyin	teşhis	ulu -
tayy	teşkil	unut -
tebliğ	tevarüs	utan -
tecavüz	tık -	uy -
tedarik	tıka -	uyan -
tehir	tıkan -	uyandır -
tehkikat	tıraş	uydur -
tekmele -	tırmala -	uyu -
tekrarla -	tırman -	uza -
teksir	titre -	uzaklaştır -
uzan -	yala -	yavaşlat -
uzat -	yalat -	yay -
üfle -	yalvar -	yayıl -
ürk -	yan -	yaylan -
ürper -	yanıl -	yaz -
üşü -	yap -	yazdır -
vaadet -	yapıl -	yazıl -

vaid	yapıştır -	yazma
var -	yaptır -	ye -
vardır -	yar -	yedir -
vaz	yara -	yen -
vazgeç -	yarala -	yenil -
ver -	yarat -	yer -
veril -	yardım	yetiştir -
vukubul -	yarıl -	yığıl -
vur -	yarıla -	yık -
vurul -	yaslan -	yıka -
yadırğa -	yaşa -	yıkan -
yağ -	yaşan -	yıkıl -
yak -	yaşar -	yıl -
yakala -	yaşart -	yırt -
yakalan -	yaşat -	yırtıl -
yakınlaştır -	yat -	yol -
yaklaştır -	yatır -	yolla -
yont -	yutkun -	yürüt -
yor -	yuttur -	yüz -
yorul -	yuvarlan -	zammet -
yum -	yükle -	zapt
yumrukla -	yüklen -	zaptol -
yumuşa -	yüksel -	zayıfla -
yumuşat -	yükselt -	zehirle -
yut -	yürü -	

3.30. Hareketlilik, Davranış İfade Eden Sözcükler

akın	bağdaş	bus
akit	bakış -	buse
aksiyon	başkalaş -	coş -
alış -	bekleyiş	çak -
alıştır -	birleş -	çal -
alkış	birleştir -	çalış -
anlaş -	bitiştir -	çalkalan -
anlaşıl -	boğuş -	çalyaka
atış -	boz -	çaprazla -
atış	bozdur -	çarpiş -
ayaküstü	bozuş -	çarpiştir -
ayarla -	buruş -	çarpıt -
ayrıl -	buruştur -	çatıl -
çekin -	delin -	gençleştir -
çekiş -	derinleş -	gezinti
çekiştir -	devir -	gidiş
çevir -	deviril -	giriş -
çık -	dikil -	göç
çıkır -	dikleş -	görünüş
çıkış -	dikleştir -	görüş -
çıldır -	dile -	görüş
çırp -	doğrult -	gösteriş
çırpın -	dolama	güçleş -
çıtırda -	dolaş -	güçleştir -
çiğne -	dök -	gülümseme

çimdikle -	dökül -	gülüş
çivile -	dön -	gülüş -
çiz -	döndür -	güzelleş -
çoğal -	döşen -	hafriyat
çoğalt -	enerjik	hamle
çok -	faaliyet	harekât
çömel -	fenalaş -	hasıl
çöz -	feryat	haykırış
çözül -	fetih	helâlleş -
dağıt -	fonksiyon	hıçkırık
dal -	gayrendişlik	himaye
daldır -	geçiş	hitabe

hizmet	kararlaştır -	kucaklaş -
hulûl	karıncalan -	kurtuluş
hususileş -	karıncalanma	lob
hücum	karış -	mahv
ihata	karıştır -	mahvol -
iliş -	karşılaş -	mâtuf
iltihak	katılaş -	muahede
inhibit	kavga	muamele
intikal	kavuş -	muarefe
intişar	kavuştur -	mugalâta
irileş -	kaynaş -	muhafaza
istihale	kederlen -	muharrik
istinad	kırpıştır -	muhasebe
istismar	kıyas	mukabele
istisna	kızartma	mukavemet
işaret	kızış -	mukayese
ittihat	kolaylaştır -	murakabe
iyileş -	kontrol	müdahale
izmihlal	konuşma	münakaşa
jest	konuştur -	müşahede
kaçış -	koşuş -	müzakere
kak -	köpekleş -	nakil
kamaş -	köpüklen -	nefy
kamaştır -	kötek	neşelendir -
nez	rica	sevil -
nezaket	ricat	seviş -

nezaret	ricî	seyahat
nişanlan -	rivâyet	seyrekleş -
nüvaiş	rücu	sezdir -
oluş	saç -	sıçrayış
oyalan -	saçmala -	sıkış -
oyma	sadeleştir -	sıkıştır -
öfkelen -	saik	sıklaştır -
örme	sakın -	sıvazla -
parıltı	saldır -	sirayet
parlat -	sallantı	sivrilt -
patlat -	sar -	soyun -
payla -	sarar -	sözleş -
paylaş -	sarsıl -	sustur -
pembeleş -	sarsıntı	sümkül -
peş	sav -	süzül -
praksi	savuş -	şaş -
propaganda	selâmla -	şaşırt -
propagandacılık	selâmlaş -	şiddetlendir -
püskürt -	sergüzeşt	şüyü
reaksiyon	sersemle -	taarruz
refleks	sertleştir -	taassub
reprocher	seslen -	tabiye

tâdil	tatbikat	teslimiyet
tadilât	tebyiz	teşebbüs
tahammül	tecavüzî	teşekkül
tahavvül	teceddüt	teşennüc
tahkik	tecelli	teşerrüf
tahkikat	tecrit	teşrif
tahkim	tedbir	teşvik
tahliye	tedkik	teşyi
takallûs	teessüs	tevcih
takdim	tehdit	tevdi
takın -	tekâmül	teveccüh
takip	tekemmül	tevil
taklit	tekit	tezahür
talep	tekme	tik
talik	teksif	tirtir
tâmim	telâffuz	titrek
tâmir	telâş	tokat
tanış -	temarüz	topalla -
tanıştır -	temas	tutuştur -
tanzim	temayül	uğraş -
tard	temessül	uğraştır -
tariz	temeyyü	ulaş -
tasfiye	terkip	unuttur -
tashih	tesir	uyuş -

uyuştur -	yağma	yatıştır -
uyut -	yakınlaş -	yazılış
uzaklaş -	yakış -	yenileş -
uzlaş -	yaklaş -	yerleş -
ürküt -	yanaş -	yerleştir -
üşüş -	yanaştır -	yetiş -
vâsıl	yapış -	yumruk
veda	yaraş -	yumruklaş -
vızgel -	yaratılış	yürüyüş
yabancılaş -	yaşayış	zenginleştir -
yağış	yatış -	zuhur

3.31. Hastalık Adları ve Hastalıkla İlgili Sözcükler

ağrı	hasta	kus -
anemi	hastalık	maraz
asabiyet	humma	mefluç
baş ağrı	hummalı	menenjit
baygın	ıspazmoz	miyop
buhran	iğren -	nöbet
bulantı	ihtilâç	sancı
bunal -	ikter	sara
deli	illet	sarılık
dolama	kanser	septisemi
felç	kör	sıtma

somnambul	tüberküloz	yâre
şası	verem	
tifüs	yara	

3.32. Hava Olayları ile İlgili Sözcükler

bulutlu

es -

hava

iklim

kar

nem

nemli

3.33. Hayvan Adları ve Hayvan ile İlgili Diğer Sözcükler

ayı	hayvanat	kedi
balina	işkembe	köpek
böcek	kanat	maymun
hayvan	keçi	misk
örümcek	sürü	yengeç
sıçan	tırtıl	yılan
sinek	yem	yırtıcı

3.34. İdare ve İdari Olaylar ile İlgili Sözcükler

bayrak	imparatorluk	resmî
belediye	istibdad	saltanat
beyanname	işgal	sancak
elçi	meclis	sermuit
emir	miri	Vahidettin
emret -	müstebid	vali
idare	padişah	vilâyet
idareci	paşa	zabıt
idarî	payitaht	
ilmühaber	prens	

3.35. İlişki Sözlere

	lütfe
bonjur	
	pardon
bonsuvar	
	yavrum
canım	
	zâtıâliniz
kuzum	
	eyvallah
bravo	

3.36. İnsan Bedeni ve İnsan Bedeni İle İlgili Sözcükler

3.36.1. Akciğerler ve Solunum

ciğer
esne -
göğüs
nefes

sine

teneffüs

3.36.2. Ayaklar

adım

ayak

ayakucu

topuk

3.36.3. Baş

baş

kafa

3.36.4. Beyin

cerebral

3.36.5. Deri

cilt

et

etli

kabuk

kapak

kıl

ten

tırnak

tüy

3.36.6. Eller

avuç

başparmak

boğum

el

3.36.7. Gözler

göz

gözbebeği

gözkapağı

gözyaşı

gudde

3.36.8. İskelet Sistemi

bacak	dirsek	kol
beden	diz	mafsal
bel	dizkapak	natura
bilek	gövde	omuz
boy	iskelet	parmak
boyun	kaide	sırt
bünye	kemik	
cüsse	kıhıf	

3.36.9. Kalp

kalp

3.36.10. Kan

kan

nabız

tansiyon

3.36.11. Kas Hastalıkları ve Bozuklukları

kalbur

kambur

kulunç

otiskleroz

sakat

3.36.12. Kas Sistemi

adale

kalça

kucak

but

dizkapağı

3.36.13. Organlar ve Salgı Bezleri

ense

karaciğer

karın

öd

tükürük

uzuv

3.36.14. Psikoloji ve Psikiyatri

fütur

kriz

sinirlen -

halet

manyak

şema

kaçık

melânkoli

zıvana

kasvet

sıkıntı

keder

sıklet

3.36.15. Saç ve Saç Stilleri

Saç

Topuz

3.36.16. Sindirim Sistemi

hazım

işkembe

mide

3.36.17. Sinir Sistemi

beyin

duyu

sinir

3.36.18. Uyku

rüya

uyku

3.36.19. Vücut Salgıları

ter

koku

3.36.20. Yüz

ağız

burun

dudak

alın

cephe

geniz

bıyık

diş

gerdan

gırtlak

sakal

yanak

kaş

surat

yüz

kirpik

şakak

3.37. İnsani Vasf, Durum ve İnsanlık İle İlgili Sözcükler

abd	alkolik	beceriksiz
abus	âmil	bedbaht
âciz	anlayışlı	bedbin
aç	anlayışsız	bilmişlik
âdab	aptallık	borçlu
âdi	asabi	bön
âdil	asil	budala
ahmak	avare	cahil
ait	azgın	cânân
akıllı	azgınlık	câzibe
akılsız	azılı	cehalet
akilâne	bahtiyar	celalli
aldatıcı	barbar	cesaret
alık	barın -	cesaretsiz
alıngan	becerikli	cesur
cibilliyet	elpençe	hilekâr
cici	esir	hödük
cimri	eşkîya	hüviyet
civan	fakir	intellectuel
cömert	fammefatale	ikiyüzlü
cüret	fesat	imtiyazlı
cüretkâr	galip	inat
çalışkan	gauche	inhisar
çılgın	geçkin	insafsız
çocukça	haberdar	insanî

çocukluk	hain	insanlık
dalavereci	hamal	insiyak
dalkavuk	hasis	insiyaki
dalkavukluk	haşin	isterik
dargın	hatip	istidat
darıl -	havaimeşrep	istihâl
dobra	haydut	istismarcı
durgun	hayırhah	isyankâr
duygu	hayırlı	itibar
duygusuz	haylaz	izan
dürüst	haysiyetsiz	izzet
düşkün	herif	juste
düşkünlük	hinzır	kabîl
eda	hırçın	kabiliyet
egoizm	hırt	kabiliyetsizlik
kahpe	marifet	mümessil
kahraman	mâsum	münakkıs
kani	matemzede	müstehzi
kâni	mazlum	mûtaassıb
kapris	medih	nahvet
karakter	meftun	namuslu
ketum	meleke	nankör
kılavuz	melun	naz
kibar	mendebur	nazik
kibir	meraklı	nekre

kibirliklik	merhametli	nöbetçi
kimse	merhametsiz	okur
kişi	mesul	oyuncak
kişilik	meziyet	öksüz
koket	milyoner	pazarlıkçı
korkak	mirasyedi	piç
kumarbaz	maskin	pişkin
küstah	mizaç	qul
lâübalî	muannid	rabîta
maddecilik	muhadderat	rakip
mağlûp	muhakkar	rikkat
mağrur	muhatap	sabırlı
maharet	muhterem	sadme
mahrum	muktedir	saje
malik	müfli	saygılı
sebatkâr	tabiat	tab
seciye	tâlîp	yadigâr
sefil	tanıdık	yalancı
serkeş	tecavüzcü	yâr
serseri	terbiye	yardımcı
sevdalı	terbiyeli	yaya
sıkıcı	terbiyesiz	yoksul
sinsi	tufeyli	yolcu
snob	tutuk	yumurcak
soğukkanlı	tüfeyli	yürek

soyguncu	ukalâ	zâlim
soysuz	usta	zarafet
şahsî	uyanık	zarif
şahsiyet	vakur	zat
şeref	vâris	zebunküş
şikâyetçi	veli	zelil
şuh	verici	zibidi
şuursuz	vicdan	

3.38. İrade ve Düşünce Bildiren Sözcükler

amal	anla -	âraz
an -	anlayış	asıl
ayaklandır -	gaf	ısrar
bahane	gayret	ıttıla
bahanesiz	gayriihtiyarî	ibret
bahis	gayriiradi	icap
bahsol -	güç	icbar
baht	güven -	içtihâd
bakış	haber	iddia
beğen -	hacet	ideal
beğenil -	hafıza	idealist
bence	hâkimiyet	idrak
bil -	hakkında	ifade
bilgi	hâtıra	ifrat
bilin -	hayal	ifşa
cevap	hayalî	iftihar
çare	hedef	ihtimal

çat -	herhalde	ihtiyat
çıkar	hırslan -	ika
delâlet	hile	ilca
dene -	husus	imâ
dikkat	huy	inkâr
dirayet	hülya	intikam
disiplin	hüner	irade
fark	hür	irtica
fikir	hürriyet	isaf
fikirli	ıslâh	isnat
iste -	mâni	razı
istek	matlub	re'sen
isyan	mazeret	rey
itaat	mecal	rıza
itiraf	mecra	sabır
itiraz	menafi	sahip
izah	menfaat	salâhiyet
izahat	merak	sence
izale	mersi	sez -
izin	metod	sır
izzetinefis	mevzu	siluet
kabahat	muhayyile	sistem
kan -	mülâhaza	suret
kanaat	müsaade	süje
kandır -	mütefekkir	şans
karar	nasihat	şekva

kasıt	nisbî	şikâyet
kavra -	niyet	şuur
konsept	otorite	şüphe
koyu	özür	tâbir
kusur	perspektif	tafsilât
küryozite	plân	tahayyül
lâzım	prensip	tahlil
lüzum	program	tahmin
mahsus	proje	tahminen
tahrik	telkin	um -
takdir	tema	umul -
tarz	temellük	umur
tasavvur	temenni	umut
tasdik	temin	üz -
tatbik	tenbih	vaat
tatmin	tenkid	vehim
tavır	tercih	yalan
tazyik	tespit	zan
tebrik	teşekkür	zapturapt
tecessüs	tetkik	zekâ
teferruat	tezyif	zeki
teklif	tip	zihin
telâkki	uğur	zihniyet

3.39. İş, Meslek, Rütbe, Görev ve İlgili Diğer Sözcükler

ajan	avukatlık	başöğretmen
amele	bakkal	başşehbender
âmir	balıkçı	bekçi
asistan	bankacı	bezir
asker	başhekim	biletçi
aşçı	başhemşire	binbaşı
avukat	başmuallim	boyacı
branş	işçi	mezbaha
capitaine	işporta	muallim
çalışma	işsiz	muallimlik
çımacı	kadro	muavin
dahiliyeci	kahveci	mubassır
dilenci	kâhya	muharrir
distinguee	kasap	muhtar
doktor	kasaplık	muid
fotoğrafçı	katip	müdür
garson	kayıkçı	müdüriyet
gazeteci	kesici	müfettiş
gemici	kolleksiyoncu	mühendis
hademe	kolonel	mürebbi
hafız	korsan	müstehlik
hâkim	köle	müteahhid
hanım	kumandan	mütehassıs
hastabakıcı	maiyet	mütercim
hekim	makam	müvezzi

helvacı	memur	müzisyen
hizmetçi	merâtip	nazariyeci
hoca	mertebe	nazır
ırgat	mesai	nefer
imam	meslek	nöbet
istifa	meşgale	onbaşı
iş	mevkî	oportünist
öğretmen	sultan	tulumbacı
pastacı	şah	tüccar
polis	şâir	ulvî
proleter	şef	unvan
radde	şehbender	uşak
reis	şoför	vatman
ressam	tabip	vazife
riyaset	tellâl	yazar
rütbe	tercüman	zabıta
sanayici	terfi	zabit
sertabib	terzi	

3.40. Kanun

kanun

kanunî

3.40.1. Ceza ve İşkence Kanunu

cinayet	imhacı
hapis	işkence

hırsız kaçak

imha katil

3.41. Kavim ve Boy Adları

Kavim

3.41.1.Irk Adları

acem

Arabyan

Arap

Ermeni

ırk

3.41.2. Mensubiyet Adları

alman	hint	rus
amerikalı	ıraklı	şarklı
amerikan	ingiliz	trabzonlu
avrupalı	iranlı	türk
çinli	japon	türklük
ecnebi	kafkas	üsküdarlı
ekalliyet	kırgız	yunan
fransız	mısırlı	zenci
hindli	rum	

3.42. Kişisel Temizlik ve Bakım

bakım
krem

3.43. Madenler ve Enerji Kaynakları İle İlgili Sözcükler

bakır	elektrikli	maden
cevher	enerji	pendantif
çelik	gümüş	petrol
çinko	kömür	pırlanta
demir	kristal	sırma
elektrik	külçe	tunç

3.44. Maliye

3.44.1. Ulusal Para Birimleri

lira
liralık
mecidiye

3.45. Niteleme Sözcükleri

ilk	nice	ters
iyi	parlak	tertemiz
kalın	peyda	toplu
keyfiyet	sapasağlam	umumî
kısa	serin	uzak
koskoca	sevimli	vâsi
koskocaman	sıcak	yegâne
kötü	sıfat	yüksek
mevzubahis	şaheser	ziyade
muzaffer	taptaze	
müessir	taze	

3.45.1. Değer Yargılarını İçeren Niteleme Sözcükleri

ahlâk	azim	namus
ahlâki	aziz	nimet
ayıp	değer	paralık
azamet	helâl	

3.45.2. Fiziksel ve Bedensel Özellikleri İçeren Niteleme Sözcükleri

ablak	gergin	gürbüz
boğum	gevşek	güzel
donuk	güdük	hacim
engin	gür	hafif
harici	nokta	tıknaz

hoş	sade	tombul
hüsün	sarışın	ufacık
kılık	sath	ufak
kıyafet	sert	ufarak
kuvvet	seyrek	upuzun
küçük	sivri	uzun
leke	şişman	yeni

3.46.Ölçü Sözcükleri

ağır	derece	ölçü
ağırlık	fasıla	parça
ara	gayet	pare
arşın	gıdım gıdım	parti
az	hudut	seviye
azıcık	kırıntı	sonsuz
biraz	kısaca	total
boşluk	kısım	tutam
boyunca	kilo	yarım
bütün	mesafe	yudum
büyük	metre	zerre
çoğu	meyan	
çok	miktar	

3.47. Özel Adlar

Ahmet	Halis	Muide
Albeniz	Hamiyyet	Mustafa
Ali	Hasan	Mümtaz
Babıâli	Hâşim	Naciye
Baha	Haydar	Nafiz
Bahri	Hayde	Napolyon
Bauer	Hegel	Nazmiye
Besi	Hülya	Nietzsche
Besime	Hüseyin	Nihal
Buhari	Hüsnü	Orhan
Canan	İbrahim	PierreLoti
Celâl	İclâl	Quelch
Cemil	İhsan	Radek
Cemile	İsmail	Ramiz
Chopin	Kanuni Sultan Süleyman	Rasih
Desenchontee	Kemal	Reed
Fahriye	Lenin	Rosmer
Faik	Macbeth	Rüştü
Fazıl	Malaguena	Sabri
Fethi	Marx	Safiye
Feuerbach	Mehmet	Samiye
Firavun	Metin	Sâti
Göben	Mornier	Satiye
Halim	morso	Selâhaddin
Sofi	Şevket	Turhan

Sophie	Şeyhülislâm	Vahidettin
Spartakos	Şükrü	Vaide
Suphi	Tahsin	Vedia
Süleyman	Tayfur	Veli
Şablin	Tebriz	Yaşıkaro
Şakir	Tevfik	Seniye
Şamil	Todori	
Şems	Traven	

3.48. Renk Adları

abraş	gülkurusu	renk
ak	kara	sapsarı
al	kıpkırmızı	sarı
bembeyaz	kırmızı	simsiyah
benek	kızıl	siyah
beyaz	kumral	ton
beyazlık	lâcivert	yeşil
elâ	mavi	yeşilimsi
esmer	mosmor	
gri	pembe	

3.49. Sayı Sözcükleri

altı	elli	tane
altmış	iki	tek
beş	ikinci	une
beşinci	ikişer	üç
bin	kırk	üçer

binlerce	milyon	üçüncü
bir	milyonlar	yedi
birer	numara	yedinci
birinci	on	yetmiş
buçuk	otuz	yirmi
çift	sayılı	yüz
dokuz	sekiz	yüzler
dördüncü	seksen	yüzlerce
dört	sıfır	

3.50. Ses İle İlgili Sözcükler

ah	be	gık
aha	çağır -	gürültü
akis	çağırt -	hışırta
aks	çatır	lâf
aman	çığlık	lâkırdı
avaz	e	le
barbar	fısıltı	mırıltı
öhö	şapırdat -	vaveylâ
peltek	şırıltı	ya
ses	tıkırtı	
şangırtı	uğultu	

3.51. Siyasî Olaylar ve Siyaset İle İlgili Sözcükler

anarşi	emperyalist	komünizm
anarşist	emperyalizm	müstemleke
âza	federasyon	nasyonalizm
baskı	hariciye	parti
boykot	hegemonya	politika
boyunduruk	hükümet	Sevr
burjuva	Hümayun	siyasî
buyruk	ihtilâl	tampon
casus	ihtilâlci	ülmatom
Çarlık	iktidar	vatandaş
darbe	inkılâp	
demokrat	inkılâpçı	

derebeyi	itilâf
devlet	ittifak

3.52. Soru Sözcükleri

cio	mu	nereden
hangi	mü	niçin
hani	nasıl	soru
hayrola	ne	sual
kaç	neden	
kim	nedir	
mı	nen	
mi	nere	

3.53. Sosyal Olaylarla İlgili Sözcükler

dâvet	meclis	proletarya
entrika	merhale	sohbet
etekte -	parya	toplantı
kongre	patriarkal	

3.54. Sosyoloji ve Kùltür

kavim

kùltür

kùltürel

subjektif

3.55. Spor ve Oyunlarla İlgili Sözcükler**3.55.1. Avcılık**

av

avla-

3.55.2. Hobi

koleksiyon

3.55.3. Okçuluk

kavs

ok

yay

3.55.4. Şans Oyunları

kumar

oyun

poker

3.56. Tabiat Taklidi Sözcükler

gıcırtı

inilti

şırr

şırıltı

3.57. Tarım

ek - pamuk

jaşer saman

mahsul tohum

müstahsil ziraat

3.58. Taşımacılık ve Ulaşım

arşe gümrük nakliye

cevher havale vasıta

çarh istif yol

dönemeç şebeke

3.58.1. Denizcilik

3.58.1.1 Deniz Araçları

gemi	kayık	vapur
kamara	kürek	yelken
kamarot	sandal	

3.58.1.2. Liman ve İskeleler

İskele

3.58.2. Kara Taşımacılığı

3.58.2.1. Motorlu Taşıtlar

direksiyon

kamyon

otomobil

taksi

3.59. Toplum İlişkileri ile İlgili Sözcükler

ahali	cemiyet	nizam
ahbap	enternasyonal	peşkeş
aile	halk	rekabet
ailece	heyet	salık
ailevî	içtimâi	selâm
alafranga	kalabalık	sivilizasyon
âlem	keddeyn	sosyal
antagonizm	kozmopolit	sosyete

aristokrasi	mahsul	şahıs
arkadaş	mecmua	şayğa
arkadaşlık	medeniyet	tabaka
beşer	mensup	yabancı
beşerî	misafir	ziyafet
beşeriyet	mucize	ziyaret
camia	mükâfat	zümre

3.60. Yayımcılık ve Gazetecilik

kapak	nüşa
kitap	risale
kopya	sahife
matbuat	serlevha
müellefat	

3.61. Yazın Adları

3.61.1. Dergi Adları

Sebilürreşad

3.61.2. Diğer Yazı Adları

cüz	manzume	şiiir
hamiş	mecmua	talimat
hikâye	mektup	vekâletname
imza	not	vesika
liste	nutuk	vezin
lûgat	roman	
makale	satır	

3.61.3. Kurum ve Kuruluş Adları

müessese
şube
tesis
vakıf

3.61.4. Lakap, Unvan Adları

bey	külhanbey	Madam
beyefendi	Lady	mister
efendi	lakap	mösyö
Kanuni	lhomme	

3.62. Yeminler

amenna	tövbe
billâhi	vallahi
hâşa	yemin

3.63. Yer Adları

3.63.1. Başkent Adları

Paris

Roma

3.63.2. Bölge Adları

Alzasloren	Hindiçin
Anadolu	Hive
Buhara	Karadeniz
Bülûcistan	Steinhard

3.63.3. İlçe, Semt, Sokak, Mahalle ve Köy Adları

Beyoğlu	Kabataş	Soğukçeşme
Boğaziçi	Kadıköy	sokak
Cibali	Karaköy	Şehzadebaşı
Cihangir	köy	Şişli
Eminönü	Küçükayasofya	Taksim
Fatih	mahal	taşra
Fazılpaşa	mahalle	Tepebaşı
Fenerbahçe	Mahmutpaşa	Üsküdar
Galata	Makriköyü	Vefa
Gülhane	Mehmetpaşa	Vezneci

Heybeli

Sirkeci

Yenikapı

3.63.4. Özel Yer Adları

Çemberlitaş

etraf

Dicle

Fırat

ecoute

memleket

etraf

3.63.5. Şehir Adları

Adana

Erzurum

Konya

Aksaray

Hamburg

Londra

Ankara

İstanbul

metropol

Bursa

İzmir

şehir

Elâzığ

İzmit

3.63.6. Ülke Adları

Afganistan

Hindistan

Macaristan

Almanya

Hollanda

Malta

Arabistan

Irak

Mısır

Azerbaycan

İngiltere

Musul

Başkırdistan

İran

Rusya

Ermenistan

İspanya

Suriye

Estonya

İtalya

Tataristan

Filistin

Japonya

Türkistan

Finlândiya

Kafkasya

Türkiye

Fransa

Kore

Ukrayna

Gürcistan

Lehistan

Yunanistan

3.63.7. Yerleşim Yeri Adları

cadde	Kartaca
ev	meskûn

3.64. Yön Adları

alçak	dip	şakulî
alt	garp	şark
altbaş	iç	şura
arka	içeri	taraf
arkaüstü	içre	uç
art	ileri	ufkî
aşağı	istikâmet	üst
beriki	karşı	veçhile
bertaraf	la	yan
bura	ora	yanıbaşı
cihet	öbür	yukarı
çıkış	ön	
derunî	öte	
dış	pest	
dışarı	sol	

3.65. Zaman Adları

3.65.1. Zaman, Çağ, Devir

akşam	aniverser	çarşamba
ân	aylarca	çoktan
anda	başlangıç	daima
daimî	esna	istiklâl

dakika	evvel	kurunuvusta
dakikalık	evvelâ	mazi
demadem	evvelce	müddet
demin	evveliyat	nehari
derhal	evvelki	orta
deveran	ezel	önce
devir	ezelî	saatlerce
devran	fi	sabah
devre	gece	safha
ebedî	geceyarısı	saniye
ebediyen	geç	silsile
ebediyet	geçen	son
edvar	geçmiş	şafak
er	hâlâ	şimdi
erken	henüz	şimdilik
vakit	hep	
yılbaşı	takvim	

3.65.2. Yıl, Mevsim, Ay, Gün

bugün	mayıs	şubat
dün	mevsim	Temmuz
ertesi	öğle	teşrinievvel
gün	pazartesi	teşrinisani
gündüz	perşembe	yarın
hafta	salı	yaz
kış	sene	yıl
mart	senelik	

3.66. Terimler

3.66.1. Dil ve Edebiyat Terimleri

aksan
antoloji
imek

3.66.2. Dil Bilgisi Terimleri

ad	hece
edebiyat	ibare
edil -	isim
harf	şive
hat	teşbih

3.67. Felsefe Terimleri

antitez	ekol	ideoloji
determinist	felsefe	lâmarkizm
determinizm	felsefî	materyalizm
Eflâtun	idealizm	

3.68. Fizik, Kimya ve Biyoloji Terimleri

alev	cereyan	damla
ateş	cıva	duman
atom	cilâ	eri -
buz	cisim	eter
fen	ispirto	mekanik
fiyevr	istim	metafizik
fizyoloji	iştial	mücerred
fizyolojik	jelâtin	teori
fizyonomi	kabarcık	zehir
füzyon	ışık	kül
buz	ışın	madde
gaz	köpük	maddî
havagazı	cisim	mayii
hücre	küf	
fizyonomi	kabarcık	

3.69. Hukuk Terimleri

adalet	hak	iltimas
beraet	hukuk	iltizam
boşan -	hüküm	irca
celp	icrâ	ispat
ceza	idam	mahkeme
cürüm	ihbar	maznun
dâva	ihtar	şahit
delil	ilga	vasiyet

3.70. Mantık ve Ruh Bilimi Terimleri

akıl	kâbus	muhteva
düş	mantık	ruh
inşirah	mantıkî	ruhî

3.71. Matematik Terimleri

çap	üçgen
ehram	yekûn
eksil -	yüzde
riyazî	zikzak

3.72. Mimari Terimler

3.72.1. Dinî Binalar

camî

3.72.2. Ev İnşası

ahır

bölme

3.72.3. Ev Tipleri

hane

kulübe

köşk

yalı

3.72.4. Evrensel ve Yerel Türk Mimarisi

hamam

3.72.5. Kaleler ve Orta Çağ Binaları

kale

3.72.6. Köprüler

iskele

köprü

3.72.7. Mezarlıklar, Türbeler ve Yazıtlar

kabir

mabet

mezar

3.72.8. Mimari Stiller

direk

kubbe

kuyu

minyatür

sedd

yokuş

3.73. Müzik Terimleri

bariton	parça
marş	pes
melodi	Seranad
musiki	sonat
müzik	türkü
nota	

3.73.1. Nefesli Çalgılar

düdük

3.73.2. Vokal ve Şarkı

şarkı

3.73.3. Telli ve Yaylı Çalgılar

saz

3.74. Resim Terimleri

illustration

resim

tablo

yağlıboya

3.75. Sağlık ve Tıp Terimleri

3.75.1. Cerrahi ve Tıbbi Prosedürler ile İlgili Terimler

ameliyat

pansuman

3.75.2. Ecza Dolabı ve İlaçlar

fitil

hap

merhem

sargı

şurup

tentürdiyod

3.75.3. Tıbbi Alan ve Uzmanlıklar

eczane

3.75.4. Tıbbi Araç Gereçler

enjeksiyon

ilâç

3.75.5. Tıbbi Terminoloji ve Testler

emoroji

3.76. Sanat Terimleri

jön

sanat

sanatkâr

sembol

3.76.1. Dans

dans

jete

rakkas

3.76.2. Fotoğrafçılık

fotoğraf

portre

poz

3.76.3. Heykel, Heykelde Kullanılan Mermerler

balmum

heykel

kalıp

nüans

porselen

3.76.4. Performans ve Sahne Sanatları

dram

prova

rol

3.76.5. Sanat Araç Gereçleri ve Malzemeleri

kostüm

maske

3.77. Sinema, Tiyatro, Radyo, Televizyon Terimleri

dekor

sinema

telefon

telgraf

tiyatro

3.78. Tarih Terimleri

tarih

tarihî

3.79. Ticaret, İş ve Ekonomi Terimleri

akçe	iade	perakende
alım	iflâs	peşin
altın	ikramiye	piyango
aylık	iktisaden	rüşvet
azil	iktisadî	sanayi
banka	irad	sarf
bedava	istihsal	sat -
bilânço	işletil -	sâtı
borç	ithalât	satım
bütçe	kapitalist	satın
dükkân	kapitalizm	senedat
ekonomi	kâr	sermaye
emek	kazanç	servet
eser	komisyoncu	sipariş
esnaf	maaş	şirket
fabrika	mâl	tahsisat
farmason	mezat	taksit
fiyat	miras	tasarruf
ganimet	mühlet	ticaret
geçim	mülk	ucuz
hesap	müşteri	yevmiye

hisse

para

3.80. Atasözleri

Denize düşen yılana sarılır.

Akmasa da damlar.

3.81. Deyimler

Aklı kesmemek

Aklına esmek

Aklına koymak

Alıkoymak

Ali'nin külahını Veli'ye,
Veli'nin külahını Ali'ye
giydirmek

Ayağının altına almak

Başına kanlar çıkmak

Batıp çıkmak

İçi yanmak

Kalbi zayıf olmak

Kavuk sallamak

Kendi kuyusunu kendi
kazmak

Kendinden geçmek

Zıvanadan çıkmak

Yerin dibine geçmek

Canını burnundan getirmek

Canını sıkmak

Cehennem azabı çekmek

Dişini sıkmak

Elpençe divan durmak

Gammazlamak

Geçinip gitmek

Gönül vermek

Göz atmak

Kendini bırakmak

Kendini kaybetmek

Kıyametler koparmak

Kulak asmak

Kulak vermek

Ümitlerini dibine kadar
kazımak

Gözleri kararmak

Gözü dalmak

Gözünün önüne gelmek

Hatıraları uyandırmak

Hatırına getirmek

Parlayıp sönmek

Saman altından su yürütmek

Sinire dokunmak

Sinirleri ayakta olmak

Tereddüdün içini doldurmak

3.82. İkilemeler

Ufak tefek	Körükörüne
Teker teker	Yarım yamalak
Birer birer	Falan Filan
Hüngür Hüngür	Gıdım gıdım
Zapturapt	

3.83. Boş Sözcükler (Edat, Zamir, Bağlaç vb.)

acaba	bana	beri
ama	bazen	bile
amma	bazı	birçok
ancak	belki	biri
artık	ben	birkaç
birtakım	epey	herbiri
biz	epeyce	herhangi
bizzat	evet	herkes
böyle	ey	hiç
böylece	eyvah	hiçbir
bu	eyvallah	hülâsa
bunlar	fakat	ibaret
cest	falán	için
çünkü	faraza	iken
da	filân	ile
daha	fois	ise
dair	galiba	işte

de	gelgelelim	itibaren
de	gene	itibariyle
defa	gibi	kadar
değil	göre	kâh
diğer	gûya	kendi
diye	güya	kere
dolayı	haddizatında	keşke
eğer	halbuki	keza
eğerçi	hariç	kısmen
eh	hattâ	ki
elbet	hele	kimi
elbette	hem	lâkin
en	her	lui
maamafih	sen	viens
madem	sırf	yahut
mademki	sıyga	yana
meğer	siz	yâni
meselâ	sizce	yeniden
mutlaka	sonra	yerine
nazaran	sümme	yoksa
neler	şahsen	yüzünden
neredeyse	şayet	zaten
neyse	şey	zira

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda Peyami Safa'nın *Biz İnsanlar* romanı, söz varlığı açısından incelenmiştir. İnceleme tematik sınıflandırma ile daha da detaylı bir hâle getirilmiştir. Sözcüklerin temel söz varlığının yanı sıra karşıladığı kavramlar da değerlendirmemizde yol gösterici olmuştur.

Peyami Safa, *Biz İnsanlar* romanında toplam 81.167 sözcük kullanmıştır. Bu sözcüklerin 5.119'u madde başı olarak incelenmiştir. Tematik olarak incelenen sözcükler aslında Peyami Safa'nın dil yapısını ve söz varlığını da göz önüne sermektedir. *Biz İnsanlar* romanı, mütareke döneminin izlerini ve düşünce yapısını da öne çıkarmaktadır.

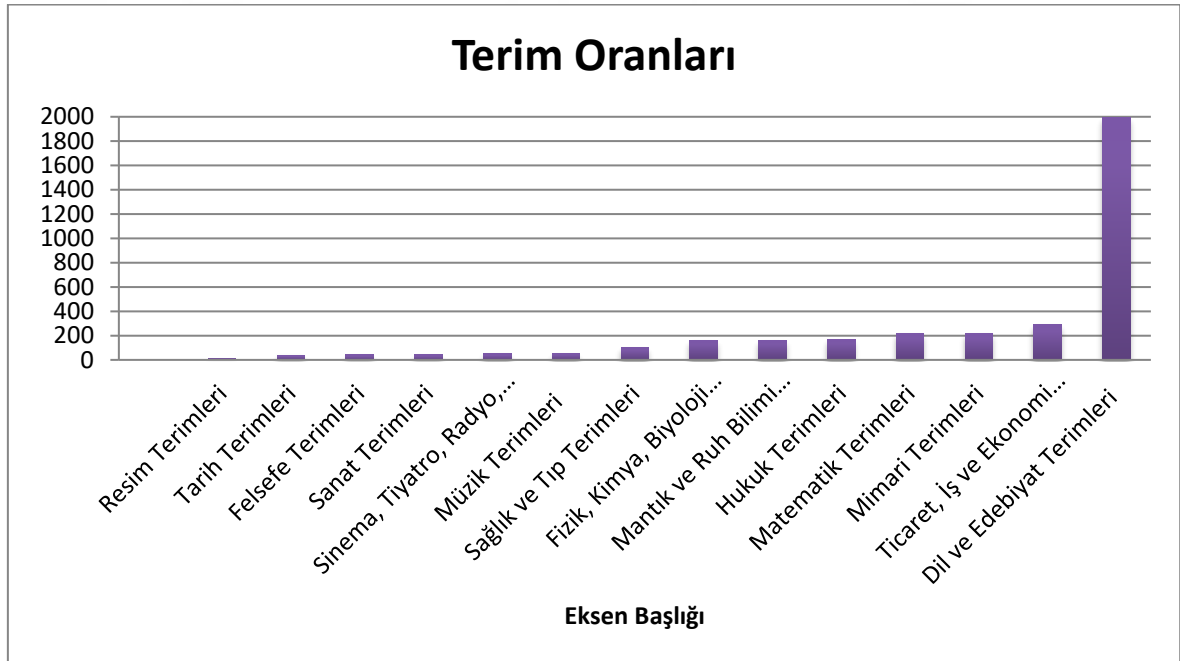
Çalışmamızda daha önce yapılan tematik sınıflandırma çalışmalarında kullanılan kavramlar seçilmiştir. Kullandığımız kavramlar kendi içerisinde de alt başlıklara ayrılmaktadır. Toplamda 5.119 sözlük birimi, 83 ana başlık, 125 alt başlıktan oluşmaktadır. Bir sözcük birimi kimi zaman birden fazla kavram başlığının altında yer almaktadır. Bunun nedeni kitapta geçen sözcüklerin bağlam içerisinde değerlendirilmesidir. Kimi sözcükler anlam çeşitliliğine sahip olmakta ve karşıladığı kavram bakımından farklılaşmaktadır.

Biz İnsanlar romanında kullanılan tematik sınıflandırmaların sayısal ifadesi: 1 beddua sözcüğü; 2 atasözü; 3 eskimiş sözcük; 9 halk ağzında kullanılan sözcük; 20 yemin sözcüğü; 27 dua; 48 deyim; 75 argo ifade; 2 kavim ve boy adı; 8 gelenek ve görenek ifadesi; 10 sosyoloji ve kültür terimi; 366 toplum ilişkisi adı; 11 maliye terimi; 14 tabiat taklidi sözcük; 18 ilişki sözü; 19 büyü ve doğaüstü güç ile ilgili sözcük; 245 din ve inanç adı; 29 tarımla ilgili sözcük; 47 maden ve enerji kaynağıyla ilgili sözcük; 48 görüş ve ülkü sözcüğü; 49 bitkiyle ilgili sözcük; 65 hayvanla ilgili sözcük; 56 sporla ilgili sözcük; 71 birleşik ad; 78 sosyal olay; 98 hava olayı; 99 gök bilimi terimi; 116 bilim ve sanat adı; 480 yazın adı; 101 yayıncılık ve gazetecilik terimi; 41 kanun; 125 askerlik adı; 141 idare ve idarî olay ifadesi; 196 siyasî olay ve siyaset ile ilgili ad; 1.131 iş, meslek, rütbe, görev adı; 166 taşımacılık ve ulaşım terimi; 178 değer yargısı; 224 renk adı; 228 hastalık adı; 1.202 insan organı ifadesi; 243 cinsiyet, insan ömrü ve ilişki adı; 5 kişisel temizlik ve bakımla ilgili sözcük; 287 ev eşyası ve mobilyayla ilgili sözcük; 41 araç ve eşyayla ilgili sözcük; 293 giyim, kuşam ve kumaş adı; 315 beslenme adı; 349 coğrafi ad; 495 yer adı; 355 coğrafi yer adı; 916 genel yer adı; 393 eğitim adı; 439 ses adı; 5 672 niteleme; 3.104 özel ad; 1.401 birey ifadesi; 893 insanî vasıf, durum ve davranış adı; 2.466 hareketlik ve davranış ifadesi; 1.689 ölçü adı; 4.073 sayı adı; 1.798 soru adı, 2.034 zaman adı, 2.515 yön

adı, 1.121 duygu ifadesi; 3.362 irade ve düşünce adı; 8.060 durum; 14.029 hareket ve 15.588 boş sözcük vardır.

Metinde kullanılan terim oranları ise şu şekildedir; 11 resim; 40 tarih; 42 felsefe; 43 sanat; 50 sinema, tiyatro, radyo, televizyon, 55 müzik; 102 sağlık ve tıp; 156 fizik, kimya ve biyoloji; 159 mantık ve ruh bilimi; 166 hukuk; 216 matematik; 218 mimari; 293 ticaret, iş ve ekonomi; 1990 dil ve edebiyat terimi. Kullanılan terim oranlarıyla ilgili grafikler anlaşılmayı kolaylaştıracaktır.

Tablo 3. Terim Oranları

Akçay, *Peyami Safa'ya Göre Türk Dili* yazısında Peyami Safa'nın terimler için görüşünü şu şekilde aktarmıştır; Peyami Safa'nın terimleri değerlendirışı Batı terminolojisiyle bağlantılıdır. Üç ayırdığı terimleri şu şekilde sınıflandırmaktadır; ilim dilinde kullanılanlar, hem ilim hem hayat dilinde kullanılanlar, hem ilim dilinden hem de müşterek dilden farklı olanlar (2005: 04). Buradan hareketle söyleyebiliriz ki; metinde geçen terimler her üç başlığın altında da kendini göstermektedir.

Birden çok alanda ve grupta yapılan sınıflandırmalar sayısal olarak farklılık göstermektedir. Peyami Safa'nın romanında geniş bir söz varlığı olmasına rağmen kültürün akıcılığını sağlayan atasözleri, deyimler, eskimiş sözcükler ve halk ağzında kullanılan

sözcüklere çok az yer verilmiştir. Dil özelliklerinde değindiğimiz diğer kaynaklardan da aldığımız verilere göre, Peyami Safa'nın atasözü, deyim ve halk ağzında kullanılan sözcükleri özenle kullanıldığı ve sıkça yer verdiği görüşüne zıt bir sonuçla karşılaşmıştır. Metinde en az oranda işlediği sözcükler bu gruptadır. Romanda iki atasözü kullanılmıştır. Bulundukları cümleler ise şu şekildedir; “ ‘denize düşenin yılana sarılma’sına mı benziyor?’ , “ ‘akmasa da damlar’ , herhalde bir tahsilatları vardır.”

Peyami Safa'nın *Biz İnsanlar* romanındaki dil kullanımı, sözcüklerin bağlam akışına bakıldığında akıcı ve tasvirler bakımından çok güçlüdür. 245 psikolojik içerikli terim kullanılmıştır. Bundan dolayı psikolojik yansımaları metinde görmek mümkündür ve tasnifler bu şekilde işlenmiştir. *Biz İnsanlar* romanında geçen psikolojik sözcüklere örnek olarak, *kriz*, *manyak*, *melânkoli*, *sıkıntı*, *sıklet*, *kasvet* sözcükleri verilebilir.

Biz İnsanlar romanında sıkça kullanılan sözcüklerin başında hareket sözcükleri, durum bildiren sözcükler, sayı adları, irade ve düşünce bildiren adlar, özel adlar gelmektedir.

Benzersiz madde başı olarak 5.089 sözcük kullanmıştır. Bu da Peyami Safa'nın sözcük hazinesinin ne kadar geniş ve derin olduğunu göstermektedir. Birbirinden farklı sözcüklerin kullanım yoğunluğu ise söz varlığını değerlendirme aşamasında bize yardımcı olmaktadır.

Çalışmamızda geçen yabancı sözcüklerin sayısı 2.972'dir. *Biz İnsanlar* romanında Türkçe sözcüklere daha fazla yer veren Peyami Safa, Türk dilinin zenginliğini ortaya koymaya çalışmıştır. Romanın söz varlığında 32 farklı yabancı dile ait sözcükler bulunur. Geçmişten bugüne dillerin evrilerek gelmesi ve birbirlerinden farklı dillerden etkilenecek yeni sözcüklerin oluşmasından kaynaklı sentez dilli sözcükler meydana gelmiştir. Giriş bölümünde söz ettiğimiz sentez sözcükler iki dilin söz varlığına ait sözcüklerin bir araya gelmesinden oluşan birleşik sözcüklerdir. Metinde kullanılan bu gibi sentez dilli sözcükleri de dahil edersek toplam 73 yabancı dilden alıntı yapıldığını söyleyebiliriz. Sentez dilli sözcüklere örnek olarak, *âşıkane* (Arapça-Farsça), *başhekim* (Türkçe-Arapça), *esrarengiz* (Arapça-Farsça), *postahane* (İtalyanca-Farça), *beyefendi* (Türkçe-Yunanca), *hastabakıcı* (Farsça-Türkçe) vb. sözcükler gösterilebilir.

Biz İnsanlar romanı, mütareke dönemini konu alan bir romandır. Peyami Safa'nın kullandığı Arapça, Farsça ve Fransızca sözcükler, diğer yabancı dillerden alınmış sözcüklerin sayısına göre daha fazladır. Onun, bulunduğu dönem içerisinde kullanılan dil

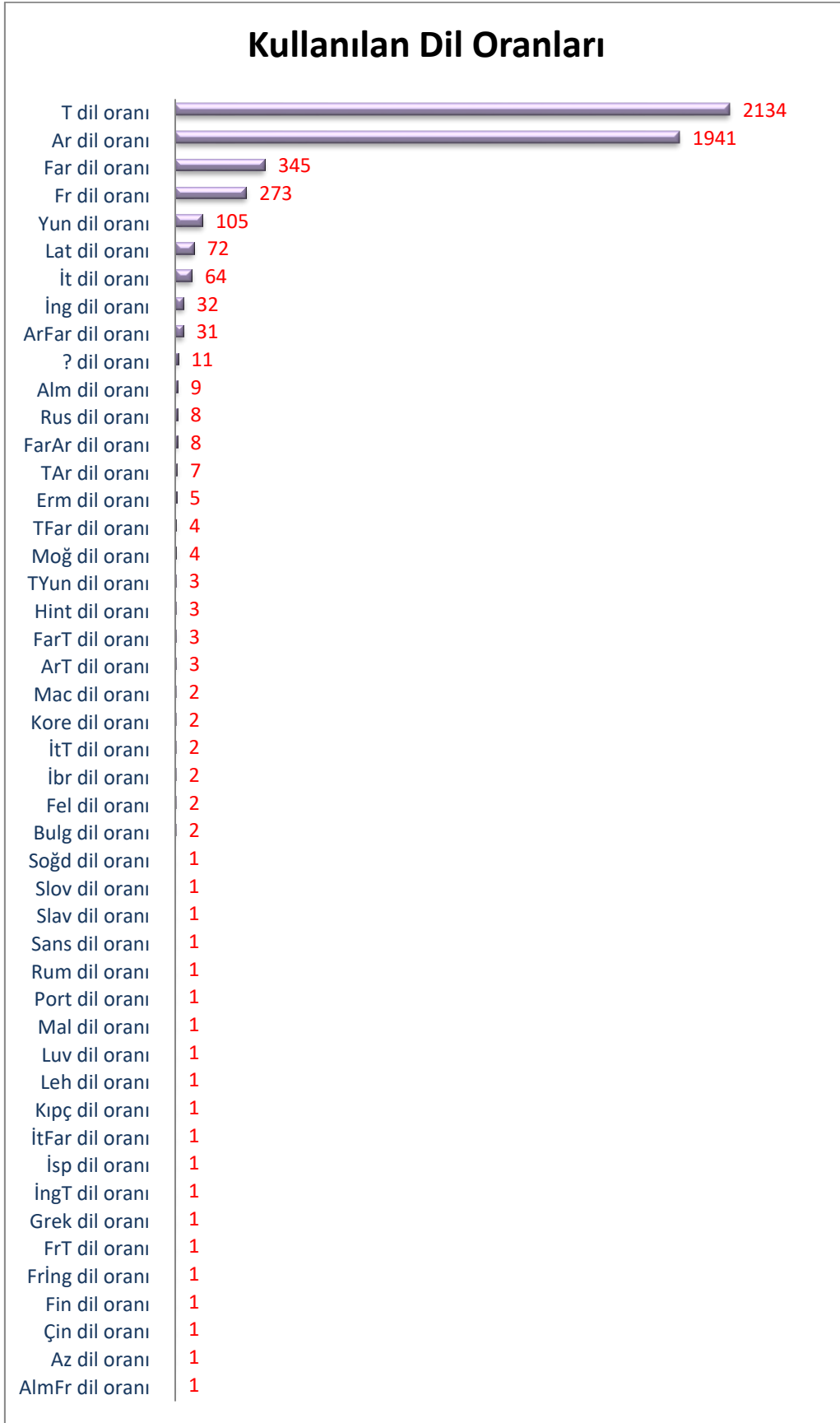
özelliklerini eserine taşıdığını gözlemlenmektedir. Mütareke döneminde kullanılan Arapça ve Farsça sözcükler romandaki tasvirleri zengileştirmiştir. Dönemin Osmanlı Türkçesi etkisindeki dil özelliklerini net bir şekilde yansıtmıştır. Örneğin Arapça sözcükler; *beyân, hareket, amel, kayıt, meth, meyil, tasvip, tâyin, tecavüz, zapt* vb., Farsça sözcükler; *gerdân, güller, gürbüz, güzide, hafta, nankör, sipariş, siyah, serseri, zil* vb. sözcükler romanda kendilerine yer bulmuştur.

Fransızca'nın yoğun olarak kullanılmasının nedeni ise, aynı şekilde dönemin etkisi ve eserde geçen olaylarda Doğu-Batı sentezinin izlerini daha da belirgin hale getirme çabasıdır. Örneğin *enteresan, estetik, etatampon, fizyoloji, farmason, janr, jaşer, jön, metre, normal, müzik, tren, tuvalet* vb. sözcükler.

Biz İnsanlar romanı “Dil Devrimi”nden beş yıl sonra yazılmasına rağmen o dönemin sadeleşme ve kendi gereksinimini gideren bir Türk dili yaratma çabasının izlerini de taşımaktadır. O dönemde Arap alfabesiyle birlikte kullanılan dil, Latin alfabesinin kullanılmaya başlamasıyla dilde yalınlaştırma ve kültürü dile yansıtma hedefinin ilk adımları tam anlamıyla atılmış oldu.

Peyami Safa, dilde sadeleşmeyi desteklerken Latin alfabesinin yanında Arap alfabesinin de öğretilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Arap harflerinin bilinmesi onun tarafından ilimde derinleşmenin ilk ve temel adımı olarak görülmektedir. Türk dilinde sadeleşmenin yani öze dönüşün savunucusu olmasına rağmen yabancı kökenli sözcüklerin kullanılmasına da metinlerine verdiği anlamlar bakımından önem vermiştir.

Tablo 3. Kullanılan Dil Oranları

Sözcükler, bağlam içerisinde değerlendirildiklerinde temel anlamlarına bağlı olarak yeni anlamlar kazanırlar. Bu da çok anlamlılık olgusunu doğurur. *Biz İnsanlar* romanındaki sözcüklerin asıl anlamının yanında sıkça farklı anlamları da kullanılmaktadır. Bu da Peyami Safa'nın dilini zengin bir şekilde kullandığını göstermektedir. Anlam bilimi alanında değerlendirmek gerekirse, tematik olarak incelenen *Biz İnsanlar* romanı, kavram eşleştirmeleriyle daha da detaylandırılmış ve bağlam değerlendirilmesi yapılmıştır. Temel anlamının yanında yan anlamlar kazanan sözcüklerin metnin akıcılığına ve derinliğine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Örneğin *akıbet, arka, ayaküstü, ayrılık, boğum, boyalı, çocukluk* vb. sözcükler metinde yan anlamlarıyla birlikte kullanılarak metne derinlik kazandırmıştır.

Peyami Safa'nın günlük yaşam dilinden ayrılmayarak ancak anlatımı da tekdüze hale getirmeden kullandığı bu sözcükler, kavram çeşitliliğini de arttırmıştır. Günlük yaşamda kullanılan kavramlar farklı oranlarda karşımıza çıkmaktadır. Buna göre giyim, kuşam ve kumaş ile ilgili sözcükler (293 adet); *etek, pantolon, elbise, perde, ceket, ayakkabı* vb., ticaret, iş ve ekonomi sözcükleri (293 adet); *banka, altın, borç, ekonomi, hisse, ikramiye, ithalat, geçim* vb., ev eşyaları ve mobilyalar (287 adet); *masa, ayna, koltuk, sandalye, tabak, bardak* vb., beslenme sözcükleri (307 adet); *alkol, kahvaltı, kahve, limon, peynir, şarap, sakız, lokma, kahvaltı, yufka* vb., araç ve eşya adları (555 adet) *askı, anahtar, avize, baston, bez, çanak, çanta, fener, ip* vb., yoğun olarak kullandığı gündelik yaşamı anlatan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer taraftan insan bedeni ve insan bedeni ile ilgili sözcükler (1202 adet) *burun, göz, el, topuk, boğum, kalp, akciğer, boy, mide, ter, nefes, sine, göğüs, kıl, sakal, baldır* vb. de romanda sıkça yer bulmuş, hem temel anlamıyla hem de farklı kavramları karşılayarak metnin anlam yapısını zenginleştirmiştir. Peyami Safa'nın romanlarında sıkça kullandığı sağlıkla ve insan bedeniyle ilgili sözcükler, onun küçük yaşlardan itibaren hastalıkla uğraşmasının ve hastane ortamlarında bulunmasının izleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Biz İnsanlar romanında en fazla kullanılan 15.588 boş sözcük ve 14.029 hareket sözcükleridir. Boş sözcükler olarak incelediğimiz sözcükler edat, bağlaç, zamir vb. anlamı kuvvetlendirmeye yarayan sözcüklerdir. Örnek olarak *ama, artık, bana, bile, biri, biz, çünkü, da, veya, gene, gibi, falan, faraza, keza, kendi* vb. sözcükler gösterilebilir. Hareket sözcükleri ise fiilerdir. Peyami Safa'nın hareket sözcüklerine metninde fazla yer vermesi olay ağırlıklı bir metin oluşturduğunu bununla birlikte dil özelliklerinde bahsettiğimiz

Maupassant tarzı hikâyeciliği benimsediğini göstermektedir. Örnek olarak *aç-*, *ak-*, *al-*, *tut-*, *ver-*, *sev-*, *alçal-*, *bul-*, *bırak-*, *bit-*, *doldur-*, *düğümle-*, *fitle-*, *geç-*, *kap-*, *kapla-*, *karart-*, *kısal-*, *silk-* vb. sözcükler gösterilebilir. Metinde kullanılan sıfat sayısı 7.664'tür. Sıfatları kullanarak metinde akıcılığı sağlamış böylece tasvir yönü güçlü bir metin ortaya çıkarmıştır.

Çalışmamızda ele aldığımız *Biz İnsanlar* romanını, söz varlığı açısından inceleyerek hem dönem zihniyetini yansıtan sözcükleri ele aldık hem de Peyami Safa'nın söz varlığının yansımalarını göstermeye çalıştık. Peyami Safa, bu bağlamda kullandığı sözcüklerle anlam içeriği yüksek bir metin sunmuştur. Bu gibi metinler sözcük bilimi, sözlük bilimi, anlam bilimi alanlarında önemli kaynaklardır. Günümüzde söz varlığı ve tematik sözlük çalışmaları yapılmasına rağmen yeterli ölçüde değildir. *Biz İnsanlar* romanını söz varlığı açısından inceleyerek yapılacak olan söz varlığı, tematik sözlük, metin-yazar sözlük çalışmalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Akalın, Şükrü. Haluk. (2008). *Bin Yıl Önce Bin Yıl Sonra*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akalın, Şükrü. Haluk. (Mart 2010). Sözlüğün Tarihi. *Türk Dili Dil Ve Edebiyat Dergisi*, C.Xcviii, S.699, 268-279.
- Aksan, Doğan. (2006). *Anlambilim, Anlambilim Konuları Ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Engin Yayın Evi.
- Aksan, Doğan. (2009). *Anlambilim, Anlambilim Konuları Ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Engin Yayın.
- Aksan, Doğan. (2009). *Her Yönüyle Dil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, Doğan. (2015). *Türkçenin Söz Varlığı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, Doğan. (2016). *Anlambilim- Anlambilim Konuları Ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksoy, Ömer. Asım. (1988). *Atasözleri Ve Deyimler Sözlüğü, Atasözleri*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Aktunç, Hulki. 2., & Büyük Argo Sözlüğü, Y. K.
- Akyalçın, Necmi. (2007). *Türkçe İkilemeler Sözlüğü Tanıklı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akyalçın, Necmi. (2012). *Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Akyalçın, Necmi. (2012). *Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz Tanıklı Sözlük*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Aytaş, Gıyasettin. (2008). *Tematik Roman İncelemeleri -Hayata Ayna Tutan Romanlar-*. Ankara: Akçağ.
- Ayvazoglu, Beşir. (2011). *Peyami*. İstanbul: Kapı.

- Bağdemir, Abdullah. (2013). Türkiye Türkçesi Sözlüklerine Verilen Adlar Üzerine. *Aibü Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih Tezcan'a Armağan*, 39-65 .
- Bağdemir, Abdullah. (2015). Avrupa Dillerinde Sözlüklere Verilen Adlar Üzerine. *Turkish Studies*, Volume 10/16 Fall 2015, P. 207-248.
- Banguoğlu, Tahsin. (2011). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Tdk Yayınları.
- Baskın, Sami. (2014). Türkiye Ve Dünyada Sözlük Bilimi - Tanımı, Kapsamı Ve Diğer Bilimlerle İlişkisi. *Nternational Journal Of Language Academy*, 445-457.
- Bayırlı, İsa Kerem (2019) *Türkçede Anlam Yasaları*. Ankara: Pegem Yayınları
- Boz, Erdoğan. (2011). Leksikografi Teriminin Tanımı Ve Türkçe Karşılığı Üzerine. *Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 9-14.
- Cumakunova, Gülzara. (2011). Türk Sözlük Biliminin Etkileşim Alanları. *Dil Ve Edebiyat*, 15-30.
- Çotuksöken, Yusuf. (1989). Bir Dilin Söz Varlığı. *Varlık*, 11.
- Çotuksöken, Yusuf. (2004). *Türkçe Atasözleri Ve Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- Demir, Nurettin. (2007). *Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Demiriş, Bedia. (2010). Antikçağda Sözlük Çalışmaları Ve Flaccus'tan Diaconus'a. *Türkiye'de Ve Dünya'da Sözlük Yazımı Ve Araştırmaları Uluslararası Sempozyumu* (S. 382-391). İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Dilâçar, Agop. (1957). Terim Nedir? *Türk Dili, Dil Ve Edebiyat Dergisi*, 207-210.
- Doerfer, Gerhard. (1980/1981). Temel Sözcükler Ve Altay Dilleri Sorunu. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1-16.
- Durmuş, İsmail. (2009). *"Sözlük" İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Türk Diyanet Vakfı Yayınları.

- Ergene, Oğuz. (2008). Argo Söz Varlığında Özel Adların Kullanım Biçimleri. *Birinci Uluslararası Dünya Dili Türkçe Bilgi Şöleni (Sempozyumu)* (S. 543/556). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ergin, Muharrem. (2012). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayın.
- Ersoy, Hüseyin. (2005). Türkçedeki Yabancı Sözcüklerin Kullanım Alan Bilgileri Ve Düşündürdükleri (Sözlükbilimsel Bir Çalışma).
- Paslı, Zeynep (1974) Peyami Safa'nın Onbir Romanında Kelime Hâzinesi Dil ve Üslûp Özellikleri. *Taha Toros Arşivi*, 32-33.
- Gencan, Tahir. Nejat. (1966). *Dilbilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gökdayı, Hürriyet. (2008). Türkçede Kalıp Sözler. *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* (44), 89–110.
- Gökdayı, Hürriyet. (2008). Türkçede Kalıp Sözler. *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 89–110.
- Gökpinar, İbrahim., Çetiner, İbrahim., & Orhan, Mustafa. (2007, Haziran). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu İncelemesi*. Ege Edebiyat: <http://www.ege-edebiyat.org> adresinden alınmıştır.
- Günay, Doğan. (2018). *Sözcük Bilime Giriş*. İstanbul: Papatyabilim.
- Hatiboğlu, Vecihe. (1963). Atasözleri Ve Deyimler. *Türk Dili* (S. 469–471). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hatiboğlu, Vecihe. (1981). *Türk Dilinde İkileme*. Ankara: Ankara Üniv. Basımevi.
- Karakaya, Zeki. (1996). Üslûp Ve Üslûpbilim Kuramları. *Akademik Açı*, S.117.
- Karçıga, Servet. (2015). *Dede Korkut Kitabı'nın Anlam Bilimsel Çözümlemesinde Kavram Alanının Rolü*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Kıran, Zeki. (1999). Sözceleme Ve Göstergebilim. *Dilbilim Araştırmaları*, 93-99.
- Kocapinar, Pelin. (2014). *Kavram Sözlükleri Ve Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı Üzerine Bir Deneme*. Ankara: Gazi Üniversitesi.

- Kocapinar, Pelin. (2014). Kavram Sözlükleriyle İlgili Terminoloji Üzerine. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic* , 745-752.
- Kocapinar, Pelin. (2015/16). Sözlüklerin Ortaya Çıkışıyla İlgili Teoriler Üzerine Bir Değerlendirme. *Gazi Türkiyat*, 129-141.
- Korkmaz, Zeynep. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2017). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Kurumu, Türk. Dil. (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mutlu, Hüseyin. Kahraman. (2009). Türkçe Öğretiminde Sözlükçülük Tekniği Açısından Tematik Sözlükler . *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic* , 814-822.
- Önal, Mehmet (1989) *Peyami Safa İmzalı Romanlarda Fiktif Yapı*. Konya: Selçuk Ünv.
- Özbek, E. Erdem. (2015). Türkiye'de "Söz Varlığı" Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Akademik Kaynak (Akad)*, 23-38.
- Özözen, Muna. Yüceol. (2001). Türkçe Deyimler Üzerine Birkaç Söz. *Türk Dili Dergisi*, 869-879.
- Özşahin, Murat. (2016). Tematik Sözlüklerin Kapsamı Ve Tema Belirleme Ölçütleri. *III. Uluslararası Sözlükbilimi Sempozyumu Bildiri Kitabı* (S. 575-584). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.
- Şahin, Hatice. (2006, 1). Terimlerin Genel Dile Yansımasına Dair Bazı Gözlemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 123-129.
- Tansel, F. (1975). *İyi Ve Doğru Yazma Usuller*. İstanbul.
- Tekin, Mehmet. (1999). *Romancı Yönüyle Peyami Safa*. Ankara: Ötüken Neşriyat.
- User, Hatice. Şirin. (2010). *Köktürk Ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları-Söz Varlığı İncelemesi*. Konya: Kömen.

Vardar, Berke. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Yavuzarslan, Paşa. (2004). Türk Sözlükçülük Geleneği Açısından Osmanlı Dönemi Sözlükleri Ve Şemseddin Sâmî'nin Kâmûs- Türkî'si. *Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 185-202.

Yavuzarslan, Paşa. (2009). *Osmanlı Dönemi Türk Sözlükçülüğü*. Ankara: Tiyyem Yayıncılık.

Yıldız, Nuray. (1998). Eskiçağın Başvuru Eserleri Ve Eskiçağ Sözlükçülüğü Ve Sözlükleri. *Kebikeç*, 189-210.

Yılmaz, Engin. (2017). *Sözlük Bilimi Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Pegem Akademi.

Zariç, Mahzûf. (2015). Peyami Safa'nın Sanat Edebiyat Anlayışı Ve Duygu Düşünce Dünyası . *Bir Tereddüdün Aydını Hece Peyami Safa Özel Sayısı*, 66-82.

Zülfikar, Hamza. (2006). *Terim Sözlükleri Ve Çalışmaları İle İlgili Bibliyografya*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : ÖZDOĞAN Ebru
 Uyuğu : T.C.
 Doğum Tarihi ve Yeri : 10.02.1993
 Telefon : (0)531 960 6093
 E-mail : ebrukaraman1021@gmail.com

Eğitim

<i>Derece</i>	<i>Eğitim Birimi</i>	<i>Mezuniyet Tarihi</i>
Lisans	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2016
Lise	Gümüşpala Lisesi	2011

İş Deneyimi

<i>Yıl</i>	<i>Yer</i>	<i>Görev</i>
...2018.....	...Çanakkale H.E.M.....	Usta Öğretici.....
...2019.....	...Lapseki H.E.M.....	Usta Öğretici.....
...2019.....	...Umurbey İlkokulu...	Türkçe Öğretmeni.....

Yabancı Dil

İngilizce 41